

STUDIU PRIVIND DEZVOLTAREA SOCIO-ECONOMICĂ A REGIUNII SUD-EST PENTRU FUNDAMENTAREA DOCUMENTELOR DE PROGRAMARE 2021-2027

Agencia pentru Dezvoltare Regională
Sud-Est

Contract	nr. 195/ADR/12.03.2021, având ca obiect furnizarea serviciilor de elaborare Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est pentru fundamentarea documentelor de programare 2021-2027 (SDSE)
Beneficiar	<p>Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est</p> <p>Str. Anghel Saligny, nr. 24 Brăila</p> <p>Tel.Fax: 0339 401018/ 0339 401017</p> <p>e-mail: adrse@adrse.ro</p>
Prestator	<p>SC ACZ Consulting SRL</p> <p>str. Ștefan Velovan, nr. 23A, Craiova, jud. Dolj, România</p> <p>Tel/fax: 0351 44 20 44</p> <p>e-mail: office@aczconsulting.ro</p>
Livrabil	Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est pentru fundamentarea documentelor de programare 2021-2027 (SDSE)

Echipa de experți

Andrea FLORIA, Expert în domeniul științe administrative

Radu – Daniel PINTILII, Expert în domeniul geografie

Simona – Rebeca NISTOR, Expert în domeniul cibernetică, statistică și informatică economică

Ramona IGREȚ, Expert în domeniul economie

Carmen CIOCÎRLAN, Expert în domeniul economie

Tiberiu NIȚU, Expert non-cheie

Roxana PĂDURARU, Expert non-cheie

Vlad BUJDEI-TEBEICĂ, Expert non-cheie

Cuprins

1	Introducere.....	5
1.1	Cadrul general și necesitatea analizei.....	5
1.2	Procesul de elaborare a studiului.....	6
2	Analiza profilului socio-economic al regiunii. Disparități regionale	7
2.1	Localizare geografică	7
2.2	Cadrul natural.....	8
2.2.1	Particularități ale Regiunii Sud-Est.....	8
2.2.2	Zone specifice ale regiunii	9
2.2.3	Resurse naturale	11
2.2.4	Clima.....	14
2.2.5	Relieful.....	16
2.2.6	Elemente bio-pedo-geografice	19
2.2.7	Rețeaua hidrografică a regiunii.....	21
2.3	Structura sistemului de așezări	25
2.3.1	Caracterizare generală.....	25
2.3.2	Structura urbană	26
2.3.3	Specializarea funcțională a localităților, zone metropolitane, sisteme urbane, zone funcționale urbane.....	29
2.4	Structura socio-demografică a populației.....	31
2.4.1	Evoluția populației și potențialul demografic	32
2.4.2	Resursele umane	52
2.5	Infrastructura	77
2.5.1	Infrastructura de transport rutieră	77
2.5.2	Coridoarele naționale și internaționale.....	83
2.5.3	Rețelele europene de transport	86
2.5.4	Rețelele regionale de drumuri publice	90

2.5.5	Drumuri orășenești și transportul urban	96
2.5.6	Rețelele regionale de căi ferate.....	103
2.5.7	Transportul naval – maritim și fluvial	110
2.5.8	Transportul aerian	123
2.5.9	Telecomunicațiile și Societatea informațională.....	126
2.5.10	Infrastructura sanitară	131
2.5.11	Infrastructura de servicii sociale	145
2.5.12	Infrastructura situații de urgență	157
2.5.13	Infrastructura de educație.....	160
2.5.14	Infrastructura de locuințe	171
2.5.15	Infrastructura de utilități	177
2.6	Mediu	184
2.6.1	Infrastructura de mediu	184
2.6.2	Calitatea factorilor de mediu.....	186
2.6.3	Amenajări agricultură	206
2.6.4	Riscuri naturale.....	222
2.7.10.	Gestionarea deșeurilor și Economia circulară	234
2.7	Economia regiunii	248
2.7.1	Structura economiei: PIB și conturi regionale	248
2.7.2	Investițiile Străine Directe și comerțul exterior	262
2.7.3	Dinamica întreprinderilor.....	288
2.7.4	Productivitatea muncii	309
2.7.5	Cercetare, dezvoltare, inovare.....	327
2.7.6	Analiza activității sectoarelor economice	371
2.8	Turism	395
2.8.1	Turismul în context mondial, european, național și regional.....	395

2.8.2	Patrimoniul natural al regiunii (biodiversitate, habitate naturale, specii sălbatice de floră și faună, arii naturale protejate)	403
2.8.3	Patrimoniul cultural material și imaterial.....	404
2.8.4	Structuri de primire turistică și fluxuri turistice	413
2.8.5	Turism balnear	424
2.8.6	Principalele puncte de atracție turistică (din fiecare județ al regiunii)	428
2.9	Agricultura și dezvoltarea rurală	459
2.9.1	Producția agricolă	459
2.9.2	Horticultura	467
2.9.3	Îngrășăminte.....	472
2.9.4	Zootehnia	476
2.9.5	Producția animală.....	482
2.9.6	Resurse forestiere.....	488
2.9.7	Piscicultura.....	495
2.9.8	Infrastructură specifică: sisteme de irigații, depozite de cereale, puncte de colectare	502
3	Analiza indicatorilor de monitorizare a investițiilor în Regiunea Sud-Est.....	507
4	Analiza SWOT	517
4.1	SWOT Localizare, Cadrul Natural, Sistemul de Așezări	517
4.2	SWOT Structura socio-demografică.....	518
4.3	SWOT Infrastructură	519
4.4	SWOT Mediu	527
4.5	SWOT Economie.....	529
4.6	SWOT Turism	532
4.7	SWOT Agricultură și dezvoltare rurală.....	534
5	Strategia de Dezvoltare regională pentru perioada de programare 2021-2027	537
5.1	Contextul european, național și regional.....	537

5.2	Justificarea viziunii strategice regionale	541
5.3	Obiectivele strategice regionale, precum și obiectivele specifice aferente acestora 544	
6	Indicatori de monitorizare (realizare și rezultat) a obiectivelor strategiei	557
7	Estimarea necesităților de finanțare.....	568
8	Sistemul de implementare	574
9	Procesul partenerial	576
10	Portofoliul de proiecte.....	578
	Glosar de termeni.....	579
	Bibliografie	581

1 Introducere

1.1 Cadrul general și necesitatea analizei

Uniunea Europeană a ajuns la un acord privind cadrul financiar multianual pentru noua perioadă de programare (2021-2027), document care va sta la baza și care va conduce prioritățile și bugetarea tuturor politicilor teritoriale ale Uniunii Europene. Principala politică care vizează direct studiul prezent este reprezentată de Politica de Coeziune a Uniunii Europene, care pentru perioada de programare 2021-2027, propune o nouă viziune, ce se concentrează pe o Europă mai inteligentă, mai verde, mai conectată, mai socială și mai aproape de cetățenii săi.

Această politică se adresează tuturor regiunilor și orașelor din Uniunea Europeană, dorindu-se a se sprijini îmbunătățirea calității vieții, dezvoltarea durabilă, conectivitatea inter și intra-regională, competitivitatea și creșterea economică. Procesul de planificare la nivel regional prevede elaborarea documentelor de programare 2021-2027, prin care să fie identificați factori care influențează dezvoltarea socio-economică regională, precum și a diferitelor direcții de dezvoltare. Astfel, Planul de Dezvoltare Regională este principalul document strategic de programare și planificare la nivel regional, care identifică nevoile de dezvoltare principale, fundamentează programele de finanțare și investițiile viitoare și oferă viziunea de ansamblu asupra stării socio-economice viitoare.

Studiul privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est a fost conceput ca un instrument de referință în ceea ce privește formularea unei viziuni pentru dezvoltarea sustenabilă a regiunii, în concordanță cu prioritățile europene, dar și cu cele naționale, regionale și județene.

Scopul Studiului privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est, în perspectiva elaborării documentelor de programare 2021-2027, este de a identifica gradul actual de dezvoltare socio-economică, direcțiile prioritare de dezvoltare ale regiunii pe termen mediu și lung și de a formula propuneri pentru viitor. Astfel, obiectivul general al studiului este cel de a fundamenta Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027.

1.2 Procesul de elaborare a studiului

Studiul privind dezvoltarea socio-economică a regiunii Sud-Est are ca obiectiv analiza situației socio-economice actuale, a tendințelor manifestate în ultimii 10 ani la nivelul regiunii, a principalilor indicatori macroeconomici - care să redea modificările structurate ale economiei Regiunii Sud-Est din perioada 2010 – 2020, în special în ceea ce privește domeniile de interes strategic precum infrastructura, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală - precum și evaluarea potențialului de dezvoltare regional și județean, pentru fundamentarea procesului de planificare strategică aferent perioadei 2021-2027. Aria geografică acoperită de studiu este reprezentată de întreg teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, formată din județele componente: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

Astfel, elaborarea studiului a urmărit parcurgerea a trei etape principale de cercetare, enumerate în continuare. Totodată, rezultatele analizelor efectuate sunt fundamentate prin date concrete și prin implicarea actorilor relevanți și a părților interesate, astfel încât cadrul de dezvoltare strategică să fie unul relevant și adaptat nevoilor comunității, pentru a fundamenta astfel viitoarele obiective strategice și planul de dezvoltare regional.

Analiză de birou:

Analiza literaturii de specialitate în domeniu (studii, rapoarte, analize, strategii, metodologii etc.), inclusiv analiza Rapoartelor de țară din 2020 privind România.

Colectarea datelor statistice și administrative relevante, aferente perioadei 2010-2018/2019 (în funcție de disponibilitate), astfel încât să fie tratate toate cerințele ce rezultă din obiectivele contractului, inclusiv a indicatorilor menționați la nivelul caietului de sarcini.

Realizarea de materiale grafice și hărți, interpretarea tabelelor și interpretarea descriptivă a datelor.

Analiza de teren

Realizarea întâlnirilor de lucru aferente Grupurilor Tematice Regionale (GTR), desfășurate în sistem video-conferință, conform celor 5 Obiective ale Politicii de Coeziune pentru perioada 2021-2027.

Prelucrarea și interpretarea datelor statistice, administrative relevante și a informațiilor obținute în urma analizei de birou, respectiv în urma analizei de teren.

Prin structura propusă a studiului, separat de analiza situației socio-economice a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, documentul urmărește analiza indicatorilor de monitorizare a investițiilor în regiune, dezvoltarea unei analize SWOT pe domeniile de interes vizate, stabilirea strategiei de dezvoltare regională pentru perioada 2021-2027, împreună cu definirea indicatorilor de monitorizare și a obiectivelor strategice, precum și identificarea portofoliului de proiecte pentru perioada viitoare.

2 Analiza profilului socio-economic al regiunii. Disparități regionale

2.1 Localizare geografică

Creată în baza legii 151/1998 (abrogată) și preluată de legea 315/2004, cu scopul de a facilita absorbția cât mai eficientă a fondurilor europene (structurale), Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (*Figura 1*) este situată, din punct de vedere geografic, în partea de sud-est a României. Ca suprafață, aceasta este a doua ca mărime, dintre cele opt Regiuni de Dezvoltare ale țării, desfășurându-se pe 35.762 km², ceea ce acoperă aproximativ 15% din suprafața totală a țării. Din punct de vedere administrativ, Regiunea cuprinde șase județe ale țării: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea.

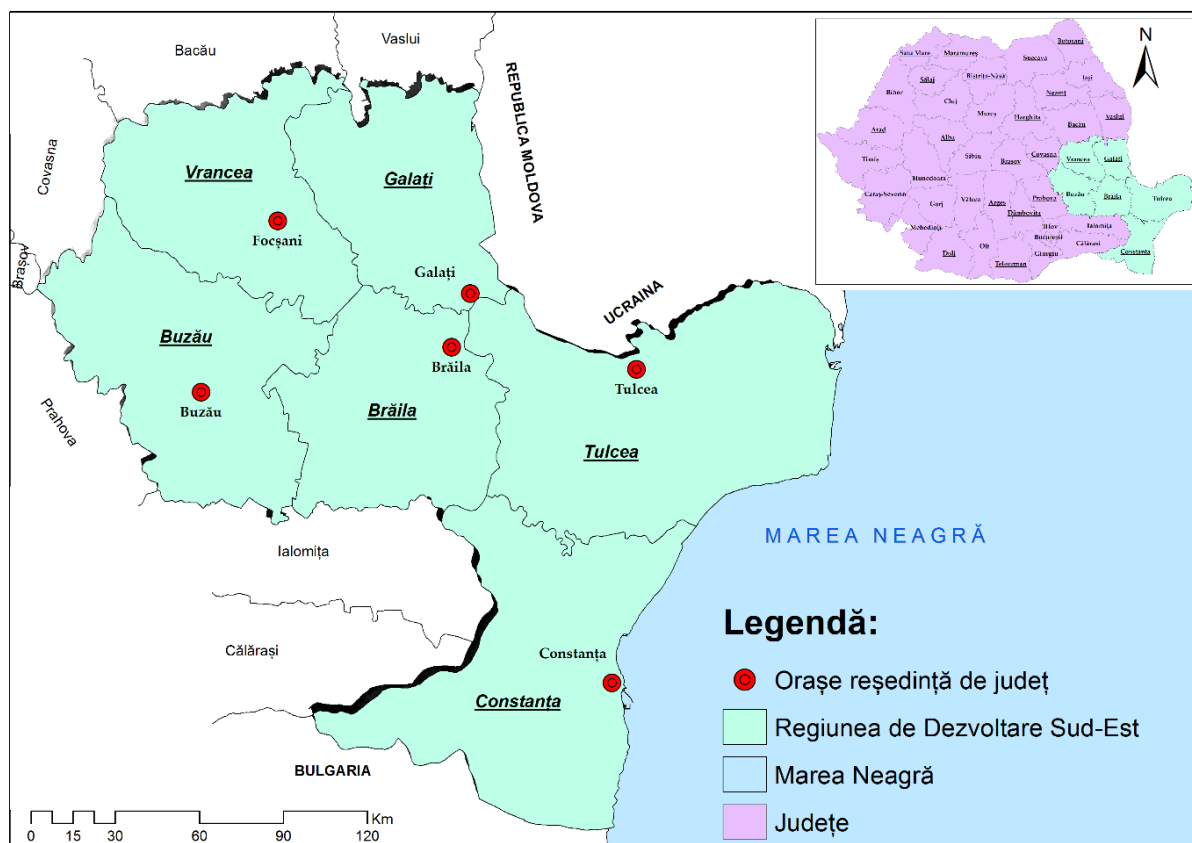
Din punct de vedere fizico-geografic, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, aparține Provinciei Europei Răsăritene, sub-provincia Ponto-Danubiană, iar limitele naturale sunt date de Marea Neagră (cu care se și învecinează la Est), Fluviul Dunărea și Râul Prut.

La Nord, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est are ca vecini județul Bacău și județul Vaslui (Regiunea de Dezvoltare Nord-Est); la Nord-Vest are ca vecini județul Brașov și județul Covasna (Regiunea de Dezvoltare Centru); în Sud-Vest se învecinează cu județul Călărași, județul Ialomița și județul Prahova (Regiunea de Dezvoltare Sud-Muntenia); în Sud se învecinează cu Republica Bulgaria, iar la Est, are ca vecini Republica Moldova, Republica Ucraina și Marea Neagră.

Ca localizare geografică, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est reprezintă, alături de Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, frontiera estică a Uniunii Europene, un spațiu cu largi implicații geopolitice, dar mai ales în privința asigurării securității și cooperării transfrontaliere. Legăturile cu statele vecine se realizează prin intermediul principalelor puncte de trecere ale frontierelor de la Oancea – județul Galați (rutier) și Giurgiulești – Raionul Cahul (rutier, feroviar și portuar), cu Republica Moldova; și cel de la Ismail (portuar), cu Ucraina. Conform Poliției de Frontieră din România, în Regiunea Sud-Est se află următoarele puncte de trecere a frontierei: 2 aeroportuare, 6 rutiere, 2 feroviare și 9 portuare.

Din punct de vedere matematic, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este traversată de paralela de 45° Latitudine Nordică și de meridianul de 28° Longitudine Estică, acestea două intersectându-se în partea centrală din Insula Mare a Brăilei.

Figura nr. 1 Regiunea de Dezvoltare Sud-Est – Localizarea geografică

Sursa: date prelucrate de autori

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este activă, în ceea ce privește activitatea de implementare a proiectelor cu finanțare externă, având o serie de parteneri străini, astfel că, la finalul anului 2020, Secretariatul Tehnic Comun gestiona 54 de proiecte. În cadrul acestora au fost implicați 267 de beneficiari din următoarele țări participante: Armenia, Bulgaria, Georgia, Grecia, Republica Moldova, România, Turcia și Ucraina¹.

2.2 Cadrul natural

2.2.1 Particularități ale Regiunii Sud-Est

Printre particularitățile generale ale Regiunii de Dezvoltare Sud-Est se numără prezența complementară a tuturor formelor de relief, de la cele mai vechi unități (caledonice și hercinice) și până la cele recente (aflate încă în plină formare și transformare).

O altă caracteristică importantă este prezența unor zone cu potențial ridicat (economic, infrastructură, etc.), cu largi implicații în dezvoltarea integrată a regiunii, cum ar fi vecinătatea

¹ <https://www.adrse.ro/Documente/ADRSE/Agentie/Raport.activitate.ADRSE-2020.pdf>

Mării Negre și a litoralului acesteia, prezența Deltei Dunării, a Insulei Mici a Brăilei, cu elemente de floră și faună cu valoare de unicat în Europa.

Regiunea Sud-Est este una dintre cele mai importante regiuni din punct de vedere turistic, prin arealele Litoralului Mării Negre; Delta Dunării; stațiunile balneo-climaterice (Municipiul Mangalia, județul Constanța, și stațiunile sale: Saturn, Venus, Cap Aurora, Jupiter, Neptun și Olimp, Orașul Eforie, Orașul Năvodari, Satul Sărata Monteoru din structura comunei Merei, județul Buzău); stațiune balneară (Orașul Techirghiol, județul Constanța); stațiuni de interes național (Lacul Sărat județul Brăila, Cap Aurora, Costinești, Eforie Nord, Eforie Sud, Jupiter, Mamaia, Mangalia, Neptun-Olimp, Saturn, Techirghiol, Venus, zona Mamaia Nord, Orașul Năvodari județul Constanța); stațiuni de interes local (Gura Siriului, Sărata Monteoru județul Buzău, Soveja județul Vrancea, Tulucești județul Galați) traseele de drumeție turistică din Munții Buzăului și Munții Vrancei; Dobrogea de Nord cu mănăstirile sale; turismul oenologic (viticol), dezvoltat pe baza podgoriilor de la Murfatlar, Panciu, Odobești, Nicorești, Dealurile Bujorului, Pietroasele.

Din punct de vedere agricol, prezența unei ponderi importante a solurilor fertile ale Bărăganului, pentru cultura cerealelor, dar și pentru culturile de viță de vie (unde Regiunea se situează pe primul loc, la nivel național), reprezintă o altă caracteristică importantă a Regiunii.

Un alt sector bine dezvoltat și care este specific Regiunii de Dezvoltare Sud-Est este cel naval, în cadrul Regiunii de Dezvoltare aflându-se o serie de porturi maritime și fluviale, care pot facilita o serie de activități, precum transporturile sau turismul. Printre cele mai mari astfel de porturi pot fi amintite Constanța, Mangalia, Tulcea, Sulina, Galați, Brăila, etc.

În Regiunea Sud-Est, avem următoarele zone de interes turistic: Vulcanii Noroioși, Focul Viu, Barajul de la Siriu din pământ, Rezervația naturală de chihlimbar de la Buzău, drumul cramelor, peisajele naturale din județul Vrancea (Soveja-Lepșa-Tulnici), cetățile antice, Munții Măcinului, Delta Dunării, peisajele din Balta mică a Brăilei, Lacul Sărat, Pădurea Gârboavele, Rezervația paleontologică de la Tecuci.

2.2.2 Zone specifice ale regiunii

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, pe baza unei analize multicriteriale de indicatori (particularități fizico-geografice, demografice, economice, de infrastructură, ale standardului de viață, echiparea tehnico-edilitară a teritoriului, probleme sociale și de mediu), în Planul de

Dezvoltare Regională Sud-Est (2014-2020), au fost delimitate o serie de șase zone specifice, respectiv:

Zona Moldovei de Sud – formată din județele Galați și Vrancea, care din punct de vedere fizico-geografic au anumite caracteristici, precum instabilitatea teritoriului (întâlnindu-se frecvente alunecări de teren, ieșiri ale râurilor din matcă – inundații, precum și un ridicat grad de seismicitate – frecvență mare a cutremurelor de pământ). Gradul de accesibilitate rutieră și feroviară este destul de scăzut în cadrul acestei zone. Din punct de vedere social, problemele cu care se confruntă această zonă sunt indicii mortalității infantile (care au o valoare ridicată) și un nivel scăzut al indicatorilor privind asistența sanitară. Formele de relief predominante în cadrul acestei zone sunt: Munții Vrancei, Subcarpații Vrancei, Dealurile Covurluiului și Dealurile Nicoreștilor, Câmpia Covurluiului, Câmpia Tecuciului și Câmpia Siretului Inferior.

Zona Subcarpaților de Curbură – teritorial se suprapune peste județele Vrancea și Buzău, caracteristica principală fiind gradul ridicat de seismicitate. Din punct de vedere al treptelor majore de relief, pe o suprafață de aproximativ 50%, această zonă este ocupată de culmi montane (cu importante resurse, în special forestiere), iar prezenta rezervațiilor naturale și monumentele naturii este, de asemenea, ridicată. Fiind o zonă în mare parte cu altitudini ridicate și cu accesibilitate mai scăzută, îmbătrânirea demografică este un fenomen negativ, care caracterizează această zonă, iar evoluția numărului de locuitori se situează, în continuare, pe un trend descendent. Printre activitățile economice desfășurate, cele neagricole ocupă o pondere însemnată, zona dispunând și de terenuri agricole, aflate în proprietate privată, ceea ce constituie premise în dezvoltarea locală.

Zona Câmpiei Bărăganului – se suprapune peste teritoriul a trei județe (Vrancea, Buzău și Brăila) și este de asemenea, caracterizată de un grad ridicat de seismicitate, de lipsa precipitațiilor și de resurse forestiere scăzute. Îmbătrânirea demografică este un fenomen care caracterizează și această zonă, iar evoluția numărului de locuitori se prezintă într-o continuă scădere, la aceasta contribuind și natalitatea, care este destul de scăzută (cu valori medii și sub media națională).

Zona Dobrogei de Nord – este arealul exclusiv al județului Tulcea, județ ce dispune de un important areal turistic, prin Rezervația Biosferei aflată sub protecție UNESCO, în suprafață totală de 5.800 km² – Delta Dunării. Aceasta este completată de prezența Parcului Național Munții Măcinului, un areal ce se întinde pe o suprafață de 11.321 ha, caracterizat de o biodiversitate aparte (specii rare de floră și faună, aflate la interferența arealelor mediteraneean,

balcanic și caucazian). Demografic, această zonă este marcată de o densitate redusă și de un accentuat declin. Activitățile economice sunt marcate de exploatarea resurselor naturale (forestiere și nu numai), inclusiv a celor turistice. Circulația turistică în zonă este favorizată de prezența destinațiilor anterior menționate, la care se adaugă monumentele istorice și religioase (Celic-Dere, Cocoș-Niculițel, Saon și Bazilica paleo-creștină de la Niculițel, prezența cetăților romane, italiene, bizantine de la Troesmis, Arrubium, Dinogetia, Noviodunum, Halmyris, Arganum și Enisala).

Zona Dobrogei Centrală și Dobrogea de Sud-Vest – este o zonă caracterizată de anumite particularități climatice, precum lipsa de precipitații (sub 400 mm/an) și o aridizare accentuată. De asemenea, zona mai este caracterizată și de o densitate redusă a populației, dar și un declin demografic continuu, de prezența unor importante resurse și de existența unor însemnate monumente naturale și rezervații. Din punctul de vedere al unităților majore de relief, în această zonă, predomină unitățile de podiș: Podișul Casimcei, Podișul Medgidiei, Podișul Oltinei și Podișul Negru Vodă.

Zona Dobrogei de Sud-Est – este caracterizată de o densitate ridicată a populației. Este printre puținele zone, în care se observă o creștere demografică datorită dezvoltării economice din Zona Metropolitană Constanța, favorizată și de existența unui important centru universitar. Zona este cunoscută și ca o importantă destinație turistică, cu activități specifice numeroase, exploatarea agricolă individuală sunt de dimensiuni însemnate, iar ponderea terenurilor agricole este una însemnată. Printre aspectele negative cu care se confruntă această zonă sunt poluarea (în special poluarea plajelor, în arealele litorale ale acesteia) și poluarea solurilor, prin folosirea frecventă a pesticidelor, în activitățile agricole. Principala formă de relief din această zonă este reprezentată de litoralul românesc și platforma continentală ale Mării Negre.

2.2.3 Resurse naturale

Resursele naturale pe care le oferă Regiunea de Dezvoltare Sud-Est sunt formate de zăcămintele de petrol, exploatabile din arealele Berca, Sărata-Monteoru, Ianca, Oprișenești, Pâclele, gaze naturale, exploatabile în județul Brăila și județul Buzău, dar și în Platforma Continentală a Mării Negre.

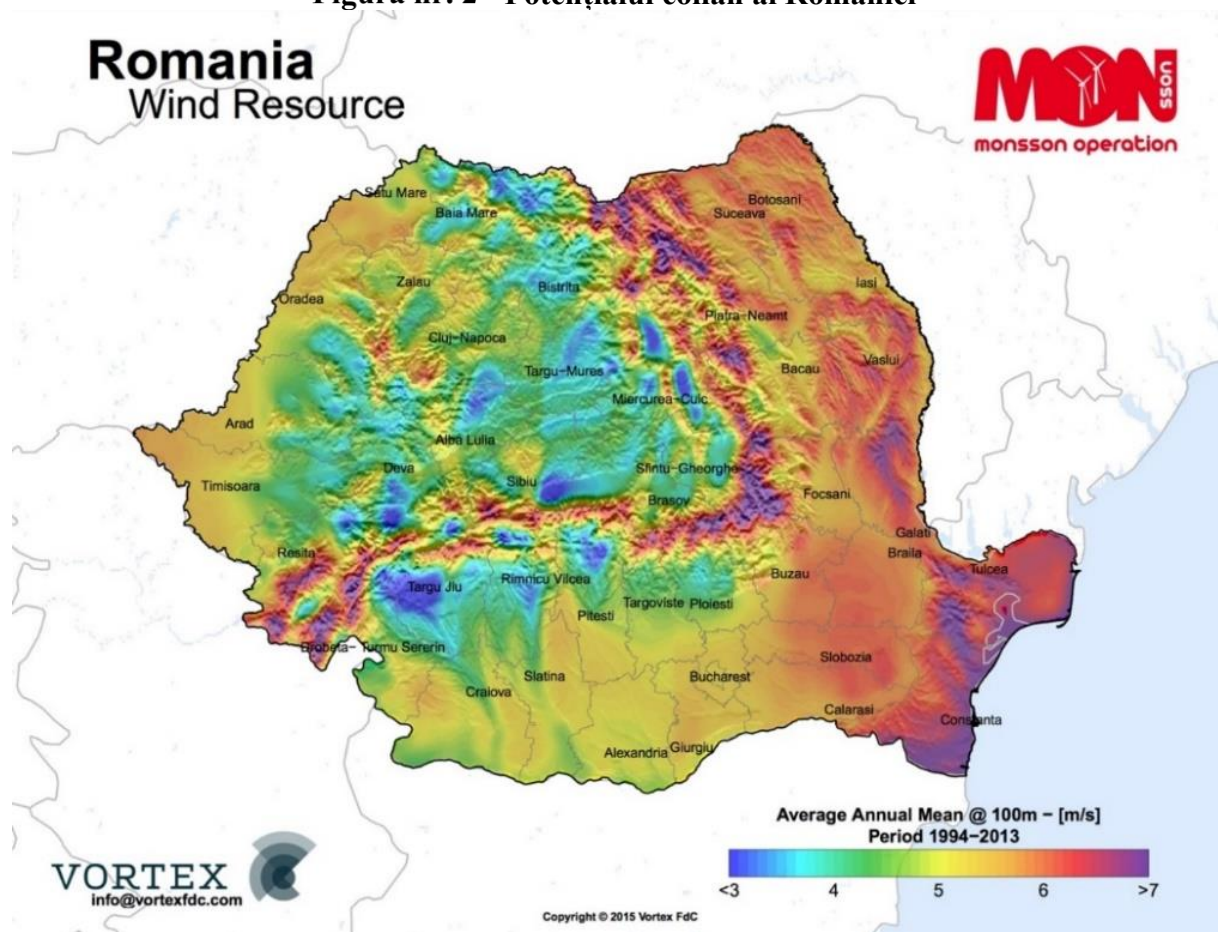
Cărbunele inferior a fost identificat în anumite areale din județul Buzău, dar acesta are o slabă putere calorică și se găsește în cantități mici, ceea ce îl face, în mare parte, neexploatabil. Acesta se întâlnește pe aproximativ 125 ha, în regiunea Ojasca, unde a fost exploatat, până în anul 1959, mai mult pentru nevoile localnicilor.

Din Munții Măcinului se mai poate exploata granitul (ca rocă de construcție), iar din Podișul Dobrogei piatra de var. Din Dealurile Tulcei se exploatează minereurile de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură, piatră de var, caolin și baritină; din județul Buzău se exploatează sarea și loess-ul. În areale din județele Brăila, Buzău și Constanța se pot valorifica ape minerale sulfuroase, feruginoase și clorosodice.

Platforma Continentală a Mării Negre este bogată în minerale și hidrocarburi, de asemenea, acestea mai sunt prezente și în areale din județele Brăila, Galați și Vrancea. În județul Buzău (zonele Berca și Monteoru) se află singurul depozit de petrol la suprafață.

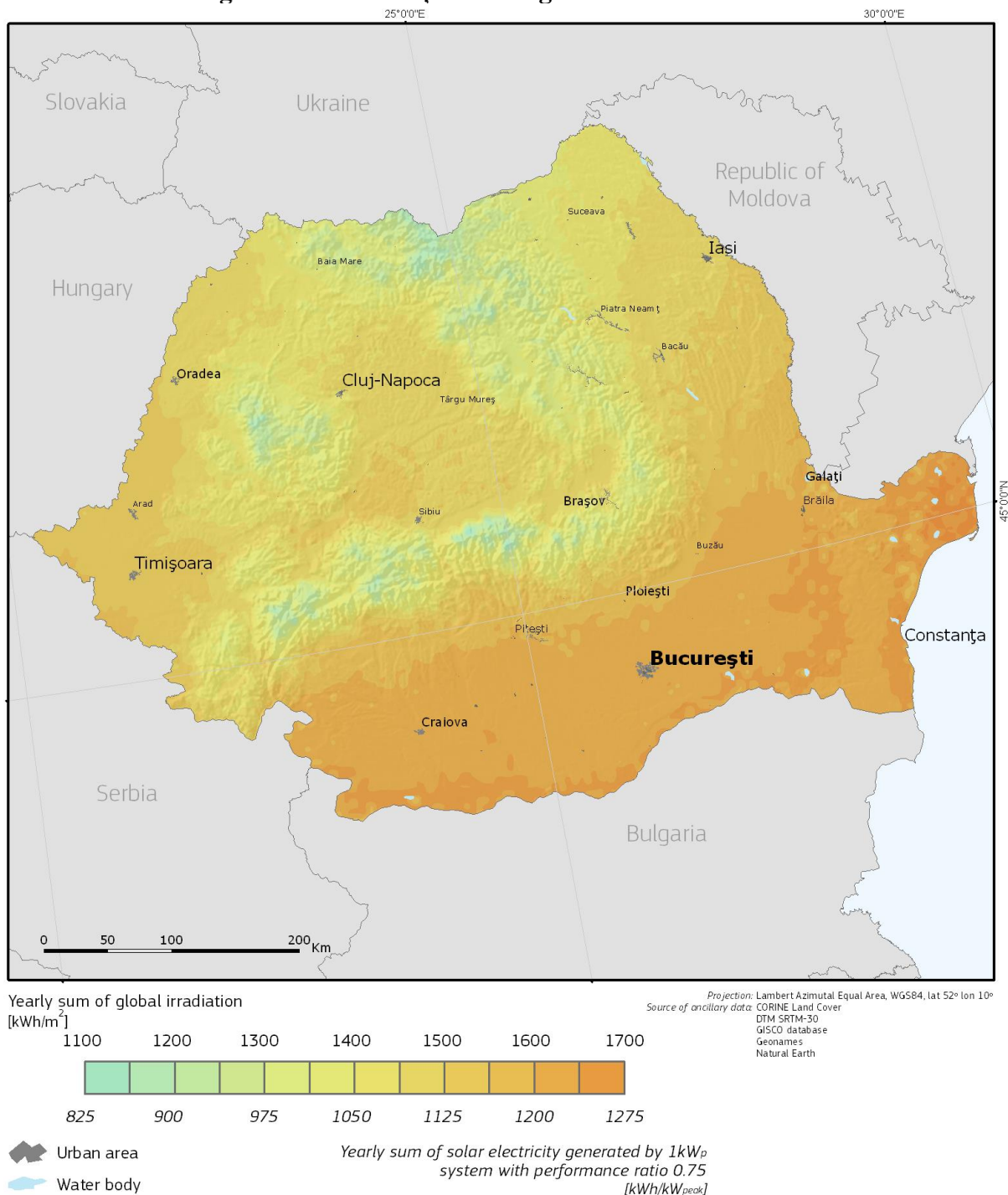
De asemenea, o resursă inepuizabilă și cu potențial ridicat (parțial valorificat) o reprezintă energia eoliană (Figura 2) și cea solară (Figura 3), întreaga Provincie Dobrogea, alături de alte regiuni ale țării, fiind considerată una cu potențial ridicat din acest punct de vedere, ceea ce poate conduce la creșterea investițiilor în domeniu, în această zonă.

Figura nr. 2 Potențialul eolian al României

Sursa: <https://vortexfdc.com/knowledge/romania-wind-map/>

Figura nr. 3 Potențialul energetic solar al României

Sursa: https://re.jrc.ec.europa.eu/pvg_download/map_index.html

Peste jumătate din ponderea terenurilor arabile fertile din Câmpia Bărăganului se regăesc în cadrul acestei Regiuni de Dezvoltare. Întinsele suprafețe agricole, precum și calitatea ridicată a solurilor, la care se mai adaugă posibilitatea reintroducerii în circuit a irigațiilor, toate acestea oferă condiții prielnice practicării unei agriculturi ecologice. De asemenea, importante

resurse de apă, existente în cadrul Regiunii, facilitează o serie de alte activități, care s-au dezvoltat de-a lungul timpului: pescuitul și transporturile pe apă fluvial și maritim.

2.2.4 Clima

Din punct de vedere climatic, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se înscrie în zona climatului temperat continental moderat de tranziție, dar cu o serie de particularități locale, impuse de prezența unor factori naturali, cu impact major, cum ar fi Marea Neagră, Dunărea și varietatea formelor de relief.

Varietatea formelor de relief determină diferențieri importante ale principalilor parametri climatici, cum ar fi:

Temperatura aerului - temperaturile medii anuale în Lunca Dunării, Sudul Dobrogei, Zona Litorală și Delta Dunării sunt superioare izotermei de 11°C (11,2°C Mangalia și Murfatlar), în Câmpia Română au valori de 10-11°C, urmând ca mai apoi, gradientul termic să scadă spre zonele mai înalte ale regiunii: 6-10°C în zonele Subcarpatice (7,5°C-Stația Meteorologică de la Bisoca, județul Buzău), urmând ca la altitudini mai mari aceasta să atingă valori de 2°C (2,2°C-Stația Meteorologică Penteleu, județul Buzău), 0°C și chiar sub pragul acestei valori la altitudini foarte mari. Cu excepția zonei litorale (Mangalia, unde valorile sunt între 0 și +1°C), temperatura medie a lunii ianuarie prezintă, în cea mai mare parte, valori negative (cuprinse între 0°C și -6°C, și izolat mai coborâtă). Temperatura medie a lunii iulie înregistrează valori cuprinse între 20°C și 23°C pentru zona de câmpie, chiar ușor mai ridicate în Lunca Dunării, în zona de dealuri aceasta se situează în pragul valorii de 16°C și 20°C, coborând până la 8-16 °C în zona montană. Recordul maxim absolut de temperatură, atât pentru Regiunea Sud-Est, cât și la nivel național, a rămas același, de 44,5°C, înregistrat la data de 10 august 1945, la Stația Meteorologică de la Ion Sion (județul Brăila).

Tabel nr. 1 Temperaturile maxime, medii și minime anuale și datele la care acestea au fost înregistrate în principalele stații meteorologice din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Stația Meteo/Perioada	Media anuală (°C)	Temperatura maximă anuală (°C)	Data	Temperatura minimă anuală (°C)	Data	
Brăila	1975-2000	10,7	:	:	:	
	2010	11,6	37,2	15.08.2010	-22,6	26.01.2010
	2019	:	:	:	:	:
Buzău	1901-2000	-	39,8	05.07.2000	-29,6	24.01.1942
	2010	11,6	37,6	13.07.2010	-25,7	25.01.2010
	2019	:	36,9	02.07.2019	-14,4	13.01.2019

Stația Meteo/Perioada	Media anuală (°C)	Temperatura maximă anuală (°C)	Data	Temperatura minimă anuală (°C)	Data	
Constanța	1901-2000	11,4	38,5	10.07.1927 și 23.07.2007	-25,0	10.02.1929
	2010	13,1	34,7	11.08.2010	-17,8	25.01.2010
	2019	:	33,8	31.07.2019	-7,8	08.01.2019
Galați	1901-2000	10,5	40,2	05.07.2000	-28,6	10.02.1929
	2010	11,8	37,6	13.08.2010	-21,5	25.01.2010
	2019	:	36,7	02.07.2019	-10,0	08.01.2019
Tulcea	2010	12,2	37,0	13.08.2010	-20,6	26.01.2010
	2019	:	:	:	:	:
Vrancea	2010	11,3	37,8	16.08.2010	-20,2	26.01.2010
	2019	:	:	:	:	:

Sursa: INS Anuarul Statistic al României, ed. 2020; Legendă: ':' - date lipsă

Vânturile – în anotimpul de vară, predominante sunt vânturile din direcția estică și nordică, în vreme ce iarna ce resimte influența Crivățului, vânturile dominante fiind cele din direcția sudică. Regiunea mai este influențată și de o serie de vânturi locale, cum ar fi brizele montane (Carpații Curburii) și cele marine (Litoralul Mării Negre), precum și foehnizarea maselor de aer (Subcarpații Curburii).

Precipitațiile – cantitatea medie a acestora este influențată, de asemenea, de poziția geografică (continentalismul accentuat al climei, din estul continentului european) și de particularitățile elementelor de relief (altitudine). Astfel, cantitatea medie anuală de precipitații prezintă valori de sub 400mm/an în Sudul Dobrogei, pe Litoralul românesc al Mării Negre și în Delta Dunării (stația hidrometrică de la Sulina a înregistrat cea mai scăzută valoare națională, de 358mm/an). Valori cuprinse între 400-500mm/an sunt întâlnite în Câmpia Română și mare parte a Podișul Dobrogei, iar în zona subcarpatică a Regiunii precipitațiile ating până la 700-800mm/an, în timp ce în Zona Carpaților de Curbură acestea pot depăși 1000mm/an.

Tabel nr. 2 Cantitățile de precipitații atmosferice înregistrate în principalele stații meteorologice din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est sunt următoarele

Stația meteorologică	Perioada/Cantitate precipitații (l/m ²)		
	Media multianuală	2010	2019
Brăila	:	653,6	:
Buzău	501,5	513,8	427,7
Constanța	368,1	583,8	320,6
Galați	445,6	682,4	281
Tulcea	:	633,9	:
Vrancea	:	731,8	:

Sursa: INS Anuarul Statistic al României, ed. 2020, Legendă: ':' - date lipsă

2.2.5 Relieful

Caracteristica principală a reliefului Regiunii de Dezvoltare Sud-Est o reprezintă varietatea, de la cele mai vechi forme (caledoniene-Podișul Casimcei și hercinice-Munții Măcinului) și până la cele noi, aflate într-o continuă transformare (Delta Dunării).

Carpații de Curbură – se află în partea de Nord-Vest a Regiunii de Dezvoltare și se desfășoară sub forma unor munți de altitudine medie și mică, care sunt alcătuiți dintr-o serie de culmi montane largi, rotunjite sau pe alocuri înguste, cu un grad ridicat de fragmentare. Culmile sunt separate de văi transversale, care s-au adâncit treptat, și înșeuări largi sau depresiuni cu șesuri aluviale largi și extinse. Din această categorie montană fac parte: Munții Vrancei, ce aparțin mișcărilor orogenice alpine, și provin din culmi rezultate din fragmentarea Platformei de eroziune, situate la 1700 m altitudine (Goru – 1785 m, Lăcăuți – 1777 m, Giurgiu – 1720 m, Pietrosu – 1672 m, Zboina Frumoasă 1657 m). Munții Buzăului, tot de origine alpină, fiind alcătuiți din două masive impresionante (Masivul Penteleu și Masivul Siriu), care se impun în peisaj, cu altitudini de peste 1600 m. Alte culmi care intră în alcătuirea acestor munți sunt cei cu altitudini cuprinse între 1300-1450 m (Tătaru și Podul Calului) și munții cu altitudini cuprinse între 1000-1250 m (Zmeuretu-Muntioru, Munții Întorsurii și Pintenul de fliș Ivănețu, acesta din urmă pătrunzând în zona Subcarpaților Curburii). Văile cu albi largi și cele două depresiuni majore (Depresiunea Întorsura Buzăului și Depresiunea Comandău) separă aceste culmi montane.

Subcarpații Curburii – îmbracă la exterior rama montană a Carpaților Curburii, dispuși sub forma a două șiruri de dealuri și două șiruri de depresiuni paralele cu rama montană, interpătrunse pe alocuri de un pinden paleogen de fliș, care dă o anumită complexitate tectonică arealului și creează o zonă de tranziție (zona de interferență carpato-subcarpatică). Așadar, la contactul cu munții, se desfășoară primul șir de depresiuni submontane (Depresiunea Vrancei, Depresiunea Lopătari, Depresiunea Chiojd). Acestea sunt închise de primul șir de dealuri, ce depășesc pe alocuri 900 m (Dealul Răiuți, Dealul Bisoca, Dealul Dalma). Urmează apoi al doilea șir de depresiuni (depresiunile intracolinare) – Depresiunea Dumitrești și Depresiunea Policiori, care sunt închise de cel de-al doilea șir de dealuri de peste 900 m (Dealul Blăjeni, Dealul Deleanu și Măgura Odobeștilor). Tectonic, Subcarpații Curburii sunt caracterizați de mișcări neotectonice active (ridicări tectonice lente, dar mai accentuate între Șușița și Călnău), accentuând dinamica alunecărilor de teren din zonă. Din punct de vedere turistic, două fenomene rare se pot întâlni în acest areal al Subcarpaților (Vulcanii Noroioși, de la Policiori,

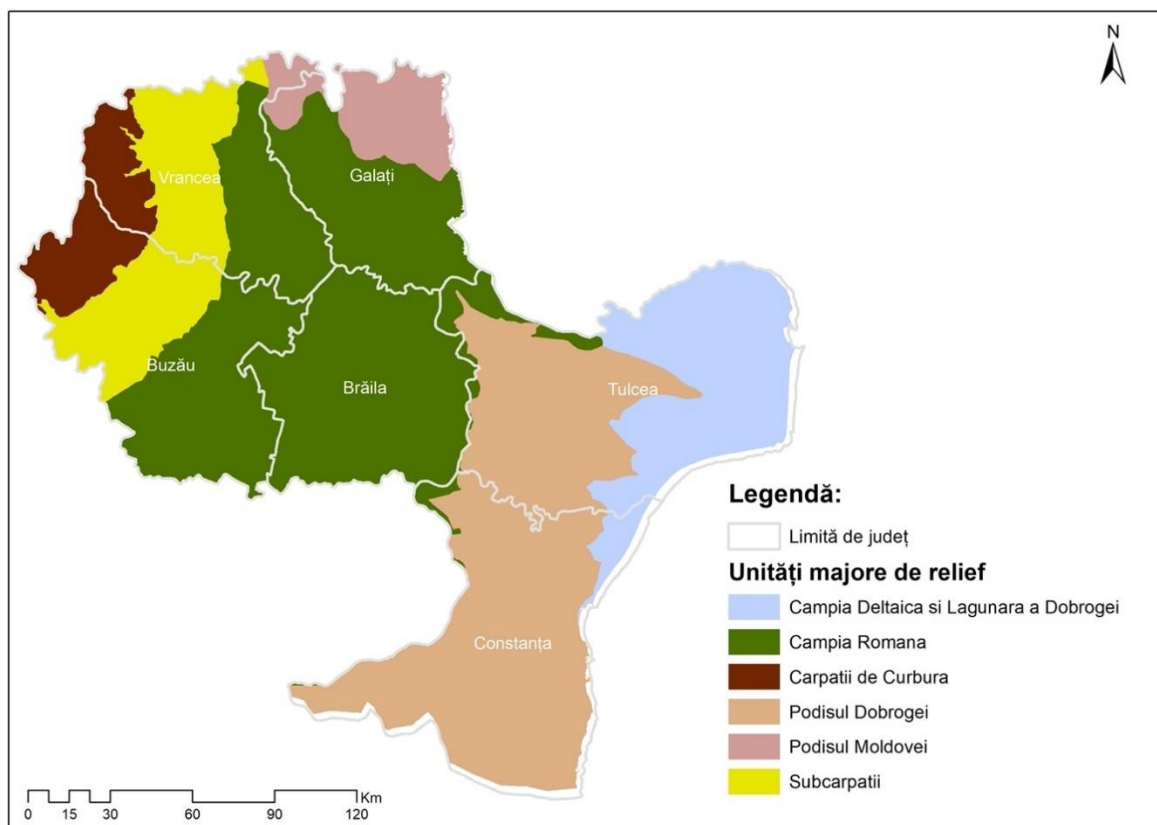
Berca și Arbănași – element pseudo vulcanic, și Focul viu de la Andreiașu de Jos, ambele legate de emanațiile de gaze, existente de-a lungul unor falii tectonice).

Podișul Dobrogei – este situat între Dunăre (la Vest) și Marea Neagră la est, iar la sud, în cadrul Regiunii de Dezvoltare, acesta este limitat de granița României cu Bulgaria. Din punct de vedere genetic, unitatea de relief este una danubiano-pontică, iar altitudinal și după aspectul formelor de relief este divizat în Masivul Dobrogei de Nord și Podișul Dobrogei de Sud, despărțite fiind de falia Hârșova-Capul Midia. Masivul Dobrogei de Nord se prezintă sub forma unui podiș care descrește altitudinal dinspre Dunăre spre Mare. Unitatea cu cele mai mari altitudini din toată Dobrogea este considerată Munții Măcinului (Culmea Pricopanului – Vârful Țuțuiatu – 467 m și Culmea Niculițelului – 363 m), care sunt situați în nord-vestul podișului. Ca subunități, acest podiș este alcătuit din mai multe subdiviziuni: Podișul Casimcei, la sud, spre contactul cu cealaltă subdiviziune majoră a Podișului Dobrogei, dominant din șisturi verzi; Munții Măcinului, un masiv montan de origine veche, hercinică, alcătuit din roci dure (granite) și cu altitudini de peste 400 m (Vf. Greci – 467 m); Dealurile Tulcei (100-200m), Depresiunea Nalbant, Podișul Babadag (400m). Podișul Dobrogei de Sud se prezintă sub forma unor câmpuri vălurite, cu altitudini în jurul valorii de 100 m, în zona cea mai joasă, de-a lungul Văii Carasu. Spre Sud, Podișul suferă o ridicare, altitudinile ajungând până la 194 m (Pod. Negru Vodă) sau chiar 204 m (Pod. Oltinei). Podișul este acoperit cu un strat de loess, iar ca subdiviziuni este format din Pod. Medgidiei (Dorobanțului), la Nord, care este despărțit de Pod. Oltinei și Pod. Negru Vodă prin Canalul Dunăre-Marea Neagră (ce urmează traseul fostei Văi Carasu). Zona estică, litorală, prezintă un țărm mai jos în partea de Nord, unde apar limanuri și lagune maritime și un țărm ceva mai înalt (cu faleză), în partea de Sud.

Câmpia Română – aceasta ocupă partea centrală a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, care din punct de vedere altitudinal este divizată în două sectoare, una mai înaltă, cu aspectul unei suprafețe netede ușor vălurită datorită prezenței unor conuri aluvionare, cu altitudini între 50-100 m (Câmpia Râmnicului, Câmpia Bărăganului), și o zonă mai joasă (de subsidență), cu altitudini cuprinse între 5 și 10 m (Câmpia Buzăului, Câmpia Siretului Inferior). La suprafață, de-a lungul râurilor principale, care brăzdează câmpia (Ialomița, Călmățui și Siret), apar dune de nisip, cum ar fi cele de la Hanu Conachi, iar în Zona Bărăganului se află o cuvertură groasă de loess, presărată cu micro-forme de relief de tipul croturilor sau a lacurilor mici. La est, Câmpia este separată de Podișul Dobrogei prin Lunca Dunării (sectorul bălților – Balta Brăilei și o zonă desecată, cu altitudini de 10 metri – Insula Mare a Brăilei).

Delta Dunării – desfășurată pe o suprafață de aproximativ 5.800 km², această unitate majoră de relief din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se formează la vărsarea Fluviului Dunărea în Marea Neagră. În cadrul acestui areal se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, ca o interfață teritorială dintre brațele Dunării și Mare, care cuprinde Delta propriu-zisă, Lunca Dunării (în amonte de Tulcea până la Cotul Pisicii), Complexul Lagunar Razim-Sinoe și o parte din apele litorale. Rezervația, la rândul ei, este divizată în patru diviziuni geomorfologice: delta fluvială, delta fluvio-maritimă, Lunca Dunării și Complexul Lagunar Razim-Sinoe. Delta fluvială este alcătuită din rețeaua densă de canale dintre cele trei brațe ale Dunării (Brațul Chilia, Brațul Sulina și Brațul Sfântu Gheorghe), mărginite din loc în loc de grinduri longitudinale, care au luat naștere în urma sedimentelor aduse și depuse de Dunăre. Delta maritimă este alcătuită din grinduri maritime (depozite, aluviuni și nisip) depuse de Dunăre la contactul cu Marea (Grindul Chilia, Stipoc, Letea, Caraorman, Crasnicol). Insula Sacalin, cu un relief adaptabil în funcție de acțiunea Mării Negre, străjuiește Gura de vărsare a Brațului Sfântu Gheorghe în Mare. Cele două Grinduri (Letea și Caraorman) sunt caracterizate de prezența unor păduri cu vegetație luxuriantă sau a unor alternanțe de dune prelungi și fâșii de vegetație lemnoasă, denumite și hașmacuri.

Figura nr. 4 Principalele unități de relief din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

2.2.6 Elemente bio-pedo-geografice

Vegetația și fauna

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este una cu o diversitate biologică ridicată, la nivel de ecosisteme și de specii, multe dintre speciile de plante și animale fiind, în prezent, amenințate cu dispariția.

Teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est se suprapune pe patru regiuni biogeografice: zona alpină, zona continentală, zona stepică și zona pontică.

Floristic, au fost determinate peste 150 de asociații vegetale, iar în zona montană și colinară se remarcă prezența a numeroase specii endemice dintre care menționăm: *Clopoțelul*, *Brebenelul*, *Margareta*, *Garofița*, *Crucea voinicului*, *Iarba deasă*, *Gălbenele*, *Tătăneasa*, *Cimbrișorul*, precum și specii monumente ale naturii: *Tisa*, *Floarea de Colț sau Floarea Reginei*, *Orhidee*, *Bulbucul de munte*, iar în zona de câmpie – *Laleaua pestriță* (identificată în cursul anului 2000) etc.

Fitogenetic, teritoriul aparține următoarelor două regiuni floristice:

- Regiunea floristică eurosiberiană

Caracterizată prin următoarele specii: *Anthriscus caucalis*, *Cyperus michelianus*, *Euphorbia peplis*, *Hieracium virosum*, *Prunus mahaleb*, *Radiola linoides*, *Ranunculus circinatus*, *Rumex thyrsiflorus*, *Solanum luteum*, *Zygophyllum fabago* ș.a.

- Regiunea floristică irano – turaniană

Caracterizată prin speciile: *Adonis vologensis*, *Alyssum linifolium*, *Astragalus contortuplicatus*, *A. varius*, *Centaurea diffusa*, *Cyperus pannonicus*, *Dianthus leptopetalus*, *Gypsophila paniculata*, *Lactuca tatarica*, *Lepidium cartilagineum ssp. crassifolium*, *Secale silvestre* ș.a.

În această regiune, formațiunile forestiere sunt următoarele: pădurile de brad, molid, amestec de fag cu rășinoase, fâgetele, pădurile de gorun și fag. Alături de acestea mai apar diverse asociații de stejar brumăriu și stejar pufos. Alte specii de arbori, care se mai găsesc sunt salcâmul, aninul, plopul indigen și salcia.

Fauna

Aceasta aparține zonelor stepii și silvostepii, precum și biotopului luncilor și bălților. Fauna spontană din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este reprezentată de animale sedentare și migratoare.

În zona montană trăiește cerbul, care uneori este întâlnit și în zona depresionară. De asemenea, ursul brun apare și el în zonele montane, în Zboina Neagră (județul Vrancea) și până în Măgura Odobeștilor. Căprioara ajunge din zona montană până în silvostepă, la fel și pisica sălbatică. Între mamifere mai pot fi citate următoarele specii: lupul, mistrețul, jderul, veverița, nevăstuica, iar în zona de dealuri și câmpie iepurele și ariciul. De menționat și râsul care se poate întâlni în Vrancea și este unic în Europa.

Elementele faunistice din zona silvostepii sunt: popândăul, hârciogul, dihorul de stepă, iar dintre păsări: rațe, găște, grauri, ciori, dropii.

Fauna din lunci și bălți este reprezentată de: vulpe, vidră, câinele Enot, bizamul, dihorul, bursucul, iar dintre păsări: rața, gâsca, pescărușul, sitarul, lișița.

Păsările sunt reprezentate de: pelican, lebădă, rața și gâsca sălbatică, egreta, cormoranul, pescărușul. Ele se concentrează mai ales în zona pădurilor de amestec, în bălți și în zonele mlăștinoase.

De menționat sunt și speciile de păsări care se află pe lista roșie de protecție conform directivelor europene: Gârlița mică, Acvila de câmp sau Acvila imperială, Gâsca cu gât roșu, Acvila țipătoare, Șoimul dunărean sau Șoimul sacru, Rața catifelată, Dropia, Pelicanul creț.

Peștii se găsesc într-o foarte mare varietate: crapul, știuca, șalăul, scrumbia, sturionii (morunul, nisetrul, păstruga, cega) calcanul, plătica, bătca, văduvița, carasul argintiu, babușca, roșioara, bibanul, ghiborțul, răspărul, bibanul soare, avatul, obletele, scobarul, sângerul, novacul, carasul, guvidia mică. Dintre amfibieni, fac parte broasca mică, broasca de lac, brotăcelul.

Solurile

În Regiune există foarte multe tipuri de sol, iar în cadrul aceluiași tip se întâlnesc mari variații. Astfel, de la est la vest, odată cu creșterea în altitudine a reliefului și a gradului de fragmentare a acestuia, la care se adaugă marea varietate a rocilor de solidificare și a condițiilor climatice, se remarcă următoarele caracteristici zonale:

- treapta de relief joasă, ce corespunde zonelor de câmpie (Câmpia Siretului inferior și Câmpia Râmnicului), este caracterizată de prezența solurilor aluviale în lunci și din ariile joase, a cernoziomurilor pe interfluvii. În zona de contact cu dealurile, apar solurile cenușii, foarte bune pentru culturile agricole; local gleizate și pe alocuri salinizate, acestea din urmă întâlnindu-se și în luncile largi ale Buzăului, Siretului și Dunării;

- zona dealurilor subcarpatice, solurile brune podzolice, argiloaluviale și cele brune, favorabile dezvoltării pășunilor, fânețelor și vegetației forestiere. Culturile agricole găsesc condiții mai puțin favorabile; solurile cenușii de pădure și brune cenușii sunt întâlnite și în partea de est a zonei nisipoase (Hanu Conachi – Tecuci), sporadic, în comunele Bălăbănești și Nârtești, din nordul județului Galați, caracterizate de o umiditate puțin mai bogată.

2.2.7 Rețeaua hidrografică a regiunii

Apele de suprafață

Apele curgătoare

Principalele cursuri de apă care străbat Regiunea de Dezvoltare Sud-Est sunt: Dunărea, Siretul, Prutul, Bârladul, Buzăul, Călmățuiul, Trotușul, Putna și Râmnicu Sărat.

Cea mai importantă arteră hidrografică a județului Brăila este dată de Fluviul Dunărea, cu cele două brațe principale ale sale: Brațul Măcin (Dunărea Veche) spre Dobrogea și Brațul Cremenea, spre Câmpia Brăilei, acestea închizând la mijloc fosta Baltă a Brăilei, astăzi îndiguită. Apoi urmează cele mai importante brațe ale Dunării - Chilia, situat la Nord, fiind și cel mai activ, cu două grupări de ramificații și o microdeltă proprie. Acesta are o lungime de 105 km până la Periprava; Brațul Tulcea se întinde între ceaturalile Chilia și Sf. Gheorghe (pe malul drept, orașul Tulcea), prezentând o lungime de 19 km; Brațul Sulina este cel mai scurt, mai drept și mai amenajat braț de vărsare, cu o lungime: 64 km; Brațul Sf. Gheorghe - cel mai vechi braț de vărsare a Dunării în mare, având o lungime de 64 km.

Dunărea prezintă importanță economică deosebită, contribuind totodată atât la alimentarea cu apă a orașelor, cât și la alimentarea sistemelor de irigații.

Râul Siret prezintă importanță, primind o serie de afluenți importanți: Trotușul pe dreapta, Putna, Râmnicu Sărat și Buzăul, dintre cele mai mari.

Râul Buzău este unul dintre cele mai importante cursuri de apă care străbate Regiunea. Acesta adună o serie de afluenți, dintre care cei mai importanți sunt din zona montană - Crasna, Valea Neagră, Siriul Mare și Nehoiu (pe dreapta); Zăbrătău, Hartagu, Casca și Bâsca Rosilei (pe stânga); în zona subcarpatică, pe partea dreaptă Bâsca Chiojdului și Niscovul, iar pe stânga Sibiciul, Bălăneasa, Sărățelul, Slănicul și Călnăul. Un alt râu important este Râmnicul, al cărui curs pornit din coastele Furului Mare străbate, fără afluenți importanți, cale de circa 28 km o mică regiune din estul județului.

Călmățuiul este afluent al Dunării, cu un traseu de 145 km, ce străbate județele Brăila și Buzău, în cea mai mare parte, amenajat pentru irigații.

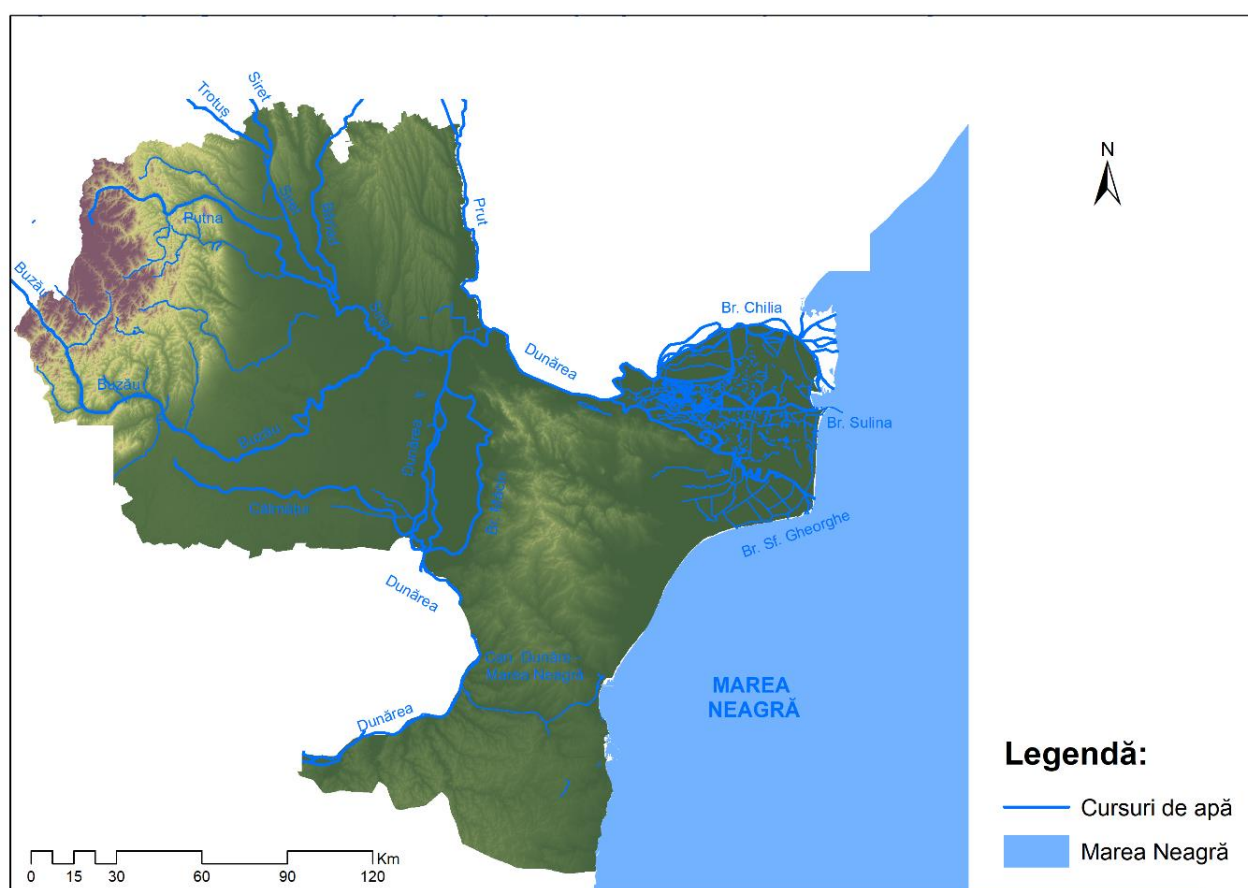
Valea Carasu, Valea Baciui și Valea Casimcea sunt alte râuri care străbat o parte din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est.

Rețeaua hidrografică s-a îmbogățit prin darea în exploatare a Canalului Dunăre-Marea Neagră pe o distanță de 64,2 km, Canalul Poarta Albă - Midia Năvodari, pe o distanță de 27,5 km și alte canale de irigație din Valea Carasu.

Marea Neagră

Are o importanță majoră pentru Europa, împreună cu Dunărea, constituind o cale de transport internațional pentru zece țări europene.

Figura nr. 5 Rețeaua hidrografică majoră din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Apele stătătoare (Lacurile)

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, există următoarele suprafețe lacustre mai importante:

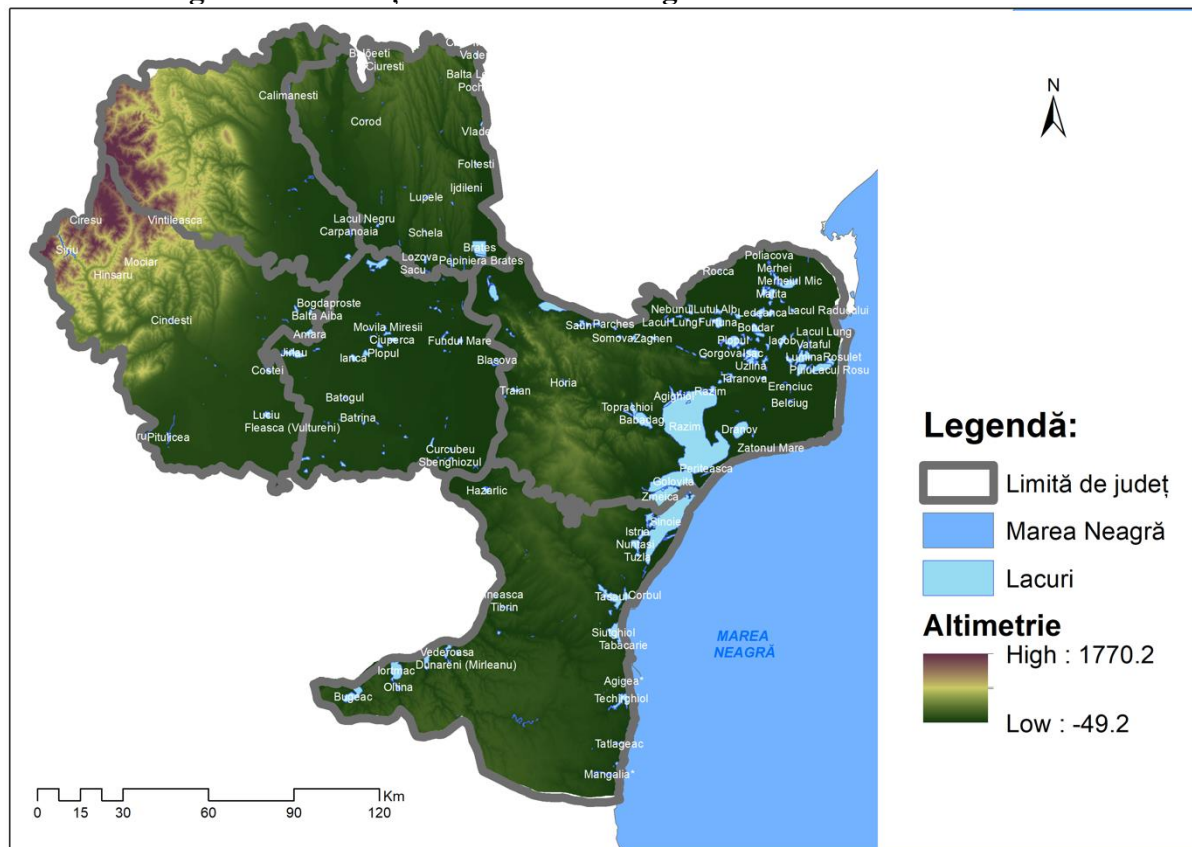
Tabel nr. 3 Suprafața lacurilor naturale și antropice din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

	Tipul lacului	Numele lacului	Județul	Suprafața (m ²)
Lacuri naturale	Lacuri în crovuri (depresiuni de tasare)	Ianca	Brăila	322
		Movila Miresii		180
		Lacul Sărat		39
	Lacuri în depresiuni carstice	Vintileasca	Vrancea	4,7
		Limanuri fluviatile	Oltina	Constanța
	Balta Albă		Buzău, Brăila	1.012
	Jirlău		Brăila	890
	Amara		Buzău	600
	Hazarlâc		Constanța	168
	Limanuri fluvio-maritime	Taşaul	Constanța	2.335
		Techirghiol	Constanța	1.161
		Mangalia	Constanța	261
		Tatlageac	Constanța	178
	Lagune marine	Razelm	Tulcea	41.500
		Sinoe	Constanța	17.150
		Zmeica	Tulcea	5.460
		Siutghiol	Constanța	1.900
	Lacuri de luncă	Brateș	Galați	2.400
		Lacul Rotund	Tulcea	219
	Lacuri din Delta Dunării	Dranov	Tulcea	2.170
Lacul Roșu		Tulcea	1.445	
Gorgova		Tulcea	1.377,5	
Lumina		Tulcea	1.367,5	
Merhei		Tulcea	1.057,5	
Furtuna		Tulcea	977,5	
Matiața		Tulcea	652,5	
Lacuri antropice		Siriu	Buzău	360

Sursa: INS Anuarul Statistic al României, ed. 2020

Figura nr. 6 Rețeaua de lacuri a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Resurse de apă subterană

În zona Galațiului, apa subterană este înmagazinată în orizonturi de pietrișuri și nisipuri, prin infiltrarea apelor pluviale, prin topirea zăpezilor, dar și din apele din rețeaua hidrografică. Toate acestea duc la formarea unor straturi acvifere, întâlnite la adâncimi de 10 - 30 m către terasele Siretului, unde adâncimea acestora descrește treptat.

În zona Buzăului, distribuția și caracterul apelor subterane sunt influențate în mod direct de către varietatea litologică, tectonică și structurală, specifică celor trei mari unități majore de relief. Astfel, zona montană corespunde flișului paleogen ce permite circulația și acumularea apelor subterane. Cele mai bogate rezerve de ape subterane se întâlnesc, însă, în depozitele deluvio-coluviale, cantonate sub formă de lentile, iar prezența lor este evidențiată de numeroasele izvoare, cu debite suficient de mari. Mai apar și câteva structuri hidrogeologice unde se găsesc ape minerale, cu un conținut ridicat de hidrogen sulfurat: Sîrui, Lopătari, Nechoiu și Fișici. În dealurile subcarpatice, din punct de vedere hidrogeologic există două sectoare, unul la vest de Valea Slănicului (cu litologie și tectonică variată), formate din gresii și marne nisipo-

argiloase, ce permit circulația și acumularea apelor subterane la mari adâncimi. Prezența masivelor de sare, a argilelor sărate și a gipsurilor influențează chimismul apelor subterane, dându-le un grad ridicat de mineralizare. Particularitatea hidrologică este dată de concordanța dintre direcția de curgere a apelor subterane și înclinarea generală a reliefului (mai pregnantă în cazul piemontului Râmnicului, unde orizonturile acvifere se găsesc la 20-30 m adâncime), unde regăsim și o puternică mineralizare a apelor freatice. La câmpie, formațiunile cuaternare permeabile favorizează înmagazinarea unor importante cantități de apă. Straturile acvifere de adâncime se alimentează din marginea externă a Subcarpaților, unde apele se găsesc la 50-200 m. La contactul cu dealurile, formate predominant din pietrișuri, apar 1-2 straturi acvifere, cu grosimi mari și debite bogate (5 - 10 l/s), iar la exterior, unde depozitele devin mai fine, se găsesc straturi acvifere mai subțiri și cu debite mai mici (sub 1 l/s).

Apar și ape minerale sulfuroase, feruginoase, clorosodice, uneori bogate în iod, precum cele de la Siriu, Nehoiu, Monteoru, Fișici, Balta Albă, Străjeni, Nifon, Lopătari. Izvoarele de la Siriu-Băi, au o temperatură medie de 30° C și un debit de aproape 4000 l/h, ceea ce oferă posibilități de utilizare în tratarea bolilor reumatismale. Nămolul de la Balta Albă, caracterizat de un procent redus de substanțe organice, și cu o concentrație în săruri de 12471,9 mg/kg (în care predomină ionii de clor, sodiu, magneziu), deși cunoscut de foarte mult timp pentru valoarea sa terapeutică, este în mai mică măsură folosit. Terapia se practică sub formă de băi cu nămol, expunere la soare și băi în lac (Lacul Sărat – județul Brăila).

2.3 Structura sistemului de așezări

2.3.1 Caracterizare generală

Cu o întindere teritorială de 35.775 km², Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este formată din următoarele 6 județe: **Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea** – și este componentă a Macroregiunii 2, alături de Regiunea Nord-Est. Fiecare județ este divizat în unități administrativ teritoriale reprezentate de consilii județene, consilii locale, municipale, orașenești și comunale.

Astfel, Regiunea Sud-Est se concentrează în **390 de unități administrativ teritoriale**, respectiv 34 de orașe (din care 11 municipii) și 356 de comune (care cuprind 1.449 de sate). Cu o repartiție relativ uniformă în teritoriu, majoritatea orașelor au o populație redusă (de sub 20.000 de locuitori), însă regiunea include și unele dintre cele mai mari orașe ale țării: Brăila, Constanța, Galați.

Tabel nr. 4 Suprafața și nr. de orașe și municipii ale județelor componente ale Regiunii Sud-Est (2020)

Județ	Suprafață (km ²)	Nr. orașe și din care municipii:	Nr. comune	Nr. sate
Brăila	4.766	4	1	40
Buzău	6.100	5	2	82
Constanța	7.106	11	3	59
Galați	4.465	4	2	61
Tulcea	8.484	5	1	46
Vrancea	4.863	5	2	68
Regiunea SE	35.775	34	11	356

Sursa: Anuarul statistic al României 2020

Populația totală a regiunii este de **2.377.101²**, cu o densitate de 66 de locuitori pe km², reprezentând 12,30% din populația totală a țării și a patra regiune ca dimensiuni. În perioada 2012-2020, numărul de locuitori ai regiunii s-a aflat într-un regres continuu – populația din mediul urban înregistrând o scădere chiar mai puternică decât în mediul rural, în special în județele Brăila, Buzău și Tulcea, iar cele mai mici diminuări sunt înregistrate în județul Constanța.

Evoluția populației principalelor centre urbane din Regiunea Sud-Est este similară cu cele înregistrate la nivel regional și județean, observându-se o diminuare constantă în perioada 2012 – 2020, ceva mai accentuată în municipiile reședință de județ Brăila (variație de -7%), Buzău (-5%), Tulcea (-5%) și mai redusă în cazul celorlalte. Principalele cauze privind declinul demografic sunt reducerea natalității la nivel național, dar și migrația cetățenilor către țări, sau chiar regiuni mai dezvoltate din punct de vedere economic.

2.3.2 Structura urbană

Referitor la sistemul de localități regional, datele demografice atestă prezența a 23 de orașe cu populație sub 20.000 de locuitori, ce pot întâmpina dificultăți de dezvoltare și chiar de accesare a posibilităților de finanțare. Cu toate acestea, există numeroase orașe de dimensiuni medii și chiar mari (4 orașe cu peste 100.000 de locuitori), ceea ce conferă posibilitatea de dezvoltare urbană în continuare.

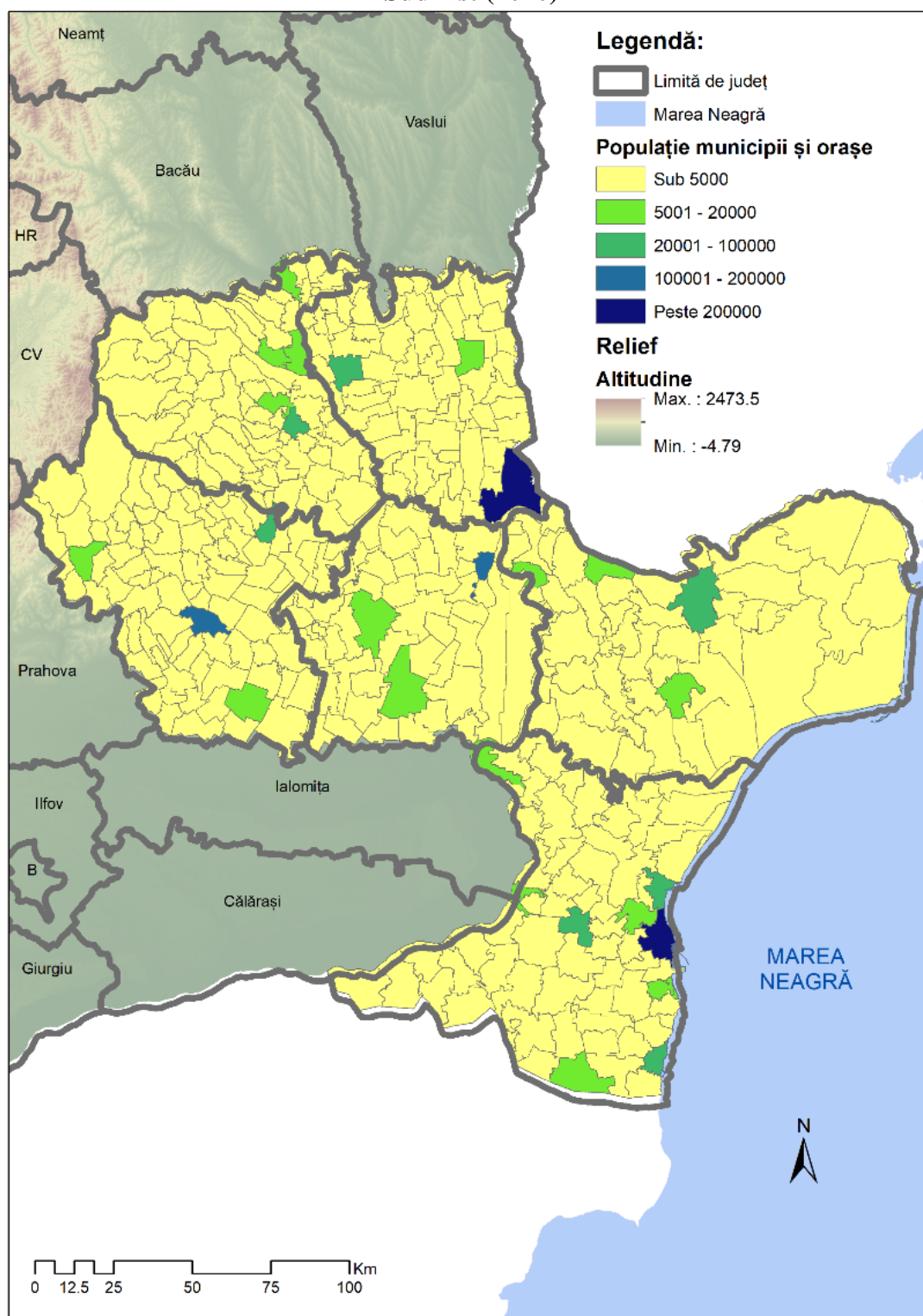
² Sursa de date INS Tempo, la 1 ianuarie 2020

Tabel nr. 5 Evoluția populației în principalele municipii, orașe și comune la nivel regional –populația rezidentă la 1 ianuarie (anii 2012-2020)

Oraș	Populație 2020	Populație 2012	Evoluție 2012-2020 (%)
<u>Orașe cu peste 200.000 locuitori</u>			
Constanța	310,182	321,163	-3.42%
Galați	305,929	307,597	-0.54%
<u>Orașe cu peste 100.000 locuitori</u>			
Brăila	198,942	218,435	-8.92%
Buzău	130,437	139,140	-6.25%
<u>Orașe între 50.000 și 100.000 locuitori</u>			
Focșani	91,174	96,075	-5.10%
Tulcea	85,106	91,908	-7.40%
<u>Orașe între 20.000 și 50.000 locuitori</u>			
Tecuci	45,672	46,666	-2.13%
Medgidia	44,428	47,296	-6.06%
Năvodari	42,777	40,747	4.98%
Mangalia	40,196	43,185	-6.92%
Râmnicu Sărat	39,088	41,735	-6.34%
<u>Orașe între 10.000 și 20.000 locuitori</u>			
Adjud	19,999	20,808	-3.89%
Cernavodă	18,532	19,852	-6.65%
Ovidiu	15,938	15,498	2.84%
Mărășești	13,321	13,540	-1.62%
Murfatlar (Basarabi)	11,077	11,670	-5.08%
Eforie	11,018	11,000	0.16%
Hârșova	10,999	11,440	-3.85%
Ianca	10,624	11,363	-6.50%
Nehoiu	10,570	11,561	-8.57%
Măcin	10,452	11,538	-9.41%
Babadag	10,407	10,777	-3.43%
<u>Orașe sub 10.000 locuitori</u>			
Odobești	9,587	9,466	1.28%
Panciu	9,127	9,473	-3.65%
Techirghiol	8,224	7,878	4.39%
Pătârlagele	7,346	8,087	-9.16%
Pogoanele	7,142	7,872	-9.27%
Târgu Bujor	7,094	7,512	-5.56%
Însurăței	6,879	7,320	-6.02%
Negru Vodă	5,647	5,862	-3.67%
Isaccea	5,158	5,404	-4.55%
Făurei	3,831	4,313	-11.18%
Sulina	3,801	4,360	-12.82%
Berești	3,125	3,576	-12.61%

Sursă: prelucrare în baza datelor din Anuare Statistice INS

Figura nr. 7 Populația principalelor municipii și orașe din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (2020)

Sursa: Prelucrare a datelor INS

Având în vedere ponderea locuitorilor pe medii de rezidență la nivel regional, **53%** din totalul populației din anul 2020 **locuia în spațiul urban**. Totodată, există județe cu o populație preponderent urbană - Brăila (62%), Constanța (67%), Galați (55%) – dar și județe cu o pondere

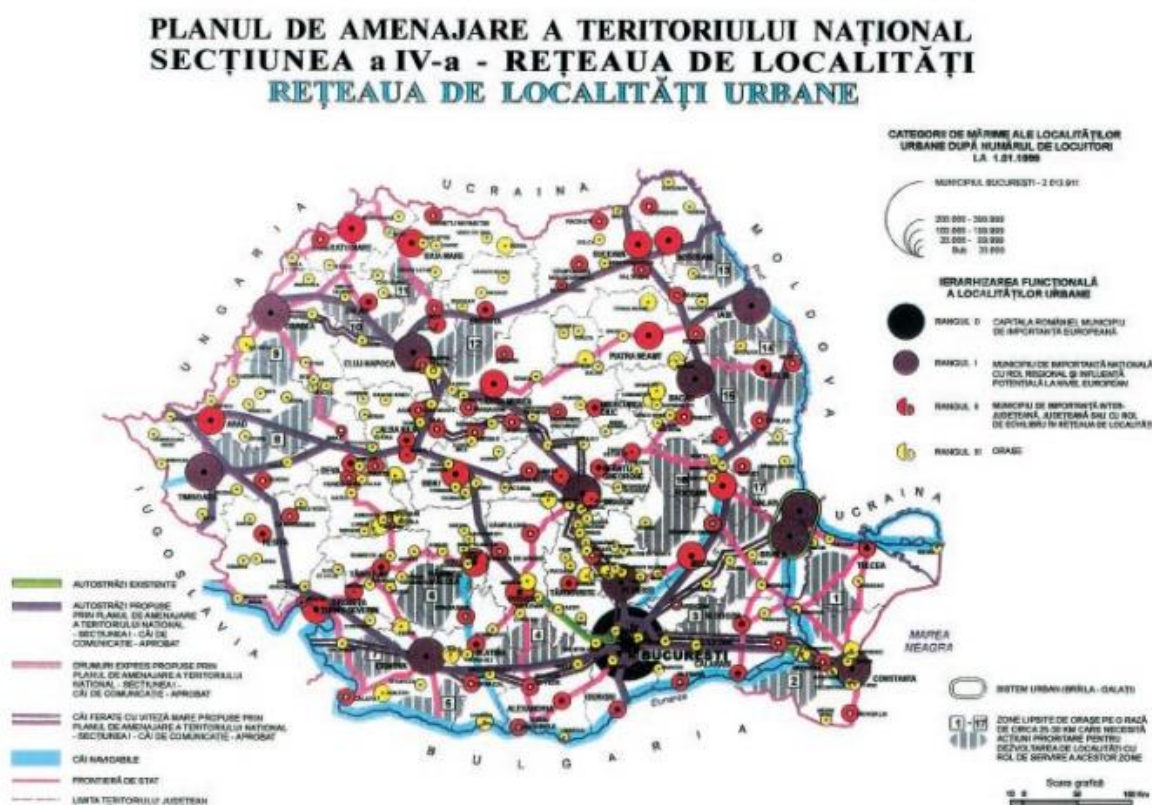

ridicată a populației rurale – Buzău (61%) și Vrancea (63%). În ultimii 10 ani nu se remarcă modificări semnificative privind raportul populației urban-rural din regiune.

2.3.3 Specializarea funcțională a localităților, zone metropolitane, sisteme urbane, zone funcționale urbane

În conformitate cu sistemul de ierarhizare funcțională al localităților urbane³ privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național, la nivelul Regiunii Sud-Est se evidențiază următoarele ranguri principale

- Localități urbane de rangul I: Brăila, Galați și Constanța;
- Localități urbane de rangul II: Adjud, Buzău, Focșani, Mangalia, Medgidia, Râmnicu Sărat, Tecuci, Tulcea,
- Localități urbane de rangul III: Babadag, Murfatlar (Basarabi), Berești, Cernavodă, Eforie, Făurei, Hârșova, Ianca, Isaccea, Însurăței, Măcin, Mărășești, Năvodari, Negru Vodă, Nehoiu, Odobești, Ovidiu, Panciu, Pătârlagele, Pogoanele, Sulina, Târgu Bujor, Techirghiol.

Sursa: Preluare Anexa nr. 3 III, Legea 351/2011 – Planul de amenajare a teritoriului național

³ Legea 351/2001 privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național

Atributul principal al structurilor teritoriale de cooperare intercomunitară derivă din potențialul complementar al celor două tipuri de unități administrative locale întrunite: prima categorie se caracterizează prin densități ridicate de populație în perimetrul zonei încorporate și pe teritoriile administrative mici, dar se bucură de cel mai ridicat buget local; a doua categorie are resurse financiare limitate, dar un exces de spațiu. În România conceptul de zonă metropolitană, cuprinde teritoriul administrativ al orașului centru polarizator și al unităților administrativ-teritoriale cuprinse în zona de navetism a acestuia, la distanțe de până la 30 km, care respectă condiția de contiguitate spațială și în cadrul căruia s-au dezvoltat relații de cooperare pe multiple planuri.

La nivelul Regiunii Sud-Est se distinge o singură zonă metropolitană.

Zona Metropolitană Constanța

Cu o populație de aproximativ 500.000 de locuitori, Zona Metropolitană Constanța reprezintă una din primele structuri administrative de acest tip din România, fiind alcătuită din 16 localități, municipiul Constanța și orașele Năvodari, Eforie, Ovidiu, Murfatlar, Techirghiol și comunele: 23 August, Costinesti, Mihail Kogălniceanu, Cumpăna, Valu lui Traian, Lumina, Tuzla, Agigea, Corbu și Poarta Albă.

În acest sens, Zona Metropolitană Constanța se dorește a fi un instrument administrativ eficient în scopul promovării unor proiecte comune de dezvoltare integrată a zonei și de atenuare a discrepantelor de dezvoltare dintre localități, un facilitator privind atragerea investițiilor și a Fondurilor Structurale, o platformă de colaborare între unitățile administrativ-teritoriale componente și un nucleu de dezvoltare a serviciilor publice. Astfel, între obiectivele strategice principale pentru constituirea zonei metropolitane Constanța, enumerăm:

- Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații și energie;
- Reducerea disparităților dintre localitățile situate în zona metropolitană;
- Dezvoltarea de noi zone rezidențiale și cartiere de locuințe;
- Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor publice;
- Protecția mediului și dezvoltarea durabilă;
- Dezvoltarea turismului și a sectorului terțiar;
- Dezvoltarea economică integrată;
- Dezvoltarea resurselor umane, creșterea ratei de ocupare și combaterea excluziunii sociale și a dezechilibrelor sociale;

- Atragerea de noi investiții și creșterea accesului la resurse⁴.

2.4 Structura socio-demografică a populației

Structura socio-demografică a unui stat influențează numeroase aspecte ale vieții economice, precum și mediul natural, infrastructura și serviciile publice. Un stat a cărui populație cunoaște un proces de îmbătrânire are nevoie de servicii dedicate persoanelor în vârstă, în timp ce unul care reprezintă destinație pentru imigranți va trebui să dezvolte politici și programe pentru integrarea acestora. La nivel național, România se confruntă cu o scădere a populației cauzată atât de natalitatea scăzută, cât și de emigrarea masivă a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 20 și 40 de ani.

La nivel regional și județean, structura socio-demografică a populației influențează activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, precum și infrastructura și serviciile descrise pe larg în capitolele următoare. Decizii precum dotarea instituțiilor locale și județene - dotări culturale, sociale, educaționale și medicale - sunt luate în baza cunoașterii nevoilor specifice ale fiecărei grupe de vârstă și a ponderii acestora în totalul populației. De asemenea, potențialul cantitativ-demografic și cel calitativ determină dezvoltarea economică, fiind astfel nevoie de o analiză amănunțită asupra aspectelor demografice a resurselor umane disponibile.

Pentru prezentul studiu, din punct de vedere demografic, următoarele elemente au fost supuse analizei:

- numărul și evoluția numărului de locuitori (a populației rezidente) în perioada 2012-2020;
- structura populației pe grupe de vârstă și sexe în perioada 2012-2020;
- structura populației în funcție de religie și etnie la ultimul recensământ;
- mișcarea naturală și mișcarea migratorie a populației în perioada 2010-2019;
- evoluția și creșterea naturală a populației în perioada 2010-2019;
- resursele umane în perioada 2010-2020.

Datele utilizate în analiza demografică sunt colectate de către echipa de experți din surse oficiale, respectiv Direcțiile Județene de Statistică, Institutul Național de Statistică, Eurostat. De asemenea, au fost consultate și integrate date de la ultimul recensământ al populației.

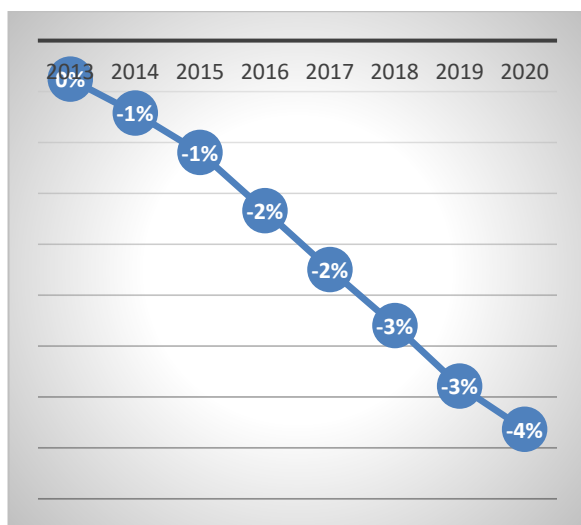
⁴ Zona metropolitană Constanța

Prima parte a acestui capitol surprinde evoluția populației și potențialul demografic, în timp ce al doilea subcapitol prezintă analiza referitoare la resursele umane din Regiunea Sud-Est.

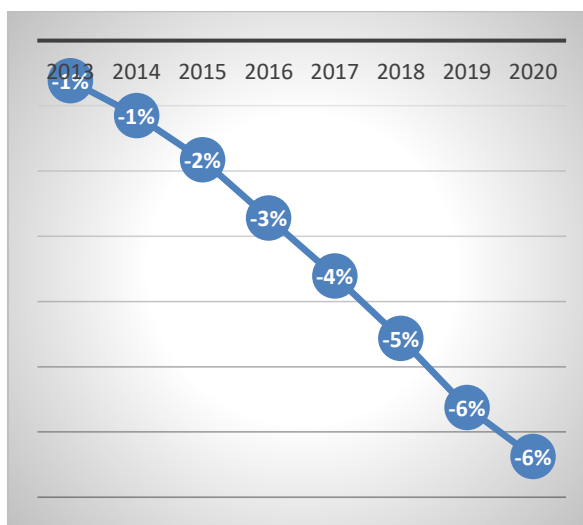
2.4.1 Evoluția populației și potențialul demografic

Regiunea Sud-Est este cea de-a treia Regiune de Dezvoltare a României după numărul de locuitori, doar Nord-Est și Sud-Muntenia având mai mulți locuitori. Fenomenele demografice care caracterizează nivelul național se pot regăsi și la nivel regional, în cele mai multe cazuri. Scăderea numărului de persoane rezidente este un trend observat și reprezentat în primele grafice ale acestui subcapitol, remarcându-se o accentuare mai mare a fenomenului la nivel regional, diferența dintre cele două niveluri fiind de aproximativ 2%. În 2012, la nivel național erau 20.095.996 persoane rezidente în România, iar în 2020, ultimul an analizat, numărul acestora scăzuse la 19.328.838 persoane. În Regiunea Sud-Est, valorile acestui indicator au variat între anii 2012 și 2020, de la 2.538.949 la 2.377.101 persoane rezidente.

Figura nr. 8 Evoluția populației rezidente la 1 ianuarie, nivel național, 2012-2020, an de referință 2012, UM: %

Figura nr. 9 Evoluția populației rezidente la 1 ianuarie, Regiunea Sud-Est, 2012-2020, an de referință 2012, UM: %

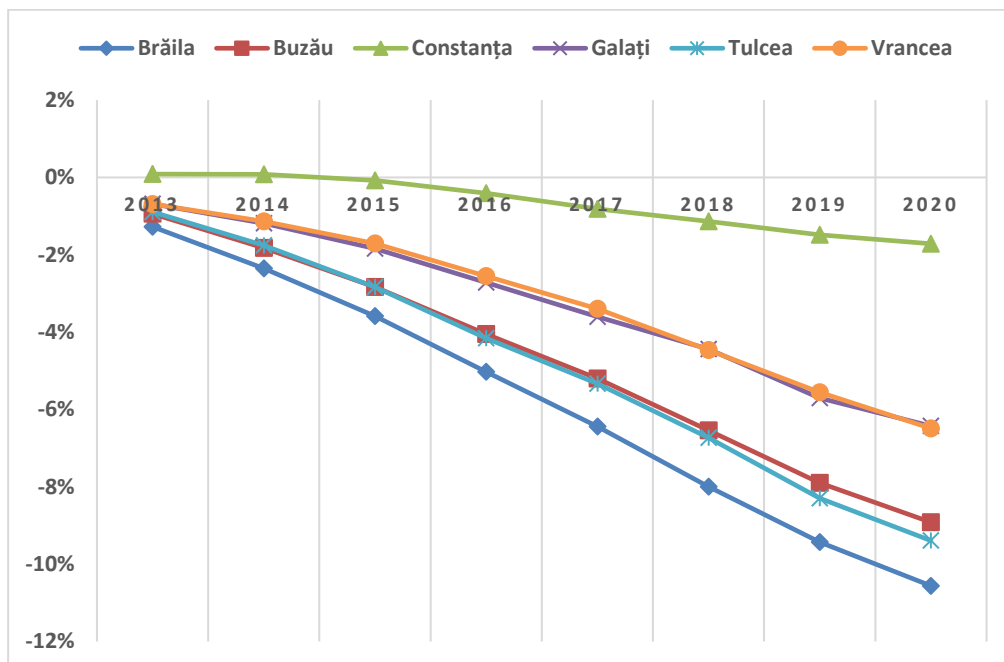

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește evoluția populației rezidente la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, se remarcă o scădere mai semnificativă a populației rezidente din județul Brăila, acolo unde, la 1 ianuarie 2020, erau cu 11% mai puține persoane rezidente în comparație cu anul 2012. Județele Buzău și Tulcea au cunoscut o scădere de 9% a indicatorului analizat, iar în Vrancea și în Galați numărul persoanelor rezidente s-a diminuat cu 6%. Județul Constanța a înregistrat cele mai

mici pierderi de populație, în 2020 față de 2012, numărul persoanelor rezidente scăzând doar cu 2%.

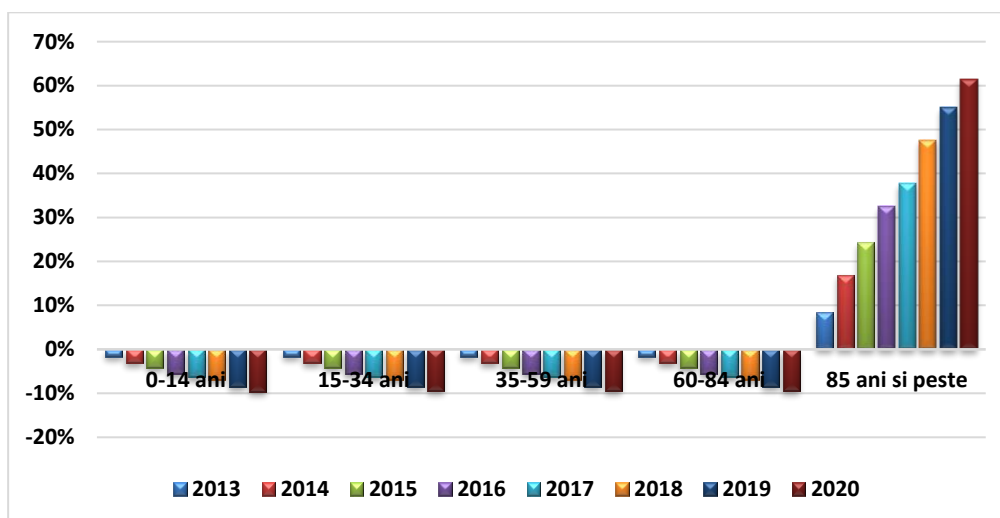
Figura nr. 10 Evoluția populației rezidente la 1 ianuarie, județele Regiunii Sud-Est, 2012-2020, an de referință 2012, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Vârsta locuitorilor și evoluția raportului de grupe de vârstă în timp oferă informații reale despre nevoile populației, ierarhizând investițiile în servicii și infrastructură pentru cele mai vulnerabile categorii-copiii și persoanele în vârstă. De asemenea, structura populației în funcție de grupele de vârstă determină și potențialul de dezvoltare economică, astfel că o populație care cunoaște un fenomen rapid de îmbătrânire are nevoie de politici care susțin îmbătrânirea activă, asigurarea unei vieți independente pentru persoanele vârstnice, dar și servicii medicale și de îngrijire specializate și personalizate. În graficul următor se observă o scădere a persoanelor rezidente pentru toate grupele de vârstă, cu excepția categoriei 85 de ani și peste, care cunoaște o creștere, în anul 2020, față de anul de referință 2012, de 61%. Pentru toate celelalte categorii de vârstă, respectiv 0-14 ani, 15-34 ani, 35-59 ani, 60-84 ani, din 2012 până în 2020 s-a înregistrat o scădere de 10% a populației rezidente.

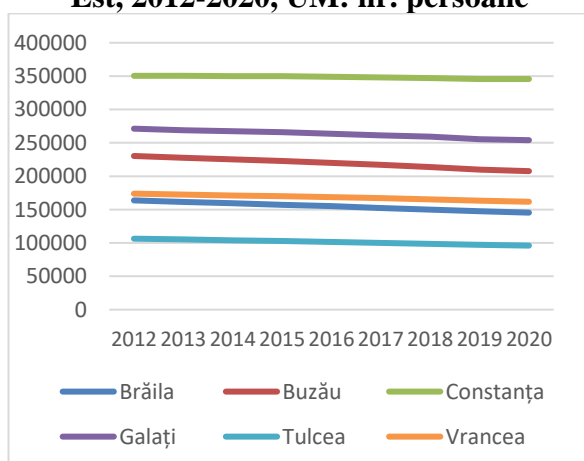
Figura nr. 11 Evoluția populației rezidente pe grupe de vârstă, Regiunea Sud-Est, 2012-2020, an de referință 2012, UM: %

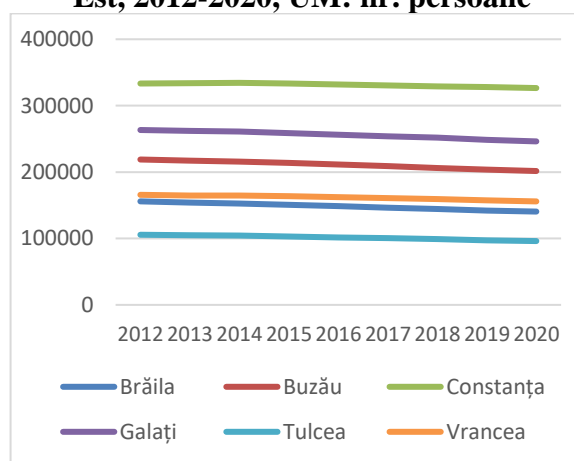
Sursa: prelucrare date INS, 2021

Populația rezidentă în funcție de sex relevă același trend regăsit și la nivel național, respectiv un procent de aproximativ 51% din populație este reprezentat de femei. La nivelul județelor Regiunii Sud-Est se poate remarca atât trendul descendent pentru ambele sexe, cât și scăderea populației feminine într-un ritm mai accelerat în comparație cu populația masculină, din anul 2012 până în anul 2020 numărul femeilor scăzând cu 7%, în vreme ce al bărbaților s-a redus cu 6%, pe parcursul aceleiași perioade analizate.

Figura nr. 12 Populația rezidentă la 1 ianuarie, feminin, județele Regiunii Sud-Est, 2012-2020, UM: nr. persoane

Figura nr. 13 Populația rezidentă la 1 ianuarie, masculin, județele Regiunii Sud-Est, 2012-2020, UM: nr. persoane

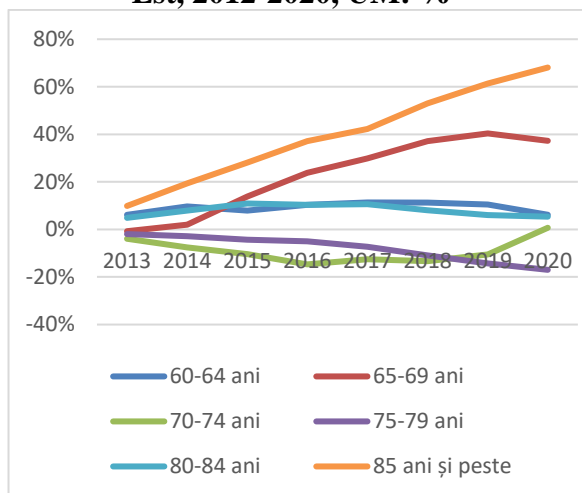

Sursa: prelucrare date INS, 2021

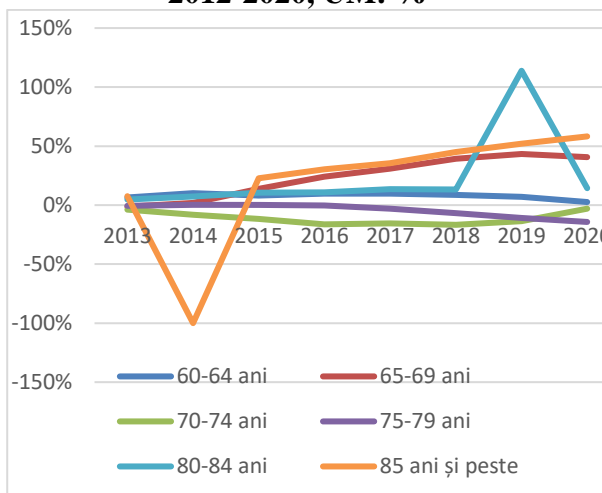
Populația de peste 60 de ani are, de asemenea, o evoluție diferită în funcție de sex, remarcându-se o creștere a numărului bărbaților pentru toate grupele de vârstă, cu excepția categoriei 75-79 ani, în timp ce în cazul femeilor, populația a cunoscut o scădere între anii 2013-2015 pentru

categoria peste 85 de ani, în vreme ce segmentul de vârstă 80-84 ani a înregistrat o dinamică ascendentă între anii 2018 și 2019, urmată de o scădere bruscă în anul 2020.

Figura nr. 14 Evoluția populației masculine, peste 60 ani, Regiunea Sud-Est, 2012-2020, UM: %

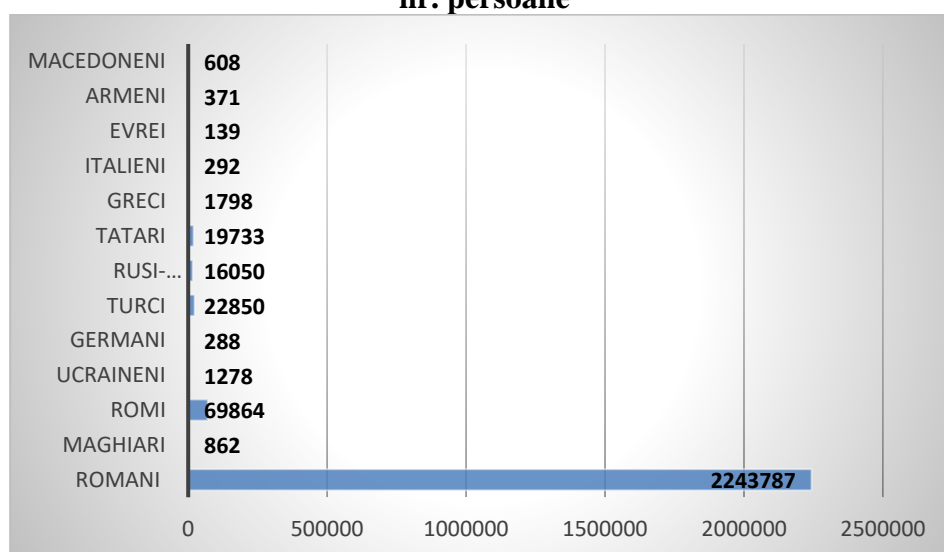
Figura nr. 15 Evoluția populației feminine, peste 60 ani, Regiunea Sud-Est, 2012-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Ultimul recensământ, cel din 2010, a surprins situația socio-demografică a României în funcție de numeroase variabile, printre care și etnia. La nivelul Regiunii Sud-Est se remarcă prezența diversă a etniilor, majoritari fiind românii, urmași de romi, turci și tătari. Cea de-a doua minoritate, romii, sunt prezenți într-un număr de două ori mai mare față de următoarele etnii, turcii și tătarii.

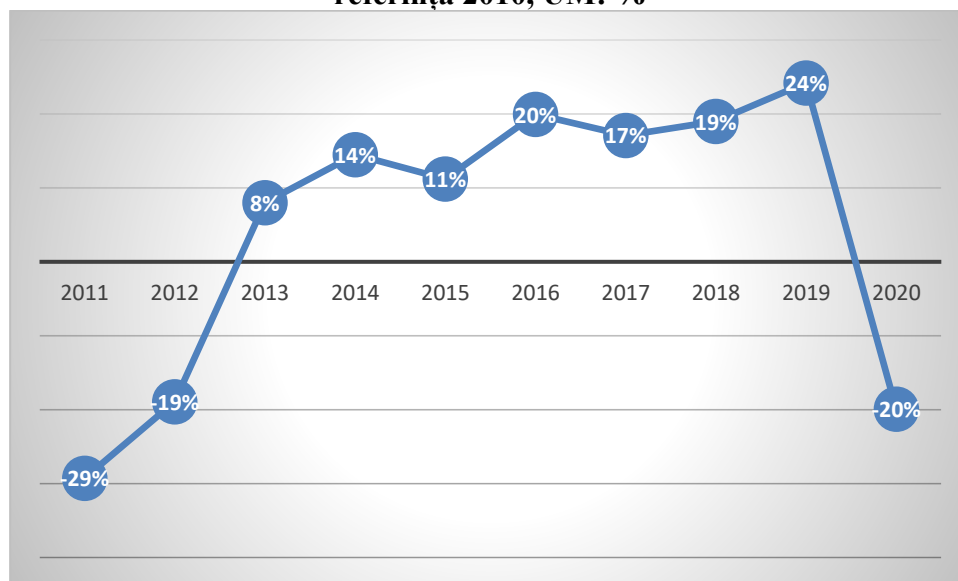
Figura nr. 16 Populația Regiunii Sud-Est în funcție de etnie, Recensământ, 2010, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date Recensământul populației, 2010

Stabilirile de domiciliu au avut o evoluție fluctuantă de-a lungul perioadei analizate (2010-2020) pentru nivelul național, astfel că dacă în 2011 acestea înregistrau o scădere de 29% față de 2010, în 2019 creșterea numărului de stabiliri de domiciliu atingea 24% față de anul de referință 2010. Anul 2020 a condus la o scădere bruscă de 20% față de 2010. Următorul grafic prezintă evoluția stabilirilor de domiciliu la nivel național, pentru perioada 2010-2020:

Figura nr. 17 Evoluția stabilirilor de domiciliu, nivel național, 2010-2020, an de referință 2010, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În privința stabilirilor de domiciliu la nivelul Regiunilor de Dezvoltare, se remarcă Regiunea București-Ilfov cu un număr de persoane stabilite pe teritoriul său cu 49% mai mare decât Regiunea Centru și cu 54% mai mare decât Regiunea Sud-Vest Oltenia în anul 2020. Regiunea Sud-Est, în anul 2020, se afla pe locul al 4-lea la nivel național, în ceea ce privește numărul stabilirilor de domiciliu.

Tabel nr. 6 Stabiliri de domiciliu în regiunile de dezvoltare ale României, 2010-2020, UM: nr. persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea Nord-Vest	51.536	36.509	41.962	39.220	41.943	41.463	45.047	44.615	44.431	47.189	44.140
Regiunea Centru	45.595	32.053	35.264	34.454	36.349	36.102	38.932	39.223	40.318	41.879	37.493
Regiunea Nord-Est	70.848	50.466	58.518	62.955	66.003	59.805	63.641	60.782	63.516	66.294	57.475
Regiunea Sud-Est	52.530	37.538	43.840	39.625	41.422	41.182	44.143	42.187	41.870	42.431	39.253
Regiunea Sud-Muntenia	62.877	45.312	51.793	45.797	49.151	47.438	51.506	47.010	46.620	48.727	45.201
Regiunea București-Ilfov	84.091	59.478	64.734	63.346	68.018	66.426	70.150	73.903	76.157	80.800	73.555

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea Sud-Vest Oltenia	47.358	32.904	39.665	32.456	33.697	33.372	37.527	33.474	33.424	34.882	33.838
Regiunea Vest	44.160	30.366	36.421	32.703	35.094	35.295	38.427	39.008	39.938	41.019	36.614

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La nivelul județelor Regiunii Sud-Est, în perioada analizată, 2010-2020, s-au observat scăderi și creșteri ale numărului de persoane care și-au stabilit domiciliul pe teritoriul acestora, Constanța fiind județul cu cele mai multe asemenea persoane, în timp ce Brăila județul cu cele mai puține. Se poate observa, așadar, că unele județe reprezintă un pol de atracție pentru cetățeni, iar principalele motive pentru care aceștia aleg aceste județe sunt legate de infrastructura de servicii mai dezvoltată, remarcându-se cea sanitară și cea educațională ca reprezentând un avantaj în detrimentul celorlalte județe mai puțin vizate de noi stabiliri de domiciliu.

Tabel nr. 7 Stabiliri de domiciliu în județele Regiunii de Sud-Est, 2010-2019, UM: nr. persoane

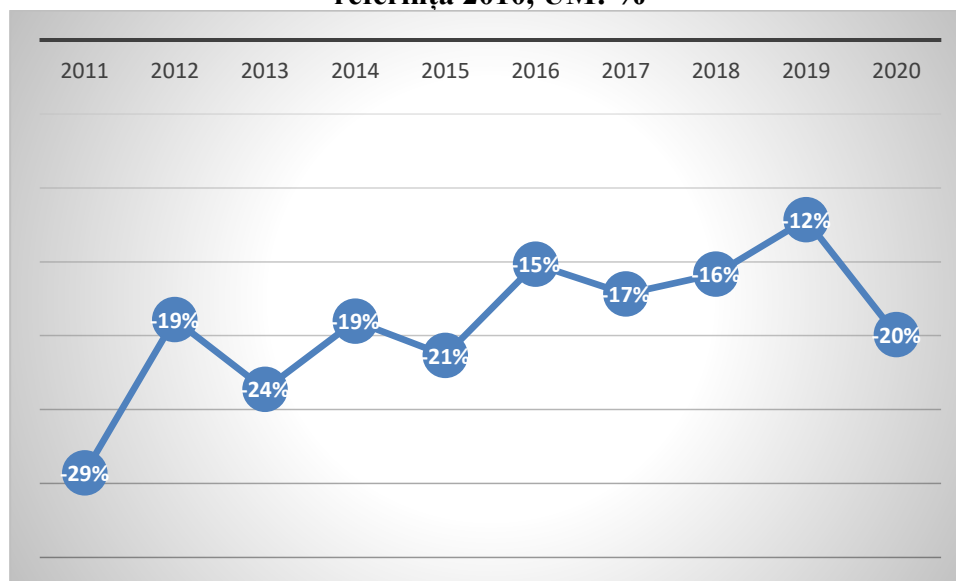
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	4.649	3.628	3.763	3.658	3.843	3.832	4.041	3.983	3.848	3.950	3.182
Buzău	9.380	6.622	7.561	6.654	6.778	6.576	7.205	6.696	6.597	6.953	6.760
Constanța	15.758	11.685	13.614	11.972	12.565	12.827	13.734	13.342	13.449	13.582	12.809
Galați	10.207	7.157	8.867	7.867	8.018	8.024	8.195	7.945	8.148	8.120	7.309
Tulcea	4.323	3.009	3.909	3.496	3.758	3.570	4.084	3.967	3.509	3.547	3.472
Vrancea	8.213	5.437	6.126	5.978	6.460	6.353	6.884	6.254	6.319	6.279	5.721

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Analiza evoluției plecărilor cu domiciliul la nivel național evidențiază o evoluție ascendentă, cu excepția ultimului an, valorile fiind negative pe întreaga perioadă analizată, 2010-2020. În anul 2020 se constată o scădere a numărului de plecări cu -20% față de anul de referință 2010. Dinamica acestui indicator este strâns corelată cu oportunitățile oferite de piața muncii, nivelul salarial, rata șomajului și starea generală de fiabilitate economică de la nivel național, indicatori care, pe parcursul ultimilor ani, nu au cunoscut îmbunătățiri semnificative, determinând o accentuare a fenomenului de migrație externă, iar în anumite cazuri, stabilirea definitivă a persoanelor emigrate în alte țări.

Figura nr. 18 Evoluția plecărilor cu domiciliul, nivel național, 2010-2019, an de referință 2010, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Dintre Regiunile de Dezvoltare ale României, cea mai afectată de fenomenul plecărilor cu domiciliul este Regiunea Nord-Est, aceasta fiind și cea mai populată regiune. În general, trendul observat este unul descendent pentru prima parte a perioadei analizate, remarcându-se o creștere a plecărilor cu domiciliul începând cu anii 2013-2014.

Tabel nr. 8 Plecări cu domiciliul din regiunile de dezvoltare din România, 2010-2019, UM: nr. persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea Nord-Vest	48.976	34.694	40.257	36.986	39.604	39.205	42.188	41.388	41.309	43.580
Regiunea Centru	45.888	32.369	35.438	34.389	36.043	35.353	37.904	37.823	38.048	39.234
Regiunea Nord-Est	76.562	53.859	59.683	59.624	64.896	62.507	66.934	65.228	68.945	72.942
Regiunea Sud-Est	55.984	40.305	45.671	42.845	46.182	46.272	49.182	48.734	48.639	49.945
Regiunea Sud-Muntenia	65.725	47.506	53.759	49.073	52.296	51.436	56.078	54.517	54.941	58.678
Regiunea București-Ilfov	73.654	51.701	60.373	60.865	61.898	54.794	58.435	57.084	57.757	58.917
Regiunea Sud-Vest Oltenia	51.436	35.805	42.856	35.919	37.929	38.050	42.132	39.042	39.800	41.850
Regiunea Vest	40.770	28.387	34.160	30.855	32.829	33.466	36.520	36.386	36.835	38.075

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Plecările cu domiciliul din județele Regiunii Sud-Est pot fi urmărite în tabelul următor. Cele mai multe dintre acestea sunt din Județul Constanța, în timp ce din Brăila sunt cele mai puține.

Trendul național se regăsește și la nivelul județelor și, având o populație dublă față de județul Brăila, este inevitabil ca Județul Constanța, în cifre absolute, să fie pe primul loc în ceea ce privește numărul plecărilor cu domiciliul. Se remarcă, astfel, o dinamică deosebită la nivelul acestui județ, cu o populație în continuă schimbare. Este important de menționat și rolul infrastructurii educaționale, respectiv a învățământului terțiar, care, prezentă atât în Județul Constanța, cât și în Galați, oferă o un avantaj competitiv absolvenților, oportunitățile externe ale absolvenților fiind mai atrăgătoare.

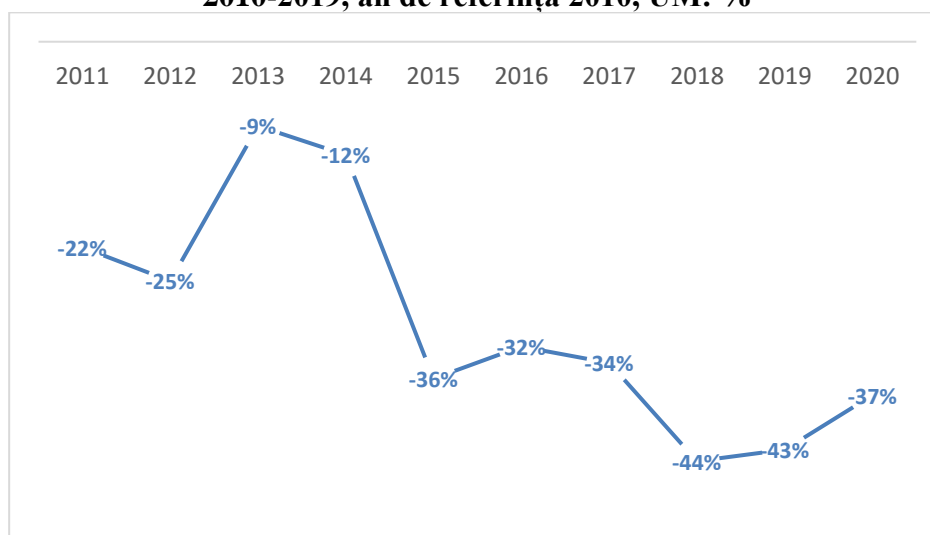
Tabel nr. 9 Plecări cu domiciliul din județele Regiunii Sud-Est, 2010-2019, UM: nr. persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	5.753	4.371	4.581	4.524	5.033	4.893	5.202	5.429	5.118	5.388	3.182
Buzău	10.104	7.249	7.966	7.366	7.690	7.497	8.090	7.940	7.983	8.812	6.760
Constanța	15.127	11.387	13.084	11.716	12.740	12.953	13.681	13.412	13.509	13.772	12.809
Galați	11.382	7.881	9.042	8.694	9.401	9.773	9.975	9.969	10.079	9.905	7.309
Tulcea	5.504	3.714	4.562	4.237	4.532	4.492	4.834	4.972	4.713	4.756	3.472
Vrancea	8.114	5.703	6.436	6.308	6.786	6.664	7.400	7.012	7.237	7.312	5.721

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Soldul schimbărilor de reședință, conform datelor colectate, a înregistrat valori negative în toată perioada analizată pentru Regiunea Sud-Est. Cea mai scăzută valoare a acestui indicator a fost înregistrată în anul 2018 când, în comparație cu anul de referință 2010, aceasta a fost cu 44% mai mică. Cea mai ridicată valoare, însă tot negativă, a fost în anul 2013, respectiv -9%.

Figura nr. 19 Evoluția soldului schimbărilor de reședință la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010-2019, an de referință 2010, UM: %

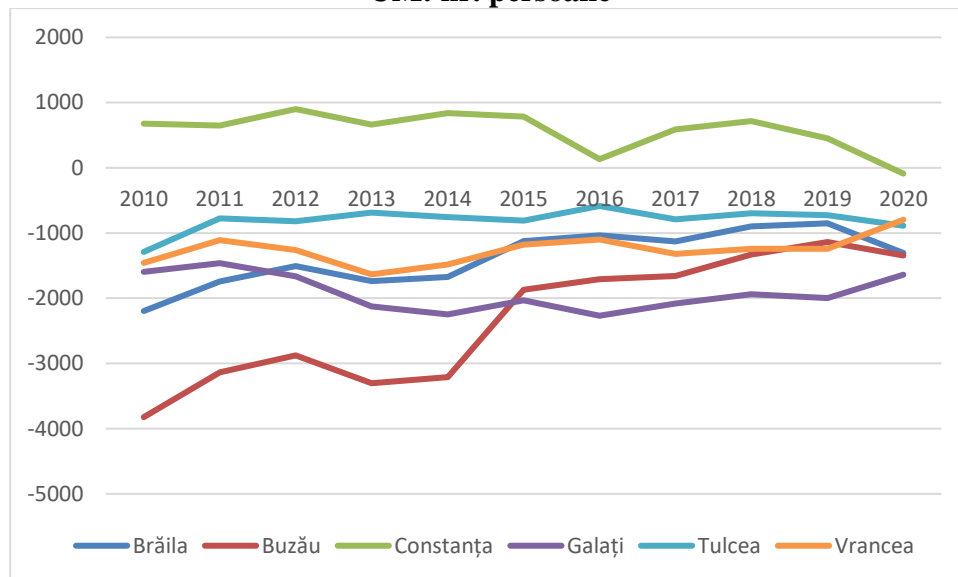

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Județele Regiunii Sud-Est au înregistrat, de asemenea, valori negative ale soldului schimbărilor de reședință, cu excepția Județului Constanța pentru care acestea au fost pozitive până în anul

2019, în 2020 remarcându-se și aici o valoare negativă. Județul Buzău este județul cu cele mai mici valori ale acestui indicator, urmat de județul Brăila.

Figura nr. 20 Soldul schimbărilor de reședință în județele Regiunii Sud-Est, 2010-2019, UM: nr. persoane

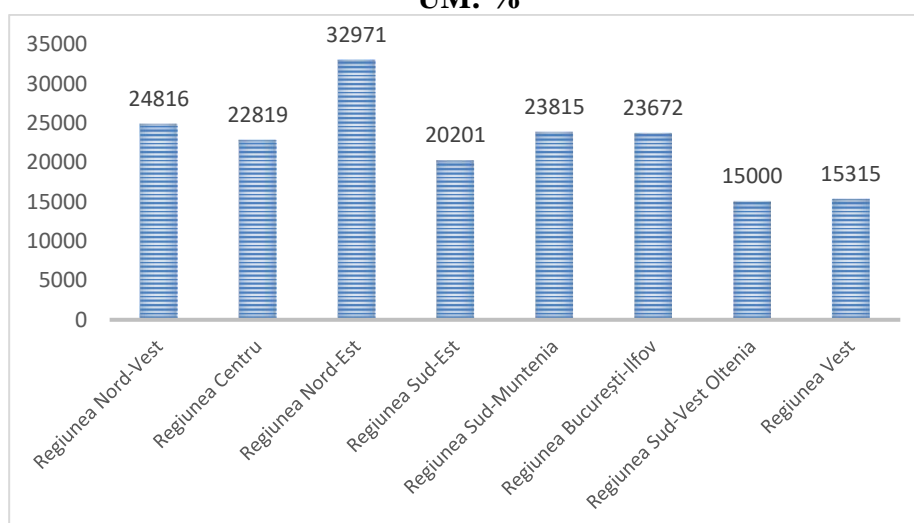

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Mișcarea naturală a populației presupune analiza indicatorilor referitori la natalitate, mortalitate, spor natural etc.

Numărul născuților vii la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României plasează Regiunea Nord-Est pe primul loc, în timp ce Regiunea Sud-Vest Oltenia se află pe ultimul loc. În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, aceasta se poziționează la mijlocul clasamentului, cu un număr absolut de 20.201 născuți vii în anul 2020.

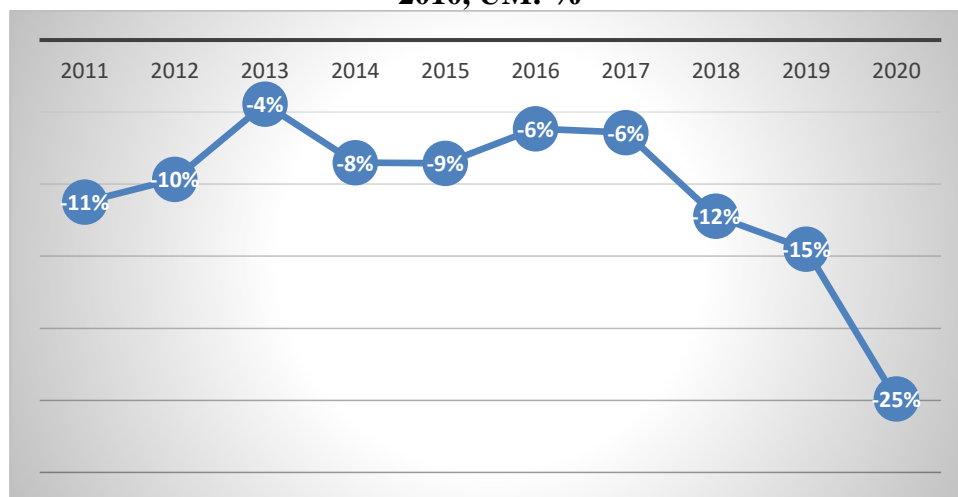
Figura nr. 21 Născuții vii la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, anul 2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Evoluția numărului de născuți vii la nivelul Regiunii Sud-Est este una fluctuantă, cu valori negative în toată perioada analizată. Se constată o ușoară creștere a numărului de născuți vii între 2010 și 2013, urmând o perioadă de scădere ușoară pentru următorii 2 ani, pentru ca, după o perioadă de stabilizare, indicatorul să scadă din nou, brusc, cu 25% în anul 2020 față de anul de referință 2010.

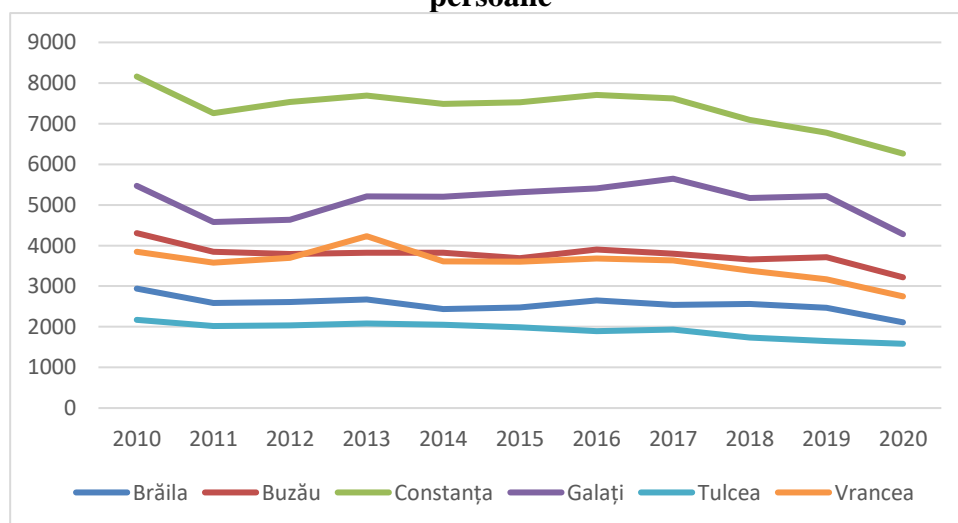
Figura nr. 22 Evoluția născuților vii, Regiunea Sud-Est, 2010-2019, an de referință 2010, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Pentru județele Regiunii Sud-Est, numărul născuților vii, este, de asemenea, în scădere. Constanța este județul cu cele mai mari valori, în timp ce Tulcea este cel cu cele mici valori ale indicatorului care cuantifică numărul de născuți vii, valorile fiind influențate și de numărul de locuitori.

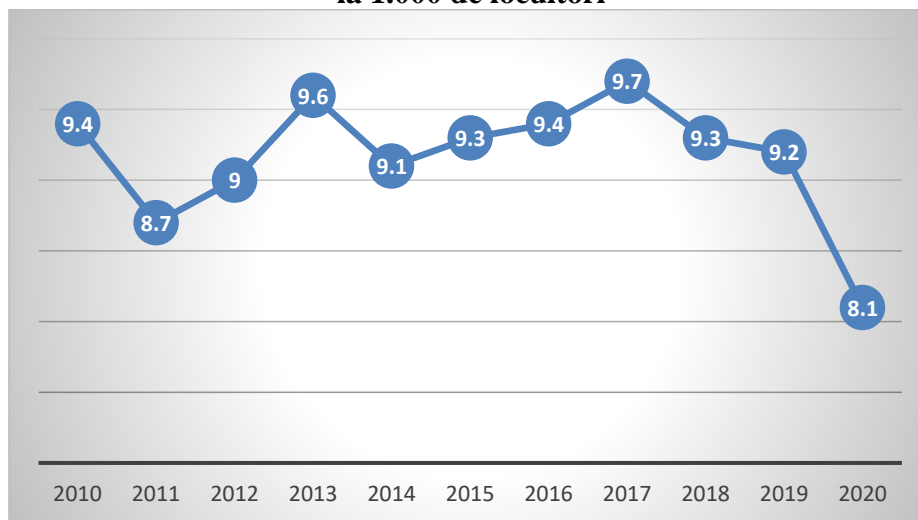
Figura nr. 23 Născuți vii la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010-2020, UM : nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește rata natalității (născuți vii la 1.000 de locuitori), aceasta este una fluctuantă, remarcându-se, la nivel național, o creștere la începutul perioadei analizate (2010-2020), urmată de o scădere în ultimii ani, cea mai bruscă micșorare fiind înregistrată între 2019 și 2020 când diferența a fost de 1,1 născuți vii la 1.000 de locuitori.

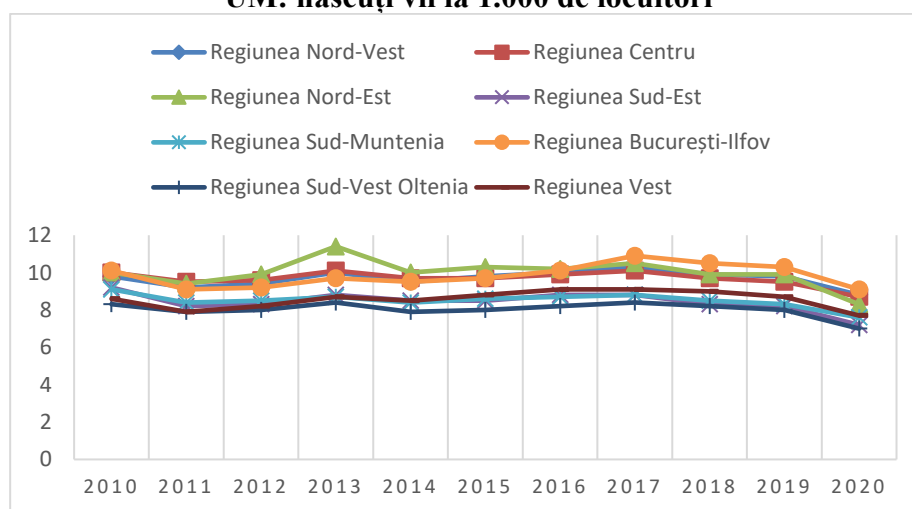
Figura nr. 24 Rata natalității la nivel național, în perioada 2010-2020, UM: născuți vii la 1.000 de locuitori

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Regiunea Sud-Est este penultima dintre regiunile de dezvoltare ale României în ceea ce privește rata natalității, doar Regiunea Sud-Vest Oltenia înregistrând valori mai mici ale acestui indicator. De remarcat faptul că Regiunea Sud-Est s-a aflat în mod constant sub media națională, ultimul an analizat (2020) având cu 0,9 născuți vii la 1.000 locuitori mai puțini decât media națională.

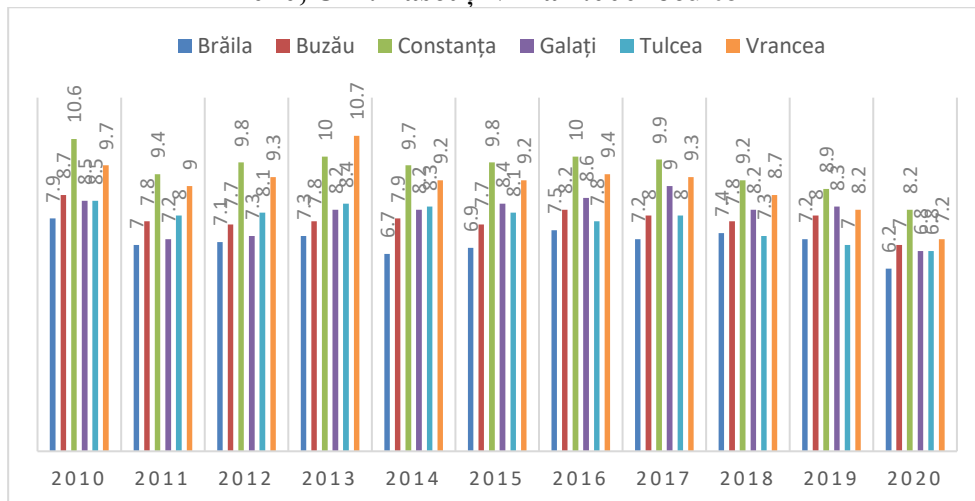
Figura nr. 25 Rata natalității la nivelul regiunilor de dezvoltare, în perioada 2010-2020, UM: născuți vii la 1.000 de locuitori

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

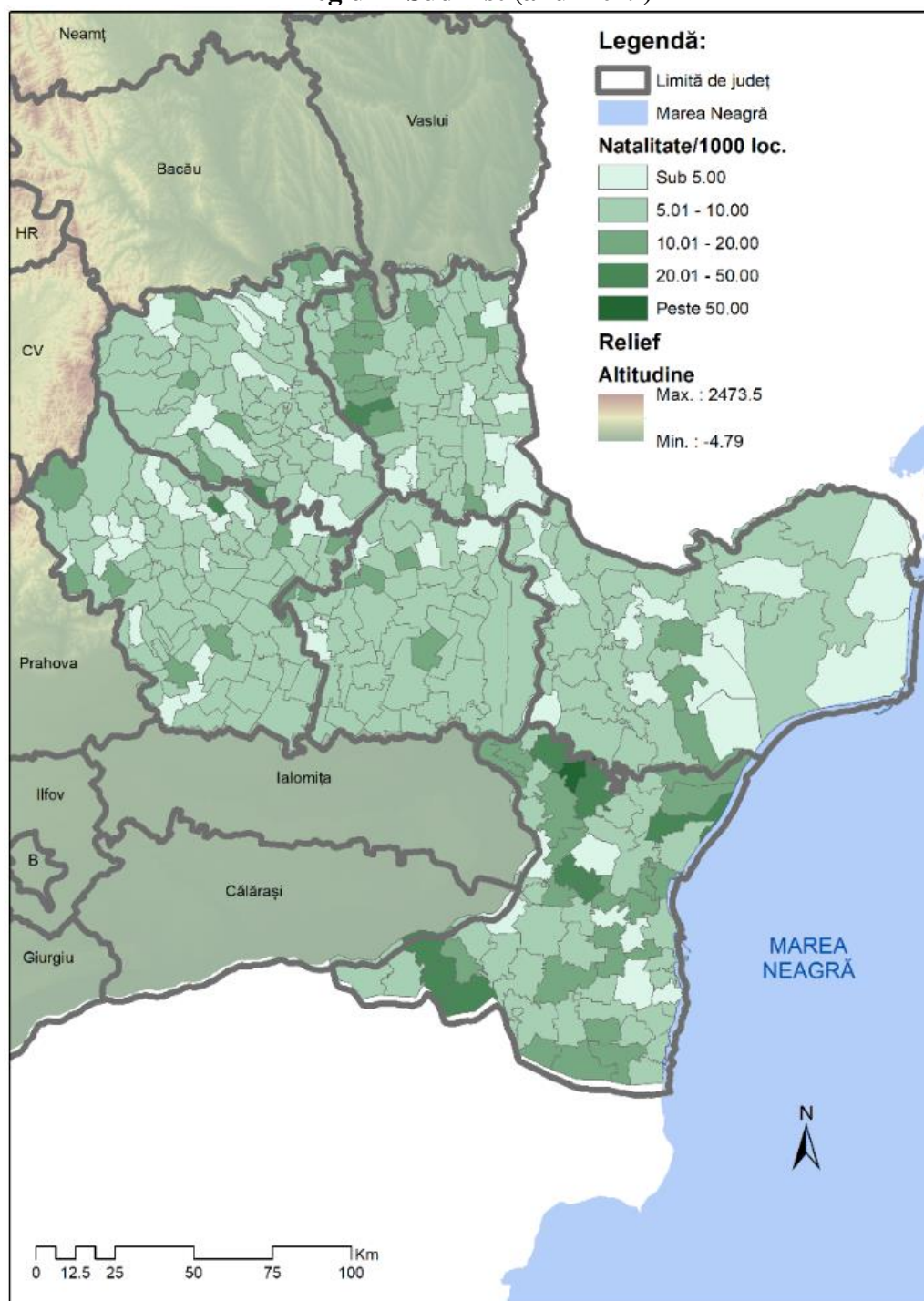
Conform datelor disponibile de la Institutul Național de Statistică, județul cu cea mai mare rată a natalității din Regiunea Sud-Est este județul Constanța, la polul opus aflându-se județul Brăila.

Figura nr. 26 Rata natalității la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2020, UM: născuți vii la 1.000 locuitori

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Figura nr. 27 Numărul nașcuților vii la 1000 locuitori, distribuție spațială la nivelul Regiunii Sud-Est (anul 2019)

Sursa: date prelucrate de autori

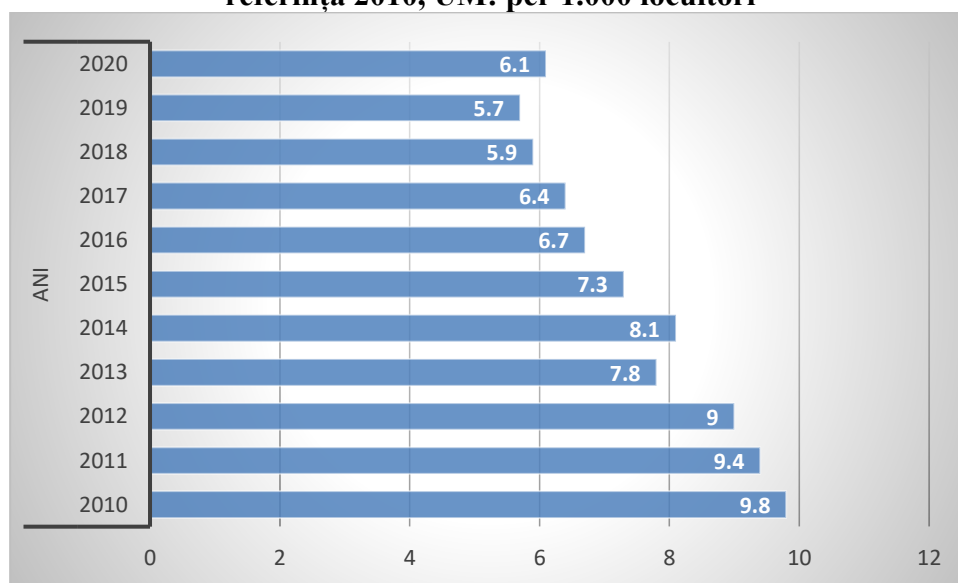
Distribuția indicatorului la nivel teritorial evidențiază zonele cu cele mai ridicate valori ale ratei natalității, remarcându-se unități administrativ teritoriale din județul Vrancea cu valori ale ratei de natalitate foarte ridicate precum Chiojdeni (12,31 nașcuți vii la 1.000 locuitori), Corbița (14.99 nașcuți vii la 1.000 locuitori), Slobozia Bradului (28,61 nașcuți vii la 1.000 locuitori,

cea mai ridicată rată a natalității din județ), din județul Tulcea localitatea Mihail Kogălniceanu (11,72 născuți vii la 1.000 locuitori), Orașul Babadag (13,29, cea mai ridicată rată a natalității din județ), din județul Galați localitățile Băneasa (13,15 născuți vii la 1.000 locuitori), Umbrărești (36,13, cea mai ridicată valoare din județ). În județul Constanța se înregistrează cea mai ridicată rată a natalității în localitatea Tortoman, 30,64 născuți vii la 1.000 locuitori, iar în județul Buzău se află localitatea cu cea mai ridicată rată a natalității din întreaga regiune, în localitatea Pardoși, 42,13 născuți vii la 1.000 locuitori. Județul Brăila are cele mai scăzute rate ale natalității, toate localitățile având valori ale acestui indicatori de 11 născuți vii la 1.000 locuitori.

Rata mortalității infantile cuantifică numărul de decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii. La nivel național, între 2010 și 2020, se remarcă o scădere constantă a ratei mortalității infantile, excepție făcând anii 2014 și 2020 când, spre deosebire de anii precedenți, respectiv 2013 și 2019, valoarea indicatorului a cunoscut o creștere.

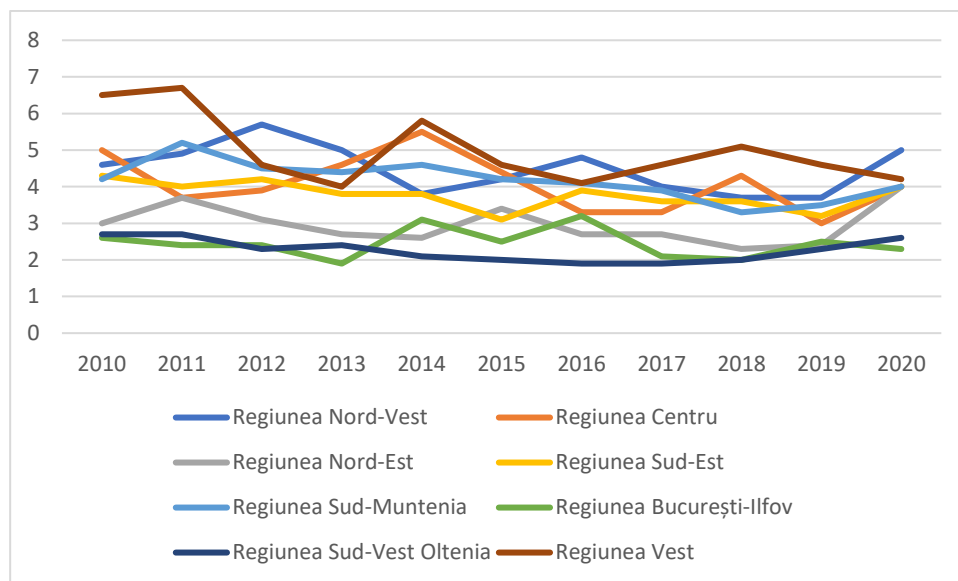
Figura nr. 28 Evoluția ratei mortalității infantile la nivel național, 2010-2019, an de referință 2010, UM: per 1.000 locuitori

Sursa: prelucrare date Eurostat

La nivelul Regiunilor de Dezvoltare ale României, din 2010 până în anul 2020, rata mortalității a fost una fluctuantă, cu perioade de scăderi și creșteri ușoare. În cazul Regiunii Sud-Est, au existat doar două perioade de creștere a acestui indicator, respectiv 2015-2016 și 2019-2020, pentru toți ceilalți ani înregistrându-se scăderi. La sfârșitul perioadei analizate, 2020, valoarea indicatorului ratei mortalității infantile a fost cu 0,3 decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii mai mică decât în 2010.

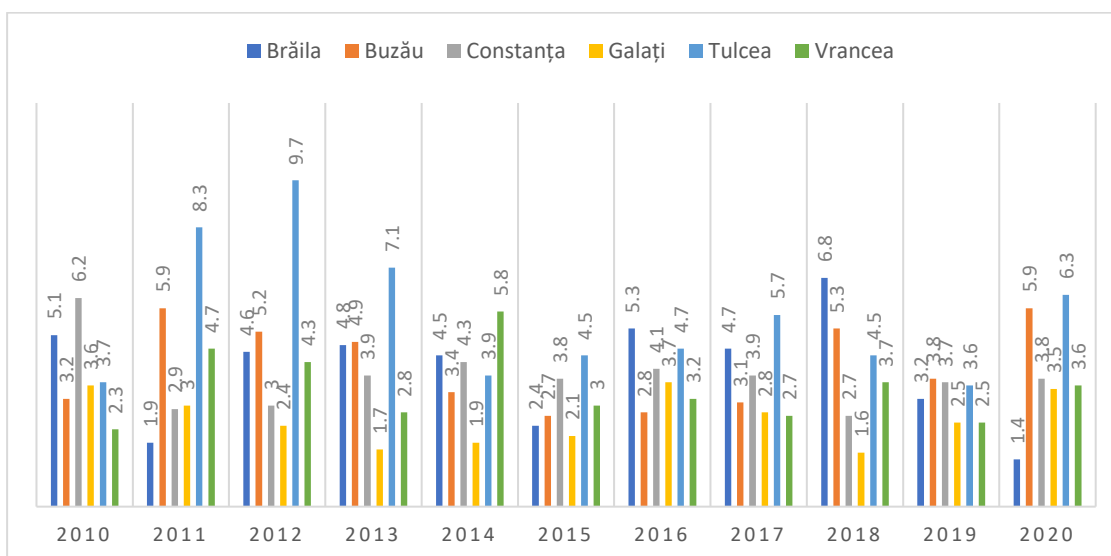
Figura nr. 29 Rata mortalității infantile, Regiunile de Dezvoltare ale României, 2010-2020, UM: decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Dintre județele Regiunii Sud-Est, Tulcea prezintă cele mai mari valori ale ratei mortalității infantile, în 2012 valoarea acestuia fiind de 9,7 decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii. Județul Galați a înregistrat în perioada analizată, 2010-2020, cele mai mici valori ale indicatorului. La nivel general, rata mortalității infantile a fost fluctuantă, iar în 2020, ultimul an al analizei, valorile indicatorului au fost semnificativ mai mici decât cele din 2010.

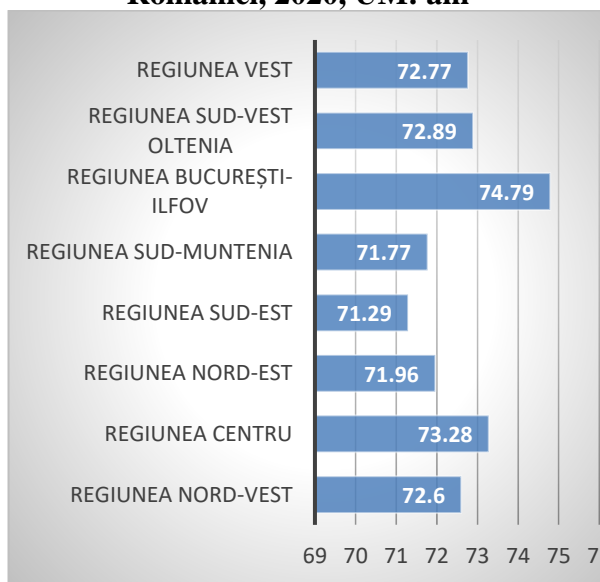
Figura nr. 30 - Rata mortalității infantile la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010-2020, UM: decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii

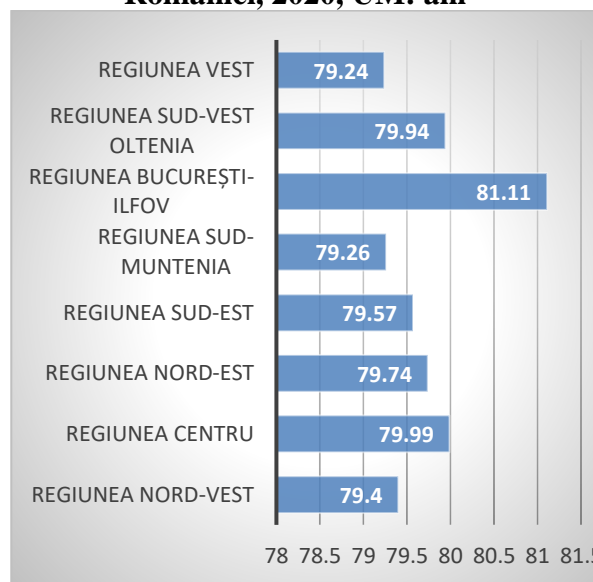
Sursa: prelucrare date INS, 2021

Durata medie a vieții oferă informații despre calitatea vieții și despre starea de sănătate a populației. De-a lungul anilor aceasta a crescut în mod constant, grație progreselor medicinei moderne, avansului tehnologic și măsurilor de protecție socială pe care diferitele state dezvoltate au reușit să le ofere cetățenilor. În același timp, diferențele între sexe relevă un exces de mortalitate pentru bărbați, aceștia fiind mai expuși accidentelor grave de muncă, accidentelor rutiere mortale, dar și bolilor cauzate de dependența de alcool și alte substanțe dăunătoare precum tutunul. Comisia Europeană estimează că o scădere cu 1 litru a consumului de alcool ar conduce la scăderea cu 1% a mortalității la bărbați⁵. Peste 14% din anii potențiali de viață în rândul populației feminine și 25,4% la bărbați sunt pierduți prin decese legate de alcool⁶. Tabelul următor prezintă diferențele înregistrate între bărbați și femei în ceea ce privește durata medie a vieții în Regiunile de Dezvoltare ale României. Se poate observa că Regiunea Sud-Est are cea mai scăzută durată medie a vieții bărbaților (71,29 ani), în timp ce Regiunea Sud-Muntenia înregistrează cea mai scăzută durată medie a vieții femeilor (79,26 ani). Regiunea București-Ilfov are cele mai mari valori ale acestui indicator atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

Figura nr. 31 Durata medie a vieții, Masculin, Regiunile de dezvoltare ale României, 2020, UM: ani

Figura nr. 32 Durata medie a vieții, Feminin, Regiunile de dezvoltare ale României, 2020, UM: ani

Sursa: prelucrare date INS, 2021

⁵ Comisia Europeană (2006). Communication From The Commission To The Council, The European Parliament, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions. An EU strategy to support Member States in reducing alcohol related harm. (f.e.) Brussels

⁶ Furtunescu F, Galan A, Mihăescu- Pinția C. (2013). ARPS. Studiu privind impactul economic al consumului dăunător de alcool asupra sistemului de sănătate din România. Ce știm și ce nu știm despre consumul dăunător de alcool în România?

Diferența dintre rata mortalității și rata natalității exprimă rata sporului natural. La nivel național, în perioada analizată, 2010-2020, valoarea acestui indicator a cunoscut fluctuații minore, situându-se în jurul valorii -2%, excepție făcând ultimul an când rata sporului natural a scăzut la -5,3%.

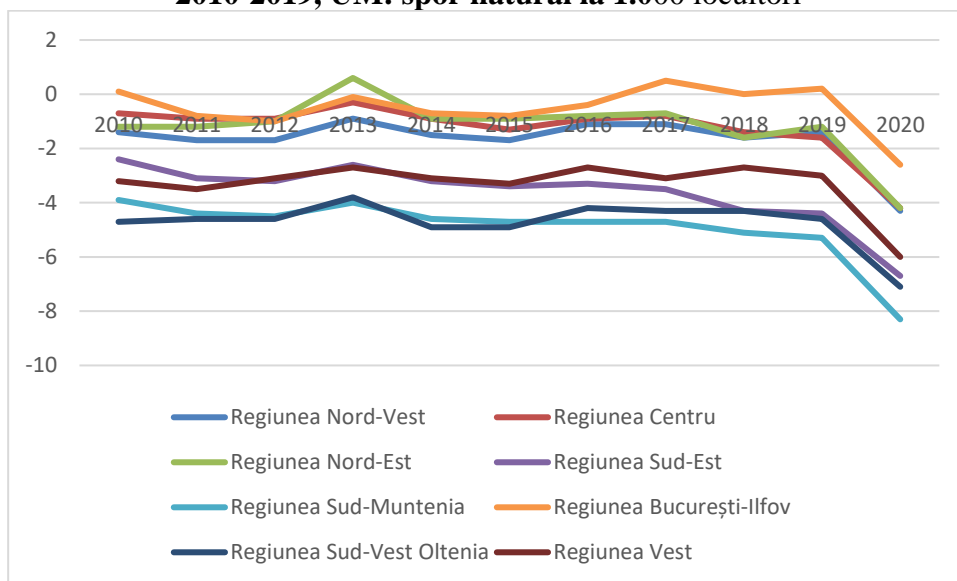
Figura nr. 33 Rata sporului natural al populației, nivel național, 2010-2019, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La nivelul Regiunilor de Dezvoltare se pot observa trendurile asemănătoare celui național, cu o ușoară creștere în 2013 și o scădere bruscă în anul 2020.

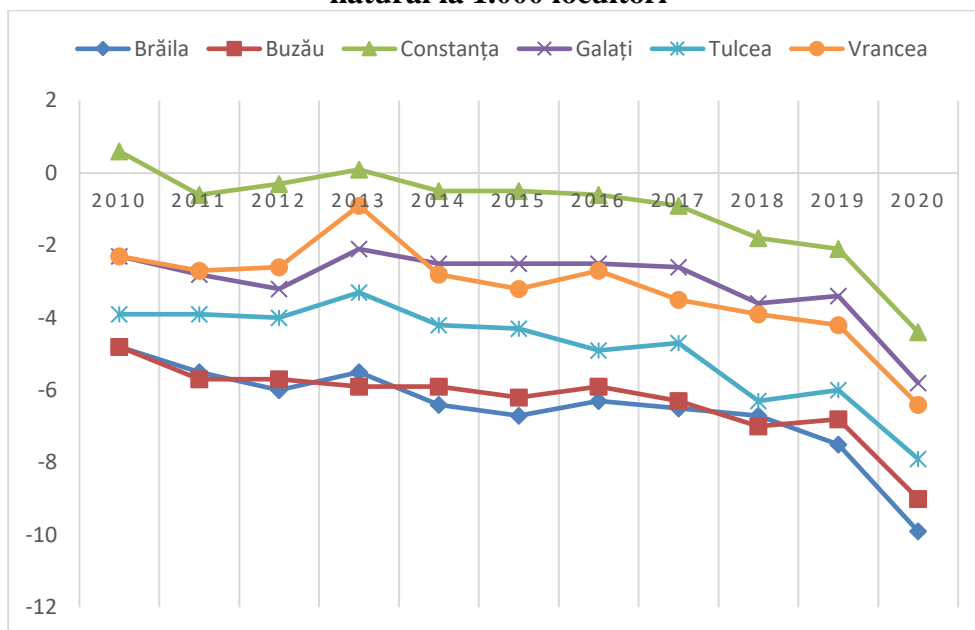
Figura nr. 34 Rata sporului natural la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, 2010-2019, UM: spor natural la 1.000 locuitori

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Dintre județele Regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2020, Constanța a înregistrat cele mai mari valori ale ratei sporului natural, în timp ce Brăila și Buzău au cunoscut cele mai mici valori ale indicatorului.

Figura nr. 35 Rata sporului natural, județele Regiunii Sud-Est, 2010-2020, UM: spor natural la 1.000 locuitori

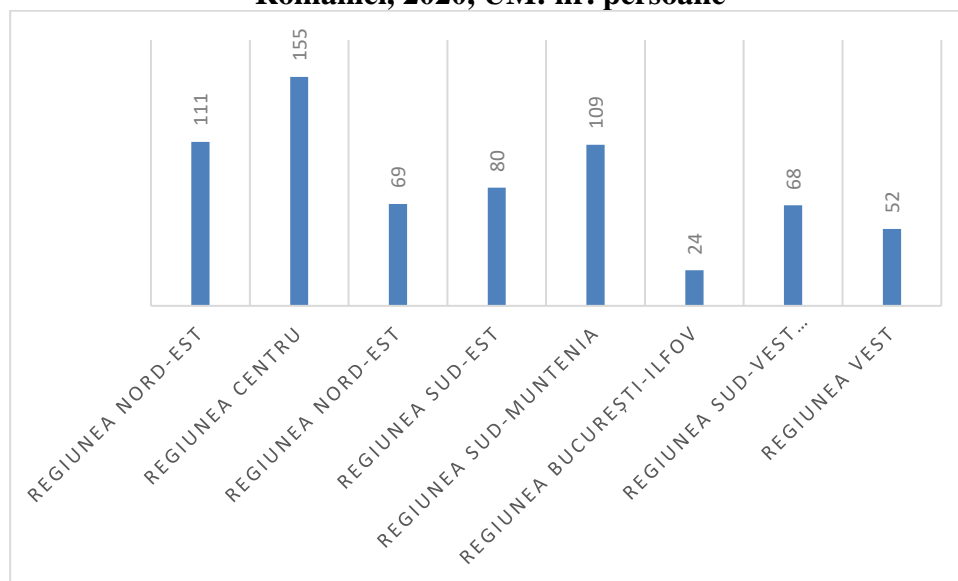

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Parentalitatea în timpul adolescenței este un fenomen care situează România pe locul al doilea în Uniunea Europeană, având efecte negative asupra situației socio-economice a familiei, asupra sănătății mamei și a posibilității acesteia de a găsi un loc de muncă, având în vedere rata ridicată de părăsire timpurie a școlii în timpul sarcinii. La nivelul Regiunilor de Dezvoltare ale României au fost înregistrate numeroase nașteri la adolescente sub 15 ani, cele mai multe fiind în Regiunea Centru. Deși Codul Penal pedepsește cu închisoarea raportul sexual cu minori cu vârsta până în 15 ani, fenomenul continuă să afecteze viața adolescentelor în mod repetat. Raportul UNICEF din anul 2021 referitor la sarcina la adolescentele din România⁷ identifică principalele aspecte care caracterizează aceste fenomen, respectiv nivelul scăzut de educație, prezența fenomenului de două ori mai mare în mediul rural decât în cel urban, ciclitatea în interiorul familiei, sărăcia (care devine intergenerațională) etc

⁷ UNICEF, Asociația SAMAS (2021). Raport. Sarcina la adolescente în România, București

Figura nr. 36 Născuți vii, mame cu vârsta sub 15 ani, regiunile de dezvoltare ale României, 2020, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În Regiunea Sud-Est, în timpul perioadei analizate, 2010-2020, au fost înregistrate numeroase sarcini la adolescentele sub 15 ani. Deși la începutul perioadei se constată o scădere a valorii indicatorului, după anul 2015 aceasta a crescut din nou.

Tabel nr. 10 Numărul mamelor cu vârsta sub 15 ani, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vârsta mamei sub 15 ani	116	84	103	98	72	87	88	85	83	83	<u>80</u>

Sursa: prelucrare date Institutul Național de Statistică

Foarte importantă este și vârsta tatălui, întrucât determină capacitatea socio-economică a familiei de a crește nou-născutul în condiții decente. În același timp, vârsta taților oferă o imagine despre capacitatea statului de a proteja tinerele mame. Urmărind tabelul următor care prezintă vârsta taților atunci când mamele au sub 15 ani, se poate observa cu ușurință numărul mare de fapte penale aflate sub incidența Articolului 220 din Codul Penal. La fel de îngrijorătoare este și situația vârstei nedeclarate a tatălui, în spatele acestuia putând să se ascundă abuzuri.

Tabel nr. 11 Născuți vii pe grupe de vârstă ale taților, mame cu vârsta sub 15 ani, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

Grupe de vârstă ale tatălui	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
20-24 ani	30	15	33	28	19	25	27	23	24	16	<u>20</u>
25-29 ani	7	5	4	4	4	7	6	4	6	1	<u>6</u>
30-34 ani	2	0	1	1	2	2	0	3	2	1	0

Grupe de vârstă ale tatălui	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
35-39 ani	3	1	1	0	0	1	1	0	0	1	<u>1</u>
40-44 ani	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
50-54 ani	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
50 ani si peste	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Vârsta tatălui nedeclarată	50	43	36	32	22	29	25	43	35	39	<u>44</u>

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Adolescentele cu vârsta cuprinsă între 15 și 19 ani care devin mame sunt, de asemenea, foarte numeroase. Se constată o scădere a numărului acestora de-a lungul perioadei analizate, 2010-2020, dar valorile acestui indicator rămân în continuare îngrijorătoare.

Tabel nr. 12 Născuți vii, vârsta mamei 15-19 ani, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vârsta mamei 15-19 ani	3.151	2.906	2.772	2.802	2.693	2.618	2.719	2.717	2.433	2.430	<u>2.111</u>

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Vârstele înaintate ale taților din familiile cu mame care au vârste cuprinse între 15 și 19 ani sunt semne ale unui sistem educațional care nu ia în considerare nevoile reale ale adolescenților și consecința lipsei politicilor de planificare familială prietenoase, așa cum Raportul UNICEF⁸ explică pe larg.

Tabel nr. 13 Născuți vii pe grupe de vârste ale tatălui, vârsta mamei 15-19 ani, Regiunea Sud-Est, UM: nr. persoane

Vârsta tatălui	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
20-24 ani	1.319	1.135	1.078	1.060	992	935	981	955	917	912	630
25-29 ani	594	530	556	643	649	637	664	649	510	449	307
30-34 ani	199	178	151	164	144	169	183	183	163	179	127
35-39 ani	43	50	45	61	55	46	60	55	52	40	27
40-44 ani	10	12	7	12	12	8	11	16	13	10	12
45-49 ani	4	2	5	6	2	3	3	4	5	6	2
50 ani si peste	1	1	2	1	2	0	2	1	2	1	1
	694	734	673	593	566	539	523	576	511	549	843

Sursa: prelucrare date INS, 2021

⁸ UNICEF, Asociația SAMAS (2021). Raport. Sarcina la adolescente în România, București

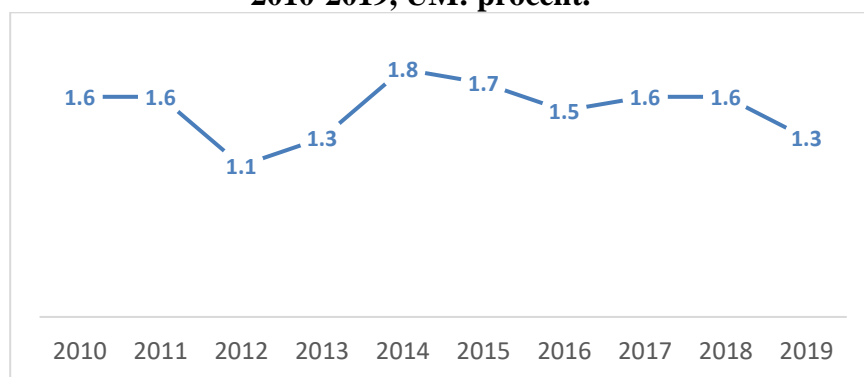

2.4.2 Resursele umane

Dependența dezvoltării economice de resursele umane este directă și are implicații importante și în celelalte domenii, astfel că educația, cultura, infrastructura, domeniul sanitar, precum și serviciile sociale sunt puternic influențate de structura resurselor umane. Formarea resurselor umane începe încă de la primele contacte ale copiilor cu instituțiile de stat sau private, astfel că, pe lângă transferul de cunoștințe care are loc în funcție de nivelul de învățământ, copiii descoperă și o cultură a muncii, norme acceptate, precum și consecințele negative ale acțiunilor sau ale lipsei de acțiune dintr-un colectiv. Astfel, analiza situației din învățământ oferă o imagine asupra potențialului de dezvoltare socio-economică a Regiunii Sud-Est. Aceasta este redată în secțiunea care urmează.

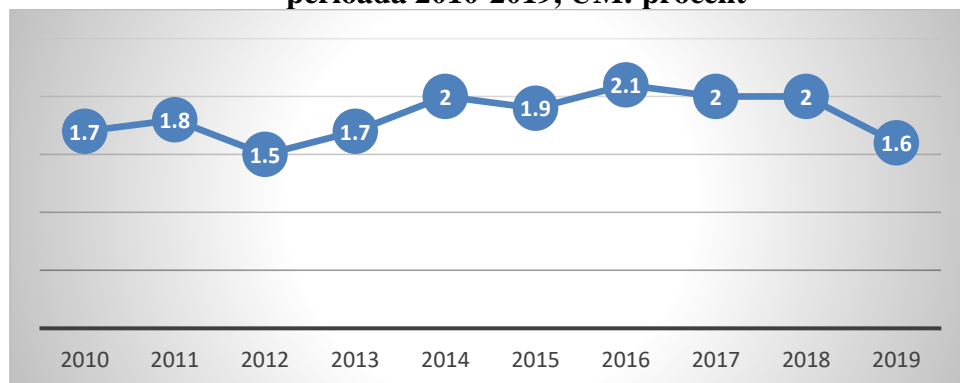
Rata abandonului din învățământul preuniversitar, în perioada 2010-2018, este evidențiată pe nivelurile de educație astfel: rata abandonului în învățământul primar – conform figurilor de mai jos, la nivel național, a rămas la aceeași valoare, 1,6%, în timp ce la nivelul regiunii Sud-Est s-a înregistrat o ușoară creștere de 0,3 procente, cu 0,4% peste media națională.

Figura nr. 37 Rata abandonului în învățământul primar, la nivel național, în perioada 2010-2019, UM: procent.

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

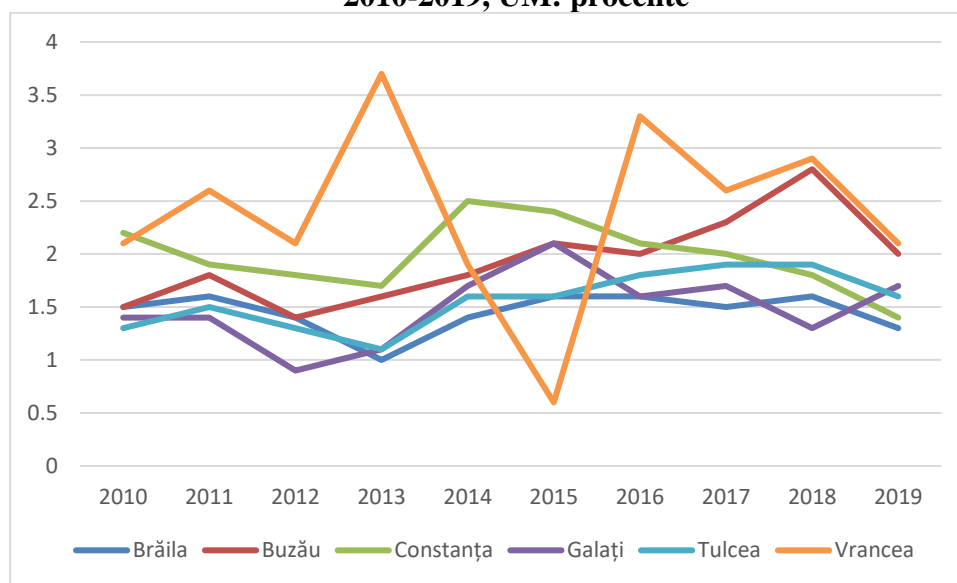
Figura nr. 38 Rata abandonului în învățământul primar, la nivel Regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2019, UM: procent

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Cele mai semnificative diferențe înregistrate în anul 2019 comparativ cu 2010 se regăsesc în județul Buzău, unde rata abandonului a crescut semnificativ (de la 1,5% la 2%), ajungând să înregistreze, după județul Vrancea (2,1%), cea mai crescută rată a abandonului din învățământul primar de nivelul regiunii. Cu toate acestea, județul Constanța a înregistrat scăderi ale ratei de abandon în anul 2019 față de anul 2010 cu 0,8.

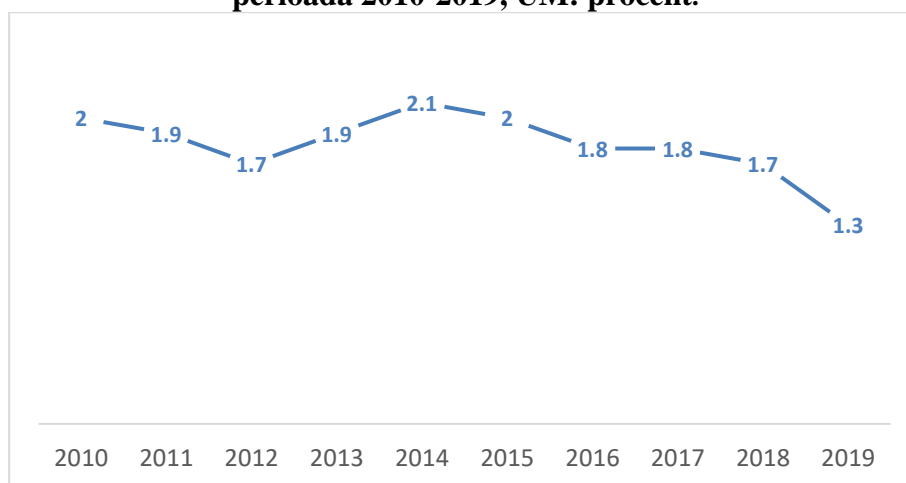
Figura nr. 39 Rata abandonului în învățământul primar, la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: procente

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

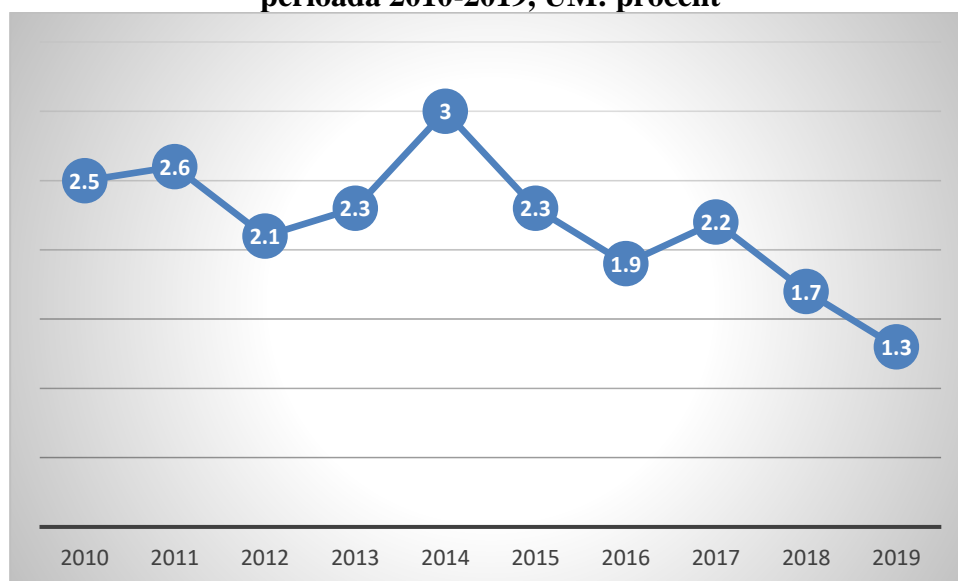
În ceea ce privește rata abandonului din învățământului gimnazial, atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud-Est se înregistrează scăderi de 0,7 procente, respectiv 1,2 procente, ajungând în anul 2019 să ocupe aceeași valoare de 1,3 procente.

Figura nr. 40 Rata abandonului în învățământul gimnazial, la nivel național, în perioada 2010-2019, UM: procent.

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

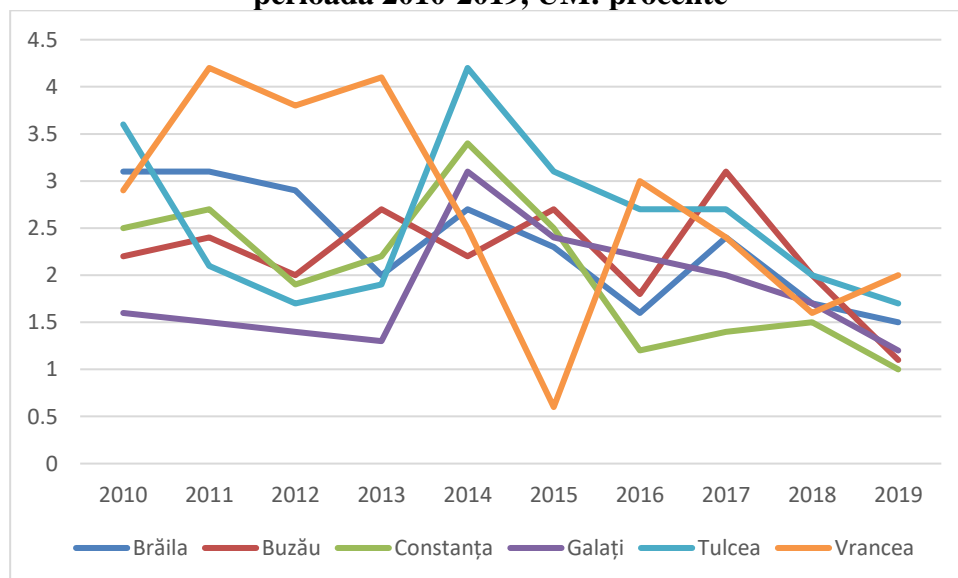
Figura nr. 41 Rata abandonului în învățământul gimnazial, la nivel regional, în perioada 2010-2019, UM: procent

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Pentru acest nivel de educație, cel gimnazial, județele Brăila, Vrancea, Tulcea și Constanța au înregistrat cele mai semnificative scăderi de 1,4%, 1,3%, 1,6%, respectiv 1%. În anii 2011 și 2013, județul Vrancea a înregistrat cele mai crescute valori privind rata abandonului gimnazial din Regiunea Sud-Est, depășind pragul de 4 procente, conform tabelului de mai jos. Cu toate acestea, Tulcea și Buzău reprezintă județele cu cea mai crescută rata de abandon, 2 procente, în anul 2018 – ultimul an de referință.

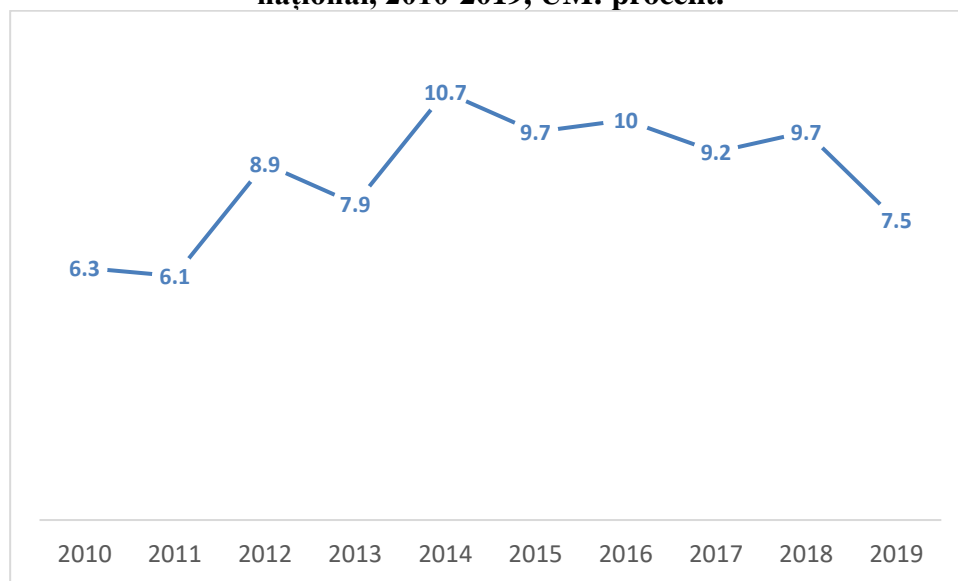
Figura nr. 42 Rata abandonului în învățământul gimnazial, la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: procente

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

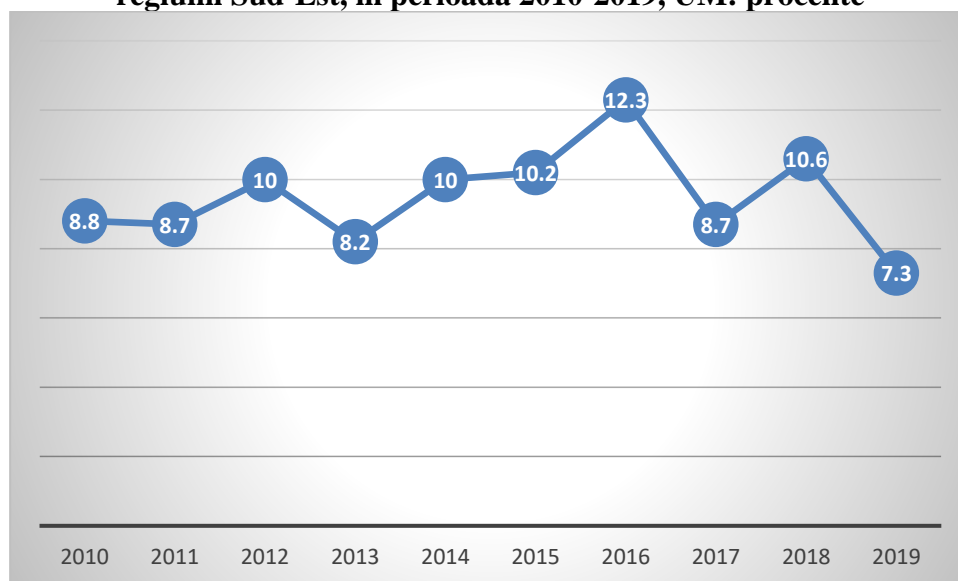
Mai mult decât atât, rata abandonului din învățământul postliceal și de maiștri este mult mai crescută comparativ cu celelalte două niveluri de educație analizate mai sus (gimnazial și primar). Astfel, la nivel național se înregistrează o creștere de 3,4 procente, ajungând în anul 2019 la valoarea de 7,5 unități. Regiunea Sud-Est se află sub media națională (cu 1,2%), înregistrând 7,3 unități în anul 2019.

Figura nr. 43 Rata abandonului în învățământul postliceal și de maiștri, la nivel național, 2010-2019, UM: procent.

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

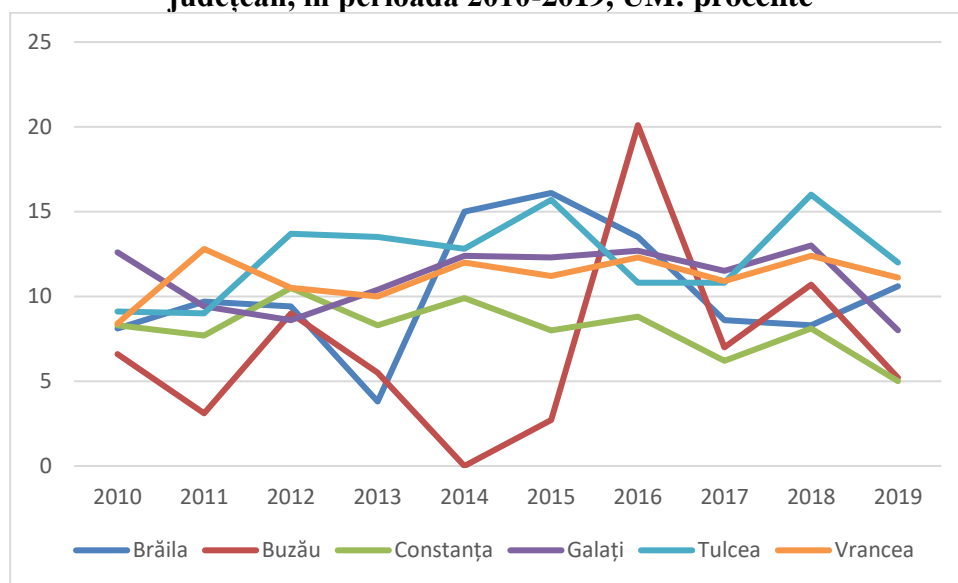
Figura nr. 44 Rata abandonului în învățământul postliceal și de maiștri, la nivelul regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2019, UM: procente

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Pe de o parte, cea mai mare valoare a ratei abandonului din învățământul postliceal și de maiștri în 2019, la nivelul regiunii, se află în județul Tulcea 12% (o creștere de 2,9 procente în anul 2019 comparativ cu 2010). Pe de alta, la nivelul județului Constanța se regăsește cea mai mică valoare a ratei abandonului de 5% (cu o ușoară scădere de 3,3 procente în anul 2019 comparativ cu 2010).

Figura nr. 45 Rata abandonului în învățământul postliceal și de maiștri, la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: procente

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește învățământul liceal și cel profesional, la nivelul INS (Iulie, 2021) nu există date decât pentru anul 2010, astfel nu s-a putut analiza evoluția ratei abandonului învățământului pe aceste două niveluri de educație.

Situația **numărului absolvenților** în perioada 2010-2019 pe niveluri de educație este relevată în următoarele paragrafe. Astfel, se poate observa, conform tabelului de mai jos, că numărul absolvenților din învățământul preuniversitar a scăzut la nivel național și regional, înregistrând scăderi de 21,14% respectiv 18,82% în anul 2019 comparativ cu 2010. În anul 2019, numărul absolvenților aferent Regiunii Sud-Est reprezentau doar 12,70% din numărul total al absolvenților la nivel de țară. Scăderi s-au înregistrat și la nivelul tuturor județelor din Regiunea Sud-Est, cele mai semnificative regăsindu-se în Tulcea, Brăila și Galați (scăderi de 24%, 22% respectiv 23%). Mai mult, cel mai mare număr de absolvenți din învățământul preuniversitar de la nivelul regiunii se regăseau în anul 2019 în județele Constanța (14.090 de absolvenți echivalent cu 28,83% din totalul absolvenților din regiune) și Galați (10.691 de absolvenți echivalentul a 21,87% din totalul absolvenților din regiune). În contrast, județul Tulcea a

înregistrat cel mai mic număr de absolvenți pe toată perioada analizată, ajungând la un număr de 3.644 de absolvenți în anul 2019, ceea ce reprezintă doar 7,45% din totalul de la nivelul Regiunii Sud-Est.

Tabel nr. 14 Numărul absolvenților din învățământul preuniversitar, la nivel național, regional și județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
România	487.813	400.076	415.288	400.106	423.940	377.101	376.382	375.531	378.327	384.659
Regiunea SUD-EST	60.204	49.602	51.442	50.539	53.623	47.577	47.256	47.549	47.990	48.870
Brăila	7.409	5.868	6.169	6.216	6.626	5.852	5.754	5.893	5.808	5.881
Buzău	10.024	8.627	9.011	8.897	9.196	8.221	7.901	7.929	8.020	8.357
Constanța	16.664	13.465	14.435	13.769	15.020	13.437	13.526	13.529	13.674	14.090
Galați	13.624	10.972	11.037	11.045	11.729	10.171	10.621	10.560	10.548	10.691
Tulcea	4.983	4.018	3.967	4.043	4.208	3.725	3.607	3.515	3.792	3.644
Vrancea	7.500	6.652	6.823	6.569	6.844	6.171	5.847	6.123	6.148	6.207

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Scăderi se înregistrează și la nivelul absolvenților din învățământul primar și gimnazial pe toate cele 3 niveluri analizate - național, regional și județean – în anul 2019 comparativ cu anul 2010. Cele mai semnificative scăderi se regăsesc la nivelul județelor Galați (scădere de 28,43%) și Tulcea (scădere de 25,40%). Totodată, județul Tulcea înregistrează cel mai mic număr de absolvenți din învățământul primar și gimnazial de la nivelul Regiunii Sud-Est cu un număr de 1.876 de persoane în 2019, care reprezintă un procent de 8,16% din totalul absolvenților regiunii.

Tabel nr. 15 Numărul absolvenților din învățământul primar și gimnazial, la nivel național, regional și județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
România	227.130	182.609	181.142	181.794	184.580	177.310	168.934	170.297	174.084	181.317
Regiunea SUD-EST	29.071	23.077	22.684	23.291	23.744	22.658	21.476	21.739	22.136	22.969
Brăila	3.590	2.771	2.719	2.846	2.851	2.788	2.636	2.718	2.779	2.861
Buzău	5.074	4.033	4.007	4.116	4.209	3.911	3.742	3.713	3.858	4.026
Constanța	7.421	5.957	5.861	6.130	6.197	6.076	5.821	5.915	6.044	6.306
Galați	6.755	5.161	5.168	5.141	5.296	4.836	4.559	4.678	4.668	4.834
Tulcea	2.515	2.016	1.875	1.958	2.005	1.970	1.852	1.773	1.843	1.876
Vrancea	3.716	3.139	3.054	3.100	3.186	3.077	2.866	2.942	2.944	3.066

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Tendențe similare de scădere în rândul absolvenților se regăsesc și la nivelul liceal secundar, ciclul 2. La nivelul Regiunii Sud-Est se înregistrează scăderi de 12,23% în anul 2019 față de 2010. Astfel, în anul 2019, în Regiunea Sud-Est se regăseau un număr de 21,360 de absolvenți

de studii liceale secundare ciclul 2, comparativ cu 24.281 de absolvenți în anul 2010. Și în acest caz, în județele Constanța și Galați se regăsesc cel mai mare număr de absolvenți de la nivelul regiunii (29,15% respectiv 22,41% în anul 2019), deși aceste două județe au înregistrat scăderi egale sau mai mari decât media regională (scăderi de 16% respectiv 12% în anul 2019 comparativ cu 2010). Cele mai mici scăderi de la nivelul regiunii (în perioada 2010-2019) s-au înregistrat în județul Vrancea – 6,34%, urmat de județul Buzău cu o scădere de 11%.

Tabel nr. 16 Numărul absolvenților din învățământul liceal secundar ciclul 2, la nivel național, regional și județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
România	202.160	187.521	200.004	172.613	189.855	152.741	153.590	148.653	149.236	171.956
Regiunea SUD-EST	24.281	22.701	24.390	21.298	23.648	18.865	18.825	18.709	18.688	21.360
Brăila	2.835	2.562	2.763	2.470	2.755	2.159	2.175	2.283	2.050	2.522
Buzău	3.816	3.884	4.281	3.830	4.076	3.138	3.234	3.123	3.141	3.586
Constanța	7.434	6.746	7.503	6.161	7.037	5.688	5.512	5.512	5.460	6.228
Galați	5.487	5.084	5.052	4.580	5.159	4.039	4.261	4.092	4.202	4.788
Tulcea	1.871	1.619	1.760	1.627	1.754	1.425	1.309	1.342	1.385	1.578
Vrancea	2.838	2.806	3.031	2.630	2.867	2.416	2.334	2.357	2.450	2.658

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

Numărul absolvenților cu diplomă din învățământul universitar a scăzut în perioada analizată, 2014-2019, la nivelul țării (-2.4%). La nivelul Regiunii Sud-Est acesta a crescut în 2019 față de 2014 cu 3,2%, deși în anii precedenți au fost înregistrate scăderi constante. Se constată că, pentru județul Brăila nu există date disponibile pe site-ul Institutului Național de Statistică la momentul analizei. Județul Buzău este singurul din regiune care a înregistrat o creștere a numărului de absolvenți universitari cu diplomă, în aceeași perioadă de timp, cu 36 de unități mai mult, ceea ce reprezintă o creștere de 33%.

Cu toate acestea, județele Constanța și Galați reprezentau în anul 2019 - ultimul an de referință - 54%, respectiv 40% din numărul total al absolvenților din învățământul universitar de la nivelul Regiunii Sud-Est, ceea ce evidențiază faptul că 94% dintre absolvenți se concentrează în doar două județe din regiune și mai mult de jumătate doar în județul Constanța. Distribuția numărului de absolvenți este explicată de prezența centrelor universitare în aceste județe.

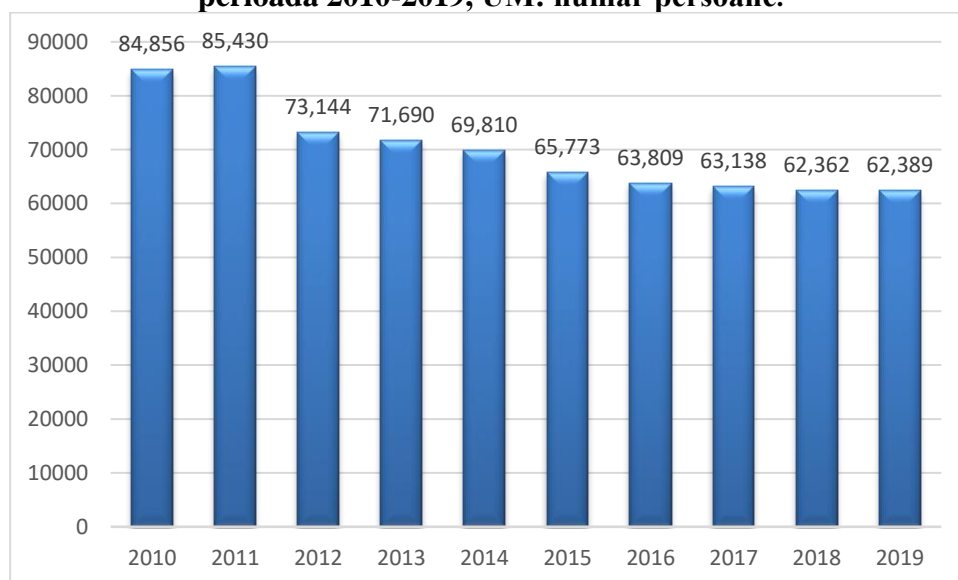
Tabel nr. 17 Numărul absolvenților cu diplomă (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată) din învățământul universitar, la nivel național, regional și județean, în perioada 2014-2019, UM: număr persoane.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
România	133.478	121.788	121.250	126.271	124.759	130.271
Regiunea SUD-EST	9.198	8.840	8.559	9.009	8.933	9.494
Brăila	243	210	158	190	198	223
Buzău	109	134	129	123	130	145
Constanța	5.233	4.976	5.042	5.145	5.017	5.165
Galați	3.517	3.431	3.148	3.455	3.488	3.869
Vrancea	96	89	82	96	100	92

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

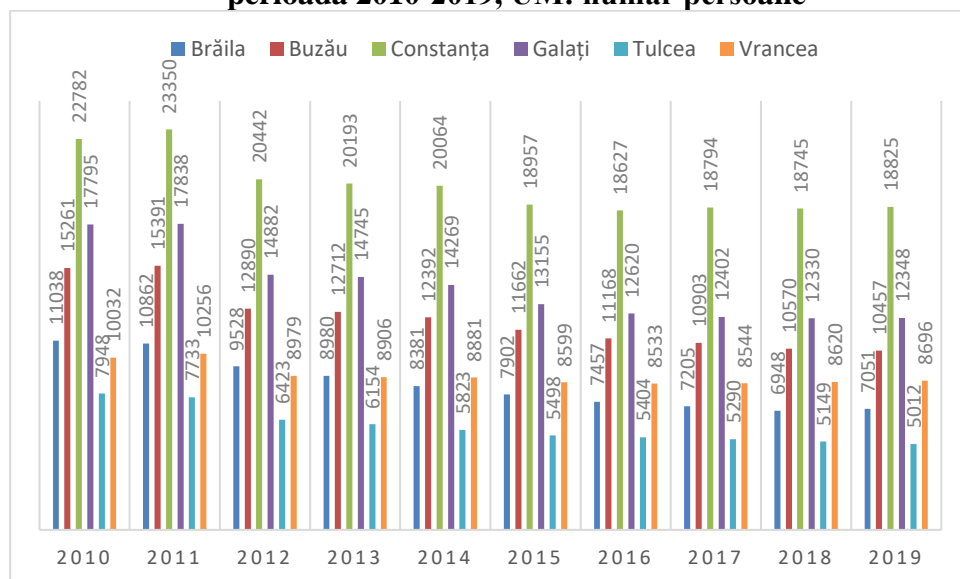
De asemenea, și **populația școlară** pe diferite niveluri de educație a cunoscut diminuări ale numărului de elevi înscriși în anul 2019 comparativ cu anul 2010. Astfel, populația școlară din învățământul preșcolar a cunoscut scăderi de peste 30% în anul 2019 în județele Tulcea (-37%), Brăila (-36%), Buzău (-31%) și Galați (-31%). Totodată, doar jumătate din numărul județelor de la nivelul Regiunii Sud-Est au avut în anul 2019 peste zece mii de elevi înscriși (Buzău – 10.457; Galați – 12.348; și Constanța – 18.825). Comparativ, în anul 2010, toate județele de la nivelul regiunii, cu excepția județului Tulcea (7.948 de unități), au avut populația școlară din învățământul preșcolar cu peste zece mii de unități.

Figura nr. 46 Populația școlară din învățământul preșcolar, la nivel regional, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

Sursa: prelucrare date INS, 2021.

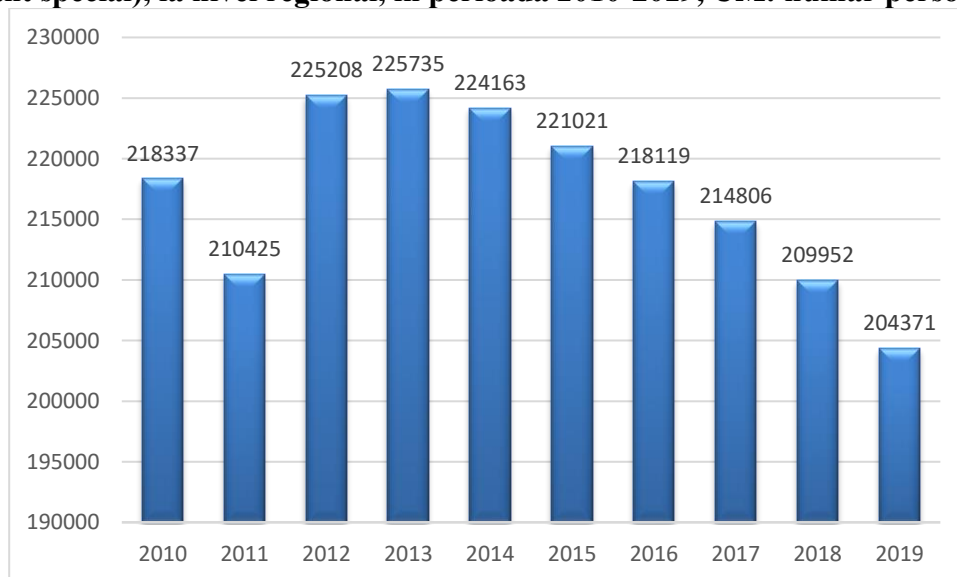
Figura nr. 47 Populația școlară din învățământul preșcolar, la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

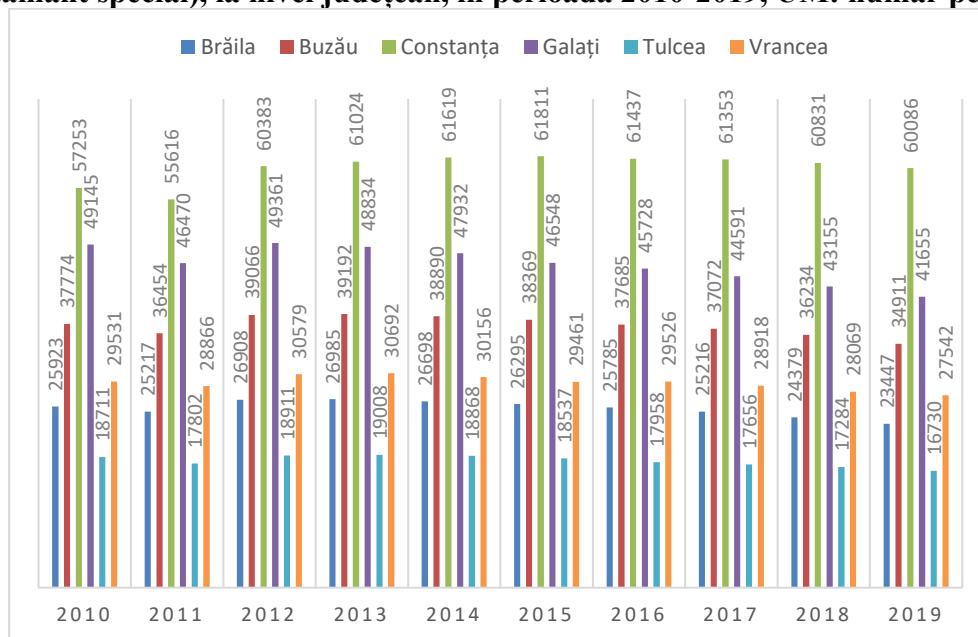
Similar, și populația școlară din învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special), înregistrează tendințe ascendente în anul 2019 comparativ cu anul 2010. Dacă la nivelul Regiunii Sud-Est media tendințelor negative ale populației școlare din învățământul preșcolar era de -26% în anul 2019 față de 2010, la nivelul învățământului primar și gimnazial (inclusiv învățământul special), tendințele sunt cu 20% mai mici, și anume de -6% în anul 2019 comparativ cu 2010. Județul Constanța este singurul de la nivelul regiunii care a înregistrat creșteri în perioada analizată în ceea ce privește populația școlară cu 5%, respectiv cu 2.833 mai multe unități.

Figura nr. 48 Populația școlară din învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământ special), la nivel regional, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Figura nr. 49 Populația școlară din învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământ special), la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

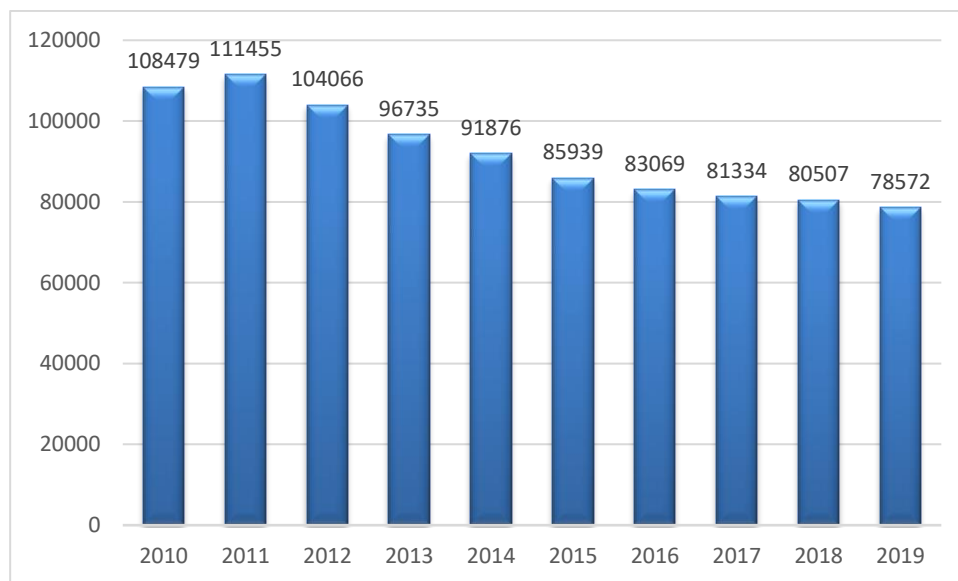
Populația școlară din învățământul liceal a cunoscut cele mai accentuate tendințe descendente dintre nivelurile de educație analizate, în perioada 2010-2019 și anume, a înregistrat o scădere de 28% la nivelul Regiunii Sud-Est. Județul Galați a înregistrat o diferență de -30% în anul 2019 comparativ cu 2010, situându-se pe primul loc în tendințele negative de la nivelul regiunii. Anul 2011 a cunoscut o creștere continuă a populației școlare în toate cele șase județe (comparativ cu 2010), după care a înregistrat o scădere continuă până în ultimul an analizat, 2019. Și aici, județul Constanța înregistrează în anul 2019 cel mai mare procentaj din populația școlară de la nivelul regiunii (30%), urmat de județul Galați cu 22,29%.

Tabel nr. 18 Populația școlară din învățământul liceal, la nivel regional, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea SUD-EST	108.479	111.455	104.066	96.735	91.876	85.939	83.069	81.334	80.507	78.572
Brăila	12.322	13.122	12.301	11.808	11.097	10.138	9.527	9.181	8.833	8.748
Buzău	18.122	18.806	17.700	16.495	15.470	14.431	14.010	13.617	13.224	12.883
Constanța	31.616	32.227	30.596	28.313	26.855	25.215	24.226	23.766	23.630	22.960
Galați	25.192	25.449	22.828	20.951	20.047	18.951	18.432	18.007	18.062	17.571
Tulcea	8.031	8.288	7.759	7267	6911	6.375	6.163	6.247	6.119	5981
Vrancea	13.196	13.563	12.882	11.901	11.496	10.829	10.711	10.516	10.639	10.429

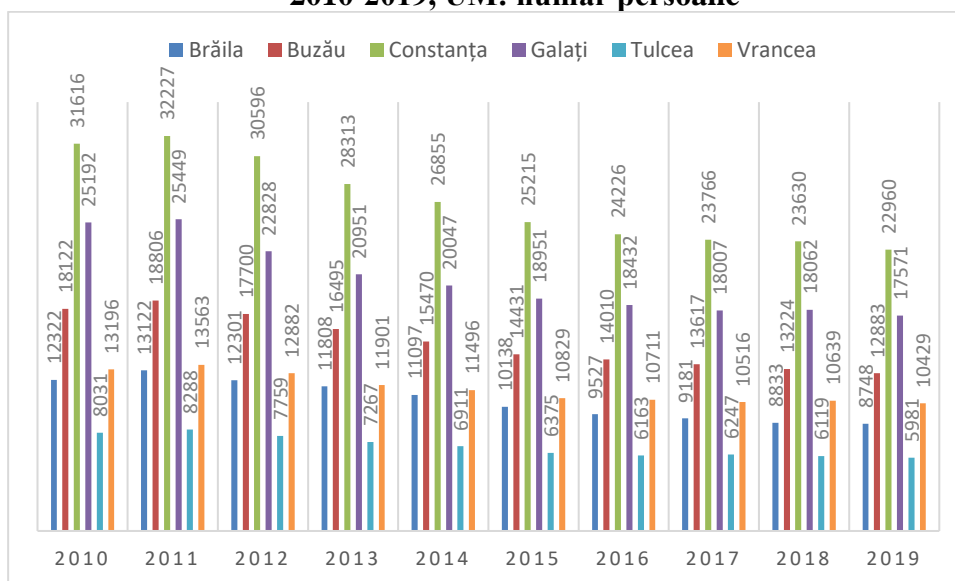
Sursa: prelucrare date INS, 2021

Figura nr. 50 Populația școlară din învățământul liceal, la nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Figura nr. 51 Populația școlară din învățământul liceal, la nivel județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Cu toate acestea, populația școlară din învățământul profesional a cunoscut o creștere de 78% în anul 2019, comparativ cu 2010, la nivelul Regiunii Sud-Est, conform tabelului de mai jos. Cea mai mare creștere procentuală, dar și numerică s-a înregistrat în județul Buzău (180%, respectiv 1.575 de unități). Se poate observa că începând cu anul 2011 s-au înregistrat scăderi de 75%, acesta fiind media pe regiune a populației școlare din învățământul profesional,

urmând ca abia din anul 2015 (excepție fiind județele Constanța și Galați) tendințele să înceapă să crească peste valorile din 2010.

Tabel nr. 19 Populația școlară din învățământul profesional, la nivel regional și județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea SUD-EST	7.043	1.772	2.599	3.035	5.305	7.445	9.417	10.612	11.012	12.553
Brăila	1.070	238	352	444	765	1.155	1.583	1.780	1.835	1.899
Buzău	876	129	330	470	815	1.243	1.439	2.000	2.145	2.451
Constanța	2.177	645	686	711	1.179	1.628	2.065	2.439	2.653	3.393
Galați	1.482	303	750	855	1.620	2.111	2.596	2.458	2.420	2.524
Tulcea	789	283	223	308	505	708	901	944	966	1.108
Vrancea	649	174	258	247	421	600	833	991	993	1.178

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Tendințe ascendente se pot observa și în rândul populației școlare din învățământul postliceal și de maiștri, înregistrând o creștere de 47% în Regiunea Sud-Est, în anul 2019 comparativ cu 2010. Cea mai semnificativă creștere se înregistrează în județul Constanța, cu 121 de procente mai mult în 2019 față de primul an analizat, respectiv cu 2.523 mai multe unități.

Creșteri semnificative se înregistrează și la nivel județului Galați, creștere de 99%, și la nivelul județului Buzău, creștere de 62%. În aceeași măsură, județele Tulcea și Vrancea au înregistrat scăderi mai mari de 20%, ajungând ca în anul 2019 populația școlară să fie cu 294, respectiv 442 de unități mai puține comparativ cu 2010.

Tabel nr. 20 Populația școlară din învățământul postliceal și de maiștri, la nivel regional și județean, în perioada 2010-2019, UM: număr persoane.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea SUD-EST	9.126	11.052	12.627	13.793	14.642	14.560	13.468	12.704	13.201	13.389
Brăila	1.356	1.586	1.884	2316	2.495	2.220	1.728	1.380	1.470	1.508
Buzău	1.355	1.796	1.793	2.066	2.008	2173	1.766	1.591	1.727	2.194
Constanța	2.078	2.665	3.402	3.611	4.350	4.488	4.592	4.404	4.671	4.602
Galați	1.502	1.747	2.400	2.661	3.026	3.306	3.321	3.211	3.124	2.984
Tulcea	893	982	977	1.020	920	778	585	673	731	600
Vrancea	1.942	2.276	2.171	2.119	1.843	1.595	1.476	1.445	1.478	1.501

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Populația școlară din învățământul universitar a cunoscut o ușoară scădere de 4% (respectiv cu 1.633 de unități mai puțin) în Regiunea Sud-Est, pe perioada analizată (2014-2019), conform tabelului de mai jos. Se observă la nivelul județului Tulcea, existența datelor doar în anul 2019 – ultimul an de referință - ca urmare a deschiderii filialei tulcene a Academiei de Studii Economice (ASE) din București, Facultatea de Economie Agroalimentară și a Mediului. Până

În anul menționat anterior, tinerii interesați să continue studiile din învățământul universitar erau nevoiți să se mute din orașul reședință de județ. Acest aspect este deosebit de problematic pentru tinerii cu posibilități reduse, neputând să se susțină financiar în marile orașe universitare din apropiere.

Cea mai mare scădere a populației școlare universitare se poate observa la nivelul județului Vrancea, înregistrând cu 18 procente mai puțin în anul 2019, față de 2014, urmat de județele Constanța, cu o scădere de 10% și Brăila, cu o scădere de 8% în aceeași perioadă de timp.

O creștere numerică semnificativă s-a înregistrat în județul Galați, ajungând cu 735 mai mulți studenți în anul 2019. Mai mult, județul Brăila a înregistrat cea mai mare creștere procentuală, în perioada analizată (+13%, care corespunde unui număr de 65 de unități).

Tabel nr. 21 Populația școlară din învățământul universitar (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată), la nivel regional și județean, în perioada 2014-2019, UM: număr persoane

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea SUD-EST	40.516	40.052	38.755	38.908	38.722	38.884
Brăila	857	765	710	770	778	787
Buzău	505	502	498	495	506	571
Constanța	24.111	23.692	23.118	22.374	21.884	21.752
Galați	14.747	14.790	14.142	14.980	15.278	15.483
Tulcea	:	:	:	:	:	48
Vrancea	296	303	287	289	276	243

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește rata de participare la educație și formare profesională, România se află mult sub media Uniunii Europene (UE) (-9,5%). Se poate observa, conform tabelului de mai jos, că cea mai crescută valoare la nivel regional (Regiunea Sud-Muntenia, anul 2019) nu ajunge nici la jumătatea celei mai scăzute valori la nivelul UE27 în perioada analizată 2010-2019.

Cea mai crescută valoare, la nivel național, a fost înregistrată în anul 2013, ajungând la pragul de două procente, după care a scăzut continuu până în anul 2018 (0,9%). Tendințe asemănătoare cu cele naționale se pot identifica și la nivelul Regiunii Sud-Est. Totodată, Regiunea Sud-Est a înregistrat cele mai mici tendințe în ultimii cinci ani, cu valori sub un procent. Regiunile Vest și Sud-Muntenia au înregistrat în anul 2019 cele mai crescute valori (2, respectiv 3 procente, deasupra tendințelor naționale) din toată perioada analizată.

Tabel nr. 22 Rata de participare la educație și formare profesională, la nivel european, național și regional, în perioada 2010-2019 aplicat categoriilor de vârstă 25-64 ani, UM: procent

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UE27	7,8	8,1	8,2	9,9⁹	10,1	10,1	10,3	10,4	10,6	10,8
România	<i>1,4¹⁰</i>	1,6	1,4	2,0	1,5	1,3	1,2	1,1	0,9	1,3
Regiunea Nord-Vest	<i>1,9</i>	2,1	1,5	1,0	1,0	1,3	1,4	1,1	0,7	0,6
Regiunea Centru	<i>1,2</i>	1,5	1,3	1,7	0,8	1,1	1,1	1,1	0,7	1,1
Regiunea Nord-Est	<i>1,2</i>	1,9	1,9	4,4	2,6	1,0	1,1	1,1	0,9	0,9
Regiunea Sud-Est	<i>1,3</i>	1,6	1,3	1,8	1,7	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7
Regiunea Sud - Muntenia	<i>1,1</i>	1,4	1,3	2,0	2,5	1,9	1,5	1,4	1,2	3,0
Regiunea București - Ilfov	<i>1,9</i>	2,1	1,7	2,1	1,2	1,6	1,4	1,3	1,4	1,0
Regiunea Sud-Vest Oltenia	<i>0,7¹¹</i>	0,7	1,1	1,1	0,7	1,0	0,7	0,7	:	0,7
Regiunea Vest	<i>1,7</i>	1,5	1,1	0,9	0,9	1,7	1,6	1,1	1,2	2,0

Sursa: prelucrare date Eurostat, 2020

Rata populației în funcție de nivelul de educație, în cazul Uniunii Europene, este de 21,6%, cu 0,6% mai mare decât cea înregistrată la nivel național (21%), în anul 2019, ultimul pentru care există date disponibile pe Eurostat. Se constată o scădere constantă în perioada analizată (2010-2019), iar acest trend poate fi observat în cazul tuturor nivelurilor analizate, singura excepție fiind anul 2014, când se poate remarca la nivelul României și al regiunilor de dezvoltare aferente, o ușoară creștere. Regiunea Sud-Est se află pe a doua poziție între regiunile românești, atingând în anul 2019 valoarea de 25,6% pentru indicatorul referitor la rata populației în funcție de nivelul de educație (pornind de la nivelul de educație secundar superior) pentru categoriile de vârstă 25-64 ani, singura regiune care înregistrează o rată mai mare fiind Regiunea Nord-Est. Se constată o poziționare Regiunii Sud-Est deasupra ratei de la nivelul UE în toată perioada analizată.

Tabel nr. 23 Rata de participare a populației în funcție de nivelul de educație (mai puțin de învățământul primar, primar și secundar inferior), la nivel european, național și regional, în perioada 2010-2019 aplicat categoriilor de vârstă 25-64 ani, UM: procent.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UE27	27,8	27,0	26,3	25,3	24,5	23,9	23,4	22,8	22,2	21,6
România	26,1¹²	25,5	24,6	24,3	27,2	25,0	23,3	22,1	21,5	21,0
Regiunea Nord-Vest	25,7	25,2	25,1	25,2	27,2	24,4	24,5	24,4	22,1	20,0
Regiunea Centru	24,2	23,5	22,5	22,0	26,7	25,4	23,2	20,4	20,6	20,9
Regiunea Nord-Est	31,8	30,9	29,8	28,9	32,7	31,8	30,7	30,0	29,2	29,3
Regiunea Sud-Est	30,2	30,7	30,0	29,5	32,8	30,4	28,2	27,6	26,6	25,6

⁹ Fiabilitate scăzută.

¹⁰ Întrerupere în intervalul de timp.

¹¹ Întrerupere în intervalul de timp, fiabilitate scăzută.

¹² Întrerupere în intervalul de timp

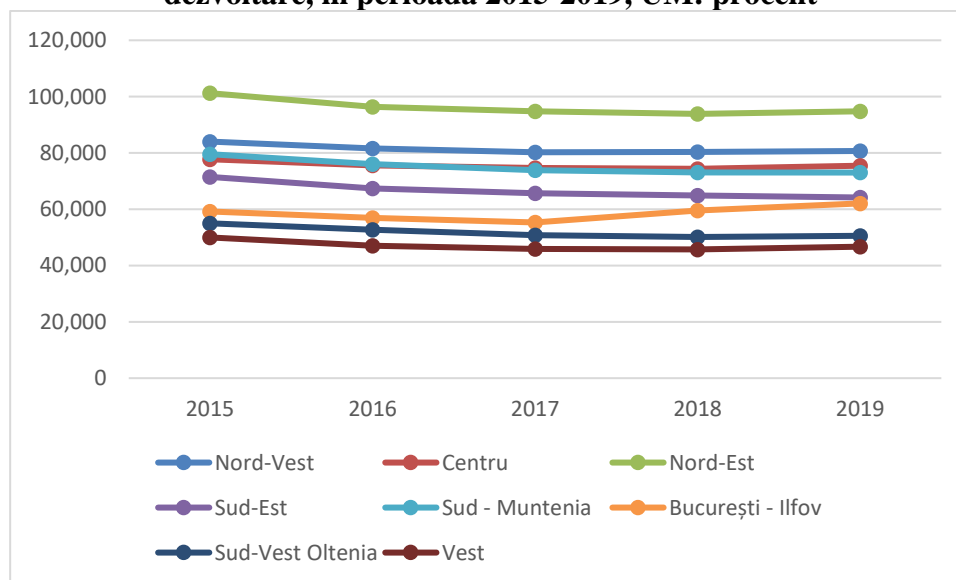
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea Sud - Muntenia	29,9	29,2	27,9	27,3	30,5	26,5	23,8	22,1	22,3	22,7
Regiunea București - Ilfov	13,3	11,9	11,6	11,6	14,5	14,5	13,0	10,9	11,0	10,5
Regiunea Sud-Vest Oltenia	27,7	27,7	25,4	24,9	26,5	23,9	20,8	20,2	20,2	20,2
Regiunea Vest	23,1	21,9	21,6	22,6	24,1	20,0	18,8	18,1	17,5	16,0

Sursa: prelucrare date Eurostat, 2021

O altă scădere se înregistrează și în rândul **ratei participării la educația preșcolară** la nivel național în anul 2019, comparativ cu anul 2015 (scădere de 5%). Conform tabelului de mai jos, la nivel național se observă o scădere continuă până în anul 2017, urmată de o ușoară creștere în următorii doi ani. Cele mai crescute valori la nivel național se află în Regiunile Nord-Est și Nord-Vest pe toată durata celor 5 ani analizați.

La nivelul Regiunii Sud-Est se înregistrează o scădere continuă în perioada analizată și totodată reprezintă și cea mai mare scădere în ceea ce privește participarea la educația preșcolară la nivel național, în anul 2019 comparativ cu anul 2015 (scădere de 10%, respectiv de 7.304 unități).

Figura nr. 52 Rata participării la educația preșcolară, la nivelul regiunilor de dezvoltare, în perioada 2015-2019, UM: procent

Sursa: prelucrare date Eurostat, 2021.

Tabel nr. 24 Rata participării la educația preșcolară, la nivel european, național și regional, în perioada 2015-2019, UM: procent

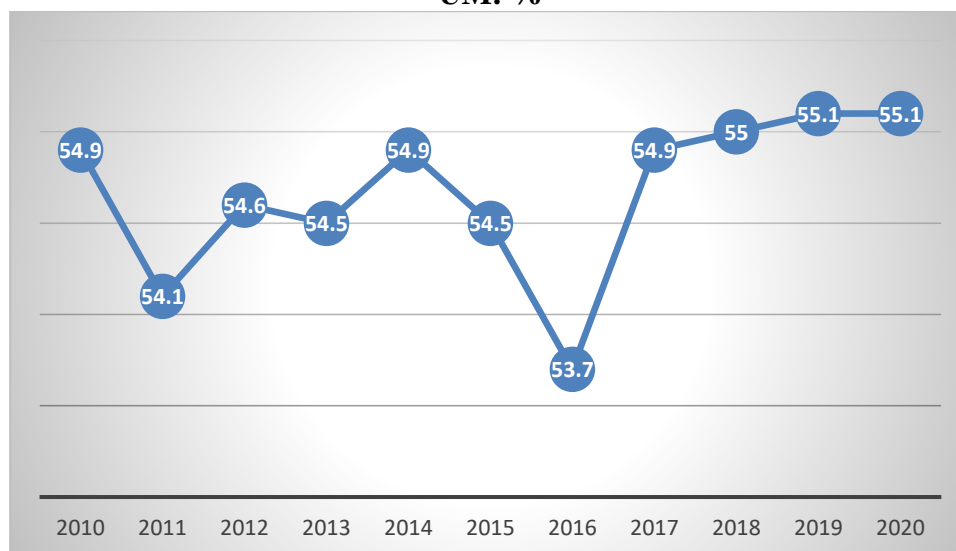
	2015	2016	2017	2018	2019
UE27	:	14.840.271	:	15.221.623	:
România	578.177	553.553	541.295	541.922	547.283
Nord-Vest	84.030	81.568	80.230	80.397	80.663
Centru	77.734	75.545	74.706	74.367	75.464

	2015	2016	2017	2018	2019
Nord-Est	101.215	96.326	94.819	93.858	94.727
Sud-Est	71.474	67.379	65.678	64.828	64.171
Sud - Muntenia	79.539	76.065	73.833	73.107	73.015
București - Ilfov	59.217	56.927	55.302	59.495	62.065
Sud-Vest Oltenia	54.991	52.685	50.779	50.146	50.523
Vest	49.977	47.058	45.948	45.724	46.655

Sursa: prelucrare date Eurostat, 2021.

Rata de activitate (ponderea populației active în populația totală) la nivel național a cunoscut o tendință fluctuantă în perioada analizată, 2010-2020, cea mai mică valoare a acesteia fiind în 2016 când a scăzut până la 53,7%. În ultimii doi ani, 2019 și 2020, rata de activitate a fost constantă, valoarea acesteia fiind de 55,1%.

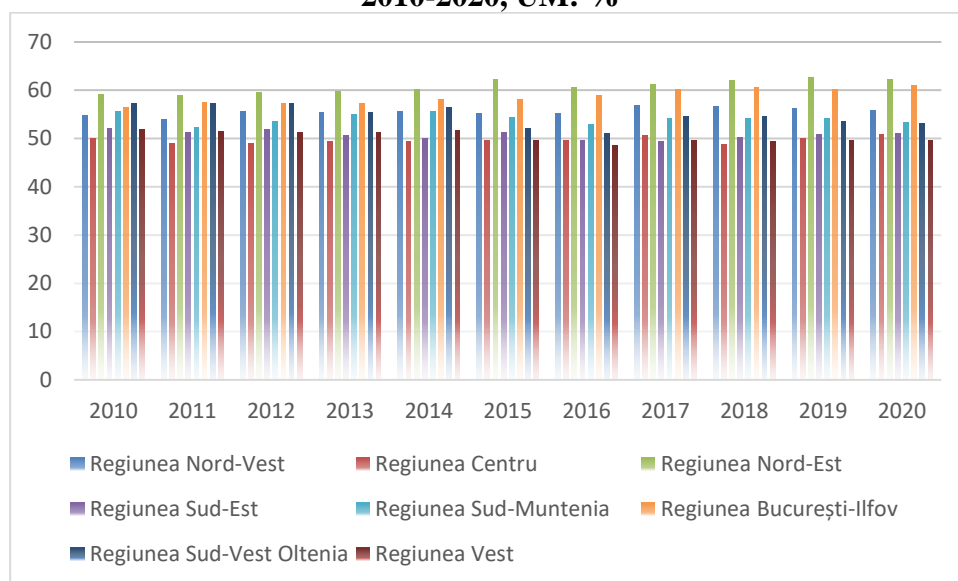
Figura nr. 53 Evoluția ratei de activitate la nivel național, 15 ani și peste, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, cele mai ridicate valori ale ratei de activitate au fost înregistrate de Regiunea Nord-Est, urmată de Regiunea București-Ilfov pentru întreaga perioadă analizată (2010-2020); în același timp, cele mai scăzute rate de activitate sunt constatate în regiunile Vest și Centru. Se remarcă aceeași evoluție neuniformă pentru toate regiunile de dezvoltare, Regiunea Sud-Est având în anul 2020 o rată de activitate mai mică decât cea din 2010 cu 1,1%.

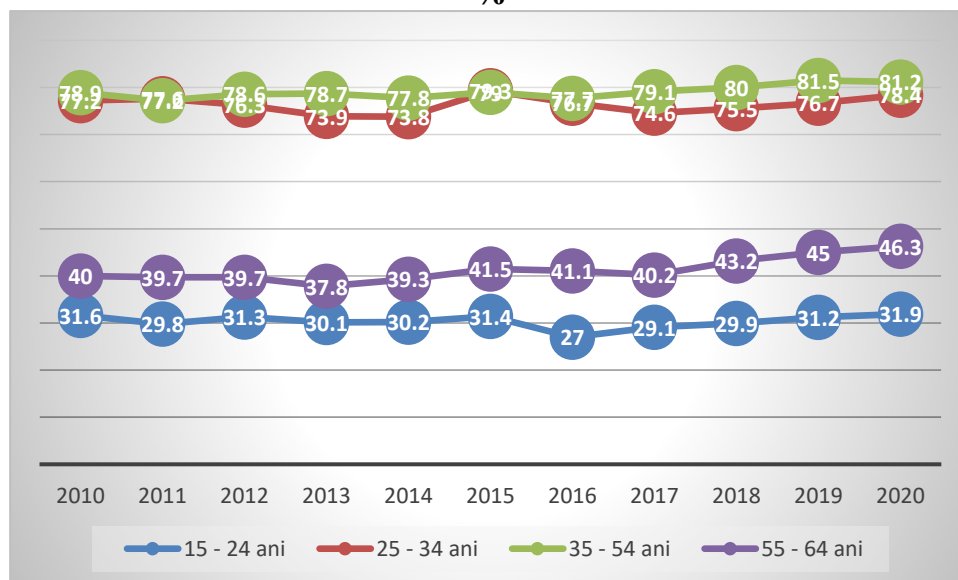
Figura nr. 54 Rata de activitate, 15 ani și peste, regiunile de dezvoltare ale României, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește rata de activitate în funcție de categoriile de vârstă la nivelul Regiunii Sud-Est, se constată că cele mai mici valori sunt înregistrate pentru grupele de vârstă 15-24 ani și 55-64 ani. Pentru categoriile 25-34 ani și 35-54 ani rata de activitate este una aproape dublă față de primele două categorii de vârstă menționate anterior.

Figura nr. 55 Rata de activitate pe grupe de vârstă, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: %

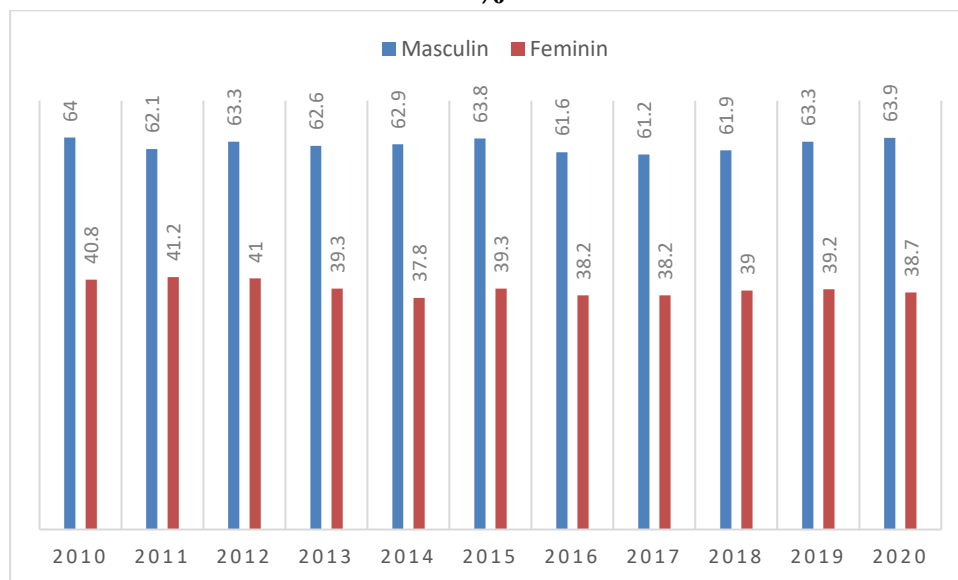

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Diferențele între sexe în ceea ce privește rata de activitate sunt mari, acestea defavorizând populația feminină. Conform datelor Institutului Național de Statistică, între bărbați și femei există o diferență mai mare de 20 de puncte procentuale pentru indicatorul ratei de activitate, în

perioada analizată, 2010-2020. Mai mult decât atât, în anul 2020 în comparație cu 2010, această distanță între sexe s-a mărit, astfel că în 2010 era de 23,2%, iar în 2020 aceasta crescuse la 25,2%.

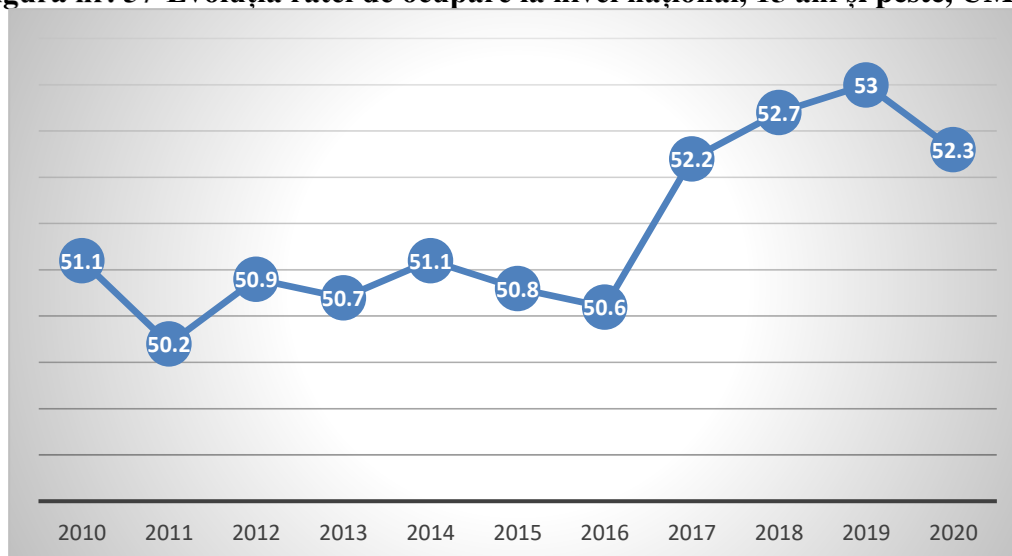
Figura nr. 56 Rata de activitate în funcție de sexe, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Ponderea populației ocupate în populația totală reprezintă rata de ocupare. Pentru nivelul național, așa cum se poate observa în graficul următor, rata de ocupare este în creștere începând cu anul 2017, anterior acestei perioade înregistrându-se fluctuații ușoare. Ultimul an al analizei prezintă o scădere ușoară de 0,7% față de anul precedent, însă este important de avut în vedere contextul epidemiologic al anului 2020.

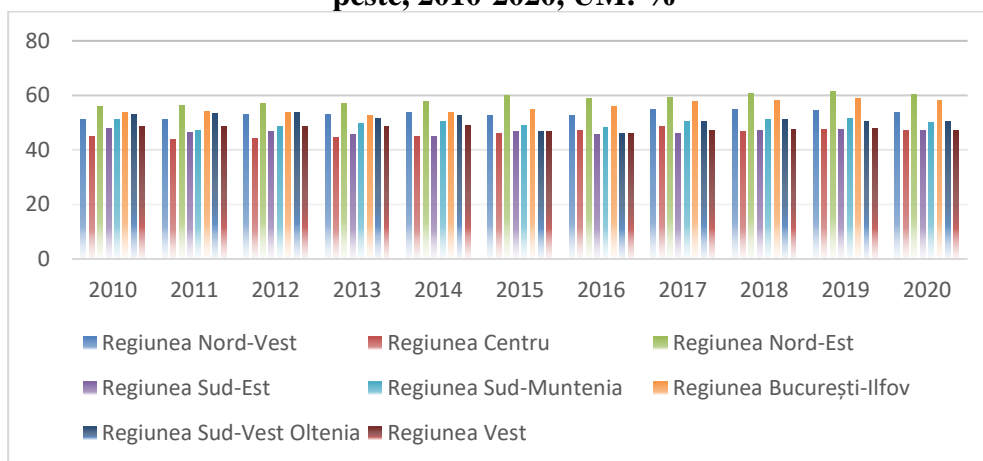
Figura nr. 57 Evoluția ratei de ocupare la nivel național, 15 ani și peste, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Regiunile de dezvoltare ale României prezintă discrepanțe importante, cele mai ridicate valori ale ratei de ocupare sunt regăsite la nivelul Regiunii Nord-Est, urmată de Regiunea București-Ilfov. La fel ca în cazul indicatorului analizat anterior, cele două regiuni cu cele mai mici valori ale ratei ocupării sunt Regiunea Centru și Regiunea Vest.

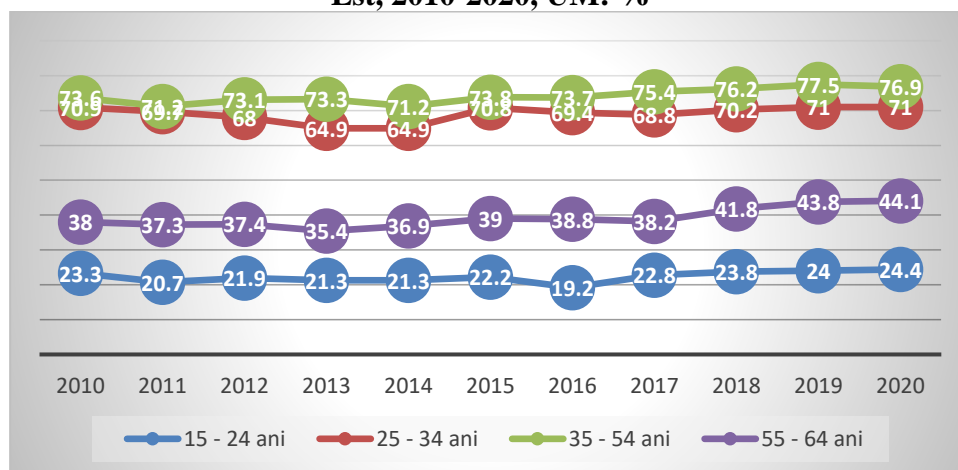
Figura nr. 58 Rata de ocupare la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, 15 ani și peste, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La fel ca în cazul ratei de activitate, rata de ocupare cunoaște o evoluție și o structură în funcție de grupele de vârstă asemănătoare, astfel că, la nivelul Regiunii Sud-Est se remarcă o pondere crescută a categoriei 25-34 ani și 35-54 ani (cu valori cuprinse între 64,9%, cea mai scăzută valoare pentru categoria 25-34 ani și 77,5%, cea mai ridicată valoare pentru categoria 35-54 ani). Cele mai mici rate ale ocupării sunt înregistrate de către tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24, respectiv 19,2% în 2016. Se remarcă o creștere în ultimii trei ani analizați, respectiv în 2018, 2019 și 2020 pentru categoria 55-64 ani.

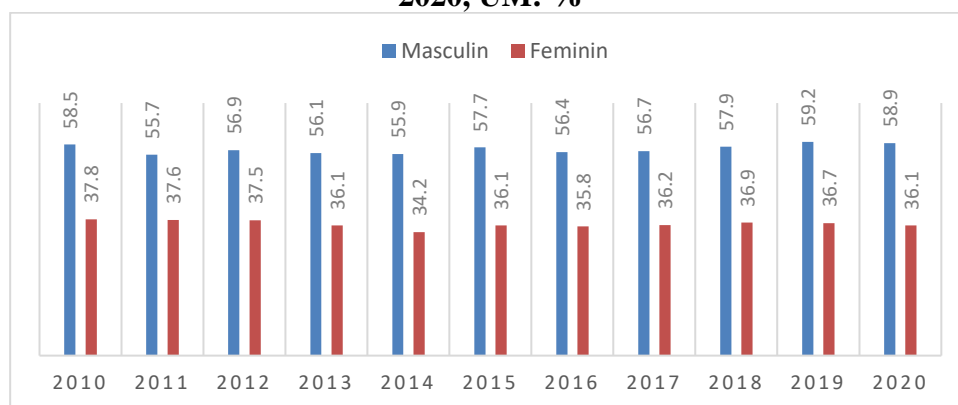
Figura nr. 59 Evoluția ratei de ocupare în funcție de grupele de vârstă în Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Rata de ocupare în funcție de sex relevă o discrepanță mare între bărbați și femei pentru toată perioada analizată (2010-2020), această diferență depășind 20%. Această situație creează o dependență economică a femeilor față de bărbați, conducând la mărirea disparităților de gen și perpetuând un model de societate nefavorabil femeilor. Graficul următor prezintă evoluția acestui indicator în Regiunea Sud-Est.

Figura nr. 60 Evoluția ratei de ocupare în Regiunea Sud-Est în funcție de sex, 2010-2020, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

În ceea ce privește numărul șomerilor la nivel național, se remarcă o scădere a acestuia începând cu anul 2014. În anul 2020, spre deosebire de anul 2010, numărul șomerilor a scăzut cu mai mult de 50%.

Tabel nr. 25 Numărul șomerilor la nivel național, 2010-2020, UM: nr. persoane

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
626.960	461.013	493.775	512.333	478.338	436.242	418.237	351.105	288.896	257.865	296.051

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La nivelul regiunilor de dezvoltare ale României se remarcă Regiunea București-Ilfov cu cel mai mic număr de șomeri, în timp ce Regiunea Nord-Est a înregistrat cele mai ridicate valori ale acestui indicator. Acest indicator este influențat de numărul de locuitori, o imagine mai cuprinzătoare fiind oferită de următorul, respectiv de rata șomajului care va fi prezentat în continuare. Tabelul următor prezintă valorile absolute ale numărului de șomeri.

Tabel nr. 26 Numărul șomerilor la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, 2010-2020, UM: nr. persoane

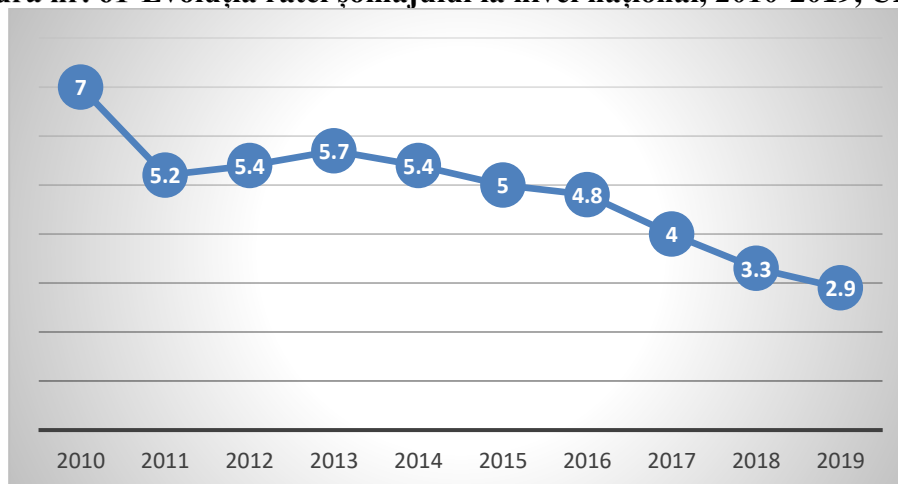
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea Nord-Vest	72.918	53.094	54.710	51.327	46.201	41.046	38.963	33.734	27.652	24.657	32.022
Regiunea Centru	87.504	64.959	68.656	69.915	60.251	50.232	47.739	37.754	30.860	28.277	35.493
Regiunea Nord-Est	102.272	73.29	78.203	85.343	82.958	77.786	78.073	66.568	57.530	51.030	55.476
Regiunea Sud-Est	88.047	64.419	69.572	72.038	72.714	68.896	67.573	56.493	45.929	41.532	47.871

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea Sud-Muntenia	111.116	80.188	87.880	94.740	89.831	79.267	74.177	58.025	46.238	39.434	44.313
Regiunea București-Ilfov	29.331	24.396	25.069	25.261	24.296	23.021	20.581	19.482	17.009	16.024	16.692
Regiunea Sud-Vest Oltenia	84.595	69.252	75.565	79.142	72.839	70.352	69.048	60.405	48.668	43.024	45.823

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Raportul dintre numărul șomerilor și populația activă civilă determină rata șomajului, acest indicator cunoscând o scădere constantă începând cu anul 2013 la nivel național. Graficul următor prezintă evoluția ratei șomajului la nivel național, în perioada 2010-2019, valorile pentru anul 2020 nefiind încă disponibile. La nivel național, trendul ratei șomajului este unul descendent, deși se remarcă o ușoară creștere la începutul perioadei analizate (2011-2013). În anul 2019 a fost atinsă cea mai scăzută valoare, respectiv 2,9%.

Figura nr. 61 Evoluția ratei șomajului la nivel național, 2010-2019, UM: %

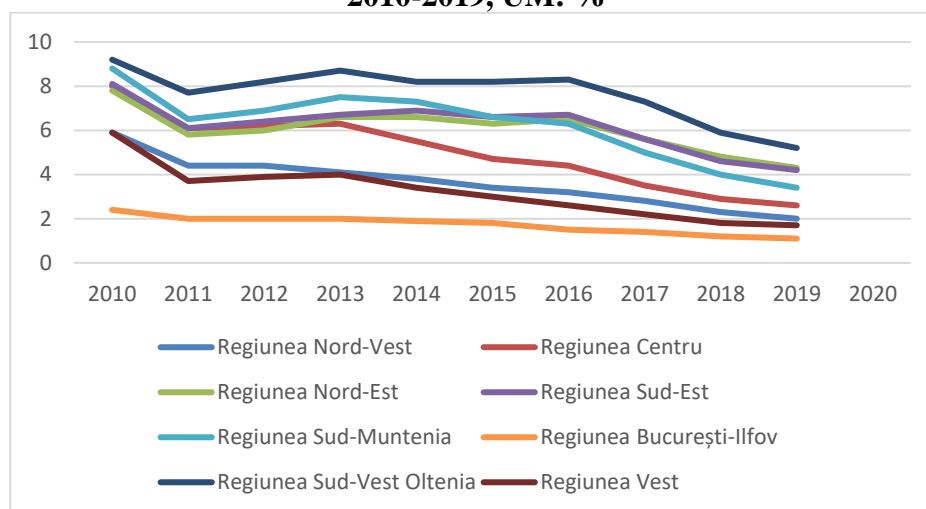

Sursa: prelucrare date INS, 2021

La nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, trendul este unul asemănător celui național, Regiunea București-Ilfov înregistrând cele mai mici valori ale ratei șomajului, respectiv 2,4% cea mai mare valoare atinsă în 2010, și 1,1% în 2019, ultimul an pentru care există date disponibile. Regiunea Sud-Vest Oltenia este regiunea cu cele mai mari rate ale șomajului, remarcându-se, de asemenea, și Regiunea Sud-Est cu rate mari ale șomajului, valorile acestora depășind nivelul național.

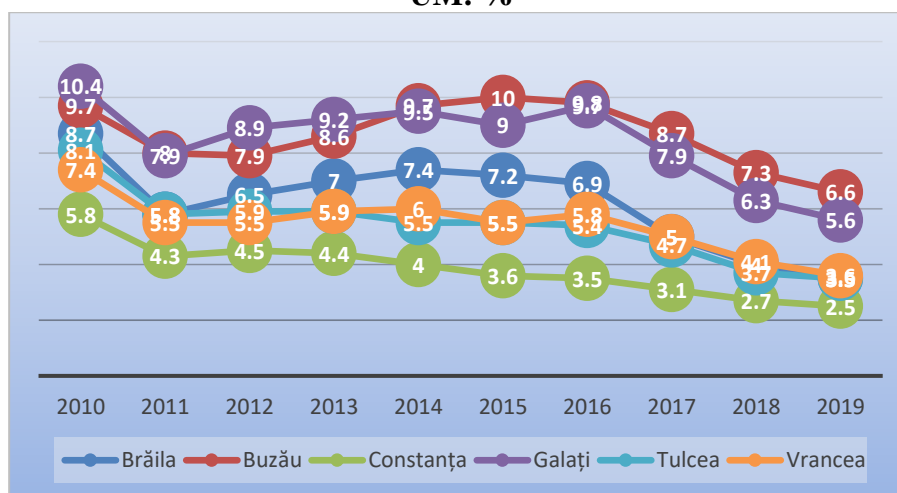
Figura nr. 62 Evoluția ratei șomajului la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, 2010-2019, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

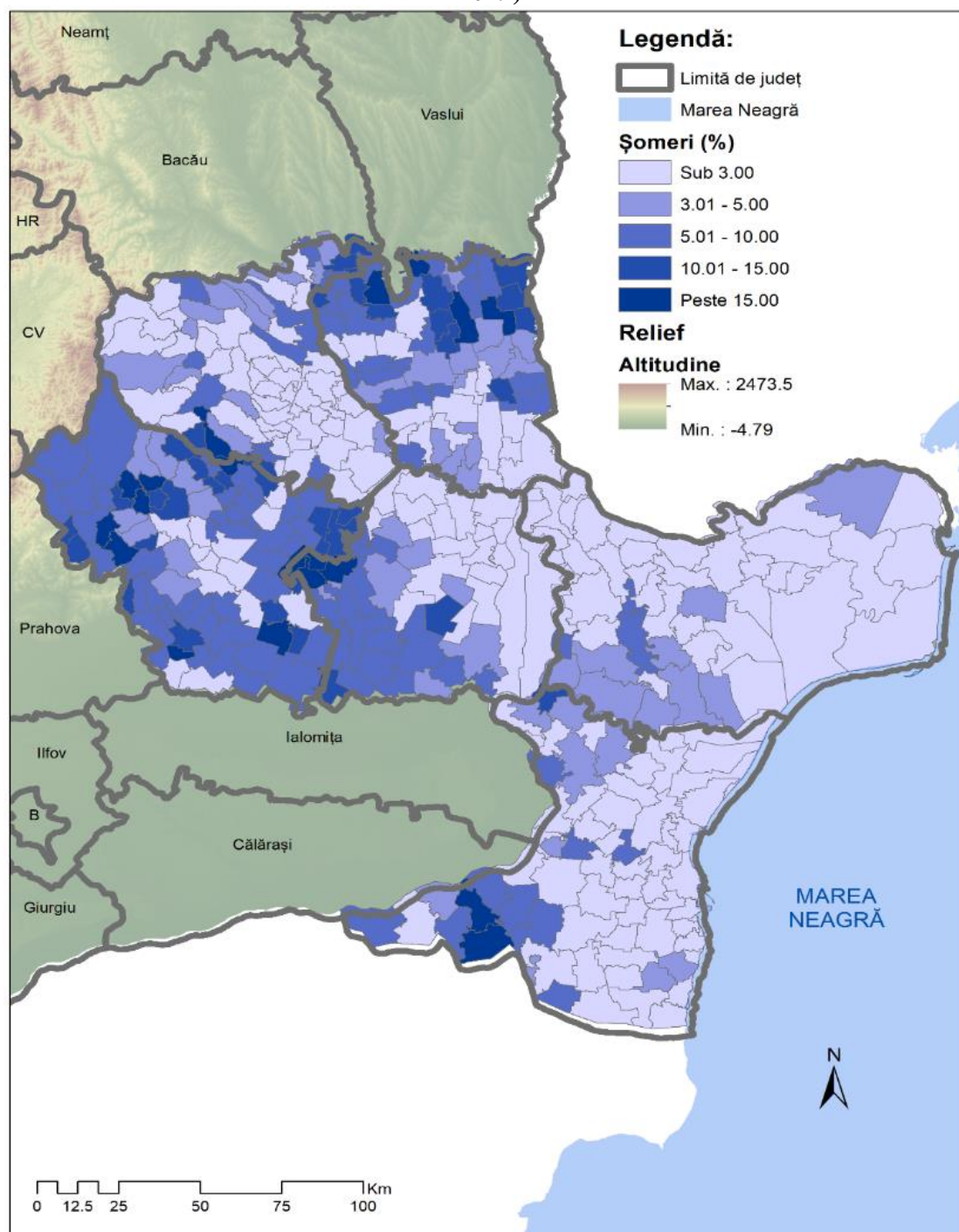
În ceea ce privește județele Regiunii Sud-Est, rata șomajului este una în scădere, remarcându-se valori ridicate pentru județele Buzău și Galați, primul dintre acestea înregistrând chiar 10% în 2015, iar cel de-al doilea având 10,4% în anul 2010. Județul Constanța s-a aflat în mod constant sub trendul național, având valori ale ratei șomajului de maxim 5,8% în 2010 și minim 2,5% în 2019.

Figura nr. 63 Evoluția ratei șomajului la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010-2019, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Figura nr. 64 Rata șomajului, distribuție spațială la nivelul Regiunii Sud-Est (anul 2019)

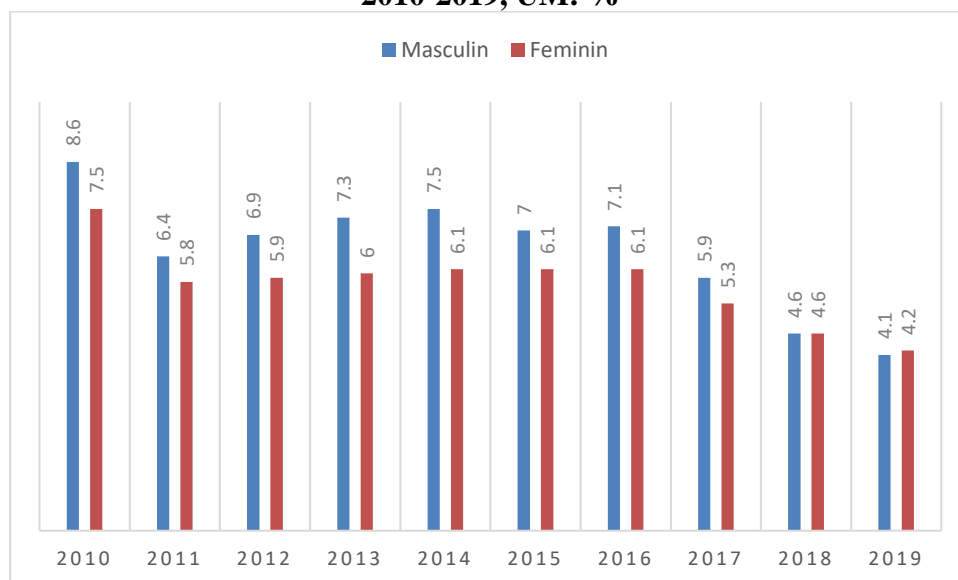

Sursa: date prelucrate de autori

Harta prezintă distribuția ratei șomajului la nivel teritorial, remarcându-se valori crescute în mai multe localități din Județele Buzău, Brăila și Galați. Județul Tulcea înregistrează cele mai scăzute valori pentru acest indicator, însă este important de avut în vedere întinderea mare a Deltei Dunării care se regăsește în acest județ.

Diferențele între bărbați și femei în ceea ce privește rata șomajului sunt relativ mici, în anul 2018 înregistrându-se chiar valori egale, respectiv 4,6%. Se remarcă o rată mai mică pentru femei în toată perioada analizată (2010-2019), cu excepția ultimului an în care se poate observa o rată mai mare cu 0,1% în cazul femeilor spre deosebire de bărbați.

Figura nr. 65 Evoluția ratei șomajului la nivelul Regiunii Sud-Est în funcție de sexe, 2010-2019, UM: %

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Concluzii

Populația rezidentă este în scădere atât la nivel național, cât și regional și județean. Brăila este județul din Regiunea Sud-Est care cunoaște cea mai mare rapidă scădere a populației rezidente, în timp ce în județul Constanța se înregistrează cea mai lentă scădere.

Grupa de vârstă de 85 de ani și peste, este singura care cunoaște o creștere în 2020 față de anul de referință 2012 (de 61%), restul grupelor de vârstă înregistrând scăderi de aproximativ 10%. Este foarte importantă această constatare, evidențiind nevoia de politici publice sociale dedicate persoanelor vârstnice care să le ofere independență și îngrijire.

În ceea ce privește numărul născuților vii, acesta este, de asemenea, în scădere.

Se remarcă prezența fenomenului de mame adolescente și la nivelul Regiunii Sud-Est. De asemenea, se remarcă vârstele înaintate ale taților acestor copii cu mame adolescente, precum și numărul în creștere al taților a căror vârstă nu a fost declarată.

Rata abandonului școlar înregistrează trenduri ascendente în ultimii ani ai perioadei analizate, însă se remarcă în continuare o rată ridicată pentru nivelul de învățământ postliceal și de maiștri. În ceea ce privește populația școlară, aceasta este și ea în scădere pentru nivelurile primar, gimnazial și liceal. În cazul învățământului postliceal și de maiștri, ultimul an analizat (2019) surprinde o creștere a populației școlare la nivel regional, județele Brăila, Buzău și Vrancea contribuind la acest trend.

Rata de participare la educație și formare profesională rămâne, în Regiunea Sud-Est, mult sub nivelul atins de cea de la nivel European și național. În schimb, în cazul ratei populației în funcție de nivelul de educație, pentru treptele superioare învățământului liceal superior, Regiunea Sud-Est depășește atât rata națională, cât și pe cea europeană.

Se constată o fluctuație a ratei de activitate la nivelul Regiunii Sud-Est, cu cele mai ridicate valori pentru categoriile de vârstă 25-34 ani și 35-54 ani. De asemenea, se constată o inegalitate mare între sexe pentru acest indicator, astfel că bărbații înregistrează o rată de activitate aproape dublă față de femei. Trendul este aproape identic și pentru rata de ocupare.

Deși se înregistra un trend descendent al numărului de șomeri până în 2019, efectele pandemiei se pot observa ușor în 2020, numărul acestora crescând pentru toate nivelurile analizate. Cu toate acestea, rata șomajului continuă un trend ascendent, Buzău fiind județul de la nivelul Regiunii Sud-Est cu cea mai mare valoare a acestei rate.

2.5 Infrastructura

Nivelul de dezvoltare socio – economică al unei regiuni este puternic influențat de nivelul de dezvoltare al infrastructurii existente. Creșterea economică durabilă, competitivitatea activităților economice ale regiunii, activitățile sociale depind în mare măsură de infrastructură. Nu există nicio țară în lume care să se fi dezvoltat fără investiții semnificative în infrastructura de transport. Mai mult, susținerea dezvoltării regiunilor mai sărace necesită investiții mari în infrastructură, care să le permită conectarea rapidă la centrele economice mai dinamice. O infrastructură modernă permite forței de muncă să fie mobilă pe distanțe mai mari, fără a risca o depopulare a satelor și orașelor de mici dimensiuni. Din aceste motive, orice strategie de dezvoltare socio-economică trebuie să aibă în vedere atât nivelul de dezvoltare a infrastructurii existente, cât și posibilitățile de îmbunătățire a acesteia și conturarea unor obiective realiste.

România are nevoie să fie ancorată prin toate mijloacele la piața unică europeană, infrastructura de transport fiind o ancoră esențială. Potrivit unui studiu realizat de Comisia Europeană în 2019, deși țara noastră înregistra la nivelul anului 2016 cel mai mare procent din PIB investit în infrastructura de transport din UE (1,7%), obținea un scor maxim doar la densitatea infrastructurii de transport feroviar. România se afla pe ultimul loc la nivel european în ceea ce privește densitatea rețelei de autostrăzi per milion de locuitori. Dezvoltarea regiunilor trebuie să aibă în vedere și sprijinirea realizării unor aeroporturi regionale și județene care ar flexibiliza atât transportul de mărfuri, cât și pe cel de persoane.

În continuare este realizat un diagnostic al infrastructurii de transport din țara noastră, cu accent pe infrastructura existentă în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est.

2.5.1 Infrastructura de transport rutieră

Transporturile reprezintă un sector strategic al Uniunii Europene și implicit al României, nivelul său de dezvoltare afectând direct viața de zi cu zi a cetățenilor europeni, domeniul transporturilor asigurând aproximativ 11 milioane de locuri de muncă în UE (European Court of Auditors, 2018). Transportul înseamnă mobilitate și conectivitate. Piața unică europeană poate funcționa doar cu ajutorul unei interconectivități complete a țărilor din UE prin rețele de transport sustenabile. Transportul de pasageri și marfă în UE a crescut continuu în ultimii ani, volumul transportului rutier fiind cel mai consistent, piața europeană făcând eforturi continue pentru a motiva utilizatorii să treacă la alte modalități de transport. Din aceste motive,

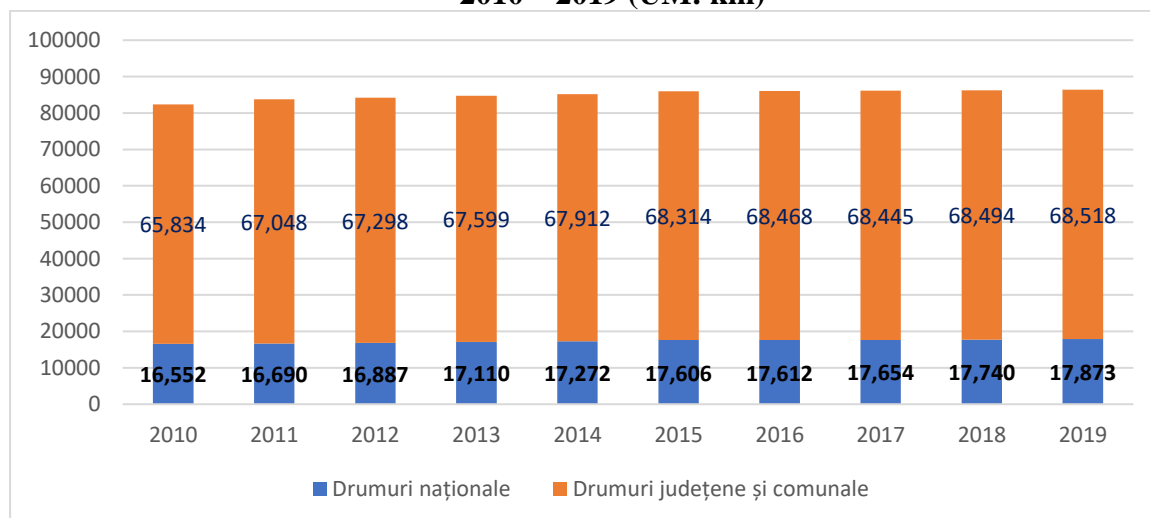
infrastructura de transport rutier are o importanță strategică și trebuie să fie permanent optimizată și dezvoltată.

Nivelul de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier în Uniunea Europeană depinde de nivelul de dezvoltare a fiecărui stat, de intensitatea comerțului și a traficului de mărfuri. Transportul rutier presupune transport de pasageri și transport de marfă.

În România, infrastructura și siguranța căilor de transport rutier sunt insuficient dezvoltate, în ciuda investițiilor substanțiale care s-au făcut în ultimii ani. Autostrăzile și drumurile naționale reprezintă puțin peste 20% din rețeaua rutieră, în timp ce 90% din drumurile naționale au doar o bandă pe sens. Aceste realități afectează atât timpul de transport, cât și siguranța în transportul rutier. În comparație cu restul Europei, numărul de km de autostrăzi și ritmul de construire al acestora este foarte scăzut. Statisticile recente din Europa care compară ritmul de construire al autostrăzilor în raport cu toate drumurile naționale/principale, plasează România pe locul 30 din 31.

În România, potrivit INS, lungimea drumurilor publice (rețea de drumuri naționale, județene și comunale) a crescut ușor în perioada 2010 – 2019, de la 82.386 km în 2010 la doar 86.391 km în anul 2019. Dintre acestea, în 2019, 79% erau drumuri județene și comunale și doar 21% drumuri naționale. Din totalul drumurilor publice, la nivelul anului 2019, doar 38.166 km de drumuri erau modernizați, reprezentând doar 44% din totalul căilor rutiere, 866 km erau autostrăzi, 21.365 km erau drumuri cu îmbrăcămînți ușoare rutiere, 17.831 km erau drumuri pietruite și 9.029 km erau drumuri de pământ.

Figura nr. 66 Lungimea drumurilor publice pe categorii de drumuri, la nivel național, 2010 – 2019 (UM: km)

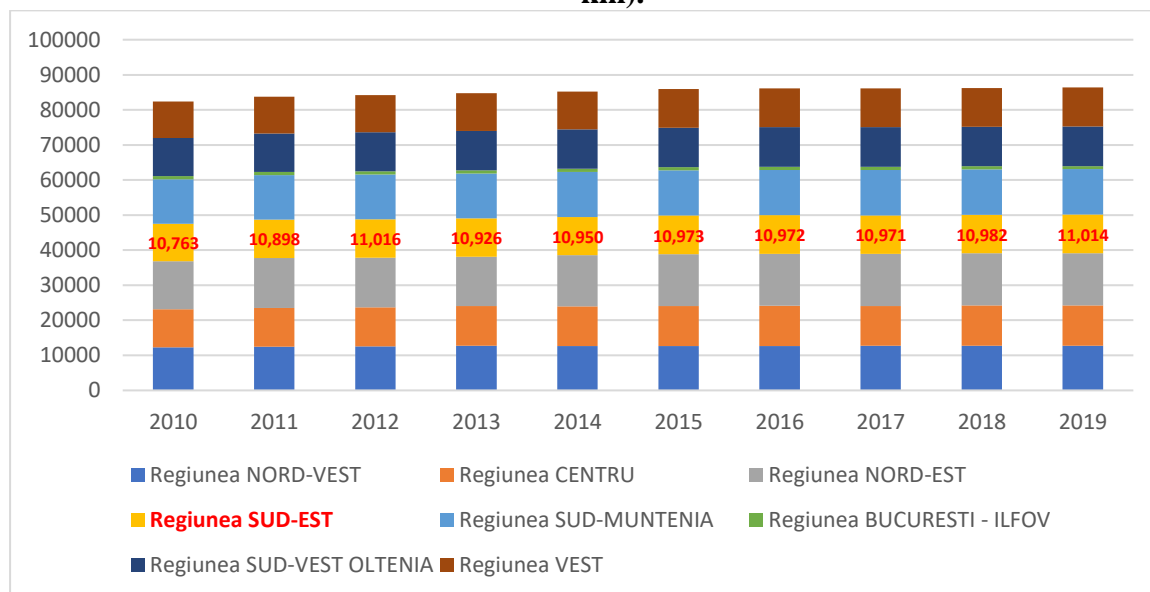

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În Regiunea Sud-Est, infrastructura rutieră nu oferă un grad foarte ridicat de accesibilitate, evidențiind caracterul periferic al regiunii. Dacă legătura dintre Constanța și București, capitala României, este una bună, datorită existenței autostrăzii A2, în celelalte județe ale regiunii avem doar drumuri naționale și județene.

La nivel regional, în perioada 2010 – 2019, lungimea drumurilor publice nu a crescut semnificativ, cel mai mare număr de kilometri noi de drum public realizându-se în Regiunea Nord-Est (1.237 km), urmată de Regiunea Vest (676 km) și Regiunea Centru (673 km). În Regiunea Sud – Est, în acest interval de timp s-au construit doar 251 de km noi de drumuri, de la 10.763 de km în anul 2010, până la 11.014 km în anul 2019. Din totalul drumurilor publice din Regiunea Sud-Est, doar 20,8% sunt drumuri naționale, 41,8% sunt drumuri județene, iar restul sunt drumuri comunale. Aceste statistici privind rețeaua de transport rutier din regiune influențează atât nivelul de dezvoltare economică a regiunii, cât și traficul de mărfuri și intențiile de investiții locale sau străine în această zonă a țării.

Figura nr. 67 Lungimea drumurilor publice pe regiuni de dezvoltare, 2010 – 2019 (UM: km).

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Figura nr. 68 Lungimea drumurilor publice pe categorii de drumuri în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

Categoriile de drumuri publice	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Naționale	2.211	2.215	2.279	2.288	2.291	2.291	2.291	2.292	2.292	2.294
Județene și comunale	8.552	8.683	8.737	8.638	8.659	8.682	8.681	8.679	8.690	8.720
• Județene	4.524	4.652	4.648	4.584	4.576	4.597	4.591	4.595	4.606	4.612
• Comunale	4.028	4.031	4.089	4.054	4.083	4.085	4.090	4.084	4.084	4.108

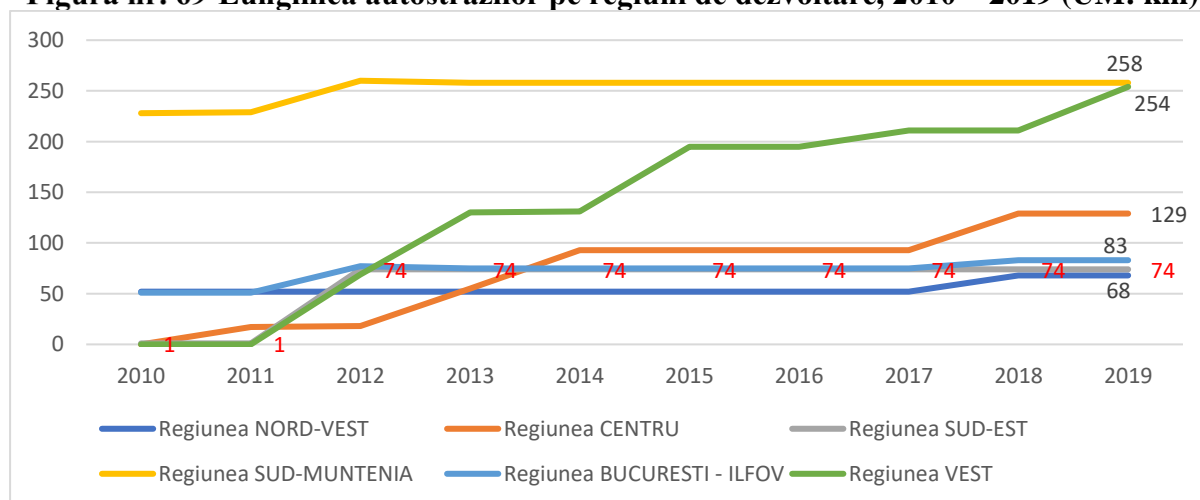
Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În ceea ce privește autostrăzile, țara noastră dispune de o rețea foarte restrânsă. La nivel regional, cei mai mulți kilometri de autostradă se află în Regiunea Sud-Muntenia (258 km), urmată de Regiunea Vest (254 km), regiune în care, de altfel, s-au construit cei mai mulți kilometri de autostradă în ultimii 10 ani. Regiunea Sud-Est dispune de 74 km de autostradă care fac parte din Autostrada A2 București – Constanța și Autostrada A4 By – Pass Constanța, care reprezintă centura ocolitoare a orașului Constanța, realizată în regim de autostradă. De asemenea, în Regiunea Sud – Est se află în stadiu de execuție Drumul Expres DX6 Brăila – Galați și Podul Brăila. Acest drum expres va face legătura între orașele Brăila și Galați și are o lungime planificată de 12,29 km. Traseul drumului expres se continuă cu Podul peste Dunăre aflat în construcție între Brăila și Smârdan în județul Tulcea. Podul nu face parte din Drumul Expres Brăila - Galați.

Impactul construcției acestui drum expres este pe mai multe paliere. Prin realizarea proiectului se va crea o nouă legătură rutieră care va facilita traficul între municipiile Brăila și Galați precum și traficul de tranzit, asigurând creșterea vitezei de circulație, a capacității de trafic, o îmbunătățire a siguranței și a confortului în trafic. Odată cu construcția podului suspendat peste Dunăre de la Nord de Brăila și dezvoltarea rețelei rutiere rapide în zonă, Drumul Expres Brăila – Galați va funcționa ca un tronson care să permită legătura între axele de circulație pe direcțiile sud-nord, est-vest și Galați.¹³ Construcția drumului expres are o influență benefică asupra mediului, conducând la reducerea poluării fonice, a volumului de praf și a noxelor.

Figura nr. 69 Lungimea autostrăzilor pe regiuni de dezvoltare, 2010 – 2019 (UM: km)

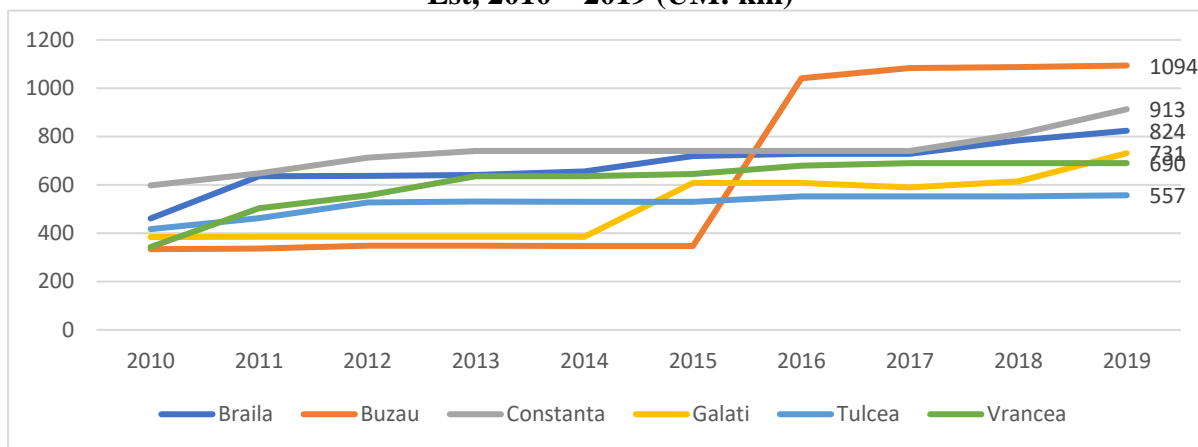

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

¹³ Nota de fundamentare la HG nr. 1145/18.09.2008, http://arhiva.gov.ro/nota-de-fundamentare-la-hg-nr-1145-18-09-2008__11a103508.html

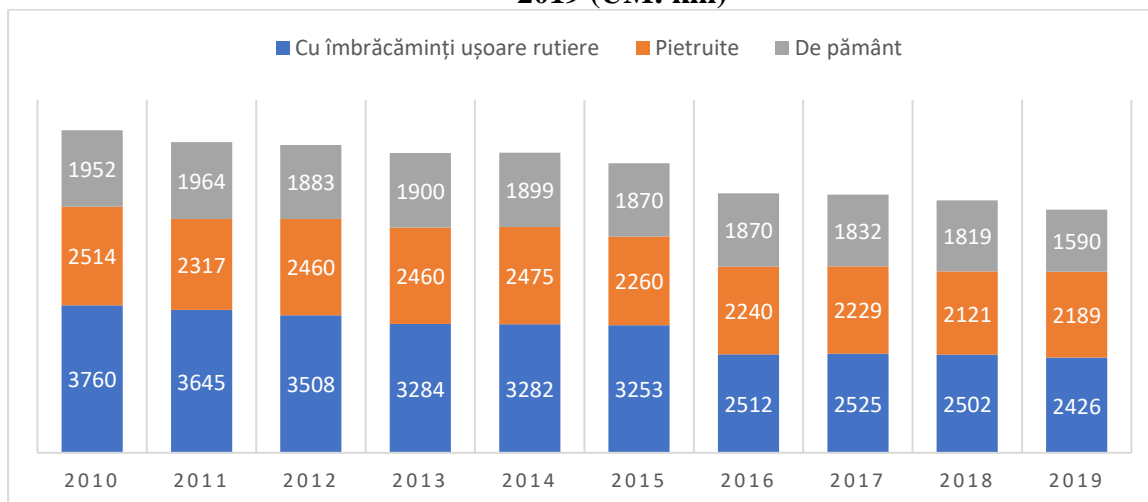
În Regiunea Sud – Est, în ultimii 10 ani pentru care există date disponibile, aproape s-a dublat numărul de kilometri de drumuri modernizate. Astfel, în anul 2010 erau 2.537 km de drumuri modernizate, ajungând la 4.809 km în anul 2019. Cele mai multe drumuri au fost modernizate în județul Buzău (760 km), urmat de județul Brăila (363 km), Galați și Vrancea (347 km). Pe de altă parte, încă există în regiune foarte mulți kilometri de drumuri publice nemodernizate, pietruite sau de pământ, tendința fiind totuși de scădere accentuată în ultimii ani. Astfel, dacă în 2010 erau 3.760 de km de drumuri de pământ, în anul 2019, acestea au scăzut la 2.426 de km. Aceste drumuri de pământ permit o mobilitate foarte redusă, cu impact asupra mediului înconjurător, antrenând cantități mari de praf și noxe.

Figura nr. 70 Lungimea drumurilor publice modernizate în județele din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Figura nr. 71 Lungimea drumurilor publice nemodernizate din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

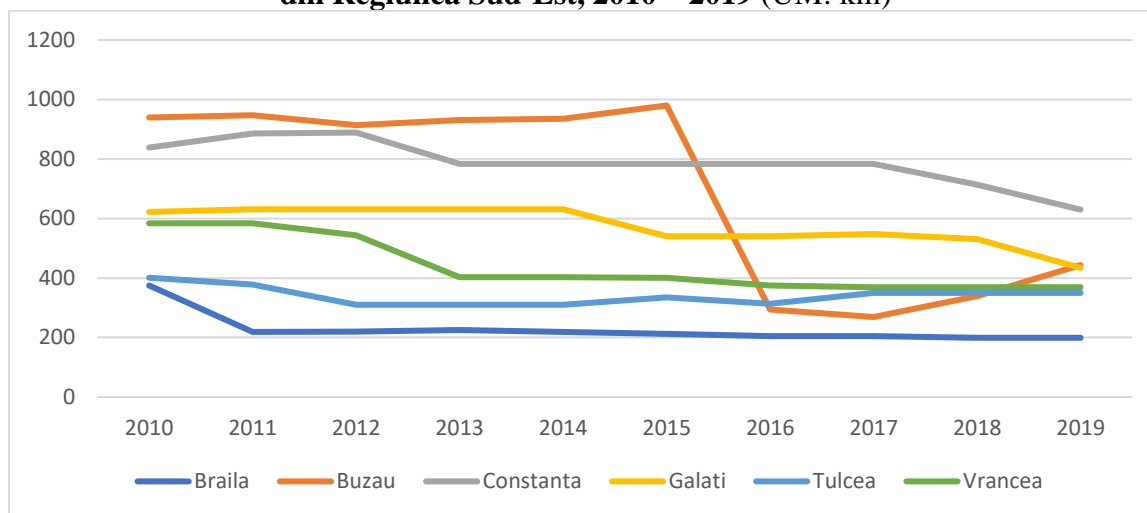

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

În ceea ce privește județele din regiune, se observă o scădere a numărului de kilometri de drumuri publice cu îmbrăcăminți ușoare rutiere în toate județele, cu preponderență în județele

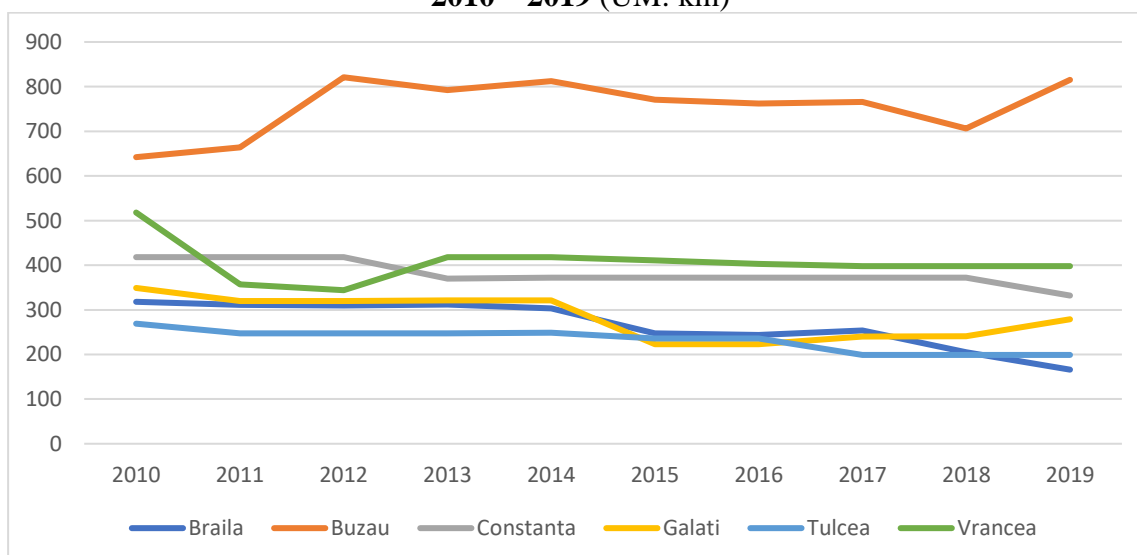
Buzău, Constanța, Galați și Vrancea. Lungimea drumurilor publice pietruite a avut un trend ușor descrescător în județele regiunii, cu excepția județului Buzău, unde kilometri de străzi pietruite au crescut de la 642 km în anul 2010, la 815 km în anul 2019. Lungimea drumurilor de pământ a rămas în general constantă în județele regiunii, cu excepția județului Buzău unde a scăzut de la 735 km în 2010, la doar 350 km în anul 2019.

Figura nr. 72 Lungimea drumurilor publice cu îmbrăcămînți ușoare rutiere în județele din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

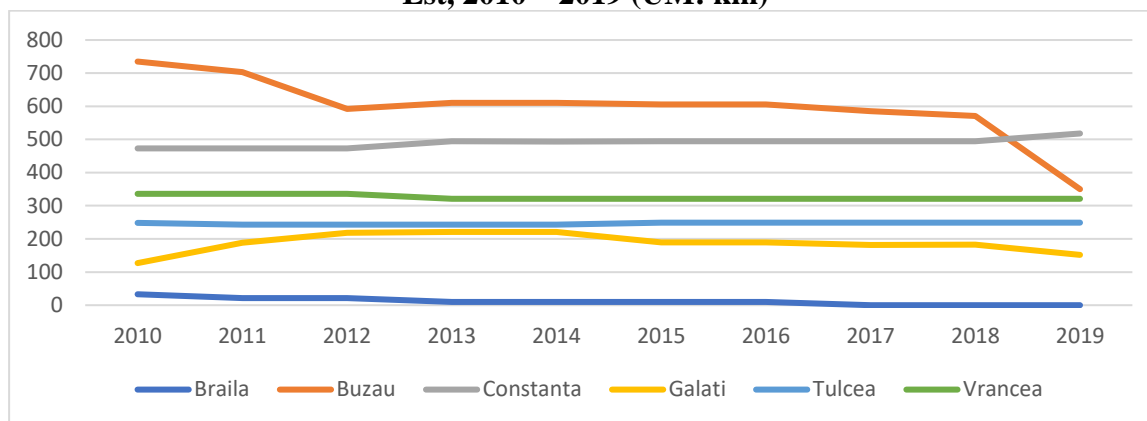
Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Figura nr. 73 Lungimea drumurilor publice pietruite în județele din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Figura nr. 74 Lungimea drumurilor publice de pământ în județele din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: km)

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Referitor la lungimea străzilor orășenești din județele regiunii, județul Constanța are cei mai mulți kilometri (1.347 km), urmat de județul Galați (862 km), Brăila (437 km), Buzău (431 km), Vrancea (411 km) și Tulcea (cu doar 310 km). Centrele urbane din județele regiunii tind să atragă tot mai mulți locuitori, condițiile de trai fiind mai bune și disponibilitatea locurilor de muncă mai mare. Totuși, această stare de fapt conduce la un trafic rutier din ce în ce mai intens la nivelul orașelor regiunii, fără a fi făcute investiții consistente în lărgirea străzilor orășenești, în construirea unora noi sau în infrastructura destinată mijloacelor de transport public sau mijloacelor alternative de transport.

În ceea ce privește densitatea drumurilor publice pe 100 km² teritoriu din Regiunea Sud – Est, aceasta este una scăzută, crescând ușor între 2010 și 2016 (ultimul an pentru care există statistici disponibile), de la 30,1 la 30,7. Cea mai bună densitate a drumurilor publice se află în județul Buzău (44,3), iar cea mai redusă în județul Tulcea (15,9).

În urma acestei analize, putem concluziona că infrastructura de transport rutier din Regiunea Sud-Est, deși a fost îmbunătățită în ultimii 10 ani supuși analizei, are în continuare nevoie de investiții foarte mari în următorii ani pentru a asigura conectivitatea și mobilitatea și pentru a contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii.

2.5.2 Coridoarele naționale și internaționale

România trebuie să își dezvolte și modernizeze rețeaua de drumuri pentru a face față noului model de transport rezultat din evoluția economiei sale. Ca parte integrantă a acestui proces, România duce, în mod activ, o politică de accesibilizare a legăturilor comerciale și economice cu vecinii săi și cu țările membre ale Uniunii Europene. De aceea, este important ca rețeaua sa

de drumuri să fie la standarde ce răspund eficient cererii traficului. Odată cu apartenența la Uniunea Europeană, dar și ca urmare a creșterii traficului au fost luate măsuri de redistribuire a traficului pe anumite culoare care să-l preia, asigurând totodată scurtarea distanței de parcurs, cu efecte benefice asupra consumului de energie, timpului de transport, fluenței și siguranței circulației. În domeniul rutier este avută în vedere distribuirea traficului pe coridoarele pan – europene.

Coridoarele pan-europene reprezintă un sistem de drumuri din Europa Centrală și de Est și au rolul de a facilita legăturile dintre Europa de Vest și Europa Centrală și de Est, dar și între statele din Europa Centrală și de Est. Au fost stabilite la Conferința a II-a pan-europeană privind transportul din Creta, în martie 1994 și completate în cadrul Conferinței a III-a din Helsinki, petrecută în 1997. Au fost stabilite 10 astfel de coridoare pan – europene, considerate drept principalele artere de transport din Europa de Est, investițiile în infrastructura de transport realizându-se preponderent de-a lungul acestor coridoare. Rețeaua de transport pan-europeană, așa cum se observă în harta de mai jos, se întinde de la vest (Nürnberg) la est (Nizhny Novgorod) și de la sud (Igoumenitsa) la nord (Helsinki).

Figura nr. 75 Harta rețelei de coridoare pan-europene

Sursa: Wikipedia

România este traversată de trei dintre cele 10 coridoare pan – europene, țara noastră aflându-se la intersecția dintre coridoarele IV și IX, iar coridorul VII fiind reprezentat de fluviul Dunărea. Aceste coridoare cuprind următoarele trasee:

Coridorul IV: Dresden / Nürnberg — Praga — Viena — Bratislava — Győr — Budapesta — Arad — București — Constanța / Craiova — Sofia — Salonic / Plovdiv — Istanbul

Coridorul VII: (Dunăre) Nord-vest – Sud-est: Viena – Belgrad – Brăila – gurile Dunării — lungimea 2300 km

Coridorul IX: Helsinki — Vîborg — Sankt-Petersburg — Pskov — Moscova — Kaliningrad — Kiev — Liubaşivka / Rozdilna (Ucraina) — Chişinău — Bucureşti — Dimitrovgrad — Alexandroupolis.

Regiunea Sud-Est este traversată de toate aceste coridoare pan – europene. Coridorul de Transport Pan-European nr. IV (Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Orăştie – Sebeş – Sibiu – Piteşti – Bucureşti – Draşna – Cernavoda – Constanţa) realizează legătura Vest – Est, cu efecte benefice asupra transportului de marfă și a celui de turism. Coridorul asigură acces direct spre Occident prin Vama Nădlac și spre Orient, prin punctul de frontieră Vama Veche. Coridorul de Transport Pan-European nr. IX (Giurgiu – Bucureşti – Ploieşti – Buzău – Bacău – Roman – Iași - Sculeni) realizează legătura Nord – Sud, preluând traficul din cea mai mare parte a regiunii Moldova. Coridorul asigură cale directă de ieşire spre Republica Moldova și Federația Rusă. Prezența celor 3 coridoare pan-europene în Regiunea Sud-Est poate facilita și impulsiona dezvoltarea socio-economică a regiunii și contribui la bunăstarea cetățenilor rezidenți.

2.5.3 Rețelele europene de transport

La nivelul Uniunii Europene, pentru a facilita transportul de bunuri și persoane, a fost dezvoltată o rețea de transport denumită Rețeaua trans-Europeană de transport (TEN-T). Aceasta este, de fapt, un proiect al Uniunii Europene ce prevede crearea unei rețele complete de transport auto, feroviar și naval, cu scopul de conecta cu adevărat întregul teritoriu european. Rețeaua TEN (TEN-T, TEN-E și TEN-Telecom) urmează să conecteze pe teritoriul Uniunii Europene infrastructura de transport, telecomunicații și energie a statelor membre. Crearea acestor rețele are ca obiectiv, alături de interconectarea rețelelor naționale cu cele europene, și stabilirea de legături între punctele periferice ale Uniunii Europene (ec.europa.eu). Construcția rețelei trans-Europeană de transport reprezintă un factor major pentru stimularea competitivității economice și dezvoltării durabile a tuturor țărilor membre ale Uniunii Europene, contribuind la implementarea și dezvoltarea Pieței Interne, precum și la creșterea coeziunii economice și sociale.

TEN-T suportă aproximativ jumătate din traficul de pasageri și marfă din UE. Unul din obiectivele importante în ceea ce privește crearea unei rețele intermodale, este asigurarea

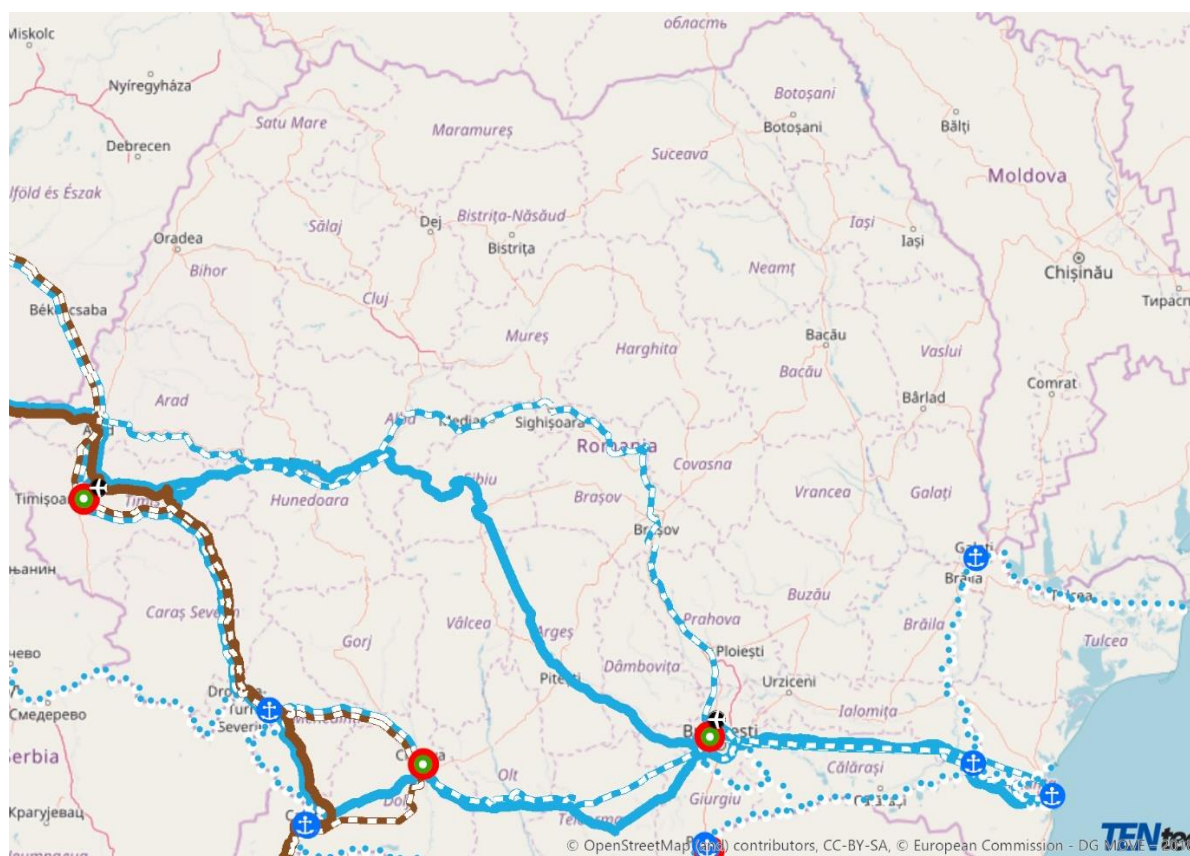

alegerii celui mai potrivit mod de transport pentru fiecare etapă a călătoriei. Dezvoltarea TEN-T presupune interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale și europene de transport precum și accesul la acestea.

Potrivit Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, pentru anul 2020, TEN-T avea drept obiectiv includerea a 89.500 km de drumuri și 94.000 km de cale ferată, incluzând aproximativ 20.000 km de linii de mare viteză, pe care să se circule cu o viteză de cel puțin 200 km/h. Sistemul de căi navigabile interioare măsoară 11.250 km, care includ 210 porturi fluviale. Rețeaua TEN-T include, de asemenea, un număr de 294 de porturi maritime și 366 de aeroporturi. Finalizarea rețelei TEN-T va avea un impact major în reducerea timpului călătoriei pentru pasageri și bunuri și, în același timp, va aduce importante beneficii mediului prin diminuarea poluării. Obiectivul TEN-T este ca, până în anul 2050, majoritatea cetățenilor și business-urilor UE să nu fie mai departe de 30 de minute timp de călătorie de această rețea de transport.

În afara surselor de finanțare provenite din Instrumentele Structurale acordate de Comisia Europeană (Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune), dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport a rețelei TEN-T mai beneficiază de sprijinul fondurilor europene alocate în cadrul Programului TEN-T. Din decembrie 2013, UE are o nouă politică privind infrastructura TEN: Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE), vizează realizarea de sinergii în sectoarele transporturilor, telecomunicațiilor și energiei, ameliorând eficacitatea acțiunilor întreprinse de Uniune și asigurând optimizarea costurilor de implementare. Pentru perioada 2021 – 2027, în domeniul transporturilor, MIE 2.0 va promova rețele interconectate și multimodale în scopul dezvoltării și modernizării infrastructurii feroviare, rutiere, maritime și aferente căilor navigabile interioare, precum și în scopul mobilității în condiții de siguranță și securitate. Se va acorda prioritate continuării dezvoltării rețelelor transeuropene de transport (TEN-T), punându-se accentul pe conexiunile lipsă și pe proiectele transfrontaliere cu valoare adăugată pentru UE. Suma de 1,56 miliarde EUR din bugetul pentru transporturi va fi utilizată pentru a finanța proiecte feroviare majore între țările beneficiare ale fondurilor de coeziune.

Figura nr. 76 Harta coridoarelor TEN –T care traversează România

Sursa: ec.europa.eu, TENtec interactive map viewer

Așa cum se observă în harta de mai sus, România este traversată de două dintre cele 9 coridoare TEN – T, coridorul Orient/East-Med și coridorul Rhine – Danube. Coridorul Rhine – Danube acoperă și Regiunea Sud-Est, cuprinzând orașele Constanța, Medgidia, Cernavodă, Brăila, Galați și Tulcea. În acest context (transport rutier), Regiunea Sud-Est este străbătută de toate cele trei coridoare de transport care traversează țara noastră și care asigură legătura centrelor urbane cu capitala țării (coridorul IV, VII și IX).

La nivel național, rețeaua rutieră, porturile și aeroporturile cuprinse în rețeaua europeană TEN-T sunt evidențiate în harta de mai jos. Putem observa faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est, un centru urban important este direct conectat la rețeaua TEN-T rutieră: Constanța. Orașele Brăila, Galați și Tulcea sunt conectate la rețeaua TEN –T prin intermediul căilor navigabile interioare. Deși România a făcut progrese în ultimii ani în îmbunătățirea conectivității la rețeaua europeană, încă există decalaje.

Aeroporturile internaționale de la Constanța și Tulcea sunt, de asemenea, cuprinse în rețeaua TEN-T. În ceea ce privește porturile din regiune incluse în rețeaua europeană TEN-T, trei dintre ele sunt situate pe coridorul Rhine – Danube: Constanța, Cernavodă și Galați, restul făcând

doar parte din rețeaua europeană de porturi: Ovidiu, Basarabi, Medgidia, Brăila, Sulina, Mahmudia, Tulcea.

Figura nr. 77 Harta rețelei TEN-T România (rețea rutieră, porturi și aeroporturi)

Sursa: ec.europa.eu, TENtec interactive map viewer

În România, unele dintre drumurile naționale fac parte și din drumurile europene, de clasă A sau B, conectând țara noastră cu restul Europei. În Regiunea Sud-Est drumurile care continuă arterele rutiere europene sunt:

E 60: (Franța, Elveția, Austria, Ungaria) – Borș – Oradea – Cluj-Napoca – Turda – Târgu-Mureș – Brașov – Ploiești – București – Urziceni – Slobozia – **Constanța**.

E 81: (Ucraina) – Halmeu – Livada - Satu Mare – Zalău – Cluj-Napoca – Turda – Sebeș – Miercurea Sibiului – Sibiu – Pitești – București – **Constanța**.

E 85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Roman - Bacău – **Buzău** – Urziceni – București – Giurgiu - (Bulgaria, Grecia)

E 87: Ucraina) – **Galați** – **Brăila** – **Tulcea** – **Constanța** – **Vama Veche** – (Bulgaria, Turcia)

E 577: Slobozia – **Brăila** – **Galați** – (Republica Moldova, Ucraina)

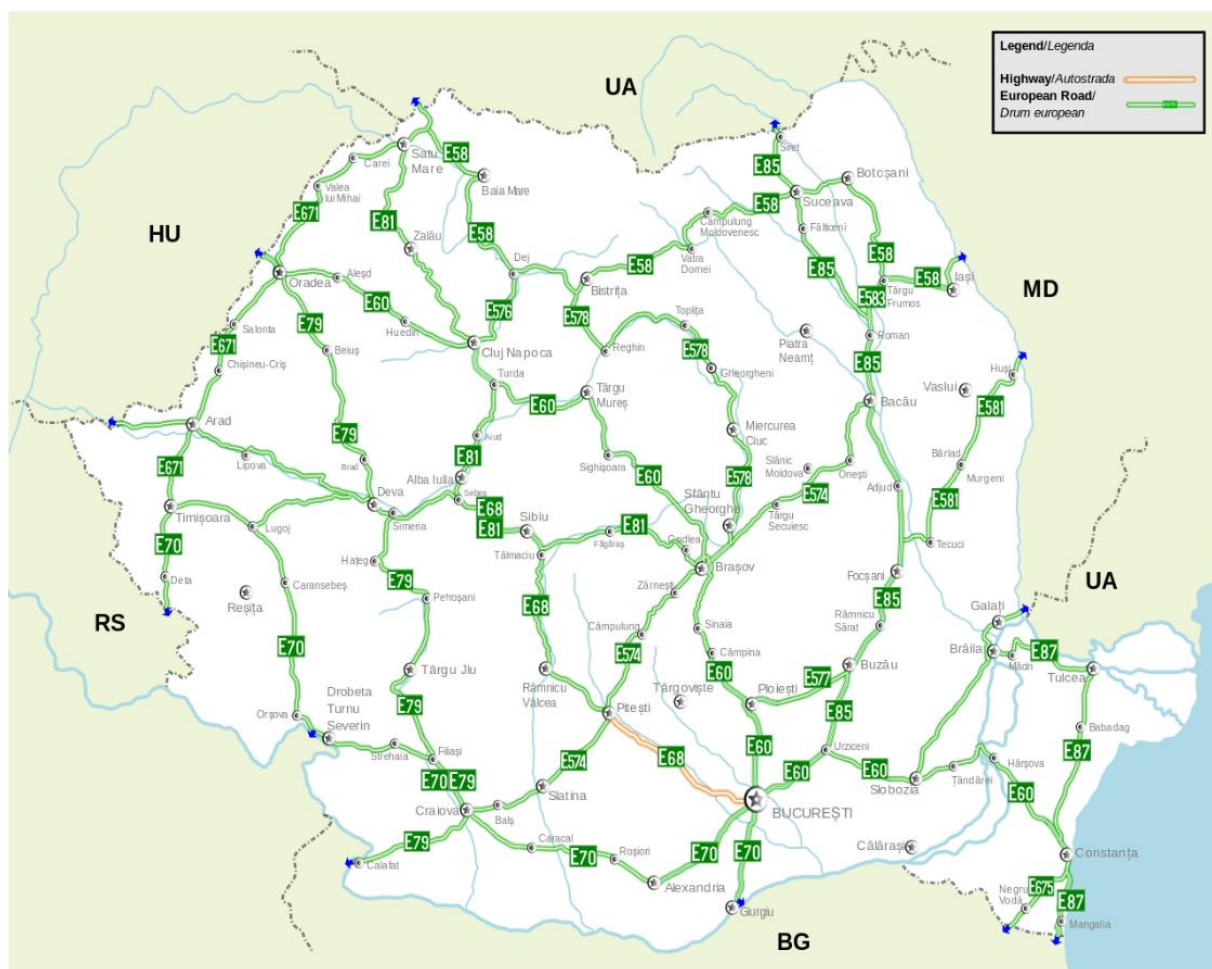
E 581: **Mărășești** – Tecuci – Bârlad - Huși – Albița – (Republica Moldova, Ucraina)

E 584: (Ucraina, Republica Moldova) – **Galați** – Slobozia

E 675: **Constanța** – **Agigea** – **Negru Vodă** – (Bulgaria)

Figura nr. 78 Harta drumurilor europene din România

Sursa: Comisia Economică Europeană a Națiunilor Unite

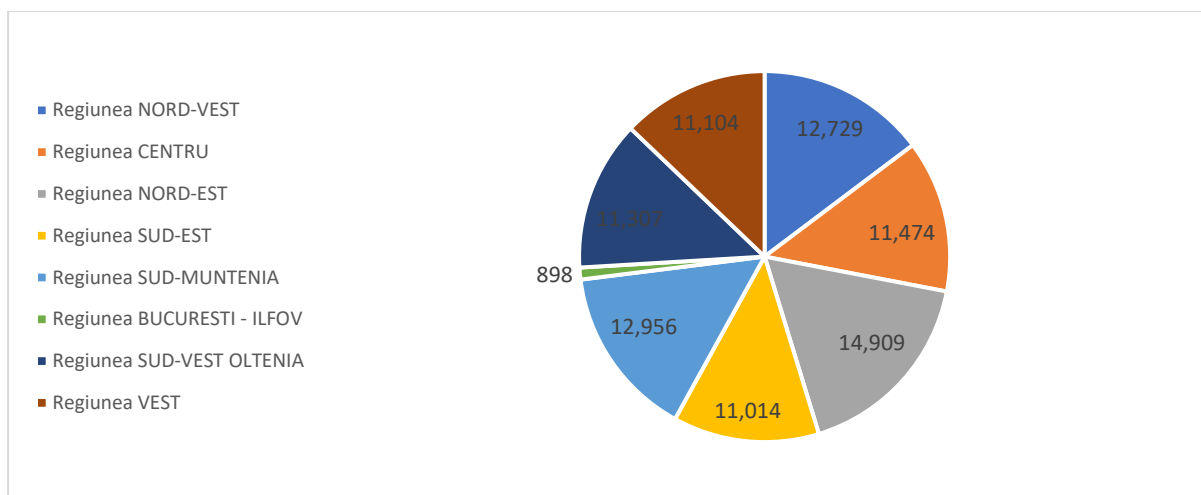
2.5.4 Rețelele regionale de drumuri publice

Drumurile de interes național sau regional aparțin proprietății publice a statului și cuprind drumurile naționale care asigură legătura capitalei țării cu orașele reședințe ale județelor, legăturile între acestea, precum și cu țările vecine, și pot fi: autostrăzi, drumuri expres, drumuri naționale europene (E); drumuri naționale principale și drumuri naționale secundare.

Starea drumurilor în România este în general acceptabilă, atunci când vorbim de drumurile naționale principale și de autostrăzi, destul de proastă atunci când vorbim despre drumurile naționale de importanță secundară și în general proastă, atunci când vorbim de drumurile județene. Pe lângă starea drumurilor, lungimea și densitatea drumurilor publice din regiunile de dezvoltare contribuie la nivelul de dezvoltare socio-economică a fiecărei regiuni. Între cele 8 regiuni ale României, există disparități determinate de infrastructura de transport. Astfel,

putem observa în figura de mai jos că la nivelul anului 2019, Regiunea Sud – Est se afla pe ultimul loc după Regiunea București – Ilfov în ceea ce privește lungimea drumurilor publice.

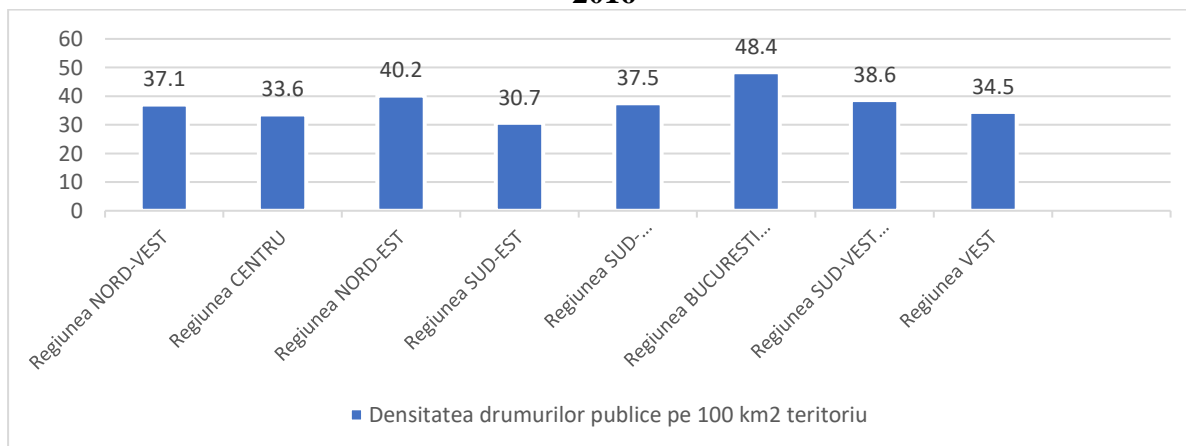
Figura nr. 79 Lungimea drumurilor publice pe regiuni de dezvoltare, 2019 (UM: km)

Sursa: INS, Tempo Online, 2021

Pe lângă acest fapt, și densitatea drumurilor publice pe 100 km² teritoriu este diferită de la o regiune la alta. Astfel, cea mai bună densitate a drumurilor o au regiunile București – Ilfov și Regiunea Nord – Est. Regiunea Sud-Est deține cea mai mică densitate a drumurilor din România, fapt explicabil și prin existența Deltei Dunării în regiune, unde densitatea este foarte redusă. De asemenea, faptul că există mari suprafețe agricole explică o densitate a drumurilor mai redusă decât în alte regiuni. Chiar dacă luăm în calcul toate aceste explicații posibile, în regiune sunt necesare investiții consistente în rețeaua de drumuri. Densitatea redusă a drumurilor este un mare dezavantaj pentru orice investitor care ar putea să deschidă o afacere în regiune și să creeze noi locuri de muncă.

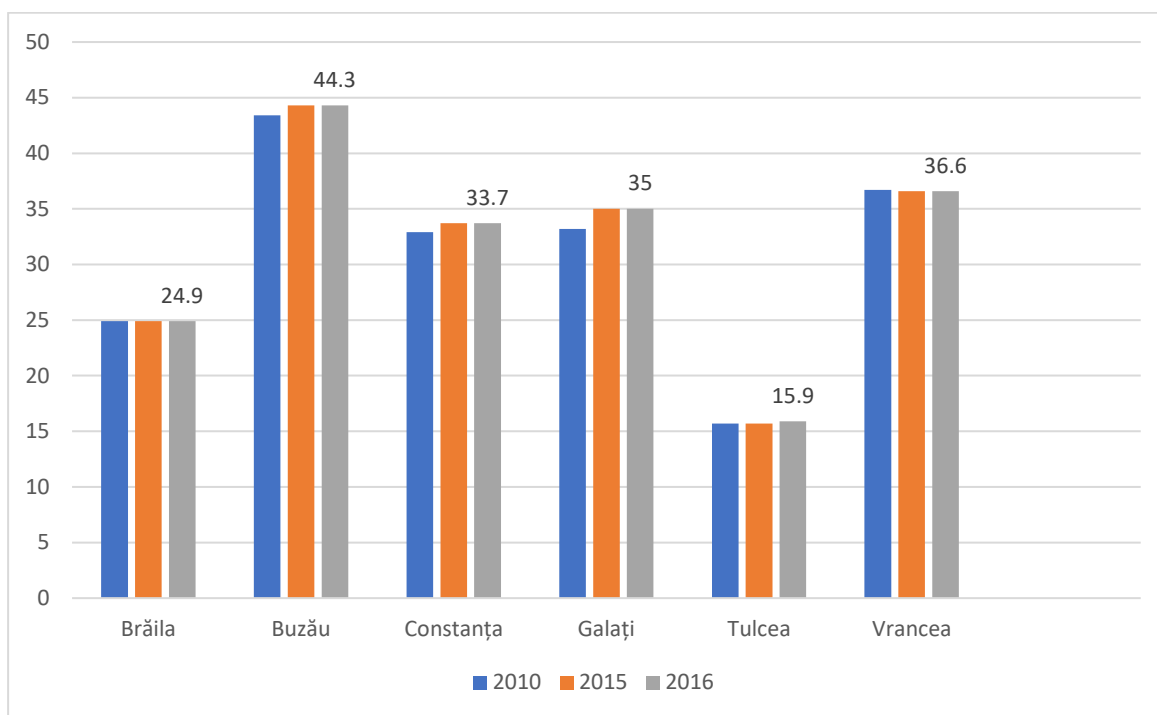
Figura nr. 80 Densitatea drumurilor publice pe 100 km² teritoriu, la nivel regional, 2016

Sursa: INS, Statistică teritorială, 2018

La nivel județean, densitatea drumurilor publice este foarte scăzută în județul Tulcea, fapt justificat în principal de existența Deltei Dunării, pe aproximativ jumătate din suprafața județului. Acest fapt însă nu înseamnă că situația drumurilor din restul județului este una foarte bună, fiind necesare îmbunătățiri. Județul cu cea mai mare densitate a drumurilor este județul Buzău, urmat de Vrancea, Galați, Brăila și Constanța.

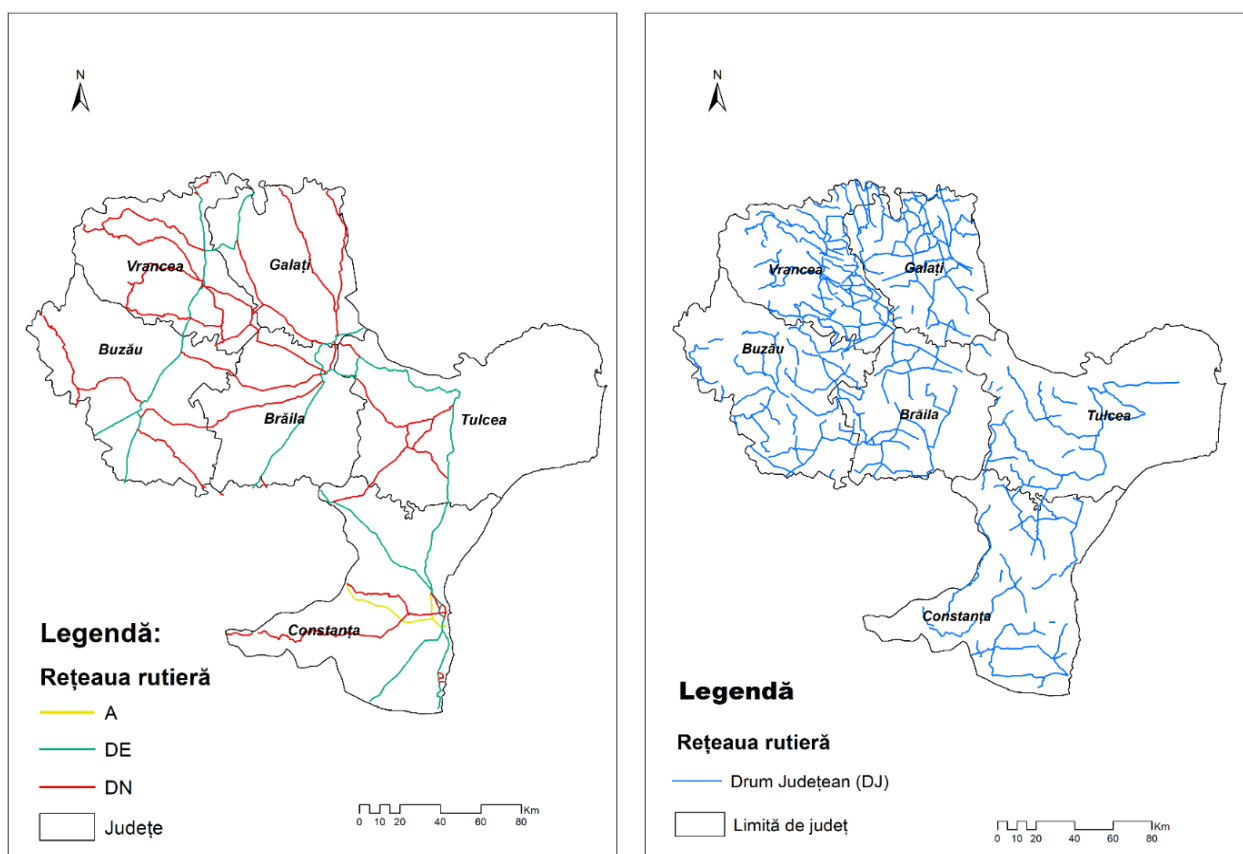
Figura nr. 81 Densitatea drumurilor publice pe 100 km² teritoriu

Sursa: INS, Statistică teritorială, 2018

La nivelul anului 2019, din totalul de 11.014 km de drumuri publice, în Regiunea Sud-Est doar 2.294 km sunt drumuri naționale, 8.720 km fiind drumuri județene și comunale. Totalul drumurilor modernizate însuma doar 44% din totalul drumurilor publice, doar 74 km de autostradă traversând regiunea. În regiune încă există foarte multe drumuri cu îmbrăcămînți ușoare (2.426 km), drumuri pietruite (2.189 km) sau drumuri de pământ (1.590 km), care nu permit o mobilitate corespunzătoare și care afectează atât nivelul de trai al cetățenilor din regiune, cât și afacerile regionale.

Figura nr. 82 Rețeaua de drumuri din Regiunea Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Drumurile publice naționale sunt administrate de către Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) și de către unitățile subordonate, Direcții Regionale de Drumuri și Poduri (DRDP). Cele șapte Direcții Regionale de Drumuri și Poduri sunt: Iași, București, Cluj, Craiova, Brașov, Timișoara și Constanța. Cele mai multe drumuri naționale din Regiunea Sud-Est sunt administrate de DRDP Constanța și București.

Infrastructura rutieră regională necesită îmbunătățiri, drumurile județene și comunale trebuind să fie modernizate și dezvoltate pentru a facilita mobilitatea regională și creșterea economică în regiune. În Regiunea Sud-Est, prin Programul Operațional Regional (POR) 2014 - 2020, finanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională, Prioritatea de investiții 6.1. Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN – T, inclusiv a nodurilor multimodale, au fost finanțate, până în 21.04.2021, 14 proiecte. Valoarea solicitată totală a celor 14 proiecte aprobate pentru finanțare este de 1.043.77 mil.lei. Astfel, în județul Buzău, au fost finanțate 3 proiecte de modernizare a infrastructurii de transport rutier:

- Prin parteneriatul dintre UAT Județul Buzău, UAT Comuna Mărăcineni, UAT Comuna Săpoca, UAT Comuna Cernătești, UAT Comuna Beceni a fost realizată modernizarea DJ 203K, km 38+000 - 75+000, Mărăcineni - Podu Muncii, județul Buzău.
- Prin parteneriatul dintre UAT Județul Buzău și UAT Comuna Buda a fost finanțată modernizarea DJ 203H km 16+000-25+500, Buda - Alexandru Odobescu - limita județ Vrancea, județul Buzău.
- Prin Parteneriat între UAT Județul Buzău și UAT Comuna Robeasca, UAT Comuna Săgeata și UAT Comuna Vadu Pașii a fost finanțat un proiect destinat stimulării mobilității la nivel regional prin modernizarea infrastructurii rutiere de transport pe tronsonul limită Județ Brăila - Robeasca - Vadu Pașii (E85).

În județul Brăila, UAT județul Brăila a beneficiat de finanțarea unui proiect de modernizare a infrastructurii de transport județean pe traseul Gulianca – Ianca – Viziru, asigurând conectivitatea directă cu coridorul TEN-T Brăila – Buzău.

În județul Tulcea, UAT județul Tulcea a primit finanțare prin POR 2014 – 2020 pentru 2 proiecte privind modernizarea infrastructurii de transport regional:

- traseul Valea Teilor-Nicolae Bălcescu
- modernizarea infrastructurii de transport regional pe traseul Stejaru-Cerna.

În județul Galați au fost finanțate 3 proiecte de modernizare și reabilitare a infrastructurii de transport regional (Lider UAT Județul Galați) astfel:

- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional pe traseul Buciumeni - Nicorești – Cosmești – Movileni - Barcea.
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional între localitățile Vârlezi - Tg. Bujor - Umbrărești - Viile - Fârțânești - Foltești (DJ 242).
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional între localitățile Matca - Valea Mărului - Cudalbi - Slobozia Conachi - Smârdan (DJ 251).

În județul Vrancea au primit finanțare prin acest program 4 proiecte de modernizare a infrastructurii rutiere regionale, astfel:

- Prin Parteneriatul dintre UAT Județ Vrancea și UAT Comuna Dumbrăveni, UAT Comuna Gugești, UAT Comuna Popești, UAT Comuna Urechești, UAT Comuna Cotești, UAT Comuna Cârligele, UAT Comuna Vârteșcoiu și UAT Oraș Odobești, a fost realizată modernizarea infrastructurii rutiere de drum județean dintre localitățile

Dumbrăveni, Gugești, Popești, Urechești, Budești, Cotești, Blidari, Bontești, Dălhăuți, Faraoanele, Râmniciana, Beciu, Odobești, cu conectivitate directă la rețeaua TEN-T.

- Prin parteneriatul dintre UAT Județ Vrancea și UAT Comuna Sihlea, UAT Comuna Obrejița, UAT Comuna Tâmboești, UAT Comuna Bordești a fost realizată modernizarea infrastructurii de drum județean dintre localitățile Limita județ Buzău-Voetin-Sihlea-Obrejița-Tâmboești-Bordești, cu conectivitate directă la rețeaua TEN-T.
- Prin parteneriatul dintre UAT Județ Vrancea și UAT Comuna Golești, UAT Comuna Vârteșcoiu, UAT Comuna Cârligele, UAT Oraș Odobești și UAT Comuna Cotești, a fost realizată Modernizarea infrastructurii rutiere de drum județean dintre localitățile: Focșani - Golești - Vârteșcoiu - Odobești cu conectivitate directă la rețeaua TEN-T.

Prin parteneriatul între UAT Județul Vrancea și UAT Comuna Gologanu, UAT Comuna Slobozia Ciorăști, UAT Comuna Cotești, UAT Comuna Golești a fost finanțată modernizarea infrastructurii de drum județean dintre localitățile Gologanu-Slobozia Ciorăști-Cotești, cu conectivitate directă la rețeaua TEN-T.

În județul Constanța a fost finanțată reabilitarea și modernizarea drumului județean DJ223, tronsonul Cernavoda-Rasova-Aliman-Ion Corvin, liderul de parteneriat fiind UAT județul Constanța.

Un proiect de infrastructură de transport extrem de important atât pentru Regiunea Sud-Est, cât și pentru întreaga țară, este construirea Podului peste Dunăre de la Brăila. Țintele principale ale proiectului sunt realizarea unui pod rutier suspendat peste Dunăre în zona Brăila, cu 4 benzi de circulație. Realizarea podului suspendat are o importanță locală prin realizarea conexiunii între județele Brăila și Tulcea cât și o importanță internațională prin realizarea conexiunii Regiunii Sud-Est cu coridorul trans-European IV și coridorul pan-European IX. Acest proiect se situează pe teritoriul administrativ al localităților Brăila și Vădeni, aparținând județului Brăila, cât și pe teritoriul localităților Smârdan și Jijila, aparținând județului Tulcea. Proiectul începe la nord de municipiul Brăila, din intersecția DN2B Buzău-Brăila-Galați cu șoseaua Baldovinești (km 110+344 DN2B), intersectează drumul județean DJ 221B după care traversează drumul național DN22B Brăila-Galați și Fluviul Dunărea în zona km 165+800 (kilometraj pe Dunăre măsurat de la Sulina), după care realizează legătura cu drumul național DN22 Râmnicu Sărat-Brăila- Tulcea (km 108+310), la nord de localitatea Jijila. După traversarea Dunării traseul va face legătura cu drumul național DN22 între localitățile Smârdan și Măcin printr-un drum de legătură.

Podul suspendat peste Dunăre, în zona Brăila – Proiect strategic pentru Regiunea Sud-Est

Podul suspendat peste Dunăre este cuprins în Master Planul General de Transport al României și face parte din categoria proiectelor de tip ITI (Investiții Teritoriale Integrate).

Proiect de importanță strategică regională, dar și națională ”Pod suspendat peste Dunăre, în zona Brăila” este finanțat prin Programul Operațional Infrastructura Mare 2014 – 2020, Axa prioritară AP2. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient, OS 2.1 Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T.

Obiectivul principal al acestui proiect vizează realizarea unui pod suspendat peste Dunăre, care să conecteze județele Brăila și Tulcea, iar Regiunea Sud-Est să fie conectată cu coridorul trans – European IV și coridorul pan-European IX.

Obiectivele specifice ale proiectului:

1. Construcția podului peste fluviul Dunărea în zona Brăila, cu o lungime de 1.974,30 m;
2. Construcția de drumuri între Brăila și Jijila, cu o lungime de 19,05 km de 2X2;
3. Construcția unui drum de legătură cu localitatea Măcin, cu o lungime de 4,350km de 2x1;

Valoarea totală a proiectului este de 2.571.925.790,17 lei, cofinanțarea asigurată de Uniunea Europeană fiind de 1.696.947.366,29 lei, reprezentând aproximativ 66% din totalul investiției.

Din totalul de 1.974 de metri, 1120 de metri reprezintă deschiderea centrală, la care se adaugă două deschideri laterale: 489 de metri pe malul dinspre Brăila, 364 de metri pe malul dinspre Tulcea.

Considerat cel mai complex proiect de infrastructură din România din ultimii 30 de ani, obiectivul este programat a fi deschis la finalul anului 2022, împreună cu 10 km din drumurile de legătură.

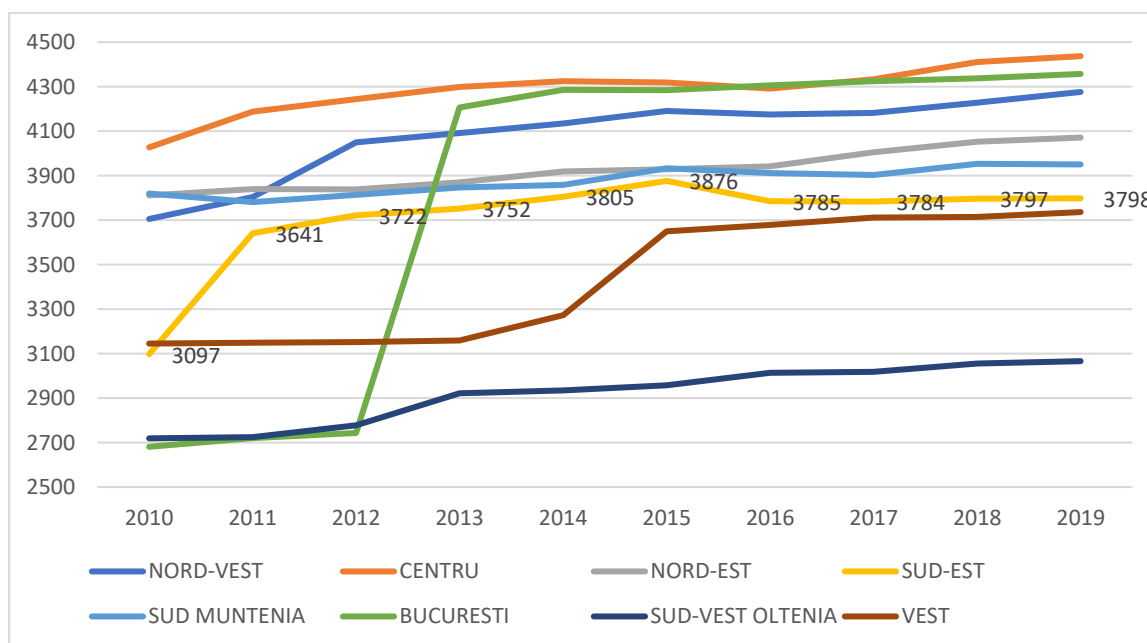
2.5.5 Drumuri orașenești și transportul urban

Nivelul de trai al locuitorilor din centrele urbane este influențat semnificativ de rețeaua de drumuri și transportul public urban. Proiectele de infrastructură pentru transportul public trebuie să aibă în vedere creșterea atractivității și competitivității transportului public, contribuind în același timp la reducerea poluării atmosferice și fonice, a emisiilor de gaze cu

efect de seră și a consumului energetic la nivelul orașelor. Transportul public urban trebuie să fie permanent modernizat și dezvoltat pentru a încuraja cât mai mulți beneficiari să îl folosească, contribuind la scăderea emisiilor de dioxid de carbon. Tendința în toate țările Uniunii Europene este de a optimiza transportul public, de achiziționa mijloace de transport ecologice și de a dezvolta infrastructura de transport pentru mijloace alternative de transport precum biciclete, trotinete etc.

La nivel regional, în perioada 2010 – 2019 au avut loc schimbări semnificative privind lungimea drumurilor orășenești. Se observă în figura de mai jos faptul că există un trend ascendent pentru toate regiunile țării, lungimea drumurilor crescând în special în Regiunea București – Ilfov în perioada 2012 – 2013, an în care această lungime aproape că s-a dublat. Se poate observa o creștere a lungimii străzilor orășenești și în Regiunea Vest, în special între anii 2013 – 2015. În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, între anii 2010 – 2011, lungimea drumurilor aparținând orașelor a crescut cu peste 500 km, de la 3097 km la 3641 km, trendul crescător menținându-se și în anii următori, până în 2015, când lungimea străzilor orășenești a început să scadă ușor, păstrând acest trend și în prezent.

Figura nr. 83 Lungimea străzilor orășenești la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: km)

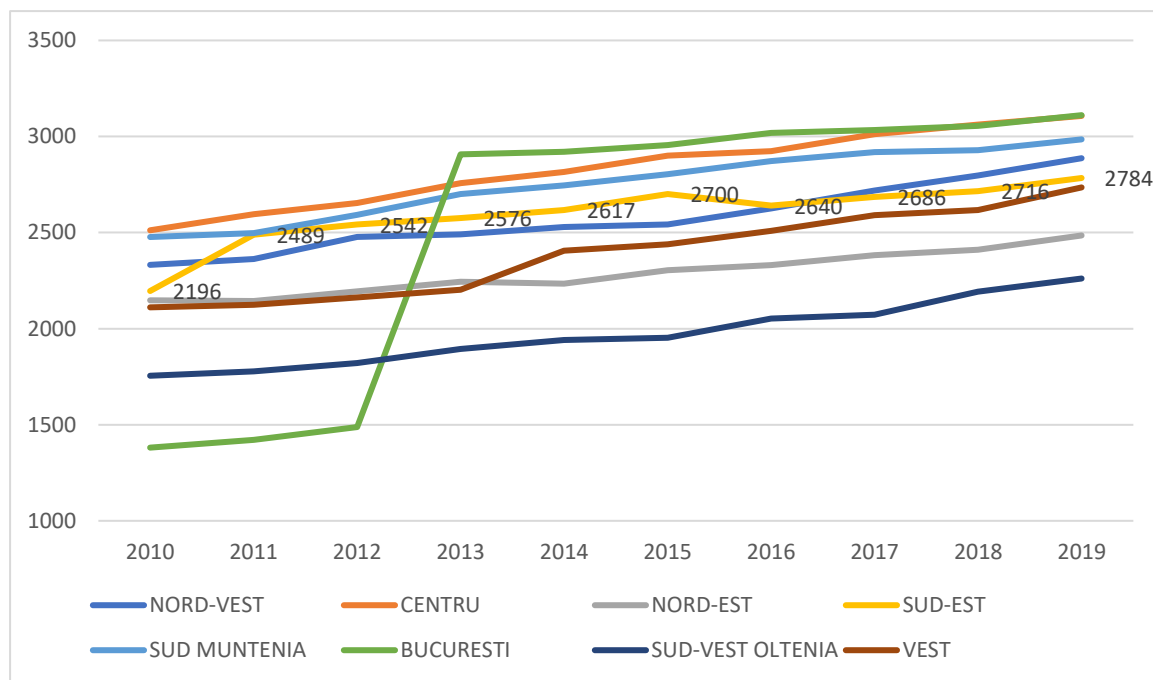

Sursa: INS, eDemos

În ceea ce privește lungimea străzilor orășenești modernizate, în perioada de referință se poate observa același trend ușor crescător în toate regiunile României. Doar în Regiunea București – Ilfov, între anii 2012 – 2013 au fost realizați un număr semnificativ de kilometri de străzi orășenești, crescând de la 1.488 km în 2012, la 2.907 km în anul 2013. În Regiunea Sud – Est,

deși pe un trend ușor crescător, lungimea drumurilor orășenești modernizate nu a crescut foarte mult în ultimii 10 ani. Dacă în anul 2010 erau 2.196 de km, la nivelul anului 2019 aveam 2.784 de km de străzi modernizate, dintr-un total de 3.798 de km de străzi orășenești.

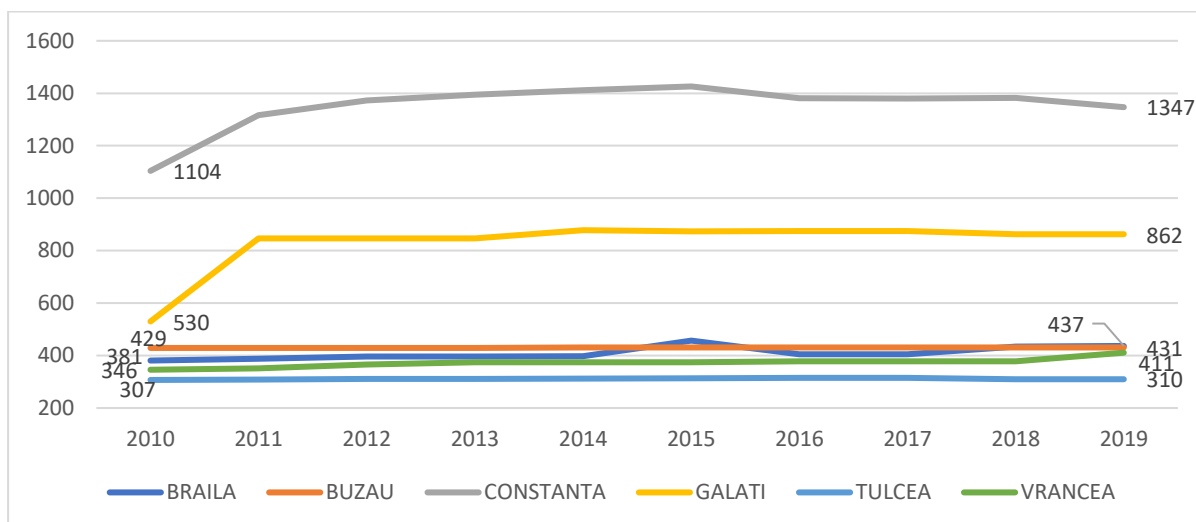
Figura nr. 84 Lungimea străzilor orășenești modernizate la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: km)

Sursa: INS, eDemos

La nivelul județelor din Regiunea Sud – Est, lungimea străzilor orășenești s-a păstrat relativ aceeași în ultimii 10 ani. Observăm în figura de mai jos că doar în județele Galați și Constanța, în perioada 2010 - 2011 se observă o creștere semnificativă a numărului de kilometri de străzi. Deși infrastructura de străzi orășenești acoperă zonele urbanizate, sunt necesare investiții semnificative pentru a îmbunătăți atât calitatea acestor drumuri, cât și lungimea lor. În ceea ce privește străzile modernizate, deși au avut loc investiții în ultimii ani, putem observa în tabelul de mai jos faptul că doar în județele Brăila, Constanța și Galați lungimea străzilor modernizate în anul 2019 depășea cu mai mult de 100 de km lungimea de acum 10 ani.

Figura nr. 85 Lungimea străzilor orășenești la nivel județean, Regiunea Sud – Est, 2010 – 2019 (UM: km)

Sursa: Sursa: INS, eDemos

Figura nr. 86 Lungimea străzilor orășenești modernizate, la nivel județean, Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019, UM: kilometri

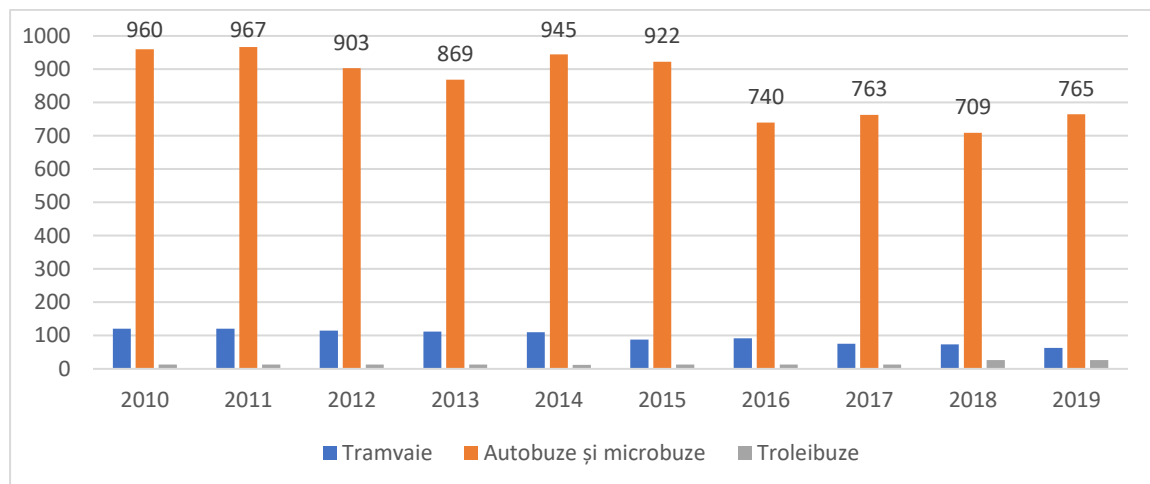
	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea
2010	266	340	842	386	190	172
2011	270	341	997	511	198	172
2012	277	343	1023	512	200	187
2013	277	350	1037	512	201	199
2014	285	349	1055	525	202	201
2015	321	351	1089	535	203	201
2016	315	351	1029	544	197	204
2017	327	353	1039	549	197	221
2018	356	359	1043	535	196	227
2019	373	363	1037	568	196	247

Sursa: INS, eDemos

Transportul urban a devenit în ultimii ani o problemă stringentă a autorităților locale, gestionarea traficului rutier fiind din ce în ce mai dificilă. Numărul autovehiculelor personale crește continuu, infrastructura rutieră nu este îmbunătățită în ritmul în care ar fi necesar, se dezvoltă zone rezidențiale peri-urbane care necesită mijloace de transport, nu sunt încurajate mijloacele de transport alternative. În aceste condiții, transportul public joacă un rol esențial. În Regiunea Sud-Est, principalele mijloace de transport public sunt autobuzul și microbuzul. În anul 2019, în regiune existau 765 de autobuze și microbuze utilizate pentru transportul public, 26 de troleibuze și 63 de tramvaie (numărul tramvaielor utilizate în regiune este în scădere continuă încă din anul 2010). Așa cum reiese din statisticile județene, tramvaiul este

utilizat doar în Brăila și Galați, iar troleibuzul doar în Galați, cu toate că aceste mijloace de transport nu poluează și pot transporta un număr semnificativ de pasageri

Figura nr. 87 Numărul vehiculelor în inventar pentru transport public local de pasageri, pe tipuri de vehicule, Regiunea Sud – Est, 2010 – 2019

Sursa: INS, eDemos

Figura nr. 88 Numărul vehiculelor în inventar pentru transport public local de pasageri, pe tipuri de vehicule, la nivel județean, Regiunea Sud – Est, 2019

Regiunea	Județ	Tip de vehicul	Număr
Sud-Est	Brăila	Tramvaie	23
		Autobuze și microbuze	101
	Buzău	Autobuze și microbuze	114
	Constanța	Autobuze și microbuze	293
	Galați	Tramvaie	40
		Autobuze și microbuze	190
		Troleibuze	26
	Tulcea	Autobuze și microbuze	27
Vrancea	Autobuze și microbuze	40	

Sursa: INS, eDemos

La nivel urban, în Regiunea Sud-Est, cele mai multe mijloace de transport public se află în municipiile mari: Brăila, Galați, Constanța și Buzău, acolo unde și nevoia de transport public local este mai mare. La nivelul anului 2018, în Regiunea Sud-Est existau doar 75 km de linie simplă de tramvai (53 km în Brăila și 22 km în Galați) și 25,4 km de linie simplă de troleibuz în Galați. Numărul pasagerilor transportați cu mijloace publice de transport era de 155.798 de persoane, dintre care 12.703 pasageri ai tramvaielor, 141.007 pasageri transportați cu autobuze și microbuze și 2.088 pasageri ai troleibuzelor.

Transportul public urban corespunde posibilităților bugetare ale fiecărui oraș. De exemplu, potrivit raportului Transurb SA Galați, municipiul Galați a achiziționat în anul 2019 un număr de 20 de minibuze Karsan și 40 de autobuze BMC, care sunt utilizate în prezent în transportul public. De asemenea, potrivit MDLPA, municipiile Brăila, Constanța și Galați participă la implementarea proiectului „Achiziție mijloace de transport public – autobuze electrice 10 m șes, Alexandria, Brăila, Constanța, Dr. Tr. Severin, Focșani, Slobozia” prin care se urmărește promovarea mobilității urbane durabile prin crearea unui sistem de transport public eficient, ecologic și modern. Achiziția de autobuze electrice va contribui la reducerea cantităților de CO2 în regiune, va conduce la creșterea numărului de persoane care utilizează transportul în comun și fluidizarea traficului rutier. La nivelul municipiilor din Regiunea Sud-Est sunt planificate a fi achiziționate 11 autobuze electrice în Brăila, 20 în Focșani și 21 la Constanța. Aceste autobuze vor beneficia și de stații de încărcare rapidă și lentă.

Figura nr. 89 Numărul vehiculelor în inventar pentru transport public local de pasageri, pe tipuri de vehicule, Regiunea Sud- Est, la nivel de orașe, 2019

Regiunea	Județ	LOCALITATE	Tip vehicul	Număr	
Sud-Est	Brăila	Municipiul Brăila	Tramvaie	23	
			Autobuze si microbuze	101	
	Buzău	Municipiul Buzău	Autobuze si microbuze	108	
		Municipiul Râmnicu Sărat	Autobuze si microbuze	6	
	Constanța	Municipiul Constanța	Autobuze si microbuze	256	
			Municipiul Mangalia	Autobuze si microbuze	19
			Municipiul Medgidia	Autobuze si microbuze	18
	Galați	Municipiul Galați	Tramvaie	40	
			Autobuze si microbuze	190	
			Troleibuze	26	
	Tulcea	Municipiul Tulcea	Autobuze si microbuze	27	
	Vrancea	Municipiul Focșani	Autobuze si microbuze	39	
		Ciorăști	Autobuze si microbuze	1	

Sursa: INS, eDemos

Pentru a reduce traficul intraurban, dar și pentru a îmbunătăți condițiile generale de circulație, în județul Galați se află în implementare și proiectul ”Construcția Variantei de Ocolire Tecuci”, finanțat prin Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020, care are drept obiective construcția a 6,945 km, construirea a 10 podețe, 2 pasaje peste calea ferată și 3 intersecții la

nivel: două de tip giratoriu și una „în cruce”. Varianta de ocolire are ca scop înlăturarea anumitor probleme cum ar fi: viteză redusă și foarte redusă pentru traficul de traversare de automobile și camioane, congestia traficului urban pe durate care depășesc sensibil „ora de vârf”, aspecte de siguranță, poluarea atmosferică produsă de traficul de camioane în traversare. Avantajul unei variante ocolitoare este viteza crescută a traficului de tranzit. Acest avantaj rezultă din folosirea unei secțiuni de drum național, cu vitezele legale și medii aferente, în locul unei secțiuni urbane. De asemenea, costurile de călătorie se reduc pentru traficul care tranzitează orașele, care reprezintă în prezent strangulări majore ale traficului, atât pentru pasageri, cât și pentru transportul de marfă, iar condițiile de siguranță ale traficului sunt în mod vizibil îmbunătățite (CNAIR, 2021).

Concluzii

Analiza evoluției principalilor indicatori referitori la infrastructura de transport rutier de la nivelul Regiunii Sud-Est conduce la o serie de concluzii. Infrastructura rutieră existentă în Regiunea Sud-Est nu oferă un grad ridicat de accesibilitate, singurele avantaje ale acesteia fiind existența autostrăzii București – Constanța și faptul că se află în stadiu de execuție Drumul Expres DX6 Brăila – Galați și Podul suspendat de la Brăila, care pot fi în viitor elemente decisive în atragerea investitorilor locali și internaționali. În Regiunea Sud – Est, în intervalul de timp analizat s-au construit doar 251 de km noi de drumuri, acest fapt influențând atât dezvoltarea economică, cât și nivelul de trai din regiune. Din totalul drumurilor publice din Regiunea Sud-Est, doar 20.8% sunt drumuri naționale, 41.8% sunt drumuri județene, iar restul sunt drumuri comunale. În Regiunea Sud – Est, în ultimii 10 ani pentru care există date disponibile, aproape s-a dublat numărul de kilometri de drumuri modernizate. Cu toate acestea, încă există peste 2400 de km de drumuri de pământ. La nivelul anului 2019, Regiunea Sud – Est se afla pe ultimul loc după Regiunea București – Ilfov în ceea ce privește lungimea drumurilor publice. De asemenea, Regiunea Sud-Est deține cea mai mică densitate a drumurilor din România, fapt explicabil și prin existența Deltei Dunării în regiune, unde densitatea este foarte redusă și a unor întinse suprafețe agricole. În ceea ce privește starea drumurilor orășenești din regiune, deși 73% dintre acestea erau modernizate la nivelul anului 2019, există încă numeroase drumuri care necesită investiții rapide pentru a răspunde nevoilor cetățenilor. De asemenea, deși transportul urban de la nivelul municipiilor a fost îmbunătățit în ultimii ani, în special prin achiziția de autobuze noi, acesta nu acoperă în mod optim cerințele de transport pasageri, contribuind la fluidizarea traficului, reducerea timpilor de transport și a poluării mediului.

Impactul acestei situații a infrastructurii rutiere este unul direct asupra duratei de transport rutier al mărfurilor și persoanelor, dar și unul indirect, asupra mobilității forței de muncă. Companiile naționale sau internaționale aleg să nu investească în regiuni în care forța de muncă nu poate fi ușor accesată. Faptul că majoritatea covârșitoare a rețelei rutiere din regiune are o singură bandă pe sens conduce la lipsa siguranței pe drumurile publice antrenând un număr mare de accidente rutiere. În plus, nivelul de poluare crește semnificativ, vehiculele fiind nevoite să parcurgă distanțe mici în intervale mari de timp.

2.5.6 Rețelele regionale de căi ferate

Transportul feroviar este unul dintre cele mai importante tipuri de transport, rămânând cel mai ecologic tip de transport de pasageri din Europa și o modalitate importantă în transportul de mărfuri. Raportul anual de transport și mediu realizat de Agenția Europeană de Mediu îndeamnă oamenii să aleagă transportul feroviar datorită nivelului redus al emisiilor de gaze cu efect de seră pe care acesta le produce, transportul feroviar reducând semnificativ amprenta de carbon.

Politica europeană în domeniul transporturilor feroviare vizează crearea unui spațiu feroviar unic european. Astfel, pentru a crește competitivitatea domeniului feroviar, au fost adoptate trei pachete de acte legislative și o reformare. Un al patrulea pachet, al cărui scop este finalizarea spațiului feroviar unic european, a fost adoptat în aprilie 2016 (pilonul tehnic) și în decembrie 2016 (pilonul pieței) (Parlamentul European, 2021). Comisia Europeană are drept obiectiv pentru anul 2050 ca cea mai mare parte a transportului de pasageri pe distanțe medii să se realizeze pe căile ferate.

Potrivit CFR SA, rețeaua de căi ferate din România este a 7-a rețea ca mărime din Uniunea Europeană și cuprinde 17.945 de poduri și podețe, 176 de tuneluri și 11.473 km de terasamente. Din păcate, investițiile reduse în infrastructura de căi ferate au determinat degradarea continuă a căilor ferate, ajungându-se de la 10.785 km de căi ferate în exploatare în anul 2010, la 10.759 km în anul 2019 și la o scădere continuă a competitivității în transporturi. În ceea ce privește categoriile de cale ferată din România, în anul 2019, 4.029 km erau linii de cale ferată electrificată, 10.621 km linii normale, din care 7.704 km linii cu o cale, 2.917 km linii cu 2 căi, 4 km de linii înguste și 134 km linii cu ecartament larg.

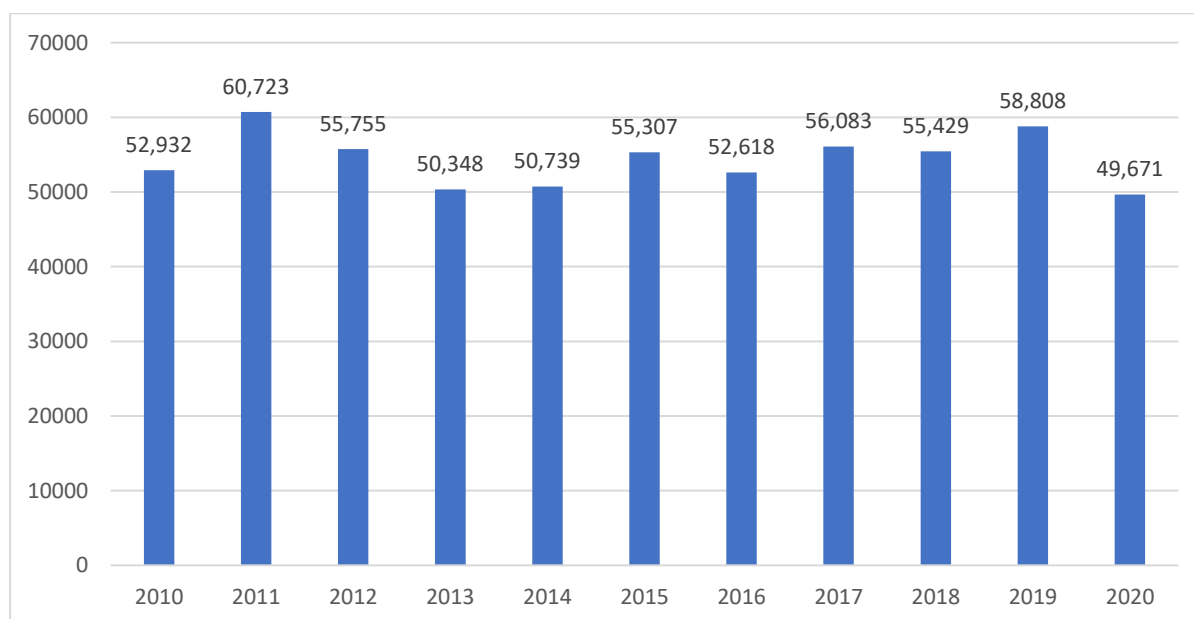
Conform datelor Eurostat 2019, serviciile de pasageri pe calea ferată (număr de pasageri transportați) se situau în 2018 la 5.426 milioane pasageri-km (2018), în scădere față de anul

2017 (5.556 milioane pasageri-km), dar în creștere comparativ cu anii anteriori, 4.731 milioane pasageri-km 2016, 4.910 milioane pasageri-km în 2015).

Numărul de pasageri în transportul interurban și internațional de pasageri pe calea ferată a fost de 66.500 mii în 2018, fiind aproximativ constant în ultimii 4 ani, cu o creștere mai semnificativă în anul 2017 (69.057 mii pasageri), conform datelor INSSE.

În ceea ce privește volumul de mărfuri, acesta fluctuează anual, înregistrând 55.429 mii tone în anul 2018, în scădere față de anul 2017 (56.083 mii tone); 52.618 mii tone în 2016; 55.307 mii tone în 2015; 50.739 mii tone în 2014.

Figura nr. 90 Mărfuri transportate – transport feroviar, 2010 – 2020 (UM: mii tone)

Sursa: INS, Tempo Online

În plan regional, cei mai mulți kilometri de cale ferată se află în Regiunea Sud – Est (1.745 km), urmată de Regiunea Nord – Vest (1.663 km) și Nord – Est (1.614 km). Cel mai mic număr de kilometri de cale ferată se află în regiunile București – Ilfov (279 km) și Sud – Vest Oltenia (990 km). Așa cum se poate observa și în tabelul de mai jos, în ultimii 10 ani, lungimea căilor ferate nu a suferit modificări semnificative la nivel regional. Principalele probleme legate de transportul pe căi ferate sunt: sustenabilitatea infrastructurii, calitatea scăzută a serviciilor și a managementului, infrastructură neperformantă, siguranța și securitatea, guvernanta.

Figura nr. 91 Lungimea căilor ferate în exploatare, pe regiuni de dezvoltare, 2010 – 2019

Regiuni de dezvoltare	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	UM: Km									
Regiunea NORD-VEST	1.668	1.668	1.668	1.668	1.668	1.668	1.668	1.668	1.663	1.663
Regiunea CENTRU	1.336	1.332	1.332	1.329	1.333	1.329	1.333	1.333	1.333	1.333
Regiunea NORD-EST	1.620	1.620	1.620	1.620	1.621	1.620	1.621	1.621	1.620	1.614
Regiunea SUD-EST	1.749	1.745	1.745	1.745	1.747	1.745	1.748	1.748	1.745	1.745
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.251	1.251	1.251	1.251	1.251	1.251	1.247	1.247	1.247	1.247
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	279	279	279	279	279	279	279	279	279	279
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	988	988	988	988	990	990	990	990	990	990
Regiunea VEST	1.894	1.894	1.894	1.888	1.888	1.888	1.888	1.888	1.888	1.888

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 92 Rețeaua de căi ferate din România

Sursa: European Commission, TENtec Interactive Map Viewer

În România, infrastructura de căi ferate este deținută de compania națională de transporturi CFR SA, care deține în parcul de vehicule feroviare 433 vehicule feroviare motoare și 841 vehicule feroviare remorcate. Potrivit CFR, pe teritoriul României trec două coridoare feroviare europene de marfă:

Coridorul feroviar de marfă Orient/Est-mediteranean traversează Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Austria, Slovacia și Cehia și a devenit operațional în noiembrie 2013. În contextul CEF (Connecting Europe Facility – Mecanismul Conectarea Europei) pentru perioada 2014-2020 la propunerea Comisiei Europene coridorul Orient/Est-mediteranean a fost redefinit. Astfel, conform prevederilor Anexei II a Regulamentului nr. 1316/2013 privind mecanismul CEF de finanțare a TEN-T, Coridorul încorporează și rute din Germania, astfel:

- Bremerhaven / Wilhelmshaven / Rostock / Hamburg - Praha - Viena / Bratislava – Budapest-

- Vidin - Sofia - Burgas / Svilengrad (frontiera Bulgaria - Turcia) / Promachonas - Thessaloniki - Atena - Patras –
- București - Constanța.

Coridorul feroviar de marfă Rin-Dunăre. România va fi traversată și de Coridorul „Rin-Dunăre” cu termen de operare noiembrie 2020. Acesta va traversa teritoriile Franței, Germaniei, Austriei, Slovaciei, Ungariei, României și Cehiei pe rutele:

- Strasbourg-Mannheim-Frankfurt-Nürnberg-Wels
- Strasbourg-Stuttgart-München-Salzburg-Wels-Wien-Bratislava-Budapesta-Arad-Brașov/Craiova-București-Constanța
- Čierna nad Tisou (frontiera Slovacia-Ucraina) -Košice-Žilina-Horní Lideč-Praga-München/Nürnberg

Figura nr. 93 Rețeaua de căi ferate din România și Coridoarele europene de căi ferate care traversează România

Sursa: European Commission, TENtec Interactive Map Viewer

În plan județean, în Regiunea Sud – Est, din cei 1.745 km de cale ferată, aproape 45% se află în județul Constanța (776 km) și 17.3% în județul Galați (303 km). În județul Buzău sunt 244

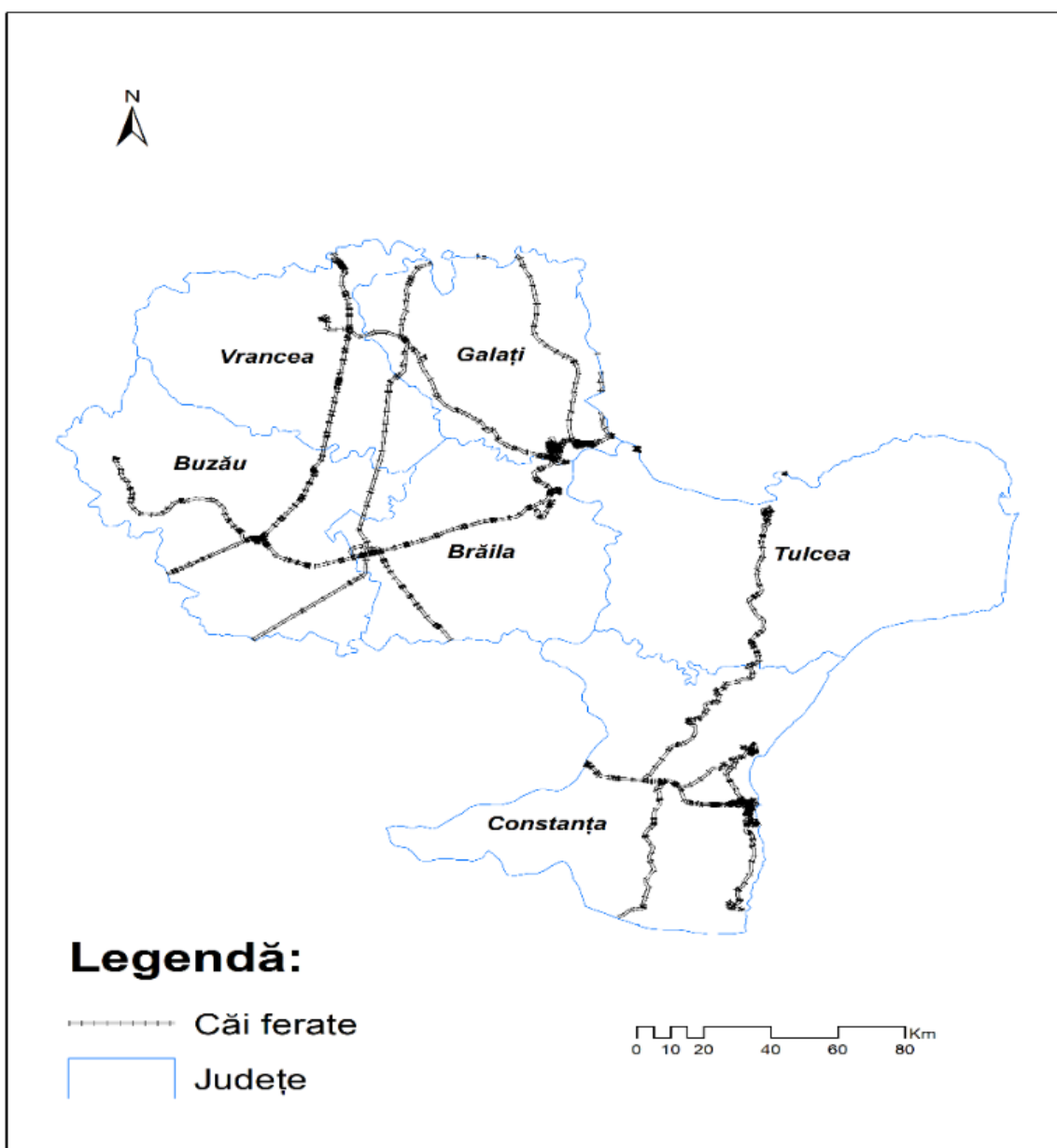
km de cale ferată, în județul Brăila 158 km, în județul Vrancea 161 km și în județul Tulcea doar 103 km. Cei mai mulți kilometri de cale ferată electrificată sunt în județul Brăila (124 km). Cele mai importante noduri feroviare din regiune sunt Făurei, Buzău și Barboși.

Figura nr. 94 Lungimea liniilor de cale ferată din Regiunea Sud-Est în anul 2019

Categorii de linii de cale ferată	Județe Regiunea Sud-Est	Anul 2019 UM: Km
Electrificată	Brăila	124
-	Buzău	113
-	Constanța	85
-	Galați	102
-	Vrancea	98
Linii normale	Brăila	158
-	Buzău	244
-	Constanța	776
-	Galați	278
-	Tulcea	103
-	Vrancea	161

Sursa: date INS Tempo

Figura nr. 95 Rețeaua de căi ferate din Regiunea Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

În ceea ce privește densitatea liniilor de cale ferată la 1.000 km², Regiunea Sud –Est se afla pe al treilea loc la nivel național, cu o densitate de 48,9, după regiunile București – Ilfov și Vest. La nivel județean, în anul 2018, cea mai mare densitate a liniilor de cale ferată se afla în județul Constanța (109,2), urmat de Galați (67,9), Buzău (40), Brăila (33,2), Vrancea (33,2) și Tulcea (12,1).

Concluzii

Analiza infrastructurii de transport feroviar de la nivelul Regiunii Sud-Est relevă faptul că, deși regiunea deține cei mai mulți kilometri de cale ferată din România, există mari probleme

de sustenabilitate a infrastructurii, calitate scăzută a serviciilor și a managementului, siguranța incertă. Densitatea crescută a liniilor de cale ferată din regiune poate fi un aspect important în atragerea investitorilor în regiune, însă performanța scăzută a transportului feroviar este un impediment evident. Rețeaua de căi ferate din Regiunea Sud-Est are nevoie de investiții semnificative pentru a crește calitatea serviciilor oferite, atât pentru transportul de marfă, cât și de pasageri.

2.5.7 Transportul naval – maritim și fluvial

În România, activitatea de transport naval – maritim și fluvial cuprinde:

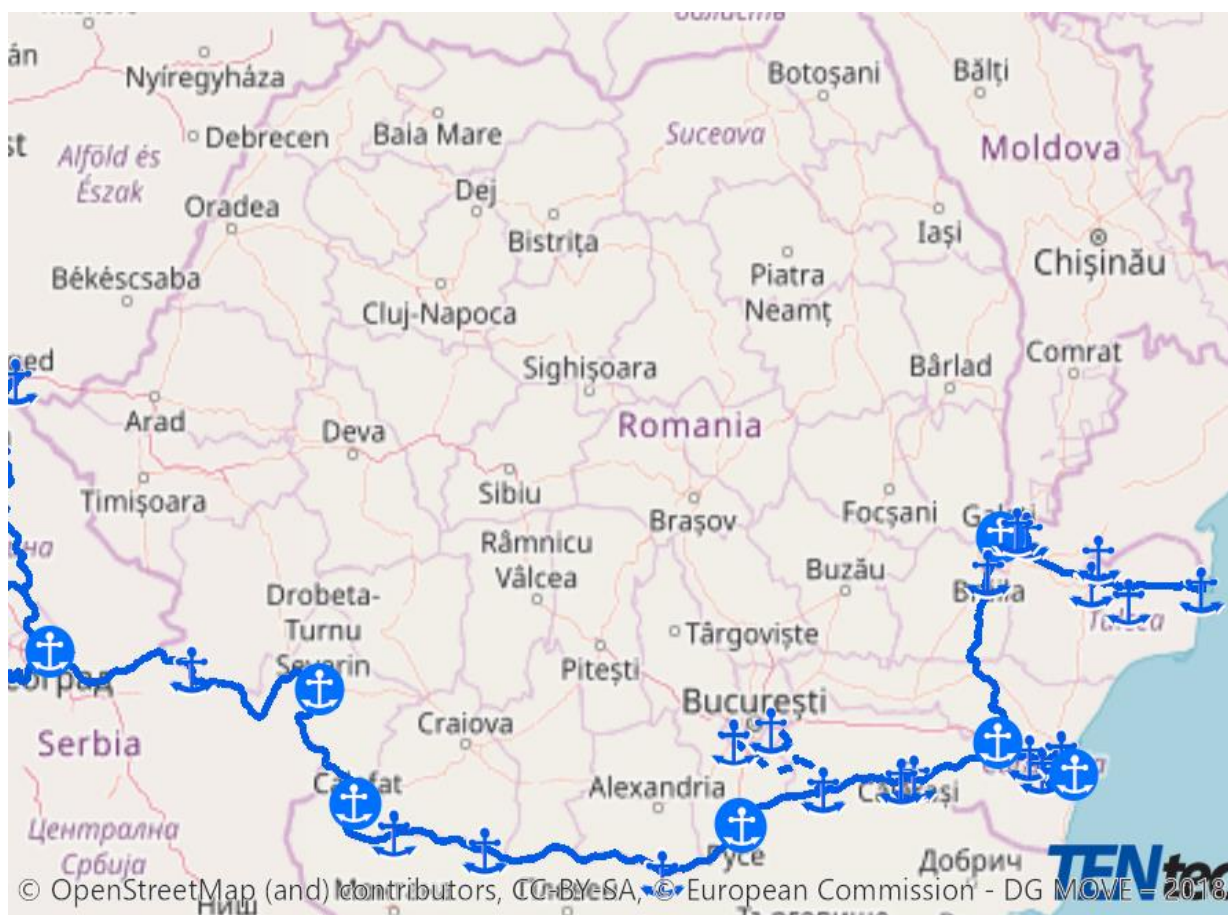
- transporturile publice maritime sau fluviale de persoane și/sau de mărfuri, efectuate de către persoane juridice;
- transporturile de persoane și/sau de mărfuri în folos propriu, pe apele naționale navigabile, efectuate ca activitate accesorie unei alte activități economice, efectuate de persoanele juridice sau fizice care le organizează, mărfurile transportate fiind proprietatea acestora sau rezultatul activității lor, iar persoanele transportate fiind angajații lor;
- transporturile de bunuri și/sau de persoane în interes personal, pe apele naționale navigabile, efectuate de persoane fizice pentru satisfacerea cerințelor proprii de transport pe apă, pentru sport sau agrement;
- activitățile conexe activității de transport naval.

Transporturile navale în România sunt avantajate, pe de o parte de ieșirea la Marea Neagră, dar și de faptul că țara noastră este traversată de fluviul Dunărea. Un alt factor important în potențialul de dezvoltare al transportului maritim românesc este buna poziționare a porturilor Galați, Tulcea, Giurgiu și Constanța, acestea aflându-se pe Coridorul Pan-European VII și asigură legătura pentru mărfurile intrate în Europa prin porturi precum Rotterdam, Mainz sau Strasbourg. Poziționarea strategică a porturilor românești le oferă o importanță strategică nu doar la nivel național, ci și la nivel regional, porturile Galați, Tulcea și Constanța putând reprezenta principalul coridor pentru traficul de mărfuri către și dinspre Asia.

Pe lungimea celor 1.779 km de căi navigabile se află 36 de porturi, dintre care 3 sunt maritime, 4 sunt porturi fluvio – maritime și 26 de porturi fluviale. În rețeaua TEN – T de bază se află porturile Drobeta Turnu Severin, Calafat, Giurgiu, Cernavodă, Constanța și Galați, ultimele trei aflându-se pe teritoriul Regiunii Sud-Est.

Figura nr. 96 Rețeaua europeană TEN T (căi navigabile interioare și porturi)

Sursa: European Commission, TEN-T Interactive Map Viewer

Transportul maritim este facilitat de cele trei porturi maritime Constanța, Mangalia și Midia, dar și de porturile maritimo – fluviale: Brăila, Galați, Tulcea și Sulina.

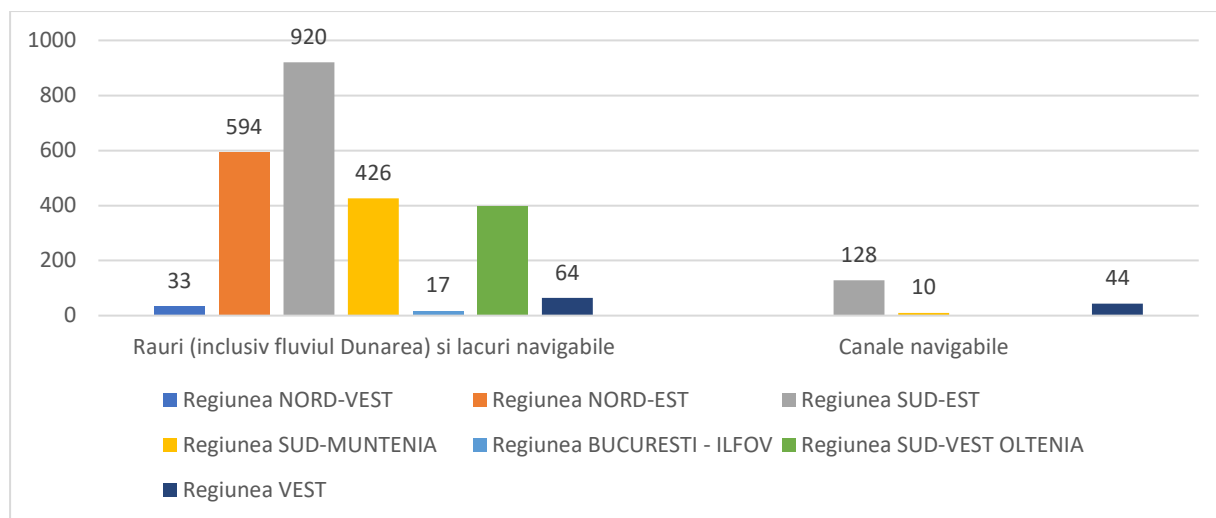
Lungimea căilor navigabile interioare, la nivelul anului 2020, era de 2.763 km, din care Dunărea însuma 1.075 km, brațele secundare ale Dunării 524 de km, Canalul Dunăre – Marea Neagră 64 de km, Canalul Poarta Albă – Midia Năvodari 28 km, Canalul Bega 40 km, lacul de acumulare Bicz 30 km și lacul de acumulare Vidraru 18 km.

La nivel regional, în anul 2020, cele mai multe căi navigabile interioare se aflau în Regiunea Sud – Est (1.188 km), avantajată de caracteristicile geografice, urmată de Regiunea Nord – Est (594 km) și Regiunea Sud – Muntenia (444 km). La nivel județean, în anul 2020, în județul Tulcea se aflau 464 km căi navigabile, urmat de județul Constanța (274 km), Galați (241 km) și Brăila (209 km).

Cifra de afaceri realizată de șantierele navale românești este de circa 650 mil. Euro anual, reprezentând aproximativ 5% din PIB-ul României. Forța de muncă angajată în șantier este

de aproximativ 10.000 de persoane, firmele subcontractoare de pe platformele șantierelor angajând cca 8.000 de persoane (UEFISCDI, 2018).

Figura nr. 97 Lungimea căilor navigabile interioare pe regiuni de dezvoltare, 2019

Sursa: INS, Tempo Online

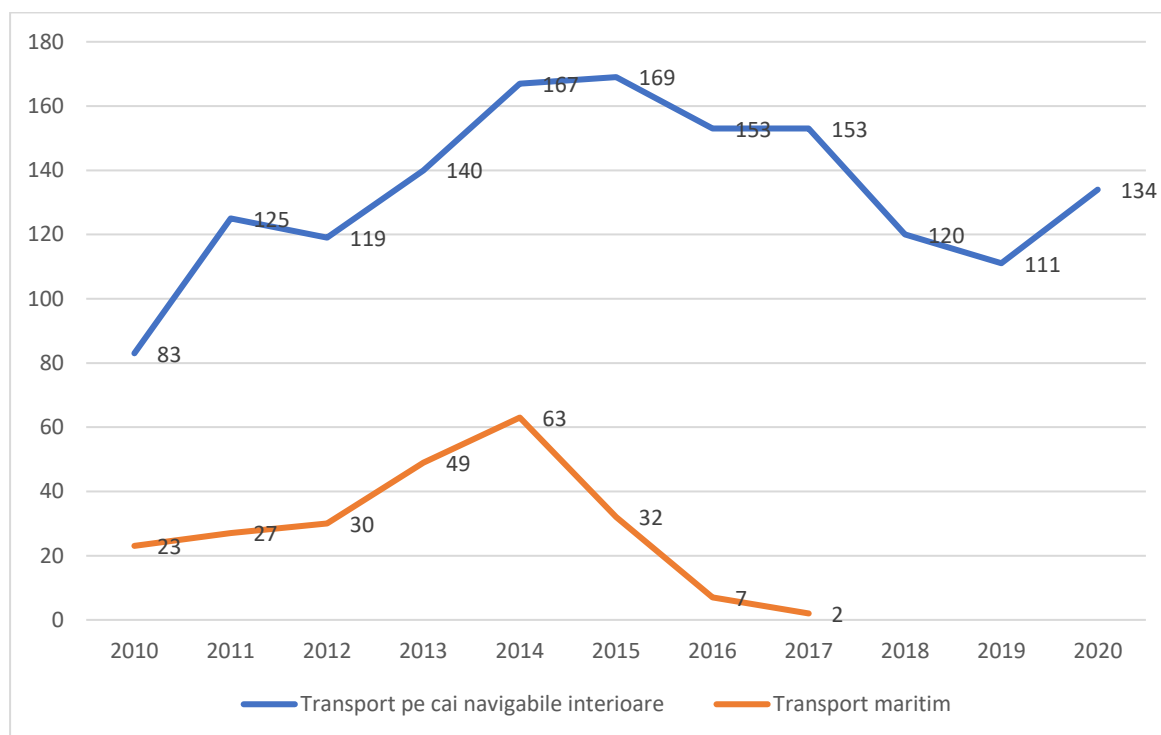
În Regiunea Sud – Est, transportul naval este facilitat și de numeroasele porturi existente, atât maritime, cât și fluviale, care facilitează transportul de pasageri și mărfuri:

- Constanța, port maritim;
- Midia, port maritim;
- Mangalia, port maritim;
- Galați, port fluvial-maritim;
- Brăila, port fluvial-maritim;
- Tulcea, port fluvial-maritim;
- Cernavodă, port fluvial;
- Hârșova, port fluvial;
- Chișcani, port fluvial;
- Isaccea, port fluvial;
- Sulina, port fluvial;
- Turcoaia, port interior;
- Gura Arman, port interior;
- Măcin, port interior;
- Chilia Veche, port interior;
- Mahmudia, port interior;
- Sfântu Gheorghe, port interior;

- Medgidia, port interior;
- Murfatlar, anterior Basarabi, port interior;
- Ovidiu, port interior;
- Luminița, port interior.

Numărul de pasageri transportați pe căi navigabile interioare nu a crescut semnificativ în ultimii 10 ani, fapt cauzat și de o infrastructură necorespunzătoare și lipsa investițiilor. Observăm în figura de mai jos că în anul 2020, doar 134.000 de pasageri au folosit căi navigabile interioare, iar în ceea ce privește transportul maritim, la nivelul anului 2017 (ultimul an pentru care există date), doar 2000 de pasageri au fost transportați. În comparație cu potențialul de transport naval de pasageri pe care îl are țara noastră, aceste cifre sunt derizorii.

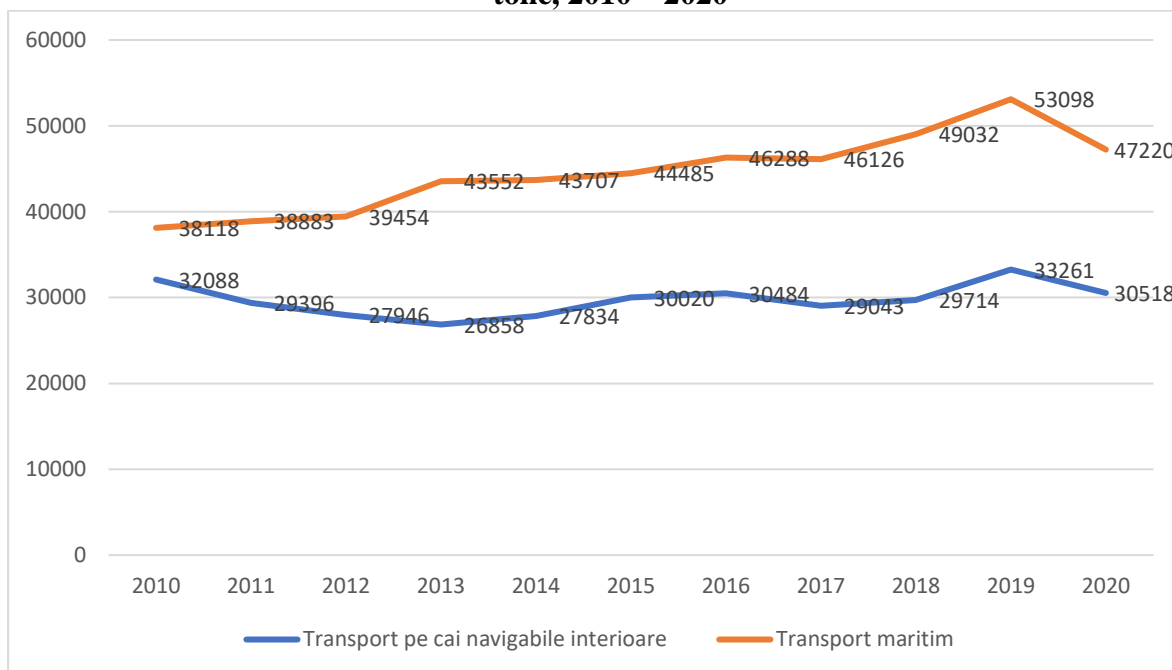
Figura nr. 98 Numărul de pasageri transportați pe căi navigabile interioare, 2010 – 2020

Sursa: INS, Tempo Online

În perioada 2010 – 2020, transportul maritim a crescut până în anul 2019, de la 38.118 mii tone la 53.098 mii tone. În anul 2020, cantitatea a scăzut brusc, posibil și pe fondul pandemiei COVID – 19. În ceea ce privește transportul pe căi navigabile interioare, cantitățile de marfă transportate sunt relativ constante, cu o scădere în anul 2020, de la 33.261 mii tone la 30.518 mii tone.

Figura nr. 99 Mărfuri transportat pe căi navigabile interioare și transport maritim, mii tone, 2010 – 2020

Sursa: INS, Tempo Online

În plan regional, potrivit datelor Eurostat, în Regiunea Sud-Est, cantitatea de mărfuri transportată pe cale maritimă a crescut în perioada 2010 – 2019, de la 36.528 mii tone, la 51.887 mii tone, deși numărul de nave maritime înregistrate este în continuare foarte mic, în anul 2019 fiind înregistrate doar 4 nave pentru vrac lichid, 2 nave pentru mărfuri generale, 17 barje, 5 nave pentru pește, 73 de remorchere și 390 de alte tipuri de nave. Cele mai multe mărfuri transportate pe cale maritimă în România sunt produsele agricole, cărbuni, țiței și gaze naturale, cocs și produse rafinate din petrol.

Figura nr. 100 Mărfuri transportate pe cale maritimă, 2010 – 2019, Regiunea Sud-Est

Mărfuri transportate maritim (Mii tone)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea Sud - Est	36.528	37.489	38.427	42.512	42.598	43.648	45.477	45.553	48.387	51.887

Sursa: Eurostat

Figura nr. 101 Nave maritime înregistrate la sfârșitul anului, 2010 – 2020

Categorii de nave maritime	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	UM: Număr									
Nave pentru vrac lichid	12	10	9	9	2	5	5	5	5	4
Nave pentru mărfuri generale, nespecializate	5	4	3	4	4	3	2	2	2	2
Barje / salande pentru încărcături solide	9	9	8	9	20	18	16	16	16	17
Nave pentru pasageri	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Nave pentru pește	5	6	6	4	5	4	5	5	5	5
Remorchere	53	55	53	52	53	57	57	62	69	73
Alte nave	78	74	75	72	119	192	277	321	373	390

Sursa: INS, Tempo Online

Numărul navelor fără propulsie pentru transportul mărfurilor a scăzut în perioada 2010 – 2019, de la 1.208 la 1.021. Pe de altă parte, se observă o creștere semnificativă a remorcherelor, împingătoarelor și a navelor înregistrate pentru transportul pasagerilor (creștere semnificativă în anul 2019, de la 78 de nave la 314 nave).

Figura nr. 102 Nave fluviale înregistrate la sfârșitul anului, 2010 – 2020

Categorii de nave fluviale	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	UM: Număr									
Fără propulsie pentru transportul mărfurilor	1.208	1.097	1.131	1.152	1.137	1.134	1.145	1.139	1.123	1021
Remorchere și împingătoare	239	234	227	217	258	286	294	295	296	294
Pentru transportul pasagerilor	67	127	94	55	62	65	75	75	78	314

Sursa: INS, Tempo Online

Cele mai importante porturi din regiune sunt: Constanța, Sulina, Tulcea, Galați, Brăila, Cernavodă.

Portul Constanța este cel mai important și cel mai mare port din România, fiind atât un port maritim, cât și fluvial. Acoperă o suprafață totală de 3.926 ha, din care 1.313 ha uscat și 2.613 ha apă, beneficiind de o poziționare geografică avantajoasă, fiind situat pe rutele a 3 coridoare de transport pan-european: Coridorul IV, Coridorul IX și Coridorul VII (Dunărea) - care leagă

Marea Nordului de Marea Neagră prin culoarul Rhin-Main-Dunăre. Portul Constanța are un rol major în cadrul rețelei europene de transport intermodal, fiind favorabil localizat la intersecția rutelor comerciale care leagă piețele țărilor fără ieșire la mare din Europa Centrală și de Est cu regiunea Transcaucaz, Asia Centrală și Extremul Orient. În prezent, lungimea totală a Digului de Nord al portului este de 9,4 km, iar cea a Digului de Sud de 5,56 km. Portul Constanța este deservit de 156 de dane, din care 140 sunt operaționale. Lungimea totală a cheurilor este de 32 km, iar adâncimile variază între 7 și 19 m. Aceste caracteristici sunt comparabile cu cele oferite de către cele mai importante porturi europene și internaționale, permițând accesul tancurilor cu capacitatea de 165.000 dwt. și a vrachierelor cu capacitatea de 220.000 dwt.

Aproape de Portul Constanța sunt situate Zona Midia și Portul Mangalia, care fac parte din complexul portuar maritim românesc aflat sub coordonarea Administrației Porturilor Maritime SA Constanța.

Portul Constanța reprezintă un port strategic pentru regiunea Europei Centrale și de Est, oferind o serie de facilități, printre care cele mai importante sunt:

- Este un port multifuncțional cu facilități moderne și adâncimi ale apei în bazinul portuar suficiente pentru acostarea celor mai mari nave care trec prin Canalul Suez;
- Are acces direct la țările Europei Centrale și de Est prin Coridorul Pan European VII - Dunărea;
- Este centru de distribuție a containerelor către porturile din Marea Neagră;
- Deține conexiuni bune cu toate modalitățile de transport: cale ferată, rutier, fluvial, aerian și conducte;
- Deține terminale Ro-Ro și Ferry Boat care asigură o legătură rapidă cu porturile Mării Negre și Mării Mediterane;
- Dispune de facilități moderne pentru navele de pasageri;
- Are suficiente suprafețe pentru dezvoltări viitoare;
- Are statutul de Zona Liberă, fapt care permite stabilirea cadrului general necesar pentru facilitarea comerțului exterior și a tranzitului de mărfuri către/dinspre Europa Centrală și de Est.

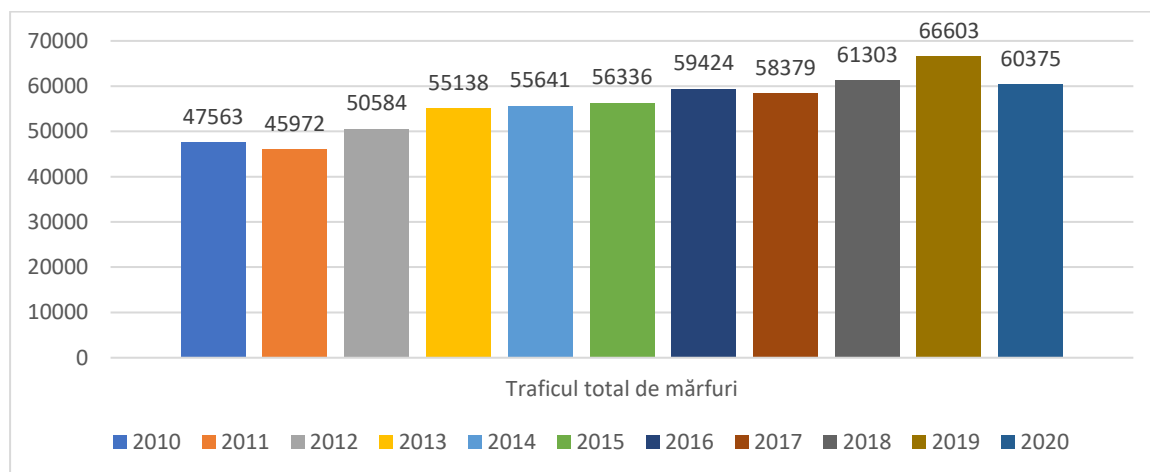
Potrivit Raportului anual al portului Constanța pe anul 2020, traficul total de mărfuri înregistrat în anul 2019 a fost de 60.375.799 tone de mărfuri, în scădere față de anul 2018. Dintre acestea, 45.506.235 tone au reprezentat trafic maritim, iar 14.869 tone trafic fluvial. Pe categorii de

mărfuri, 12.425.658 tone au fost vrac lichid, 38.580.780 tone vrac uscat, 6.345.692 tone containere și 3.023.669 tone marfă generală. În 2020 au fost manipulate un număr de 389.061 containere.

Cele mai multe mărfuri care au intrat în portul Constanța în anul 2020 au fost cerealele (21.893.550 t), petrolul brut (6.638.429 t), produsele petroliere (5.042.322 t) și alte mărfuri diverse.

În ceea ce privește tipul vaselor care au acostat în port, cele mai multe au fost vase de tip cargo (1927), nave vrachier (558), nave de tip tanc (581), alte tipuri de nave (490), nave portcontainer (475). În contextul pandemic, nicio navă de pasageri nu a intrat în portul Constanța în anul 2020.

Figura nr. 103 Traficul total de mărfuri în portul Constanța, mii tone, 2010 – 2020

Sursa: Raportul anual portul Constanța 2020

Portul Sulina este un port al rețelei TEN-T și este amplasat la gura Canalului Sulina din Marea Neagră. Portul furnizează servicii esențiale rezidenților atât în ceea ce privește transportul de călători, cât și transportul de marfă în zona Deltei Dunării. Portul Sulina are un cheu cu o lungime de 5.940 m și patru dane. În prezent infrastructura portuară din Sulina prezintă deteriorări majore care creează riscuri și dificultăți în timpul manevrelor de acostare și în timpul încărcării-descărcării mărfurilor.

Portul Sulina va fi modernizat printr-o investiție din fonduri europene de 17.5 milioane de euro, prin mecanismul ITI Delta Dunării, Programul Operațional de Infrastructură Mare. Obiectivul proiectului constă în modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare care deservește traficul cu nave de mărfuri, în scopul creșterii eficienței și siguranței operațiunilor

portuare. Implementarea proiectului va conduce la creșterea cu aproximativ 70.000 tone/an, în medie, a cantităților de marfă operate anual în porturile românești.

Portul Tulcea este unul dintre cele mai mari și importante porturi fluvio-maritime românești. Situat în orașul Tulcea, între Mm 42 - Mm 34 Dunăre, ambele maluri. Portul Tulcea are cheiuri operaționale verticale în lungime de 330 de metri și pereate în lungime de 2.225 m. Portul are terminal Ro-Ro fluvial pe relația Tulcea – Reni și retur. Portul industrial din Tulcea este situat la Mm 39+1352 - Mm 39+1022 Dunăre, mal drept, fiind construit începând cu anul 1974, în scopul de a asigura materiile prime necesare pentru platforma metalurgică din Tulcea. Principalele activități ale portului industrial sunt:

- descărcare materiile prime importate ca mangan, calcar, cuarțit, bauxită, crom, fier și cocs de pe navele maritime;
- descărcarea produselor de balast de carieră din barje;
- încărcarea materiilor prime exportate ca feroaliaje, fier vechi și alumina.

Portul comercial din Tulcea este situat între Mm 39 - Mm 38+1530 Dunăre, fiind destinat traficului de pasageri și servește în întregime zona Deltei Dunării.

Acesta este un port important având 41 de dane (5 dane dedicate traficului de marfă) și este considerat port al rețelei globale TEN-T. Portul are opt macarale portic (maximum 16 tone) și o suprafață totală de 62.833 m². Portul este o poartă spre regiunea Deltei Dunării, dispunând de facilități pentru transportul pasagerilor în Delta Dunării. În port acostează nave de pasageri, dar și nave comerciale care deservește industria locală.

Figura nr. 104 Traficul portuar – Portul Tulcea

Trafic portuar	Trafic fluvial		Trafic maritim		Total	
Anul	Mii tone	Nr. nave	Mii tone	Nr. nave	Mii tone	Nr. nave
2010	2.338	1.173	53	24	2.400	1.197
2011	2.213	1.304	127	40	2.340	1.344
2012	2.149	1.217	72	30	2.220	1.247
2013	2.096	1.080	55	20	2.151	1.100
2014	1.921	925	22	9	1.943	934
2015	2.540	1.257	9	5	2.549	1.262
2016	2.152	1.066	8	4	2.161	1.070
2017	1.867	920	72	20	1.939	940
2018	2.178	1.036	56	12	2.234	1.048
2019	2.053	926	15	4	2.068	930

Sursa: APDM Galați

Portul Galați este cel mai mare port fluvial și maritim de pe Dunăre și cel de-al doilea port din România ca mărime și este considerat unul dintre porturile de bază ale rețelei TEN-T.

Reprezintă o sursă importantă de venit pentru orașul Galați, companii multinaționale fiind atrase să facă investiții datorită facilităților porturilor: Damen Group (construcții navale), Liberty Galați (siderurgie), Metaltrade (operațiuni portuare). Portul are o suprafață totală de 864.131m² (spațiu de depozitare în aer liber de 38.320m² și spațiu de depozitare acoperit de 7.200m²), și 2 bazine portuare. În plus există o zonă liberă de 73.967m². Frontul de acostare are o lungime de 7.065 m organizat în 56 de dane care permit acostarea navelor maritime și a navelor fluviale. Conexiunea feroviară are o lungime de 12.348 m, ecartament european. Portul Galați operează cereale, agregate, oțel, minereu de fier, cărbune și fier vechi. Cu toate acestea, lipsa de facilități multimodale reprezintă un obstacol major în ceea ce privește alinierea logisticii din port la fluxurile de transport internaționale. În plus infrastructura din port și zonele de triaj sunt vechi și inadecvate pentru nevoile logistice moderne și legăturile cu drumurile naționale și rețelele de transport feroviar sunt lente și ineficiente.

Figura nr. 105 Traficul portuar – Portul Galați

Trafic portuar	Trafic fluvial		Trafic maritim		Total	
Anul	Mii tone	Nr.nave	Mii tone	Nr.nave	Mii tone	Nr. nave
2010	4.588	2.429	1.764	454	6.351	2.883
2011	3.540	1.945	1.595	469	5.134	2.414
2012	2.672	1.338	1.317	387	3.989	1.725
2013	2.217	1.420	1.308	380	3.525	1.800
2014	2.557	1.318	1.248	349	3.804	1.667
2015	2.961	1.491	1.357	348	4.318	1.839
2016	3.334	1.713	1.132	313	4.466	2.026
2017	3.206	1.553	1.200	318	4.406	1.871
2018	3.080	1.608	1.341	350	4.421	1.958
2019	3.104	1.658	2.082	492	5.186	2.150

Sursa: APDM Galați

Portul Brăila este un port al rețelei extinse TEN-T, situat în orașul Brăila, pe Dunăre, de la kilometrul 175, la kilometrul 167, ambele maluri. Suprafața totală a portului este de 414.965 mp, dispune de un bazin portuar, are o lungime de 3.298 ml. În prezent are 25 de dane de operare, facilități pentru staționarea navelor pe timp de iarnă și facilități de depozitare a mărfurilor (platforme deschise și magazine închise). Are douăsprezece macarale portic (maximum 16 tone), opt automacarale (maximum 25 tone), două macarale plutitoare (maximum 30 tone), cinci motostivuitoare, benzi transportoare și echipament pneumatic

corespunzător pentru manevrarea cerealelor. Portul are legătură la calea ferată, dar infrastructura este depășită și drumurile care duc spre port, în special spre intrarea de nord, sunt departe de a fi cele mai bune având în vedere semnalizarea deficitară și lipsa de securitate.

Figura nr. 106 Traficul portuar – Portul Brăila

Trafic portuar	Trafic fluvial		Trafic maritim		Total	
Anul	Mii tone	Nr.nave	Mii tone	Nr.nave	Mii tone	Nr. nave
2010	2.134	1.592	841	233	2.977	1.825
2011	2.37	1.822	704	208	3.073	2.03
2012	1.819	1.409	353	116	2.172	1.525
2013	1.802	1.402	555	170	2.356	1.572
2014	1.493	1.199	563	169	2.056	1.368
2015	1.723	1.389	494	144	2.217	1.533
2016	1.6	1.203	490	129	2.09	1.332
2017	1.182	917	424	113	1.606	1.03
2018	1.295	1.037	484	119	1.78	1.156
2019	1.377	1.099	836	186	2.213	1.285

Sursa: APDM Galați

Portul Cernavodă, considerat port al rețelei centrale TEN-T, are trei macarale portic (maximum 16 tone), un spațiu de depozitare în aer liber de 20.000 m² și 2.000 m² spațiu de depozitare acoperit. Limitele portului/locului de operare - Km 295 - Km 300 pe Dunăre mal drept (excepție făcând intrarea pe Canalul Dunăre- Marea Neagră 500 m și 1.400 m zonă de protecție subtraversare conducte produse petroliere). Limitele danelor de operare sunt km 297+400-km 299 Dunăre, mal drept. Portul are o capacitate de operare de 2.500.000 t/an.

Căile navigabile interioare sunt o alternativă viabilă de transport de marfă și pasageri. Prin sectorul românesc al Dunării și Canalul Dunăre-Marea Neagră se asigură legătura dintre Dunăre și portul Constanța, Canalul Dunăre-Marea Neagră scurtând cu aproximativ 400 km distanța de transport a mărfurilor. Canalul, cu lungime totală de 95,6 km, este format din ramura principală, în lungime de 64,4 km și ramura de nord (cunoscută sub denumirea de Canalul Poarta Albă-Midia Năvodari), în lungime de 31,2 km. Canalul Dunăre-Marea Neagră este parte componentă a importantei căi navigabile europene dintre Marea Neagră și Marea Nordului (prin Canalul Rin-Main-Dunăre). Canalul traversează localitățile Cernavodă, Saligny, Mircea Vodă, Satu Nou, Medgidia, Castelu, Poarta Albă. Aici canalul se bifurcă. Ramura sudică trece prin Basarabi și Agigea. Ramura nordică, cunoscută sub denumirea de Canalul Poarta Albă-

Midia Năvodari, cu o lungime de 31,2 km, o adâncime de 5,5 m și o lățime de 50-66 m, trece prin Nazarcea, Constanța, Ovidiu și Năvodari.

Până la Brăila, Dunărea este fluvială; de la Brăila (km 175) la rada Sulina, Dunărea este maritimă, în lungime totală de cca. 180 km și reprezintă o cale navigabilă pe care se asigură accesul navelor maritime de până la 25.000 tdw. în porturile românești Sulina, Tulcea, Galați și Brăila și în porturile ucraineene Ismail și Reni. Pe acest sector România are obligația de a asigura adâncimi de 7,32 m (24 picioare) și lățimi de 150 - 180 m, iar pe Canalul Sulina de 60 m, în conformitate cu Recomandările Comisiei Dunării. Brațele secundare navigabile ale Dunării însumează o lungime de 528 km și cuprind căile navigabile fluviale ale brațelor Chilia (în lungime de 116 km), Sf. Gheorghe (în lungime de 109 km) și brațul Tătaru (18 km) - în zona Deltei Dunării, iar în zona Dunării Fluviale - brațele Măcin (98 km), Calea (10 km), Borcea (100 km), Bala (9 km) și altele mai puțin importante.

Canalul Sulina (denumit și Brațul Sulina) are o lungime de 71,5 km și permite accesul navelor maritime de până la 25,000 tdv care pot naviga până în portul Brăila. Regimul navigației pe Dunăre este stabilit prin Convenția de la Belgrad, partea navigabilă a Dunării fiind de la Ulm la Marea Neagră, urmând brațul Sulina cu acces la Marea Neagră prin Canalul Sulina. Conform reglementărilor internaționale, pe Canalul Sulina, România trebuie să asigure adâncimi de 24 ft (7,32 m) pentru navele care au un pescaj de maximum 7 m. Adâncimile Canalului Sulina variază de la 10 metri la 14 metri. Se execută lucrări de dragaj la confluența cu Marea Neagră, la Bara Sulina pentru a se asigura accesul în siguranță al navelor pe Canalul Sulina. Pot fi aplicate diverse restricții de navigație în perioadele secetoase, comandanții navelor fiind obligați să verifice dinainte dacă se poate naviga pe canal (MPGT).

Transportul intermodal

Transportul intermodal este un sistem de transport care presupune utilizarea în mod succesiv a cel puțin două moduri de transport și în care unitatea de transport intermodal nu se divizează la schimbarea modurilor de transport. Potrivit Strategiei de transport intermodal în România (2011), în țara noastră erau 26 de terminale intermodale ale CFR Marfă, din care doar 9 erau active. Pe teritoriul Regiunii Sud – Est sunt terminalele Galați Mărfuri, Constanța Mărfuri și Buzău Sud. În prezent, ponderea transportului intermodal în cadrul transportului feroviar de marfă în România este sub 1%. Odată cu reorganizarea sistemului feroviar, rețeaua de terminale

intermodale a trecut în proprietatea CFR-Marfă, operatorul național de transport feroviar al mărfurilor.

Pe fondul declinului din ce în ce mai accentuat al transportului intermodal, cheltuielile de întreținere a terminalelor intermodale (inclusiv a dotărilor tehnice privind manipularea containerelor) s-au diminuat, ceea ce a condus la degradarea progresivă a terminalelor și a dotărilor tehnice ale acestora (Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021 – 2025).

Porturile reprezintă zona cu cea mai complexă activitate de tranzit a mărfurilor, de aceea, elementele transportului intermodal sunt evidențiate cel mai bine în activitățile portuare. Porturile sunt o zonă care ar trebui să fie de maximă interferență a mijloacelor de transport și manipulare. Aici se află mijloace specifice de manipulare a mărfurilor, depozite, mijloace de transport rutiere, navale, feroviare, reprezentanți ai furnizorilor și beneficiarilor de mărfuri, vamă, poliție, administrație portuară și alte persoane interesate (Strategia de transport intermodal în România, 2011).

Regiunea Sud-Est are un potențial foarte mare de dezvoltare a transportului intermodal. Rețeaua de terminale intermodale propuse în cadrul MPGT propune construirea unor terminale trimodale în principalele porturi dunărene: Galați, Giurgiu și Drobeta Turnu Severin, pe lângă terminalul existent în portul Constanța. Această propunere este compatibilă cu obiectivele strategice asumate la nivelul Uniunii Europene privind dezvoltarea unui coridor internațional de transport marfă pe Dunăre (coridorul Rin-Dunăre). În prezent, în regiune funcționează și un terminal privat de marfă, la Galați, Unicom Oil Rail Terminal.

Potrivit *Strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021 – 2025*, cel mai mare terminal intermodal din România funcționează în portul Constanța și este operat de compania DP World. Acest terminal nu este practic deloc implicat în transportul intermodal feroviar-rutier. Terminalul asigură interfațarea pentru lanțuri logistice de tip naval-feroviar, în cazul expedițiilor de dimensiuni mari încărcate în containere (care se transportă terestru în trenuri complete), și de tip naval-rutier în cazul expedițiilor de dimensiuni mici (în containere izolate). Aceeași strategie propune dezvoltarea unei rețele de terminale intermodale moderne și funcționale, amplasate astfel încât să deservească zonele cu cele mai importante fluxuri de marfă care se transportă sub forma unor expediții de dimensiuni mici, sau modernizarea celor deja existente, astfel încât să răspundă cerințelor tuturor operatorilor economici.

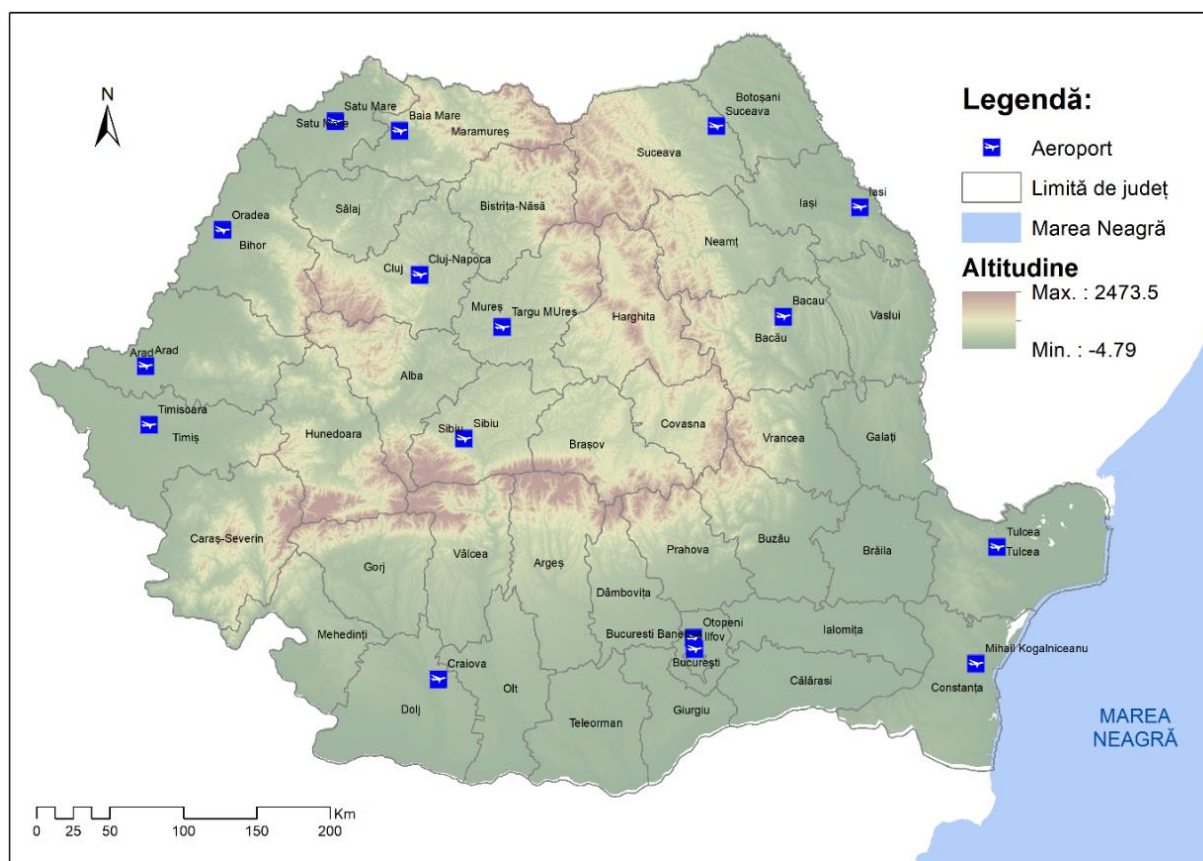
Concluzii

Concluzionând, Regiunea Sud-Est dispune de toate caracteristicile geografice necesare pentru dezvoltarea transportului maritim și fluvial. Deși există o rețea semnificativă de porturi maritime și fluviale, gradul de modernizare a acestora pentru a oferi servicii competitive la nivel european, este încă redus. Deși cantitatea de mărfuri transportate pe cale maritimă a crescut, numărul de nave maritime înregistrate în România este foarte mic. Pe de altă parte, se observă o tendință de creștere a numărului de nave fluviale destinate transportului de pasageri, cu impact asupra turismului din regiune. Cu toate acestea, transportul naval de pasageri este în continuare redus din cauza infrastructurii necorespunzătoare și a absenței investițiilor. Proiectarea și construcțiile de nave sunt activități economice semnificative în regiune care creează numeroase locuri de muncă și contribuie semnificativ la dezvoltarea socio-economică a regiunii. Deși România a creionat o strategie destinată transportului intermodal încă din anul 2011, nu au fost făcute progrese semnificative, ponderea transportului intermodal în cadrul transportului feroviar de marfă în România fiind de sub 1%. Regiunea Sud – Est are un potențial foarte mare de dezvoltare a transportului intermodal. Rețeaua de terminale intermodale propuse în cadrul MPGT propune construirea unui terminal trimodal în portul Galați, pe lângă terminalul existent în portul Constanța.

2.5.8 Transportul aerian

Transportul aerian este soluția ideală pentru cei care trebuie să transporte mărfuri și pasageri pe distanțe lungi și într-un timp scurt, rapiditatea fiind principalul avantaj al acestui tip de transport. Diversificarea în timp a metodelor de transport a făcut ca transportul aerian să fie cea mai rapidă metodă de transport, eficientă pentru mărfurile perisabile și pentru mărfurile de valoare, pentru care se dorește control, siguranță și timp scurt de livrare. Datorită eficientizării transportului aerian, lucru care a generat costuri accesibile, această metodă de transport este aleasă de tot mai multe persoane, în detrimentul transportului maritim sau rutier. Infrastructura de transport aerian a României asigură conectivitatea internațională a țării, dar și a regiunilor între ele.

Figura nr. 107   Rețeaua de transport aerian din România

Sursa: date prelucrate de autori

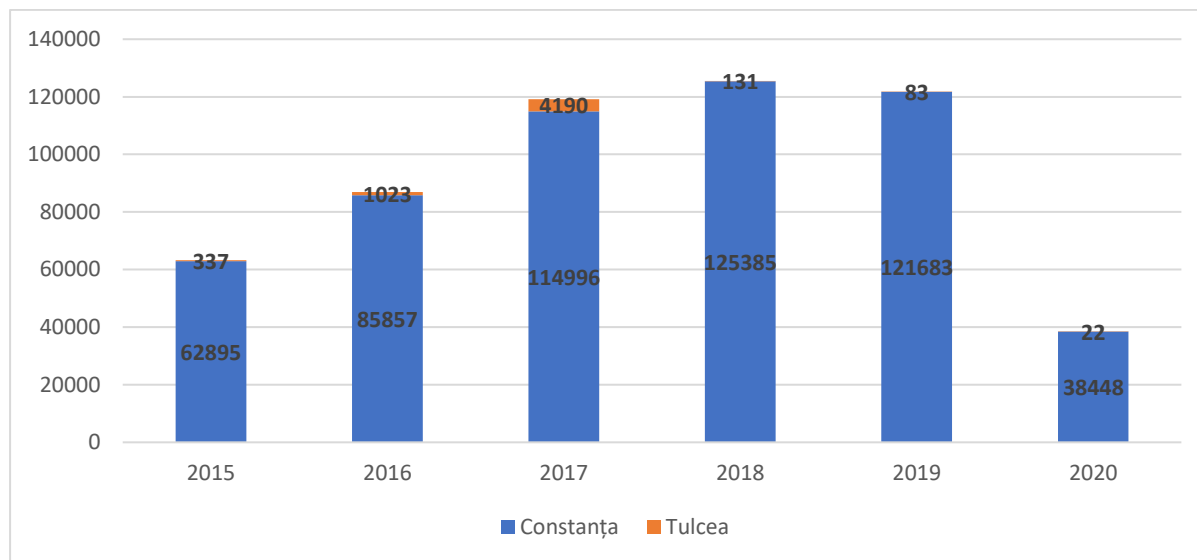
În Regiunea de dezvoltare Sud-Est există patru aeroporturi: un aeroport internațional la Mihail Kogălniceanu situat la 24 km de Constanța, un aeroport internațional la Tulcea (care funcționează în prezent numai pentru curse charter), un aeroport internațional la Tuzla (Constanța) și un aeroport utilitar la Buzău. În județul Brăila, există un aeroport utilitar la Ianca însă nu este folosit pentru satisfacerea nevoilor de transport locale și regionale.

Acesta este situat în Nord-Vestul orașului Ianca, are patru hangare de câte 1.200m², o pistă cu o lungime de 2.500m care ocupă o suprafață de 2.800x80m. Acesta se află în administrarea Consiliului Județean Brăila.

Datele statistice referitoare la transportul internațional și intern de pasageri al aeroporturilor pe regiuni de dezvoltare și județe relevă faptul că un număr foarte mic de pasageri este transportat pe cale aeriană în Regiunea Sud-Est. Astfel, în anul 2020, dintr-un total de 7.186.456 pasageri transportați la nivel național, doar 38.470 au fost îmbarcați sau debarcați la Constanța (38448 pasageri) sau Tulcea (22 pasageri), reprezentând doar 0,53% din totalul de pasageri transportați la nivel național. Pe de altă parte, exceptând anul 2020 care a fost un an special pentru transportul aerian pe fondul pandemiei COVID – 19, putem observa o evoluție pozitivă a

numărului de pasageri transportați pe cale aeriană, aeroportul Constanța fiind principalul aeroport din regiune.

Figura nr. 108 Transportul internațional și intern de pasageri pe aeroporturile Constanța și Tulcea, 2015 – 2020 (UM: număr pasageri)

Sursa: INS, 2021

Principalul aeroport din regiune este **aeroportul internațional "Mihail Kogălniceanu" Constanța**. Amplasat în partea de nord-nord-vest a județului Constanța, situat la 26 km de Constanța, la 14 km de Canalul Navigabil Dunăre-Marea Neagră și la aproximativ 100 km de Delta Dunării, Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu are conexiuni cu cele mai importante căi de transport rutier (drumurile europene E60 și E67) și feroviar (magistrala de cale ferată București-Fetești-Constanța). Aeroportul este deschis traficului aerian pe întreaga perioadă a anului și dispune de facilități precum: o parcare pentru autovehicule, cu o capacitate de 300 de locuri, transport pentru pasageri aeroport-gară, agenție de turism, zonă magazine, companii de curierat etc. Aeroportul posedă o pistă de aterizare și decolare în lungime de peste 3.500 de metri și are o capacitate de operare de 6 avioane pe oră. În anul 2020 aeroportul a înregistrat o reducere a activității comerciale, indicatorul număr de pasageri comerciali situându-se sub nivelul din 2019 cu 68,27%. Reducerea de 84.411 persoane, a fost consecința directă a crizei COVID -19 care a suspendat mare parte din zboruri.

Municipiul Buzău dispune de un aeroport militar amplasat în zona sud-vestică pe care pot ateriza avioane sau elicoptere ale aviației sanitare. Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare, care nu se ridică la nivelul internațional.

Aeroportul "Delta Dunării" Tulcea este situat la 3 km de localitatea Cataloi și la 15 km de municipiul Tulcea. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a susținut includerea Aeroportului „Delta Dunării” Tulcea în rețeaua TEN-T de aeroporturi de pe teritoriul țării noastre, pentru a-i facilita acestuia accesul la fondurile europene disponibile prin acest program (Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE 2.0)). Aeroportul dispune de: 1. Terminal de plecări 2. Terminal sosiri 3. Aerogară cu o capacitate de 120 de pasageri/ora 4. Salon de regrupare cu o capacitate de 40 de pasageri 5. Salon V.I.P. cu o capacitate de 20 pasageri, bar aerogară 6. Facilități pentru persoane cu mobilitate redusă.

Aeroportul Alexandru Podgoreanu-Tuzla a avut o evoluție impresionantă, confirmată prin ascensiunea constantă în clasamentul aeroporturilor din România. Conform datelor oficiale ale Asociației Aeroporturilor din România, în 2016 și 2017, Tuzla a reușit să se claseze pe locul 2 după Otopeni în topul național în ceea ce privește mișcările de aeronave. Cu o suprafață de 36 ha, aeroportul dispune de două piste înierbate, 4 heliporturi, un hangar de 1200 mp, două clădiri administrative (A+B), clădire administrativă nouă (C) cu destinație instruire pentru școala de zbor și școala de supraviețuire pe mare, simulator B 732 seria 300 pentru pregătirea la sol a personalului de bord, simulator instruire stingerea incendiilor și autosalvare, simulator pentru școala de zbor FNPT II, depozit de combustibil cu capacitate de 200.000 litri – un nou depozit fiind în construcție, anexe, remiza auto și parcare¹⁴.

În concluzie, transportul aerian este slab dezvoltat în Regiunea Sud-Est. Regiunea ar avea nevoie de construirea unor aeroporturi moderne în principalele centre urbane, care să impulsioneze atât transportul aerian de marfă, cât și de pasageri. Transportul aerian ar putea conduce la decongestionarea traficului rutier, la impulsionearea turismului în regiune și la dezvoltarea socio-economică de ansamblu.

2.5.9 Telecomunicațiile și Societatea informațională

Sectorul telecomunicațiilor în România a cunoscut o dezvoltare accelerată în ultimii 20 de ani. Potrivit ANCOM, piața de comunicații electronice în prima jumătate a anului 2020 a fost caracterizată de evoluții excepționale în contextul crizei sanitare, influențată pe anumite segmente și de implementarea accelerată a regimului de telemuncă. Astfel, cele mai importante evoluții au fost:

---

¹⁴ <https://www.info-sud-est.ro/tag/ras-tuzla/>

- Traficul de voce efectuat în rețelele fixe a crescut cu 17%, ceea ce se reflectă și în creșterea cu peste 20% a duratei medii a unui apel, care a ajuns la 3 minute și 9 secunde, deși numărul de abonați telefonie fixă a scăzut;
- Numărul cartelelor SIM preplătite de telefonie mobilă active a înregistrat o scădere semestrială istorică (-9%), în timp ce numărul de cartele SIM cu abonament a crescut cu doar 1%, astfel că numărul total de cartele SIM active a scăzut cu 3%;
- Traficul total de voce efectuat în rețelele mobile a crescut cu 11%, însă traficul SMS a scăzut cu 25%;
- Numărul de conexiuni de acces la internet fix și-a păstrat rata de creștere de 3%, îmbucurător fiind că mediul rural (cu o creștere de peste 7%) a accelerat tendința de recuperare a decalajului față de mediul urban (unde s-a înregistrat o creștere de doar 1%);
- Trei sferturi dintre conexiunile de internet fix au abonamente cu viteze de transfer pentru traficul download de foarte mare viteză (cel puțin 100 Mbps), în special datorită faptului că peste 90% dintre acestea sunt bazate pe fibră optică; de altfel, în cazul a mai mult de jumătate dintre conexiunile de internet fix (53%), fibra optică ajunge până în casa/biroul clienților;
- Traficul total de internet fix a crescut cu 33%, astfel că traficul mediu lunar per locuitor a ajuns la 41 GB, ceea ce ar însemna aproape 1,4 GB/zi;
- Traficul de internet mobil mediu lunar per locuitor a crescut cu 12%, până la 4,6 GB/lună, adică peste 150 MB/zi;
- Ritmul de creștere al traficului de internet fix (+33%) a depășit ritmul de creștere al traficului de internet mobil (+12%);
- Traficul de roaming internațional a scăzut semnificativ, în contextul limitării călătoriilor în străinătate pe perioada crizei sanitare;
- Numărul de abonați la serviciile de retransmisie TV a depășit 7,7 milioane, în creștere semestrială cu 2% (+8% în rural, respectiv +1% în urban).

Activitatea de telefonie

În general volumul activității de telefonie fixă este în scădere, foarte mulți utilizatori alegând serviciile de telefonie mobilă. În plan regional, în anul 2019, dintr-un total de 3.381,3 mii de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă, cele mai multe se aflau în Regiunea București – Ilfov (680,2 mii) și cele mai puține în Regiunea Sud – Vest Oltenia (254,1 mii). În Regiunea Sud-Est, numărul de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă a scăzut constant în ultimii 9 ani pentru

care avem date, de la 554,4 mii în anul 2011, până la 384,4 mii în anul 2019, fapt explicabil prin tendința existentă la nivel național și internațional de renunțare la serviciile fixe de telefonie, odată cu dezvoltarea accelerată a serviciilor mobile.

În ceea ce privește telefonია mobilă, numărul de conexiuni la nivel național a scăzut constant în perioada 2010 – 2019, de la 24,6 milioane în 2010, la 22,7 milioane în 2019, reprezentând o scădere de peste 8%. Această reducere poate fi motivată de scăderile demografice înregistrate în țara noastră, determinată atât de numărul mare de emigranți, cât și de populația adultă aflată în scădere.

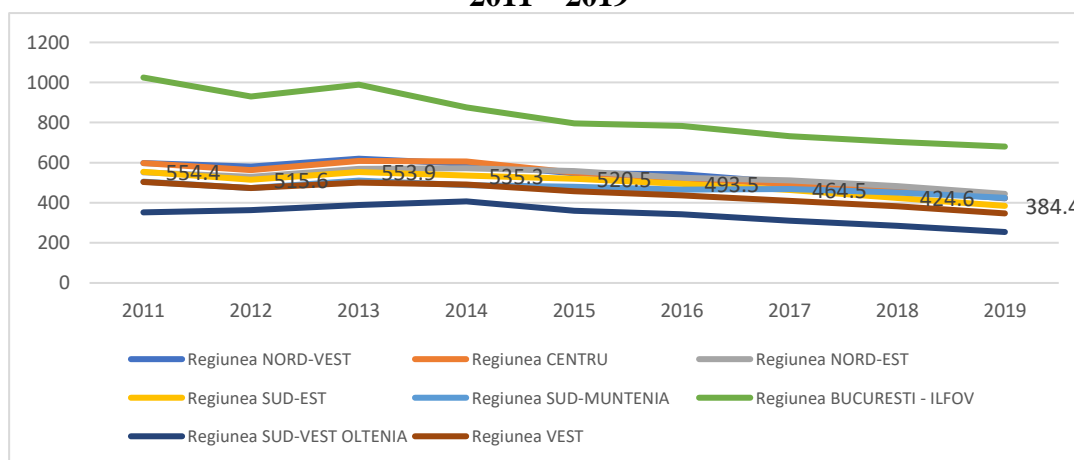
Figura nr. 109 Numărul de conexiuni în rețeaua de telefonie mobilă la nivel național, 2010 – 2019 (UM: milioane)

Activități de telefonie	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Rețeaua de telefonie mobilă – conexiuni – total	24,6	23,4	22,8	22,9	22,9	23,1	22,9	22,4	22,7	22,7

Sursa: INS, Tempo Online

În ceea ce privește convorbirile telefonice înregistrate în Regiunea Sud-Est, în anul 2018, din totalul de 84,8 mil minute de convorbiri interne, 64,7% erau convorbiri locale și 35,3% convorbiri interurbane. La nivel județean, Constanța era județul cu cel mai mare număr de conexiuni fixe (138,9 mii), iar județul Tulcea avea cei mai puțini abonați la telefonie fixă (28,6 mii).

Figura nr. 110 Numărul de conexiuni în rețeaua de telefonie fixă la nivel regional, 2011 – 2019

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 111 Activități de telefonie în Regiunea Sud-Est, la nivel de județe, în anul 2018

Regiunea de dezvoltare/ Județul	Nr. total de conexiuni la serviciul de telefonie fixă la sf. anului (mii)	Convorbiri telefonice (milioane minute)				
		Interne		Internaționale	Fix-Mobil	Fix-Fix
		Interurbane	Locale			
Regiunea Sud-Est	424,6	29,9	54,9	6,7	73,5	43,3
Brăila	58,2	4,4	7,3	0,8	6,6	6,1
Buzău	58,6	3,0	6,9	0,7	16	3,5
Constanța	138,9	11,7	20,2	2	19,6	16,7
Galați	89,3	6,7	10,7	1,5	9,6	9,8
Tulcea	28,6	1,5	2,3	0,6	12,4	2,4
Vrancea	51	2,6	7,5	1,1	9,3	4,8

Sursa: INS, Brăila

Internetul

În România, peste trei sferturi din totalul gospodăriilor aveau acces în 2020 la rețeaua de internet de acasă, în creștere cu peste 2,5% față de anul anterior. De altfel, proporția persoanelor cu vârste între 16 și 74 ani care au folosit vreodată internetul a fost de 85,9%, mai mult cu 3,6 puncte procentuale comparativ cu datele din 2019. Din totalul gospodăriilor cu acces la rețeaua de internet de acasă, 84,4% erau din mediul urban, în timp ce în mediul rural ponderea se situa la 69,7%.

Potrivit Eurostat, procentul gospodăriilor cu acces la internet de acasă a fost în creștere în ultimii 5 ani în toate regiunile de dezvoltare. Cel mai mare procent se înregistrează în București – Ilfov, unde 96% din populație are acces la internet. În Regiunea Sud-Est, situația s-a îmbunătățit considerabil în ultimii ani, în anul 2020, 81% dintre gospodării beneficiind de servicii de internet. În Regiunea Sud-Est 79% dintre gospodării aveau acces la internet pe bandă largă.

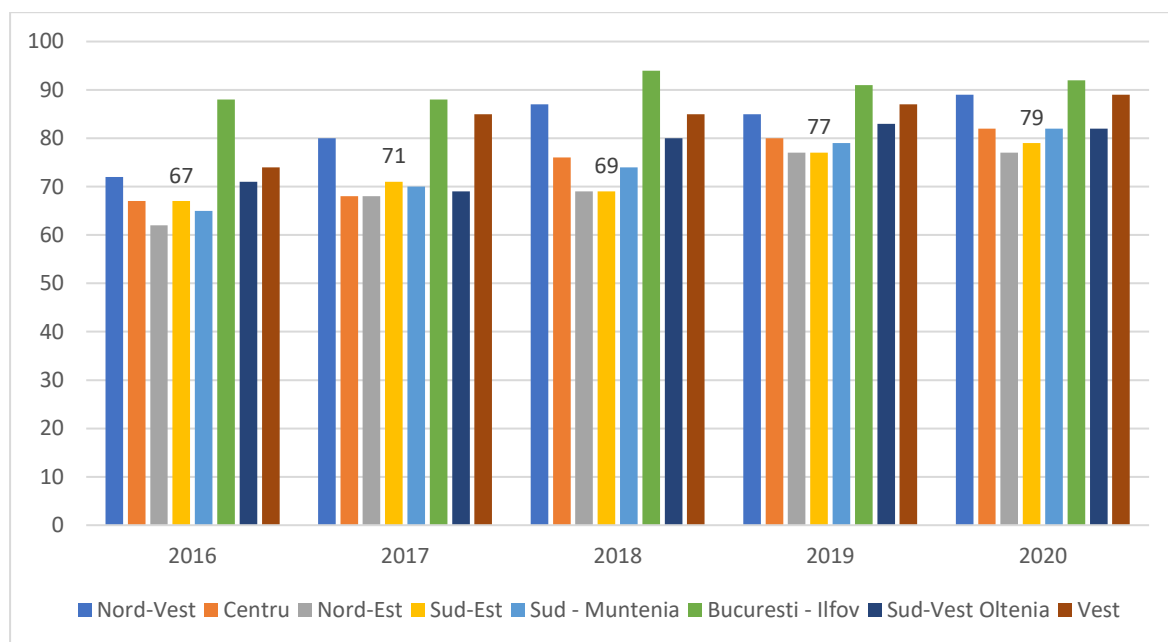
De asemenea, procentul persoanelor care au folosit cel puțin o dată pe săptămână internetul în România a crescut de la 56% în anul 2016, la 76% în anul 2020. În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, acesta este de 73%, puțin sub media națională. Cu toate acestea, datele Eurostat relevă faptul că în România, procentul persoanelor care nu au folosit niciodată computerul se menține destul de crescut, scăzând de la 44% în 2012, la 27% în anul 2017 (ultimul an pentru care există date). În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, acest procent era în anul 2017 de 33%.

Figura nr. 112 Pondere gospodăriilor cu acces la internet de acasă, 2016 – 2020 (UM:%)

	2016	2017	2018	2019	2020
Romania	72	76	81	84	86
Nord-Vest	76	81	87	87	90
Centru	69	72	78	84	85
Nord-Est	65	70	74	80	82
Sud-Est	69	72	73	79	81
Sud - Muntenia	66	71	76	80	83
București - Ilfov	89	88	96	91	96
Sud-Vest Oltenia	74	77	81	84	85
Vest	74	86	86	88	91

Sursa: Eurostat

Figura nr. 113 Pondere gospodăriilor cu acces la internet pe bandă largă (UM:%)

Sursa: date Eurostat

În concluzie, telecomunicațiile și utilizarea internetului sunt activități dezvoltate în Regiunea Sud-Est, rețelele de telefonie fixă și mobilă acoperind întreaga regiune, iar internetul fiind utilizat de un număr din ce în ce mai mare de locuitori, chiar dacă regiunea se situează încă sub media națională.

2.5.10 Infrastructura sanitară

Pandemia globală provocată de răspândirea transcontinentală a SARS-CoV-2 a reprezentat o provocare serioasă pentru toate sistemele sanitare, de la cele mai bogate țări până la cele în curs de dezvoltare, punând în evidență importanța cooperării transfrontaliere în privința infrastructurilor sanitare.

În contextul european, pandemia de coronavirus a reiterat nevoia de o mai mare cooperare și integrare regională, pentru a face față acestor tipuri de provocări. Astfel, Uniunea Europeană a publicat la 26 martie 2021 Regulamentul 2021/522 stabilind programul de acțiune al Uniunii în domeniul sănătății (EU4Health Programme) pentru perioada 2021-2027, privind o viziune a unei Uniuni Europene mai sănătoase.

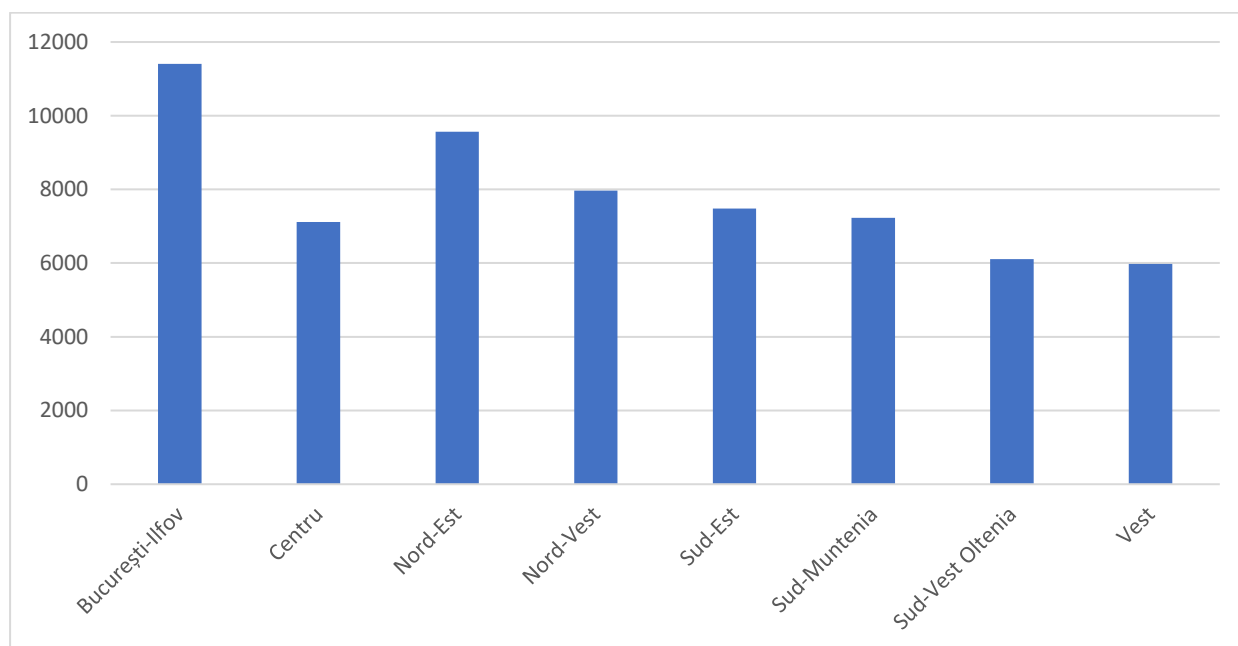
Prin programul EU4Health, Uniunea Europeană pune la dispoziția statelor membre 5.3 mlrd. EUR cu scopul de a adresa patru obiective specifice:

- să îmbunătățească și să întrețină sănătatea cetățenilor Uniunii;
- să adreseze amenințările transfrontaliere de sănătate;
- să îmbunătățească produsele medicale, aparatura medicală și produsele specifice în timp de crize;
- să întărească sistemele de sănătate, reziliența acestora precum și eficiența resurselor.

În România, domeniul sănătății reprezintă un punct principal de interes și dezvoltare, infrastructura sanitară și vulnerabilitățile acesteia fiind subiect central de discuție în spațiul public, în mod recurent. Pe baza datelor statistice disponibile, sănătatea reprezintă domeniul în care Regiunea Sud-Est este mai puțin competitivă față de alte regiuni din România.

Numărul total al unităților sanitare care funcționau în anul 2019 la nivel național se ridică la aproape 63.000. Distribuția acestor unități plasează Regiunea București-Ilfov pe primul loc ca număr de unități funcționale, cu aproximativ 11.400, iar Regiunea Nord-Est plasându-se pe locul doi cu 9.500. Regiunile cu cele mai puține unități sanitare au fost Regiunea Vest, cu aproape 6.000 și Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu puțin peste 6.100. Regiunea Sud-Est se situează la jumătatea clasamentului, cu un număr de aproape 7.500 de unități sanitare.

Figura nr. 114 Total unități sanitare pe regiuni, național, 2019 (UM: număr)

Sursă: Prelucrare de date INS

Tabel nr. 27 Principalele unități sanitare pe regiuni, exclusiv cabinete medicale, 2019 (UM: număr)

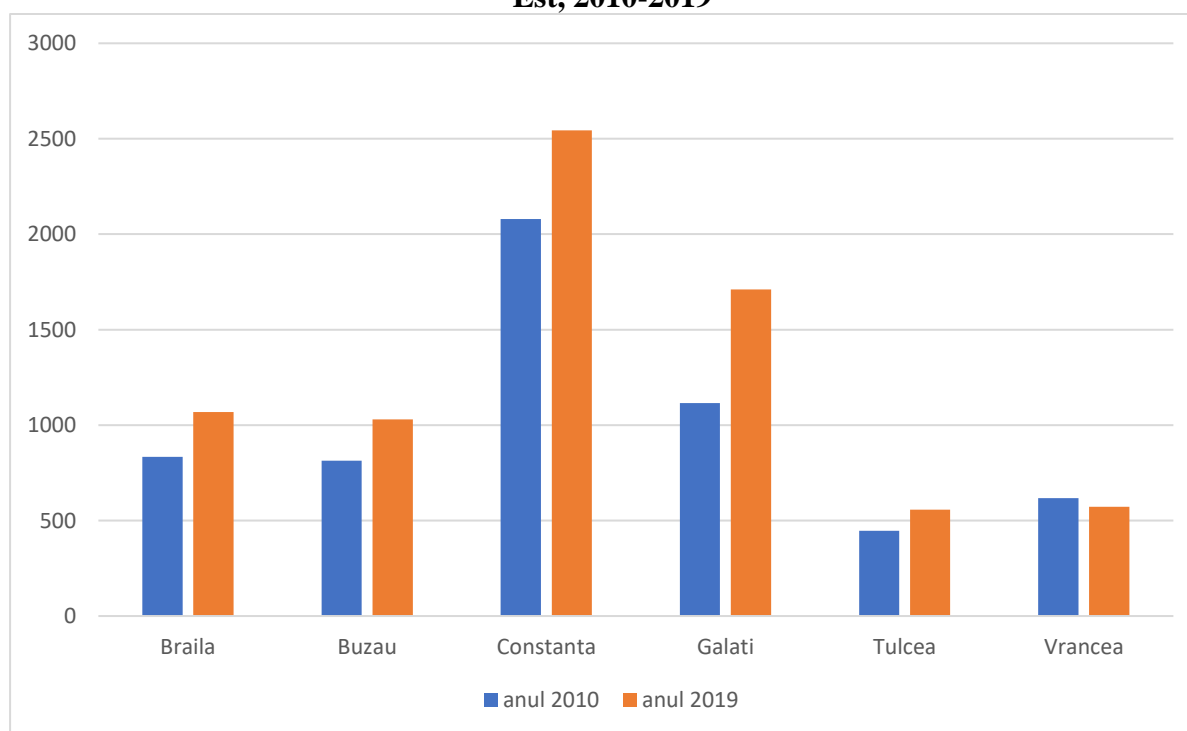
Anul 2019	Spitale	Ambulatorii de specialitate	Ambulatorii integrate spitalului	Policlínici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Centre de sănătate mintală	Sanatorii TBC	Sanatorii balneare	Preventorii	Unități medico-sociale	Centre de diagnostic și	Centre medicale de specialitate	Farmacii	Puncte farmaceutice	Laboratoare medicale	Laboratoare de tehnică dentară	Centre de transfuție
Regiunea NORD-VEST	79	23	54	12	25	4	9	0	0	1	8	10	74	1225	91	470	441	6
Regiunea CENTRU	69	24	51	85	23	3	14	0	2	0	7	1	9	954	152	492	321	6
Regiunea NORD-EST	70	14	48	0	25	2	15	0	4	1	18	3	16	1236	356	656	409	6
Regiunea SUD-EST	55	14	33	7	23	3	9	0	3	0	5	3	20	998	468	472	194	6
Regiunea SUD-MUNTENIA	68	5	54	0	29	2	7	0	1	0	12	1	26	1058	386	484	318	7
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	81	27	48	9	8	1	8	0	0	0	2	4	519	1105	6	1019	264	3
Regiunea SUD-VEST OLTEANIA	52	9	40	37	24	3	8	0	0	0	11	0	5	839	300	462	151	5
Regiunea VEST	49	9	38	2	27	0	10	2	0	0	3	2	6	684	46	291	174	4
TOTAL	523	125	366	152	184	18	80	2	10	2	66	24	675	8099	1805	4346	2272	43

Sursă: Prelucrare de date INS

Tabelul de mai sus ne arată distribuția pe principalele tipuri de unități sanitare, la nivel național. Astfel, cele mai numeroase tipuri de unități sunt farmaciile, cu o pondere de aproape 13% din totalul unităților sanitare, și laboratoarele medicale, reprezentând jumătate din numărul farmaciilor. În privința structurii unităților sanitare, se constată că în anul 2019, cel mai mare număr este reprezentat de farmacii și de punctele farmaceutice, cele mai multe dintre acestea fiind private, iar unitățile preventorii și sanatoriile T.B.C., exclusive de stat, sunt cel mai slab reprezentate.

La nivel național, în România, funcționau în 2019 un număr total de 523 spitale. Regiunile cu cel mai mare număr de spitale în funcțiune sunt Regiunea București-Ilfov, cu 81 spitale, și Regiunea Nord-Vest, cu 79. Cele mai puține spitale se află în Regiunile Vest (49), Sud-Vest Oltenia (52) și Sud-Est (55).

Figura nr. 115   **Evoluția numărului de unități sanitare, pe județele Regiunii Sud-Est, 2010-2019**

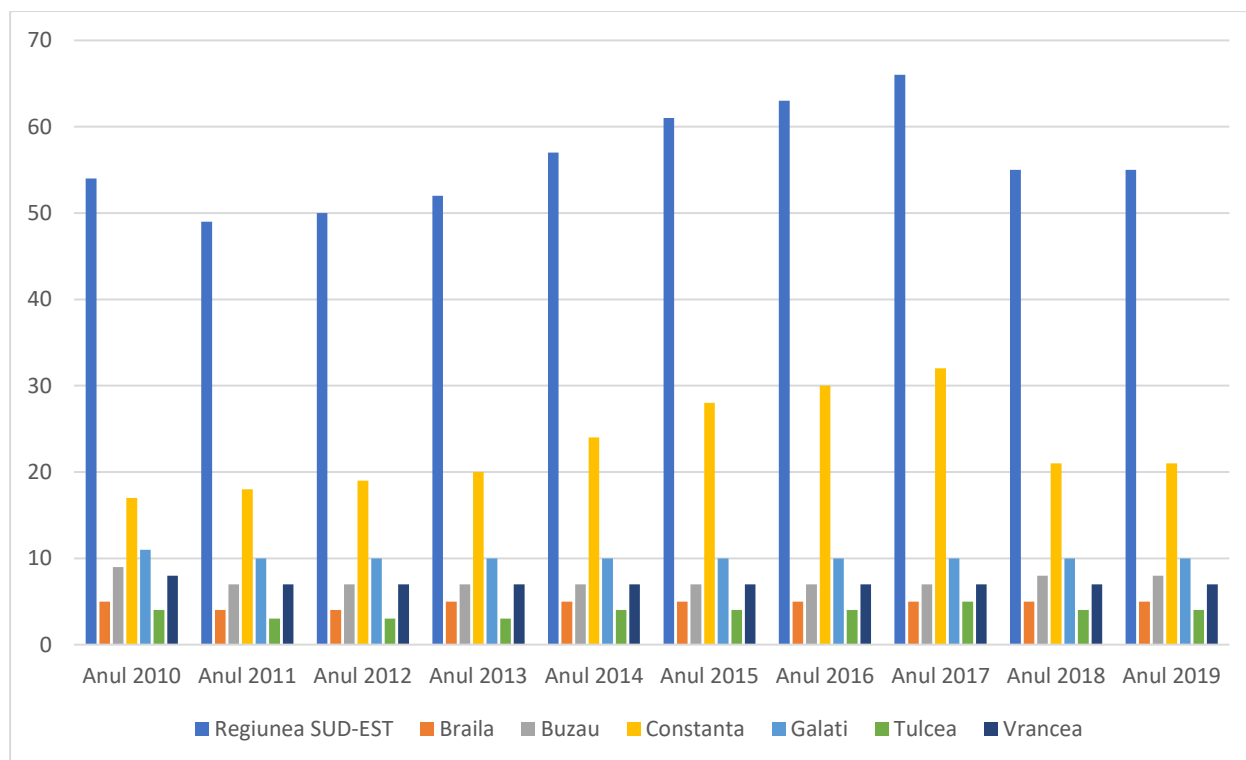

Sursă: Prelucrare de date INS

În perioada de referință se poate observa o creștere a numărului total de unități sanitare la nivelul Regiunii Sud-Est. Dacă în anul 2010 funcționau un număr de 5.907 unități sanitare, valoarea indicatorului urcă la 7483 în anul 2019, cu 26,7% mai multe unități sanitare. Trendul crescător poate fi observat la nivelul tuturor județelor cuprinse în Regiunea Sud-Est, mai puțin județul Vrancea care a avut cu 46 mai puține unități sanitare în 2019 față de 2010. În cazul celorlalte județe, cea mai mare creștere a avut loc la nivelul județului Galați, care număra în

2019 cu 53,3% mai multe unități sanitare, apoi județul Brăila, cu o creștere de 28,1%, județul Buzău cu 26,7%, județul Tulcea cu 24,8% și județul Constanța cu 22,3%.

Figura nr. 116 Spitale pe județe, Regiunea Sud-Est, 2010-2019

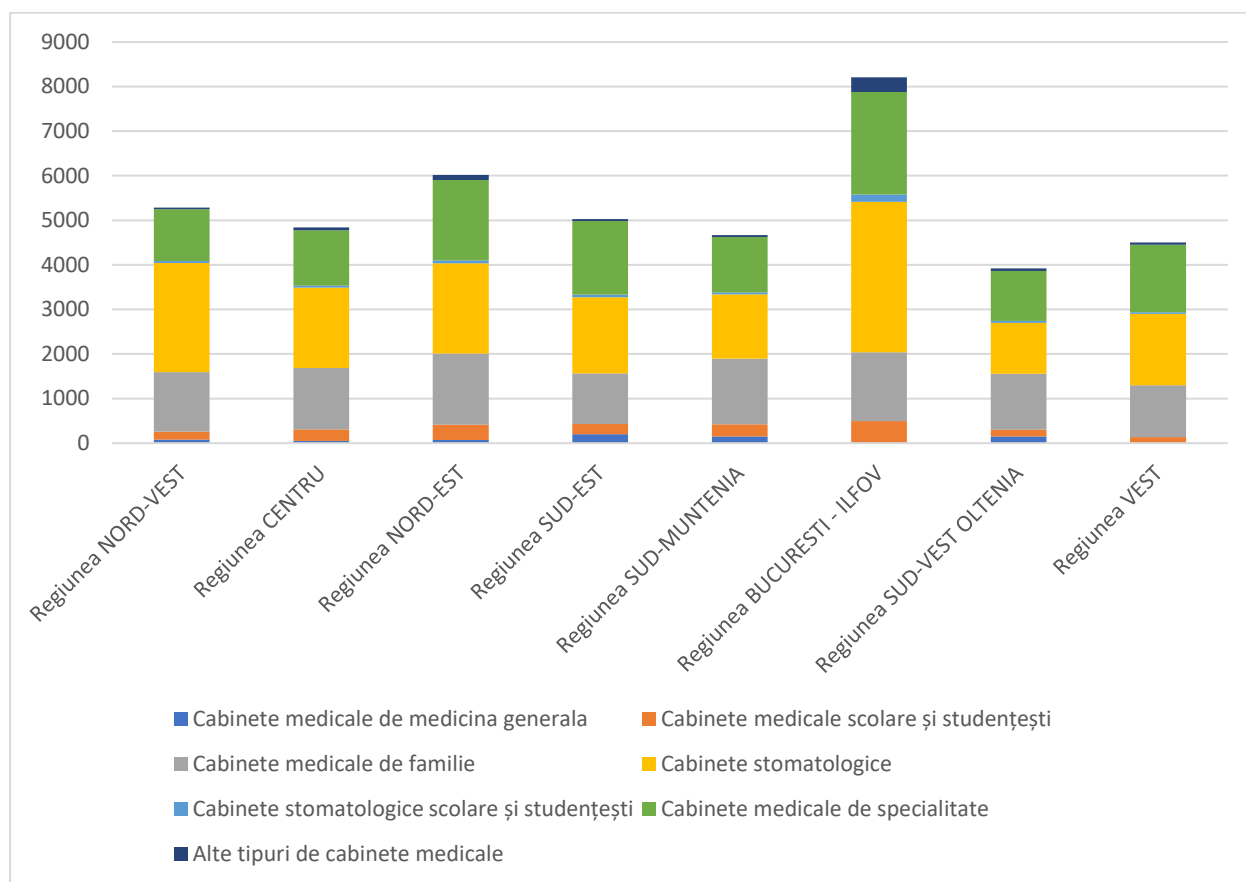

Sursă: Prelucrare de date INS

La nivelul Regiunii Sud-Est, evoluția numărului de spitale în perioada 2010-2019 ne arată o stagnare relativă, în ciuda faptului că în anul 2017 funcționau cu 11 spitale mai mult decât în 2019. Mai precis, există o creștere la nivelul județului Constanța în numărul spitalelor funcționale din 2010, când funcționau 17 spitale, până în 2017, când numărul acestora a urcat la 32. Cu toate acestea, în anul 2018 numărul a scăzut la 21. Celelalte județe din Regiunea Sud-Est variază în privința numărului de spitale de la 4, în Tulcea, la 10, în Galați.

Un alt element important al infrastructurii sanitare din România, îl reprezintă cabinetele medicale. Acestea sunt împărțite în mai multe tipuri, printre care: cabinete medicale de medicină generală, cabinete medicale de familie, cabinete stomatologice și cabinete medicale de specialitate. La fel ca în cazul celorlalte tipuri de unități medicale, cele mai numeroase cabinete medicale se regăsesc în Regiunea București-Ilfov, cu un total de 8.205. Regiunea Sud-Est numără un total de aproximativ 5.027 de cabinete medicale, dintre care 1.651 cabinete medicale de specialitate și cel mai mare număr de cabinete medicale de medicină generală dintre toate regiunile, respectiv 202.

Figura nr. 117 Număr cabinete medicale pe regiuni, 2019

Sursă: Prelucrare de date INS

Pe de altă parte, în ceea ce privește numărul cabinetelor medicale de familie, Regiunea Sud-Est se situează pe ultimul loc, comparativ cu celelalte regiuni, însumând un total de 1.134 de astfel de cabinete, față de Regiunea București-Ilfov care numără cele mai multe cabinete medicale de familie, respectiv 1.545.

La nivelul regiunii, cele mai multe cabinete medicale se regăsesc în județul Constanța. Acesta numără aproape jumătate din numărul total de cabinete medicale de medicină generală, precum și un sfert din totalul cabinetelor medicale de specialitate. În schimb, în județul Brăila se regăsesc cele mai multe cabinete medicale școlare, respectiv 72 din totalul de 230 de la nivelul regiunii.

Cele mai puține cabinete medicale se regăsesc în județul Tulcea, acesta neavând cabinete medicale de medicină generală.

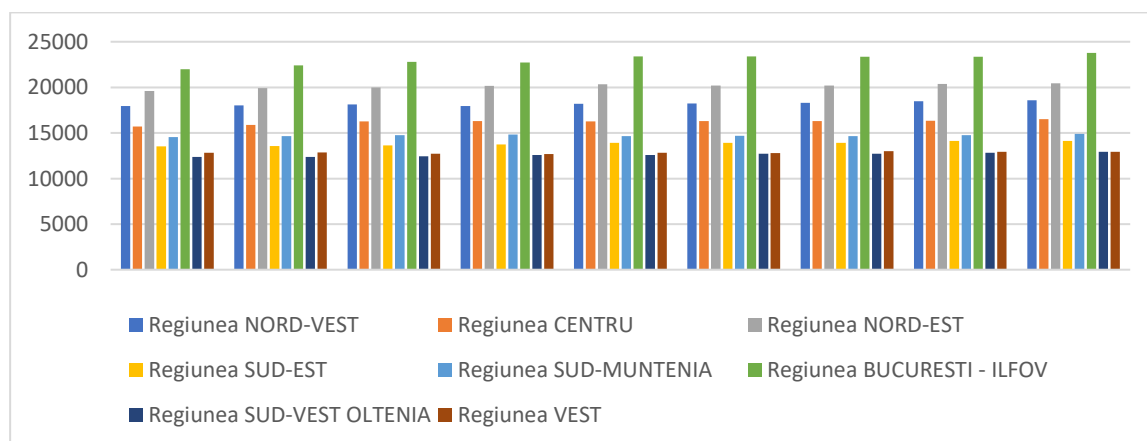
Tabel nr. 28 Principalele tipuri de cabinete medicale pe regiuni, 2019 (UM: număr)

Anul 2019	Cabinete medicale de medicina generala	Cabinete medicale școlare și studențești	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Cabinete stomatologice școlare și studențești	Cabinete medicale de specialitate	Alte tipuri de cabinete medicale
Regiunea SUD-EST	202	230	1134	1705	58	1651	47
Brăila	19	72	138	194	4	255	18
Buzău	5	30	206	182	13	187	5
Constanța	98	39	310	726	17	556	6
Galați	73	27	242	343	12	405	12
Tulcea	0	30	95	129	3	140	1
Vrancea	7	32	143	131	9	108	5

Sursă: Prelucrare de date INS

Infrastructura paturilor în unitățile sanitare la nivelul regiunilor din România ilustrează o evoluție pozitivă moderată în perioada 2010-2019. Acest indicator a avut parte de o creștere în medie de 4%, cea mai mare creștere procentuală înregistrându-se la nivelul Regiunii București-Ilfov, cu 8%, și cea mai mică fiind înregistrată în Regiunea Vest, cu 1%. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Sud-Est se clasează la mijloc cu o rată de 4% de creștere a numărului de paturi în perioada raportată.

Figura nr. 118 Evoluția numărului de paturi în unitățile sanitare pe regiuni, 2010-2019

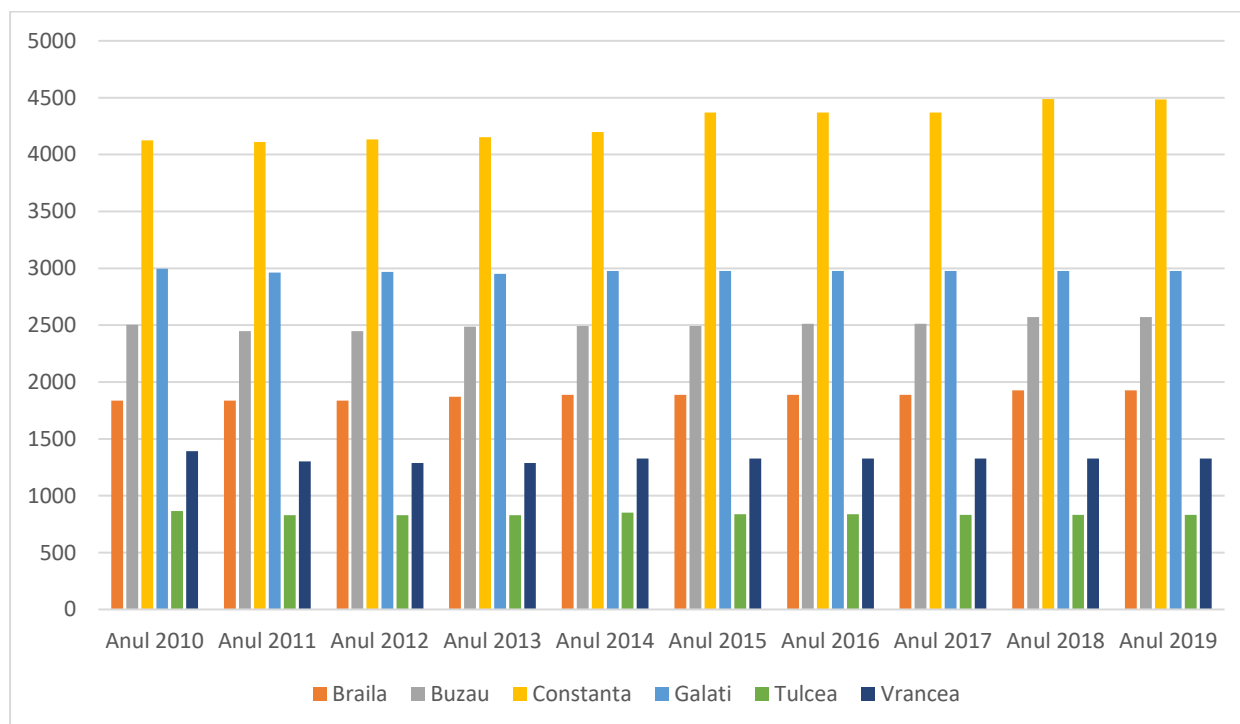

Sursă: Prelucrare de date INS

Evoluția capacității totale a paturilor disponibile în unitățile sanitare din Regiunea Sud-Est a cunoscut în perioada de analiză o dinamică pozitivă modestă. Astfel, dacă în 2010 exista un număr total de 13.720 paturi disponibile, în 2019 acest număr a urcat cu aproape 500, la 14.117.

Dintre acestea, cele mai multe paturi se regăsesc la nivelul județului Constanța (4.486, în 2019), în vreme ce județul cu cel mai mic număr de paturi disponibile este Tulcea (831, în 2019). Același trend de creștere modestă se regăsește și la nivelul județelor Brăila, Buzău și Constanța, în vreme ce județele Galați, Tulcea și Vrancea au înregistrat mici scăderi ale numărului total de paturi disponibile.

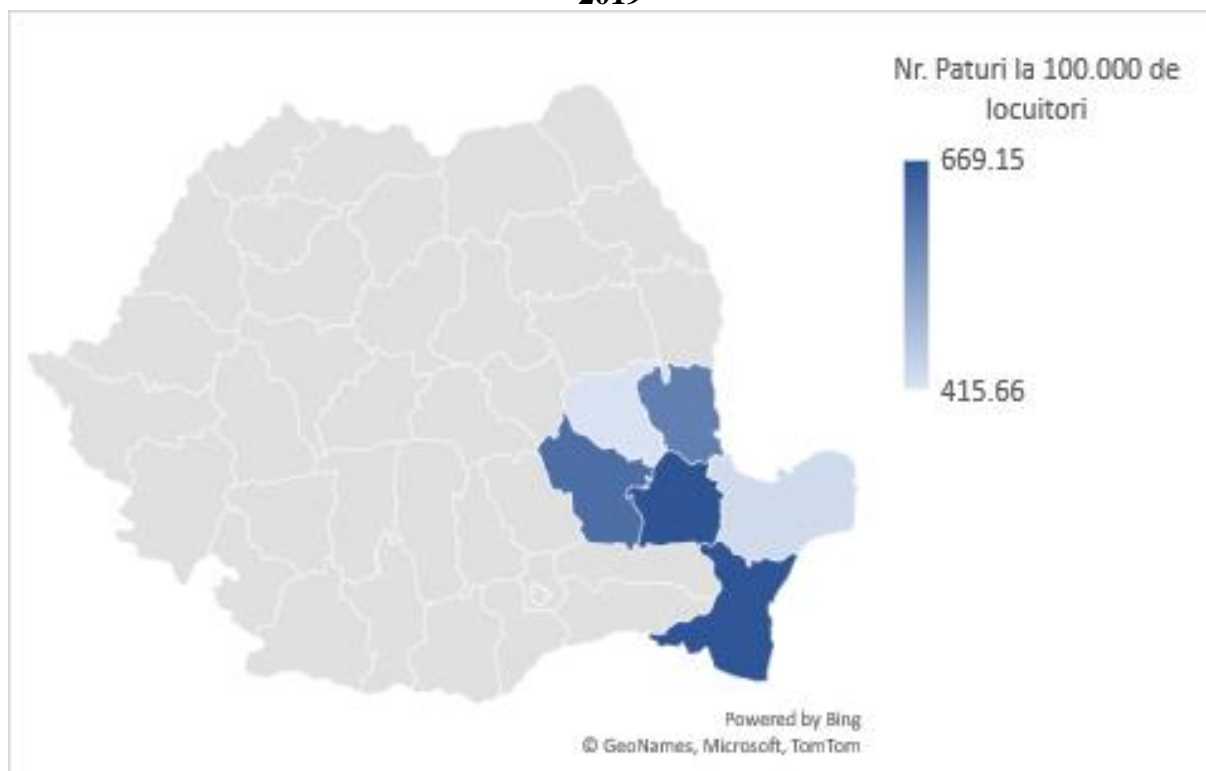
Figura nr. 119 Evoluția numărului de paturi în unitățile sanitare pe județe, Regiunea Sud-Est, 2010-2019

Sursă: Prelucrare de date INS

Corelând numărul de paturi din spitale la populația Regiunii Sud-Est, reiese harta densității paturilor disponibile raportate la 100.000 de locuitori. Județul cu cea mai mare densitate este Brăila, cu 669 de paturi, urmat de județul Constanța, cu 666. Cea mai mică densitate se regăsește în județele Vrancea (415) și Tulcea (429). Statistica la nivel național se situează în jurul valorii de 696 paturi la 100.000 de locuitori, ceea ce plasează județele din Regiunea Sud-Est sub media națională.

Figura nr. 120 Numărului de paturi de spital la 100.000 de locuitori, pe județe, 2019

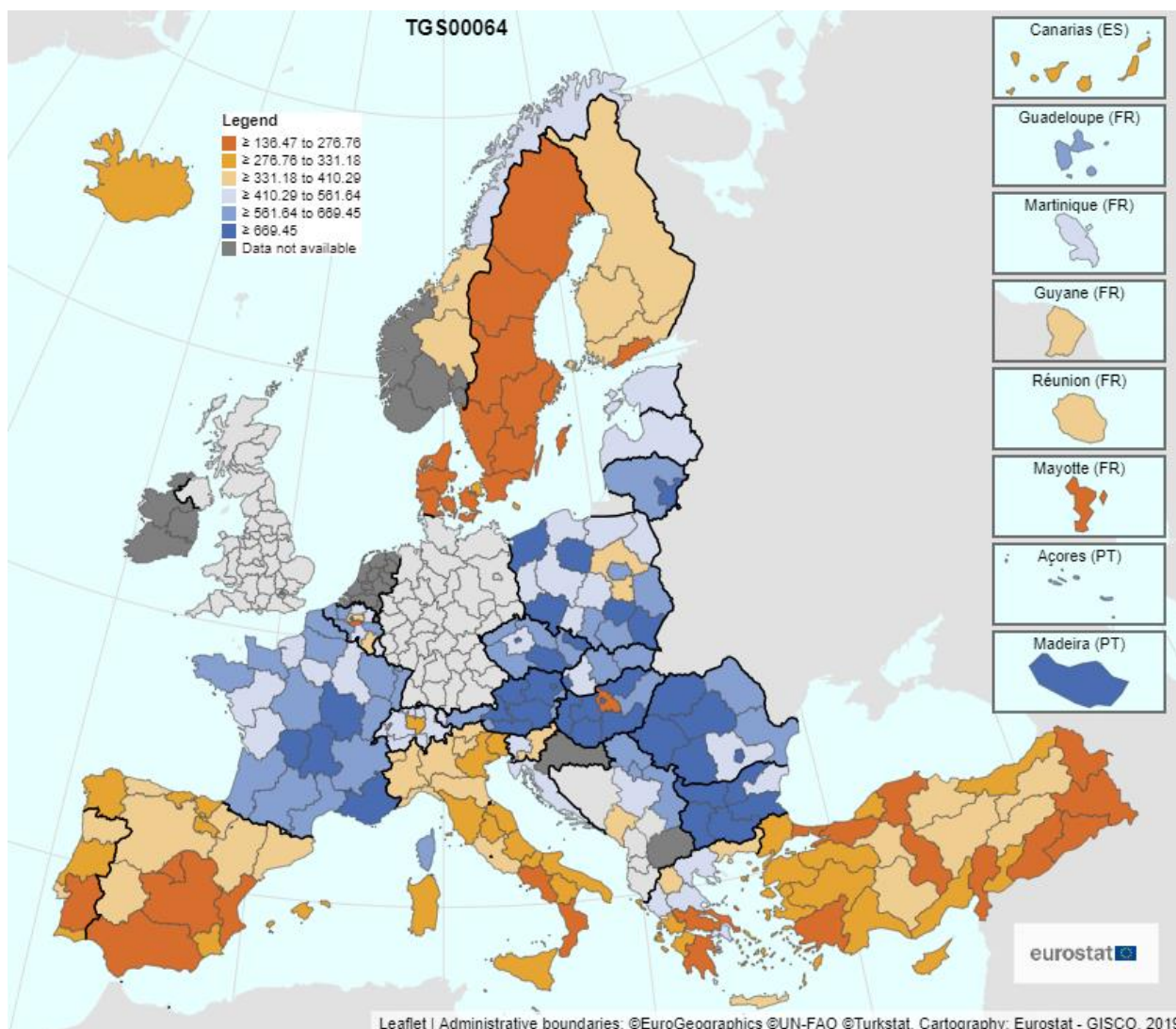
Sursă: Prelucrare de date INS

Conform statisticilor Eurostat, în ceea ce privește densitatea paturilor de spital disponibile raportat la 100.000 de locuitori, România se plasează printre primele locuri. Bulgaria, Austria și Ungaria sunt țările care au cea mai mare densitate de paturi, cu peste 700 paturi la 100.000 de locuitori, în timp ce România se apropie de același număr. În același timp, media la nivelul Uniunii Europene se situează la aproximativ 537 paturi la 100.000 de locuitori. La celălalt capăt al clasamentului se situează Danemarca și Suedia, cu 242, respectiv 213 paturi la 100.000 de locuitori.

Totuși, numărul relativ ridicat de paturi din spitale la 100.000 de locuitori nu indică eficiența sistemului sanitar românesc, ci orientarea acestuia către tratarea afecțiunilor prin spitalizarea pacientului indiferent dacă starea lui necesită imperios internarea sau aceeași problemă s-ar putea trata în sistem ambulatoriu. Această abordare comportă costuri ridicate asupra unui sistem insuficient finanțat, scăzându-i eficiența și eficacitatea, întrucât resursele insuficiente sunt utilizate pentru pacienții ajunși la spital, indiferent de starea lor, și de faptul că ar putea fi tratați mai eficient atât din perspectiva calității, cât și a costurilor, în sistem ambulatoriu.

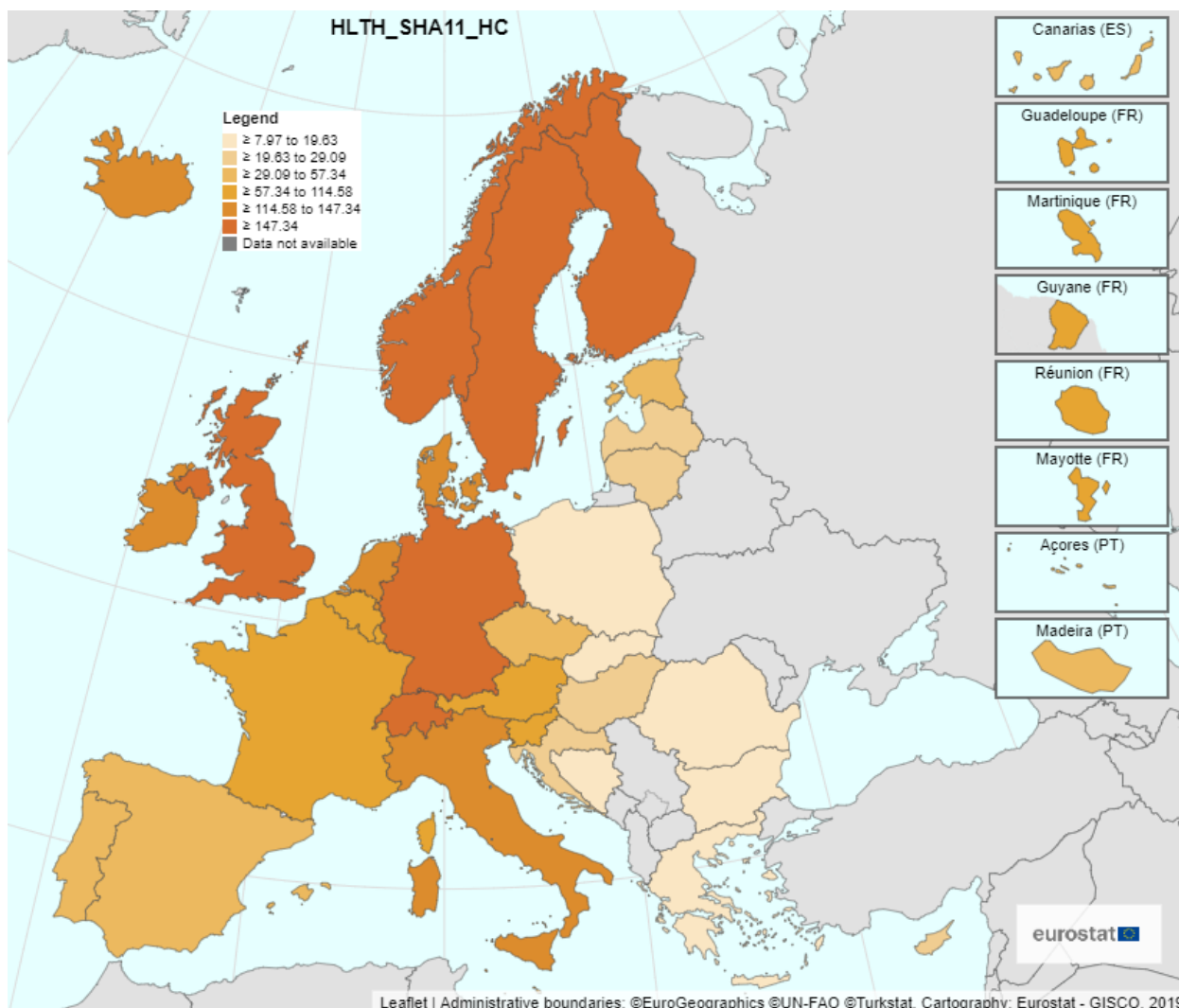
Figura nr. 121 Numărul de paturi de spital raportat la 100.000 locuitori, UE27, 2019

Sursă: Prelucrare de date Eurostat

În același timp, analizând cheltuielile publice ale statelor membre în domeniul sănătății preventive, se observă faptul că majoritatea statelor care au mai puține paturi la 100.000 de locuitori alocă o sumă mai mare pe cap de locuitor, comparativ cu statele care au mai multe paturi. Astfel, Suedia se plasează în vârful clasamentului cu 164 Euro cheltuiți pe cap de locuitor în domeniul sănătății preventive, în vreme ce Danemarca cheltuiește 128 Euro. De cealaltă parte, România se situează pe ultimul loc în Uniunea Europeană la acest capitol, cu doar 8 Euro cheltuiți pe cap de locuitor, în vreme ce media europeană se află la 82 Euro.

Figura nr. 122 Cheltuieli publice pe sănătate preventivă, exprimate în Euro pe locuitor, UE27, 2019

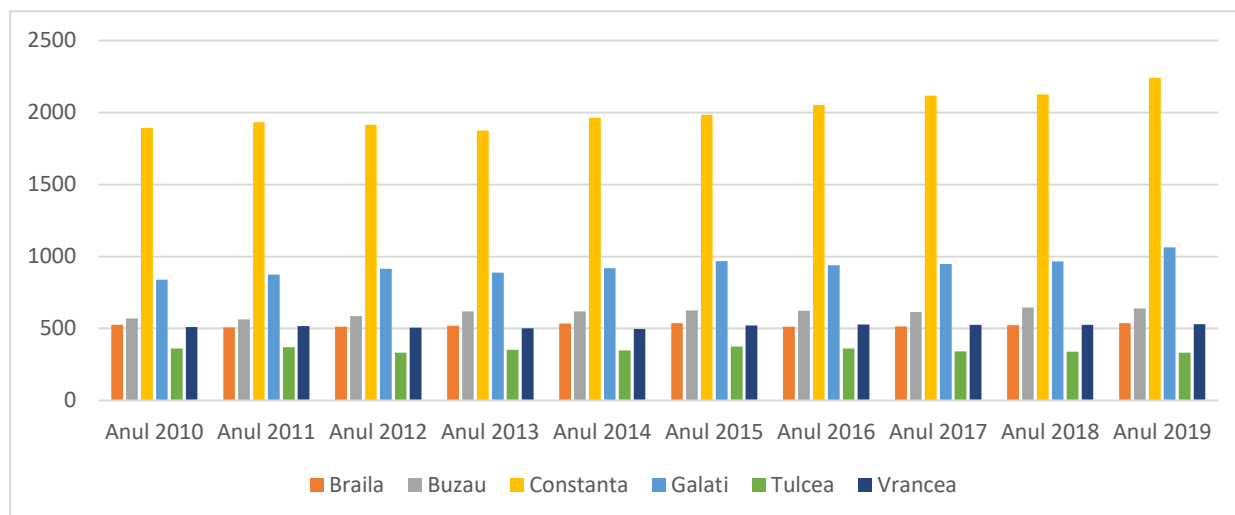
Sursă: Prelucrare de date Eurostat

Un alt indicator relevant de analizat pentru infrastructura sanitară este resursa umană, respectiv numărul medicilor pe județe. Analiza acestui indicator subliniază o creștere semnificativă a numărului medicilor, mai ales la nivelul județului Constanța, unde a crescut cu 18% în perioada 2010-2019. Astfel, în anul 2019, la nivelul județului Constanța se regăseau un număr total de 2.241 medici, cu aproximativ 1.200 mai mulți decât următorul județ, respectiv Galați. Trendul crescător se păstrează inclusiv raportând numărul de medici la 100.000 de locuitori, astfel, luând în calcul și fenomenul migrației populației.

Județul Galați a înregistrat și el o creștere de aproximativ 26,5% în aceeași perioadă de raportare, de la 840 medici în 2010, la 1.063 medici în 2019. Singurul județ din Regiunea Sud-

Est care a înregistrat scăderi în privința numărului de medici este Tulcea, înregistrând cu 8% mai puțini medici în perioada de referință.

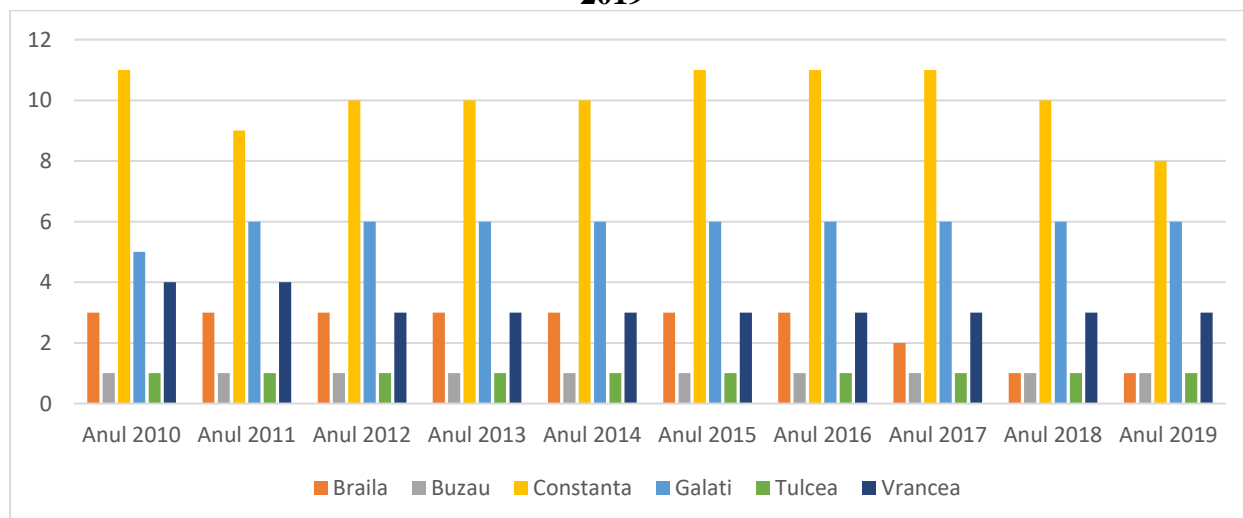
Figura nr. 123 Număr medici pe județe, Regiunea Sud-Est, 2010-2019

Sursă: Prelucrare de date INS

În privința numărului centrelor medicale de specialitate, se poate observa o scădere pronunțată la nivelul regiunii. În anul 2010 operau 25 de astfel de centre, numărul scăzând la 20 în 2019. În perioada de raportare, Constanța a pierdut 3 centre medicale de specialitate, Brăila a scăzut cu 2 și în Vrancea 1. Singurul județ care a avut mai multe centre în 2019 față de 2010 este județul Galați, cu un centru medical mai mult față de începutul perioadei de raportare.

Figura nr. 124 Centre medicale de specialitate pe județe, Regiunea Sud-Est, 2010-2019

Sursă: Prelucrare de date INS

Excluzând cabinetele medicale, infrastructura sanitară a Regiunii Sud-Est se bazează preponderent pe farmacii, puncte farmaceutice și laboratoare medicale. La nivel regional, farmaciile și punctele farmaceutice însumează 1.466 unități din cele 2.336 unități medicale care funcționau în Regiunea Sud-Est în 2019.

Distribuția pe județe a unităților sanitare relevă din nou rolul important pe care județul Constanța îl joacă în regiune în ceea ce privește infrastructura sanitară. Din totalul de 55 de spitale care funcționează în Regiunea Sud-Est, 21 se află pe teritoriul județului Constanța.

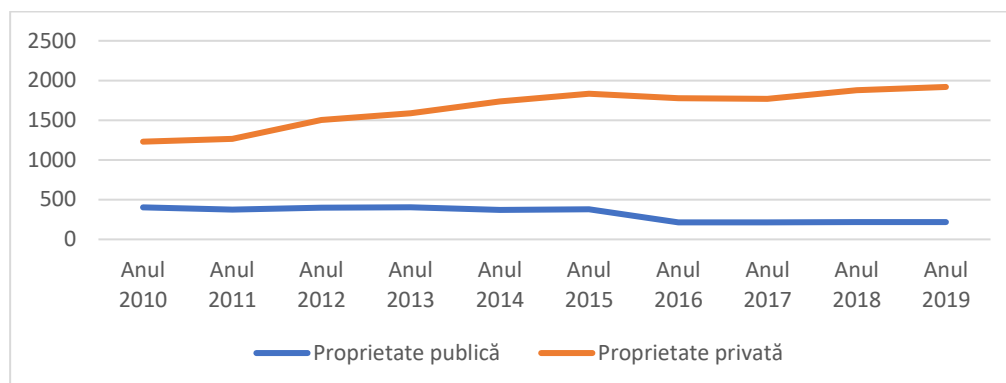
Tabel nr. 29 Principalele unități sanitare pe județe, exclusiv cabinete medicale, Regiunea Sud-Est, 2019 (UM: număr)

Anul 2019	Spitale	Ambulatorii de specialitate	Ambulatorii integrate spitalului	Policlinici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Centre de sănătate mintală	Sanatorii balneare	Unități medico-sociale	Centre de diagnostic și	Centre medicale de specialitate	Centre de dializa	Farmacii	Puncte farmaceutice	Depozite farmaceutice	Laboratoare medicale	Laboratoare de tehnica dentara	Centre de transfuzie
Regiunea SUD-EST	55	14	33	7	23	3	9	3	5	3	20	2	99	46	21	47	19	6
Brăila	5	0	4	1	2	0	1	0	1	0	1	0	14	78	1	62	58	1
Buzău	8	3	5	4	4	0	2	0	1	0	1	1	19	67	8	59	39	1
Constanța	21	9	8	1	5	0	3	3	1	3	8	1	38	18	10	15	62	1
Galați	10	1	9	1	4	1	2	0	2	0	6	0	12	27	1	14	9	1
Tulcea	4	0	2	0	4	0	1	0	0	0	1	0	83	18	0	23	20	1
Vrancea	7	1	5	0	4	2	0	0	0	0	3	0	60	17	1	30	6	1

Sursă: Prelucrare de date INS

Indicatorul privind forma de proprietate a unităților sanitare relevă o tranziție constantă la nivelul Regiunii Sud-Est, de la formele de proprietate publică, spre cele de proprietate privată. Dacă în anul 2010 erau 3 unități sanitare private la 1 unitate publică, în anul 2019 raportul urcă exponențial la aproape 9 la 1.

Figura nr. 125 Evoluția numărului de unități sanitare pe forme de proprietate, exclusiv cabinete medicale, Regiunea Sud-Est, 2010-2019 (UM: număr)

Sursă: Prelucrare de date INS

În ceea ce privește distribuția urban-rural a principalelor unități sanitare¹⁵ aceasta relevă o preponderență către mediile urbane. Astfel, la nivelul Regiunii Sud-Est, în mediul rural se regăsesc aproximativ 27% dintre unitățile sanitare. Cel mai bine acoperit județ din acest punct de vedere este județul Buzău, cu aproximativ 39%, în timp ce în județul Constanța se regăsesc în rural doar 17,2% din unitățile sanitare.

Tabel nr. 30 Distribuția urban-rural a principalelor unități sanitare, exclusiv cabinete medicale, pe județe, 2019

2019	Principalele unități sanitare		
	Urban	Rural	% Rural din Total
Brăila	270	89	24,80%
Buzău	242	155	39%
Constanța	573	119	17,19%
Galați	462	130	21,96%
Tulcea	111	46	29,29%
Vrancea	96	41	29,92%
Sud-Est	1.754	580	27,03%

Sursă: Prelucrare de date INS

¹⁵Spitale, Ambulatorii de specialitate, Ambulatorii integrate spitalului, Policlinici, Dispensare medicale, Centre de sănătate, Centre de sănătate mintală, Sanatorii balneare, Unități medico-sociale, Centre de diagnostic și tratament, Centre medicale de specialitate, Centre de dializa, Farmacii, Puncte farmaceutice, Depozite farmaceutice, Laboratoare medicale, Laboratoare de tehnică dentară, Centre de transfuzie

Concluzii

Domeniul sănătății reprezintă în continuare pentru România unul dintre domeniile cheie care necesită în continuare reforme și investiții, însă ultimii 10 ani relevă un trend pozitiv al principalilor indicatori. Regiunea Sud-Est se înscrie la rândul său în acest trend, observând schimbări pozitive cu privire atât la resursa umană cât și la nivel infrastructural. Astfel, analizând strict indicatori cantitativi precum numărul total al unităților sanitare sau numărul cadrelor medicale, se poate observa o creștere în perioada de analiză, creștere care plasează Regiunea Sud-Est la mijlocul clasamentului regiunilor României.

În schimb, o analiză calitativă relevă anumite vulnerabilități ale domeniului sănătății. Distribuția infrastructurală între mediile urbane și rurale prezintă în continuare o provocare în ceea ce privește accesul la sănătate pentru cetățenii din regiune, precum și accentul pus de sistemul medical pe tratare, în detrimentul abordării europene care vizează în primul rând prevenția bolilor. De asemenea, un alt factor de risc care vizează accesul la sănătate este și dezvoltarea infrastructurii private de sănătate, în detrimentul celei publice. Numărul redus de unități medicale în mediul rural, în special a spitalelor, distanțele prea mari până la o clinică specializată, costurile sau listele de așteptare sunt cei mai relevanți factori care determină disparitățile privind accesul populației la serviciile medicale. Astfel de obstacole, deși sunt indirecte, influențează nefavorabil starea generală a sănătății populației.

2.5.11 Infrastructura de servicii sociale

La nivel european, domeniul asistenței sociale este acoperit de Pilonul European al Drepturilor Sociale. Acesta prevede un set de 20 de principii care sunt grupate în trei capitole principale:

- **Capitolul 1:** Egalitatea de șanse și de acces pe piața forței de muncă
- **Capitolul 2:** Condiții de muncă echitabile
- **Capitolul 3:** Protecția și incluziunea socială

Dintre cele trei capitole, Capitolul 3 – Protecția și incluziunea socială este cel care vizează în mod specific domeniul asistenței sociale, prin cele 10 principii pe care le înglobează, respectiv:

1. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii
2. Protecție socială
3. Indemnizații de șomaj
4. Venit minim

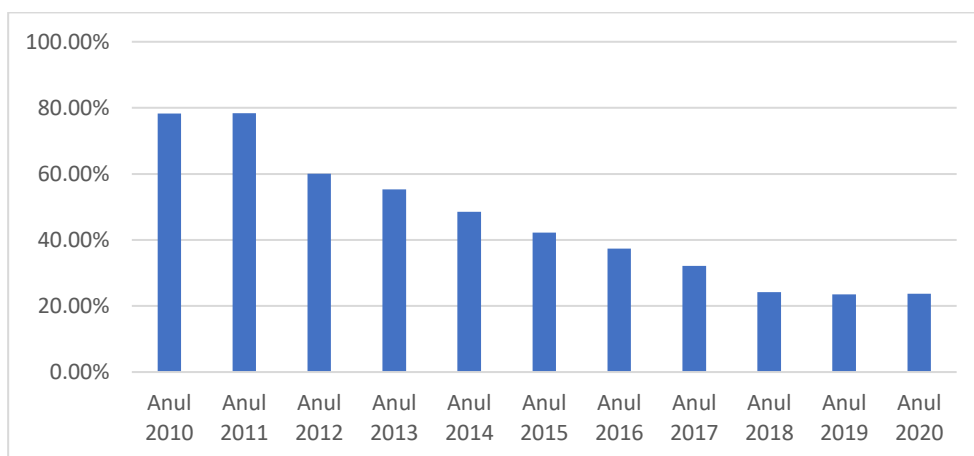
5. Veniturile și pensiile pentru limită de vârstă
6. Asistența medicală
7. Incluziunea persoanelor cu handicap
8. Îngrijire pe termen lung
9. Locuințe și asistență pentru persoanele fără adăpost
10. Accesul la servicii esențiale

Prin aceste principii, Uniunea Europeană și-a asumat ca obiectiv de atins până în anul 2030 reducerea cu cel puțin 15 milioane a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, însă criza provocată de pandemia de COVID-19 îngreunează în mod semnificativ atingerea acestui obiectiv.

La nivel național, România a aprobat în luna martie a anului 2021 „Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027”. Aceasta a fost elaborată în concordanță atât cu cadrul european și cu obiectivele naționale asumate pentru implementarea *Strategiei Europa 2020*, dar și a *Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă definite de Organizația Națiunilor Unite în cadrul Agendei 2030*.

Una dintre problemele principale ale domeniului protecției sociale este asigurarea surselor minime de venit pentru un trai decent. În ultimii 10 ani, indemnizația de șomaj s-a aflat într-o scădere constantă ca pondere din salariul minim brut. Dacă în anul 2010 aceasta reprezenta aproape 80% din salariul minim brut, în anul 2020 ea reprezenta doar 23.70%.

Figura nr. 126 Indemnizație șomaj (șomeri cu experiență în muncă) – în procente față de salariul minim brut pe economie (procent), național, 2010-2020

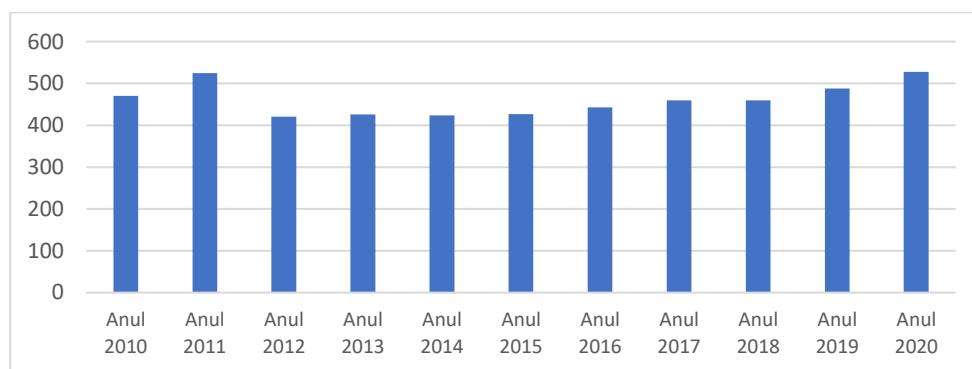

Sursa: prelucrare date INS

Scăderea drastică a indemnizației de șomaj ca procent din salariul minim este explicată prin stagnarea relativă a indemnizației de șomaj comparativ cu salariul minim brut, care a crescut în perioada de referință. Față de anul 2010 indemnizația de șomaj a crescut cu doar 60 de lei în anul 2020, ajungând astfel la 528 lei.

Figura nr. 127 Indemnizație șomaj (șomeri cu experiență în muncă) – media lunară pe persoană (lei), național 2010-2020

Sursă: Prelucrare date INS

În ultimii 10 ani, atât veniturile, cât și cheltuielile dedicate protecției sociale au crescut. Din 2010 până în 2020, veniturile pentru protecția socială au crescut cu aproximativ 43%, în vreme ce cheltuielile au crescut cu peste 54%. Totuși, raportul dintre venituri și cheltuieli s-a păstrat în mod consistent pe excedent bugetar în perioada de referință, România colectând mai multe venituri decât sumele cheltuite efectiv pe serviciile de protecție socială. Cel mai mare excedent a fost înregistrat în anul 2015, când balanța venituri-cheltuieli raporta un sold pozitiv cu 19% mai mulți lei colectați decât cheltuiți. Abia în anul 2018 a fost corectată această tendință, când soldul înregistrează un exces de 1,5%.

Tabel nr. 31 Veniturile si cheltuielile de protecție socială (milioane lei), național, 2010-2018

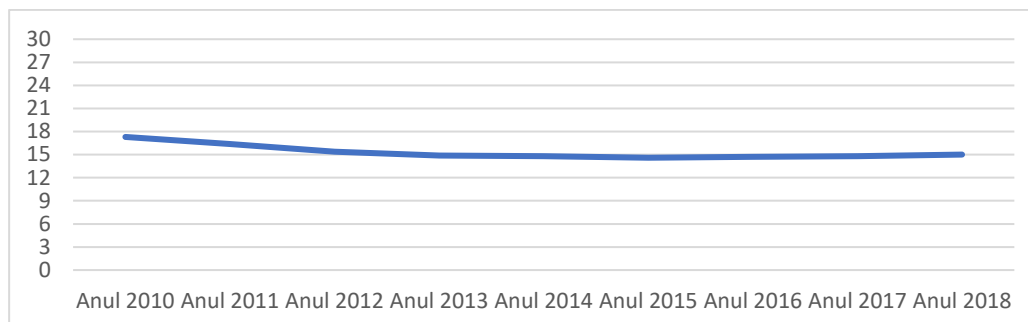
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Venituri	101.194	106.725	110.788	116.208	120.815	128.126	116.136	130.525	144.982
Cheltuieli	92.411	92.680	91.472	94.812	98.584	103.886	111.822	126.749	142.906
Sold (+/-)	8.783	14.045	19.316	21.396	22.231	24.240	4.314	3.776	2.076

Sursă: Prelucrare date INS

Ponderea cheltuielilor de protecție socială ca procent din PIB a cunoscut o ușoară scădere în perioada de referință. Însă această scădere s-a înregistrat în special în perioada 2010-2013, când a scăzut cu aproximativ 2.4%. Următorii ani, ponderea cheltuielilor de protecție socială rămâne

relativ constantă, deși suma efectivă alocată cheltuielilor a crescut cu peste 50% între 2013 și 2018. Acest lucru se datorează ratei de creștere a economiei naționale în perioada de referință.

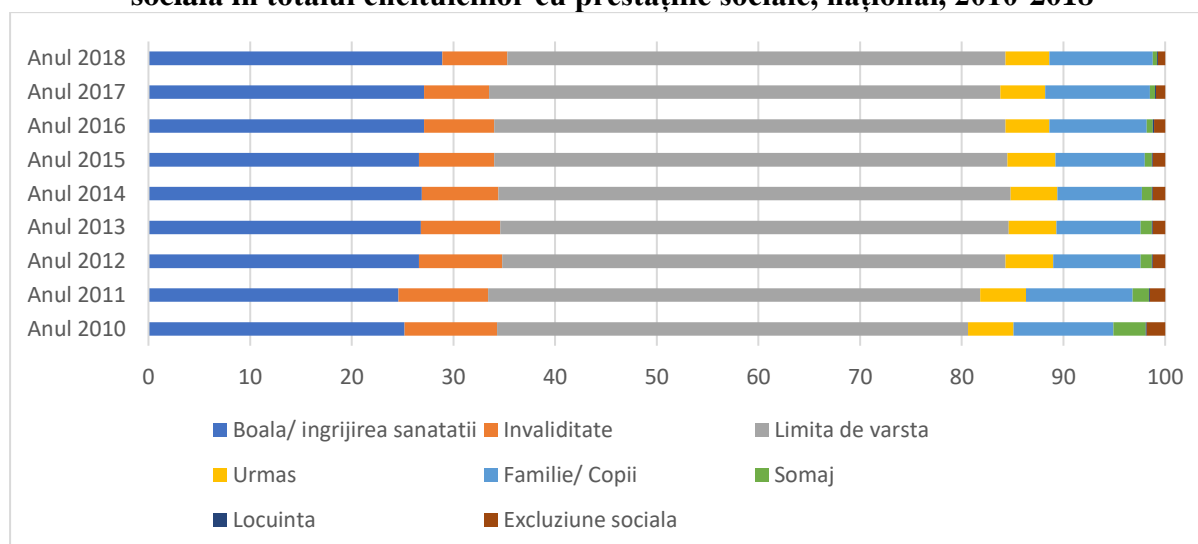
Figura nr. 128 Ponderele cheltuielilor de protecție socială ca procent din PIB, național, 2010-2018

Sursă: Prelucrare date INS

În ceea ce privește modul în care sunt distribuite fondurile aferente cheltuielilor sociale, graficul de mai jos arată distribuția acestora pe categorii de cheltuieli și evoluția acestora în timp. Astfel, se observă faptul că structura nu se modifică semnificativ în timp. Cele mai mari ponderi din total sunt cheltuite pe categoria „limită de vârstă” și „boală/îngrijirea sănătății”, în timp ce „șomaj” și „excluziune socială” ocupă cele mai mici ponderi din total. Primele două, de altfel, au și avut parte de o ușoară creștere a ponderii, în vreme ce cheltuielile aferente invalidității, șomajului și excluziunii sociale au continuat să se diminueze.

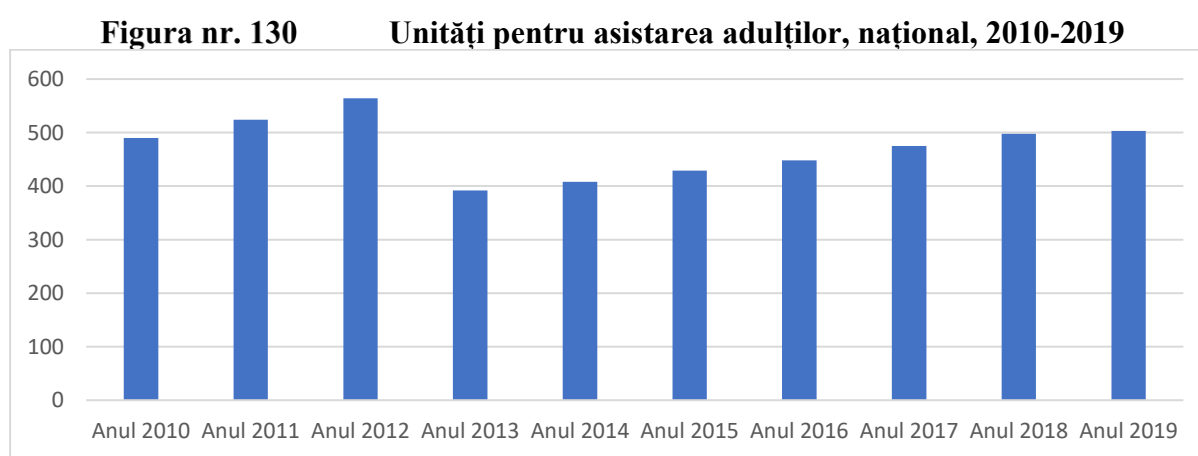
Figura nr. 129 Ponderele cheltuielilor din cadrul fiecărei funcții de prestație socială în totalul cheltuielilor cu prestațiile sociale, național, 2010-2018

Sursă: Prelucrare date INS

Infrastructura efectivă de asistență socială este compusă din diverse structuri dedicate prestării de servicii sociale persoanelor aflate în situații vulnerabile. Dintre acestea, au fost analizate evoluția unităților pentru asistarea adulților și personalul medico-administrativ care sunt arondați acestora, a căminelor pentru persoane vârstnice, a instituțiilor rezidențiale și a unităților de învățământ special.

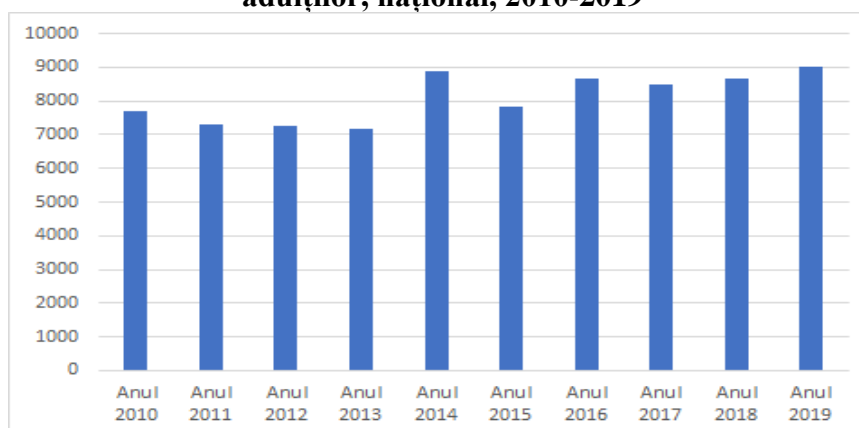
La nivel național, numărul unităților pentru asistarea adulților a stagnat în perioada analizată. Cu toate acestea, se observă o scădere semnificativă între anii 2012 și 2013, când numărul unităților a scăzut de la 564 la 392, pentru ca ulterior să reia trendul de creștere constantă și să revină la aproximativ aceeași valoare din 2010.

Sursă: Prelucrare de date INS

În termeni de personal medico-administrativ, evoluția indicatorului ilustrează o creștere cu aproximativ 15.4% în 2019 față de anul 2010.

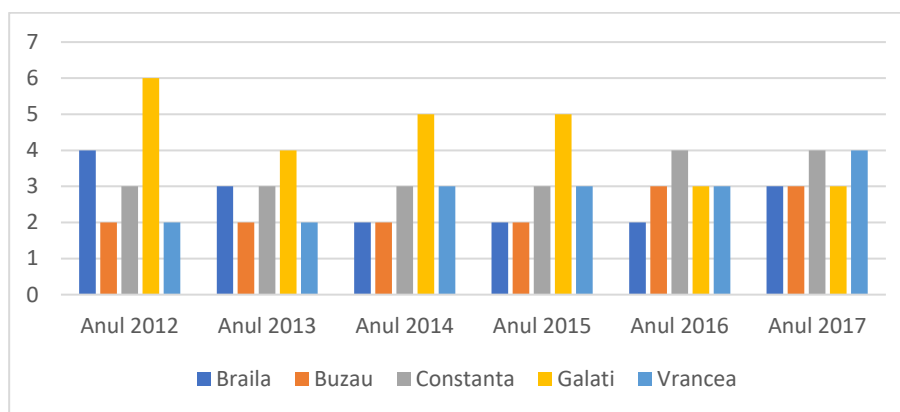
Figura nr. 131 Personal medico-administrativ în unitățile pentru asistarea adulților, național, 2010-2019

Sursă: Prelucrare de date INS

Infrastructura căminelor pentru persoane vârstnice este reprezentată de un număr de 17 unități la nivelul Regiunii Sud-Est. Acest număr a rămas constant în perioada 2012-2017, pentru care există date ce monitorizează acest indicator. Chiar dacă numărul total a rămas constant, au avut loc totuși modificări la nivel de județe, în special în Galați unde au fost închise 3 astfel de instituții, precum și în județul Brăila unde a funcționat în 2017 cu un cămin mai puțin față de 2012. De cealaltă parte, județele Buzău și Constanța au avut cu un cămin funcțional mai mult în 2017 față de 2012, iar în județul Vrancea au apărut două în plus. Pe lângă căminele reprezentate în graficul de mai jos, care se află în subordinea autorităților locale, mai funcționează două în județul Buzău și câte unul în județele Galați, Tulcea și Vrancea care sunt în subordinea consiliilor județene.

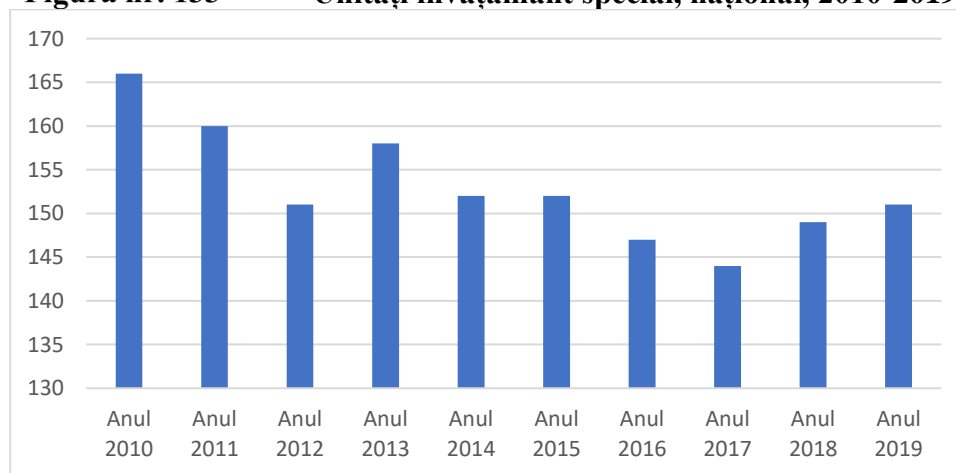
Figura nr. 132 Cămine pentru persoane vârstnice, nivel județean, 2012-2017

Sursa: prelucrare date INS

Numărul unităților de învățământ special la nivel național a înregistrat o scădere în perioada raportată, de la 166 de unități în 2010 la 151 în 2019. Totuși, se observă o ușoară creștere din anul 2017 până în 2019, când au fost puse în funcțiune 7 astfel de unități.

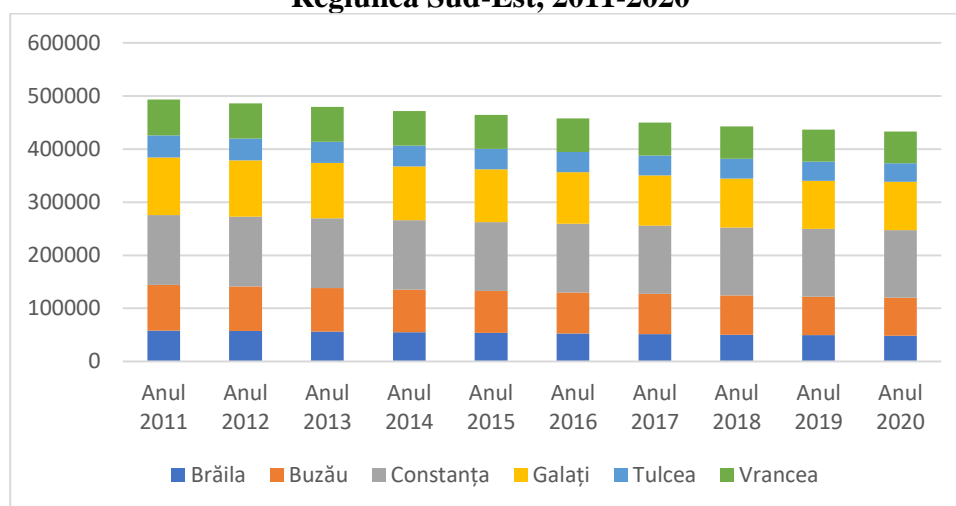
Figura nr. 133 Unități învățământ special, național, 2010-2019

Sursa: prelucrare date INS

La nivelul Regiunii Sud-Est, numărul alocațiilor de stat pentru copii pe care autoritățile locale le-au plătit a scăzut în perioada 2011-2019. Analiza începe din anul 2011, deoarece este primul an din care au fost raportate datele privind numărul total de beneficiari la nivel județean. Se observă astfel o scădere de 11,5% a numărului total de beneficiari, din 2011 până în 2019. Trendul de scădere poate fi observat la nivelul fiecărui județ al regiunii, județele Brăila, Tulcea și Vrancea înregistrând o scădere între 5.000 și 8.000 beneficiari, în timp ce județele Buzău și Galați au înregistrat cele mai mari scăderi, 14.000 respectiv 10.000 mai puțini beneficiari. Cea mai mică scădere a fost înregistrată în județul Constanța, cu 4.000 de beneficiari mai puțin în 2019 față de 2011.

Figura nr. 134 Alocația de stat pentru copii (număr mediu lunar de beneficiari), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

Sursa: prelucrare date INS

Distribuția pe vârste a numărului mediu lunar de beneficiari ai alocației de stat pentru copii, arată o distribuție preponderent axată pe segmentul de vârstă între 2 și 18 ani. 8.5% dintre beneficiari au sub 2 ani, 89.5% sunt beneficiari cu vârsta cuprinsă între 2 și 18 ani, și restul de 2% au vârsta peste 18 ani. Cei mai mulți beneficiari se regăsesc în județul Constanța, respectiv 29.5% din total, în timp ce județul Tulcea numără cei mai puțini, mai precis 8.1%.

Tabel nr. 32 Alocația de stat pentru copii, beneficiari pe categorii de vârste, Regiunea Sud-Est, 2020

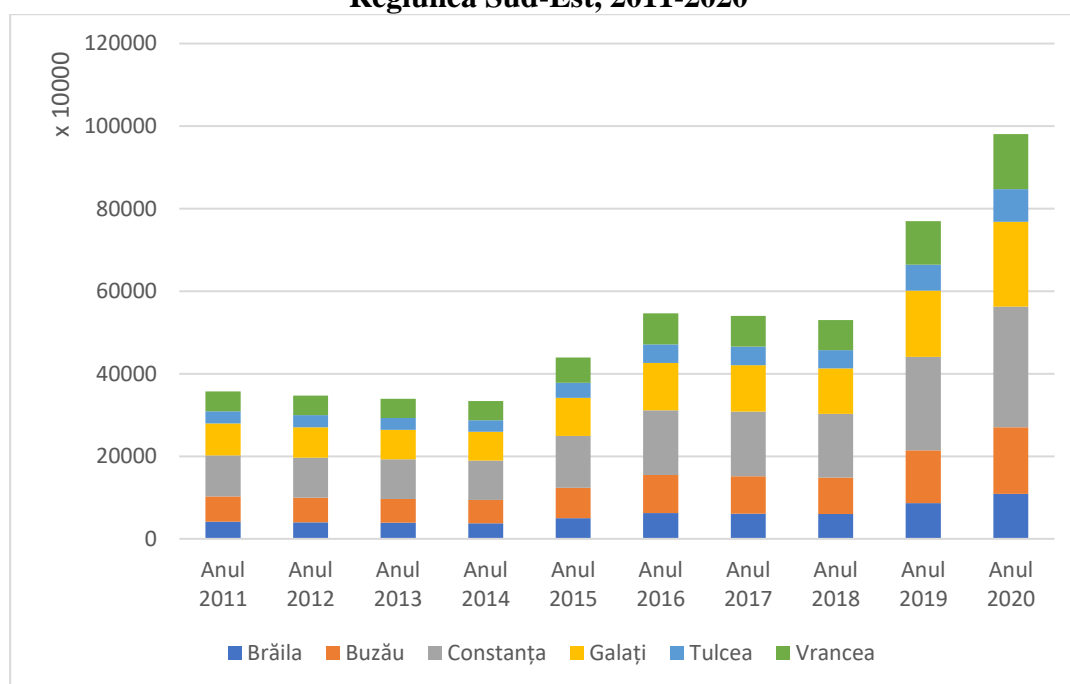
Număr mediu lunar de beneficiari				
	Total	copii mai mici de 2 ani	copii între 2 și 18 ani	copii mai mari de 18 ani
Regiunea Sud-Est	432.846	36.041	387.690	8.883
Brăila	48.606	4.010	43.330	1.256
Buzău	71.343	5.904	63.883	1.517
Constanța	127.520	11.175	113.846	2.441

Număr mediu lunar de beneficiari				
Galați	90.736	7.372	81.455	1.862
Tulcea	35.277	2.697	31.914	645
Vrancea	59.364	4.883	53.262	1.162

Sursa: prelucrare date Institutul Național de Statistică

Dacă numărul total al beneficiarilor de alocații pentru copii a scăzut în perioada raportată, quantumul total al sumelor plătite a crescut. Astfel, la nivelul județelor Regiunii Sud-Est totalul sumelor plătite pentru alocațiile copiilor s-au dublat în perioada raportată. Totalul alocațiilor pentru copii număra aproximativ 357 milioane lei în 2011, crescând la 770 milioane lei în 2019.

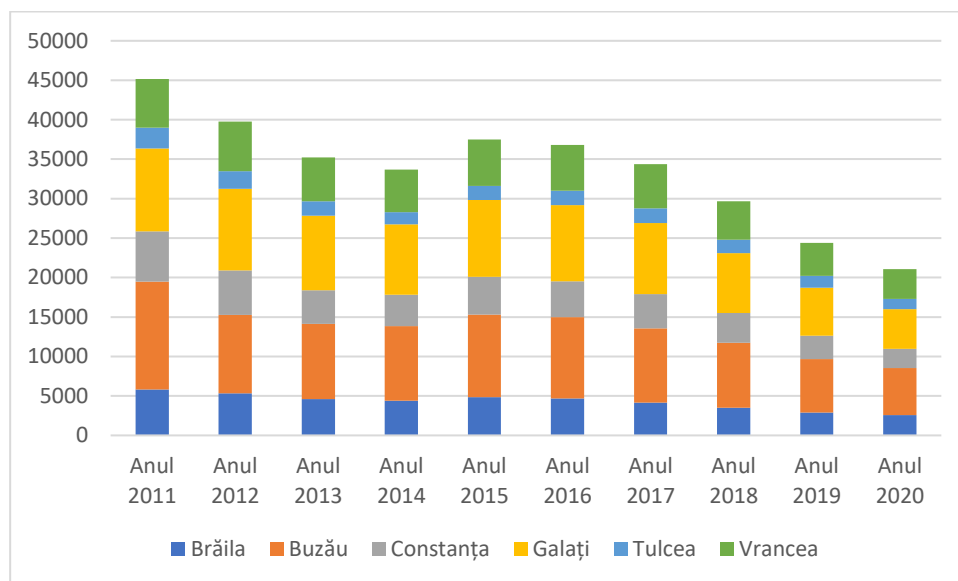
Figura nr. 135 Alocația de stat pentru copii (sume plătite în medie pe lună), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

Sursa: prelucrare date INS

Același trend de scădere se regăsește și în rândul celor care primesc alocația pentru susținerea familiei. Totalul beneficiarilor a scăzut astfel cu 46% între 2011 și 2019, cu o creștere momentană între 2014 și 2015 înainte să revină trendul de scădere.

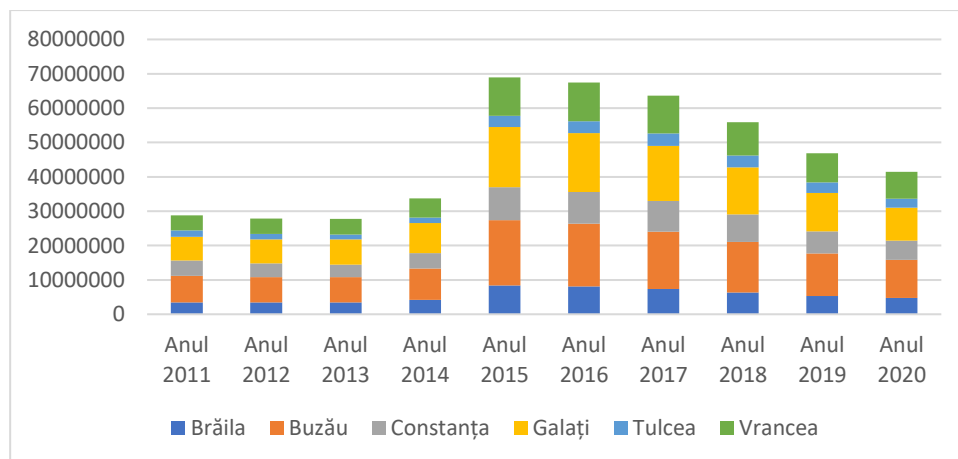
Figura nr. 136 Alocația pentru susținerea familiei (număr mediu lunar de beneficiari), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

Sursa: prelucrare date INS

Spre deosebire de evoluția alocației de stat pentru copii, alocația pentru susținerea familiei a avut parte de o evoluție negativă în ultimii 5 ani. Deși quantumul sumelor plătite a crescut în 2019, raportat la 2011, se observă o scădere de 32% din 2015 până la finalul perioadei raportate.

Figura nr. 137 Alocația pentru susținerea familiei (sume plătite în medie pe lună), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

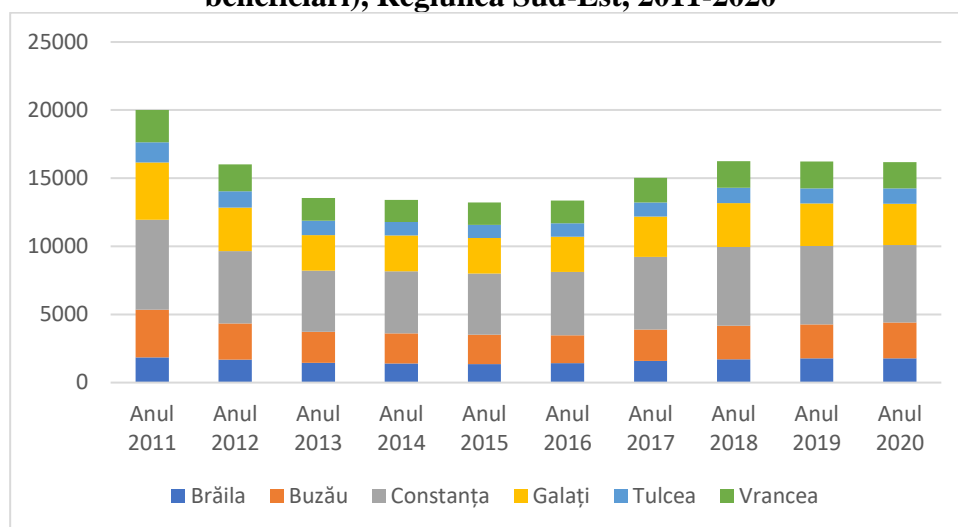

Sursa: prelucrare date INS

Numărul mediu lunar al beneficiarilor indemnizației pentru creșterea copilului a avut o perioadă de scădere, între 2011 și 2015, apoi a revenit pe trend pozitiv între 2016 și 2019. Deși în ultimii ani a avut loc această evoluție pozitivă, totuși numărul total al beneficiarilor nu a revenit la nivelul din 2011. Astfel, în 2019 erau raportați lunar în medie 4.000 mai puțini beneficiari față de 2011.

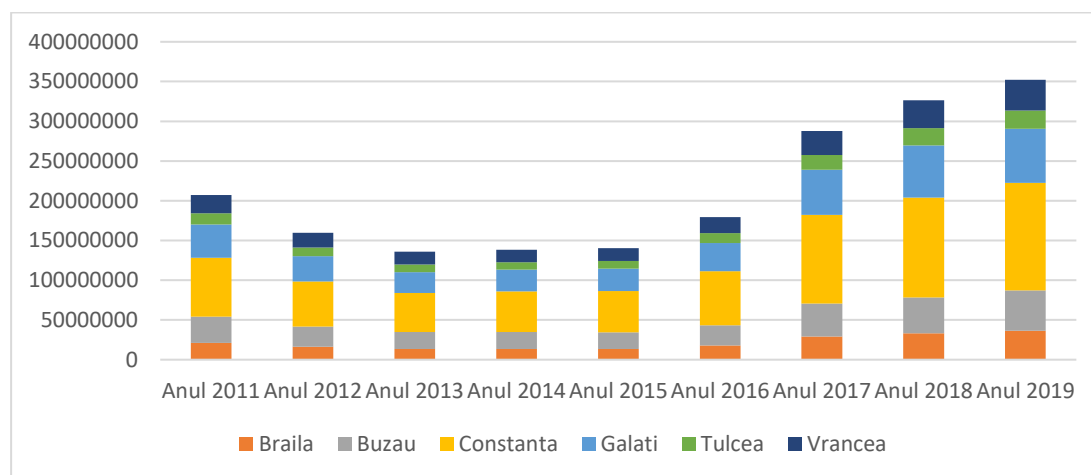
Figura nr. 138 Indemnizația pentru creșterea copilului (număr mediu lunar de beneficiari), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

Sursa: prelucrare date INS

Cuantumul sumelor plătite pe indemnizațiile pentru creșterea copilului a avut parte de același trend precum numărul de beneficiari. Dacă între 2011 și 2013 indicatorul a scăzut constant, din 2014 a revenit și a continuat să crească ajungând la peste 352 milioane lei, față de 207 milioane lei cât erau cheltuiți în 2011.

Figura nr. 139 Indemnizația pentru creșterea copilului (sume plătite în medie pe lună), Regiunea Sud-Est, 2011-2020

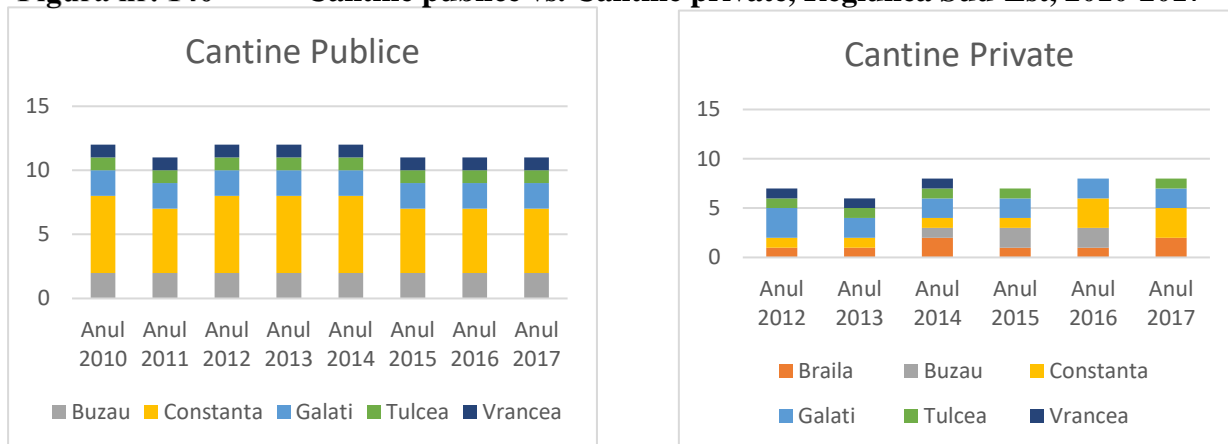

Sursa: prelucrare date INS

În ceea ce privește infrastructura cantinelor sociale, distribuția pe forme de proprietate indică o preponderență a cantinelor publice, care sunt aproape de două ori mai numeroase. Datele disponibile prezintă situația pe perioada 2010-2017 în privința cantinelor publice, în vreme ce datele disponibile pentru cantinele private se rezumă la perioada 2012-2017. Cu toate acestea,

cantinele publice nu sunt prezente în județul Brăila, în vreme ce cantinele private par să fie mai instabile, acestea variind de-a lungul perioadei raportate.

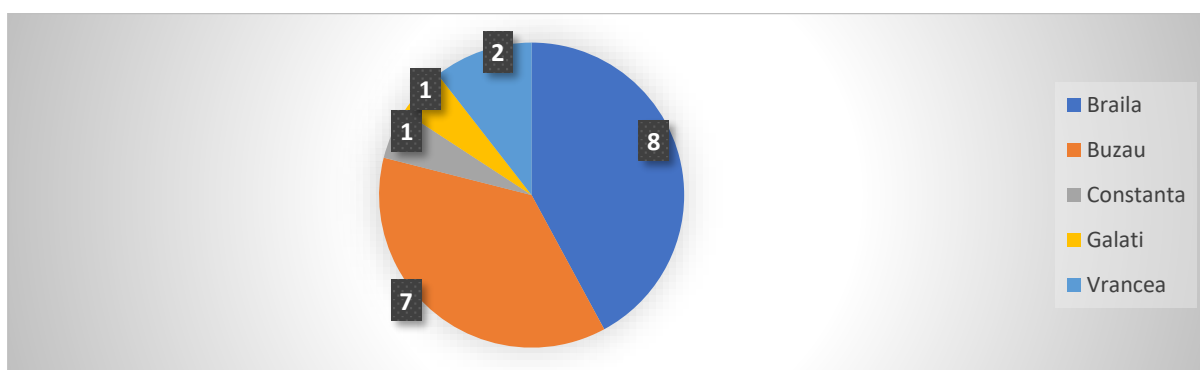
Figura nr. 140 Cantine publice vs. Cantine private, Regiunea Sud-Est, 2010-2017

Sursa: prelucrare date INS

Domeniul asociativ este și el un element important din perspectiva asistenței sociale, acoperind goluri și curențe la nivel comunitar pentru care statul nu are resursele disponibile necesare. La nivelul Regiunii Sud-Est se observă o penurie a disponibilității asociațiilor și fundațiilor beneficiare de finanțare de la bugetul local. Județele Brăila și Buzău au avut în anul 2019, 8, respectiv 7 fundații și asociații pe care le-au sprijinit financiar, în vreme ce județul Tulcea nu a avut nicio fundație sau asociație.

Figura nr. 141 Număr total de asociații și fundații beneficiare, Regiunea Sud-Est, 2019

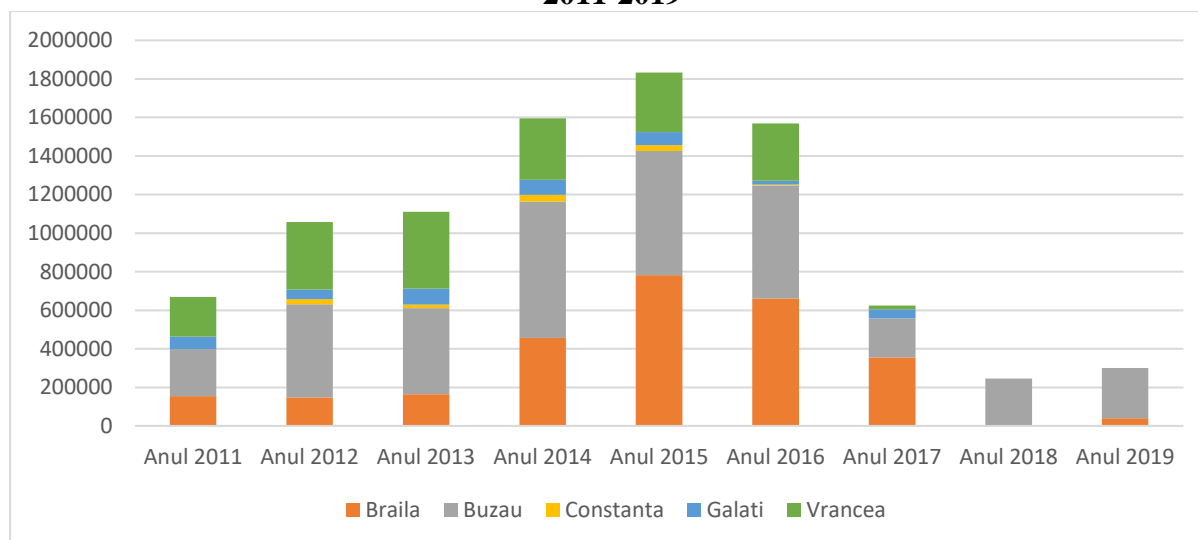

Sursa: prelucrare date INS

Cuantumul sumelor plătite către asociații și fundații este și el relevant, arătând astfel disponibilitatea autorităților publice de a sprijini mediul asociativ. Însă, la fel ca în cazul numărului de asociații și fundații beneficiare, totalul sumelor plătite către acestea a fost deficitar în special în ultimii 3 ani. Singurul județ care alocă în mod constant o anumită sumă

către asociații și fundații este județul Buzău, în vreme ce celelalte județe au întrerupt complet orice fel de finanțare către acestea în ultimii doi ani.

Figura nr. 142 Total sume plătite către asociații și fundații, Regiunea Sud-Est, 2011-2019

Sursa: prelucrare date INS

Concluzii

În privința infrastructurii serviciilor sociale, Regiunea Sud-Est prezintă atât aspecte pozitive cât și mai puțin pozitive. Disponibilitatea indicatorilor la nivel regional variază și îngreunează formarea unei imagini mai clare asupra situației serviciilor sociale, însă corelarea datelor la nivel național cu alte date prezentate la capitolul demografic, precum și datele care sunt disponibile la nivel județean permit trasarea unor concluzii importante. Prima dintre acestea este rezultatul fenomenului de depopulare a județelor din regiune, care se confruntă atât cu rata crescută de îmbătrânire care pune presiune pe sistemul social, cât cu și rata crescută de plecare a tinerilor din regiune, care reduce numărul total de beneficiari ai sistemului și permite redistribuirea acestor resurse către creșterea cuantumului indemnizațiilor disponibile. O a doua concluzie rezultă din corelarea cu indicatorii macro-economi, care deși la nivel național conturează un trend de creștere economică, la nivel local crește disponibilitatea resurselor alocate infrastructurii sociale. Cu toate acestea, creșterea costului cheltuielilor cotidiene la nivel național se reflectă și în Regiunea Sud-Est, iar sistemul social nu ține pasul cu creșterea acestuia. Efectul negativ se resimte mai ales din cauza scăderii constante a alocațiilor pentru susținerea familiei. A treia concluzie importantă a subcapitolului referitor la infrastructura socială reflectă prioritatea acordată sprijinului copiilor ce provin din medii defavorizate.

2.5.12 Infrastructura situații de urgență

În România, situațiile de urgență intră în atribuțiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență. Această instituție are câte un corespondent la nivelul fiecărui județ din România. Astfel, la nivelul Regiunii Sud-Est funcționează 6 Inspectorate pentru Situații de Urgență.

Datele colectate din Regiunea Sud-Est vizează în principal indicatori ce măsoară capacitatea de intervenție a unităților pentru situații de urgență, însă lipsa furnizării datelor complete de către județele Constanța și Tulcea împiedică formarea unei imagini de ansamblu la nivelul întregii regiuni.

Dezvoltarea infrastructurii pentru situații de urgență este realizată la nivelul Regiunii Sud-Est și prin accesarea de fonduri europene, exemplu în acest sens fiind proiectul „Îmbunătățirea capacității de intervenție la urgențele medicale – Regiunea Sud-Est”, finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020. Acesta vizează investiții de aproximativ 75 milioane lei, în vederea extinderii mijloacelor de intervenții cu următoarele echipamente:

- 68 de ambulanțe tip B 4x4;
- 57 de ambulanțe tip B 4x2;
- 23 de ambulanțe tip C;
- 23 de ambulanțe tip A2;
- 3 ambulanțe pentru acces în zone foarte greu accesibile;
- 1 ambulanță pentru transportul nou-născuților în stare critică;
- 2 ambulanțe specializate pentru pacienții cu risc biologic;
- 6 ambulanțe pentru transport victime multiple;
- 1 unitate de suport pentru accidente colective;

Indicatorii privind timpul mediu de răspuns și timpul mediu de intervenție ilustrează o creștere semnificativă, datorată și amplificării numărului de solicitări din anul 2020, cauzate de pandemia Covid-19. Cu toate acestea, se observă o creștere chiar și în perioada premergătoare anului 2020, în special la nivelul județelor Brăila și Buzău.

Tabel nr. 33 Timpul mediu de răspuns în situații de urgență, la nivelul județean, în perioada 2010-2020 (UM: minute)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	10	11	11	13	17	16	15	14	14	13	18
Buzău	6,34	6,02	5,22	4,07	6,18	6,18	9,08	10,48	10,5	11,26	13,04
Constanța	:	:	:	:	:	:	:	12,34	11,53	11,1	11,23

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Galați	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Vrancea	11,5	11,38	10,46	12,25	11,12	11,47	12,04	12,19	11,41	11,16	12,16

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Tabel nr. 34 Timpul mediu de intervenție în situații de urgență, la nivel județean, în perioada 2010-2020 (UM: minute)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	46	47	49	54	60	56	57	54	53	53	66
Buzău	39,41	39,46	37,47	36,41	38,13	39,53	59,18	61,13	61,58	63,14	62,31
Constanța	:	:	:	:	:	:	:	42	37	:	:
Galați	14,75	17,2	18,12	20,62	18,22	15,97	28,29	23,22	22,88	17,22	18,7
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Vrancea	42,46	41,1	47,22	41,18	42,05	40,35	43,15	41,24	41,35	40,22	43,55

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Numărul persoanelor asistate a crescut semnificativ în perioada 2010-2020 la nivelul tuturor județelor analizate. Se observă o creștere de două sau chiar trei ori mai mare în anul 2020 față de anul 2010. Acest lucru poate fi explicat și prin extinderea infrastructurii de intervenție, astfel încât să permită o capacitate mai mare de răspuns la solicitări.

Tabel nr. 35 Numărul persoanelor asistate în situații de urgență, la nivel județean, în perioada 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	1.648	2.612	3.906	3.837	3.325	3.118	3.057	2.587	3.291	3.317	5.720
Buzău	1.904	2.174	2.574	1.941	3.345	4.197	5.186	5.293	5.311	7.163	8.128
Constanța	:	:	:	:	:	:	:	11.201	11.385	:	15.234
Galați	2.843	2.962	4.662	3.422	4.869	6.659	6.353	7.169	7.291	7.350	7.860
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Vrancea	1.490	1.995	3.179	3.257	4.010	4.345	3.619	3.109	3.944	3.879	6.120

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Numărul total al unităților SMURD din Regiunea Sud-Est este și el în creștere, ajungând de la 3 la 5 în Brăila, de la 2 la 6 în Buzău, iar județul Galați păstrând un număr constant de 4 unități.

Tabel nr. 36 Numărul unităților SMURD la nivel județean, în perioada 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	3	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5
Buzău	2	2	2	2	2	3	4	4	5	5	6
Constanța	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	10
Galați	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	4
Vrancea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	4

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Totalul intervențiilor SMURD a fost colectat la nivelul județelor Buzău și Vrancea, observându-se o creștere semnificativă a numărului de intervenții, respective de aproximativ trei ori și jumătate mai mare în 2020 față de 2010.

Tabel nr. 37 Numărul intervențiilor SMURD la nivel județean, în perioada 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Buzău	2.072	2.303	2.635	2.044	3.440	4.308	5.337	5.434	5.479	7.253	6.938
Constanța	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Galați	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Vrancea	1.483	1.972	3.113	3.212	3.999	4.313	3.541	3.026	3.887	3.805	5.786

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Numărul incendiilor la care s-a intervenit în Regiunea Sud-Est a fost și el în creștere, în special în județul Buzău, care a înregistrat de aproape trei ori mai multe intervenții în 2020 față de 2010.

Tabel nr. 38 Numărul intervențiilor la incendii (inclusiv incendii vegetație), la nivel județean, în perioada 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brăila	283	444	448	335	408	400	494	531	713	751	577
Buzău	840	1.095	1.011	738	921	1.025	1.652	1.936	1.557	2.095	2.149
Constanța	:	:	:	:	:	:	531	469	484	:	:
Galați	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tulcea	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Vrancea	380	600	790	402	471	554	524	566	548	728	695

Sursa: ISU regionale; Legendă: ':' - date lipsă

Concluzii

Din datele puse la dispoziție de către Inspectoratele regionale pentru Situații de Urgență, se observă o creștere a presiunii puse pe infrastructura pentru situații de urgență. În perioada observată s-a înregistrat o creștere semnificativă a solicitărilor preluate de către ISU, ceea ce a dus și la creșterea timpilor de răspuns și de intervenție. Anul 2020 a fost unul în mod special mai dificil, din cauza izbucnirii Pandemiei COVID-19.

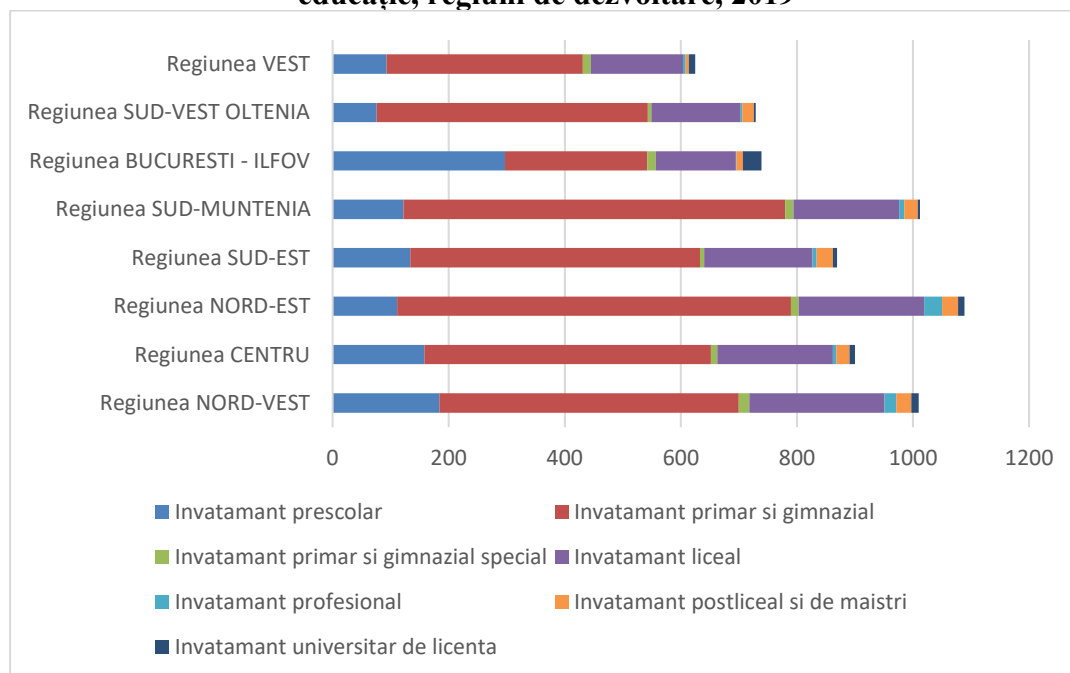
2.5.13 Infrastructura de educație

Dezvoltarea infrastructurii educaționale este unul dintre cele mai importante aspecte pentru asigurarea unei economii prospere. Uniunea Europeană definește educația ca unul dintre principalii piloni ai dezvoltării economice.

La nivelul României, domeniul educației este definit și planificat atât prin Strategia Educației și Formării Profesionale în România pentru perioada 2016-2020, Strategia Națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020, Strategia Națională pentru învățământ terțiar 2015-2020, cât și prin Strategia privind Modernizarea Infrastructurii Educaționale 2017-2023.

În România, infrastructura educațională este compusă în primul rând din unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial (inclusiv special), profesional, liceal, postliceal și de maiștri și universitar. Regiunile cu cel mai mare număr total de unități de învățământ sunt Nord-Est, Sud-Muntenia și Nord-Vest, toate depășind 1.000 unități școlare.

Figura nr. 143 Distribuția principalelor unități de învățământ pe niveluri de educație, regiuni de dezvoltare, 2019

Sursă: Prelucrare date INS

Regiunea Sud-Est se situează la mijlocul clasamentului regiunilor în ceea ce privește distribuția unităților de învățământ, cu 12.42% din totalul național.

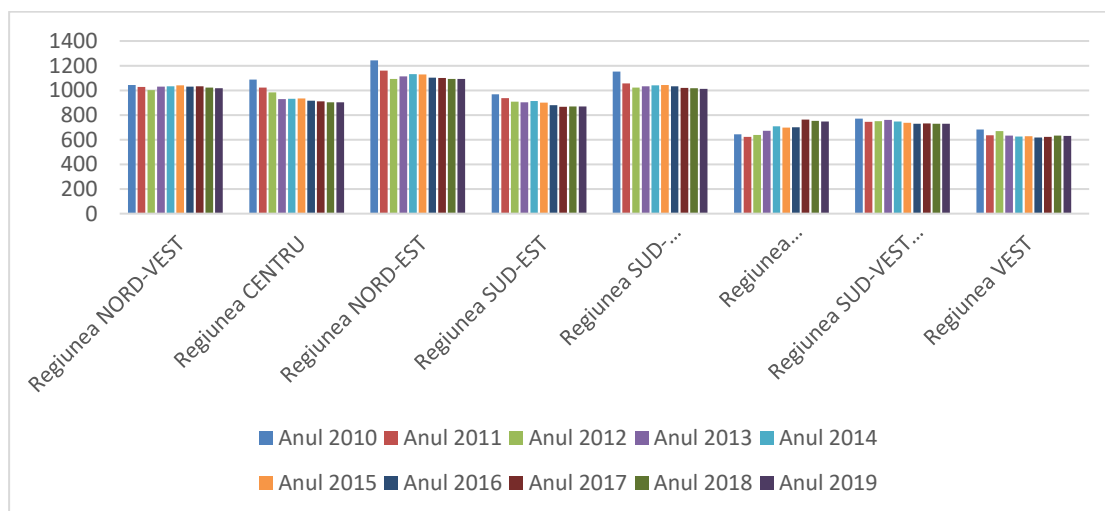
Tabel nr. 39 Distribuția procentuală a unităților de învățământ pe regiuni, 2019

	Total	% din total
Regiunea NORD-VEST	1.016	14,51%
Regiunea CENTRU	903	12,89%
Regiunea NORD-EST	1.092	15,59%
Regiunea SUD-EST	870	12,42%
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.013	14,46%
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	748	10,68%
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	729	10,41%
Regiunea VEST	630	8,99%
Național	7.001	100%

Sursă: Prelucrare date INS

Evoluția unităților de învățământ ilustrează trenduri descendente în toate regiunile, mai puțin București-Ilfov. Aceasta a avut o creștere a numărului de unități de învățământ de 16.14% în perioada raportată. Regiunea Sud-Est a înregistrat o scădere de la 967 unități de învățământ în 2010 la 870 în 2019.

Figura nr. 144 Evoluția unităților de învățământ pe regiuni de dezvoltare, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Tabel nr. 40 Evoluția unităților de învățământ pe medii de rezidență, național și regional, 2010-2019

	Anul 2010		Anul 2013		Anul 2016		Anul 2019	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Regiunea NORD-VEST	594	450	575	454	577	452	566	450

	Anul 2010		Anul 2013		Anul 2016		Anul 2019	
Regiunea CENTRU	639	448	543	387	542	374	528	375
Regiunea NORD-EST	602	641	523	590	524	580	522	570
Regiunea SUD-MUNTENIA	500	651	468	566	470	564	456	557
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	579	65	601	71	630	70	676	72
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	338	432	339	422	315	415	317	412
Regiunea VEST	369	313	340	293	329	288	335	295
Regiunea SUD-EST	547	420	499	403	483	397	484	386
Brăila	87	50	70	41	68	42	65	41
Buzău	73	92	68	89	60	88	62	86
Constanța	186	73	162	74	163	71	162	66
Galați	117	86	116	81	108	80	108	79
Tulcea	35	36	37	44	38	44	36	45
Vrancea	49	83	46	74	46	72	51	69

Sursă: Prelucrare date INS

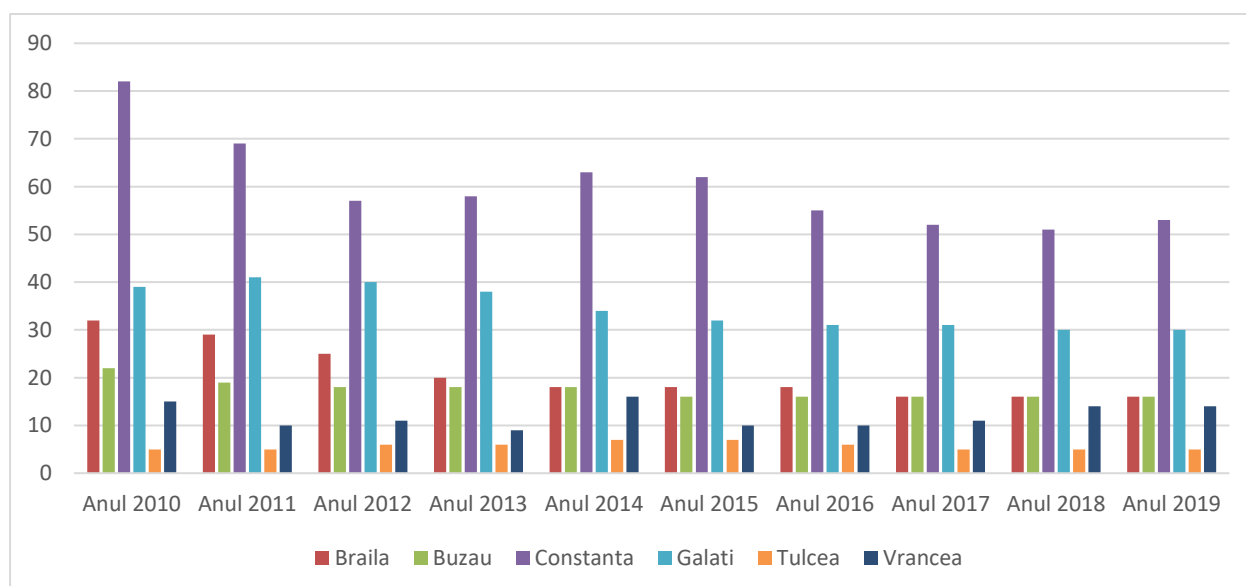
Distribuția unităților de învățământ pe medii de rezidență ilustrează o preponderență a acestora în mediile urbane, la nivelul Regiunii Sud-Est. Regiunile Nord-Est, Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia sunt singurele în care predomină unitățile de învățământ din mediile rurale. În privința raportului urban-rural la nivelul Regiunii Sud-Est s-a apropiat cu trei procente în perioada 2010-2019, ajungând la o distribuție cu 20% mai mare a mediului urban față de rural. La nivelul județelor Regiunii Sud-Est se observă două categorii: județele în care predomină unitățile de învățământ în mediul rural și cele în mediul urban. Astfel, județele Buzău, Tulcea și Vrancea dispun de o infrastructură educațională mai extinsă în mediul rural decât județele Brăila, Constanța și Galați.

În ceea ce privește evoluția raportului rural-urban în perioada de timp analizată, reiese o scădere a discrepanței în județele Brăila și Vrancea, în vreme ce județele Constanța și Galați au păstrat aceeași proporție, iar Buzău și Tulcea au avut parte de o amplificare a raportului. În 2010, în județul Brăila proporția rural-urban era cu 42% mai mare în favoarea mediului urban, procentul scăzând la 37% în 2019. În județul Buzău se regăseau în 2010 cu 26% mai multe unități de învățământ în mediul rural decât în cel urban, procentul crescând la 38% în anul 2019. Județul Constanța a rămas la un raport de aproximativ 60% în favoarea mediului urban pe durata perioadei analizate, la fel și în cazul județului Galați care și-a păstrat constantă proporția de 26%, tot în favoarea urbanului. În județul Tulcea, în 2010, unitățile de învățământ erau

distribuite aproape egal între urban și rural, însă în 2019 raportul a crescut la 25% în favoarea mediului rural. Nu în ultimul rând, județul Vrancea a reușit să reducă din disproporționalitatea distribuției unităților de învățământ, care erau în 2010 cu 69% mai multe în mediul urban, la un raport de 35% în 2010 tot în mediul urban.

Numărul de grădinițe în funcțiune a scăzut în județele Regiunii Sud-Est. Cea mai mare scădere se regăsește la nivelul județului Constanța, de la 82 în 2010 la 53 în 2019. Scăderea numărului de grădinițe coincide cu anumite reforme implementate în sistemul educațional la începutul anilor 2010. Legea 1/2011 a educației naționale a introdus obligativitatea clasei pregătitoare, care era inclusă în ciclul învățământului primar, urmând a fi transformată în anul 2016 în clasa 0. Astfel, o dată cu absorbția copiilor în învățământul primar se observă și acest fenomen al scăderii numărului grădinițelor.

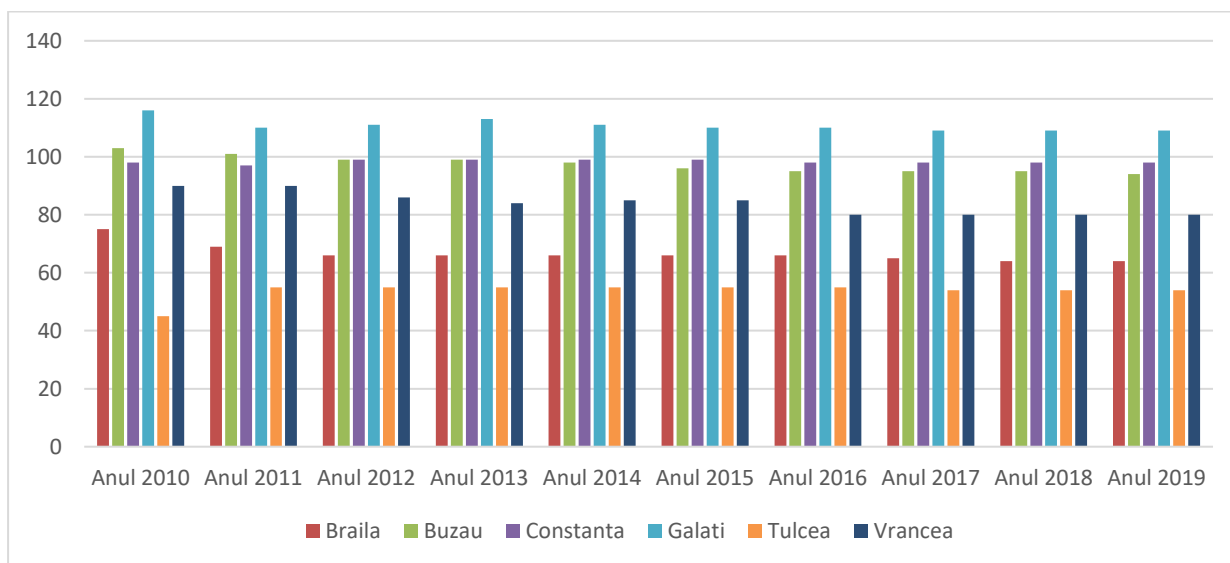
Figura nr. 145 Evoluția numărului de grădinițe, nivel județean, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Numărul școlilor care acoperă învățământul primar și gimnazial a rămas relativ constant în perioada de referință. Mici scăderi au fost înregistrate la nivelul județelor Brăila, Buzău, Galați și Vrancea, în vreme ce în județul Constanța numărul școlilor primare și gimnaziale a rămas același.

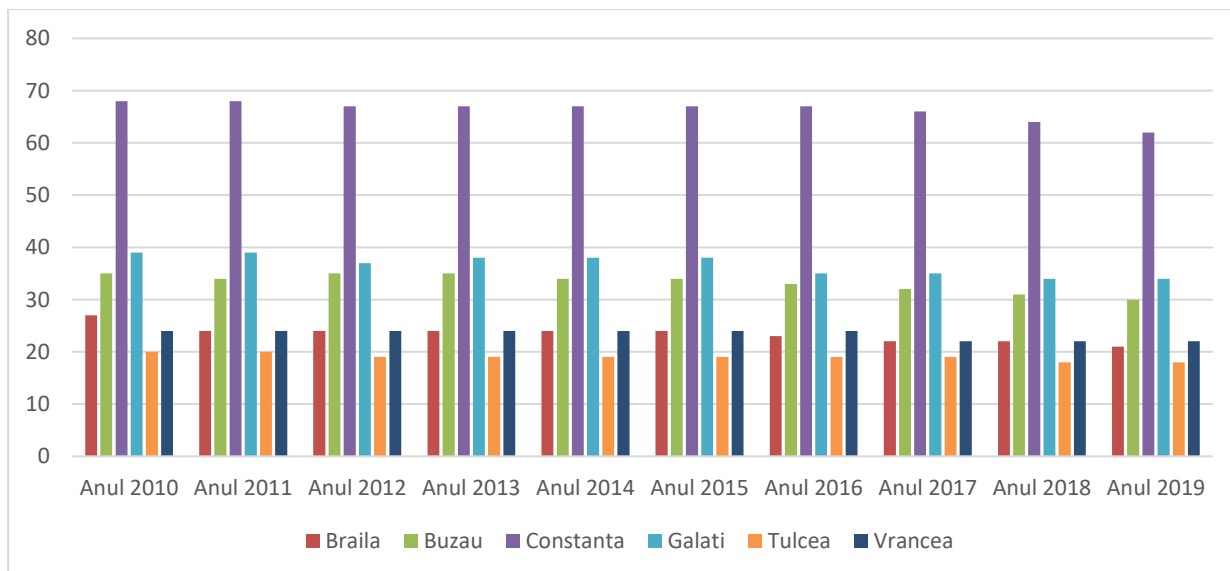
Figura nr. 146 Școli din învățământul primar și gimnazial, nivel județean, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

O ușoară scădere a fost înregistrată și în privința unităților din învățământul secundar, respectiv licee.

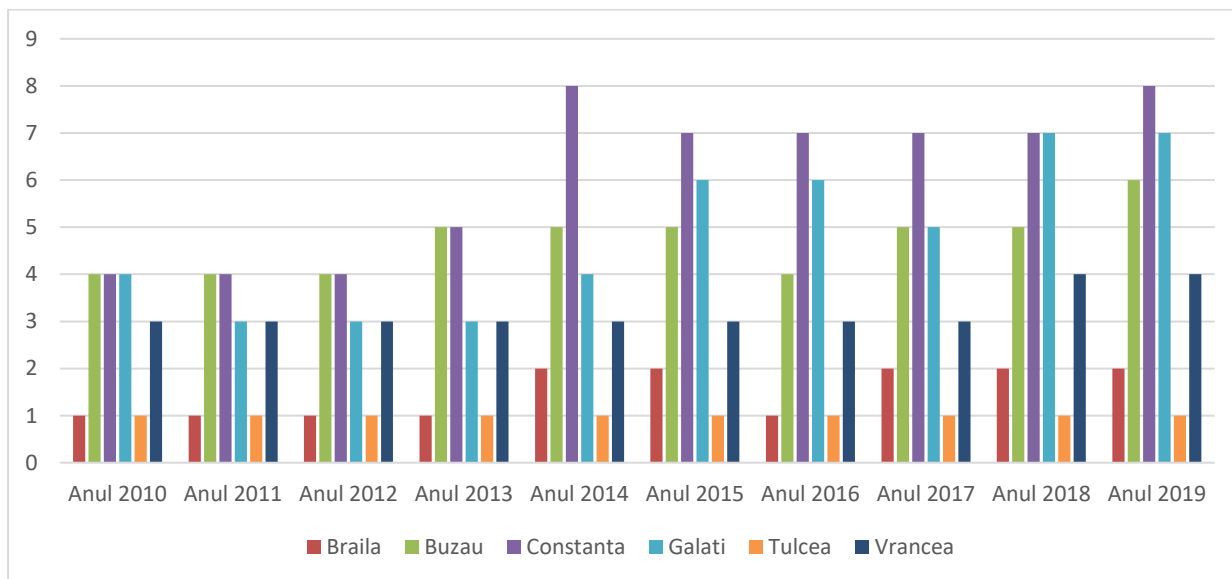
Figura nr. 147 Licee-învățământ secundar ciclul 2, nivel județean, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Școlile din învățământul postliceal și de maiștri au avut parte de creștere în perioada 2010-2019. Județele Constanța, Galați și Buzău au cele mai multe astfel de unități școlare la finalul anului 2019.

Figura nr. 148 Școli din învățământul postliceal și de maiștri, nivel județean, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Evoluția populației școlare în Regiunea Sud-Est, arată un trend în general negativ, mai ales în perioada 2015-2019. Lipsa datelor înainte de anul 2013, în privința copiilor înscriși în creșe și a studenților și cursanților înscriși în învățământul universitar nu permite o analiză mai extinsă temporal. Însă, din datele disponibile, se poate observa în perioada 2015-2019 o creștere cu aproape 12% a numărului copiilor înscriși în creșe și o scădere cu aproximativ 3% a studenților și cursanților. Cea mai mare creștere se observă în rândul elevilor înscriși în învățământul profesional secundar, fiind de trei ori mai mulți în 2015 față de 2010, și crescând cu încă aproape 70% în 2019 față de 2015. În rest, populația elevilor înscriși în învățământul gimnazial se află într-o scădere constantă din 2010 până în 2019, la fel ca în cazul elevilor înscriși la liceu. În perioada 2010-2015 se observă o creștere a elevilor înscriși în învățământul primar, pe fondul introducerii obligativității clasei pregătitoare începând cu anul 2012.

Tabel nr. 41 Evoluția populației școlare, Regiunea Sud-Est, 2011-2019

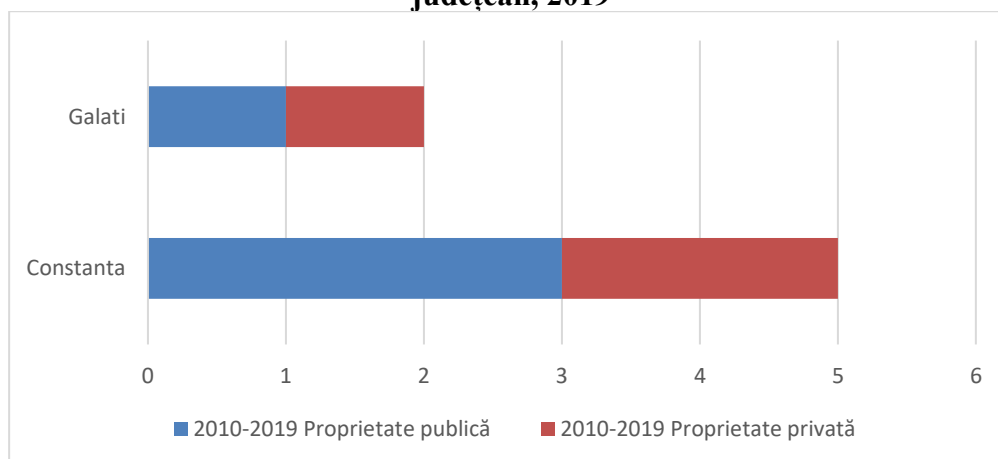
Evoluția populației școlare pe niveluri de educație	Anul 2011	Anul 2015	Evoluție Procentuală	Anul 2015	Anul 2019	Evoluție Procentuală
Copii înscriși în creșe	:	1.606	:	1.606	1.795	11,77%
Copii înscriși în grădinițe	85.430	65.773	-23,01%	65.773	62.389	-5,14%
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământ special)	104.956	121.377	15,65%	121.377	112.315	-7,47%
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământ special) secundar ciclul 1	105.469	99.644	-5,52%	99.644	92.056	-7,62%

Evoluția populației școlare pe niveluri de educație	Anul 2011	Anul 2015	Evoluție Procentuală	Anul 2015	Anul 2019	Evoluție Procentuală
Elevi înscriși în învățământul liceal secundar ciclul 2	111.455	85.939	-22,89%	85.939	78.572	-8,57%
Elevi înscriși în învățământul profesional secundar ciclul 2	1.772	7.445	320,15%	7.445	12.553	68,61%
Elevi înscriși în învățământul postliceal și de maiștri	1.1052	14.560	31,74%	14.560	13.389	-8,04%
Studenți și cursanți înscriși în învățământul universitar	:	40.052	:	40.052	38.884	-2,92%

Sursă: Prelucrare date INS

Instituțiile de învățământ superior din Regiunea Sud-Est se regăsesc în județele Galați și Constanța. Numărul acestora a rămas constant în perioada 2010-2019. În județul Constanța funcționează 5 instituții de învățământ superior, respectiv: Universitatea "Ovidius", Universitatea Maritimă din Constanța, Academia Navală, care funcționează ca universități de stat, și Universitatea „Andrei Șaguna” și Universitatea „Tomis”, care sunt universități private. În județul Galați există două universități: una de stat - Universitatea „Dunărea de Jos” și una privată, respectiv Universitatea „Danubius”.

Figura nr. 149 Instituții de învățământ superior, pe forme de proprietate, nivel județean, 2019

Sursă: Prelucrare date INS

Distribuția studenților în funcție de forma de proprietate a instituției de învățământ arată o concentrare mai ridicată în cadrul universităților de stat decât în cele private. Dacă în cazul universităților de stat se observă un număr de aproximativ 8.000 studenți per universitate, în cazul celor private numărul este de patru ori mai mic. Majoritatea populației studentești se regăsește în județul Constanța, unde 19.000 de studenți sunt repartizați în cadrul a 20 de facultăți, în timp ce în județul Galați se regăsesc 12.000 de studenți repartizați în 13 facultăți.

În județele Brăila, Buzău, Tulcea și Vrancea funcționează facultăți ce țin de anumite universități private, precum Universitatea Creștină „Dimitrie-Cantemir” (Constanța), Universitatea Bioterra (Buzău și Vrancea), Universitatea „Constantin Brâncoveanu” (Brăila) sau Universitatea Ecologică (Tulcea).

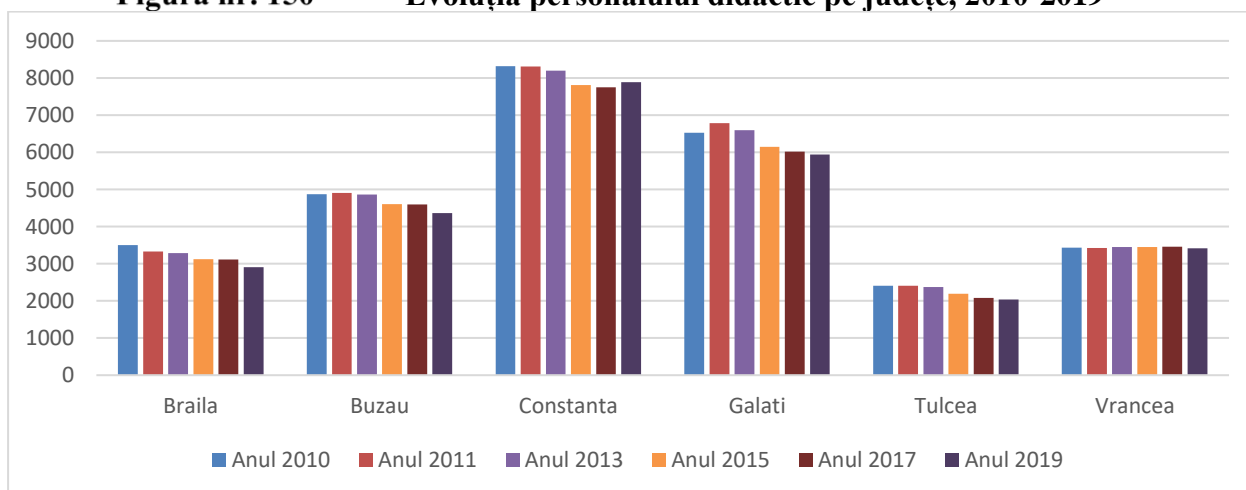
Tabel nr. 42 Instituții de învățământ superior și număr de studenți, pe județe și forme de proprietate, în anul universitar 2019/2020

	Învățământ superior de stat				Învățământ superior privat			
	Universități	Facultăți	Studenți și cursanți	Studenți înscriși (licență)	Universități	Facultăți	Studenți și cursanți	Studenți înscriși (licență)
TOTAL	55	407	454.071	351.738	35	139	67.252	55.635
Regiunea SUD-EST	4	37	32.180	25.029	3	13	5.796	4.714
Brăila	0	1	446	340	0	1	341	215
Buzău	0	1	193	133	0	3	378	378
Constanța	3	20	19.204	15.520	2	5	2.043	1.705
Galați	1	13	12.089	8.848	1	3	2.991	2.373
Tulcea	0	1	48	48	0	0	0	0
Vrancea	0	1	200	140	0	1	43	43

Sursă: Prelucrare date INS

Numărul personalului didactic la nivelul Regiunii Sud-Est s-a aflat în scădere în perioada raportată, singurul județ care nu a avut parte de o astfel de scădere fiind județul Vrancea unde numărul s-a menținut constant. În schimb, județele Brăila și Galați au înregistrat scăderi de 16.77%, respectiv 9% a numărului cadrelor didactice.

Figura nr. 150 Evoluția personalului didactic pe județe, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Disponibilitatea personalului didactic este un alt indicator relevant al unui sistem educațional sănătos. La nivelul Regiunii Sud-Est se regăsesc aproximativ 22.000 de cadre didactice, dintre care mai mult de jumătate profesează în învățământul primar și gimnazial. Cele mai multe cadre didactice se regăsesc în județele Constanța și Galați, în vreme ce în județul Tulcea se regăsesc cele mai puține.

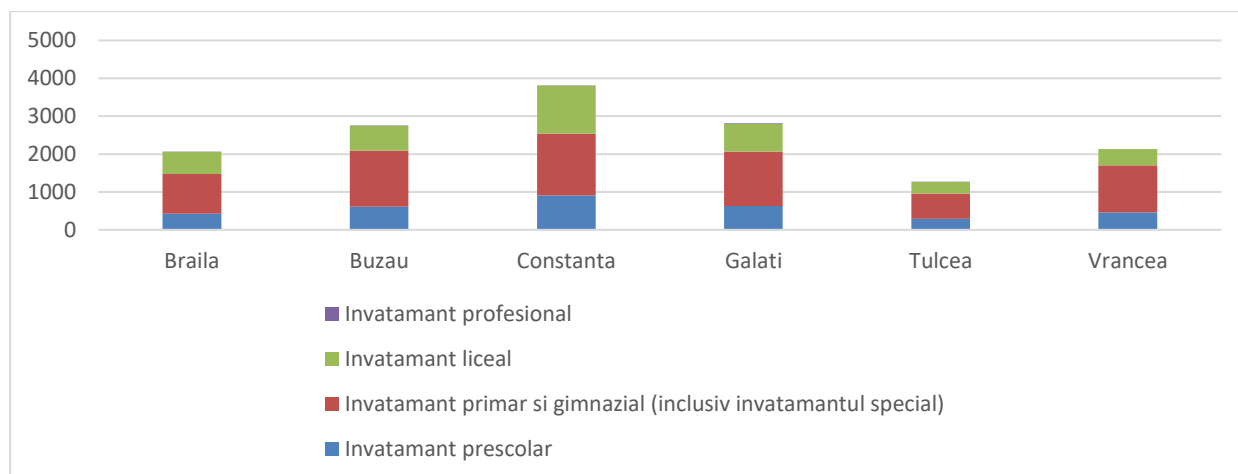
Tabel nr. 43 Personalul didactic pe niveluri de educație, Regiunea Sud-Est, 2019

	în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	în învățământul liceal	în școli profesionale	în învățământul postliceal și de maștri	în învățământul universitar
Regiunea SUD-EST	14.207	6.405	67	358	1.515
Brăila	1.555	803	19	26	7
Buzău	2.657	992	0	41	0
Constanța	3.759	1.948	19	128	887
Galați	3.006	1.438	13	90	621
Tulcea	1.231	415	16	22	0
Vrancea	1.999	809	0	51	0

Sursă: Prelucrare date INS

Infrastructura educațională se bazează pe quantumul sălilor de clasă pentru a permite accesul elevilor la actul educațional. Graficul de jos ilustrează atât distribuția totală a sălilor de clasă pe județe, cât și distribuția acestora pe niveluri de educație. Astfel, se observă că cele mai numeroase săli de clasă se află în județul Constanța și se regăsesc în principal în învățământul primar și cel gimnazial.

Tabel nr. 44 Săli de clasă (cabine școlare/amfiteatre) pe niveluri de educație, nivel județean, 2019

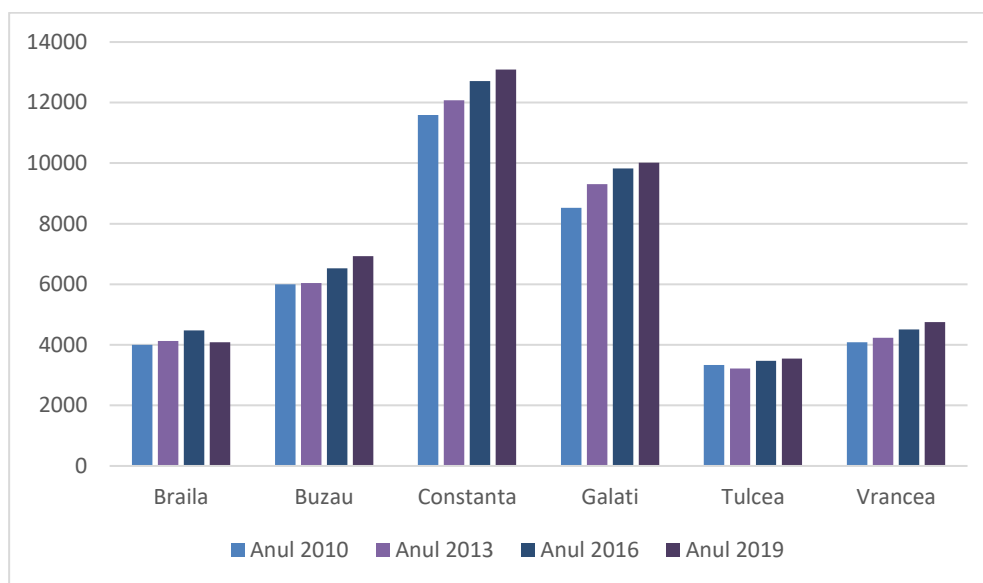

Sursă: Prelucrare date INS

Un sistem educațional modern de calitate dispune și de tehnica necesară digitalizării procesului educațional. Astfel, disponibilitatea numărului de calculatoare în sistemul educațional este un indicator important pentru Regiunea Sud-Est. Toate județele au înregistrat o creștere a numărului de calculatoare disponibile în unitățile de învățământ în perioada 2010-2019, județele Constanța și Galați având cele mai mari valori ale creșterilor.

Figura nr. 151 PC-uri, nivel județean, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Distribuția calculatoarelor din unitățile de învățământ pe nivel de învățământ arată că majoritatea infrastructurii educaționale digitale se regăsește în învățământul primar și gimnazial, cu aproximativ 44%, și în învățământul liceal cu 32%. Cele mai puține calculatoare se regăsesc în învățământul profesional precum și în cel postliceal și de maiștri, ambele însumând aproximativ 2.7% din totalul calculatoarelor.

Tabel nr. 45 Distribuția PC-urilor pe niveluri de învățământ, nivel regional, 2019

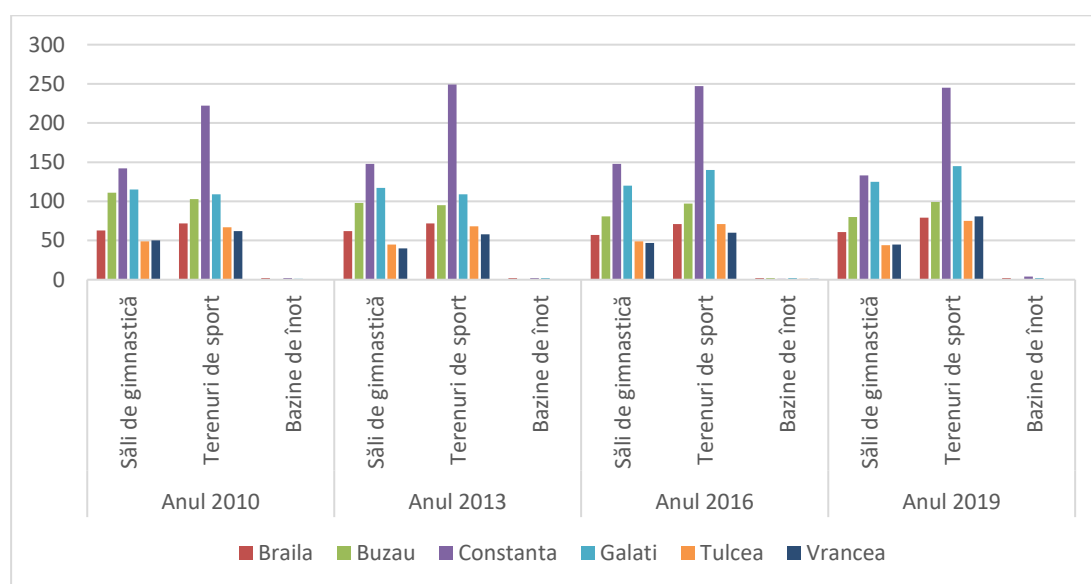
	Total	Învățământ preșcolar	Învățământ primar și gimnazial	Învățământ liceal	Învățământ profesional	Învățământ postliceal și de maiștri	Învățământ universitar
Regiunea Sud-Est	42.423	11,21%	43,82%	32,36%	0,21%	2,46%	14,11%

Sursă: Prelucrare date INS

O altă componentă importantă a infrastructurii educaționale o reprezintă facilitățile sportive de care dispun unitățile de învățământ din Regiunea Sud-Est. Accesul copiilor la aceste facilități

este important în măsura în care disponibilitatea lor este corelată cu încurajarea unui stil de viață mai sănătos. Astfel, principalele tipuri de facilități sportive sunt terenurile de sport și sălile de gimnastică. Analiza în timp a acestora arată faptul că numărul terenurilor de sport au avut parte de o creștere moderată, în timp ce sălile de gimnastică s-au împușinat. Singurul județ în care existau mai multe săli de gimnastică în 2019 față de 2010 este județul Galați care a crescut de la 115 la 125. Terenurile de sport s-au înmulțit în schimb, în județul Constanța regăsindu-se cele mai multe astfel de facilități sportive. În privința bazinelor de înot, în anul 2019 existau un total de 8 astfel de unități: 2 în Brăila, 4 în Constanța și 2 în Galați.

Figura nr. 152 Facilități sportive, Regiunea Sud-Est, 2010-2019

Sursă: Prelucrare date INS

Concluzii

Analiza evoluției învățământului din Regiunea Sud-Est în perioada 2010-2019 ilustrează același trend de scădere a populației, conform concluziilor capitolului referitor la structura socio-demografică. Urmărind evoluția indicatorilor privitori la populația școlară și cadrele didactice, se observă scăderi procentuale similare cu cele prezentate anterior. Concomitent cu aceste scăderi, se observă și o reducere a infrastructurii educaționale la aproape toate nivelurile. Singurele unități de învățământ care au cunoscut o creștere a bazei infrastructurale sunt cele ce acoperă învățământul postliceal și de maiștri.

Însă, dacă analiza a ilustrat o scădere cantitativă a indicatorilor principali analizați, în termeni calitativi situația este una pozitivă. Infrastructura tehnică și sportivă a cunoscut o evoluție pozitivă în perioada analizată, atât în ceea ce privește numărul de PC-uri disponibile

la toate nivelurile de învățământ, cât și pentru numărul terenurilor de sport construite în ultimii 10 ani. Astfel, putem concluziona că actul educațional, deși acoperă un număr mai redus de elevi și cadre didactice, se desfășoară în condiții calitativ mai bune prin prisma investițiilor în baza materială.

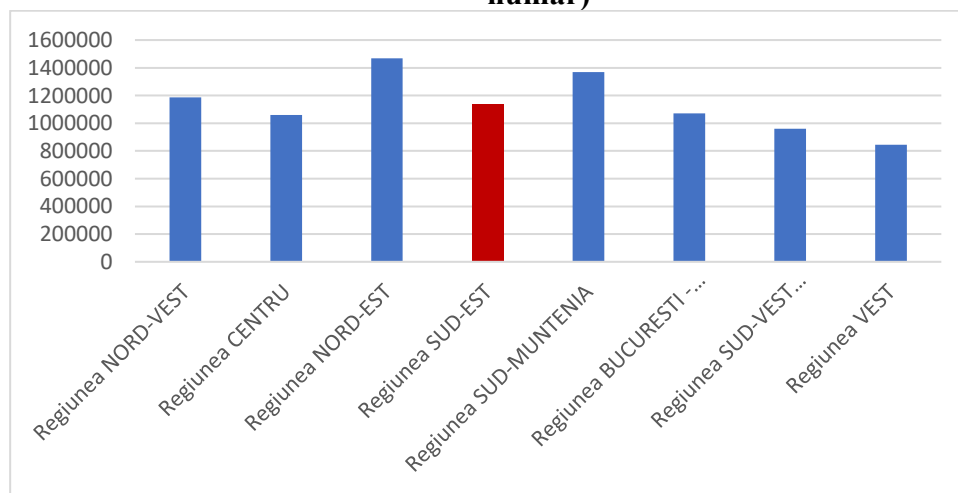
2.5.14 Infrastructura de locuințe

Analiza infrastructurii de locuințe ocupă un rol cheie în evaluarea nivelului calității vieții populației și în aprecierea gradului de atractivitate, dezvoltare și incluziune pe care spațiile urbane și rurale le oferă locuitorilor.

Conform definiției date de INS, locuința reprezintă construcția formată din una sau mai multe camere de locuit situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, prevăzută în general cu dependințe (bucătărie, baie etc.) sau alte spații de deservire, independentă din punct de vedere funcțional, având intrare separată din casa scării, curte sau stradă și care a fost construită, transformată sau amenajată în scopul de a fi folosită, în principiu, de o singură gospodărie.

Potrivit analizei datelor statistice, în anul 2019, se înregistrează 9,092 mil. locuințe la nivel național. Din perspectivă teritorială, Regiunea Nord-Est ocupă prima poziție în ierarhia națională (1,468 mil. locuințe), urmată îndeaproape de Regiunea Sud-Muntenia (1,368 mil.), cel mai redus număr de locuințe regăsindu-se în Regiunile Sud-Vest Oltenia (959,23 mii) și Vest (845,24 mii). Cu un număr total de 1,135 mil. locuințe, Regiunea Sud-Est se află la jumătatea clasamentului.

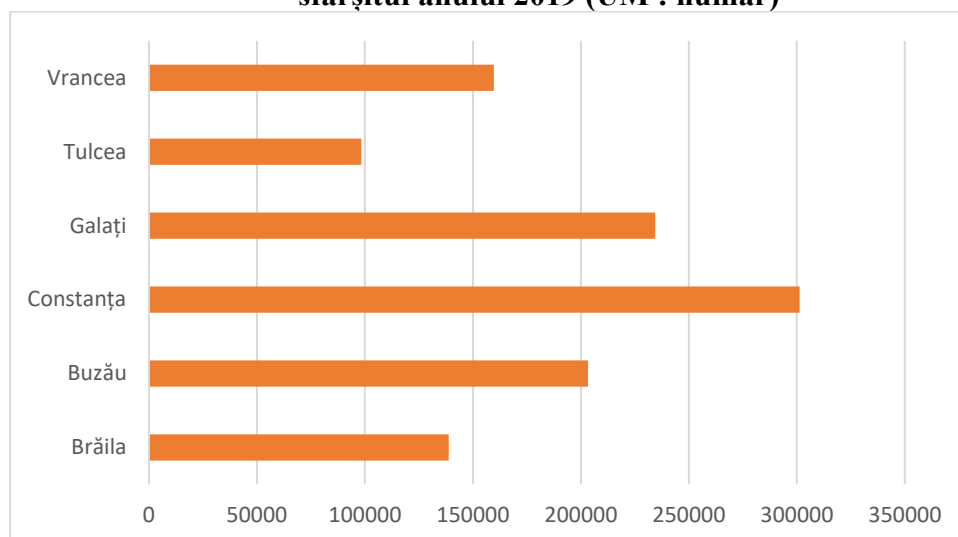
Figura nr. 153 Fondul de locuințe, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019 (UM : număr)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

În ceea ce privește distribuția fondului de locuințe al Regiunii Sud-Est, se observă că județele Constanța și Galați prezintă cel mai mare număr de locuințe, 301,29 mii, respectiv 234,41 mii, Tulcea situându-se pe ultimul loc, cu 98,27 mii, valoare explicată de numărul mai redus al populației din acest județ.

Figura nr. 154 Fondul de locuințe, în funcție de județele Regiunii Sud-Est, la sfârșitul anului 2019 (UM : număr)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Variația fondului de locuințe în Regiunea Sud-Est a fost una pozitivă în perioada 2010-2019, majorându-se cu aproape cu 6,54%, de la 1,066 mil., în anul 2010, la 1,135 mil, în anul 2019. În termeni relativi, evoluția este una cvasi-similară cu cea înregistrată la nivelul României, care raporta o creștere cu 7,89%, în același interval de referință. Dintre regiunile care prezintă creșteri mai semnificative ale numărului de locuințe se evidențiază Regiunea București – Ilfov, cu 16,08%, prima clasată la nivel național, și Regiunea Nord-Vest, care ocupă un loc secund, cu o evoluție de 7,89%.

Tabel nr. 46 Variația fondului de locuințe la nivel regional, în perioada 2010-2019 (UM : număr, %)

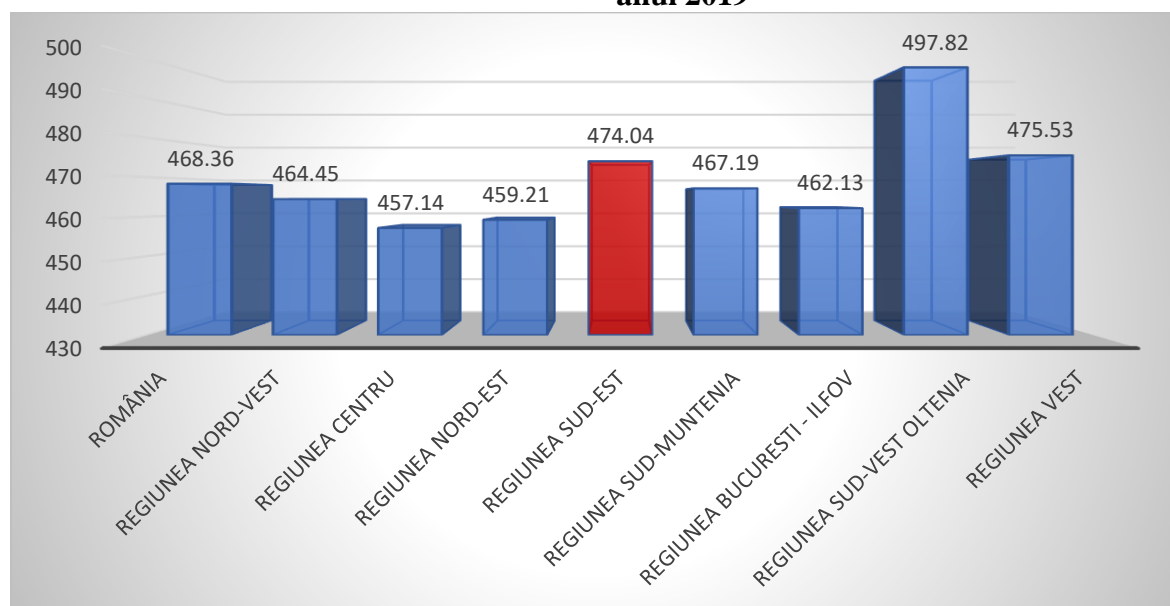
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Variație 2010- 2019	
România	8.427.941	8.722.398	8.760.923	8.799.832	8.840.595	8882.090	8.929.167	8.976.794	9031.317	9.092.963	665.022	7,89%
Regiunea NORD-VEST	1.076.892	1.121.859	1.128.174	1.133.280	1.139.919	1.145.567	1.153.711	1.162.537	1.172.993	1.185.336	108.444	10,07%
Regiunea CENTRU	986.608	1.010.705	1.014.194	1.018.109	1.023.422	1.028.904	1.034.931	1.041.971	1.050.989	1.059.764	73.156	7,41%
Regiunea NORD-EST	1.361.785	1.413.339	1.420.371	1.427.223	1.433.440	1.440.141	1.448.314	1.455.534	1.461.968	1.468.801	107.016	7,86%
Regiunea SUD- EST	1.066.148	1.096.321	1.101.508	1.106.626	1.110.545	1.114.318	1.119.064	1.124.005	1.130.079	1.135.882	69.734	6,54%
Regiunea SUD- MUNTENIA	1.295.755	1.334.417	1.339.724	1.344.124	1.347.948	1.351.623	1.355.693	1.359.753	1.363.969	1.368.779	73.024	5,64%
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	921.726	993.624	998.807	1.006.574	1.016.077	1.026.521	1.035.992	1.044.843	1055662	1.069.922	148.196	16,08%
Regiunea SUD- VEST OLTENIA	930.007	941.787	944.695	947.009	949.027	950.980	952.879	954.652	956.978	959.236	29.229	3,14%
Regiunea VEST	789.020	810.346	8134.50	816.887	820.217	824.036	828.583	833.499	838.679	845.243	56.223	7,13%

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Numărul și distribuția fondului de locuințe sunt indicatori care depind în mare măsură de populația existentă într-o anumită regiune sau într-un anumit județ. Prin urmare, pentru a asigura relevanța, reprezentativitatea și comparabilitatea datelor incluse în prezentul studiu, a fost supus analizei și indicatorul privind numărul de locuințe la 1.000 locuitori. Se remarcă astfel că, în anul 2019, Regiunea Sud-Est deține locul al doilea la nivel național, cu 474,04 locuințe/1000 locuitori, după Regiunea Sud-Vest Oltenia, prima clasată, cu 497,82 locuințe/1000 locuitori. Compararea cu situația înregistrată la nivelul României indică faptul că Regiunea Sud-Est depășește media națională a acestui indicator, la un ecart de 5,68 unități.

Figura nr. 155 Numărul de locuințe la 1000 locuitori, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019

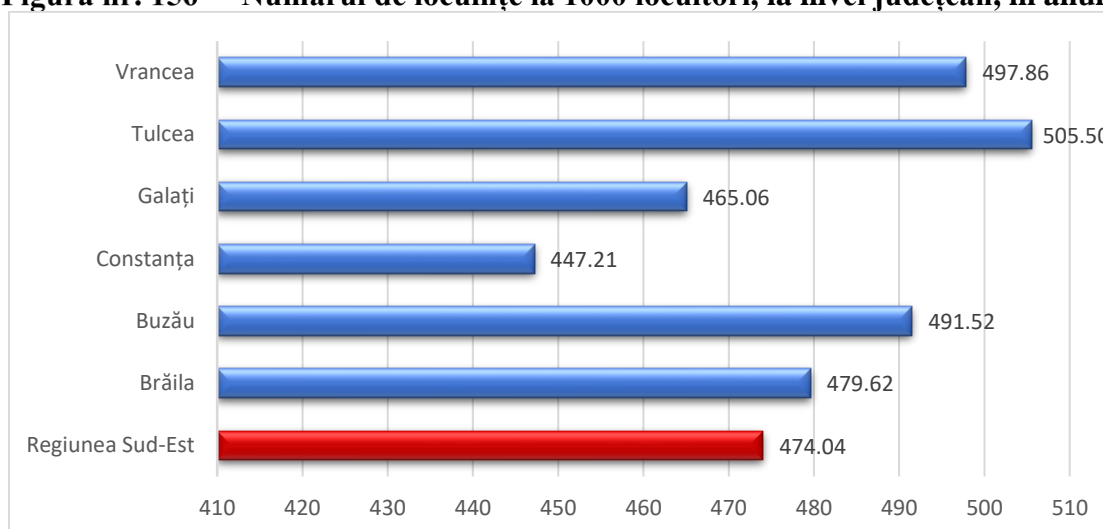

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Dinamica numărului de locuințe la 1.000 locuitori a cunoscut un trend ascendent în intervalul 2012-2019. Dacă în anul 2012, Regiunea Sud-Est avea 433,84 locuințe la 1.000 locuitori, în ultimul an al analizei, 2019, indicatorul raporta valoarea de 474,04 locuințe la 1.000 locuitori, în creștere cu 9,27%.

În plan județean, cel mai ridicat număr de locuințe la 1000 locuitori se regăsește în Tulcea (505,5) și Vrancea (497,86), iar cel mai redus în Galați (465,06) și Constanța (447,21).

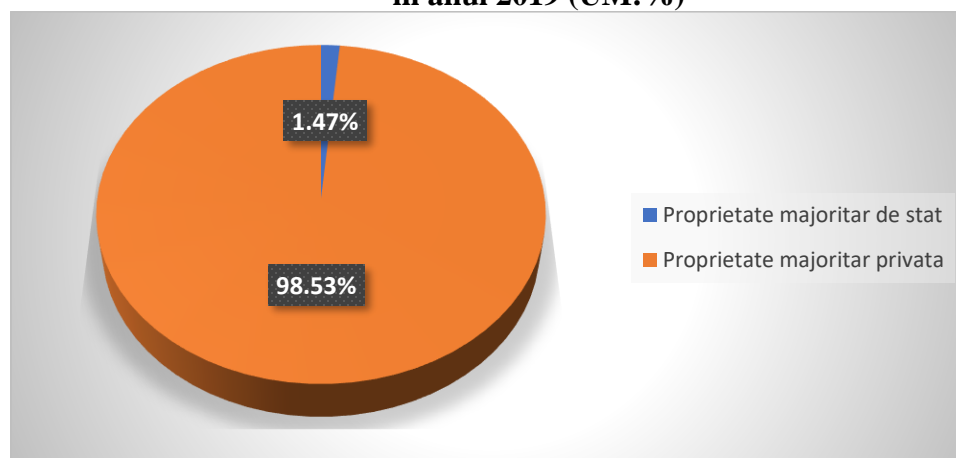
Figura nr. 156 Numărul de locuințe la 1000 locuitori, la nivel județean, în anul 2019

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Majoritatea locuințelor din Regiunea Sud – Est se află în proprietate privată. În anul 2019, doar 1,47% din numărul total de locuințe era în proprietate de stat, distribuție foarte apropiată de cea existentă la nivelul întregii țări, unde locuințele aflate în proprietatea statului reprezentau 1,23% din total.

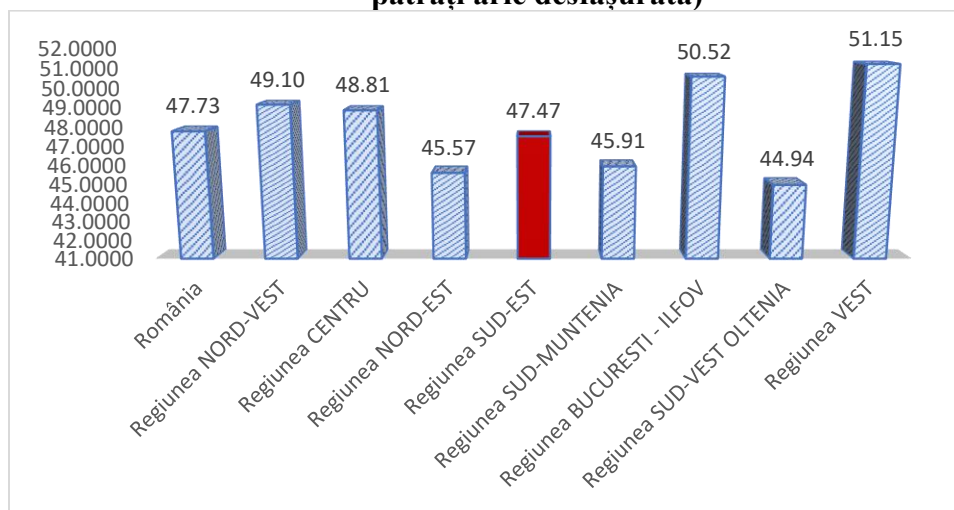
Figura nr. 157 Formele de proprietate ale fondului de locuințe în Regiunea Sud-Est, în anul 2019 (UM:%)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

În anul 2019, suprafața medie locuibilă, în România, era de 47,73 mp. În raport cu celelalte regiuni ale țării, Regiunea Sud-Est se afla pe locul cinci, cu o suprafață medie locuibilă de 47,47 mp, la un ecart de aproape 3 unități față de primele două clasate, Regiunea Vest (51,15 mp) și Regiunea București – Ilfov (50,52 mp).

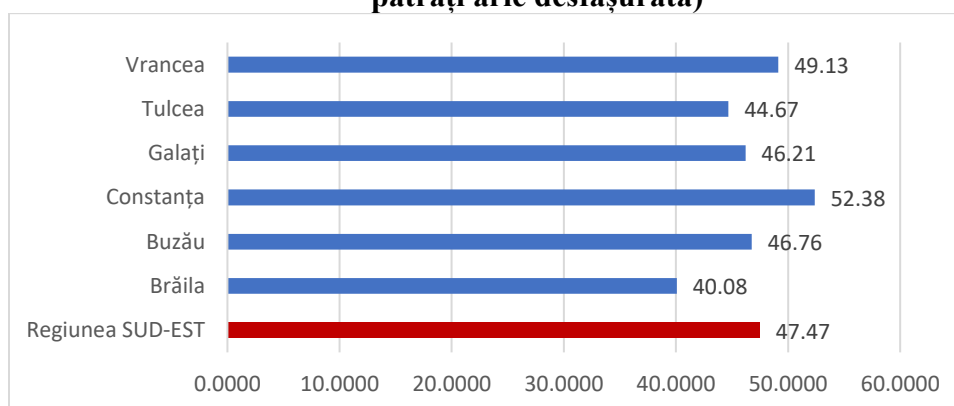
Figura nr. 158 Suprafața medie locuibilă, la nivel regional, în anul 2019 (UM: metri pătrați arie desfășurată)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

În Regiunea Sud - Est, județele cu cele mai ridicate suprafețe locuibile medii sunt Constanța (52,38 mp) și Vrancea (49,13 mp), în vreme ce județul Brăila înregistrează cel mai scăzut nivel din regiune (40,08 mp).

Figura nr. 159 Suprafața medie locuibilă, la nivel județean, în anul 2019 (UM: metri pătrați arie desfășurată)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Locuințele cu două camere rămân cele mai răspândite, în anul 2019, numărul mediu de camere aferente unei locuințe în Regiunea Sud-est fiind de 2,9 ori mai mare decât valoarea raportată la nivel național, 2,73 camere pe locuință. Dincolo de valorile acestui indicator, evaluarea nivelului de confort dintr-o locuință este influențată și de alți factori precum vechimea locuinței, gradul de

modernizare și accesibilitatea la rețelele de utilități publice (apă potabilă, canalizare, gaze, rețea termică etc.).

Concluzii

Deși aparent suficient dezvoltată în ceea ce privește numărul de locuințe și distribuția acestora la 1.000 de locuitori, infrastructura de locuințe din Regiunea Sud-Est este predominant compusă din imobile cu suprafețe relativ mici, care reduc nivelul de confort al populației.

2.5.15 Infrastructura de utilități

Accesul așezărilor umane la rețelele tehnico-edilitare, cum sunt cele de alimentare cu apă potabilă, distribuția gazelor naturale, canalizare, iluminat etc. constituie o precondiție pentru locuirea adecvată a populației și pentru o dezvoltare socio-economică sustenabilă.

Rețele de alimentare cu apă potabilă

Furnizarea apei potabile, prin sisteme funcționale și moderne, reprezintă un criteriu esențial, care condiționează crearea unor condiții bune de locuit și asigură existența populației. Accesul deficitar la apă sigură, limitează comunitățile în desfășurarea mai multor activități precum agricultura sau turismul. Totodată, lipsa¹⁶ unei cantități suficiente de apă sigură pentru consumul și igiena umană prezintă riscul de a provoca boli posibil asociate apei și lipsei de salubritate și pierderi economice.

La nivel european, Directiva 98/83/CE, adoptată și transpusă în legislația din România, urmărește să garanteze că apa destinată consumului uman este sigură¹⁷. Directiva prevede ca apa potabilă să fie lipsită de orice organisme sau substanțe potențial dăunătoare care ar putea prezenta un pericol pentru sănătatea umană.

La nivel național, în anul 2019, gradul de conectare a localităților la sistemele centralizate de alimentare cu apă a fost de 81,29%. Distribuția datelor în funcție de mediile de rezidență pune în evidență disparitățile de dezvoltare socio-economică între zonele urbane și cele rurale. 99,05%

---

¹⁶ WECF (2016), Planuri de Siguranță a Apei și a Sistemelor de Sanitație pentru comunitățile rurale. Informații de bază necesare elaborării unui Plan de Siguranță a Apei și a Sistemelor de Sanitație, Compendiu – Vol. B.

¹⁷ Comisia Europeană (2016), Raport de sinteză privind calitatea apei potabile în Uniune: analiza rapoartelor statelor membre pentru perioada 2011-2013, în temeiul dispozițiilor articolului 13 alineatul (5) din Directiva 98/83/CE

dintre localitățile aparținând mediului urban erau racordate la rețeaua de distribuție a apei, în vreme ce gradul de acoperire a localităților rurale era semnificativ mai redus, 79,31%.

În Regiunea Sud-Est, numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 359, dintr-un total de 390 unități administrativ teritoriale, de unde rezultă că gradul de conectare la acest tip de utilități a fost de 92,05%, mai ridicat decât ponderea înregistrată la nivel național. Analizând datele în funcție de mediile de rezidență, se constată că toate cele 34 orașe și municipii din regiune erau acoperite de rețeaua de distribuție a apei, în vreme ce doar 325 din totalul celor 356 comune, câte există în regiune, erau conectate la aceste facilități. Gradul de acoperire a sistemelor de alimentare cu apă a fost de 91,29% în localitățile rurale ale Regiunii Sud-Est, cu aproape 10 procente mai ridicat comparativ cu situația raportată la nivel național (79,31%).

Tabel nr. 47 Numărul localităților cu rețea de distribuție a apei, pe medii de rezidență, la nivel regional, în anul 2019 (UM : număr)

	Urban	Rural	Total
România	316/319	2270/2862	2586/3181
Regiunea NORD-VEST	43/43	366/403	409/446
Regiunea CENTRU	56/57	289/357	345/414
Regiunea NORD-EST	44/46	338/506	382/552
Regiunea SUD-EST	34/34	325/356	359/390
Regiunea SUD-MUNTENIA	48/48	399/519	447/567
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	9/9	26/32	35/41
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	40/40	282/408	322/448
Regiunea VEST	42/42	245/280	287/322

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Analiza datelor în profil județean indică lipsa rețelelor de distribuție a apei în 31 localități din mediul rural, repartizate astfel: 2 în județul Brăila, 8 în Buzău, 1 localitate în județul Constanța, 5

în Galați, 1 localitate în județul Tulcea și 14 în Vrancea, acesta din urmă fiind județul cu cel mai redus grad de acces la sistemul de furnizare a apei (79,41%).

Tabel nr. 48 Numărul localităților cu rețea de distribuție a apei, pe medii de rezidență, în Regiunea Sud-Est, în anul 2019 (UM : număr)

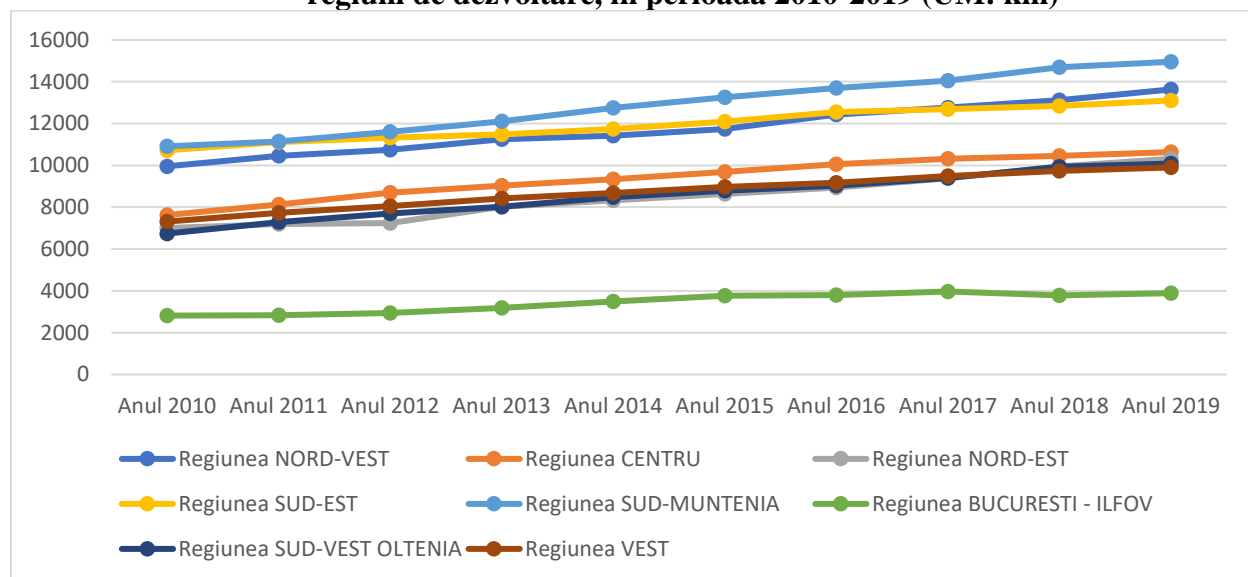
	Urban	Rural	Total
Total Regiunea Sud-Est	34/34	325/356	359/390
Brăila	4/4	38/40	42/44
Buzău	5/5	74/82	79/87
Constanța	11/11	58/59	69/70
Galați	4/4	56/61	60/65
Tulcea	5/5	45/46	50/51
Vrancea	5/5	54/68	59/73

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Variația numărului de localități rurale, cu acces la sistemele de alimentare cu apă evidențiază o îmbunătățire în ultimii ani, care se datorează, în mare măsură, eforturilor pe care autoritățile le-au depus în direcția realizării investițiilor în infrastructură, cofinanțate prin Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune, ale Uniunii Europene. Dacă în anul 2010, Regiunea Sud-Est înregistra 307 localități racordate la rețeaua de distribuție a apei, în anul 2019, numărul acestora a crescut la 325.

Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile s-a extins cu 37,12% pe teritoriul României, de la 63 mii km, în anul 2010, la 86 mii km, în anul 2019. Analizând datele statistice în profil regional, se poate constata că cea mai semnificativă creștere, în ceea ce privește lungimea infrastructurii de alimentare cu apă, se regăsește în Regiunile Sud-Vest Oltenia (49,63%) și Nord – Est (47,25%). Deși constantă, extinderea rețelei de distribuție a apei potabile în Regiunea Sud-Est a fost de numai 22,24%, crescând de la nivelul de 10 mii km, în anul 2010, la 13 mii km, în anul 2019, evoluție care o plasează pe ultimul loc la nivel național.

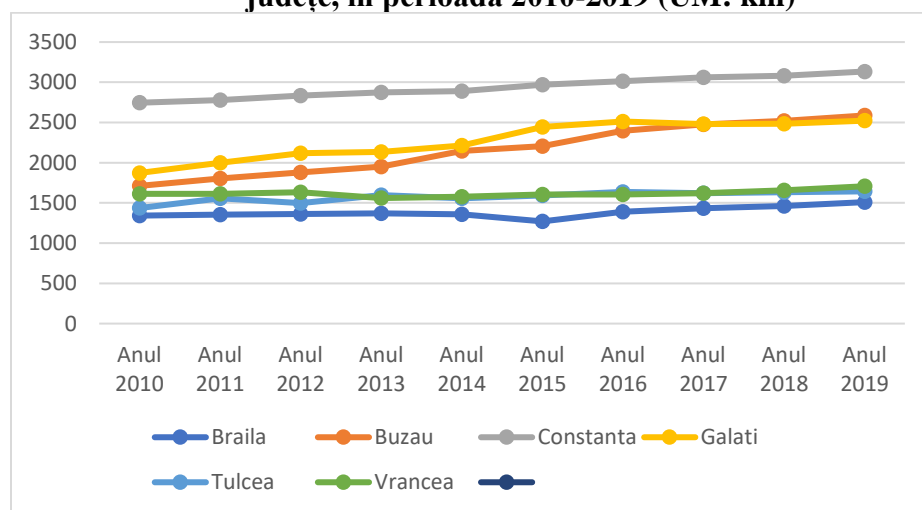
Figura nr. 160 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2010-2019 (UM: km)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Analiza datelor în plan județean evidențiază faptul că lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile a cunoscut un trend ascendent în intervalul de referință 2010-2019. De exemplu, Județul Buzău a prezentat o creștere cu 51,14% (+875,5 km), iar Județul Galați a raportat o majorare cu 37,7% (+649,9%), în vreme ce Județul Vrancea s-a remarcat prin cele mai reduse progrese în ceea ce privește extinderea rețelei edilitare de furnizare a apei potabile, înregistrând o creștere de doar 5,91% (+95,2 km).

Figura nr. 161 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe, în perioada 2010-2019 (UM: km)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

În anul 2019, volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor din Regiunea Sud-Est a înregistrat valoarea de 42,73 m³/cap de locuitor, în creștere cu 1,78% față de anul 2012. Se constată că indicatorul prezintă o variație diferită de cea raportată la nivelul României, unde consumul de apă potabilă pe cap de locuitor s-a redus cu 22,81% în perioada analizată, 2012-2019. Trendul negativ al volumului de apă potabilă, consumat de populație, este justificat de sporirea gradului de monitorizare și contorizare a consumului, precum și de lucrările care au avut ca obiectiv modernizarea sau îmbunătățirea infrastructurii specifice, cu efect direct asupra reducerii pierderilor de apă din rețea.

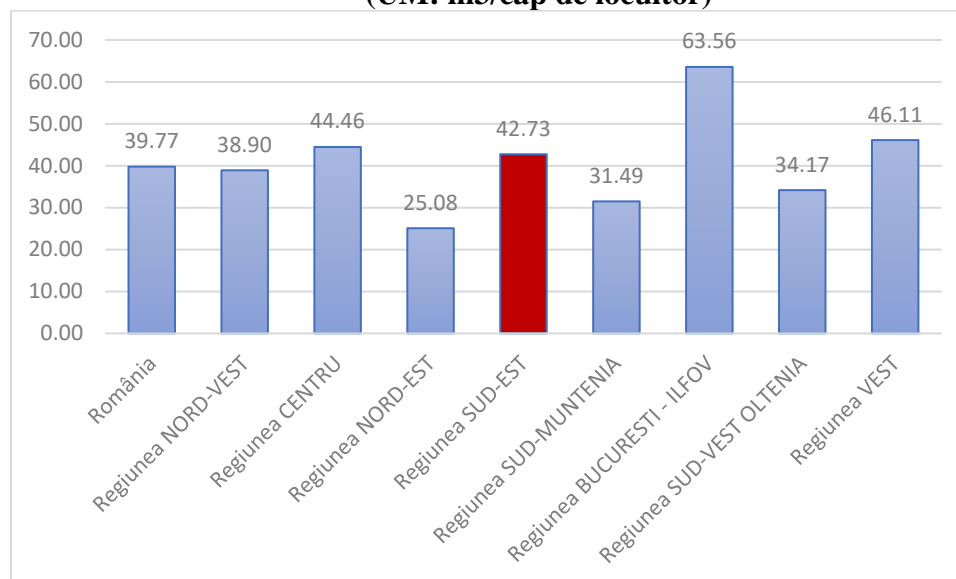
Regiunea București-Ilfov prezintă cea mai ridicată intensitate a consumului de apă potabilă, 63,56 m³/cap de locuitor, în vreme ce Regiunea Nord – Est raportează cel mai scăzut consum din țară, 25,08 m³/cap de locuitor.

Tabel nr. 49 Variația consumului de apă potabilă distribuită populației, la nivel regional, în perioada 2012-2019 (UM: m³/cap de locuitor, UM: %)

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Variație 2012- 2019
	UM: m ³ /cap de locuitor								UM:%
România	51,52	50,66	49,89	37,43	37,48	38,00	38,49	39,77	-22,81%
Regiunea NORD- VEST	37,46	36,30	36,09	36,22	36,39	37,67	37,69	38,90	3,84%
Regiunea CENTRU	45,35	42,08	40,34	41,38	41,25	41,57	43,51	44,46	-1,98%
Regiunea NORD-EST	30,09	24,06	22,37	23,28	23,30	24,49	24,54	25,08	-16,63%
Regiunea SUD-EST	41,99	40,33	39,25	40,18	39,49	39,69	40,68	42,73	1,78%
Regiunea SUD- MUNTENIA	30,08	29,60	28,63	28,94	29,39	29,91	30,46	31,49	4,67%
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	157,10	170,61	172,29	60,19	60,26	61,18	61,49	63,56	-59,54%
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	41,38	37,99	37,23	35,08	34,54	32,57	32,58	34,17	-17,42%
Regiunea VEST	47,90	44,30	42,73	44,12	45,02	45,86	45,44	46,11	-3,74%

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Figura nr. 162 Cantitatea de apă potabilă consumată, la nivel regional, în anul 2019 (UM: m3/cap de locuitor)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

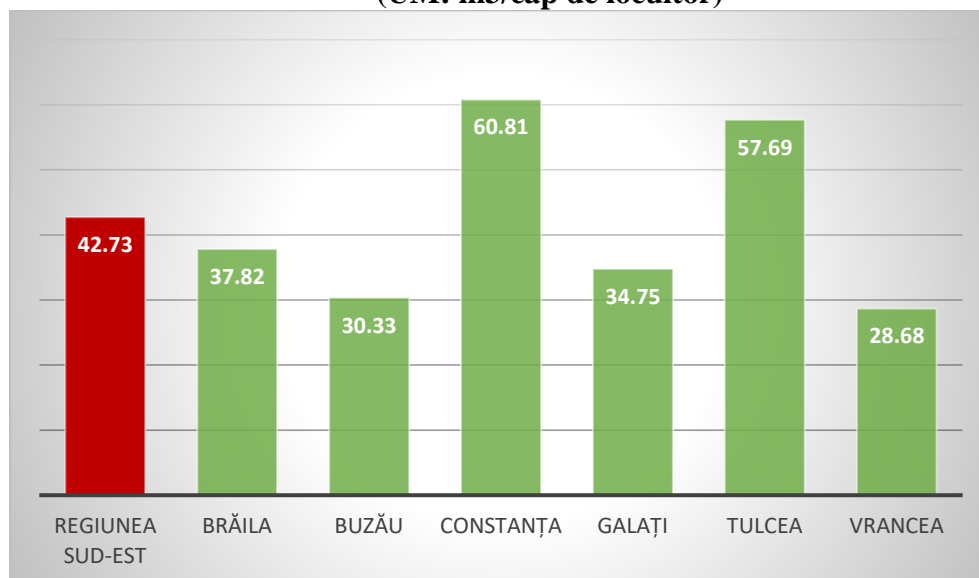
Analiza datelor aferente anului 2019, la nivel județean, arată că cel mai ridicat consum de apă potabilă din Regiunea Sud- Est se află în județele Constanța (6,81 m3/cap de locuitor) și Tulcea (57,69 m3/cap de locuitor), iar cel mai redus în Buzău (30,33 m3/cap de locuitor) și Vrancea (28,68 m3/cap de locuitor). Privită din perspectiva variației înregistrate în perioada 2012-2019, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a avut cea mai mare creștere în Județul Tulcea (+18,10%), pe fondul extinderii gradului de conectare a populației la acest serviciu.

Tabel nr. 50 Variația consumului de apă potabilă distribuită populației, la nivel județean, în perioada 2012-2019 (UM: m3/cap de locuitor, UM: %)

	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Variație
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012-2019
	UM: m3/cap de locuitor								UM:%
Regiunea Sud-Est	41,99	40,33	39,25	40,18	39,49	39,69	40,68	42,73	1,78%
Brăila	35,83	31,99	33,13	33,93	34,55	34,52	37,33	37,82	5,57%
Buzău	30,67	27,01	26,63	26,59	27,30	27,92	28,98	30,33	-1,11%
Constanța	59,44	58,67	55,55	55,22	55,09	56,17	56,50	60,81	2,30%
Galați	38,44	36,72	36,10	36,04	33,90	33,57	33,55	34,75	-9,58%
Tulcea	48,85	50,20	46,94	56,26	49,47	51,01	53,08	57,69	18,10%
Vrancea	28,91	28,02	28,49	29,52	30,41	28,32	29,56	28,68	-0,82%

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Figura nr. 163 Cantitatea de apă potabilă consumată, la nivel regional, în anul 2019
(UM: m³/cap de locuitor)

Sursa: INS, baza de date TEMPO

Concluzii

Per ansamblu, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est prezintă o situație pozitivă privind gradul de conectare a localităților la sistemele centralizate de alimentare cu apă și apă potabilă, pondere mai ridicată decât cea înregistrată la nivel național, atât în localitățile din mediul rural, cât și pentru cele din mediul urban. Acest aspect este justificat prin prisma condițiilor geografice ale regiunii și prin investițiile majore realizate în teritoriu dinainte de anii 90.

2.6 Mediu

Importanța aspectelor ce țin de mediul înconjurător în studiile de specialitate a crescut considerabil în ultimii ani, reflectând atât interesul din ce în ce mai mare al opiniei publice cu privire la modalitatea sustenabilă pentru dezvoltarea socio-economică, cât și deschiderea factorilor decizionali față de problematicile de mediu¹⁸. În luna mai 2019, în urma ultimelor alegeri pentru Parlamentul European, 74 dintre membrii acestuia fac parte din partide dedicate luptei împotriva schimbărilor climatice, cel mai mare număr de reprezentanți avuți până acum, fapt care dovedește o aplecare solidă asupra aspectelor de mediu în general. Cu toate acestea, progresele înregistrate de-a lungul anilor sunt încă prea mici, iar lupta pentru schimbarea direcției de dezvoltare se duce atât prin intermediul mișcărilor sociale, cât și prin cercetări științifice, proiecte pilot și schimbări în comportamentele individuale. Fiind un domeniu care prezintă un interes ridicat pentru diferiți actori cheie locali, județeni, naționali și chiar europeni, domeniul mediului prezintă rapoarte de interdependență directă cu toate celelalte domenii socio-economice, iar situația evolutivă din acest domeniu trebuie abordată coroborat cu rezultatele celorlalte domenii.

Analiza efectuată în subcapitolele următoare pentru domeniul mediului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est are rolul de a prezenta situația actuală din perspectiva infrastructurii de mediu, a calității factorilor de mediu, amenajării agriculturii, managementului siturilor contaminate, riscurilor naturale și gestionării deșeurilor menajere și industriale, pentru a prezenta o imagine de ansamblu asupra celor mai relevante aspecte de mediu și pentru a identifica elementele care pot fi valorificate în continuare în vederea asigurării unei dezvoltări sustenabile pe termen mediu și lung.

2.6.1 Infrastructura de mediu

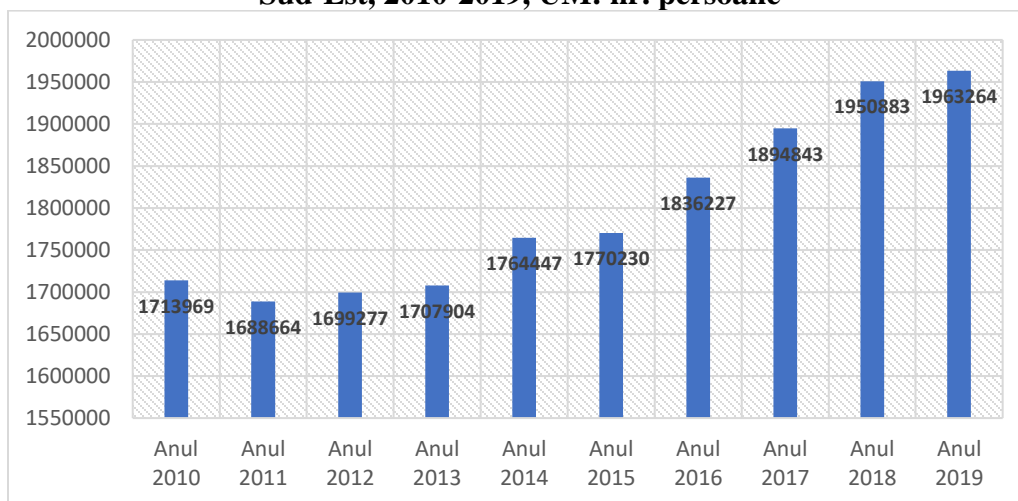
Regiunea Sud-Est dispune de o bogată rețea de ape, ce asigură necesitățile de alimentare cu apă potabilă și industrială. Alimentarea populației cu apă în Regiunea Sud-Est este în continuă creștere începând cu anul 2012, în anii anteriori remarcându-se o scădere a valorilor acestui indicator. În perioada 2010 - 2019, numărul persoanelor deservite de sistemul public de alimentare cu apă a crescut cu 14%.

---

¹⁸ Conform rezultatelor Eurobarometrului, disponibile on-line: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2273>; ultima dată a accesării: iulie 2021

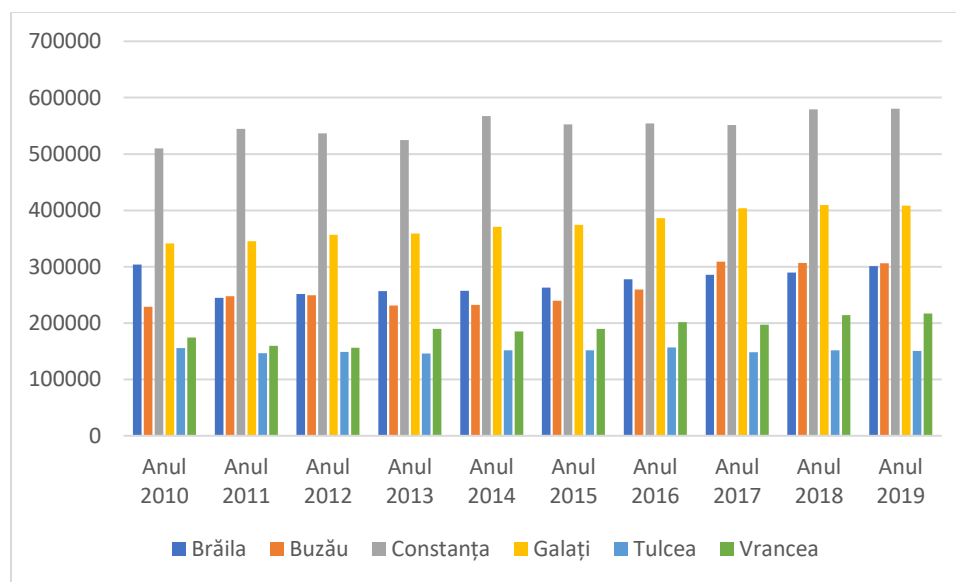

Figura nr. 164 Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, Regiunea Sud-Est, 2010-2019, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS

Figura nr. 165 Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, pe județe ale Regiunii Sud-Est, 2010-2019, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS

Conform datelor prezentate în graficul anterior, se poate observa că ponderea populației cu acces la apă potabilă a înregistrat un trend crescător în ultimii ani, fapt care se datorează inclusiv creșterii lungimii rețelelor de distribuție a apei potabile în aceeași perioadă. Totodată, analiza efectuată la

nivel județean evidențiază județul Constanța ca fiind județul din regiune cu cea mai mare pondere a populației deservită de sistemul public de alimentare cu apă, în timp ce la polul opus se află județul Tulcea, aspect care este pe deplin justificat de structura populației din fiecare județ.

În conformitate cu cerințele Directivei 91/271/EEC, apele uzate sunt colectate de către sistemele de colectare/canalizare, conduse la stația de epurare și apoi evacuate în resursele de apă, având în vedere respectarea concentrațiilor maxime admise de legislația în vigoare. Frecvența de monitorizare și indicatorii fizico-chimici analizați, în funcție de tipul și specificul folosinței de apă, sunt stabilite în conformitate cu HG 188/2002, modificată și completată cu HG 352/2005, respectiv HG 351/2005. În Regiunea Sud-Est se efectuează supravegherea calitativă și cantitativă atât a apelor uzate epurate cât și a celor neepurate, evacuate în sursele naturale de apă cu sau fără o prealabilă epurare.

2.6.2 Calitatea factorilor de mediu

Cadrul legislativ privind gestionarea resurselor de apă în România se axează pe cerințele următoarelor directive europene:

- Directiva Cadru Apa 60/2000/CEE;
- Directiva 75/440/EEC – apa de suprafață destinată potabilizării;
- Directiva 76/464/EEC – eliminarea treptată a substanțelor prioritare/prioritar periculoase;
- Directiva 91/676/EEC – poluarea cu azotați din surse agricole;
- Directiva 78/659/EEC – calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățire pentru a susține viața peștilor;
- Directiva 91/271/EEC – epurarea apelor uzate urbane.

Calitatea aerului

Calitatea aerului în Regiunea Sud-Est a fost monitorizată atât prin intermediul analizelor efectuate cu ajutorul aparaturii din dotarea laboratorului de analize fizico-chimice din cadrul agențiilor județene pentru protecția mediului, cât și prin intermediul rețelei automate de monitorizare a calității aerului, constituită din stații fixe de măsurare a concentrațiilor de poluanți în aerul

înconjurător. În Regiunea Sud-Est, rețeaua automată de monitorizare a calității aerului este formată din stații automate, care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului. În cadrul rețelei manuale de monitorizare constituită la nivelul fiecărui județ se realizează monitorizarea permanentă a următoarelor categorii de poluanți: pulberi în suspensie (PM10), pulberi sedimentabile, precipitații atmosferice.

La nivel local, calitatea aerului este dependentă de topografia așezărilor umane și condițiile climatice specifice zonei. Fenomenele locale, cum sunt cele de calm atmosferic sau inversiunea termică, pot împiedica dispersia poluanților atmosferici, ducând uneori la acumularea acestora pe acel areal, pe perioade scurte de timp. Lipsa precipitațiilor pe perioade lungi de timp împiedică autopurificarea aerului, ducând, alături de celelalte condiții favorizante, la acumularea poluanților în aerul înconjurător.

La nivelul anului 2020, calitatea aerului în **județul Brăila** a fost monitorizată prin intermediul stațiilor automate de monitorizare a calității aerului care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului¹⁹.

Rețeaua automată este formată din 5 puncte de prelevare a probelor, amplasate după cum urmează:

- Stația Brăila 1 - Stație de monitorizare a calității aerului de tip – trafic, care este amplasată pe Calea Galați, nr. 53. Poluanții monitorizați NO_x, SO₂, CO, PM10, benzen.
- Stația Brăila 2 - Stație de monitorizare a calității aerului de tip – urban, care este amplasată în Piața Independenței nr. 1. Poluanții monitorizați NO_x, SO₂, CO, O₃, PM10, PM2,5, benzen, parametri meteo.
- Stația Brăila 3 – Stație de monitorizare a calității aerului de tip – suburban, care este situată în Comuna Cazasu, jud. Brăila. Poluanții monitorizați NO_x, SO₂, CO, O₃, PM10, benzen, parametri meteo.
- Stația Brăila 4 – Stație de monitorizare a calității aerului de tip – industrial, care este amplasată pe Șoseaua Baldovinești (Stația Nord). Poluanții monitorizați NO_x, SO₂, CO, O₃, PM10, parametri meteo.
- Stația Brăila 5 – Stație de monitorizare a calității aerului de tip – industrial, care este amplasată în Comuna Chiscani, în vecinătatea SC. CET S.A. Poluanții monitorizați NO_x, SO₂, CO, O₃, PM10, benzen, parametri meteo.

---

¹⁹ Raportul anual privind starea mediului în județul Brăila, 2020

Potrivit informațiilor din Raportul anual privind starea mediului din anul 2020, calitatea aerului ambiental în **județul Buzău** este monitorizată în rețeaua automată de monitorizare a calității aerului gestionate de Laboratorul APM Buzău, prin efectuarea continuu a măsurărilor pentru poluanții specifici reglementați în legislația națională privind calitatea aerului ambiental. Măsurările sunt realizate în **două** stații automate de monitorizare a calității aerului din municipiile Buzău și Râmnicu Sarat, amplasate, conform criteriilor indicate în legislație, în zone reprezentative pentru fiecare tip de stație:

- Stația Buzău 1 (BZ1) este o stație de tip urban, amplasată în municipiul Buzău. Această stație are următoarele caracteristici: poluanții monitorizați sunt dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x/NO/NO₂), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), benzen, toluen, etilbenzen, o-, m-, p-xilen, pulberi în suspensie (PM 10 și PM 2,5) și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații);
- Stația Buzău 2 (BZ2) este o stație de tip trafic amplasată în municipiul Râmnicu Sărat. Această stație evaluează influența traficului de pe DN E85 asupra calității aerului, având următoarele caracteristici: poluanții monitorizați sunt dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x/NO/NO₂), monoxid de carbon (CO), benzen, toluen, etilbenzen, o-, m-, p-xilen, pulberi în suspensie (PM 10 și PM 2,5).

La nivelul **județului Constanța**, supravegherea calității aerului s-a realizat prin intermediul rețelei automate de monitorizare, componența a rețelei naționale de monitorizare. Aceasta este formată din 7 stații automate, care au fost amplasate conform criteriilor prevăzute în Ord.592/2002: Casa de Cultură, Fantazio, Tabăra Năvodari, Mangalia, Prelungirea Liliacului, Liceul de Chimie, Medgidia.

Raportul anual privind starea mediului în județul Galați 2020 precizează că evaluarea calității aerului la nivelul **județului Galați** se realizează prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului care cuprinde 5 stații automate, amplasate astfel încât să fie reprezentative pentru protecția sănătății umane și a mediului la nivelul județului, după cum urmează:

- 1 stație de trafic GL1 - amplasată în str. Brăilei nr. 181, astfel încât nivelul de poluare măsurat să fie influențat în special de emisiile provenite de la o stradă apropiată, cu trafic intens. Poluanți monitorizați: NO_x, SO₂, CO, PM10, COV, Pb, Cd, Ni, As.

- 1 stație de fond urban GL 2 - amplasată în Galați, str. Domnească nr. 7, bloc P3 – P5, pentru evaluarea expunerii populației la poluanți cu acțiune sinergică. Poluanți monitorizați: NO_x, SO₂, CO, O₃, PM_{2.5}, PM₁₀, COV, parametri meteo.
- 1 stație de fond suburban GL 3 - amplasată în Galați, str. Traian nr. 431, pentru evaluarea expunerii populației și vegetației de la marginea aglomerării. Poluanți monitorizați: NO_x, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, COV, Pb, Cd, Ni, As, parametri meteo.
- 2 stații de tip industrial: GL4 - amplasată în Galați, b-dul Dunărea nr. 8, respectiv GL 5 – amplasată în Tecuci, str. 1 Decembrie nr. 146 B, pentru determinarea nivelului de poluare influențat în special de surse industriale. Poluanți monitorizați: NO_x, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, COV, parametri meteo.

La nivelul **județului Tulcea**²⁰ funcționează trei stații automate de monitorizare a calității aerului ce fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA), amplasate în concordanță cu criteriile stabilite de directivele europene privind calitatea aerului, în vederea protecției sănătății umane, a vegetației și ecosistemelor pentru a evalua influența diferitelor tipuri de surse de emisii poluante.

- Stație automată de monitorizare aer - tip industrial, amplasată la cca. 1,5 km față de platforma industrială Tulcea Vest;
- Stație automată monitorizare aer - tip trafic, situată în municipiul Tulcea, în zona Parcului Ciuperca;
- Stație automată monitorizare aer - tip suburban/trafic, amplasată pe DN 22 la ieșirea din orașul Isaccea.

Acestora li se adaugă echipamente de laborator utilizate pentru măsurarea concentrațiilor de metale grele: plumb (Pb), cadmiu (Cd), arsen (As), nichel (Ni), din depuneri (PM₁₀).

Conform informațiilor din Raportul anual privind starea mediului 2020, în județul Vrancea funcționează o stație automată de monitorizare a calității aerului, de fond rural (redenumită conform Ordinului 657/03.07.2018), amplasată, în incinta Uzinei de apă CUP, pe drumul județean Focșani-Suraia. Pentru că în ultimii ani, zona a intrat în intravilanul orașului Focșani, stația a fost înconjurată de construcții civile, precum și de activități economice. Stația automată face parte din

---

²⁰ Raportul anual privind starea mediului în județul Tulcea 2020

Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, poluanții monitorizați în cadrul stației automate fiind: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, C₆H₆, PM₁₀.

Calitatea apei

Resursele de apă ale Regiunii Sud-Est sunt constituite din:

- apele de suprafață, reprezentate de râuri (ape curgătoare) și lacuri (ape stătătoare);
- apele subterane, asigurate de apele freatice în apele de adâncime.

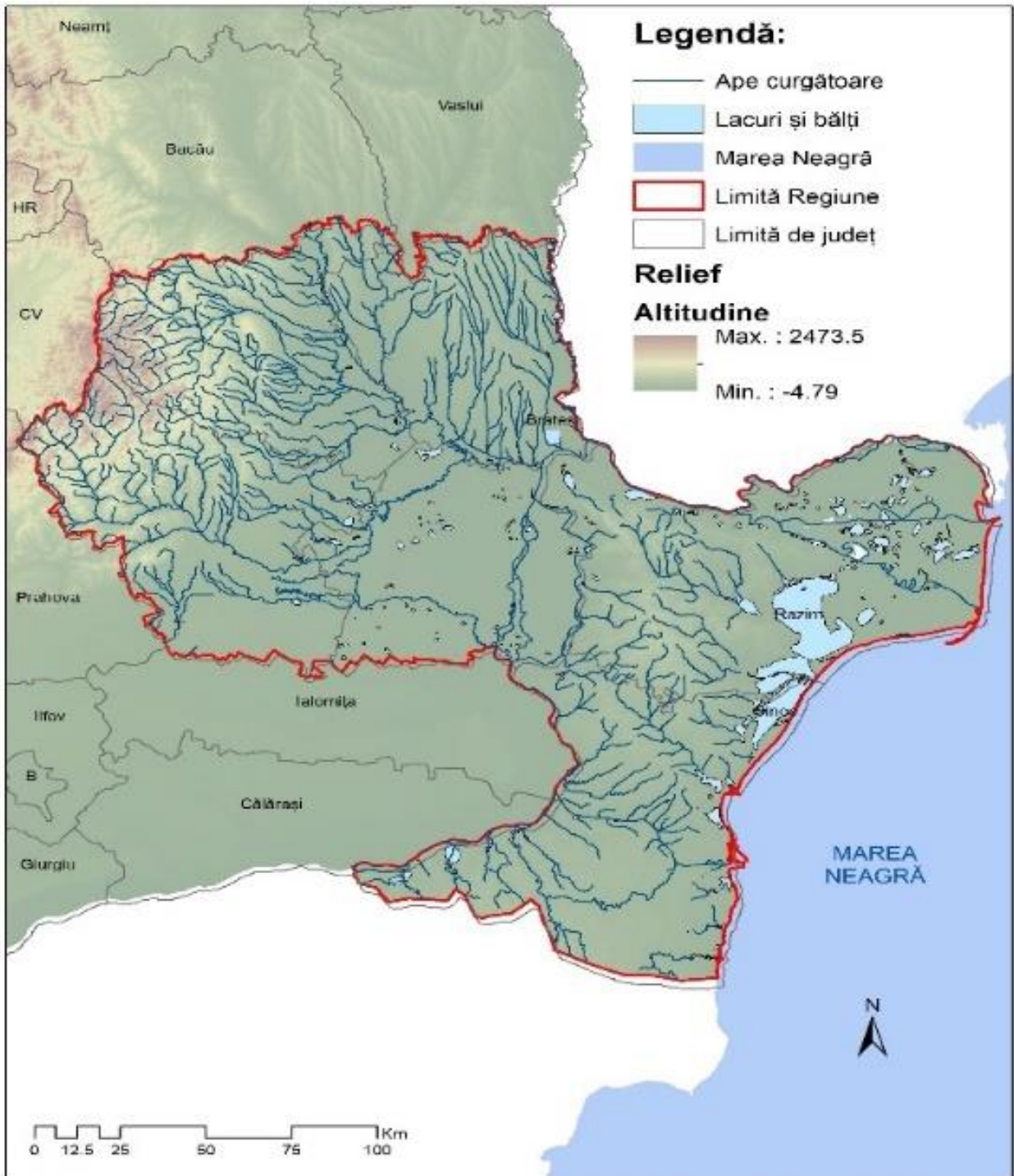
Buna gospodărire a apei prezintă o importanță deosebită în condițiile în care resursele de apă ale României sunt relativ reduse, aproximativ 1.700 m³ de apă timp de un an pentru un locuitor, în timp ce în alte țări din Europa aceste rezerve sunt, în medie, de 2,5 ori mai mari.

Tabel nr. 51 Resursele de apă în Regiunea Sud-Est (UM: mii m³)

Surse de apă	Cantități
Apă de suprafață	<ul style="list-style-type: none"> • teoretice: 4.919.357,1 mii m³ • utilizabile: 1.259.326,8 mii m³
Apă subterană	<ul style="list-style-type: none"> • teoretice: 2.964.105,3 mii m³ • utilizabile: 1.198.631,1 mii m³

Sursa: date INS

Figura nr. 166 Harta resurselor de apă din Regiunea Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Tabel nr. 52 Distribuția resurselor de suprafață și subterane în Regiunea Sud-Est (UM: mii m³)

Județul	An	Resursa de suprafață		Resursa din subteran	
		Teoretică	Utilizabilă	Teoretică	Utilizabilă
Brăila	2010	2.387.000	1.502.000	687.000	202.000
	2011	2.799.514	650.910	1.919.200	329.550
	2012	195.118.597	55.188.000	1.919.200	497.550
	2013	195.118.597	55.287.030	1.919.200	497.550
	2014	197.914.694	55.616.580	1.919.200	329.550
Buzău	2010	2.786.397	533.950	1.053.300	605.000
	2011	2.786.397	533.950	1.053.300	605.000
	2012	2.786.397	533.950	1.053.300	605.000
	2013	2.786.397	533.950	1.053.300	605.000
	2014	2.786.397	533.950	1.053.300	605.000
Constanța	2014* ²¹	196.432.170	51.380.800	1.920.667	95.197
Galați	2015	-	183.000	-	22900
	2016	-	183.000	-	22900
	2017 - 2019	-	-	-	-
Tulcea	2014	207.704.230	51.380.800 ²²	170.152	95.197
Vrancea	2010	840.000	210.000	345.000	156.000
	2011	840.000	210.000	345.000	156.000
	2012	840.000	210.000	345.000	156.000
	2013	840.000	210.000	345.000	156.000
	2014	840.000	210.000	345.000	156.000

Sursa: date INS ,*pentru intervalul de timp 2015-2020, nu sunt disponibile date actualizate

Tabel nr. 53 Bazinele hidrografice din Regiunea Sud-Est

Județ	Bazinul Hidrografic
Brăila	Buzău, Călmățui, Dunăre
Buzău	Buzău, Ialomița, Călmățui, Siret
Constanța	Dobrogea-litoral
Galați	Prut, Siret, Dunăre
Tulcea	Dunăre, Dobrogea-litoral

²¹ Valorile resursei de apă utilizabile cuprind și volumele pentru județul Tulcea.

²² Valorile resursei de apă utilizabile înregistrate cuprind și volumele pentru județul Constanța.

Județ	Bazinul Hidrografic
Vrancea	Siret

Sursa: date INS

Resursele de apă de suprafață ale Regiunii Sud-Est provin din două categorii de surse, respectiv:

- râurile interioare;
- fluviul Dunărea.

Fluviul Dunărea, deși deține întâietatea în ceea ce privește volumul total al resursei, este mai puțin folosit ca sursă de apă utilizabilă. Până în prezent singura utilizare a resursei de apă oferită de Dunăre a fost în domeniul agricol (pentru irigații).

Principalele cursuri de apă care străbat regiunea sunt: Dunărea, Siretul, Prutul, Bârladul, Buzăul, Călmățuiul, Troțușul, Putna, Râmnicu Sărat.

În baza informațiilor din rapoartele privind starea mediului, cea mai importantă arteră hidrografică a județului Brăila este Dunărea cu cele două brațe principale: Brațul Măcin (Dunărea Veche) spre Dobrogea și Brațul Cremenea, spre Câmpia Brăilei, închizând la mijloc fosta Baltă a Brăilei. Dunărea are o mare importanță economică, atât din punct de vedere al alimentării cu apă a municipiului Brăila, cât și a sistemelor de irigații. Râul Siret delimitează partea de nord a județului Brăila de județul Galați, pe o lungime de 50 kilometri. Pe partea dreaptă, la Voinești, primește ca afluent râul Buzău, care udă teritoriul județului Brăila pe o lungime de 126 kilometri. Între Jugureanu și Gura Călmățui, pe o distanță de 84 kilometri, curge râul Călmățui, care în cea mai mare parte este amenajat pentru irigații.

Râul Buzău este cel mai important curs de apă care străbate județul Buzău. Din totalul de 325 km cât măsoară de la izvoare la vărsarea în Siret, râul Buzău curge pe circa 140 km în limitele administrative ale județului. Al doilea râu important ca mărime este Râmnicul, al cărui curs pornit din coastele Furului Mare străbate, fără afluenți importanți, o mică regiune din estul județului.

Rețeaua hidrografică a județului Constanța este formată de următoarele cursuri de apă: Dunărea, pe o lungime de 137 km, Valea Carasu, Valea Baciui și Valea Casimcea. Rețeaua hidrografică s-a îmbogățit prin darea în exploatare a Canalului Dunăre-Marea Neagră, Canalul Poarta Albă - Midia Năvodari și alte canale de irigație din Valea Carasu.

Județul Galați cuprinde o rețea hidrografică constituită din bazinul hidrografic al fluviului Dunărea, precum și din cursul inferior al râurilor Siret (cu afluenții principali: Bârlad, Geru și

Suhu), Prut (cu principalii afluenți: Elan-bazinul inferior, Liscov și Chineja). Aceste cursuri de apă, împreună cu afluenții lor, au generat o lungime de rețea hidrografică de 1.524 km (din care 110 km frontieră de stat - râu Prut), cu o suprafață de 4.465 km², în cele trei bazine hidrografice: Dunăre, Siret și Prut.

Rețeaua hidrografică a *județului Tulcea*, exceptând fluviul Dunărea, este relativ săracă. Principalele râuri din județ au lungimi sub 60 km și debite medii multianuale sub 0,4 mc/s. Cele mai importante cursuri de apă sunt cele patru brațe de vărsare ale Dunării în mare: Chilia, Tulcea, Sulina și Sfântul Gheorghe.

Principalele cursuri de apă din *județul Vrancea* sunt: râul Siret, Troțuș, râul Putna, pârâul Milcov, pârâul Râmna, râul Sușița, râul Râmnicu Sărat, râul Zabrauți.

Surse de poluare

Poluarea cu substanțe organice

Având în vedere natura substanțelor poluante din apele uzate, cât și sursele de poluare aferente, gospodărirea apelor uzate se realizează în acord cu prevederile europene în domeniul apelor, în special cu cele ale Directivei Cadru a Apei (Directiva 2000/60/CE), care stabilește cadrul politic de gestionare a apelor în Uniunea Europeană, bazat pe principiile dezvoltării durabile și care integrează toate problemele apei.

Au fost identificate o serie de problematici importante privind gospodărirea apelor care afectează în mod direct sau indirect starea apelor de suprafață și apelor subterane, cu impact major în gestiunea resurselor de apă, precum: poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe periculoase și alterările hidromorfologice.

Poluarea cu substanțe organice se datorează emisiilor/evacuărilor de ape uzate provenite de la sursele punctiforme și difuze, în special aglomerările umane, sursele industriale și agricole. Lipsa sau insuficiența epurării apelor uzate conduce la poluarea apelor de suprafață cu substanțe organice, care odată ajunse în apele de suprafață încep să se degradeze și să consume oxigen. Poluarea cu substanțe organice produce un impact semnificativ asupra ecosistemelor acvatice prin *schimbarea compoziției speciilor, scăderea biodiversității speciilor, precum și reducerea*

populației piscicole sau chiar mortalitate piscicolă în contextul reducerii drastice a concentrației de oxigen²³.

Tabel nr. 54 Principalele surse majore de poluare a apelor în Regiunea Sud-Est

Județul	Sursele majore de poluare
Galați	S.C. Apă Canal S.A., LIBERTY Galați S.C. Zahărul S.A. Liești.
Buzău	SC Compania de Apă SA Buzău – Centrele operaționale nr. 4 și 7 și Stațiile de epurare Buzău, Chiojdu, Lera, Păltineni, Nehoiașu, Pogoanele, SC Gospodărire Comunală S.A. Întorsura Buzăului, Igoserv SA Berca, Consiliile Locale Sita Buzăului, Beceni, Merei, Spitalele Nifon, Ojasca, Săpoca, Smeeni, S.C. ROMCARBON S.A. Buzău, S.C. DUCTIL STEEL S.A. Buzău, S.C. AGRANA ROMÂNIA S.A. – Sucursala Buzău, SC BUNGE ROMÂNIA S.A. Buzău, S.C. MARTELLI EUROPE S.R.L. Buzău, S.C. SOUFFLET MALT ROMANIA S.A. Buzău, S.C. AVIS LIPIA S.A. Lipia, S.C. AVICOLA S.A. Buzău – Fermele Verguleasa și Săhăteni etc.
Vrancea	S.C. Vrancart S.A. Adjud, cu evacuare în râul Siret; S.C. Vincon S.A. Odobești, S.C. Cramele Odobești S.A., SNTFM CFR S.A. Depoul Adjud.

Sursa: APM, Rapoarte de mediu elaborate la nivel județean

Poluarea cu nutrienți

O altă problemă importantă de gospodărire a apelor este poluarea cu nutrienți (azot și fosfor). Ca și în cazul substanțelor organice, emisiile de nutrienți se datorează atât surselor punctiforme (ape uzate urbane, industriale și agricole neepurate sau insuficient epurate), cât și surselor difuze (în special, cele agricole: creșterea animalelor, utilizarea fertilizanților), cât și funcționării necorespunzătoare a stațiilor de epurare.

Nutrienții conduc la eutrofizarea apelor (îmbogățirea cu nutrienți și creșterea excesivă a algelor), în special a corpurilor de apă stagnante sau semi-stagnante (lacuri de acumulare), ceea ce determină schimbarea compoziției speciilor, scăderea biodiversității speciilor, precum și reducerea utilizării resurselor de apă (apă potabilă, recreere).

Dunărea contribuie substanțial cu nutrienți, deoarece acoperă parțial sau total teritoriul a 19 țări cu sursele de poluare aferente, fiind colectorul a 801.463 km².

Concentrația ridicată de nutrienți, provenită din întregul bazin al fluviului Dunărea, a contribuit în timp la modificarea semnificativă a valorilor concentrației de azot și fosfor dizolvat în apele de suprafață din Delta Dunării. Impactul acestor modificări ale concentrațiilor de nutrienți a

²³ Planul de management al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, spațiului hidrografic Dobrogea și apelor costiere

determinat amplificarea fenomenului de eutrofizare, chiar dacă o parte din cantitatea de nutrienți este reținută de stuf. Dinamica procesului de eutrofizare analizat prin prisma variabilității fosforului scoate în evidență faptul că procesul de eutrofizare este mai accentuat și mai vizibil în cazul lacurilor decât în cel al canalelor sau a brațelor Dunării.

Presiunile difuze datorate activităților agricole sunt greu de cuantificat. Presiunile agricole difuze afectează atât calitatea apelor de suprafață, cât mai ales calitatea apelor subterane.

Poluarea cu substanțe periculoase

Poluarea cu substanțe prioritare/prioritare periculoase se datorează evacuărilor de ape uzate din surse punctiforme sau emisiilor din surse difuze ce conțin poluanți nesintetici (metale grele) și/sau poluanți sintetici (micro poluanți organici). Dunărea conține substanțe periculoase, ceea ce a condus la evaluarea acestor corpuri ca fiind la risc din punct de vedere al atingerii stării chimice bune. Substanțele periculoase produc toxicitate, persistență și bioacumulare în mediul acvatic.

Tabel nr. 55 Poluarea cu substanțe periculoase în Regiunea Sud-Est

Județ	Sursa de poluare industrială	Activități desfășurate
Tulcea	S.C. ALUM S.A. TULCEA	- profil de activitate procesarea bauxitei și obținerea aluminei calcinate.
	SC CARNIPROD SRL	- fabrica de preparate din carne, abator și ferma porci.
Constanța	S.C. LEGMAS S.A., NĂVODARI	- producerea mașinilor agricole și pieselor de schimb pentru mașini agricole și tractoare. Apele uzate menajere se stochează în 6 fose septice. Vidanjarea foselor se realizează de către RAJA Constanța. Evacuarea apelor uzate industriale epurate de la decantor se realizează în Valea V3.
	S.C. OSTROVIT S.A., OSTROV	- profilul de activitate este preponderent viticol. Apele uzate se evacuează în Dunăre – braț Ostrov.
	S.C. SÂRMĂ ȘI CABLURI S.A., Hârșova	- fabricarea sârmei, produselor din sârma, și a cablurilor.
	Rompetrol Rafinare S.A. - Platforma Petromidia	- prelucrarea țițeiului din import, cu conținut ridicat de sulf.
	S.C. Oil Terminal S.A. Constanța	- încărcarea - manipularea, depozitarea și tratarea produselor petroliere.
Brăila	SC PROMEX SA	- construcții mașini și echipamente industriale.
Vrancea	SC VRANCART Adjud, județul Vrancea	- producători de hârtii și cartoane.

Sursa: APM, Rapoarte de mediu elaborate la nivel județean

2.6.2.1 Calitatea apelor de suprafață

În Regiunea Sud-Est s-au înregistrat depășiri ale valorilor de prag la cloruri și sulfati în *bazinele hidrografice: Siret, Ialomița-Buzău*, depășiri cauzate de prezența cutelor diapire sau a apelor de tip clorosulfuroase, a litologiei straturilor, etc.

Astfel de cazuri au fost identificate și în exemplele următoare:

- ***poluarea cu produse petroliere*** a apelor subterane din zonele rafinăriilor, precum și a conductelor de transport produse petroliere din toată țara (degradări, spargeri, etc.), a depozitelor de hidrocarburi de la diferite obiective industriale;
- ***poluarea cu produse rezultate din procesele industriale*** - apare în zonele din jurul marilor platforme industriale din Galați și Constanța;
- ***poluarea cu produse utilizate pentru fertilizare și combatere a bolilor și dăunătorilor în agricultură*** (azotați și compuși azotici, fosfați, etc.) - se regăsește în zonele agricole, unde se produce și fenomenul de concentrare (poluare suplimentară) din cauza administrării incorecte a acestor fertilizatori. Poluarea difuză a acviferelor freatice produsă în acest fel a afectat în special fântânile individuale din zonele rurale, dar și alte captări de ape subterană.

Managementul necorespunzător al deșeurilor menajere la nivelul localităților constituie o sursă de poluare difuză locală. De asemenea, modul de colectare/eliminare al nămolului provenit de la stațiile de epurare poate conduce la poluarea resurselor de apă. Dezvoltarea zonelor urbane reprezintă un aspect care are nevoie de mai multă atenție în contextul colectării deșeurilor menajere și prin eliminarea depozitării necontrolate a deșeurilor, întâlnită deseori pe malurile râurilor și a lacurilor.

Calitatea resurselor de apă este influențată într-o anumită măsură și de poluările accidentale, care reprezintă alterări bruște de natură fizică, chimică, biologică sau bacteriologică a apei, peste limitele admise. În funcție de tipul poluărilor accidentale, acestea pot avea magnitudini și efecte diferite (locale, bazinale, transfrontaliere) asupra resurselor de apă.

Producerea de poluări accidentale se explică atât prin neglijența manifestată de unii operatori economici în timpul desfășurării proceselor tehnologice, cât și prin lipsa modernizării proceselor tehnologice la unele unități industriale, spargeri de conducte de transport produse petroliere datorită furturilor de combustibil sau uzurii acestora.

Pentru a preîntâmpina degradarea calității apelor de suprafață și subterane și de a acționa în caz de poluări accidentale, de a îndepărta cauzele și a diminua efectele poluărilor, se are în vedere identificarea la timp a potențialelor surse de poluare precum și monitorizarea lunară, semestrială sau trimestrială a acestora, cu o frecvență care depinde de impactul sursei de poluare asupra receptorului.

Calitatea apelor de suprafață a fost în mare măsură influențată de evacuările de ape uzate ale principalelor localități.

Activitățile agricole pot conduce la poluarea difuză a resurselor de apă prin nutrienții și pesticide dar și alți poluanți.

Sursele de poluare difuză sunt reprezentate de:

- Stocarea și utilizarea îngrășămintelor organice și chimice;
- Creșterea animalelor domestice;
- Utilizarea pesticidelor pentru combaterea dăunătorilor.

Cauzele contaminării acviferului freatic cu azotați sunt multiple: prin spălarea permanentă a solului impregnat cu compuși cu azot proveniți din aplicarea îngrășămintelor chimice pe unele categorii de terenuri arabile, de către precipitațiile atmosferice și apa de la irigații, dar și din evacuarea de ape uzate încărcate cu azotați în apele de suprafață.

2.6.2.2 Indicatori pentru evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă de suprafață

Nitrații și fosfații în râuri și lacuri

Nitrații și fosfații sunt evaluați din punct de vedere calitativ în cadrul grupei „**Nutrienți**”. Nutrienții sunt elemente chimice și compuși ai acestora care se găsesc în mediul înconjurător, de care plantele și animalele au nevoie pentru a crește sau supraviețui. Prezența nutrienților în apă, sol și subsol este normală, poluarea reprezentând încărcarea cu substanțe nutritive a factorilor de mediu peste concentrațiile determinate de mecanismele de funcționare a ecosistemelor.

Nutrienții includ următoarele elemente fizico-chimice: N-NH₄, N-NO₂, N-NO₃, P-PO₄, P total. Starea ecologică dată de „nutrienți” se obține aplicând principiul „cel mai defavorabil caz”.

Pentru a reduce potențialul de poluare cu nitrați în zonele vulnerabile se impun următoarele măsuri:

- utilizarea metodelor specifice sistemelor de agricultură durabilă și biologică: rotația culturilor. Culturile de leguminoase perene (dar și anuale) sunt preferate pentru îmbunătățirea bilanțului azotului în sol, utilizarea de materiale organice reziduale provenite de regulă din sectorul zootehnic (de preferință a celor solide compostate), în combinație cu îngrășămintele minerale pentru asigurarea cu nutrienți a culturilor, dar și pentru conservarea stării de fertilitate a solului. Evitarea supradozării în cazul aplicării de îngrășăminte în sol atât pentru reducerea cheltuielilor de producție, cât și a poluării mediului;
- respectarea regulilor în privința depozitării reziduurilor zootehnice: depozitarea acestora în afara zonelor sensibile și departe de sursele de apă pentru a minimiza impactul poluării;
- utilizarea de tehnici de irigare care să nu ducă la infiltrarea fertilizanților în subsol;
- protecția solului împotriva eroziunii.

Oxigenul dizolvat, materiile organice și amoniu în apele râurilor

Oxigenul din apă provine din dizolvarea din aerul atmosferic și prin procesul de fotosinteză. Cantitatea de oxigen care se dizolvă într-un volum de apă depinde de temperatură, presiunea atmosferică, salinitatea și numărul de plante acvatice din sistem. Pe măsură ce temperatura, salinitatea sau presiunea atmosferică cresc, nivelul oxigenului dizolvat scade.

Oxigenul dizolvat este indispensabil faunei și florei acvatice, dar și proceselor aerobe de autoepurare, respectiv bacteriilor aerobe care oxidează substanțele organice și care, în final, determină autoepurarea apei. Concentrația de oxigen dizolvat variază în funcție de categoria de folosință, coborârea sub o anumită limită având ca efect oprirea proceselor aerobe, cu consecințe foarte grave. De asemenea, scăderea cantității de oxigen din apă duce la pierderea caracterului de prospețime al acestuia, dându-i un gust fad și făcând-o nepotabilă și reduce capacitatea de autopurificare a apelor naturale, favorizând persistența poluării, cu consecințe nedorite.

Starea ecologică dată de „nutrienți” în Regiunea Sud-Est este predominant moderată, excepție făcând bazinul hidrografic Siret în județul Vrancea, pentru care calitatea apei este bună și foarte bună (conform datelor oferite de Administrația Națională Apele Române). Concentrațiile de oxigen dizolvat și azot amoniacal se mențin în jurul categoriilor I și II, dar există și o ușoară tendință de scădere a concentrației de materii organice (în lacuri, în special). Ținând cont de

masurile introduse prin legislația națională se remarcă o tendință de scădere a concentrațiilor de nitrați și fosfați din apele râurilor și lacurilor.

2.6.2.3 Apele subterane²⁴

Apele subterane constituie o resursă importantă datorită calității lor fizico-chimice și biologice, dar fiind o resursă mai puțin văzută, evaluarea acestora este dificilă. Acestea reprezintă o importantă resursă pentru industrie (ape de răcire) și agricultură (irigații).

Impactul activităților umane este mai puternic pentru apele subterane, având un efect pe o perioadă mai îndelungată.

Calitatea apelor subterane depinde de sursele difuze de poluare provenite din agricultură și practicile ei neconforme (pesticide, dejecții de la porcine și păsări), nămoluri de la stațiile de epurare, reziduurile menajere și industriale și de slaba epurare sau lipsa de epurare a apelor uzate.

În *Regiunea Sud-Est*, analiza calității apelor subterane din straturile acvifere în cele 9 bazine hidrografice (Prut, Bârlad, Dunărea, Litoral, Siret, Putna, Milcov, Râmna, Râmnicu Sărat) s-a realizat prin foraje de observație de adâncime sau de mare adâncime, monitorizate trimestrial sau semestrial. Indicatorii analizați (conform Ordinului MM nr.137/2009) sunt: NH₄, Cl, SO₄, NO₂, PO₄, Cd și Pb și valori standard de calitate conform H.G. nr.53/2009: NO₃, pesticide.

Pe baza datelor analizate, se observă faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est s-au înregistrat depășiri ale valorilor de prag la **indicatorii Cl, NH₄, PO₄, SO₄, NO₂**, iar starea calitativă (chimică) a corpurilor de apă subterană este slabă și bună.

În ceea ce privește *contaminarea apelor subterane freatice cu fosfați*, numărul forajelor care înregistrează depășiri ale valorii de prag este destul de redus.

Poluarea apelor freatice are consecințe importante asupra folosirii rezervei subterane la alimentarea cu apă potabilă, depoluarea surselor de apă din pânza freatică fiind un proces foarte anevoios.

2.6.2.4 Epurarea apelor uzate

Conform datelor furnizate în cadrul Raportului privind starea mediului în România pentru anul 2019, din perspectiva provenienței lor, apele uzate se clasifică astfel: ape uzate menajere, sunt cele

---

²⁴ http://www-old.anpm.ro/upload/181393_RSM%202019_final.pdf

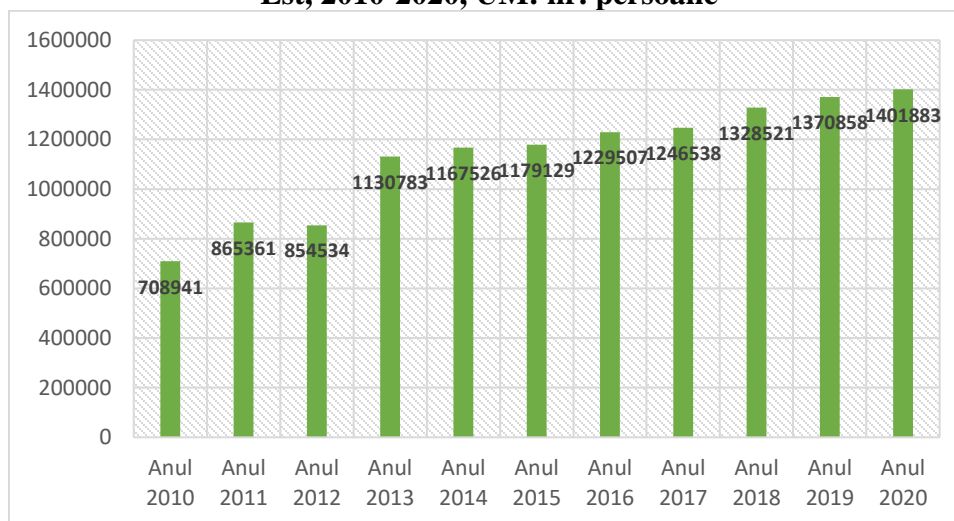
care se evacuează după ce au fost folosite pentru nevoi gospodărești în locuințe și unități de folosință publică; ape uzate urbane, definite ca ape uzate menajere sau amestec de ape menajere cu ape uzate industriale și/sau ape meteorice și ape uzate industriale, cele care sunt evacuate ca urmare a folosirii lor în procese tehnologice de obținere a unor produse finite industriale sau agro-industriale. Apele uzate urbane sunt definite ca ape uzate menajere sau amestec de ape uzate menajere cu ape uzate industriale (în general provenite din industria agroalimentară) care sunt colectate prin sisteme de canalizare și preluate și epurate în stații de epurare. Apele uzate neepurate din aglomerările umane (orașe și sate – zonele locuite cele mai concentrate) contribuie la poluarea apelor de suprafață și subterane.

Poluarea apelor este un proces de alterare a calității fizice, chimice sau biologice a acestora, produsă de o activitate umană, în urma căreia apele devin improprii pentru folosință. Se poate spune că o apă poate fi poluată nu numai atunci când ea prezintă modificări vizibile (schimbări de culoare, irizații de produse petroliere, mirosuri neplăcute), ci și atunci când, deși aparent bună, conține, fie și într-o cantitate redusă, substanțe toxice. Poluarea chimică rezultă din deversarea în ape a unor compuși chimici de tipul: nitrați, fosfați și alte substanțe folosite în agricultură; unor reziduuri provenite din industria metalurgică, chimică, a lemnului, celulozei, din topitorii sau a unor substanțe organice (solvenți, coloranți, substanțe biodegradabile provenite din industria alimentară) etc.

Apele uzate epurate evacuate depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuși prin legislație. Principalii indicatori de calitate la care s-au înregistrat depășiri ale limitelor autorizate au fost următorii: suspensii totale, CBO₅, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total. Aceste depășiri se datorează exploatării necorespunzătoare a echipamentelor existente, dar și necesității de retehnologizare a acestora. Majoritatea stațiilor de epurare sunt dotate doar cu treaptă mecanică, nu și biologică, calitatea apelor evacuate fiind necorespunzătoare.

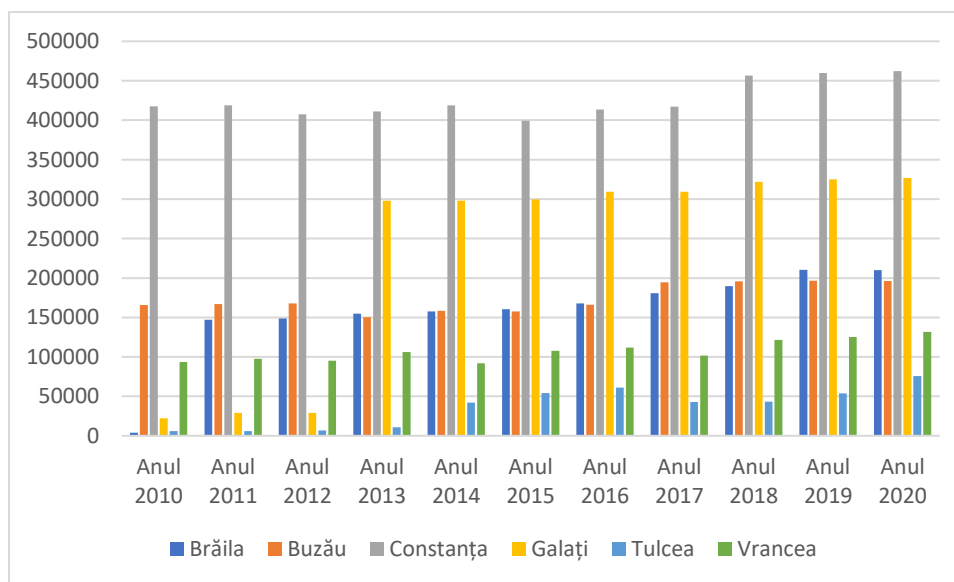
În ceea ce privește gradul de conectare a populației la stațiile de epurare orășenești din Regiunea Sud-Est, acesta a înregistrat o creștere continuă în toată perioada analizată, 2010-2020, în ultimul an înregistrându-se o creștere de 98% față de anul de referință 2010.

Figura nr. 167 Populația conectată la stațiile de epurare orășenești, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS

Figura nr. 168 Populația conectată la stațiile de epurare orășenești, la nivel de județe din Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

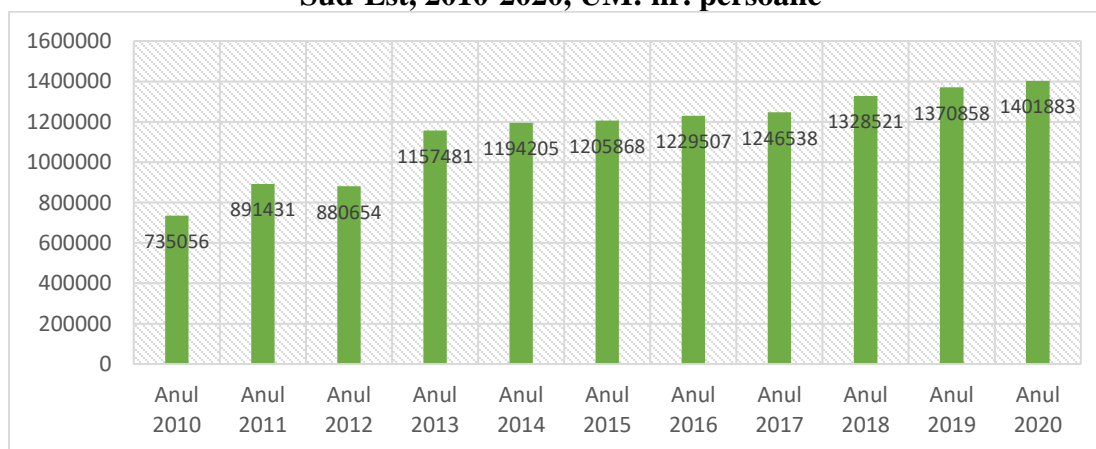
Sursa: prelucrare date INS

La nivel județean, se menține aceeași evoluție ascendentă pentru populația conectată la stațiile de epurare orășenești în tot intervalul analizat, cu județul Constanța înregistrând cel mai mare număr de populație conectată la stațiile de epurare (aspect justificat și prin faptul că în acest județ se află cele mai multe localități racordate la rețeaua de canalizare publică din regiune) și județul Tulcea

aflându-se la finalul clasamentului. O evoluție considerabilă a fost înregistrată în județul Brăila, la nivelul căruia populația conectată la stațiile de epurare orășenești a crescut de aproximativ 50 de ori în intervalul analizat, ca urmare a proiectelor implementate la nivel județean care au vizat apele uzate și rețelele de canalizare. Această creștere a avut la bază și situația județului Brăila la începutul orizontului de timp analizat (2010-2011), când s-a înregistrat cel mai scăzut număr de localități racordate la rețeaua de canalizare publică la nivelul regiunii.

Sistemul de canalizare (canale și conducte care adună apele uzate din mai multe surse pentru o evacuare comună) este unul indispensabil într-un proces de diminuare a cantității de poluanți din apele uzate, însă acest proces este complet doar dacă sistemul de canalizare este conectat la stații de epurare. Conform datelor disponibile de la Institutul Național de Statistică, în perioada analizată, 2010-2020, sistemele de canalizare din Regiunea Sud-Est care au fost conectate la stații de epurare au fost în continuă creștere, remarcându-se în anul 2020 o suprapunere a valorilor indicatorului anterior analizat (populația conectată la stațiile de epurare orășenești) cu cele ale indicatorului redat în următoarea figură. De asemenea, la fel ca în cazul indicatorului anterior, creșterea numărului de persoane conectate la un sistem de canalizare cu epurare, a fost foarte mare, respectiv 90% în 2020 față de anul de referință 2010.

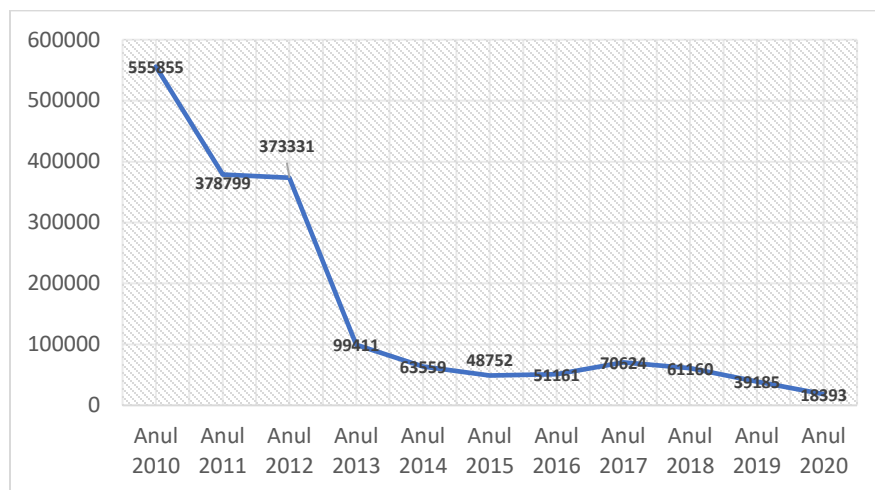
Figura nr. 169   **Persoane conectate la sisteme de canalizare cu epurare, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane**

Sursa: prelucrare date INS

În ceea ce privește sistemele de canalizare care nu sunt conectate la o stație de epurare, acestea sunt în scădere, între 2010 și 2020, înregistrându-se o diferență de 90%.

Figura nr. 170 Populația conectată la sisteme de canalizare fără epurare, Regiunea Sud-Est, 2010-2020, UM: nr. persoane

Sursa: prelucrare date INS

Având în vedere rezultatele analizei privind gradul de conectare a populației la stațiile de epurare prezentate anterior, se remarcă faptul că situația a cunoscut o evoluție pozitivă în intervalul de timp analizat, atât la nivel regional, cât și județean, ca urmare a proiectelor dezvoltate de localitățile din Regiunea Sud-Est, însă există în continuare necesitatea, manifestată inclusiv la nivel național, de investiții suplimentare pentru extinderea sau re tehnologizarea stațiilor de epurare și a rețelei de canalizare.

România a adoptat o serie de Planuri și Programe de acțiune atât la nivel național, cât și local, toate în concordanță cu Documentul de Poziție al României din Tratatul de Aderare, capitolul 22, cele mai importante fiind: Programul Național de Reformă 2017, Strategia Națională a României 2013 – 2020 – 2030, Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014-2020, Cadrul Strategic Național de referință pentru perioada de programare 2007-2013, Planul Național de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești, modificată prin Directiva 98/15/CE, Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 și 2014-2020, Programul Operațional Sectorial de Mediu 2007-2013, Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020 (POIM). De asemenea, la nivel regional au fost elaborate Planuri pentru Protecția Mediului, iar la nivel local toți agenții economici au fost obligați să elaboreze și să implementeze planuri de conformare²⁵.

²⁵ Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019

Solul

Calitatea terenurilor agricole este dată atât de fertilitatea solului, cât și de modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante. Din acest punct de vedere, terenurile agricole se grupează în 5 clase de calitate, diferențiate după nota medie de bonitare (clasa I – 81-100 puncte, clasa a V – 1-20 puncte). Clasele de calitate ale terenurilor dau preabilitatea acestora pentru folosințele agricole.

Potrivit informațiilor din Raportul anual privind Starea Mediului în România 2019, în Regiunea Sud-Est, solul reprezintă principalul suport al tuturor activităților socio-economice, o arhivă culturală ce joacă un rol esențial pentru habitat. Datorită faptului că se formează printr-un proces foarte lent, solul poate fi considerat o resursă neregenerabilă. Solul depozitează, filtrează și transformă multe substanțe, incluzând apa, nutrienții și carbonul și constituie factorul de mediu expus cel mai ușor la poluare. Calitatea solului este determinată de factori naturali cum sunt relieful, clima, vegetația, dar și de factori antropici. Astfel, practicile agricole neadaptate la condițiile de mediu, tratamentele și fertilizările făcute fără fundamentare agro-pedologică, agrotehnică, deversările de substanțe chimice periculoase, depozitățile de deșeuri de toate categoriile, reprezintă factori antropici care modifică sensibil și rapid calitatea solurilor.

În ceea ce privește solul, în cadrul Regiunii Sud-Est există foarte multe tipuri, iar în cadrul aceluiași tip se întâlnesc mari variații. Astfel, de la est la vest, odată cu creșterea în altitudine a reliefului și a gradului de fragmentare a acestuia, la care se adaugă marea varietate a rocilor de solidificare și a condițiilor climatice, se remarcă următoarele caracteristici zonale:

- treapta de relief joasă, corespondentă Câmpiei Siretului inferior și Câmpiei Râmnicului, se caracterizează prin prezența solurilor aluviale din lunci și din ariile joase, a cernoziomurilor pe interfluvii și a solurilor cenușii din zona de contact cu dealurile care au favorizat dezvoltarea culturilor agricole; local gleizate și pe alocuri salinizate, acestea se întâlnesc și în luncile largi ale Buzăului, Siretului și Dunării;
- în zona dealurilor subcarpatice, solurile brune podzolice, argiloaluviale și cele brune oferă condiții favorabile dezvoltării pășunilor, fânețelor și vegetației forestiere, culturile agricole găsind aici condiții mai puțin prielnice;

- solurile cenușii de pădure și brune cenușii se întâlnesc și în partea de est a zonei nisipoase Hanu Conachi - Tecuci și, pe alocuri, în comunele Bălăbănești și Nârtești, din nordul județului Galați, unde umiditatea este mai bogată.

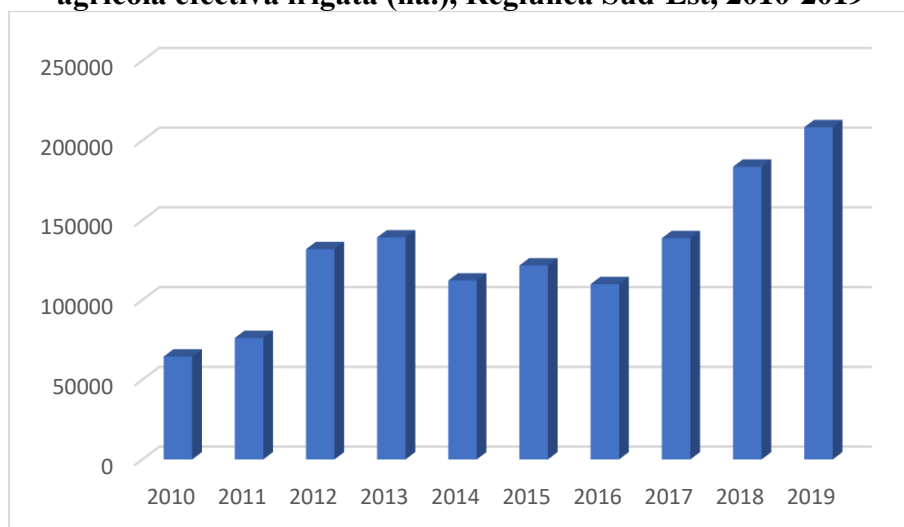
2.6.3 Amenajări agricultură

Situația amenajărilor de îmbunătățiri funciare/Agricole

De-a lungul timpului, s-a dovedit faptul că îmbunătățirile funciare îndeplinesc multiple roluri, pe lângă aportul la producția agricolă, acestea putând contribui la creșterea siguranței obiectivelor sociale și economice, a calității vieții oamenilor și animalelor, la reconstrucția ecologică, precum și la protecția mediului înconjurător. Suprafața agricolă irigată reprezintă acea suprafață amenajată pentru irigat, pe care resursele de apă au fost distribuite pe cale artificială, în decursul unui an calendaristic, în vederea dezvoltării culturilor agricole în condiții optime.

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, situația suprafețelor de terenuri amenajate cu lucrări de irigații este reprezentată grafic în figura de mai jos. În cadrul perioadei de analiză, se poate observa faptul că aceasta a fost în continuă creștere, în condițiile schimbărilor climatice, în sensul încălzirii acesteia și intensificării fenomenului de aridizare și deșertificare.

Figura nr. 171   **Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații – suprafața agricolă efectivă irigată (ha.), Regiunea Sud-Est, 2010-2019**

Sursa: INS

Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor

Parametrii calitativi ai solului pot fi afectați pe de o parte de factorii naturali (climă, forme de relief, etc.), iar pe de altă parte de o serie de acțiuni antropice, cum ar fi cele agricole sau industriale. Acești factori pot acționa simultan, în sensul că acțiunea lor negativă poate avea efect cumulativ, cu efect în scăderea calității și anularea funcțiilor pe care solul le îndeplinește. De cele mai multe ori, activitățile antropice duc la dereglarea funcționării normale a solului, afectându-i fertilitatea și capacitatea sa productivă.

Fiind o resursă cu caracter limitat și cu o capacitate de regenerare în timp foarte îndelungat, degradarea solului influențează și o serie de alte sisteme, cum ar fi: apa, sănătatea populației, schimbările climatice, protecția naturii, supraviețuirea ecosistemelor, securitate alimentară. Inventarul terenurilor afectate de diferite procese, la nivelul Regiunii Sud-Est, în anul 2019, este descris în continuare.

Județul Brăila

Din inventarierea efectuată de Oficiul Județean pentru Studii Pedologice și Agrochimice, calitatea solului este afectată de una sau mai multe restricții. Inventarul terenurilor afectate de diferite procese este redat în tabelul de mai jos, potrivit informațiilor furnizate de OSPA Brăila pentru anul 2019.

Tabel nr. 56 Inventarul terenurilor afectate de diferite procese naturale, la nivelul județului Brăila, în anul 2019

Tip de proces	Suprafață	%	%
	ha	din suprafața afectată	din totalul suprafeței agricole
Gleizare	33.687,12	29,18	8,70
Salinizate	17.469,75	15,13	4,51
Sodizate	6.042,95	5,23	1,56
Salinizare + sodizare	35.939,99	31,13	9,28
Eroziune	770,00	0,67	0,20
Relief de dune	21.540,00	18,66	5,60
Total	115.451,81	100,00	29,82

Sursa: Oficiul Județean pentru Studii Pedologice și Agrochimice Brăila

Județul Buzău

Datele primite de la Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Buzău, privind inventarul terenurilor afectate de diferite procese pentru perioada 2014 - 2019 sunt prezentate în tabelul următor.

Tabel nr. 57 Inventarul terenurilor afectate de diferite procese naturale/antropice de degradare, la nivelul județului Buzău, în perioada 2010-2019

Nr. Crt	Procese naturale/antropice	Suprafețe afectate de diferite procese (ha)					
		2010	2012	2014	2016	2018	2019
1	Secetă	:	:	:	:	:	:
2	Exces de umiditate	18.771	19.664	19.683	20.304	20.304	21.507
3	Eroziunea solului prin apă	45.929	38.551	38.551	38.537	38.537	38.537
4	Alunecări de teren din care:	6.135	5.974	5.974	5.974	5.974	5.974
	-alunecări în brazde	:	2.057	2.057	2.057	2.057	2.057
	- alunecări în valuri	:	3.405	3.405	3.405	3.405	3.405
	- alunecări în trepte	:	512	512	512	512	512
5	Risc eroziunea solului prin vânt (terenuri nisipoase)	4.205	4.641	4.721	4.721	4.721	5.212
6	Salinizarea solului	40.226	41.218	41.265	41.595	41.595	42.708
7	Compactarea primară a solului	:	:	:	:	:	:
8	Formarea crustei	:	:	:	:	:	:
9	Rezervă mică de humus	62.841	101.745	101.781	114.523	114.523	130.474
10	Aciditate puternică și moderată	11.512	8.039	8.039	8.146	8.146	10.671
11	Asigurarea slabă cu fosfor mobil	46.600	84.972	89.372	95.379	95.379	112.485
12	Asigurarea slabă cu potasiu mobil	7.947	13.264	13.740	13.761	13.761	16.814
13	Asigurarea slabă cu azot	23.892	31.186	32.237	33.370	33.370	35.035

Nr. Crt	Procese naturale/antropice	Suprafețe afectate de diferite procese (ha)					
		2010	2012	2014	2016	2018	2019
14	Carențe de microelemente(zinc)	:	:	:	:	:	:
15	Acoperirea terenurilor cu deșeuri și reziduuri solide	113	157	172	172	172	205
16	Poluarea chimică a solului, din care:	:	:	:	:	:	:
	- excesiv poluate	:	:	:	:	:	:
	- poluate cu petrol	:	:	:	:	:	:
	- poluare cu substanțe purtate de vânt	:	:	:	:	:	:

Sursa: *Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Buzău*; ":" – Lipsă date

Județul Constanța

Tabel nr. 58 Inventarul terenurilor afectate de diferite procese naturale de degradare, la nivelul județului Constanța, în anul 2019

Tip de proces	Suprafață	%
	ha	din suprafața afectată
Gleizare	13.227	2,93
Salinizate	19.981	4,43
Eroziune	400.369	88,74
Alunecări de teren	17.596,4	3,90
Total	451.173,4	100,00

Sursa: *Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Constanța*

La nivelul județului Constanța, 88,74% din suprafața cartată are un conținut mic de humus. Conținutul scăzut de carbon organic din sol afectează fertilitatea solului, capacitatea de reținere a apei și rezistenței la compactarea solului. Compactarea reduce capacitatea de infiltrare a apei, solubilitatea nutrienților și productivitatea și astfel reduce capacitatea solului de sechestrare a carbonului. Creșterea debitului de ape de suprafață poate conduce la erodarea solului, în timp ce lipsa de coeziune din sol poate crește riscul de eroziune datorată vântului. Alte efecte ale

conținutului scăzut de carbon organic sunt reducerea biodiversității și o sensibilitate crescută la acidifiere sau alcalinizare.

Județul Galați

Degradarea solului constă în pierderea prin eroziune a stratului de humus. Poluarea solului constă în schimbarea compoziției sale, calitativă și cantitativă, schimbare ce afectează evoluția normală a biocenozei aferente lui. La nivelul județului, principalele restricții ale calității solurilor sunt: alunecările de teren și prăbușirile, pseudogleizarea, gleizarea, eroziunea de suprafață și în adâncime, poluarea cu deșeuri organice și anorganice, sărăturarea secundară, acidifierea, carența de elemente nutritive, fertilizări neraționale, tehnici agricole necorespunzătoare, împăduriri pe terenuri de calitate superioară fără întocmirea de studii pedologice.

Tabel nr. 59 Inventarul terenurilor afectate de diferite procese naturale de degradare, la nivelul județului Galați, în anul 2019

Suprafața cartată		Terenuri afectate de					
		Alunecări în brazde		Alunecări în brazde		Alunecări în trepte	
Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
366.111,02	100	1.292,58	0,35	1.378,14	0,38	633,78	0,17

Sursa: Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Galați

Județul Tulcea

Studiile agrochimice și pedologice efectuate de OSPA Tulcea au arătat faptul că terenurile agricole ale județului sunt afectate de o serie de restricții, ce duc la deteriorarea caracteristicilor și funcțiilor solurilor, respectiv a capacității bioproductive. Lipsa precipitațiilor și îngrășamintele chimice care nu sunt folosite la potențialul optim afectează gradul de fertilitate al solurilor. Solurile sărăturate apar în zonele în care apa freatică este deasupra nivelului critic, unde are loc o ascensiune a apelor freatice cu conținut de săruri și în urma fenomenului de evaporare, apa depune sărurile la suprafața solului sau la nivelul de întrerupere a capilarelor. Acumularea sărurilor în sol împiedică înmulțirea bacteriilor fixatoare de azot și nitrificare prin acțiune negativă. Excesul de umiditate afectează calitatea solurilor începând cu arătura care pe un sol cu umiditate ridicată provoacă compactarea și tasarea acestuia. În acest sens, este necesară creșterea resurselor

financiare pentru efectuarea lucrărilor de ameliorare – cerința majoră a promovării și dezvoltării agriculturii durabile.

Județul Vrancea

Factorii care afectează solurile din zona joasă a județului Vrancea sunt, în principal, conținutul scăzut de humus, texturile grosiere și fine și, pe suprafețele mai restrânse, excesul de umiditate freatică și/sau stagnantă.

De asemenea, un alt factor restrictiv al producției agricole îl constituie sărăturarea solului (prezentă sub formă de salinizare și/sau alcalinizare), fenomen ce afectează aproximativ 3% din terenul agricol.

În zona glacisurilor se constată limitări date în general de rezerva de humus mică, compactitate, panta terenului și fenomenele de eroziune. În arealul conurilor de dejecție apare ca factor restrictiv volumul edafic util mic dat de prezența scheletului uneori chiar de la suprafață. Solurile din zona de câmpie a județului sunt afectate, în principal, de procesele de eroziune, de alunecările și de neuniformitatea terenurilor.

Tabel nr. 60 Situația suprafețelor terenurilor agricole afectate de diverși factori limitativi ai capacității productive, la nivelul județului Vrancea, în anul 2019, exprimate în ha

<i>Factori limitativi</i>		<i>Gradul/Modul de afectare</i>			
Eroziunea solului de suprafață (datorită scurgerilor de pe versanți)	<i>Slab/moderat</i> 27578/20245	<i>Puternic</i> 18859	<i>Foarte puternic</i> 16700	<i>Excesiv</i> 2300	
Eroziunea solului de adâncime (datorate neameliorării prin lucrări de îmbunătățiri funciare: garbioane, fascine)	<i>Ogașe mici</i> 18370	<i>Ogașe mijlocii</i> 20092	<i>Ogașe mari</i> 9497	<i>Ravene</i> 3788	
Sărăturarea solului (acumularea de săruri)		<i>Slab</i> 65000	<i>Moderat</i> 19500	<i>Puternic</i> 1565	
Acidifierea		65000	19500	1565	
Alunecări de teren	<i>Valuri stabilizate</i> 33225	<i>Trepte stabilizate</i> 2617	<i>Valuri+Trepte semistabilizate</i> 27744	<i>Valuri+Trepte active</i> 9535	

Sursa: Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Vrancea

Particularități generale privind elementele naturale, protecția naturii și biodiversitatea

Noțiunea de biodiversitate este complexă și se referă atât la varietatea organismelor vii, specii de plante (floră) și animale (faună), fie ele terestre sau acvatice care populează Pământul și formează biosfera, cât și la varietatea complexelor ecologice din care fac parte –ecosistemele, la varietatea peisajelor, dar și la diversitatea culturală umană. Deci, biodiversitatea este compusă din diversitatea ecosistemelor, a speciilor și cea genetică, dar și cea etnoculturală. Umanitatea este ea însăși o parte a biodiversității și existența noastră în lume ar fi imposibilă fără aceasta. Calitatea vieții, competitivitatea economică, forța de muncă și securitatea, toate se bazează pe acest capital natural²⁶.

Ca o consecință a poziționării sale geografice, România se bucură de existența unei biodiversități unice, atât la nivelul ecosistemelor și speciilor, cât și la nivel genetic. Pe teritoriul țării noastre se reunesc nu mai puțin de cinci regiuni biogeografice, dintre care două, cea stepică și cea pontică, reprezintă elemente naturale noi adăugate la zestrea Uniunii Europene, marcând introducerea a numeroase noi tipuri de habitate și specii.

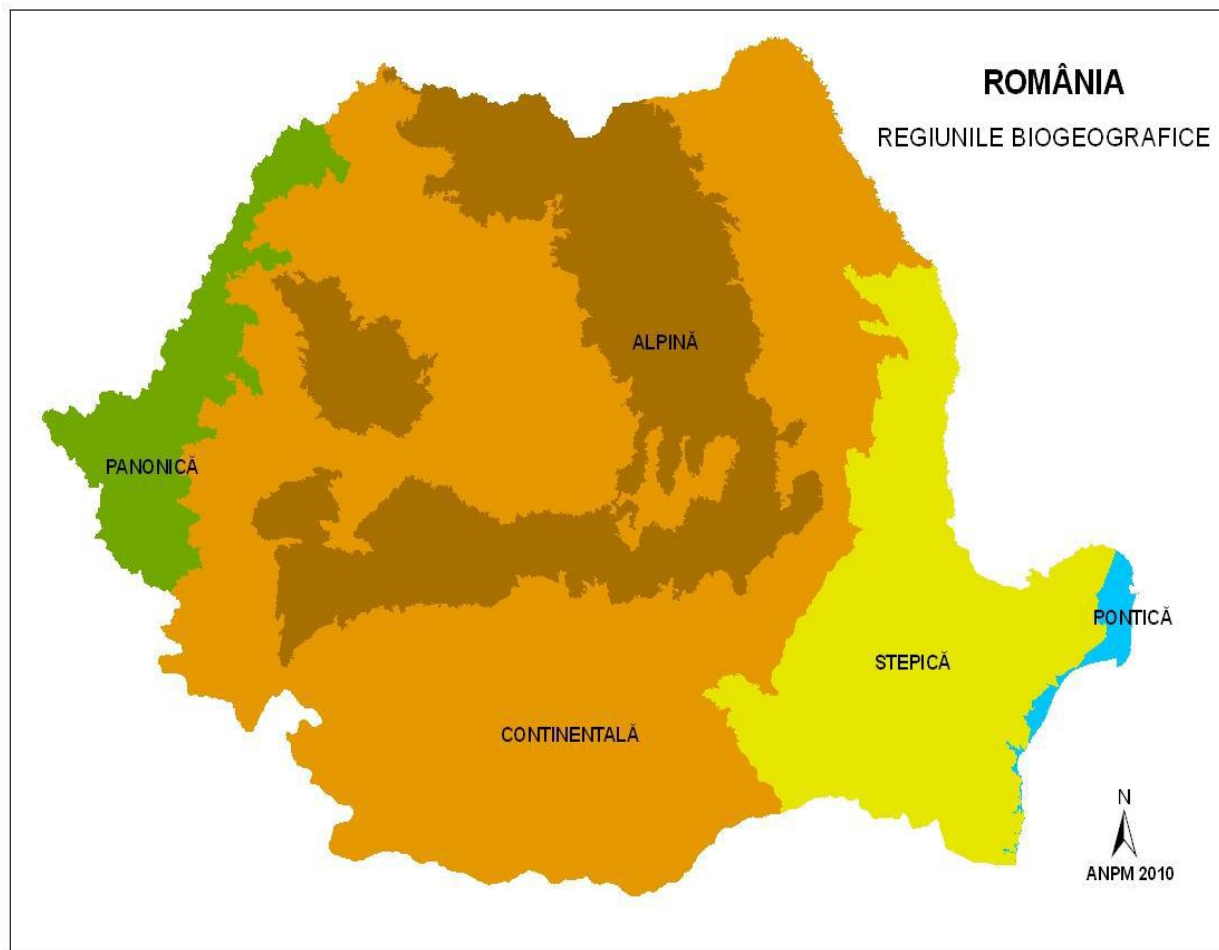
Cele cinci regiuni biogeografice sunt:

- continentală (53%);
- alpină (23%);
- stepică (17%);
- panonică (6%);
- pontică (1%).

---

²⁶ Raport anual privind starea mediului, Brăila, 2020

Figura nr. 172   **Regiunile biogeografice ale României**

Sursa: Raport anual privind starea mediului, Brăila, 2020

Ultimele desemnări de arii naturale protejate s-au realizat în anul 2016: 1 parc natural - Parcul Natural Văcărești, 23 de arii de protecție specială avifaunistică (SPA) și 54 de situri de importanță comunitară (SCI) și au fost extinse suprafețele mai multor SCI existente. La nivelul anului 2019 în România exista un număr de 945 arii naturale protejate de interes național²⁷.

La nivelul Regiunii Sud-Est în anul 2019 exista un parc național (Munții Măcinului, în județul Tulcea, cu o suprafață de 11.247,02 ha) și trei parcuri naturale (Putna-Vrancea, cu o suprafață de

²⁷ Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019

38.060,18 ha, Balta Mică a Brăilei cu o suprafață de 20.665,48 ha, precum și Lunca Joasă a Prutului Inferior cu o suprafață de 8.109,96 ha).

În România au fost declarate trei Rezervații ale Biosferei: Delta Dunării (1991) cu o suprafață de 576.421,07 ha, Pietrosul Rodnei (1979), Retezat (1979).

Din rețeaua națională de arii naturale protejate, Delta Dunării se distinge, atât ca suprafață, cât și ca nivel al diversității biologice, având triplu statut internațional: Rezervație a Biosferei, Sit Ramsar, Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Conceptul și denumirea de „Rezervație a Biosferei” au fost promovate cu peste 25 de ani în urmă (1971), prin Programul „Omul și Biosfera” (MAB), sub auspiciile UNESCO. Prin acest concept s-a avut în vedere conservarea unor zone naturale caracteristice, ecosisteme reprezentative capabile de menținere și extindere a unor specii de plante și animale pe cale de dispariție sau în pericol.

Delta Dunării propriu-zisă este cea mai mare componentă a rezervației și are o suprafață totală de circa 4.178 km², din care, cea mai mare parte se găsește pe teritoriul României (circa 82%), restul (circa 18%), fiind situată în Ucraina, pe partea stângă a brațului Chilia, inclusiv delta secundară a acestuia, Conform statutului de organizare a rezervației, se delimitează trei categorii de zone caracteristice:

- zone cu regim de protecție integrală (au fost delimitate 18 zone naturale, a căror suprafață totală este de circa 50.600 ha care reprezintă 8,7% din suprafața totală a rezervației);
- zone tampon (cu o suprafață totală de circa 223.000 ha care reprezintă 38,4% din suprafața totală a rezervației);
- zone economice sau zone de tranziție (cu o suprafață de circa 306.100 ha care reprezintă 52,9% din suprafața rezervației); în această categorie sunt incluse și zonele degradate de impactul antropic, destinate reconstrucției ecologice (circa 11.425 ha – 2%).

Pe teritoriul rezervației există o mare varietate de specii de floră și faună sălbatică, cu importanță economică și socială, fiind un adevărat muzeu al biodiversității, cu 30 tipuri de ecosisteme, 5.137 specii, dintre care, 1.689 specii de floră și 3.448 specii de faună. Din rândul acestora, unele specii sunt protejate prin Convenția de la Berna. Delta Dunării este un adevărat paradis pentru păsări, fiind un loc de popas natural pentru păsările migratoare, unele dintre ele fiind specii rare,

amenințate cu dispariția în alte zone ale lumii: pelicanul creț, barza albă, egreta mare, egreta mică, gâsca cu gât roșu, cormoranul mic. Pelicanul comun este pasărea cea mai reprezentativă din zona Deltei Dunării, el fiind răsfățatul acestui paradis al păsărilor.

Județul Brăila deține o mare varietate de ecosisteme terestre și acvatice (păduri specifice de luncă, pajiști, bălți și lacuri, canale cu maluri aluviale), caracteristice regiunii biogeografice stepice. Vegetația naturală de stepă se mai găsește în prezent pe versanții depresiunilor de tasare, în spațiile dintre parcelele agricole, pe marginile drumurilor, în zonele necultivate temporar. În Balta Mică a Brăilei, zonă cu statut de protecție, în ciuda modificărilor survenite în structura sistemelor ecologice, ecosistemele naturale sunt conservate în procent de cca 50%. Astfel, peste jumătate din păsările observate în țară se regăsesc în județul Brăila, acesta fiind situat pe cel mai important culoar de migrație al păsărilor din bazinul inferior al Dunării de Jos, la jumătatea rutelor de migrație între locurile de cuibărit din nordul Europei și refugiile de iernat din Africa.

Dintre habitatele protejate pe plan european pentru conservarea unor specii de floră și faună rare sau pe cale de dispariție, cele caracteristice zonelor umede sunt cel mai bine reprezentate, diversitatea cea mai mare existând în lunca inundabilă a Dunării.

Tabel nr. 61 Inventarul tipurilor de habitate de interes comunitar identificate în județul Brăila

Nr. crt.	Tip habitat conform OUG 57/2007	Cod Natura 2000	Zona în care a fost identificat
1.	Comunități cu Salicornia și alte specii anuale care colonizează terenurile umede și nisipoase	1310	Balta Albă, Lacul Jirlău, Lacul Sărat Căineni, Lacul Movila Miresii, Comăneasca, Lacul Sărat Brăila, Mihai Bravu
2.	Stepe și mlaștini sărăturate panonice	1530	Balta Albă, Lacul Jirlău, Lacul Sărat Căineni, Valea Călmățuiului, Lacul Movila Miresii, Comăneasca, Lacul Sărat Brăila, lunca Buzăului, Mihai Bravu
3.	Ape stătătoare, oligotrofe până la mezotrofe cu vegetație din Litorelletea uniflorae și/sau Isoeto-Nanojuncetea	3130	Parcul Natural Balta Mică a Brăilei (PNBMB), lunca Brațului Măcin, lunca Buzăului
4.	Ape puternic oligo-mezotrofice cu vegetație bentonică de Chara sp.	3140	Balta Albă, Lacul Jirlău, Lacul Sărat Căineni
5.	Lacuri eutrofe naturale cu vegetație de tip Magnopotamion sau Hydrocarition	3150	PNBMB: lacuri și bălți, mlaștini împădurite
6.	Cursuri de apă din zona de câmpie până în etajul montan, cu vegetație din Ranunculion fluitantis și Callitricho-Batrachion	3260	Lunca Siretului

Nr. crt.	Tip habitat conform OUG 57/2007	Cod Natura 2000	Zona în care a fost identificat
7.	Râuri cu maluri nămoase cu vegetație de Chenopodium rubri și Bidention	3270	PNBMB-canale cu maluri aluviale, lunca Brațului Măcin, lunca Siretului
8.	Stepe ponto-sarmatice - <u>habitat prioritar</u>	62CO	lunca Brațului Măcin
9.	Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (Molinion caeruleae)	6410	PNBMB - Mlaștini cu vegetație de Molinia pe soluri luto-argiloase
10.	Asociații de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până la cel montan și alpin	6430	PNBMB, lunca Brațului Măcin
11.	Pajiști aluviale din Cnidion dubii	6440	PNBMB - mlaștini de-a lungul văii Dunării; lunca Brațului Măcin, lunca Siretului
12.	Pajiști de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	6510	PNBMB - pășuni umede, depresiuni mlăștinoase; lunca Brațului Măcin
13.	Păduri aluviale cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	91EO	Lunca Siretului
14.	Păduri mixte cu Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia, din lungul marilor râuri (Ulmenion minoris)	91FO	PNBMB, lunca Siretului
15.	Galerii cu Salix alba și Populus alba	92AO	PNBMB, lunca Brațului Măcin, lunca Buzăului, lunca Siretului
16.	Galerii ripariene și tufărișuri (Nerio-Tamaricetea și Securinegion tinctoriae)	92DO	lunca Buzăului

Sursa: Raport anual privind starea mediului, Brăila, 2020

La nivelul anului 2020, în județul Buzău sunt desemnate 13 situri de importanță comunitară (SCI) și 7 arii de protecție specială avifaunistică (SPA)²⁸. Extinderea Rețelei Natura 2000 s-a realizat în județul Buzău în anul 2011 prin apariția de noi situri (ROSPA0112 Câmpia Gherghiței, ROSPA0141 Subcarpații Vrancei, ROSPA0145 Valea Călmățuiului, ROSCI0280 Buzăul Superior), dar și extinderea celor desemnate în 2007 (ROSCI0103 Lunca Buzăului, ROSCI0272 Vulcanii Noroioși de la Pâclele Mari și Pâclele Mici) și în anul 2016 prin instituirea sitului de importanță comunitară ROSCI0404 Dealurile Racovițeni, a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0160 Lunca Buzăului, respectiv prin extinderea sitului de importanță comunitară ROSCI0103 Lunca Buzăului (Ord. MMAP nr. 46/2016). Potrivit Formulelor Standard,

²⁸ Raport anual privind starea mediului, Buzău, 2020

actualizate în anul 2016, s-au înregistrat extinderi de suprafață la nivelul mai multor situri de interes comunitar din județ, extinderi reflectate în listele de mai jos.

Siturile de importanță comunitară în județul Buzău, cu o suprafață totală de 431,375 km², sunt:

- Balta Albă – Amara – Jirlău – Lacul Sărat Căineni (ROSCI0005);
- Bisoca (ROSCI0009);
- Dealul Istrița (ROSCI0057);
- Lunca Buzăului (ROSCI0103);
- Muntioru Ursoaia (ROSCI0127);
- Penteleu (ROSCI0190);
- Platoul Meledic (ROSCI0199);
- Siriu (ROSCI0229);
- Valea Călmățuiului (ROSCI0259);
- Vulcanii Noroioși de la Pâcelele Mari și Pâcelele Mici (ROSCI0272);
- Buzăul Superior (ROSCI0280);
- Putna Vrancea (ROSCI0208);
- Dealurile Racovițeni (ROSCI0404).

Ariile de protecție specială avifaunistică din județul Buzău, cu o suprafață totală de 320,757 km², sunt:

- Balta Albă – Amara – Jirlău (ROSPA0004);
- Câmpia Gherghiței (ROSPA0112);
- Subcarpații Vrancei (ROSPA0141);
- Valea Călmățuiului (ROSPA0145);
- Balta Tătaru (ROSPA0006);
- Munții Vrancei (ROSPA0088);
- Lunca Buzăului (ROSPA0160).

Suprafața județului Buzău acoperită de arii naturale protejate de interes național și comunitar este de 776,33 km², ceea ce reprezintă cca 12,7% din întreaga suprafață a județului.

În **județul Constanța** există un număr de 38 de arii naturale protejate de interes național, o arie naturală protejată de interes local și un monument al naturii, cu o suprafață totală de 194,5 km²,

cea ce reprezintă 2,74% din suprafața județului (suprafața de referință de 7071,29 km² înregistrate în evidența statistică a terenurilor conform recensământului din anul 2010)²⁹.

Pe teritoriul județului se află o parte din aria naturală protejată din rețeaua națională, Rezervația Biosferei Delta Dunării, remarcabilă prin suprafață și biodiversitate. Aceasta este cea mai întinsă arie compactă de stufărișuri și una din cele mai întinse zone umede din lume, habitat al păsărilor acvatice reprezentate prin mai mult de 300 de specii, printre care colonii unice de pelican comun (*Pelecanus onocrotalus*) și creț (*P. crispus*).

Rezervația Biosferei Delta Dunării este cea mai mare arie naturală protejată din țară, cu o suprafață de 580.000 ha și care are triplu statut internațional: Rezervație a Biosferei, Sit Ramsar și Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Situri Ramsar

Lacul Techirghiol a devenit sit Ramsar în data de 23 martie 2006 și a fost încadrat în categoria zonelor umede de importanță internațională prin H.G. 1586/2006. Lacul Techirghiol are triplu statut de conservare: rezervație naturală de interes național, sit Natura 2000, sit Ramsar, de importanță internațională.

Situat lângă Litoralul Mării Negre, acest lac unic în țară este împărțit în trei zone prin două diguri construite în perioada anilor '80. Porțiunea estică a lacului a rămas puternic sărată, cea de mijloc este salmastră, iar cea vestică este cu apă dulce. În aceste condiții atât de diverse, populațiile de plante ca de exemplu *Sueda maritima*, *Puccinellia distans* ca și cele de faună, *Triturus dobrogicus*, *Bombina bombina*, câteva specii amenințate de lilieci (ca de exemplu, *Miniopterus schreibersii*) s-au dezvoltat continuu, habitatele caracteristice de coastă și cele de zonă umedă asigurând bune condiții de dezvoltare pentru o mare varietate de specii.

Situl asigură condiții bune de iernat pentru specii de păsări migratoare, în special gâște și rațe, unele amenințate la nivel mondial (ca de exemplu, gâsca cu gât roșu și rața cu cap alb). Vegetația palustră constituie un loc ideal de înmulțire pentru păsările acvatice. Salinitatea caracteristică lacului Techirghiol reprezintă suportul pentru dezvoltarea micului crustaceu *Artemia salina* care produce nămolul sapropelic de natura biogenă, utilizat în activitățile medical-terapeutice. Suprafața totală a ariei protejate Lacul Techirghiol este de 1,229 km².

---

²⁹ Raport anual privind starea mediului, Constanța, 2020

Arii naturale protejate de interes comunitar

În cadrul miniseminarului biogeografic de la București din septembrie 2012 reprezentanții Comisiei Europene au analizat suficiența desemnărilor existente în rețeaua ecologică Natura 2000 în România, inclusiv măsurile luate prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011. Concluziile miniseminarului au indicat necesitatea desemnării de situri marine offshore, precum și a extinderii suprafețelor siturilor Natura 2000 pentru îndeplinirea obligațiilor României ca stat membru UE.

Drept urmare, preocuparea României în această direcție s-a concretizat prin emiterea și aplicarea Ordinului nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Prin Ordinul 46/2016 în județul Constanța au fost extinse suprafețele siturilor existente și au fost declarate 3 noi situri de importanță comunitară:

- ROSCI0340 Cuiugiuc;
- ROSCI0412 Ivrinezu;
- ROSCI0311 Canionul Viteaz (se află în Marea Neagră la o distanță de aproximativ 117 km față de limita sitului ROSPA02076 Marea Neagră).

Prin H.G. 663/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, în județul Constanța a fost declarate 2 situri noi avifaunistice.

- ROSPA0166 Plopeni – Chirnogeni;
- ROSPA 0151 Ciobănița-Osmancea.

În județul Constanța au fost declarate:

- 27 situri de importanță comunitară (SCI), cu suprafața totală de 1463,14 km² din care 826,12 km², situri marine;
- 24 situri de protecție avifaunistică (SPA), cu suprafața totală de 2665,72 km².

Ariile naturale protejate din **județul Galați** sunt³⁰:

---

³⁰ *Raport anual privind starea mediului, Galați, 2020*

- Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior;
- ROSCI0315 Lunca Chineja;
- ROSCI0334 Pădurea Buciumeni-Homocea;
- ROSCI0360 Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbovățului;
- ROSPA0071 Lunca Siretului Inferior;
- ROSCI0134 Pădurea Balta Munteni;
- ROSCI0178 Pădurea Torcești;
- ROSCI0163 Pădurea Mogoș Mâțele;
- ROSCI0334 Pădurea Buciumeni Homocea;
- ROSCI0175 Pădurea Tălășmani;
- Rezervația naturală Pădurea Fundeanu;
- ROSCI0165 Pădurea Pogănești;
- ROSCI0139 Pădurea Breana Roșcani;
- ROSCI0151 Pădurea Gârboavele;
- Rezervație naturală Locul fosilifer Rateș Tecuci;
- Rezervație naturală Locul fosilifer Berești;
- Locul fosilifer Tirighina Barboși.

Județul Tulcea reprezintă o zonă extrem de importantă din punct de vedere biogeografic prin marea varietate stațională și altitudinală a zonei, care a determinat concentrarea unui număr de specii de floră și faună de interes conservativ și totodată interferența speciilor floristice din arealele central european, mediteranean și asiatic. În acest sens, Delta Dunării este cel mai cunoscut exemplu, dar nu poate fi exceptată zona Munților Măcinului, pentru că aici se găsește limita nordică a zonei submediteraneene a Peninsulei Balcanice, o unitate distinctă a provinciei floristice macedotracică. De asemenea, din punct de vedere faunistic, județul este bine cunoscut pentru numărul important de specii de păsări existente în Delta Dunării, dar și pentru faptul că prin Dobrogea trec mai multe căi importante de migrație a păsărilor, dintre care cel mai important culoar de migrație din sud-estul Europei format din Delta Dunării, zona lagunară și zona litorală românească³¹.

---

³¹ *Raport anual privind starea mediului, Tulcea, 2019*

Delta Dunării este importantă și cunoscută pentru diversitatea impresionantă a habitatelor și a formelor de viață pe care le găzduiește, constituind un adevărat muzeu al biodiversității, o bancă naturală de gene de o valoare inestimabilă pentru patrimoniul natural universal, recunoscută prin triplul statut de protecție pe care îl deține: Rezervație a Biosferei, Zonă umedă de importanță internațională în special ca habitat al păsărilor de apă - Sit Ramsar și parte a Patrimoniului Natural Mondial.

Pe de altă parte în zona continentală a județului există peisaje de stepă și silvo-stepă unice în Europa, lucru ce face ca această zonă să fie recunoscută drept una din cele mai frumoase regiuni ale țării.

Dobrogea și Delta Dunării, cu patrimoniul natural și peisagistic de importanță mondială, formează împreună o zonă unică în țară și în Europa, în care sunt întâlnite unele dintre cele mai vechi structuri geologice de pe continent limitrofe celor mai recente, reprezentate prin zonele aluvionare ale deltei. De asemenea, aici se întâlnește cea mai întinsă suprafață de arii protejate și situri Natura 2000 din țară și una dintre cele mai extinse din Uniunea Europeană, reprezentative pentru bioregiunile stepică și pontică.

Suprafața județului este acoperită în proporție de 60% de ecosisteme naturale și seminaturale, identificându-se un număr de 38 de tipuri de habitate naturale de interes comunitar care sunt incluse în Anexa I a Directivei Habitate, și pentru care s-au instituit cele 8 Situri de Importanță Comunitară. Delta Dunării adăpostește 18 dintre aceste habitate care nu se regăsesc în celelalte zone ale județului. De asemenea în zona marină a Deltei Dunării se regăsesc alte două tipuri de habitate specifice și există, de asemenea, habitatul 1180 “*Structuri submarine create de scurgeri de gaze*” unic la nivel de țară.

Rețeaua națională de arii naturale protejate și Rețeaua NATURA 2000 (Directiva 92/43/CEE asupra conservării habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și fauna și Directiva 79/409/CEE privind protejarea păsărilor salbatice modificată de Directiva 91/244/C, Directiva 94/24/CE, Directiva 97/49/CE) suprapuse parțial sau total teritoriului administrativ al **județului Vrancea**, sunt:

- 21 de rezervații naturale;
- 1 parc natural;
- 14 Situri de importanță comunitară – SCI;

- 4 Arii speciale de protecție avifaunistică – SPA.

Acestea se suprapun în totalitate sau parțial, teritoriului administrativ al județului, unele dintre areale cumulând cel puțin două statute de protecție³².

Ariile protejate de interes național pe teritoriul județului Vrancea sunt: Pădurea Lepșa-Zboina, Tișița, Cascada Putnei, Groapa cu Pini, Strâmtura Coza, Râpa Roșie, Pârâul Bozu, Algheanu, Lacul Negru, Pădurea Verdele, Cascada Mișina, Muntele Goru, Căldările Zăbalei, Pădurea Cenaru, Focul Viu de la Andreiașu, Reghiu Scruntaru, Pădurea Dălhăuți, Lunca Siretului, Poiana Muntioru, Merișor-Cotul Zătuanului, Putna-Vrancea.

Ariile de protecție specială din județul Vrancea sunt: SPA Munții Vrancei (ROSPA0088), Măgura Odobești (ROSPA0075), Lunca Siretului Inferior (ROSPA0071), Subcarpații Vrancei (ROSPA0141).

2.6.4 Riscuri naturale

Zonele de risc natural sunt reprezentate de arealele delimitate geografic, în interiorul cărora există o posibilitate de producere a unor fenomene naturale distructive, ce pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit, și pot produce pagube și victime omenești.

Cutremurele de pământ

În Regiunea Sud-Est, din cele șase județe ale sale, patru dintre acestea sunt expuse unui risc seismic mai ridicat. Din punct de vedere tectonic, Dobrogea de Nord este străbătută de falia Focșani – Galați – Tulcea – Insula Șerpilor. La sud se află falia Peceneaga-Camena, care până în prezent, nu a generat cutremure de intensitate mai mare de 5MM.

Inundațiile

Fiind traversată de Fluviul Dunărea, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este una din regiunile care prezintă un risc ridicat la inundații. Fenomenul despăduririlor masive, mai ales după 1990, au amplificat gravitatea fenomenului, inundațiile având deseori un caracter torențial, în multe zone ale țării. Din punct de vedere al frecvenței producerii acestora și pierderile masive cauzate, le fac să se situeze pe primul loc, în cadrul riscurilor naturale, cu impact major asupra populației și activităților economice.

---

³² Raport anual privind starea mediului, Vrancea, 2020

Perioadele de inundație (de amplitudine și durată diferită) au favorizat întotdeauna dezvoltarea corespunzătoare a biocenozelor și îndepărtarea poluanților cu sursă de proveniență diversă. Inundațiile corespund, evident, fazelor de creștere a nivelului Dunării.

Cauzele naturale și cele antropice ale producerii inundațiilor sunt:

- relieful accidentat, cu posibilități de concentrare a scurgerilor;
- lipsa lucrărilor de regularizare (colectare și evacuare) a scurgerilor de pe versanții învecinați ai localităților;
- lipsa rețelei de canalizare a apelor pluviale și subdimensionarea celei existente;
- lipsa plantațiilor forestiere pe formațiunile torențiale nepermanente, în bazinele de recepție a acestora și lipsa zonelor de protecție împădurite pe cursurile de apă permanente;
- neamenajarea (regularizarea) și neîntreținerea cursurilor de apă.

Alunecările de teren

Mecanismul producerii acestora a fost studiat și descris de către geomorfologi, însă efectele acestor procese de versant se reflectă negativ pentru relief, vegetație și om. În situația existenței unei supraumectări (surplus de umiditate), provenită din creșterea nivelului apelor subterane sau din precipitații (mai bogate), se va produce îmbibarea cu apă a argilelor și marnelor, transformându-le într-o suprafață alunecoasă. Straturile de rocă de deasupra acestora, sub acțiunea gravitației, se vor deplasa lent spre baza versantului, declanșând astfel alunecarea de teren.

Profilul de risc privind alunecările de teren este ridicat pentru județele Vrancea și Buzău, mediu pentru județele Constanța și Tulcea, scăzut pentru județele Brăila și Galați, acest lucru fiind puternic influențat de tectonica zonală.

Seceta

Studiile de prognoză referitoare la frecvența și severitatea secetei, în strânsă legătură cu schimbările climatice, arată că acestea vor crește semnificativ în viitorul apropiat. În sudul și estul României s-a estimat o reducere a resurselor de apă, așteptându-se ca, regiunile care sunt în prezent uscate, să fie afectate de deșertificare în viitor. Cea mai afectată este Câmpia Bărăganului (sudul județului Brăila, cu un deficit mare de apă). S-a dovedit faptul că, producțiile medii pentru diverse culturi, în anii secetoși, sunt de doar 35-60% din întreaga capacitate, cu impact direct asupra

diminuării veniturilor fermierilor. Tot seceta este cea care afectează și debitul apelor și capacitatea de furnizare cu regularitate a apei publice.

Rezervația Biosferei Delta Dunării a fost afectată de secetă, înregistrându-se în trecut până la 56 km de canale colmatate, reducerea suprafeței de apă, scăderea adâncimii apelor din lacuri și bazine și un pericol sporit de eutrofizare a acestor lacuri³³.

Eroziunea malurilor³⁴

Consecința directă a evoluției acestui proces îl reprezintă apariția zonelor de teren instabile și nesigure, a căror soluție de remediere este proiectarea și executarea unor lucrări de stabilizare, consolidare și apărare a malurilor. Unul dintre cele mai grave efecte ale construcției barajelor transversale pe Fluviul Dunăre, cât și pe afluenții acesteia, îl reprezintă eroziunea albiei. Acest efect negativ al blocării sedimentelor în baraje este accentuat de exploatarea nisipului din patul albiei, pentru material de construcție. Chiar dacă amplificarea eroziunii albiei Dunării este dovedită, din cauza complexității regimului fluvial este foarte dificilă separarea clară a zonelor în care predomină eroziunea de cele în care predomină depunerea.

Eroziunea costieră

Eroziunea costieră a afectat foarte mult Litoralul Mării Negre în special în ultimele trei decenii. Cercetările efectuate de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”, arată că litoralul românesc se află într-o stare gravă. Eroziunea costieră s-a accentuat foarte mult și ca urmare a schimbărilor climatice, care determină creșterea nivelului mării. O altă cauză este dată de amenajările hidrotehnice de pe Dunăre și de pe afluenții săi principali, precum și de pe zona de coastă a mării, ceea ce duce la scăderea aportului de material nisipos transportat pe mal, de către ape. De asemenea, reducerea stocurilor de crustacee a condus la reducerea nisipului bio-organic, de pe țărmul românesc. Eroziunea mării a provocat dispariția completă a unor întinse zone de plajă. Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) este autoritatea responsabilă pentru administrarea zonei costiere a Mării Negre.

---

³³ Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2014-2020

³⁴ Starea mediului marin și a zonei costiere

Riscul de eroziune

Sectorul nordic al litoralului românesc (între Sulina și Capul Midia) nu este considerat o prioritate din punct de vedere al riscului de eroziune, iar linia de coastă este în general naturală. Protecția mediului este asigurată de o bună parte a aliniamentului, care permite continuarea proceselor naturale. Există totuși o locație unde există o prioritate în privința lucrărilor de refacere a coastei, aceasta fiind zona centrală, dintre Sulina și Sf. Gheorghe. Aici eroziunea este determinată de impactul antropic asupra aportului de sedimente aduse de către Dunăre (îndiguiri, baraje, etc). Se poate aduce material dragat la o locație din apropierea țărmului, pentru a permite sistemului să revină la o stare mai apropiată de cea naturală, prin refacerea unei conexiuni litorale peste gura Sulina.

Sectorul sudic (aflat între Portul Midia și Vama Veche) prezintă mai multe puncte critice, unde eroziunea este extrem de activă și unde majoritatea aliniamentului este în prezent apărută artificial. Multe din aceste elemente de apărare sunt în stare precară, iar plajele se erodează continuu și în prezent. Aceste puncte cheie sunt reprezentate de plajele Mamaia, Tomis Nord, Eforie, Costinești, Olimp - Venus, Balta Mangalia și Saturn.

Schimbările climatice asupra mediului marin și costier

Schimbările climatice globale cauzate de efectul de seră "greenhouse effect" se fac resimțite și la litoralul românesc. Variația nivelului mării la Constanța pe termen lung este similară cu variația globală, având același ritm de creștere de 1,9 mm/an. Media anuală pe 2019 de 21,55 cm este cu + 4,28 cm mai ridicată decât media multianuală 1933 – 2018 (de 17,27 cm).

În condițiile în care atât temperatura aerului, cât și a apei marine înregistrează o ușoară creștere, este de presupus că nivelul crescut s-ar datora expansiunii termale și a precipitațiilor.

Temperaturile medii ale apei de mare înregistrate în 2019 la Constanța au depășit aproape pe toată durata anului mediile multianuale, doar luna mai încadrându-se în limitele normale. Astfel, temperatura medie a apei de mare la Constanța în anul 2019 raportată la media ultimilor 60 de ani a perioadei analizate, a fost cu 2,84°C mai ridicată.

Pe baza datelor de nutrienți analizate, pe parcursul anului 2019 în apele costiere s-au evidențiat trei factori care au contribuit la dinamica nutrienților și parametrilor fizicochimici:

- Temperatura apei mării a înregistrat media anuală cea mai ridicată (14,9°C) din ultimii 60 de ani (1959-2019) cu abateri pozitive ale mediilor lunare cuprinse între 0,8°C (ianuarie) și 5,8°C (iunie). Se remarcă și abaterile pozitive foarte mari ale lunilor noiembrie (4,0°C) și decembrie (4,3°C).
- Debitele Dunării au înregistrat în luna iunie 2019 valoarea medie 12.028 m³/s care au depășit semnificativ media lunară multianuală. Perioada coincide cu gradul minim de agitație al mării și temperaturile cele mai ridicate ale apei mării, astfel încât impactul a fost observat până în apele costiere.
- Fenomenele de circulație ale maselor de apă sub influența regimului vântului și al curenților.

În apele costiere de la litoralul românesc s-au înregistrat valori extreme ale concentrațiilor de nutrienți. Ecosistemul (habitatul pelagic) a răspuns diferit – în timp și spațiu fiind supus efectelor sinergice sau succesive ale factorilor amintiți. Efectele s-au observat în special în scăderea conținutului de oxigen dizolvat care, pe tot parcursul anului, s-a situat sub mediile lunare multianuale (1959- 2018).

În cursul anului 2019 s-au înregistrat un număr de 154 fenomene meteorologice extreme din care:

- 140 evenimente extreme produse de inundații prin revărsarea râurilor sau din scurgeri de pe versanți;
- 12 evenimente provocate de topirea zăpezii sau datorită fenomenului îngheț-dezgeț;
- 1 eveniment de eroziune costieră la țărmul Mării Negre;
- 1 eveniment extrem produs de secetă. Următoarele evenimente au însoțit fenomenele de inundații:
- 27 evenimente extreme produse de precipitații abundente și băltiri;
- 14 evenimente extreme produse de precipitații abundente și grindină;
- 11 evenimente extreme produse de precipitații abundente și vânt.

Au fost afectate de inundații cel puțin o dată un număr de 1.243 de UAT-uri, respectiv un număr de 3.246 localități. Populația afectată de inundații: 6.945 locuitori.

Impactul schimbărilor climatice se reflectă în: sănătatea populației, creșterea temperaturii medii cu variații semnificative la nivel regional, diminuarea resurselor de apă pentru populație, reducerea volumului calotelor glaciare și creșterea nivelului oceanelor, modificarea ciclului hidrologic,

sporirea suprafețelor aride, modificări în desfășurarea anotimpurilor, creșterea frecvenței și intensității fenomenelor climatice extreme, reducerea biodiversității etc.

Ținând cont că fenomenul schimbărilor climatice reprezintă un proces cu caracter global cu care se confruntă omenirea în acest secol din punct de vedere al protecției mediului înconjurător, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a elaborat *Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon și Planul național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice al Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 739/2016.*

Conform Raportului de indicatori 2019, publicat de Agenția Națională pentru Protecția Mediului, emisiile de gaze cu efect de seră reprezintă tendințele (totale și pe sectoare) emisiilor de gaze cu efect de seră în raport cu obligațiile statelor membre de a respecta obiectivele protocolului de la Kyoto. Emisiile sunt prezentate în funcție de tipul acestora și sunt analizate în funcție de potențialul lor contribuție la amplificarea fenomenului încălzirii globale.

În perioada 1989 – 2018, totalul emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel național au înregistrat o tendință descrescătoare. În perioada 2008-2018, emisiile de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial și comercial au crescut cu 5,94%. Ponderea emisiilor totale de GES ale categoriei "Alte sectoare (rezidențial) este de aproximativ 59,34% pentru anul de bază 1989 și 67,90% pentru anul 2018. Contribuția acestei categorii este de aproximativ 7.896,997 kt CO₂. echivalent în anul 2018. Se observă o contribuție principală a utilizării gazelor naturale drept combustibil în această categorie de activitate, pe toată durata perioadei de timp 1989-2018.

Pentru a minimiza efectul schimbărilor climatice, emisiile globale de gaze cu efect de seră trebuie să fie reduse în mod semnificativ, iar politicile necesare pentru a face acest lucru trebuie să fie puse în aplicare rapid și integral.

Principalele surse de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial sunt:

- arderea combustibililor fosili pentru producerea de energie electrică și termică, în domeniile transporturi, industrie și în gospodării;
- depozitarea deșeurilor.

Gazele cu efect de seră prevăzute de Protocolul de la Kyoto sunt: CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFC-uri și PFC-uri.

Pentru județele Brăila, Constanța, Galați și Tulcea, conform informațiilor din ultimele Rapoarte anuale privind starea mediului din județ, nu sunt date disponibile la acest moment din inventarul național.

În inventarul de emisii la nivelul județului Buzău sunt incluse numai emisiile de CO₂, CH₄ și N₂O, ceilalți compuși neputând fi estimați din cauza lipsei datelor de intrare necesare calculului.

Tabel nr. 62 Emisii totale de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial, în județul Buzău

Buzău	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Emisii totale (mil. tone CO ₂ Eq)	6,09	7,234	5,781	5,767	5,803	-

Sursa: Raport anual privind starea mediului, Brăila, 2020

Conform datelor din Raportul anual privind starea mediului 2020, la nivelul județului Vrancea, emisiile de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial în perioada 2013-2018 este zero, la fiecare poluant.

Energii regenerabile și eficiență energetică

Sursele regenerabile de energie sunt definite ca surse de energie nefosile: eoliană, solară, geotermală, a valurilor, a mareelor, hidroelectrică, biomasă, gaz de fermentare a deșeurilor, gaz de fermentare a nămolurilor din instalațiile de epurare a apelor uzate și biogaz. Energia electrică produsă din surse regenerabile de energie include: energia electrică generată de hidrocentrale (excluzând pomparea), vânt, soare, geotermal și energia electrică obținută din biomasă/deșeuri. Energia electrică din biomasă/deșeuri include energia electrică produsă din arderea lemnului/deșeurilor din lemn și din alte deșeuri solide de natură regenerabilă (de exemplu paie), incinerarea deșeurilor municipale solide, biogaz (incluzând deșeurile îngropate, canalizarea și gazele de fermă) și biocombustibili lichizi.

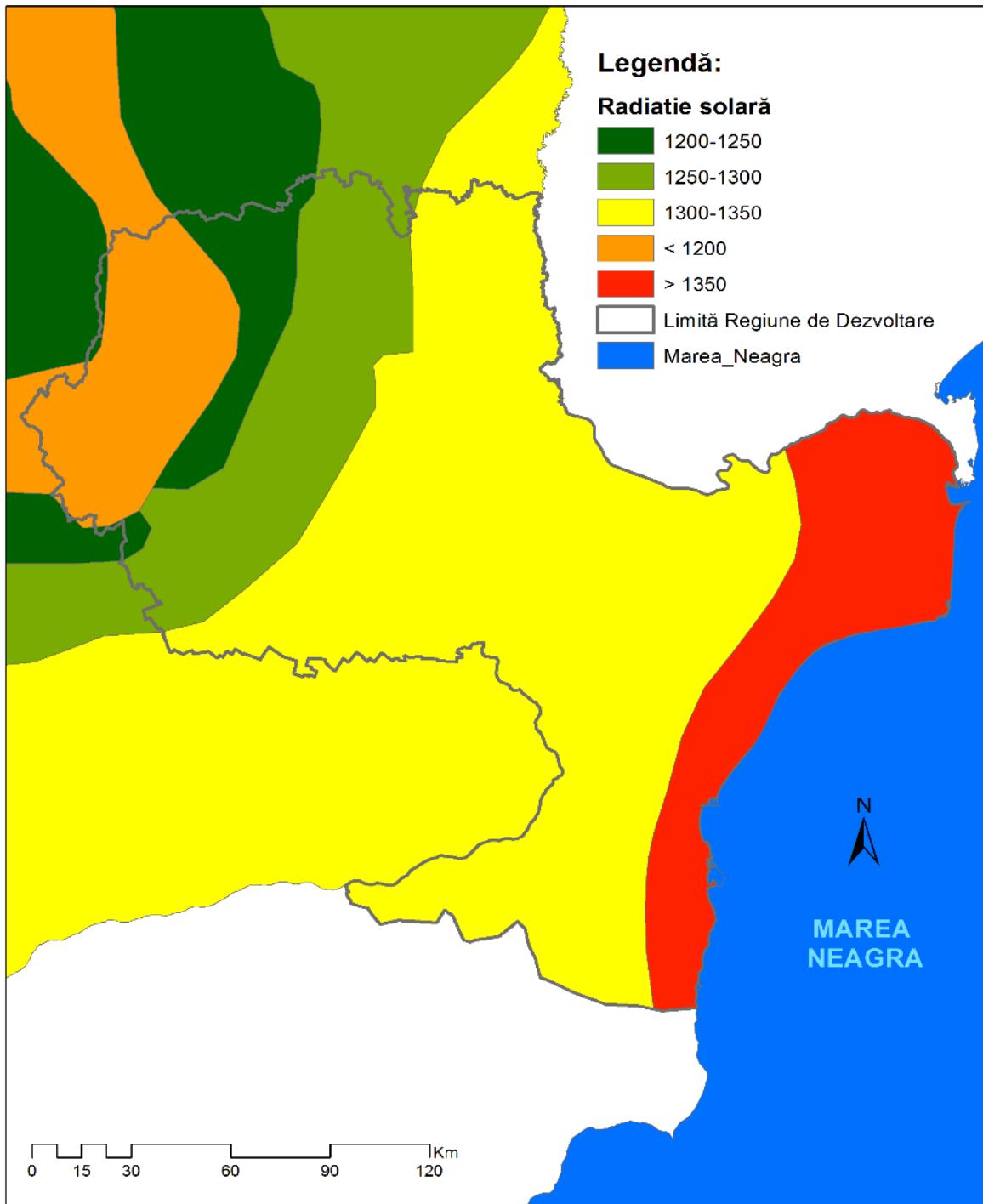
Contextul politicilor relevante de mediu și ținte/obiective sunt: ponderea consumului de energie electrică din surse regenerabile de energie care oferă o indicație asupra progresului înregistrat în reducerea impactului asupra mediului al consumului de energie electrică. Creșterea ponderii

surselor regenerabile în consumul de energie electrică va ajuta statele membre ale UE să-și reducă emisiile de GES rezultate în urma producerii de energie, dar impactul la nivel global va depinde de tipul surselor de generare care vor fi înlocuite în sistemul energetic. Emisiile de poluanți în aer sunt, în general, mai mici în cazul producerii de energie electrică din surse regenerabile decât în cazul producerii de energie electrică din combustibili fosili.

Conform informațiilor din Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019, producția de energie primară în anul 2018, de 24.979 mii tep, a scăzut cu 438 mii tep față de anul 2017, din cauza scăderii producțiilor de cărbuni, țiței și gaze naturale utilizabile, dar a continuat să-și păstreze ponderea semnificativă în totalul resurselor de energie, reprezentând 57,8% din acestea. Producția de energie electrică din resurse regenerabile (hidro, eoliană și solar fotovoltaică) a înregistrat o creștere de 8,6% (+178 mii tep) față de anul precedent.

Regiunea Sud-Est deține un potențial ridicat și diversificat al energiilor regenerabile (energie solară, energie eoliană). În zona de litoral și, mai ales, în județul Tulcea, condițiile sunt favorabile pentru producerea de energie eoliană, iar potențialul este ridicat pentru aplicațiile electroenergetice ale energiei solare, precum și pentru producția de energie din biomasă (în special în județele Brăila și Constanța).

Figura nr. 173 Harta radiației solare în Regiunea Sud-Est, ca potențial de energie regenerabilă (energie solară)

Sursa: date prelucrate de autori

Datorită caracteristicilor vânturilor, zona litorală prezintă elemente favorabile pentru producerea de energie eoliană: în Dobrogea, numărul de ore pe an în care viteza vântului depășește 4 m/secundă este de 4000, putând atinge 5000 ore/an în nord-estul județului Tulcea, care este unul din siturile cu cel mai mare potențial din Europa. Parcurile eoliene operaționale din România sunt în principal situate în zona Dobrogea, pe coasta Mării Negre, unde viteza medie a vântului poate ajunge la 7 m/secundă la o altitudine de 100 m. Zona este de câmpie și puțin populată, ceea ce facilitează instalarea unui număr mare de turbine eoliene.

Infrastructura energetică regională este complexă, în regiune existând mari producători de energie electrică din diferite surse, care includ termocentralele și hidrocentralele localizate în diferite județe, precum și Centrala Nucleară de la Cernavodă. În ceea ce privește eficiența energetică, se remarcă faptul că Regiunea Sud-Est este caracterizată printr-un consum scăzut de energie în gospodăria.

Județul Tulcea are un potențial energetic eolian net superior altor județe ale țării, fiind situat în Podișul Dobrogei care reprezintă una din cele cinci zone cu potențial energetic eolian identificate la nivelul țării. Acest factor atrage atenția unor investitori cu potențial economic ridicat. Potențialul energetic eolian a început să fie valorificat prin derularea unor investiții de construire de parcuri eoliene în diferite zone ale județului, respectiv amplasarea centralelor eoliene în zona comunei Baia, comunei Valea Nucarilor, comunei Topolog, zona orașului Măcin.

Județul Constanța este județul în cadrul căruia se produce energie nucleară în cadrul Centralei Nucleare-Electrice Cernavodă (Unitățile 1 și 2). Activitatea de producere a energiei electrice din energie eoliană nu generează impact asupra calității aerului. Această activitate este benefică pentru mediu, având în vedere că utilizează ca materie primă energia regenerabilă, evită emisiile de gaze cu efect de seră și nu utilizează resurse naturale epuizabile.

De asemenea, prin valorificarea potențialului de hidrocarburi și off-shore al surselor regenerabile din Marea Neagră, România poate deveni un furnizor regional de securitate energetică. În același timp, întărirea și modernizarea rețelelor, digitalizarea, diversificarea surselor și a rutelor de aprovizionare, creșterea și modernizarea capacităților de stocare, compatibile cu utilizarea noilor gaze și a hidrogenului precum și creșterea capacităților de interconectare cu statele vecine,

reprezintă factori care vor contribui în primul rând la asigurarea securității energetice naționale, dar și la obiectivul României de a avea statutul de furnizor regional de securitate energetică³⁵.

Un studiu sistematic de inventariere a potențialului eolian teoretic pentru întreg teritoriul național s-a realizat de către ICEMENERG în anul 2006 și a oferit o valoare a potențialului de aproximativ 23 TWh/an prin instalarea unor capacități cu puterea totală de cca. 14.000 MW. Potențialul teoretic eolian, determinat în anul 2006, trebuie ajustat ținând cont de potențialul tehnico - economic și de instituirea ulterioară a ariilor protejate Natura 2000, precum și de culoarele de zbor pentru populațiile de păsări Pagină 33 din 72 sălbatice, elemente care diminuează opțiunile de dezvoltare a unor noi proiecte în regiunea Dobrogei.

Valorificarea potențialului solar în scopul producerii de energie electrică prin utilizarea panourilor fotovoltaice permite, conform aceluiași studiu, instalarea unei capacități totale de 4.000 MW și producerea unei energii anuale de 4,8 TWh. La sfârșitul anului 2016, erau instalate în România parcuri solare cu puterea totală de 1.360 MW care, conform energiilor de proiect, produc 1,91 TWh/an. În anul 2019, parcurile fotovoltaice din România au produs 1,40 TWh.

România are un mix energetic echilibrat și diversificat. Această realitate este ilustrată inclusiv de performanțele principalelor companii producătoare de energie, concentrate, fiecare, asupra exploatării câte unui tip de resursă energetică primară, precum și de operatorii de transport de energie electrică și gaze naturale. Marile companii în care statul este acționar majoritar reprezintă coloana vertebrală a Sistemului Energetic Național. Ținând cont de poziționarea geografică și strategică a României, precum și de viziunea de dezvoltare a sectorului energetic, aceste companii au potențialul și condițiile de a deveni companii cu un rol important în asigurarea securității energetice și a serviciilor de sistem, la nivel regional.

Contribuția acestor companii energetice cu rol regional la securitatea energetică a regiunii s-a văzut limpede în ultimii ani în perioadele în care sistemele energetice ale țărilor din această parte a Europei au fost afectate de condiții meteorologice extreme. Dimensiunea acestor companii, energia produsă, livrată și, respectiv, transportată au asigurat buna funcționare a Sistemului Energetic Național, dar și a sistemelor energetice din țările vecine. Statutul României de furnizor de securitate energetică în regiune se susține în foarte mare măsură prin activitatea acestor societăți.

---

³⁵ Strategia Energetică a României 2020

Două din cele șase companii au o relevanță ridicată pentru Regiunea Sud-Est, respectiv: SPEEH HIDROELECTRICA SA și SN NUCLEARELECTRICA SA.

SPEEH HIDROELECTRICA SA

Hidroelectrica are în exploatare 187 centrale și 430 grupuri hidroenergetice cu o putere instalată totală de 6.330,672 MW. În anul 2019, compania a produs peste 15 TWh, înregistrând un profit net de 861 milioane lei. Hidroelectrica este lider în producția de energie electrică și principalul furnizor de servicii tehnologice de sistem din România.

SPEEH Hidroelectrica SA este deținută de statul român, prin Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (80,06% din acțiuni) și de Fondul Proprietatea (19,94% din acțiuni) și se pregătește pentru listarea la bursă. Conform Strategiei de investiții a Hidroelectrica pentru perioada 2020-2025, compania și-a propus finalizarea investițiilor aflate în execuție, realizarea de noi capacități atât pe râurile interioare, cât și pe fluviul Dunărea (estimând o putere instalată totală de 713,64 MW și o producție medie anuală de 3.396,79 GWh/an), retehnologizarea și modernizarea grupurilor în funcție de starea tehnică și de depășirea duratei de viață a acestora (estimând o putere instalată totală de 1.969,40 MW și o producție medie anuală de 4.651 GWh/an), precum și diversificarea portofoliului de producție prin dezvoltarea de noi capacități bazate pe alte surse regenerabile de energie: eolian onshore și offshore, fotovoltaic, biomasă, producție de energie bazată pe hidrogen (estimând o putere instalată totală de peste 655 MW și o producție medie anuală de 1.763,92 GWh/an).

SN NUCLEARELECTRICA SA

SN Nuclearelectrica SA produce energie electrică, termică și, de asemenea, combustibil nuclear. În anul 2019 producția totală de energie electrică a fost de 11,28 TWh, iar profitul net al companiei a fost de peste 535.667 mii milioane lei.

Compania este listată la bursă, iar structura acționariatului se prezintă astfel: statul român, prin Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri - 82,49% din acțiuni, Fondul Proprietatea - 7,053%, alți acționari - 10,45%.

Nuclearelectrica are două sucursale, fără personalitate juridică - Sucursala CNE Cernavoda, care exploatează Unitățile 1 și 2 de la CNE Cernavodă, precum și serviciile auxiliare, și Sucursala FCN Pitești, întreprindere calificată de combustibil nuclear. De asemenea, Nuclearelectrica este unicul

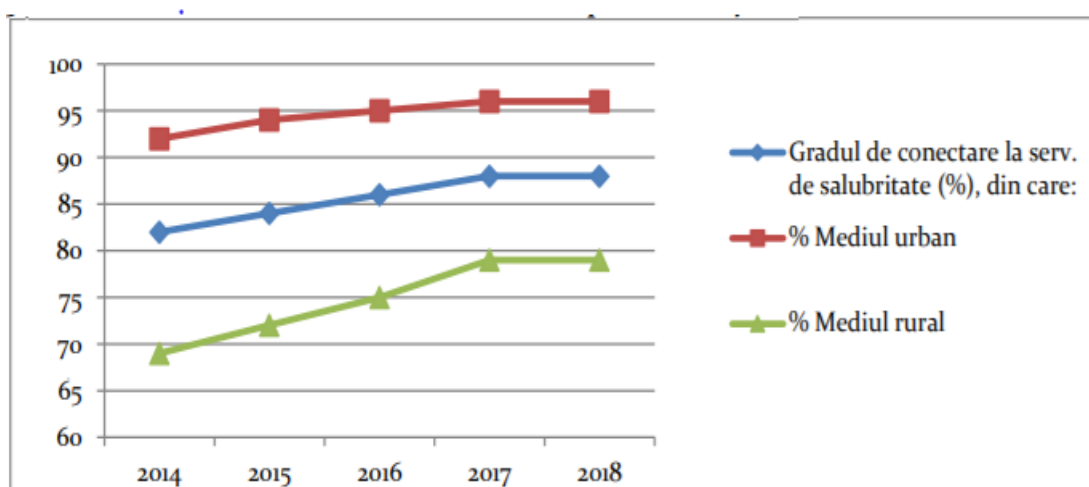
acționar al companiei de proiect EnergoNuclear, pentru realizarea reactoarelor 3 și 4 de la Cernavodă³⁶.

2.7.10. Gestionarea deșeurilor și Economia circulară

În conformitate cu prevederile Planului național de gestionare a deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 942/2017, „deșeurile municipale sunt deșeurile menajere și alte deșeuri, care, prin natură sau compoziție, sunt similare deșeurilor menajere”.

La nivel național, colectarea deșeurilor municipale nu este generalizată. În figura de mai jos se prezintă evoluția gradului de conectare la serviciul de salubritate în perioada 2014-2018.

Figura nr. 174 Gradul de conectare la serviciul de salubritate în perioada 2014-2018

Sursa: Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019

Conform Legii 211/2011 privind regimul deșeurilor, deșeurile municipale sunt reprezentate de totalitatea deșeurilor generate în mediul urban și rural din gospodării și activități de salubritate, comerț, industrie, instituții grupate în două categorii:

- deșeuri amestecate și deșeuri colectate separat de la gospodării, inclusiv hârtia și cartonul, sticla, metalele, materialele plastice, biodeșeurile, lemnul, textilele, ambalajele, deșeurile de echipamente electrice și electronice, deșeurile de baterii și acumulatori și deșeurile voluminoase, inclusiv saltelele și mobila;

³⁶ ³⁶ Strategia Energetică a României 2020

- deșeuri amestecate și deșeuri colectate separat din alte surse în cazul în care deșeurile respective sunt similare ca natură și compoziție cu deșeurile menajere.

Deșeurile municipale nu includ deșeurile de producție, agricultură, silvicultură, pescuit, fose septice și rețeaua de canalizare și tratare, inclusiv nămolul de epurare, vehiculele scoase din uz și deșeurile provenite din activități de construcție și desființări.

Din totalul cantității de deșeuri municipale generate cel mai mare procentaj îl dețin deșeurile menajere și asimilabile. Acestea au o varietate de surse de proveniență dintre care cele mai importante ar fi gospodăriile, unitățile economice și instituțiile.

Deșeurile municipale și asimilabile rezultate **în județul Brăila** sunt de tipul:

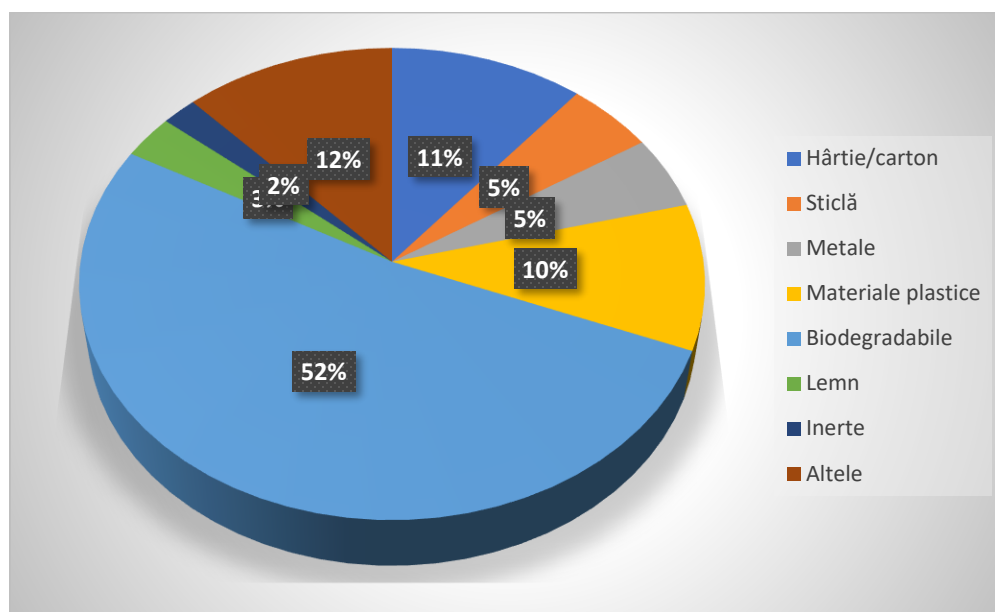
- deșeuri menajere colectate în amestec și separat de la populație;
- deșeuri asimilabile celor menajere colectate din industrie, comerț și instituții;
- deșeuri stradale;
- deșeuri din piețe;
- deșeuri din grădini și parcuri
- deșeuri din construcții și demolări.

Tabel nr. 63 Cantități de deșeuri municipale generate în perioada 2012-2019 (mii tone), în județul Brăila

	Deșeuri municipale	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Deșeuri menajere colectate	49,3	53,8	46,9	53,03	56,82	58,32	60,02	60,57
1.1	• în amestec	49,2	53,7	46,8	52,9	56,8	57,43	59,51	60,20
1.2	• selectiv	0,1	0,1	0,1	0,1	0,02	0,89	0,52	0,38
2	Deșeuri din servicii municipale (stradale, piețe, grădini, parcuri și spații verzi)	16,7	18,8	18,6	19,6	22,01	18,01	16,63	17,82
3	Deșeuri din construcții și demolări	4,9	4,4	30,5	28,7	4,21	3,68	6,53	3,26
4=1+2+3	Total deșeuri municipale colectate	70,9	77	96	101,3	83,04	80,01	83,18	81,65
5	Deșeuri menajere generate și necolectate (estimat)	7,3	7,5	10,1	12,4	11,46	11,78	12,12	14,22
6= 4+5	Total deșeuri municipale generate	78,2	84,5	106,1	113,7	94,5	91,79	95,30	95,87

Sursa: Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Brăila

Figura nr. 175 Compoziția deșeurilor menajere colectate de pe raza municipiului Brăila, 2019

Sursa: prelucrare date din Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Brăila

După proveniența lor, deșeurile municipale includ:

- deșeuri menajere de la populație și agenți economici;
- deșeuri din servicii publice (deșeuri stradale, din piețe, grădini, parcuri și spații verzi);
- deșeuri din construcții și demolări (inclusiv alte categorii de deșeuri neclasificate).

În anul 2019 au fost colectate în județul Brăila, prin intermediul operatorilor de salubritate autorizați sau al serviciilor de gospodărire din cadrul unor primării, o cantitate de 81.820 tone deșeuri. Cea mai mare parte a deșeurilor menajere colectate, aproximativ 88% provine de la populație.

Din cele 44 de unități administrativ teritoriale (UAT) ale județului Brăila, un număr de 5 (orașele Făurei, Ianca și Însurăței și comunele Cazasu și Jirlău) și-au înființat servicii proprii, iar restul, inclusiv municipiul Brăila au delegat activitatea către operatori de salubritate autorizați din punct de vedere al protecției mediului.

Majoritatea deșeurilor municipale colectate (de la 35 UAT) sunt stocate temporar înainte de a fi transportate către eliminare în opt puncte de colectare dotate cu containere de mare capacitate (32mc).

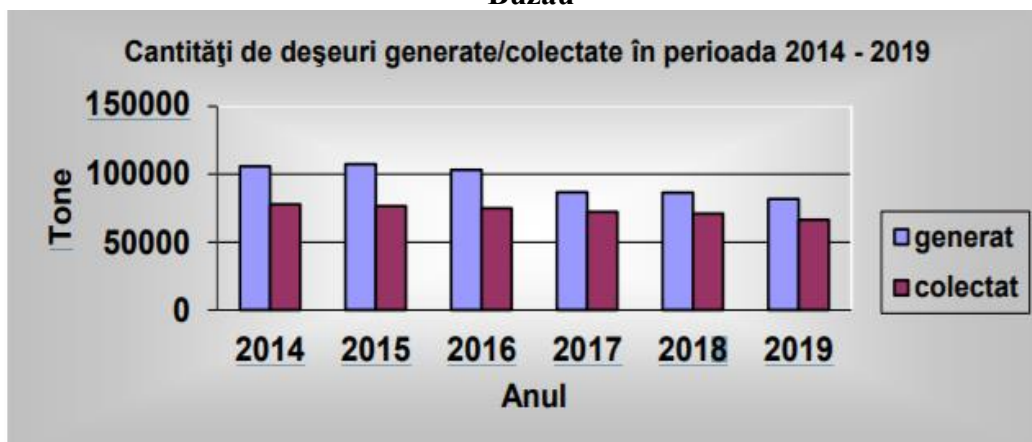
În conformitate cu prevederile Legii 211/2011 privind deșeurile, art. 17, alin. 1, autoritățile administrației publice locale au obligația să asigure colectarea separată pentru cel puțin următoarele tipuri de deșeuri: hârtie, metal, plastic și sticlă.

La nivelul județului Brăila, pentru a reduce cantitățile de deșeuri care trebuie eliminate prin depozitare, având în vedere și dificultățile practice create prin sistarea depozitării pe depozite neconforme (depozitul Ianca și spațiile neecologice de depozitare rurale), autoritățile publice locale au implementat diverse soluții pentru colectarea separată a deșeurilor reciclabile, recurgând, în unele cazuri și la sortarea manuală din deșeuri în amestec a acestora. Colectarea selectivă la sursă a deșeurilor menajere de la populație se realizează încă în mică măsură. Prin diverse proiecte implementate anterior anului 2014 în localitățile din județul Brăila s-au asigurat și unele dotări necesare pentru colectare selectivă, respectiv europubele sau containere, amplasate în special în cartierele de blocuri sau în unele spații publice din cartiere (piețe, parcuri), iar în cartierele de case s-a inițiat din iulie 2019 colectarea separată de deșeuri reciclabile în saci puși la dispoziție de operatorii de salubritate. Cu toate acestea, colectarea separată se realizează deficitar, în containerele pentru deșeuri reciclabile încă sunt depuse și deșeuri nesortate.

Pentru municipiul Brăila începând din semestrul II al anului 2018, Primăria Brăila a amplasat pe domeniul public, în cartierele cu blocuri 300 puncte gospodărești modulare dotate cu containere pentru colectarea separată a deșeurilor în două fracții, umedă (deșeuri amestecate nereciclabile) și uscată (deșeuri reciclabile) unde populația, prin aport propriu, poate depune separat deșeurile reciclabile și fracția umedă. Deșeurile reciclabile colectate din aceste puncte sunt predate operatorilor autorizați pentru valorificarea deșeurilor.

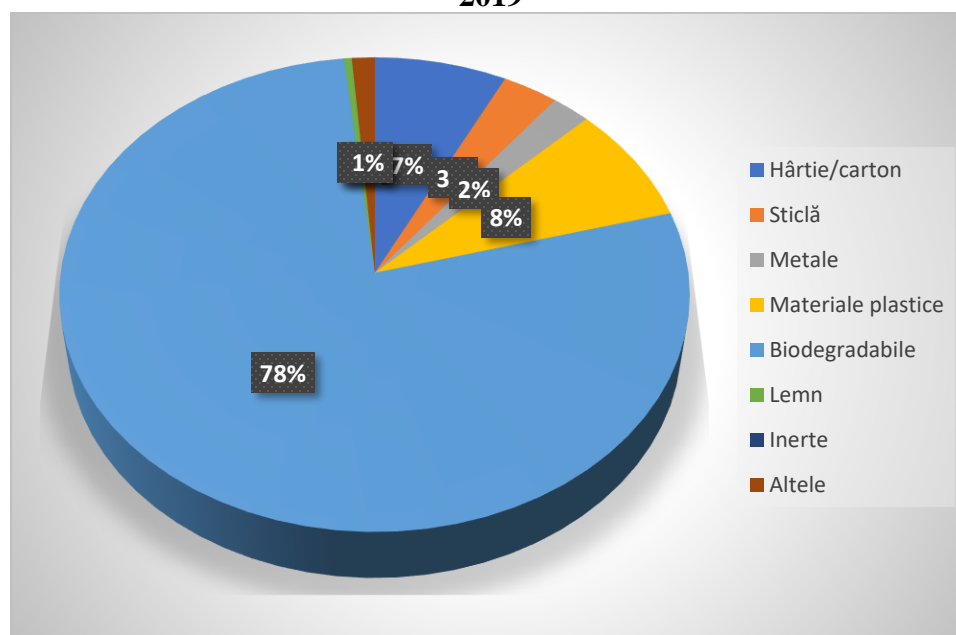
La nivelul **județului Buzău**, procentul populației urbane care a beneficiat de servicii de salubritate, a fost de 100% în anul 2019, față de 84,47% în 2018, iar cel al populației rurale de 76,11% în 2019 față de 67,27% în 2018. De asemenea, ținând cont de aceste procente și de faptul că încă mai există zonele rurale nu sunt servicii specializate pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere, se poate estima cantitatea de deșeuri menajere necolectate și anume 6885,404 tone în anul 2019, față de 15607,45 tone în anul 2018. Se observă o scădere semnificativă a cantității de deșeuri generate și necolectate, ca urmare a înființării serviciilor de salubritate în tot mai multe localități rurale și atingerii procentului de acoperire de 100% în mediul urban.

Figura nr. 176   **Cantități de deșuri generate/colectate în perioada 2014-2019, județul Buzău**

Sursa: Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Buzău

Figura nr. 177   **Compoziția deșeurilor menajere colectate de pe raza județului Buzău, 2019**

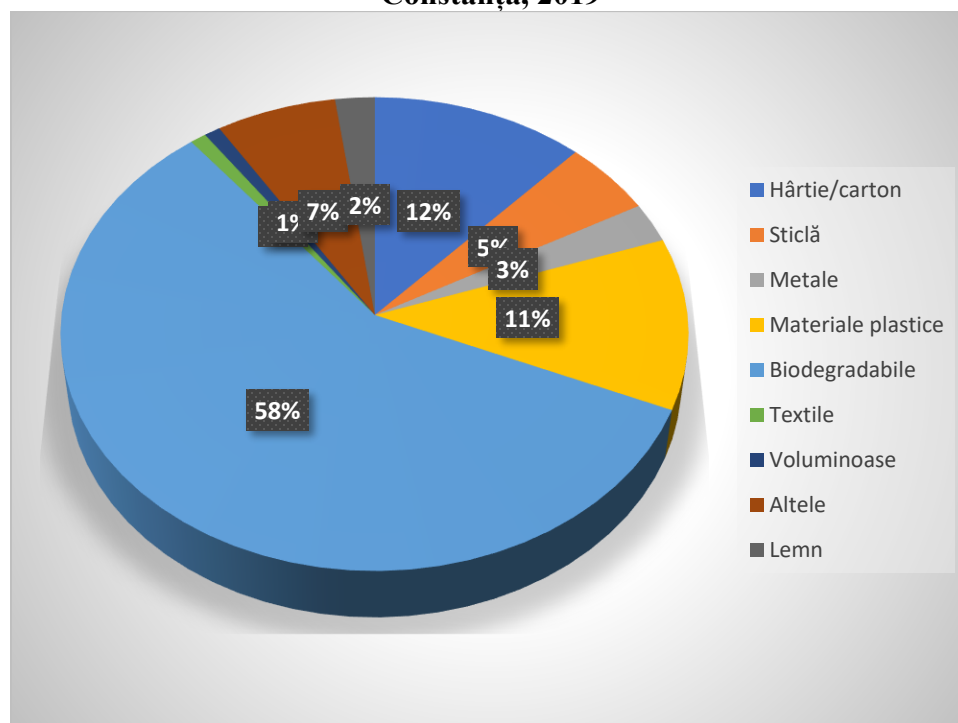
Sursa: prelucrare date din Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Buzău

În județul Buzău nu există instalații de compostare a deșeurilor biodegradabile. Ca urmare, fracțiile biodegradabile din deșeurile municipale generate în zonele urbane sunt în totalitate eliminate prin depozitare. În multe localități din zona rurală se practică compostarea individuală a deșeurilor biodegradabile (în amestec cu gunoiul de grajd) însă aceste cantități nu pot fi estimate. În figura de mai jos este redată evoluția cantității de deșuri biodegradabile din deșeurile municipale depozitate.

Până în anul 2014, în județul Buzău au funcționat 3 puncte de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, administrate de operatorii cu care administrațiile publice locale au contracte: unul pentru județ, unul pentru municipiul Buzău și unul pentru municipiul Râmnicu Sărat. Pentru anii 2017-2019 nu există date validate privind cantitățile de deșuri de echipamente electrice și electronice colectate.

În județul Constanța, în anul 2019 cantitatea de deșuri municipale colectată prin intermediul operatorilor de salubritate a fost de 406887 tone. Față de anul 2018 se observă o tendință de creștere a cantității de deșuri municipale colectate, de 8,42%.

Figura nr. 178 Compoziția deșeurilor menajere colectate de pe raza județului Constanța, 2019

Sursa: prelucrare date din Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Constanța

Colectarea deșeurilor municipale nu este generalizată, zona rurală nefiind acoperită în totalitate cu servicii de salubritate. În tabelul de mai jos se prezintă evoluția gradului de conectare la serviciul de salubritate, în perioada 2015-2019. În județul Constanța, în mediul urban, colectarea deșeurilor municipale atinge gradul de 100%, iar în mediul rural gradul de colectare este de 91%. În anul 2019 au beneficiat de servicii de salubritate 11 localități urbane, iar în mediul rural, din cele 59 de comune au beneficiat de serviciu de salubritate 51. În anul 2019, din cantitatea de deșuri

municipale colectată la nivelul județului Constanța, cca. 82% se elimină în depozite de deșuri autorizate, restul de cca 18% reprezintă acceptul de la tratarea mecano-biologică a deșeurilor colectate de operatorii de salubritate și valorificarea prin reciclare și valorificarea energetică. Eliminarea deșeurilor municipale colectate în amestec, la nivelul județului Constanța, se realizează exclusiv prin depozitare. Până în prezent, în România nu au fost puse în funcțiune instalații pentru incinerarea deșeurilor municipale.

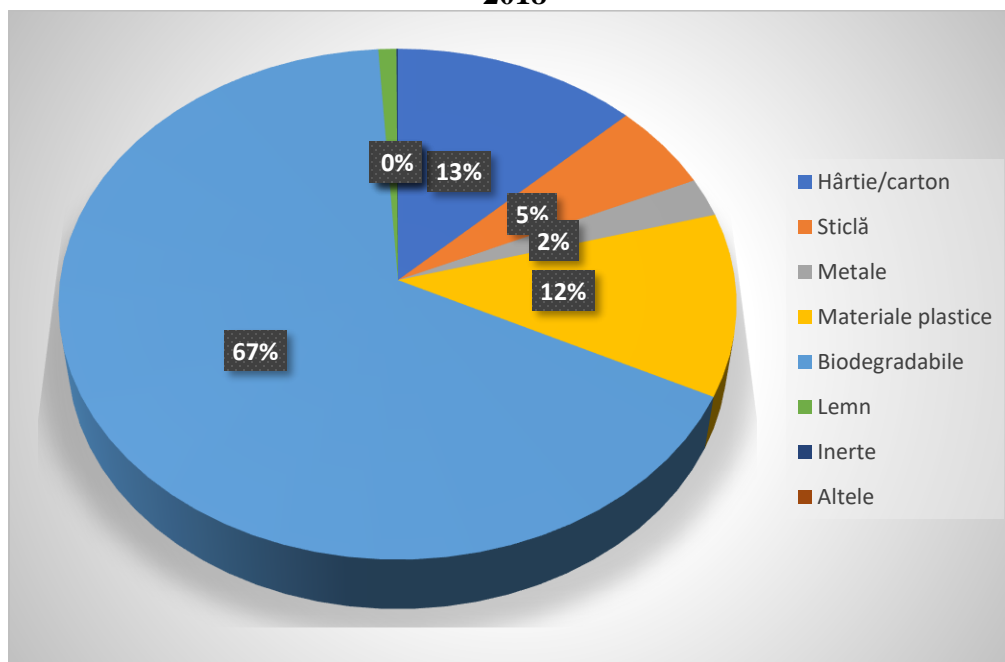
În județul Galați, în anul 2020, s-a înregistrat o cantitate de aproximativ 107.204 tone de deșuri ce au fost eliminate prin depozitare, după cum urmează: la depozitul Tirighina-Galați – o cantitate de aproximativ 84.032 tone de deșuri municipale și asimilabile, la depozitul Roșiești, județul Vaslui – 23.050 tone de deșuri municipale și asimilabile iar la depozitul Muchea, județul Brăila-123 tone. În anul 2020, a fost continuată monitorizarea factorilor de mediu în cadrul depozitului neconform Rateș - Tecuci, a cărei activitate de depozitare a fost sistată la 16 iulie 2017.

La sfârșitul anului 2020, erau înregistrați 114 agenți economici cu 147 de puncte de lucru autorizate pentru colectarea diferitelor tipuri de ambalaje și 5 agenți economici care dețin instalații de reciclare autorizate. În vederea monitorizării transporturilor de deșuri periculoase efectuate pe teritoriul României și a modului de respectare a prevederilor legale specifice, au fost aprobate 81 de formulare de aprobare a transportului de deșuri periculoase către operatori economici autorizați pentru colectarea/ stocarea temporară/valorificarea/eliminarea în județul Galați, în conformitate cu prevederile HG 1061/2008 privind transportul deșeurilor periculoase și nepericuloase pe teritoriul României.

La nivelul **județului Tulcea**, populația din mediul urban beneficiază în proporție de 99,94 % de servicii de salubritate, de colectare și transport a deșeurilor menajere, comparativ cu populația din zonele rurale unde în anul 2018 procentul de deservire cu servicii de salubritate era de 98,64 %. Cantitatea de deșuri menajere generată și necolectată din zonele rurale se poate estima la 438,407 tone, iar în zona urbană la 16,158 tone. În anul 2018, la nivelul județului Tulcea, s-au colectat 59832,754 tone de deșuri municipale din totalul de 60287,320 tone de deșuri municipale generate. Aproximativ 0,753 % din cantitatea de deșuri generate nu a fost colectată.

Figura nr. 179 Compoziția deșeurilor menajere colectate de pe raza județului Tulcea, 2018

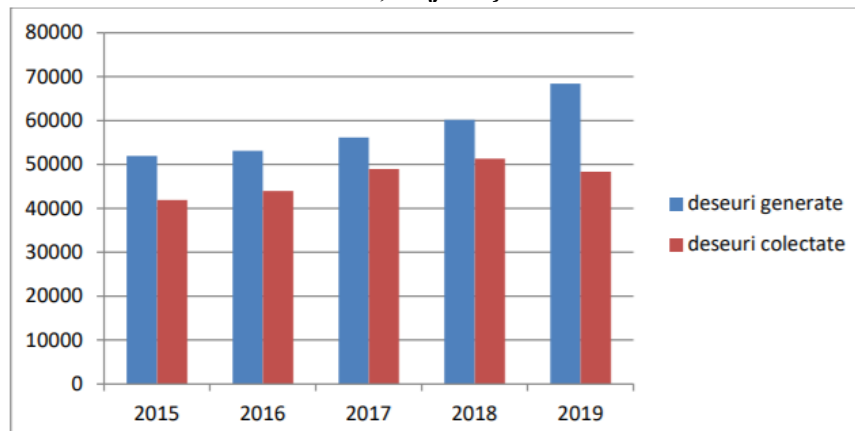

Sursa: prelucrare date din Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2019, Tulcea

Deșeurile municipale și asimilabile colectate în amestec de la populație și agenți economici în anul 2018, sunt distribuite față de cantitatea totală de 51282,011 tone deșeuri în procent de 78,72% deșeuri colectate de la populație și 21,28% deșeuri colectate de la agenții economici. În anul 2018, serviciile de salubritate au deservit în mediul urban 99,94 % din populație, iar în mediul rural 98,64 % din populație. Operatorii de salubritate realizează prestările de servicii privind colectarea, transportul și eliminarea deșeurilor prin depozitare, pe bază de contracte încheiate cu agenții economici, iar cele pentru populație pe baza taxei de habitat aprobată prin hotărârea consiliilor locale și plătite de locuitori sau prin contracte individuale încheiate cu gospodăriile cetățenilor.

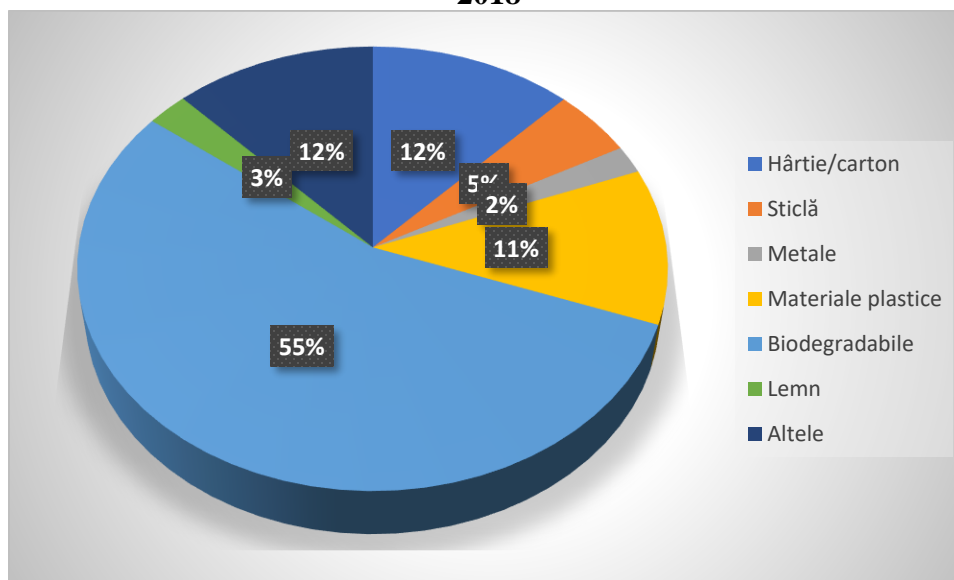
În anul 2019, cantitatea de deșeuri municipale colectată în județul Vrancea, prin intermediul serviciilor proprii specializate ale primăriilor sau ale firmelor de salubritate a fost de 48336 tone. Începând cu anul 2009 (când au fost închise rampele de gunoi comunale) se observă o creștere a cantității de deșeuri menajere colectate în detrimentul celor necolectate. Din cantitatea totală de deșeuri municipale colectată de operatorii de salubritate, 87% este reprezentată de deșeurile menajere și asimilabile.

Figura nr. 180 Cantitatea de deșuri municipale generate și colectate în perioada 2015- 2019, în județul Vrancea

Sursa: Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Vrancea

Figura nr. 181 Compoziția deșeurilor menajere colectate de pe raza județului Tulcea, 2018

Sursa: prelucrare date din Raportul anual privind starea mediului pentru anul 2020, Vrancea

La nivelul anului 2019, cca 96,7% din cantitatea de deșuri municipale colectată de operatorii de salubritate a fost eliminată prin depozitare, numai 3,3% fiind valorificată prin reciclare materială sau valorificare energetică. Eliminarea deșeurilor municipale se realizează exclusiv prin depozitare. Până în prezent, în județ nu a fost pusă în funcțiune vreo instalație pentru incinerarea deșeurilor municipale. Ținând cont că la nivelul județului nu există încă în funcțiune un depozit de deșuri menajere conform (Centru de Management Integrat al Deșeurilor de la Haret care include și un astfel de depozit este finalizat, are Autorizație integrată de mediu dar încă nu a i s-a atribuit

încă un operator), în anul 2019 depozitarea deșeurilor municipale s-a realizat la Muchea (Brăila). La sfârșitul anului 2019 erau în funcțiune 2 instalații de sortare: Golești și EcoPanciu.

Politicile UE privind gestionarea deșeurilor își propun să reducă impactul deșeurilor asupra mediului și sănătății și să îmbunătățească eficiența energetică a UE. Pentru ca aceste acțiuni să fie eficiente, ele trebuie să vizeze fiecare stadiu din durata de exploatare a resursei. Aplicarea instrumentelor stabilite în legislația comunitară existentă, cum ar fi diseminarea celor mai bune tehnici disponibile sau a unui design ecologic al produselor, reprezintă, factori importanți pentru atingerea acestui scop.

În anul 2013, Guvernul României a adoptat Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020, prin care își propune următoarele direcții de acțiune principale:

- Prioritizarea eforturilor în domeniul gestionării deșeurilor în linie cu ierarhia deșeurilor;
- Dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor;
- Creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;
- Promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje;
- Reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeuri;
- Încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate;
- Organizarea bazei de date la nivel național și eficientizarea procesului de monitorizare;
- Implementarea conceptului de ”analiză a ciclului de viață” în politica/ de gestiune a deșeurilor.

De asemenea, se dorește îmbunătățirea serviciilor către populație și sectorul de afaceri prin:

- Încurajarea investițiilor verzi;
- Susținerea inițiativelor care premiază și recompensează populația care reduce, reutilizează și reciclează deșeurile din gospodării;
- Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale pentru creșterea eficienței și calității deșeurilor colectate, facându-le mai ușor de reciclat;
- Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale și sectorul de afaceri pentru îmbunătățirea sistemelor de colectare a deșeurilor.

În anul 2017, a fost elaborat Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) și Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor, aprobate prin HG 942/2017, documente care au ca scop dezvoltarea unui cadru general propice gestionării deșeurilor la nivel național cu efecte negative minime asupra mediului. Principalele obiective ale PNGD sunt caracterizarea situației actuale în domeniu (cantități de deșeuri generate și gestionate, instalații existente), identificarea problemelor care cauzează un management inefficient al deșeurilor, stabilirea obiectivelor și țintelor pe baza prevederilor legale și a obiectelor strategice stabilite prin SNGD, precum și identificarea necesităților investiționale. Pentru caracterizarea situației existente au fost utilizate datele privind cantitățile de deșeuri generate și gestionare aferente perioadei 2010 – 2014, precum și date și informații privind instalațiile de gestionare a deșeurilor aferente anului 2016. Proiecția cantităților de deșeuri a fost realizată pentru perioada 2015 – 2025, iar planul de măsuri acoperă perioada 2018 – 2025. Implementarea măsurilor prevăzute în documentele menționate va ține seama, de asemenea, și de modificările legislative la nivel european, introduse prin așa-numitul pachet economie circulară care prevede obiective mult mai ambițioase pentru reciclarea / valorificarea deșeurilor, respectiv reducerea cantităților de deșeuri depozitate³⁷.

Comisia Europeană s-a angajat să adopte un nou Plan de acțiune pentru economia circulară care va accelera tranziția către o economie circulară consolidând baza industrială a Uniunii Europene (UE), contribuind în același timp la combaterea schimbărilor climatice și la păstrarea mediului natural. Noul plan de acțiune va avea în vedere ciclul de viață al produselor și materialelor, asigurând utilizarea durabilă a resurselor și abordarea sectoarelor care consumă resurse, precum textile, construcții, electronice și materiale plastice. Planul de acțiune pentru economia circulară va intra în strategia industrială a Uniunii Europene și va fi adoptat împreună cu aceasta³⁸.

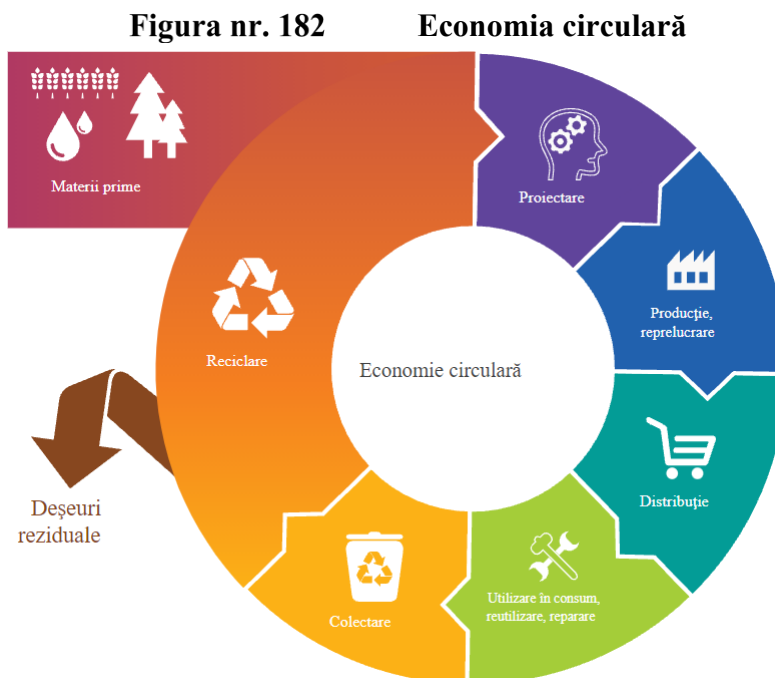
Economia circulară este un model de producție și consum care implică partajarea, reutilizarea, repararea, renovarea și reciclarea materialelor și produselor existente cât mai mult posibil. În acest fel, ciclul de viață al produselor este extins.

---

³⁷ Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019

³⁸ <http://www.mmediu.ro/articol/planul-de-actiune-pentru-economia-circulara/3141>

În practică, aceasta implică reducerea la minimum a deșeurilor. Când un produs ajunge la sfârșitul duratei sale de viață, materialele din care este făcut sunt păstrate în cadrul economiei de câte ori este posibil. Acestea pot fi folosite din nou și din nou, creând astfel o valoare suplimentară³⁹.

Sursa: <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/economy/20151201STO05603/economia-circulara-definitie-importanta-si-beneficii>

Într-o economie circulară, valoarea produselor și a materialelor este menținută cât mai mult posibil; deșeurile și utilizarea resurselor sunt reduse la minimum, iar resursele nu părăsesc fluxul economic odată ajunse la sfârșitul duratei lor de viață, ci sunt reutilizate și creează valoare în continuare. Acest model poate genera locuri de muncă sigure în Europa, poate promova inovațiile care oferă un avantaj competitiv și asigură un nivel de protecție a oamenilor și a mediului cu care Europa să se poată mândri. De asemenea, le poate oferi consumatorilor produse mai durabile și mai inovatoare și, în consecință, economii monetare și o calitate mai bună a vieții.

La 2 decembrie 2015, Comisia Europeană a adoptat un pachet ambițios de măsuri privind economia circulară. Pachetul constă într-un plan de acțiune al UE care cuprinde măsuri ce acoperă întregul ciclu de viață al produsului: de la concepere, achiziționarea materialelor, producție și consum până la gestionarea deșeurilor și piața materiilor prime secundare. Până în prezent, au fost

³⁹ <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/economy/20151201STO05603/economia-circulara-definitie-importanta-si-beneficii>

adoptate măsuri în domenii cum ar fi gestionarea deșeurilor, proiectarea ecologică, deșeurile alimentare, îngrășămintele organice, garanțiile pentru bunurile de consum, inovarea și investițiile. Principiile economiei circulare au fost integrate treptat în cele mai bune practici industriale, în achizițiile publice verzi, în modul de utilizare a fondurilor politicii de coeziune, precum și în noi inițiative din domeniul construcțiilor și al apei. Prin directivele adoptate în anul 2018, în cadrul pachetului legislativ privind economia circulară, se urmărește îmbunătățirea gestionării deșeurilor și transformarea sa în gestionarea durabilă a materialelor, pentru a proteja, a conserva și a îmbunătăți calitatea mediului, pentru a proteja sănătatea umană, pentru a asigura utilizarea prudentă, eficientă și rațională a resurselor naturale, pentru a spori utilizarea energiei din surse regenerabile, pentru a crește eficiența energetică, pentru a crea noi oportunități economice și pentru a stimula competitivitatea pe termen lung. Prin adoptarea unor măsuri suplimentare privind producția și consumul sustenabile, prin axarea pe întregul ciclu de viață al produselor, într-un mod care conservă resursele și închide bucla, se asigură, în același timp, reducerea emisiilor anuale totale de gaze cu efect de seră⁴⁰.

Prevenirea generării deșeurilor, prin utilizarea unor tehnologii moderne și inovative, precum și transformarea deșeurilor generate într-o resursă, sunt obiectivele principale ale politicii europene, stabilite și prin legislația în domeniu, care trebuie implementată în totalitate în întreaga Uniune. Aceasta include aplicarea ierarhiei deșeurilor și utilizarea eficace a instrumentelor economice pentru a se asigura eliminarea progresivă a depozitelor de deșeurii, limitarea valorificării energetice numai la materiale nereciclabile, utilizarea deșeurilor reciclate ca sursă majoră și fiabilă de materii prime pentru UE, gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor periculoase și reducerea generării acestora, eradicarea transporturilor ilegale de deșeurii și eliminarea Capitoul VII. RESURSELE MATERIALE ȘI DEȘEURILE • VII.1.1. STARE ȘI TENDINȚE 377 Agenția Națională pentru Protecția Mediului obstacolelor de pe piața internă, astfel încât toate activitățile de reciclare să se desfășoare la cele mai înalte standarde de protecția mediului.

Concluzii

La acest moment și conform datelor statistice, a rapoartelor anuale întocmite și transmise de APM județene, starea de calitate a mediului în ansamblul său, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, este una bună. Datele de calitate a mediului se raportează la nivelele admise (concentrații,

---

⁴⁰ Raportul privind starea mediului în România pentru anul 2019

valori, indicatori, etc.) conform legislației specifice fiecărui domeniu. Nivelul de educație și conștientizare a populației necesită o atenție sporită și continuă și trebuie îmbunătățit.

Principalele aspecte de interes pentru dezvoltarea Regiunii Sud-Est sunt: utilizarea /extinderea sistemelor de energie din surse regenerabile și accesul populației la acestea, eficiența energetică, managementul traficului în zonele urbane aglomerate, măsuri de combatere a efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, extinderea rețelei de monitorizare a calității aerului, lucrări/măsuri de protecție a surselor și calității apelor de suprafață și subterane, conservarea și protejarea biodiversității, lucrări de ecorefacere a terenurilor degradate, îmbunătățirea sistemului de management integrat al deșeurilor, încurajarea cercetării investițiilor în tehnologii curate integrate conceptului de economie circulară.

2.7 Economia regiunii

Regiunea Sud-Est are o economie axată pe ramuri de activitate dezvoltate ca urmare a caracteristicilor fizico – geografice ale regiunii, cât și existenței unor activități cu tradiție în această zonă a țării. Acest capitol cuprinde o analiză comparativă cu alte regiuni și evidențiază evoluția celor mai importanți indicatori economici.

2.7.1 Structura economiei: PIB și conturi regionale

Produsul Intern Brut (PIB)

Produsul Intern Brut (PIB) reflectă activitatea economică internă a unei țări, schimbarea acestuia de la o perioadă de timp la alta fiind o măsură a evoluției economice. Deși presupune o abordare cantitativă, PIB reflectă starea de sănătate economică a unei țări/regiuni.

Potrivit datelor Eurostat, Produsul Intern Brut al Uniunii Europene (27 de state începând cu anul 2020) a fost în anul 2019 de 13.963.897,26 milioane euro. România a avut un PIB de 223.337,41 milioane euro, reprezentând aproximativ 1.6% din PIB-ul european. Deși procentual, contribuția PIB-ului României la PIB-ul european a crescut ușor în ultimii 10 ani, nivelul este încă foarte redus. La nivelul Regiunii Sud-Est, valoarea PIB în 2019 a fost de 22.802,19 milioane euro, reprezentând doar 0,16% din valoarea PIB UE27, în ușoară creștere în ultimii 10 ani analizați.

Tabel nr. 64 Evoluția PIB la nivelul UE 27, România și Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: milioane euro, %)

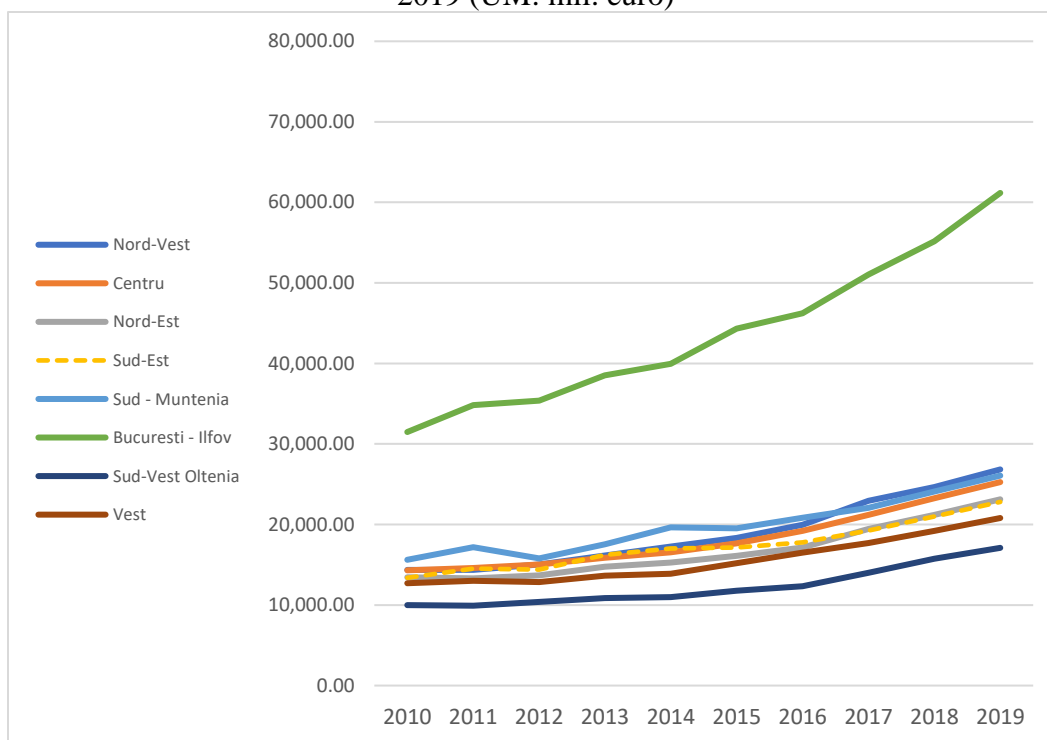
Ani	PIB Uniunea Europeană 27	PIB România	PIB RO/PIB UE27 %	PIB Regiunea Sud-Est	PIB Reg.SE/PIB UE27 %
2010	10.979.449,77	125.472,32	1,14	13.384,34	0,12
2011	11.321.809,13	131.841.,64	1,16	14.517,94	0,13
2012	11.388.518,48	132.711,21	1,17	14.408,88	0,13
2013	11.517.118,47	143.690,38	1,25	16.217,61	0,14
2014	11.781.640,46	150.708,62	1,28	17.036,85	0,14
2015	12.211.542,85	160.149,8	1,31	17.149,52	0,14
2016	12.550.984,09	170.063,36	1,35	17.769,48	0,14
2017	13.069.698,22	187.772,65	1,44	19.236,53	0,15
2018	13.517.884,95	204.496,88	1,51	20.998,65	0,16
2019	13.963.897,26	223.337,41	1,60	22.802,19	0,16

Sursa: Eurostat

La nivel național, Produsul Intern Brut al regiunilor din România este similar, cu excepția Regiunii București – Ilfov al cărei PIB a cunoscut o creștere exponențială în ultimii ani, fapt justificat de prezența în regiune a capitalei unde se află localizat un important centru universitar și de cercetare, sediile sociale a numeroase firme și a unei infrastructuri superioare celorlalte regiuni de dezvoltare. În toate regiunile țării observăm un trend ușor pozitiv al PIB în perioada 2010 – 2019, evidențiind faptul că România se dezvoltă, dar într-un ritm mult mai scăzut decât o fac alte țări din Uniunea Europeană, menținând astfel un decalaj economic și social mare între regiunile europene.

Figura nr. 183 Evoluția comparativă a PIB la nivelul unor regiuni din UE, 2010 – 2019 (UM: mil. euro)

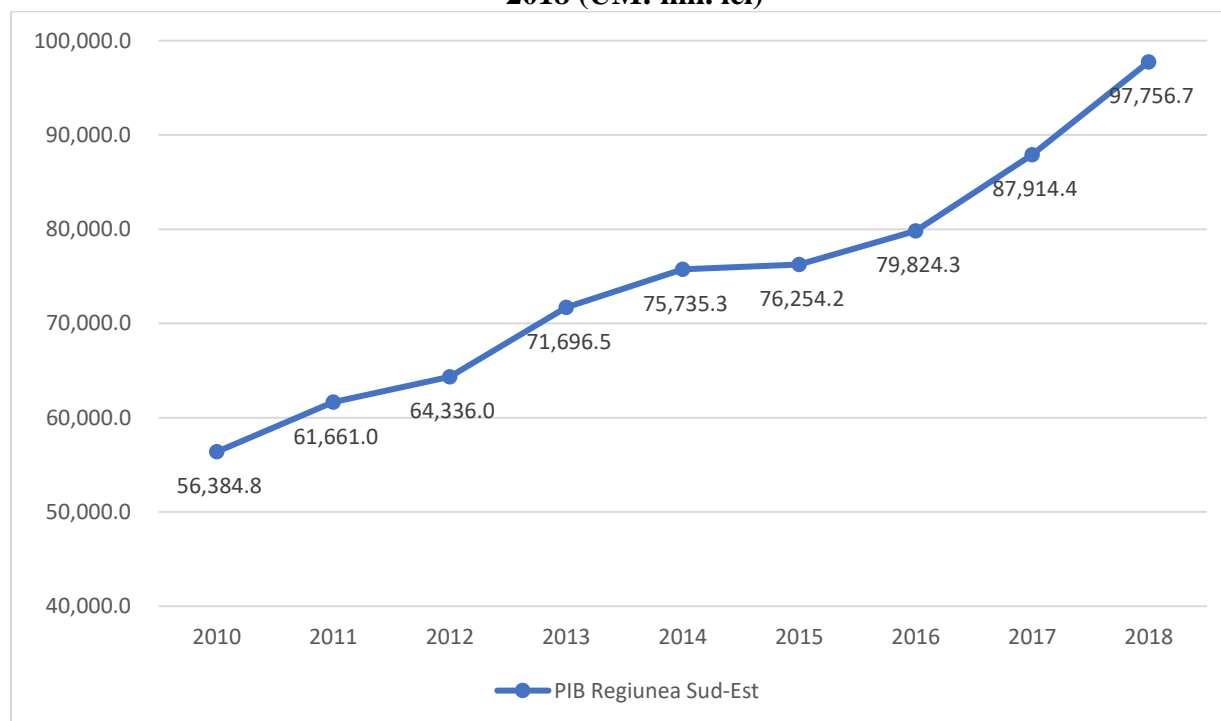
Sursa: Eurostat

Potrivit datelor INS, la nivelul Regiunii Sud-Est, valoarea Produsului Intern Brut (PIB), exprimată în milioane lei, era de 97.756,7 milioane lei în 2018, reprezentând 10,27% din PIB al României.

Analiza datelor statistice furnizate de Institutul Național de Statistică evidențiază faptul că în perioada 2010-2018, Produsul Intern Brut la nivelul Regiunii Sud-Est a cunoscut un trend ascendent, înregistrând o creștere de 73% pe parcursul acestei perioade. Cea mai mare creștere de la un an la altul a fost înregistrată în perioada 2017-2018, când produsul intern brut la nivelul Regiunii Sud Est a înregistrat o creștere de 9.842,3 mil.lei. Această dinamică pozitivă coincide cu

tendința înregistrată la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare și la nivel național, cât și la nivel european. Deși această creștere procentuală este semnificativă, ea nu este suficientă pentru reducerea decalajelor economice care există între regiunile europene, Regiunea Sud-Est situându-se în continuare printre regiunile din Uniunea Europeană cu un PIB redus.

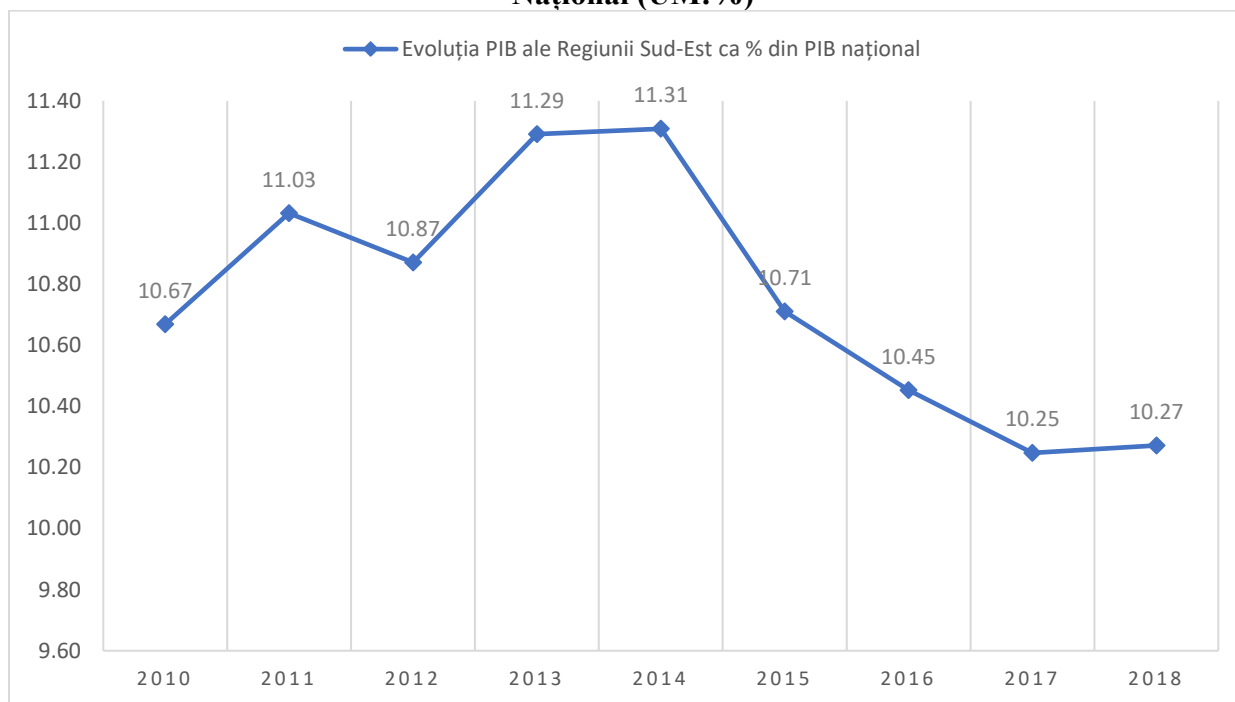
Figura nr. 184   **Evoluția Produsului Intern Brut al Regiunii Sud Est în perioada 2010-2018 (UM: mil. lei)**

Sursa: INS, Tempo Online

Deși PIB-ul regional se află pe această pantă ascendentă, în ultimii 5 ani supuși analizei, economia națională a crescut într-un ritm mai alert decât economia Regiunii Sud-Est. Aceasta tendință se poate observa urmărind dinamica evoluției PIB al Regiunii Sud-Est ca procent din PIB național. Dacă în perioada 2010-2014, economia Regiunii Sud-Est ca procent din economia națională se afla pe un trend pozitiv, cu un maxim de 11,31% din economia națională în 2014, această pondere a scăzut continuu în intervalul 2014 – 2018, până la valoarea de 10,27% la nivelul anului 2018. În consecință, deși Regiunea Sud-Est s-a bucurat de o creștere economică semnificativă în perioada 2010-2018, creșterea altor regiuni ale țării este mai accelerată. Ponderea produsului intern brut al regiunii din PIB național a scăzut cu 1 punct procentual în această perioadă.

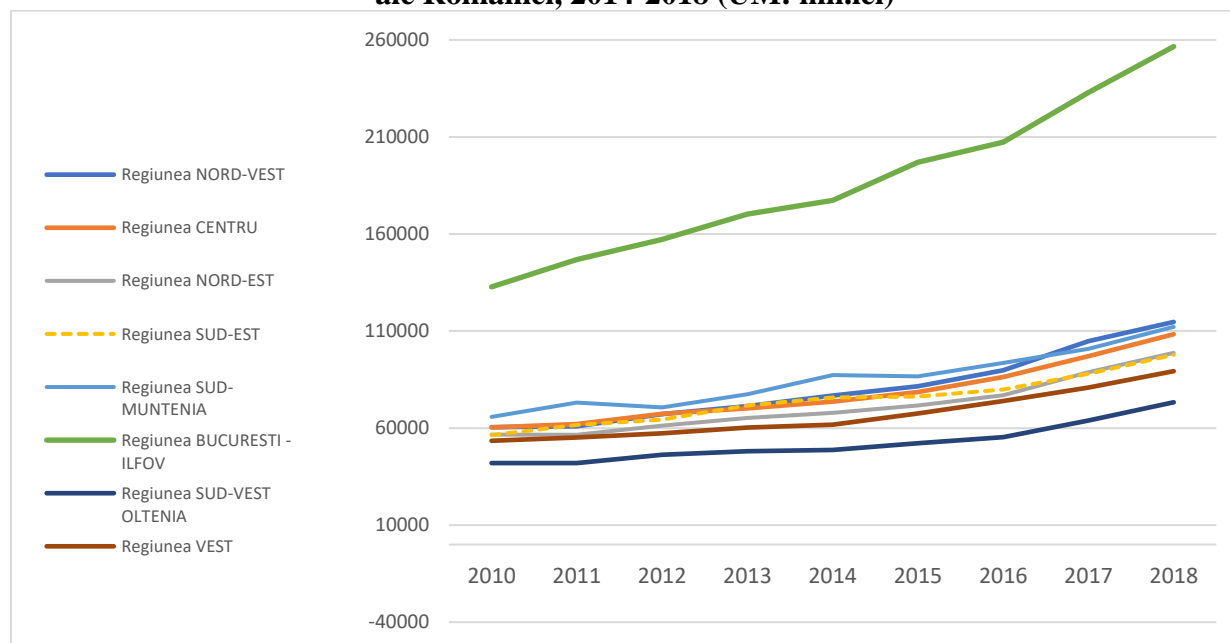
Figura nr. 185   **Evoluția Produsului Intern Brut al Regiunii Sud Est ca % din PIB Național (UM:%)**

Sursa: INS, Tempo Online

La nivelul regiunilor de dezvoltare, analiza comparativă a datelor indică existența unor disparități semnificative, cauzele fiind multiple. Astfel, putem observa faptul că Regiunea Sud-Est se plasează pe poziția 6 din punct de vedere al PIB regional, nivelul înregistrat în anul 2018 fiind de 2,6 ori mai mic decât valoarea PIB-ului din Regiunea București-Ilfov, cea mai dezvoltată dintre cele opt regiuni ale țării. Astfel, se poate observa o încetinire a ritmului creșterii PIB-ului Regiunii Sud-Est față de Regiunile de Dezvoltare Centru și Nord-Est. Dacă în anul 2014, Regiunea Sud-Est se afla pe locul 4 la nivel național în materie de PIB, aceasta a fost surclasată de cele două regiuni de dezvoltare ante-menționate. Singurele două regiuni care au PIB-ul mai mic decât Regiunea Sud-Est sunt Regiunile Vest și Sud-Vest Oltenia.

Figura nr. 186 Evoluția Produsului Intern Brut la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, 2014-2018 (UM: mil. lei)

Sursa: INS, Tempo Online

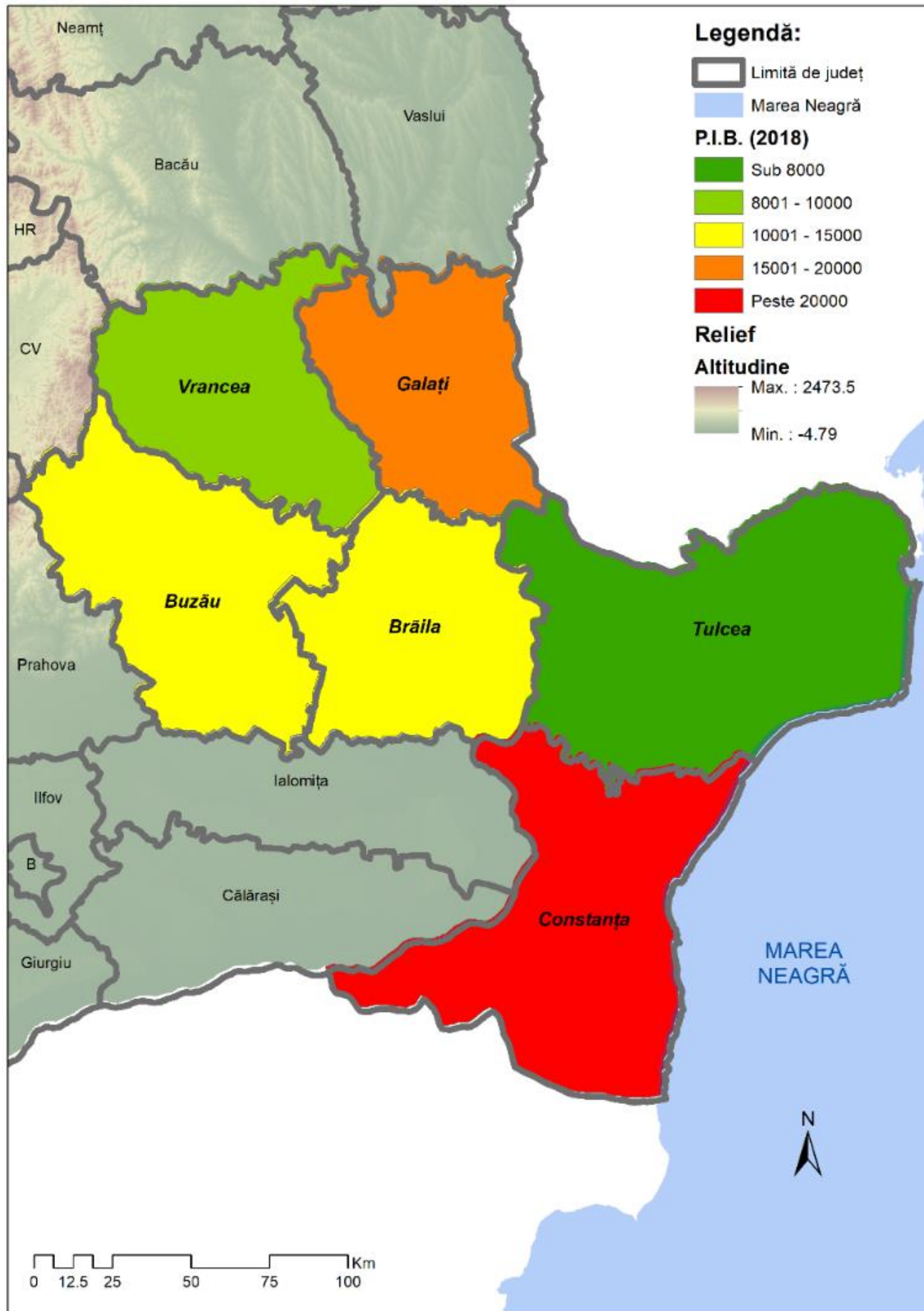
În plan județean, analizând datele din perioada 2010–2018, se constată că cea mai mare valoare a PIB a fost înregistrată în județul Constanța (39.441,9 mil. lei), reprezentând 40,35% din PIB-ul regional și înregistrând un trend ascendent în perioada de analiză. Județul Constanța este avantajat din punct de vedere economic de ieșirea la Marea Neagră, Portul Constanța reprezentând un motor al dezvoltării economice din județ, care facilitează comerțul național și internațional. Industria proiectării și construcțiilor de nave s-a dezvoltat mult în ultimii ani, mari companii internaționale investind în șantierelor navale din județ. În plus, litoralul românesc atrage un număr semnificativ mai mare de turiști decât alte județe din regiune și contribuie la creșterea PIB-ului județului. La o distanță semnificativă se află județele Galați (17,12%) și Buzău (13,88%), PIB-ul acestora crescând semnificativ în ultimii ani. Dezvoltarea județului Galați se bazează foarte mult pe industria metalurgică și construcțiile de nave. În ansamblul economiei naționale, județul Galați este principalul producător de fontă, de oțel brut și de laminate finite plate și al doilea producător din țara la producția de nave. Galațiul este unul din cele mai mari noduri de trafic comercial din țară, conectat la principalele canale de comunicație europeană: prin căile ferate se asigura transferul de la ecartamentul european către cel folosit în tarile ex-sovietice; pe cale fluvială, prin canalul Rhin-Main-Dunăre care leagă Marea Nordului de Marea Neagră. În economia județului

Galați, agricultura ocupă un loc important datorită suprafeței agricole și arabile exploatate, efectivelor de animale și păsări și potențialului tehnic în amenajări de îmbunătățiri funciare și dotări tractoare și mașini agricole.

În ceea ce privește PIB-ul județului Buzău, mai multe ramuri economice contribuie la formarea sa: agricultura, comerțul, furnizarea energiei electrice, construcțiile sau prelucrarea și conservarea cărnii de pasăre. Agricultura și industria alimentară joacă un rol important, cele mai mari companii fiind producătoare de uleiuri vegetale (Bunge România), morărit și panificație (Boromir Prod SA), producătoare de bere (SAB Miller).

La polul opus se află județele Tulcea și Vrancea care contribuiau la PIB-ul regional în anul 2018 cu doar 7,87%, respectiv 9,88%. Cu toate acestea, și PIB-ul acestor județe a înregistrat creșteri în ultimii ani, contribuind la îmbunătățirea situației economice generale din Regiunea Sud-Est. La formarea PIB-ului județului Tulcea contribuie întreprinderile industriale tulcene, situate în centrele urbane (Tulcea, Babadag, Isaccea, Măcin și Sulina) și în unele așezări rurale (Niculițel, Topolog, Mihail Kogălniceanu ș.a.). Acestea produc traulere pentru pescuit, vase-dormitor, alumina și feroaliaje, cărămizi refractare, mobilă, cherestea, confecții, conserve de pește, preparate din carne și lapte, băuturi alcoolice, panificație, etc. În județul Tulcea sunt și cariere pentru exploatarea pietrei pentru construcții. Este vorba de exploatarea miniere de la Măcin, Greci, Turcoaia, Cerna, Bididia, Somova, Isaccea, Luncavița, Denistepe și Bașchioi. Economia județului Vrancea se bazează în special pe industria alimentară, industria textilă și cea de prelucrare a lemnului. Potrivii Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură Vrancea, economia județului este într-o creștere lentă, dar constantă în ultimii ani. În anul 2019 au fost înregistrate 1.525 de entități comerciale noi. De asemenea, datele statistice arată și o scădere a firmelor dizolvate, radiate sau care au intrat în insolvență, comparativ cu anii precedenți.

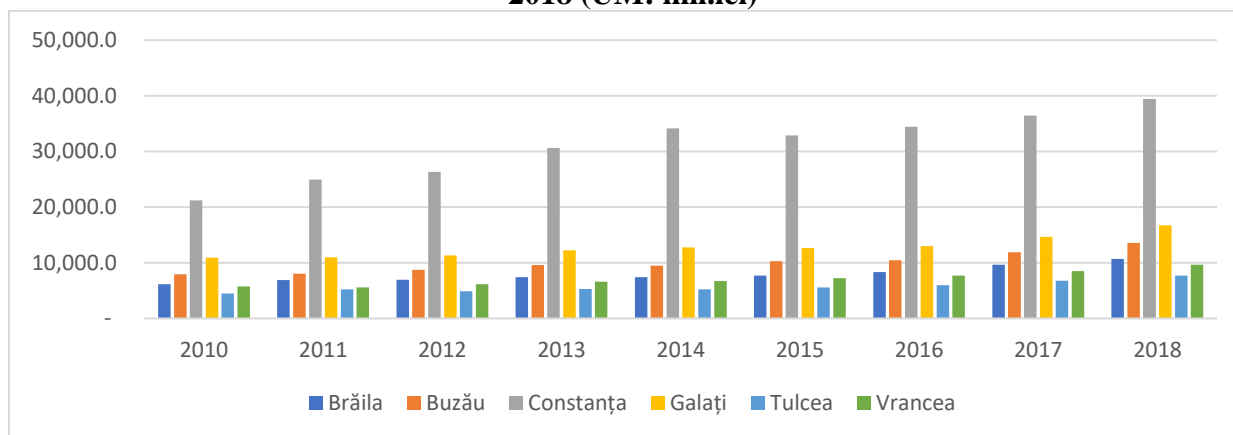
Figura nr. 187 PIB județean la nivelul anului 2018

Sursa: elaborare de către autori, în baza datelor INS

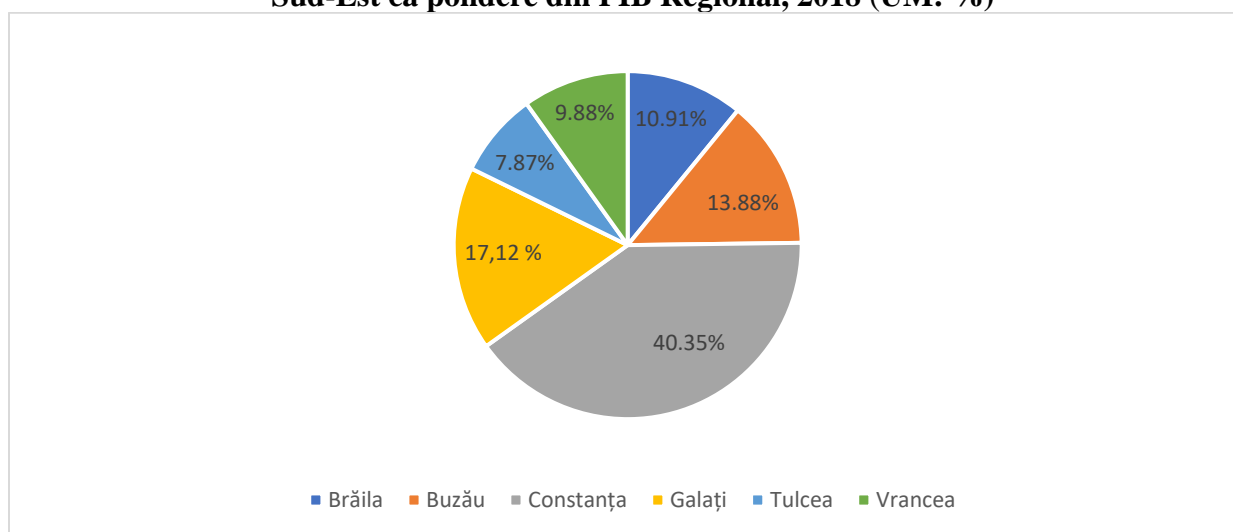
În continuare este evidențiată evoluția PIB la nivelul județelor aferente Regiunii Sud-Est

Figura nr. 188 Evoluția PIB la nivelul județelor aferente Regiunii Sud-Est, 2010 – 2018 (UM: mii lei)

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 189 Produsul Intern Brut al județelor aferente Regiunii de Dezvoltare Sud-Est ca pondere din PIB Regional, 2018 (UM: %)

Sursa: INS, Tempo Online

Dacă analizăm evoluția indicatorului la nivel județean, putem de asemenea constata faptul că în perioada 2010–2018, județul Constanța a înregistrat cea mai semnificativă creștere a PIB județean (de 1,86 ori), urmat de județele Brăila (1,72), Buzău (1,72) și Tulcea (1,72). O creștere mai redusă a fost observată în județele Vrancea și Galați, în care PIB-ul a crescut de 1,68 ori, respectiv de 1,53 ori.

În ceea ce privește prognozele realizate de Comisia Națională de Strategie și Prognoză cu privire la evoluția PIB în perioada 2021–2024, constatăm că la nivel național se previzionează o creștere a PIB-ului până la 1.403,8 mld. lei în anul 2024. Și prognozele referitoare la PIB-ul Regiunii Sud-Est sunt pozitive, între 2021 și 2024 prognozându-se o creștere de aproximativ 28%. De asemenea, contribuția PIB regional la PIB național este prognozată să crească ușor, de la 10,25% în anul 2021, la 10,44% în 2024.

Figura nr. 190 Proiecția PIB național și PIB Regiunea Sud-Est, 2021 – 2024 (UM: mld. lei)

	2021	2022	2023	2024
PIB național	1.116,8	1.204,2	1.301,6	1.403,8
PIB Regiunea Sud-Est	114,5	124,2	135	146,5
PIB Regiunea Sud-Est/PIB național (%)	10,25	10,31	10,37	10,44

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

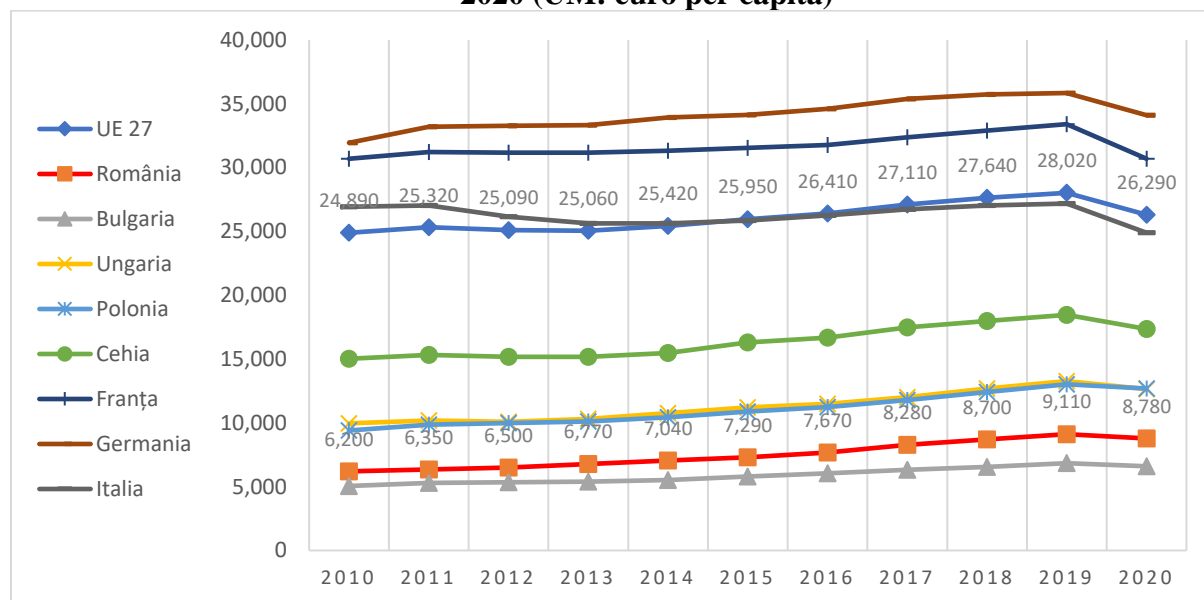
Produsul Intern Brut/locuitor

Un indicator foarte relevant pentru nivelul de dezvoltare al unei regiuni este și Produsul Intern Brut pe cap de locuitor. Acest indicator permite comparații între diferite țări sau regiuni de dezvoltare, deoarece acesta reflectă performanța relativă a țărilor sau regiunilor. Creșterea PIB-ului pe cap de locuitor semnalează o creștere a economiei și tinde să reflecte o creștere a productivității.

La nivelul Uniunii Europene, încă există disparități între cele 27 de țări membre. În anul 2020, PIB/locuitor era de 26.290 euro per capita. Dacă media PIB/locuitor la nivelul UE 27 a cunoscut un trend ușor ascendent în ultimii 10 ani, cu o ușoară descreștere în anul 2020 (posibil și din cauza contextului pandemic), la nivelul țărilor membre diferențele sunt semnificative. Astfel, deși a înregistrat creșteri semnificative în ceea ce privește PIB/locuitor, România încă se află pe penultimul loc, doar Bulgaria având un PIB/locuitor mai mic. Decalajele sunt și mai evidente atunci când analizăm acest indicator comparativ cu statele membre UE foarte dezvoltate precum Germania, Franța, Italia. Cele mai mari niveluri ale PIB/locuitor din UE 27 au fost înregistrate în Luxemburg (81.290 euro per capita), Irlanda (61.560 euro per capita) și Danemarca (48.150 euro/capita).

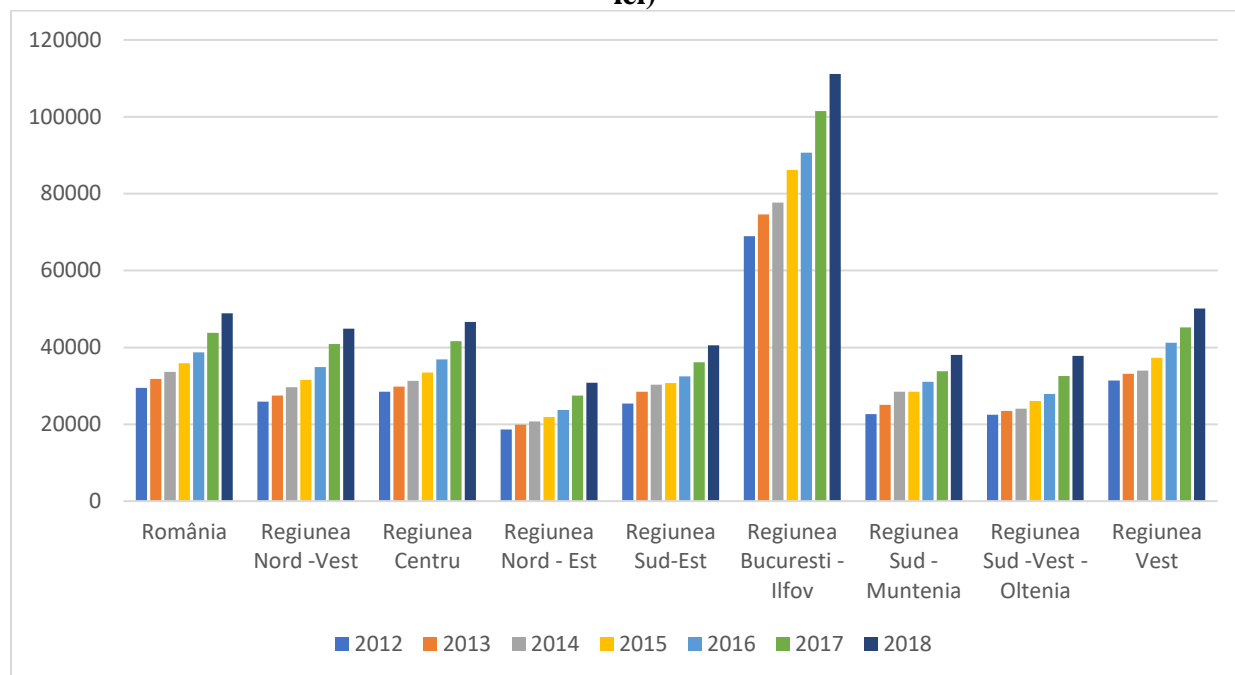
Figura nr. 191 Evoluția PIB/locuitor la nivelul UE 27 și a unor țări membre UE, 2010 – 2020 (UM: euro per capita)

Sursa: Prelucrare date Eurostat

La nivel național, Regiunea Sud-Est ocupa în anul 2018 locul 5 în ceea ce privește PIB/locuitor, fiind devansată de regiunile București – Ilfov, Nord-Vest, Centru și Vest. Valoarea PIB regional/locuitor înregistrată la nivelul Regiunii Sud-Est era de 83,02% din valoarea medie națională a PIB/locuitor în anul 2018, înregistrându-se o scădere de 3,12% față de nivelul anului 2012 și observându-se o încetinire a creșterii economiei regionale în raport cu economia națională. Cu toate acestea, după cum se poate observa la nivelul figurii de mai jos, valoarea produsului intern brut/locuitor la nivel regional a înregistrat o dinamică pozitivă în perioada 2012-2018, fapt care coincide cu evoluțiile observate la nivel național și european. Un aspect îmbucurător în ceea ce privește acest indicator este și faptul că la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare ale României trendul este unul pozitiv.

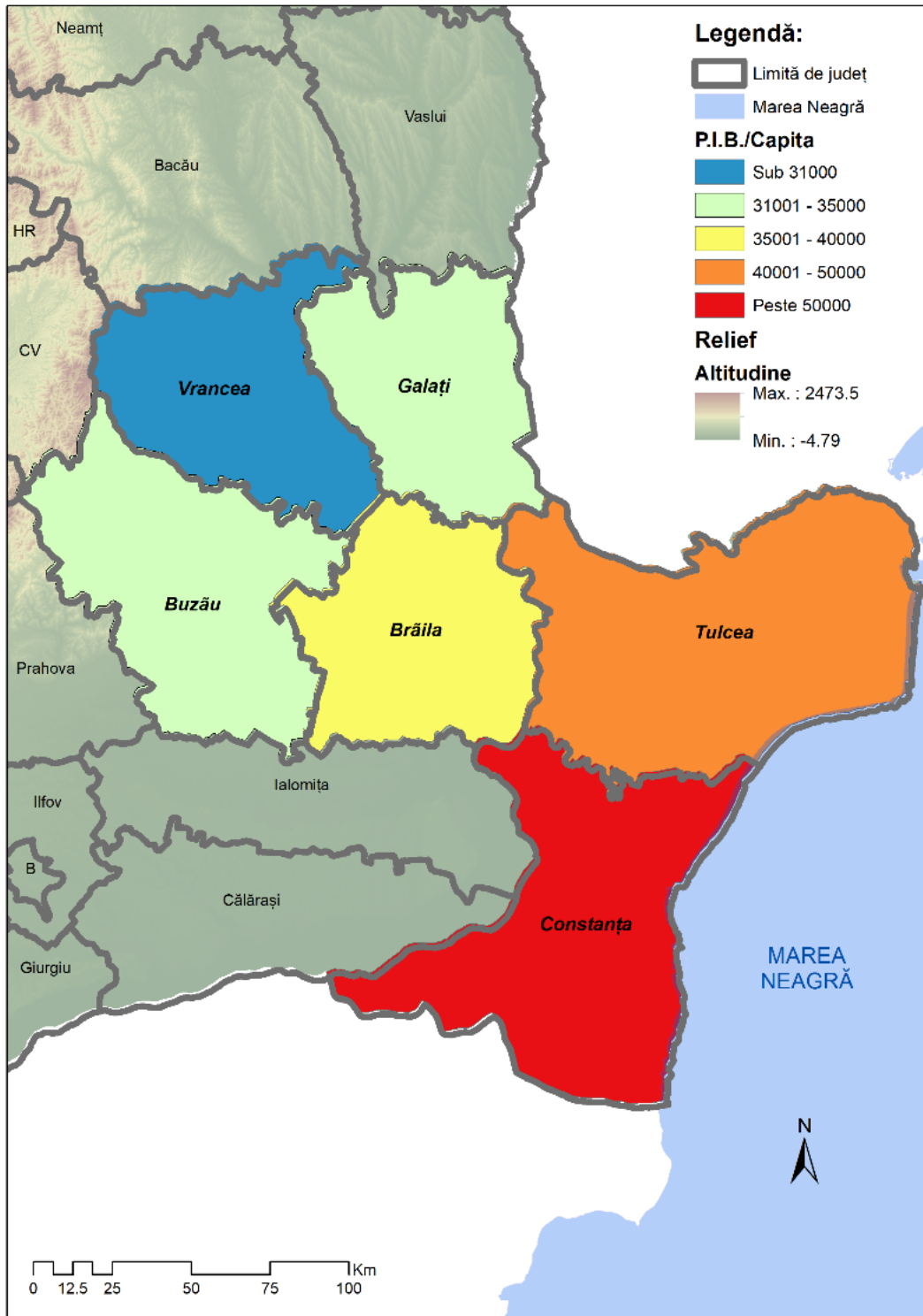
Figura nr. 192 Evoluția PIB/locuitor la nivel național și regional, 2012 – 2018 (UM: lei)

Sursa: INS, Tempo Online

În concluzie, din perspectiva Produsului Intern Brut, Regiunea Sud-Est se află pe un trend pozitiv, ca de altfel întreaga economie națională. Cu toate acestea, decalajele față de alte state membre UE este încă foarte mare, țara noastră fiind nevoită să facă eforturi în continuare pentru a dezvolta economia și a crește Produsul Intern Brut pe cap de locuitor.

Figura nr. 193 PIB/Capita la nivel județean (anul 2018)

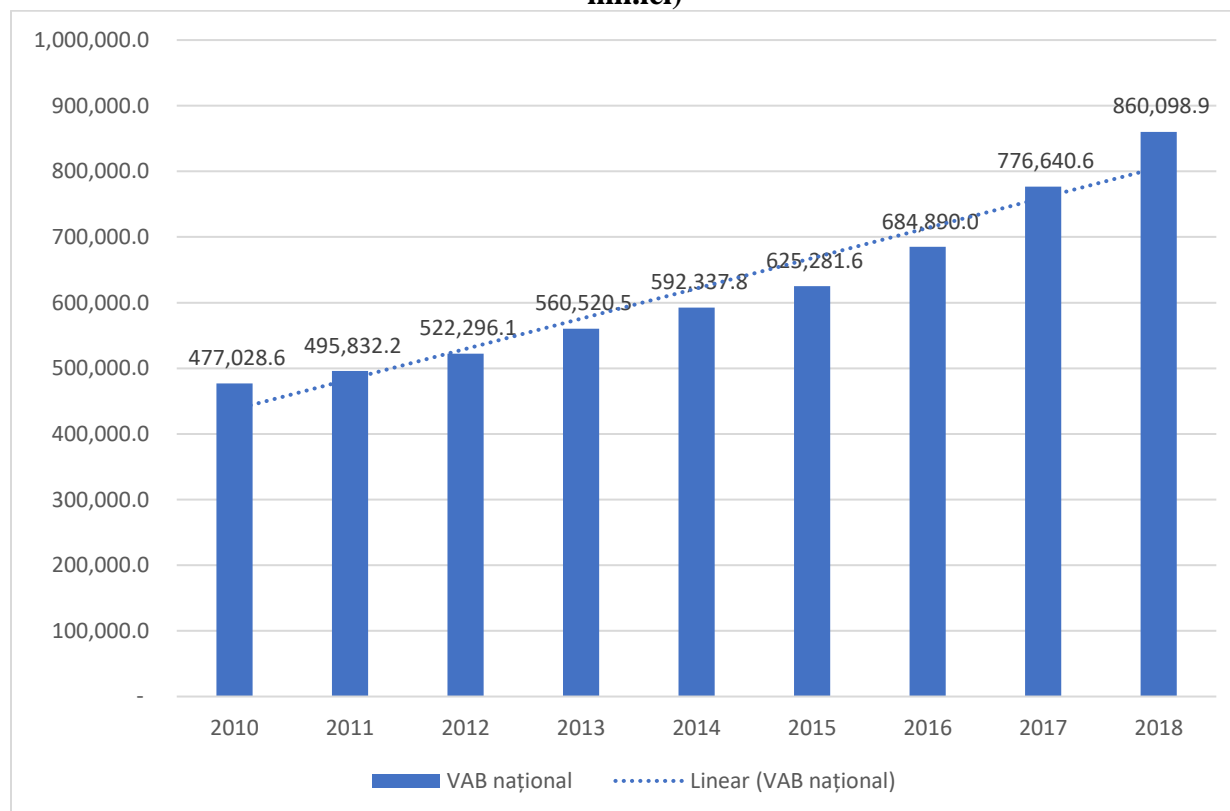
Sursa: elaborare de către autori, în baza datelor INS

Valoarea Adăugată Brută (VAB)

Un alt indicator important pentru economia unei regiuni este Valoarea Adăugată Brută (VAB). Potrivit INS, VAB măsoară excedentul valorii bunurilor și serviciilor produse peste valoarea bunurilor și serviciilor consumate pentru producție, reprezentând deci valoarea nou creată în procesul de producție.

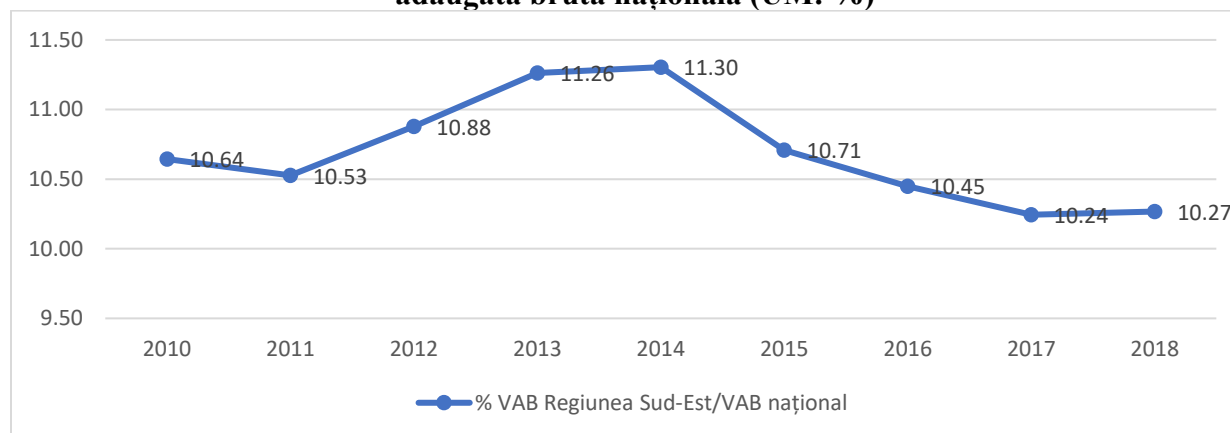
La nivel național, VAB a cunoscut o creștere constantă în perioada 2010 – 2018, între 2010 și 2018, VAB crescând de 1,8 ori. Cea mai mare contribuție la VAB național în anul 2018 a avut-o Regiunea București Ilfov (26,98%), urmată de Regiunea Nord-Vest (12,04%), Regiunea Sud-Muntenia (11,78%) și Regiunea Centru (11,37%). Regiunea Sud-Est a contribuit în anul 2018 la VAB național cu 10,27%. Această pondere, deși a înregistrat o creștere în perioada 2010 – 2014, începând cu 2014 a tot scăzut, cu o ușoară revenire în 2018.

Figura nr. 194 Evoluția Valorii Adăugate Brute la nivel național, 2010 – 2018 (UM: mil. lei)

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2010 – 2018

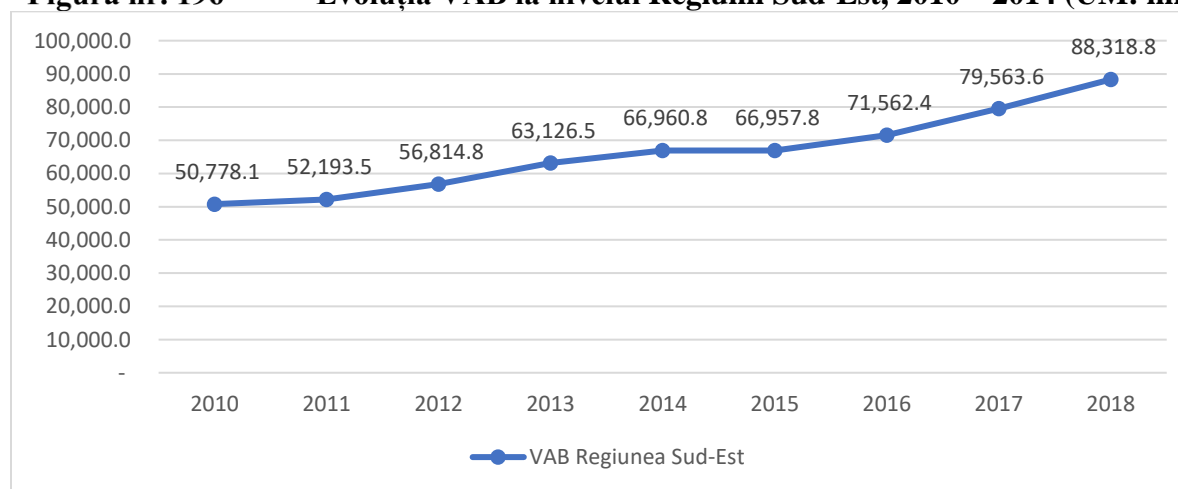
Figura nr. 195 Evoluția ponderii valorii adăugate brute regionale în valoarea adăugată brută națională (UM: %)

Sursa: INS, prelucrare date Conturi naționale regionale 2010 -2018

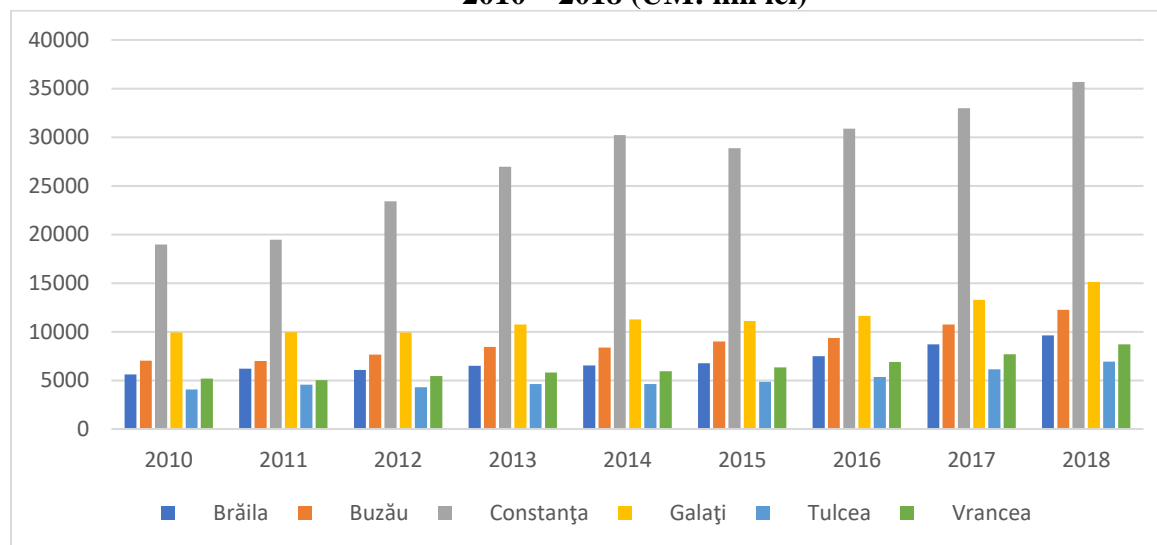
La nivel regional, Valoarea Adăugată Brută a crescut în perioada 2010 – 2018 cu 73.9%. Din analiza datelor disponibile, se constată că la realizarea valorii adăugate brute a Regiunii Sud-Est, aportul cel mai mare în anul 2018 l-a avut județul Constanța (40,38%), înregistrând o scădere cu 1,1 puncte procentuale comparativ cu anul 2017 (41,5%). Cea mai mică contribuție la realizarea valorii adăugate brute a Regiunii Sud-Est a deținut-o județul Tulcea (7,86%), care a înregistrat în anul 2018 o creștere cu 0,2 puncte procentuale față de anul 2017 (7,7%). La nivel județean, raportat la anul 2010, cea mai mare creștere a VAB s-a înregistrat în județul Constanța, unde VAB a crescut cu 88% în perioada 2010 – 2018.

Figura nr. 196 Evoluția VAB la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 – 2014 (UM: mil. lei)

Sursa: prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2010 -2018

Figura nr. 197 Evoluția valorii adăugate brute la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2018 (UM: mil lei)

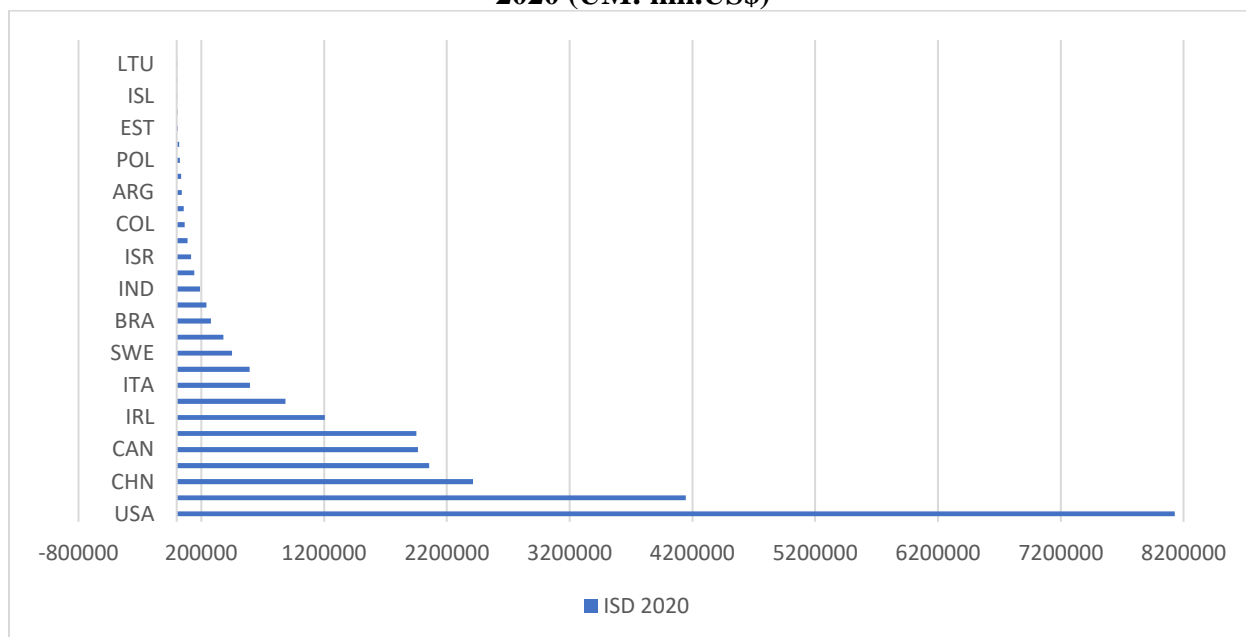
Sursa: prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2010 -2018

2.7.2 Investițiile Străine Directe și comerțul exterior

Investițiile străine directe reprezintă o sursă de dezvoltare esențială a unei economii, stimulând atât dezvoltarea întreprinderilor în care se investește, cât și a celor din economia rezidentă (BNR, 2020). Componentele Investițiilor Străine Directe sunt participațiile la capital ce revin investitorilor nerezidenți care dețin cel puțin 10% din capitalul social subscris al unor întreprinderi rezidente, profitul reinvestit de către aceștia, precum și instrumentele de natura datoriei (ex. credite) dintre investitori sau grupul din care aceștia fac parte și întreprinderile în care au investit.

Potrivit datelor OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), țările cu cele mai mari investiții străine directe la nivel mondial în anul 2020 au fost Statele Unite ale Americii (8.128.494,231 mil. dolari), Olanda (4.145.373,665 mil. dolari), China (2.413.410,909 mil. dolari) și Marea Britanie (2.055.293,881 mil. dolari). La polul opus, cele mai mici investiții străine directe au fost înregistrate în Islanda (5.489 mil. dolari), Slovacia (5.344 mil. dolari), Lituania (5.102 mil. dolari) și Letonia (2.519 mil. dolari).

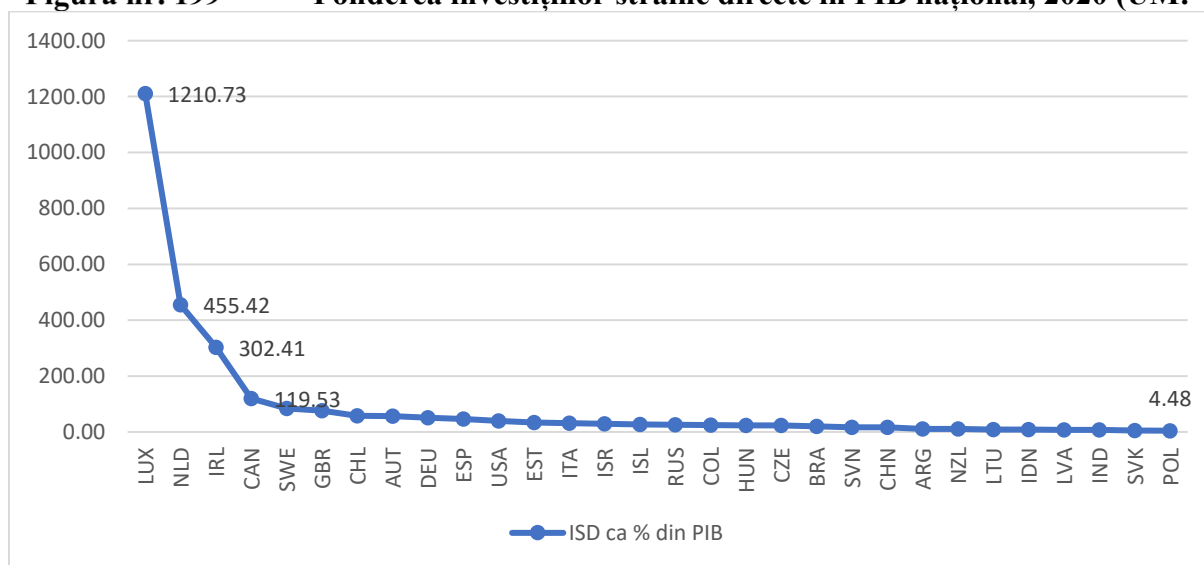
Figura nr. 198 Valoarea investițiilor străine directe în diverse țări la nivelul anului 2020 (UM: mil.US\$)

Sursa: prelucrare date OECD, 2021

Ca procent din valoarea Produsului Intern Brut, țările cu cele mai mari procente înregistrate sunt Luxemburg, Olanda, Irlanda și Canada. Cele mai reduse ISD, ca procent din PIB, se regăsesc în India, Turcia, Slovacia și Polonia.

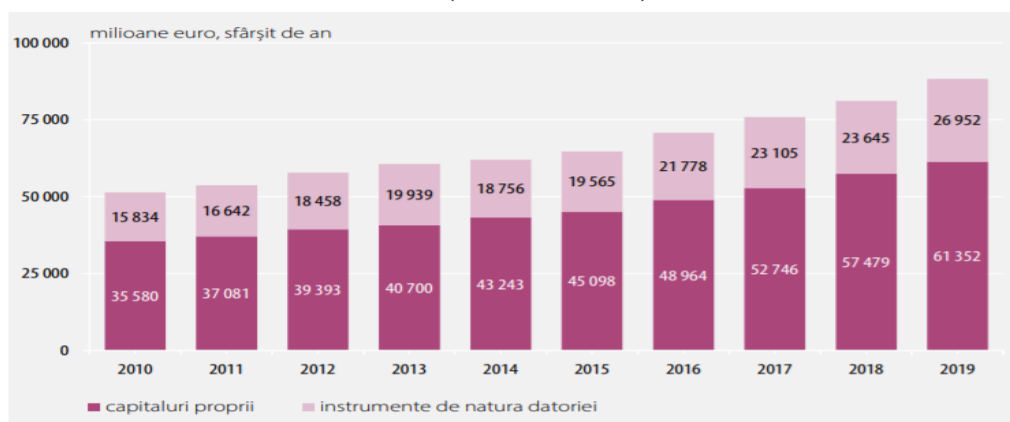
Figura nr. 199 Ponderea investițiilor străine directe în PIB național, 2020 (UM: %)

Sursa: prelucrare date OECD, 2021

În România, în anul 2019, fluxul net de Investiții Străine Directe (ISD) a fost de 5.173 milioane euro. La finalul anului 2019, soldul ISD a înregistrat nivelul de 88.304 milioane euro, în creștere cu 8,9% față de anul 2018. Raportat la anul 2010, soldul total al ISD a înregistrat o creștere cu 71,8%.

Figura nr. 200 Evoluția componentelor soldului Investițiilor Străine Directe, 2010 – 2019 (UM: mil euro)

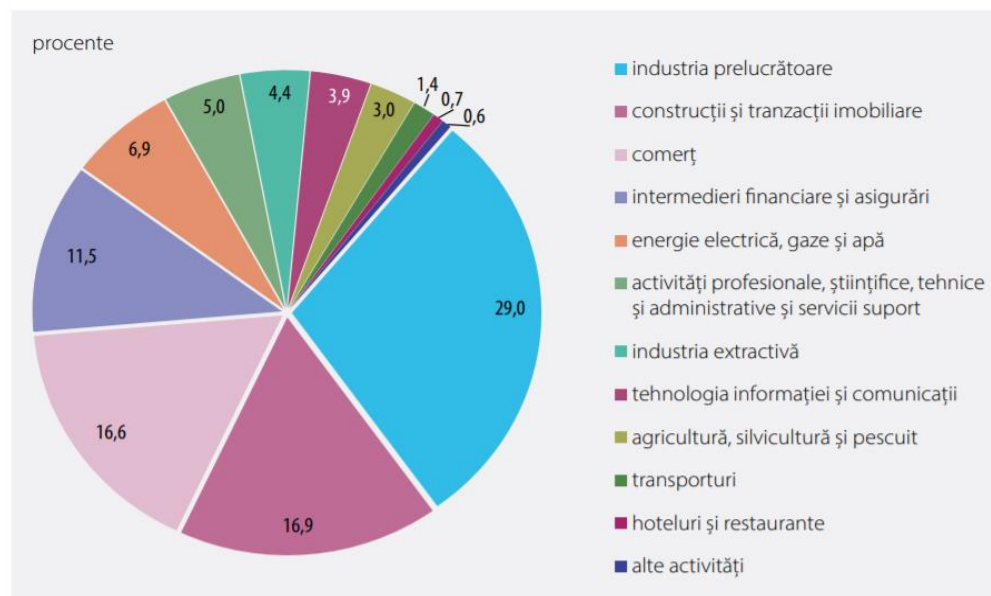
Sursa: Banca Națională a României, 2020

Din analiza graficului se observă faptul că în perioada 2010 – 2019, investițiile străine directe au înregistrat o tendință de creștere. Dacă la nivelul anului 2010, ISD erau de 51.414 mil. euro, la finalul anului 2019 ajunseseră la nivelul de 88.304 mil. euro, reprezentând o creștere de circa 72%. Cele mai semnificative ISD în anul 2019 au fost capitalurile proprii (61.352 mil. euro), restul fiind instrumente de natura datoriei (26.952 mil. euro). Pe baza datelor prezentate mai sus, putem afirma că 69,5% din soldul final al ISD este alcătuit din capitalurile proprii ale întreprinderilor ISD deținute de nerezidenți, în timp ce creditul net primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, este în valoare de 26.952 milioane euro și reprezintă 21,5% la sută din soldul final al ISD.

Din perspectiva orientării ISD pe activități ale economiei naționale, putem observa că cele mai mari investiții străine directe se îndreaptă spre industria prelucrătoare (29%), construcții și tranzacții imobiliare (16.9%) și comerț (16.6%). La polul opus, cele mai mici investiții străine directe s-au înregistrat în transporturi sau industria hotelieră și a restaurantelor. Activitatea industrială a atras în 2019 un total de 35.648 mil. euro, construcțiile și tranzacțiile imobiliare 14.928 mil. euro, iar activitățile comerciale 14.681 mil. euro.

Figura nr. 201   **Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD la 31 decembrie 2019 (UM: mil. euro)**

Sursa: BNR, 2020

Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la finalul anului 2019 confirmă că principalele țări din care provin investițiile străine în România sunt: Olanda (23.2%), Austria (12.6%), Germania (12.3%), Italia (8.2%), Cipru (6.2%) și Franța (6.2%). Se observă că principala sursă de ISD în România sunt țări din Uniunea Europeană.

La nivel regional, datele Băncii Naționale Române arată o polarizare clară a investițiilor străine directe către Regiunea București Ilfov, care înregistrează cea mai mare rată a investițiilor străine directe în anul 2019 (62,7%). La o distanță semnificativă se află Regiunile Centru și Vest, cu 8,7%, respectiv 7%. În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, valoarea ISD la finalul anului 2019 era de 3.983 mil. euro, reprezentând 4,5%, în creștere ușoară, cu 0,3% față de anul 2018. De altfel, față de anul 2018, cea mai mare creștere a soldului ISD s-a înregistrat în Regiunea Sud-Est (15,5%), urmată de Regiunea București-Ilfov (12,4%) și Regiunea Nord-Vest (11,8%).

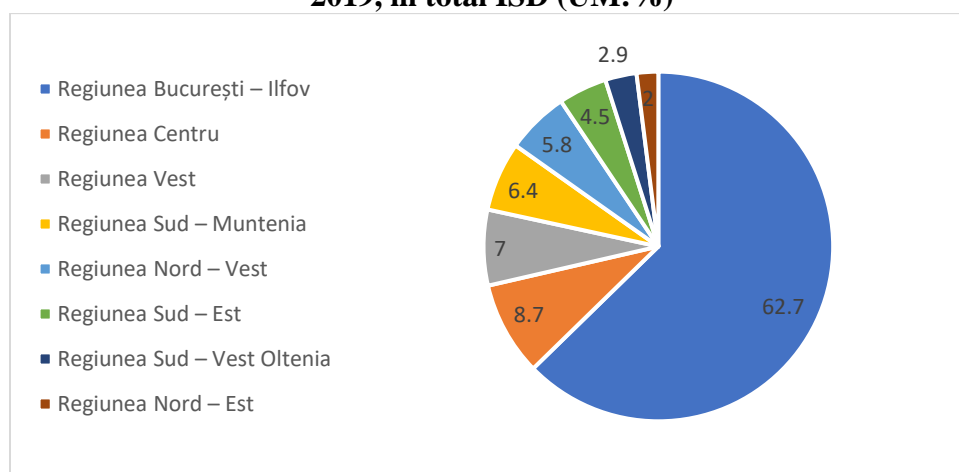
Figura nr. 202   **Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019 (UM: mil euro, %)**

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Regiunea București – Ilfov	55.349	62,7
Regiunea Centru	7.648	8,7

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Regiunea Vest	6.198	7
Regiunea Sud – Muntenia	5.671	6,4
Regiunea Nord – Vest	5.154	5,8
Regiunea Sud – Est	3.983	4,5
Regiunea Sud – Vest Oltenia	2.536	2,9
Regiunea Nord – Est	1.765	2
Total	88.304	100

Sursa: BNR, 2020

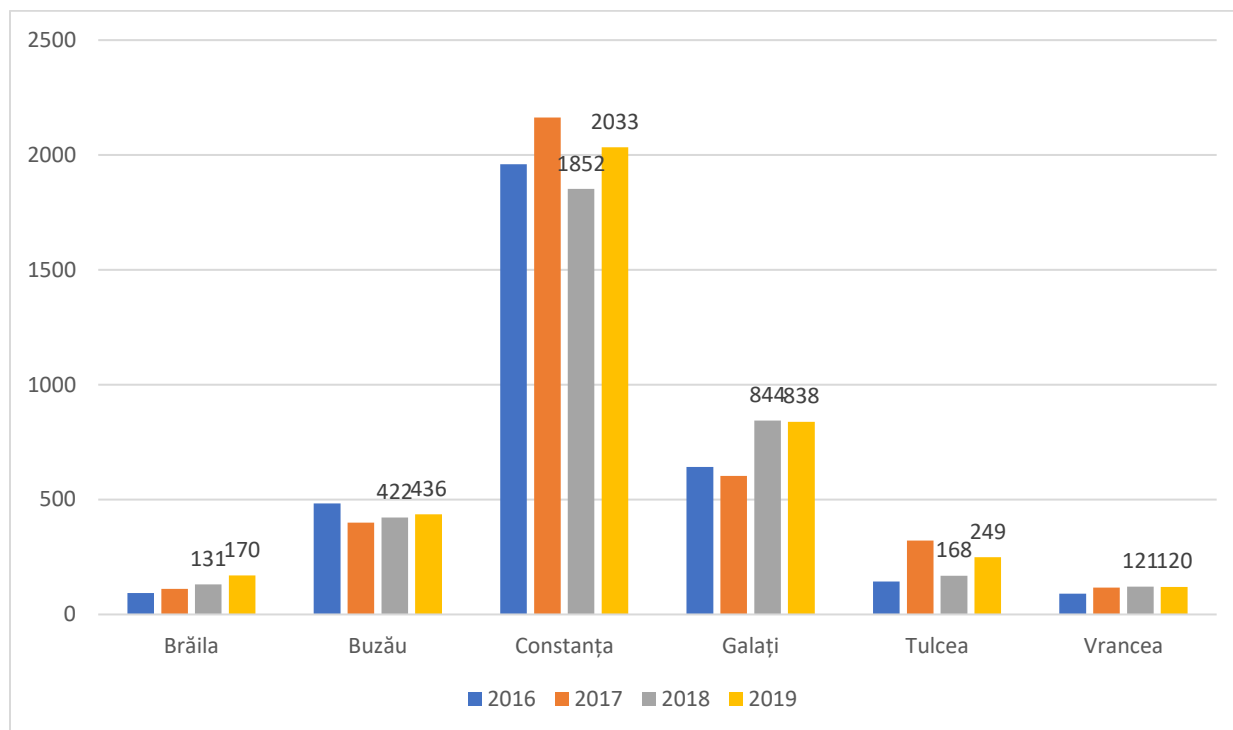
Figura nr. 203   **Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019, în total ISD (UM:%)**

Sursa: prelucrare date BNR, 2020

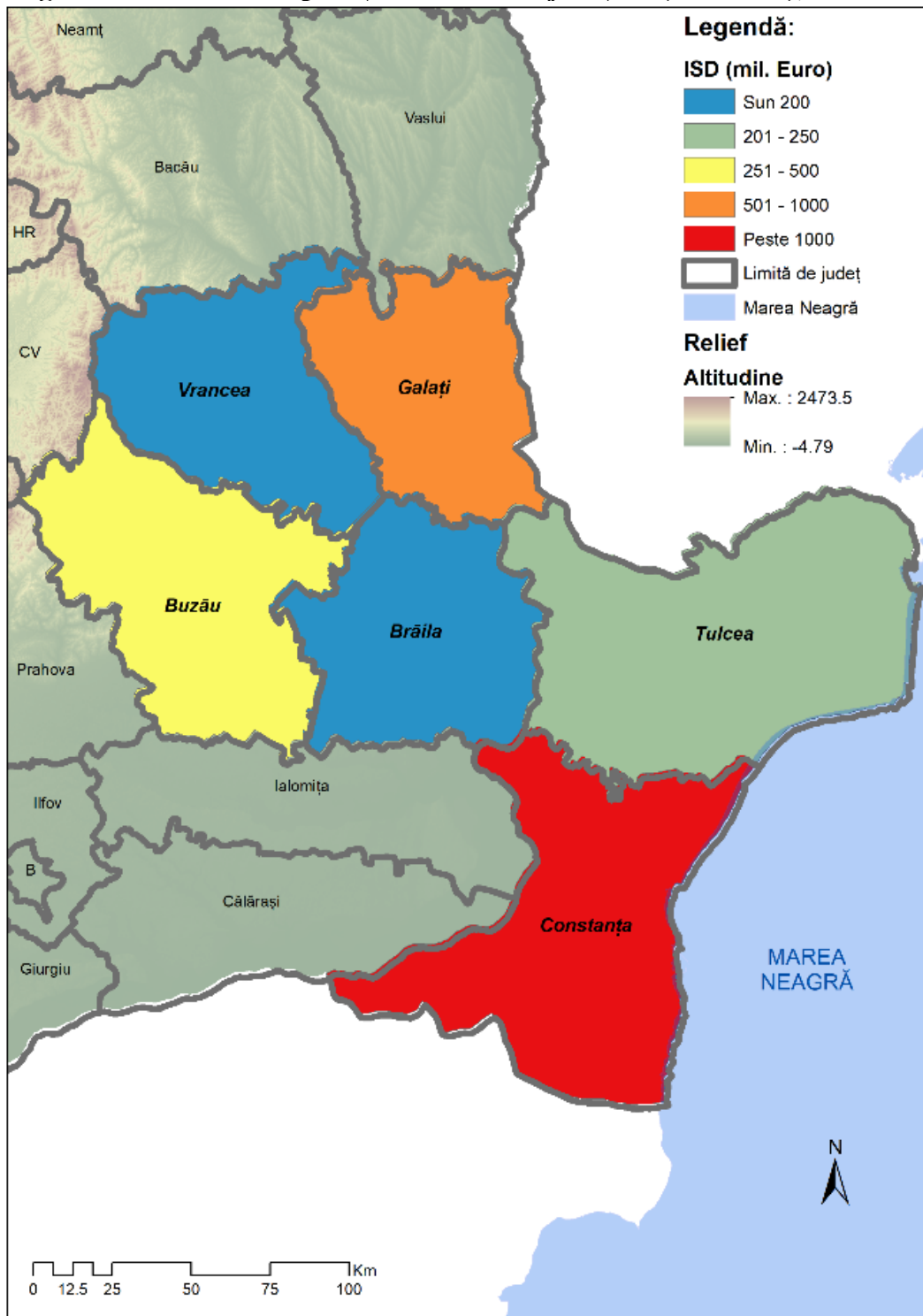
În plan județean, în Regiunea Sud-Est, cele mai multe investiții străine directe în anul 2019 s-au înregistrat în județul Constanța (2.033 mil. euro), reprezentând circa 51% din totalul soldului ISD regional. Acest aspect este justificat de existența multor companii multinaționale în județ, dar și de atractivitatea județului pentru investitori străini datorită conectivității ușoare cu Municipiul București prin autostradă, infrastructura portuară, dar și de existența unui aeroport internațional. Pe locul 2 se află județul Galați, cu 838 mil. euro ISD, urmat de județul Buzău cu doar 436 mil. euro. Județul cu cel mai scăzut grad de atractivitate în ceea ce privește investițiile străine directe este județul Vrancea, care în 2019 a atras 120 milioane euro în investiții străine directe, în ușoară scădere față de anul 2018.

Figura nr. 204   **Repartizarea pe județe ale Regiunii Sud-Est a soldului ISD, 2016 – 2019 (date disponibile începând cu anul 2016), UM: mil. euro**

Sursa: prelucrare date BNR, 2020

Figura nr. 205 Repartiția ISD la nivel județean (anul 2019); mil. Euro

Sursa: elaborare de către autori, în baza datelor INS

Comerțul exterior

Comerțul exterior reprezintă ansamblul exporturilor și importurilor de bunuri economice ale unei țări. Comerțul exterior este foarte important pentru dezvoltarea economică a unei țări/regiuni deoarece modifică ritmul de creștere a Produsului Intern Brut și volumul valoric al acestuia.

Evoluția comerțului exterior românesc, atât la componenta bunuri, cât și la servicii, a fost marcată de existența și pe teritoriul țării noastre a pandemiei de Covid-19, măsurile sanitare luate de toate statele lumii afectând serios schimburile comerciale internaționale.

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică (INS), pentru comerțul cu bunuri, și ale Băncii Naționale ale României (BNR), pentru comerțul cu servicii, volumul total al schimburilor comerciale ale României în anul 2020 s-a ridicat la 180 miliarde euro, din care: 85,6 mld. euro export și 94,4 mld. euro import. Comparativ cu anul 2019, s-a înregistrat o reducere cu 10,4%, din care a exportului cu 10,9%, iar a importului cu 9,8%. Volumul schimburilor comerciale cu bunuri ale României, în anul 2020, conform INS, s-a ridicat la 142,8 miliarde euro, cu 8,1% sub nivelul înregistrat în 2019, exportul (-9,9%) având o contribuție mai mare la această reducere, importul (-6,6%) înregistrând, de asemenea, o contracție importantă.

În continuare este prezentată evoluția exporturilor și importurilor la nivel național și al Regiunii Sud-Est. De asemenea, se va analiza și evoluția balanței comerciale. În realizarea analizelor indicatorilor mai sus menționați s-au folosit datele publicate de către Institutul Național de Statistică.

Bunurile exportate și importate sunt clasificate potrivit Nomenclatorului Combinat (N.C.), care stă la baza tarifului vamal comunitar. Astfel, grupele de produse conform nomenclatorului combinat sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 65 Grupe de produse conform nomenclatorului combinat

I. Animale vii și produse animale
II. Produse vegetale
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale
IV. Produse alimentare, băuturi și tutun
V. Produse minerale
VI. Produse chimice

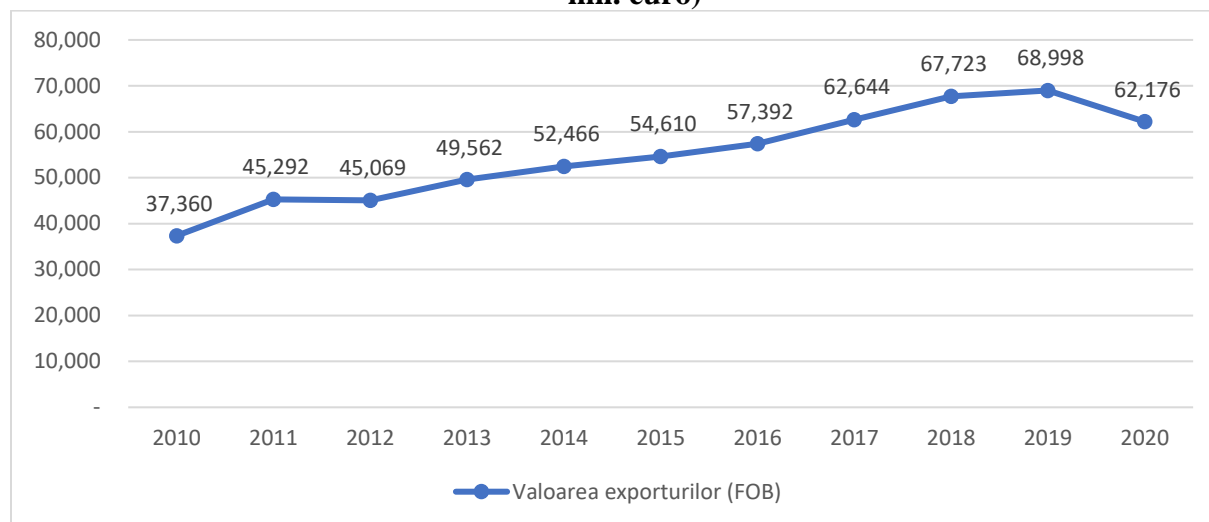
VII. Materiale plastice, cauciuc si articole din acestea
VIII. Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier
X. Hârtie și articole din acestea
XI. Textile și articole din textile
XII. Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare
XIII. Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare
XV. Metale comune și articole din acestea
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile
XVII. Mijloace și materiale de transport
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale
XX. Mărfuri și produse diverse
XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat

Sursa: Tabel întocmit de autori în baza clasificării din Nomenclatorul Combinat

Valoarea exportului

La nivel național, exporturile au înregistrat în perioada 2010 – 2019 o creștere continuă, urmată de un declin semnificativ în anul 2020, fapt cauzat cu siguranță de restricțiile impuse de pandemia COVID-19, care și-au pus amprenta asupra tuturor activităților economice, la nivel internațional. Astfel, exporturile la nivelul anului 2020 au scăzut cu circa 10%, ajungând la 62.176 mil. euro, scădere destul de redusă dată fiind situația pandemică și faptul că foarte multe țări au avut activitățile economice și sociale închise. Chiar și în aceste condiții, raportat la anul 2010, valoarea exportului a crescut cu aproximativ 66%, evidențiind faptul că multe produse românești sunt competitive la nivel internațional.

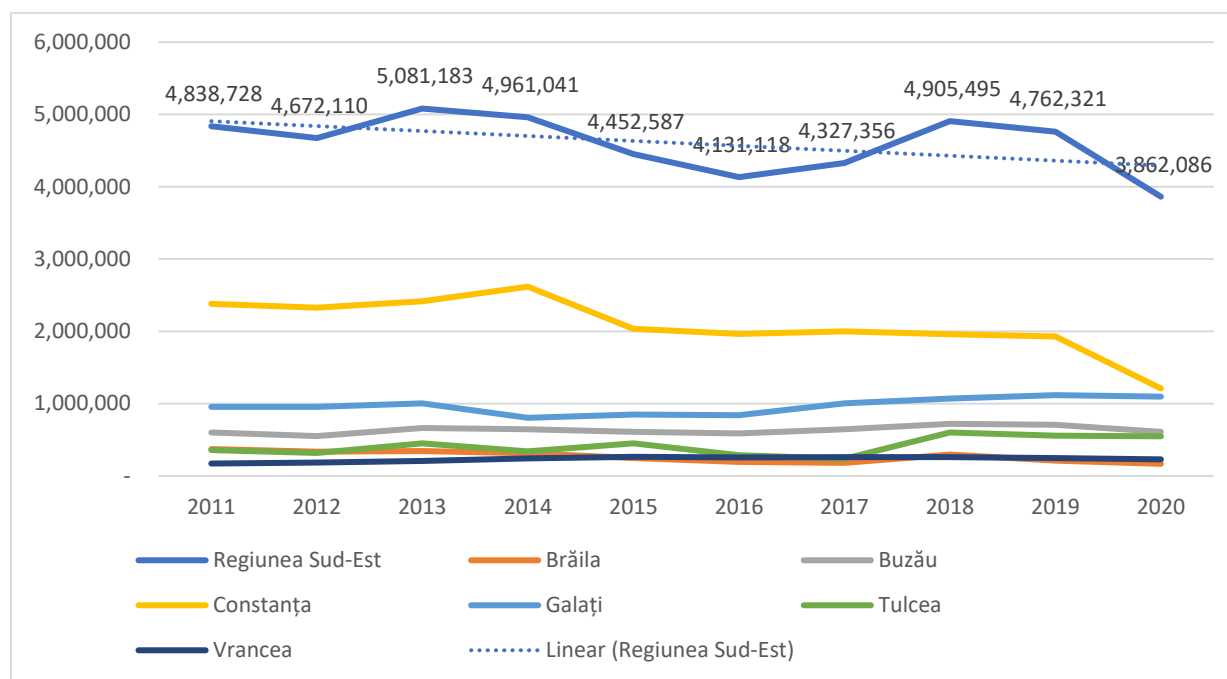
Figura nr. 206   **Evoluția valorii exportului (FOB) la nivel național, 2010 – 2020 (UM: mil. euro)**

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivelul Regiunii Sud-Est, valoarea exporturilor a fost pe o pantă descendentă în perioada 2011 – 2020, scăzând de la 4.838.728 mii euro la 3.862.086 mii euro în anul 2020, aceasta reprezentând o scădere de peste 20%. În plan județean, județul Constanța a avut cea mai mare contribuție la valoarea regională a exporturilor în anul 2020 (31%), urmat de județul Galați (28%), Buzău (16%), Tulcea (14%), Vrancea (5%) și Brăila (4%). Se poate observa în figura de mai jos că, în general, valoarea exportului la nivelul județelor din regiune a fost relativ constantă în ultimii 10 ani, cu excepția județului Constanța în care exporturile s-au aflat pe o pantă descendentă, cu o scădere abruptă între 2019 și 2020, fapt justificat de situația pandemică de la nivel mondial. Panta ușor descendentă a exporturilor este un indicator care semnalează posibilitatea ca produsele realizate în regiune să nu fie competitive pe plan internațional, fie ca urmare a susținerii reduse a producătorii locali de a intra pe piețele internaționale, fie că produsele românești din regiune nu sunt promovate suficient astfel încât să poată fi vândute la export.

Figura nr. 207 Evoluția valorii exportului (FOB) la nivelul Regiunii Sud-Est și a județelor componente, 2011 – 2020, UM: mii euro

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând datele referitoare la export, pe secțiunile Nomenclatorului Combinat (NC), se observă că la nivelul regiunii, în anul 2020, grupa de produse metale comune și articole din acestea înregistrează cea mai mare valoare a exporturilor (1.029.938 mii euro), urmată de mijloace și materiale de transport, produse minerale, produse vegetale și textile și articole din textile. Aceste informații scot în evidență faptul că cei mai mari exportatori din regiune sunt marile companii multinaționale care își desfășoară activitatea în principalele orașe din regiune. Grupele care înregistrează cea mai mică valoare a exporturilor sunt grupele de produse precum: Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale, dar și grupa: Piele crude, piele tăbăcite, blănuri și produse din acestea.

Cele mai semnificative exporturi de metale comune se fac în județele Galați, Buzău și Tulcea. În ceea ce privește exportul de mijloace și materiale de transport, valorile cele mai mari se înregistrează în județele Tulcea și Galați. Produsele minerale se exportă aproape exclusiv din județul Constanța, iar produsele vegetale mai ales în județele Constanța, Brăila și Tulcea.

Figura nr. 208   **Exporturi (FOB) pe județe și secțiuni ale NC, anul 2020 (UM: mii euro)**

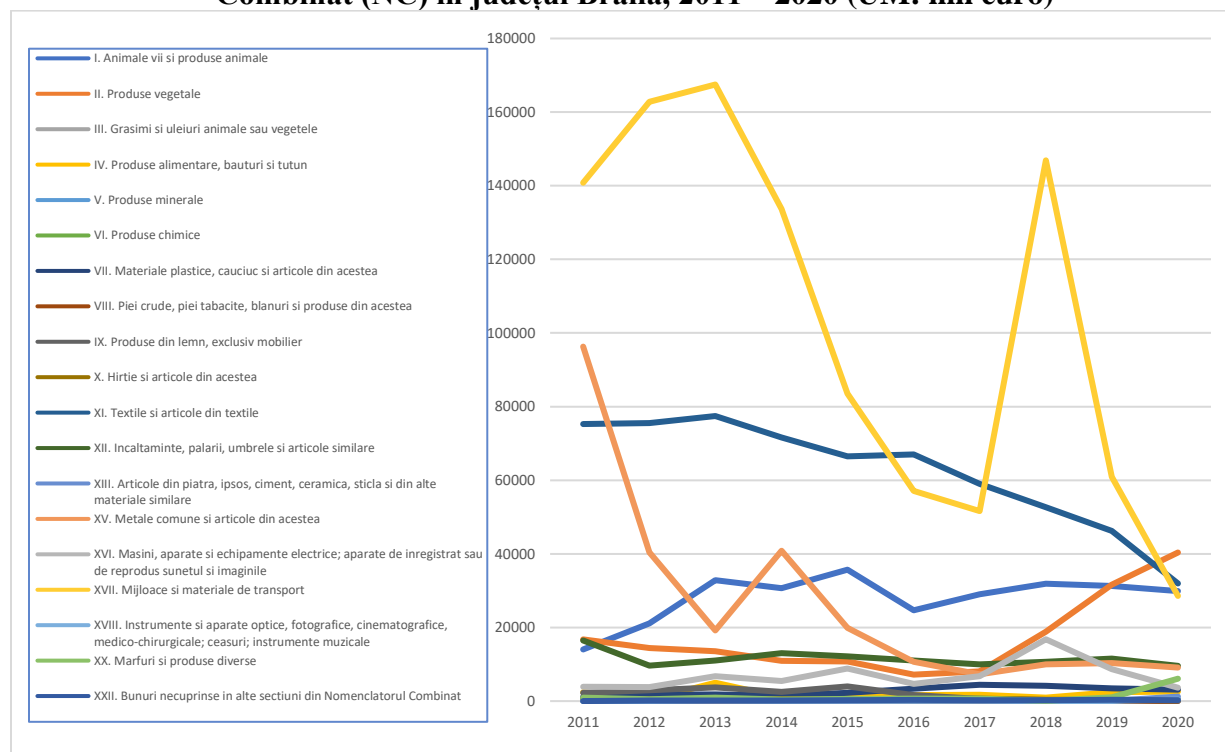
Secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC)	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Regiunea Sud-Est
I. Animale vii și produse animale	29.926	48.539	176.369	2.544	33.755	452	291.585
II. Produse vegetale	40.365	14.926	301.850	12.607	28.183	939	398.870
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale		47.264	11.747	35.513	901		95.425
IV. Produse alimentare, băuturi și tutun	2.568	94.807	40.815	18.616	1.141	2.574	160.521
V. Produse minerale	48	48	419.988	768	514		421.366
VI. Produse chimice	365	11.554	7.995	9.458	17.998	652	48.022
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	3.095	32.609	68.824	2.460	194	3.148	110.330
VIII. Piele crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea	35	6	252	1		2.892	3.186
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	258	8.527	22.248	965	11	8.921	40.930
X. Hârtie și articole din acestea	248	126	64	281	12	9.171	9.902
XI. Textile și articole din textile	31.951	137.127	6.652	1.924	40.654	173.504	391.812
XII. Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	9.578	4.247	13	5		23	13.866
XIII. Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare	1.223	38.800	1.945	105	996	1.398	44.467
XV. Metale comune și articole din acestea	9.117	137.508	53.281	712.319	108.572	9.141	1.029.938

Secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC)	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Regiunea Sud-Est
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	3643	19.107	27.602	51.184	25.167	7.955	134.658
XVII. Mijloace și materiale de transport	28.568	6.168	45.196	243.052	288.131	4.932	61.6047
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	387	261	1.023	684	282	1.191	3.828
XX. Mărfuri și produse diverse	6.081	10.142	1.488	1.802	2.000	2.410	23.923
XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat	221		22.162	349	25	658	23.415

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În județul Brăila evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) evidențiază o fluctuație foarte mare în ultimii 10 ani a exporturilor de produse alimentare, băuturi și tutun, cu maxime în anii 2013 și 2018 și o scădere abruptă în ultimii doi ani. De asemenea, observăm faptul că și exportul de metale comune și articole din acestea a scăzut. Singurul domeniu în care județul se află pe o pantă ascendentă în ceea ce privește exporturilor este cel al produselor vegetale.

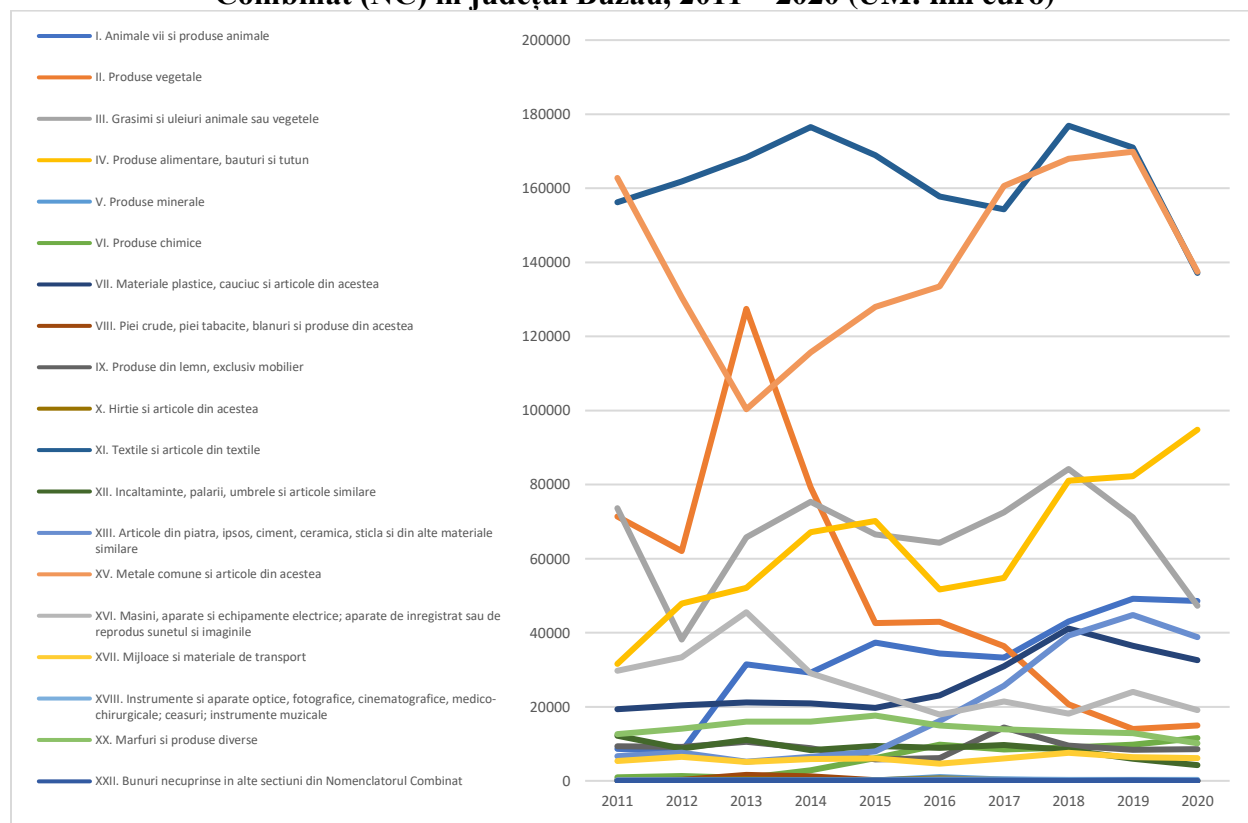
Figura nr. 209 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Brăila, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În județul Buzău, figura de mai jos reflectă tendințele imprevizibile ale exporturilor din județ, pe numeroase secțiuni ale Nomenclatorului Combinat. Observăm o tendință de creștere constantă a exporturilor de mijloace și materiale de transport, a animalelor vii și a produselor animale, dar și a produselor minerale. Totodată, se observă o reducere abruptă a exporturilor în categoria produse vegetale. Fluctuații mari apar în exportul metalelor comune și a articolelor din acestea, dar și în exportul de textile și articole din textile, domeniu în care firmele lucrează foarte mult pe bază de producție în lohn, deseori depinzând de contractele externe.

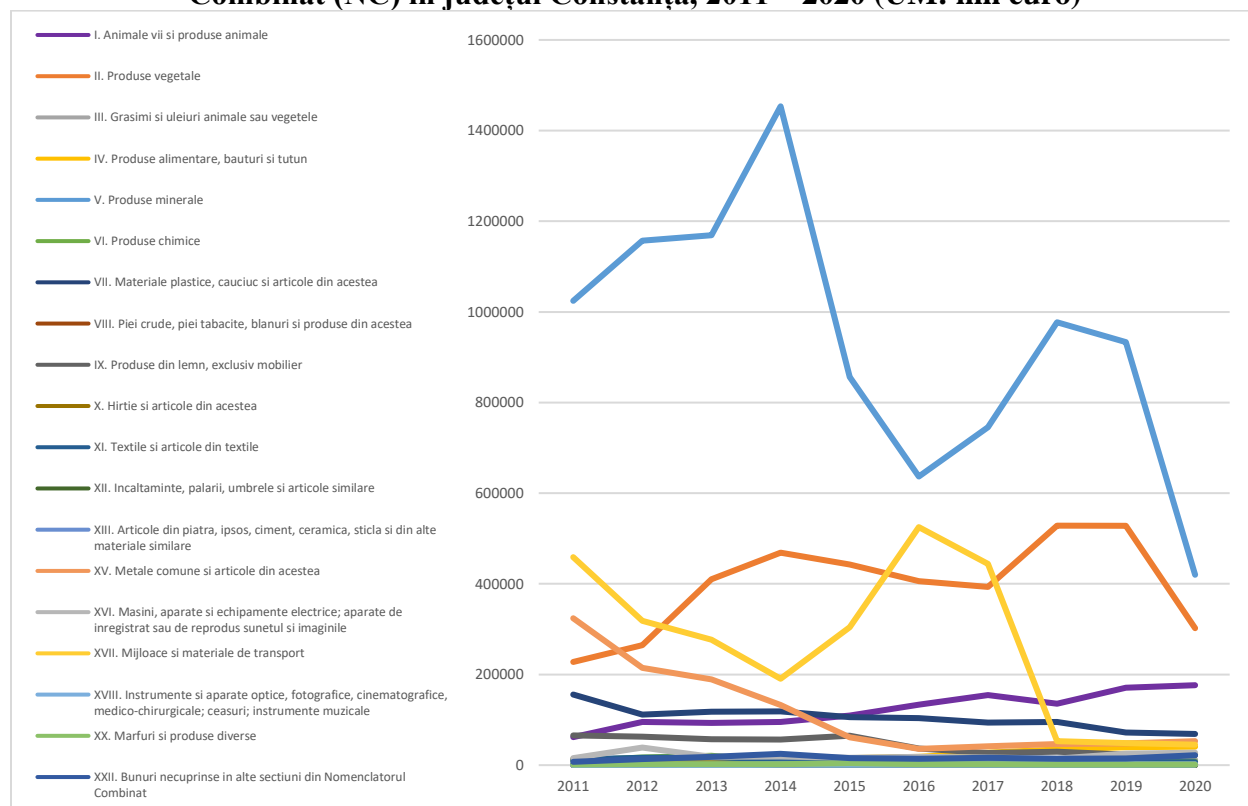
Figura nr. 210 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Buzău, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În județul Constanța, cele mai mari fluctuații în evoluția exporturilor au fost pentru produsele minerale, produsele vegetale și produsele alimentare, băuturi și tutun. O creștere constantă a exporturilor în județ a fost înregistrată pe sectorul animale vii și produse animale.

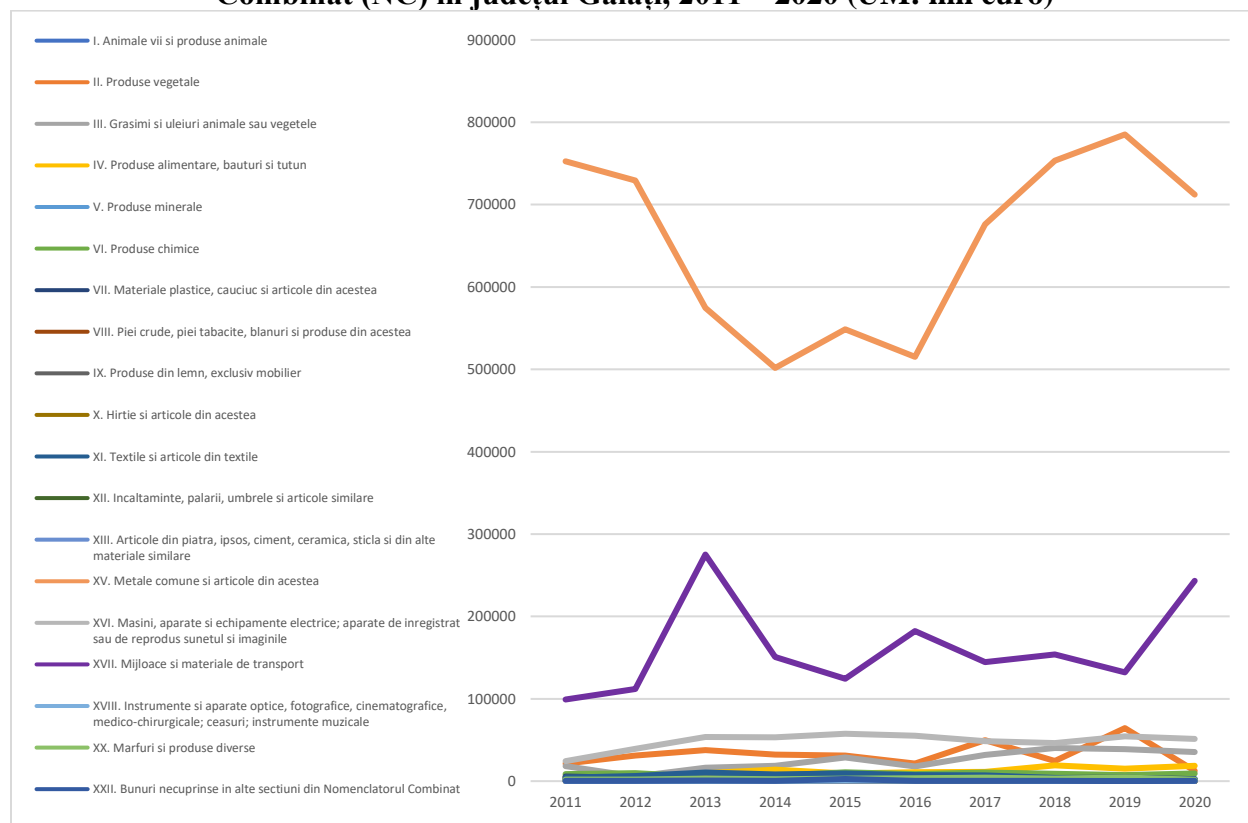
Figura nr. 211 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Constanța, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Evoluția exporturilor în județul Galați aduce în prim – plan dependența economiei județene de principalii investitori locali. Faptul că există mari exportatori în domeniul metalurgic și al construcțiilor de nave nu este un lucru negativ, însă se recomandă încurajarea exportului inclusiv la nivelul altor industrii, crescând astfel competitivitatea economiei locale. Figura de mai jos evidențiază valoarea mare a exporturilor de metale comune și articole din acestea (în regiune funcționează combinatul siderurgic Liberty Galați) și a mijloacelor și materialelor de transport (în regiune se află șantiere navale care în general lucrează pentru export).

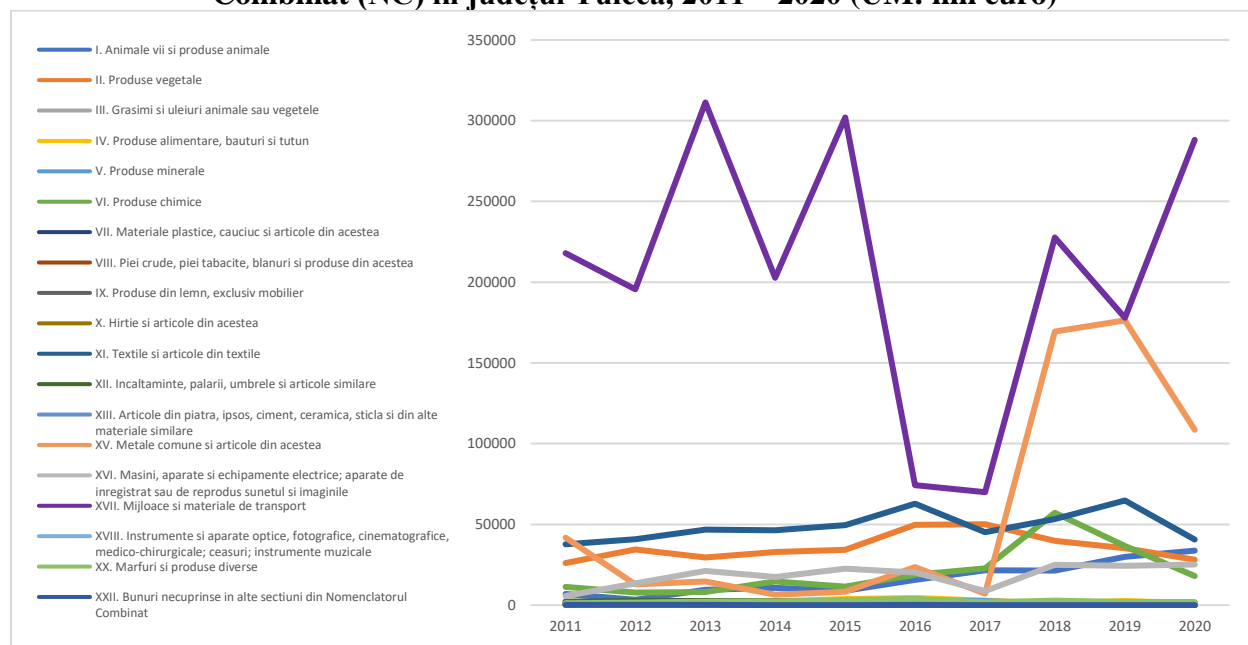
Figura nr. 212 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Galați, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Volumul exporturilor în județul Tulcea a variat în ultimii 10 ani în special în ceea ce privește secțiunile NC: mijloace și materiale de transport și metale comune și articole din acestea. Exporturile în domeniul construcțiilor de nave sunt influențate de contractele pe care principalele șantiere navale le au. În ceea ce privește exportul de metale comune și articole din acestea, activitatea de export este influențată de cel mai mare angajator din județul Tulcea, Alum SA. Alum Tulcea este singura rafinărie de alumina din România, cu o capacitate de producție de 600.000 tpa. La un nivel constant se află exporturile de produse vegetale, animale vii și produse animale sau produse chimice.

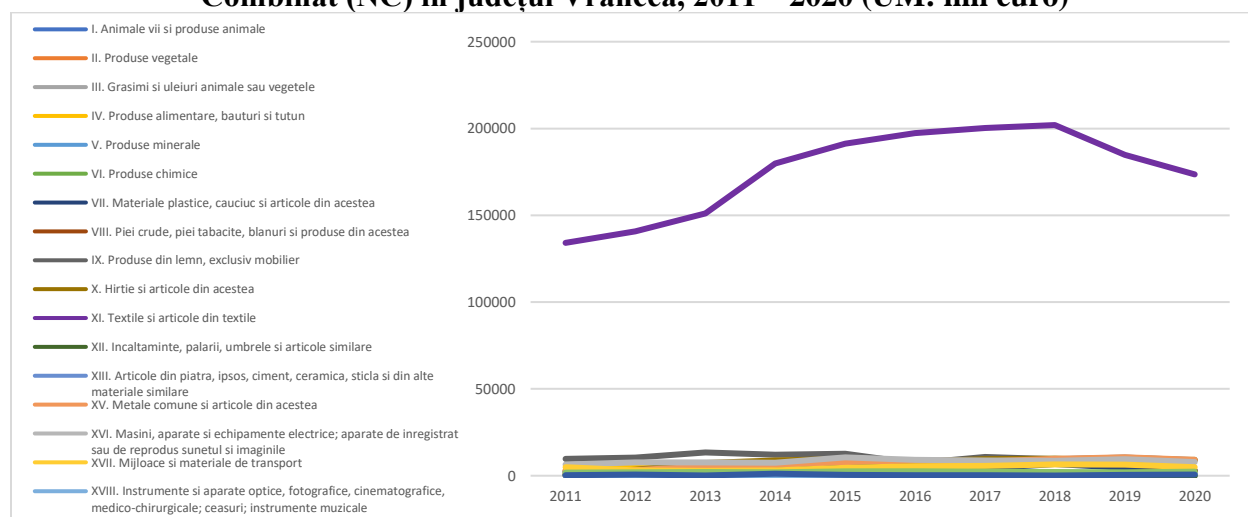
Figura nr. 213 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Tulcea, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Volumul exporturilor în județul Vrancea este foarte redus. Pe harta Nomenclatorului Combinat, singura categorie de produse care se evidențiază la export este categoria textilelor și articolelor din textile. Majoritatea firmelor din județul Vrancea care activează în industria confecțiilor lucrează pentru a exporta, pe bază de contracte de tip lohn.

Figura nr. 214 Evoluția exporturilor (FOB) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Vrancea, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

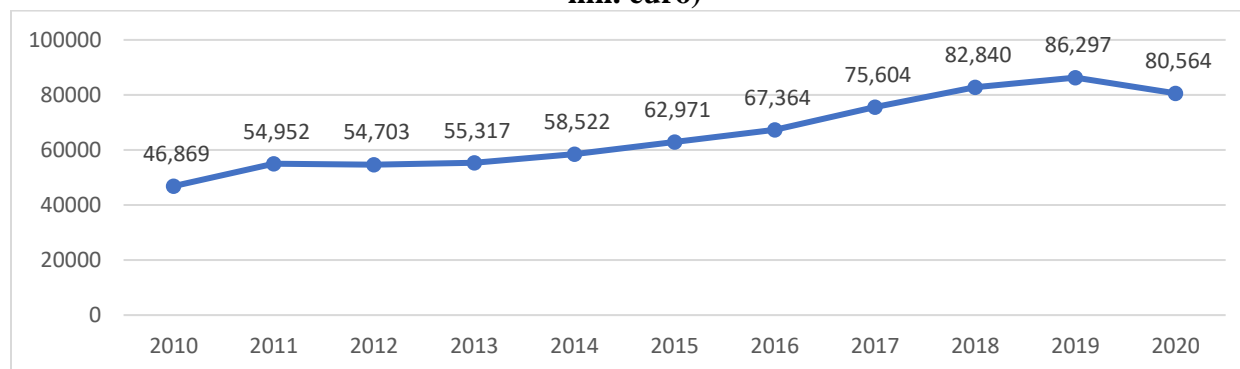

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Valoarea importurilor

La nivel național, valoarea importului a înregistrat un trend pozitiv în ultimii 10 ani, raportat la anul 2010, importurile crescând cu 71%. Creșterea importurilor este justificată atât de cererea internă de produse și servicii din ce în ce mai diversă, cât și de necesitatea de a acoperi consumul din ce în ce mai ridicat al populației, care nu poate fi satisfăcut în totalitate de producția internă.

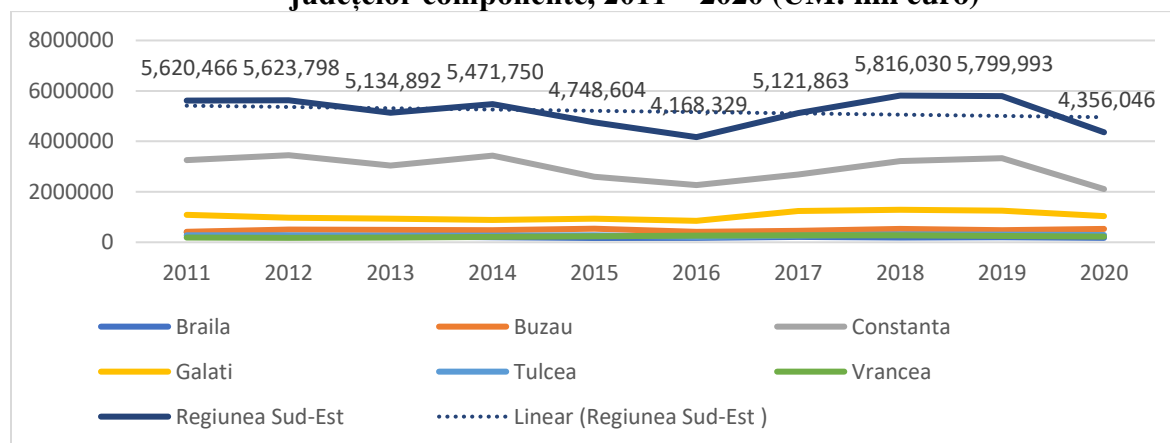
Figura nr. 215 Evoluția valorii importului (FOB) la nivel național, 2010 – 2020 (UM: mil. euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În plan regional, valoarea importurilor se menține relativ constantă în ultimii 10 ani, cu reduceri mai semnificative la nivelul anului 2016 și 2020. Așa cum putem observa și în figura de mai jos, cele mai multe importuri au fost realizate în județul Constanța (48% în anul 2020), urmat de județul Galați (23%). Cele mai mici importuri au fost realizate în județul Brăila, în scădere continuă din 2011 și până în 2020, când au înregistrat un minim de doar 169.447 mii euro.

Figura nr. 216 Evoluția valorii importului (FOB) la nivelul Regiunii Sud-Est și a județelor componente, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând datele referitoare la import, pe secțiunile Nomenclatorului Combinat (NC), se observă că la nivelul regiunii, în anul 2020, grupa de produse cu cele mai mari importuri a fost Produse minerale (1.891.937 mii euro), în special în județele Constanța și Galați, urmată de Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile, mai ales în județele Constanța, Tulcea și Galați, și Metale comune și articole din acestea (Galați, Constanța și Buzău). În regiune se importă și cantități importate de textile, produse chimice și produse vegetale. Cele mai mici importuri au fost înregistrate la categoriile de produse Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare și Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea.

Figura nr. 217   Importuri (CIF) pe județe și secțiuni ale NC, anul 2020 (UM: mii euro)

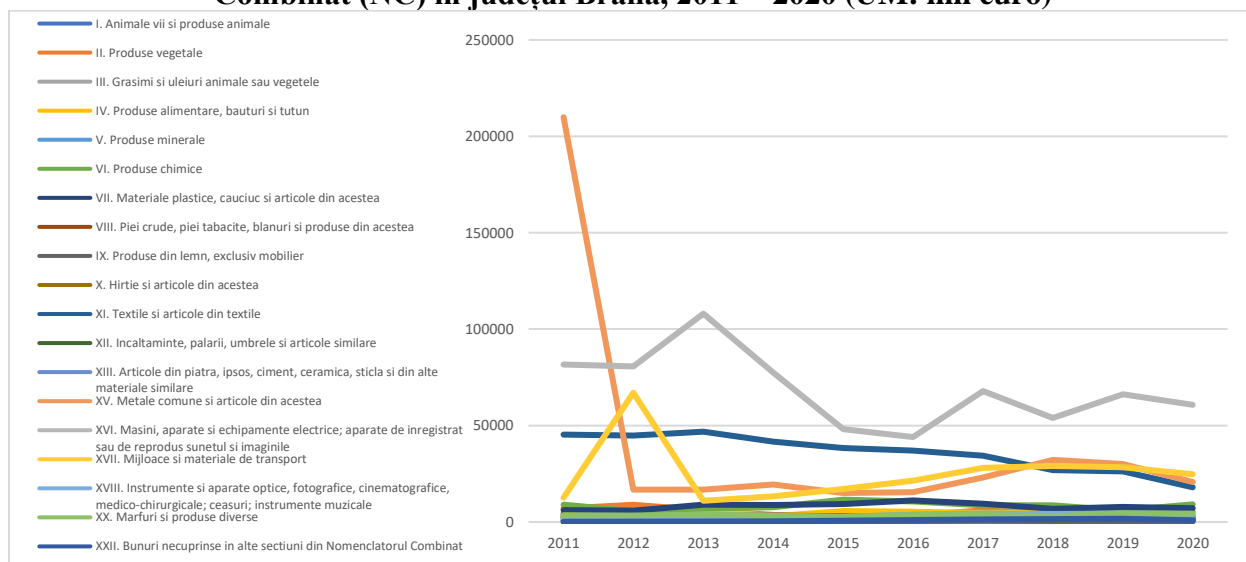
Secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC)	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Regiunea Sud-Est
I. Animale vii și produse animale	2.609	9.630	20.265	6.054	2.055	11.810	52.423
II. Produse vegetale	5.418	112.196	57.601	36.074	3.264	1.791	216.344
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	190	8.457	4.354	2.633		27	15.661
IV. Produse alimentare, băuturi și tutun	2.481	54.869	43.281	6.152	2.678	12.656	122.117
V. Produse minerale	1.066	7.367	1.414.078	428.754	38.776	1.896	1.891.937
VI. Produse chimice	9.157	24.127	115.123	51.072	9.700	9.345	218.524
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	7.214	64.767	32.858	37.733	4.050	15.499	162.121
VIII. Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea	1.536	1.713	1.650	1.132	264	1.063	7.358
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	354	5.960	3.892	13.729	268	1.609	25.812
X. Hârtie și articole din acestea	1.368	3.244	3.587	2.657	1.248	4.700	16.804
XI. Textile și articole din textile	17.973	39.116	30.627	15.270	28.033	92.250	223.269

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC)	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Regiunea Sud-Est
XII. Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	1.684	2.854	3.314	375	55	126	8.408
XIII. Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare	2.705	22.491	24.471	36.739	1.545	1.629	89.580
XV. Metale comune și articole din acestea	20.782	79.746	91.643	249.351	46.982	24.062	512.566
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	60.788	60.288	168.596	96.695	129.228	31.813	547.408
XVII. Mijloace și materiale de transport	24.747	18.054	54.453	33.739	13.441	10.283	154.717
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico- chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	4.221	4.527	11.309	7.034	1.962	496	29.549
XX. Mărfuri și produse diverse	4.247	3.408	21.343	13.713	4.149	5.295	52.155
XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat	897	1.040	5.854	227	438	830	9.286

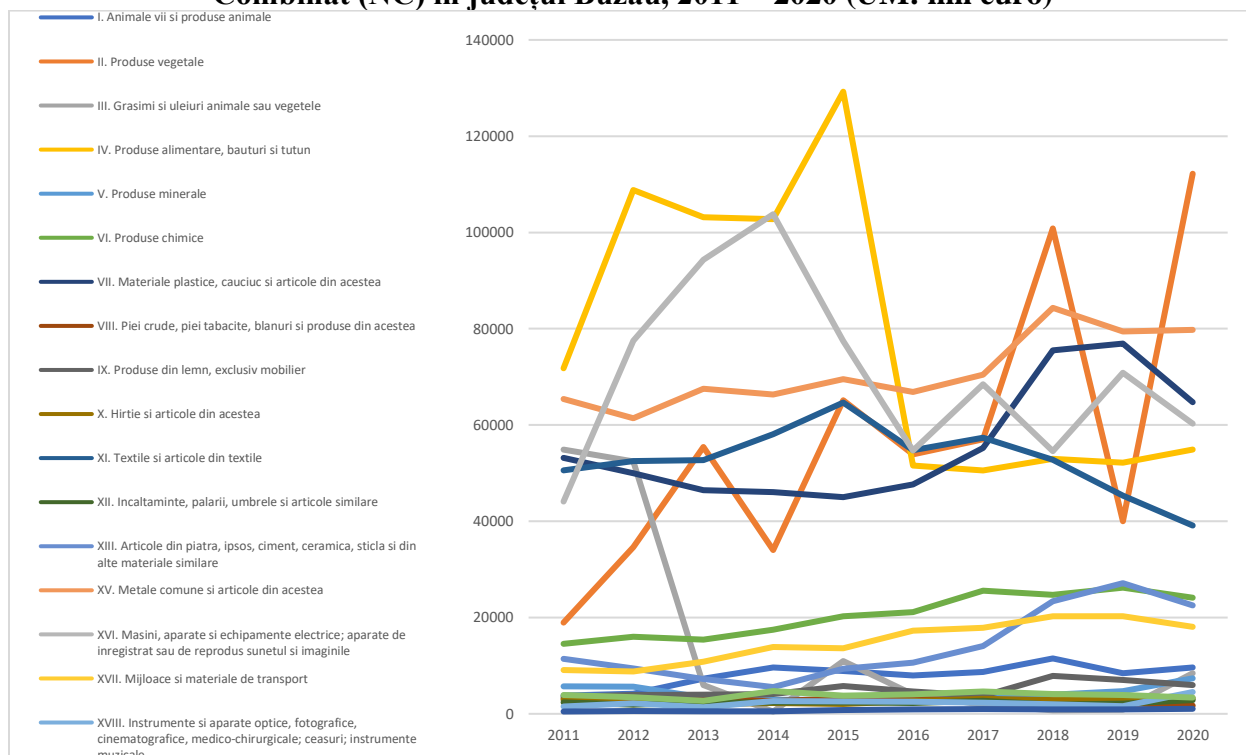
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 218 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Brăila, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

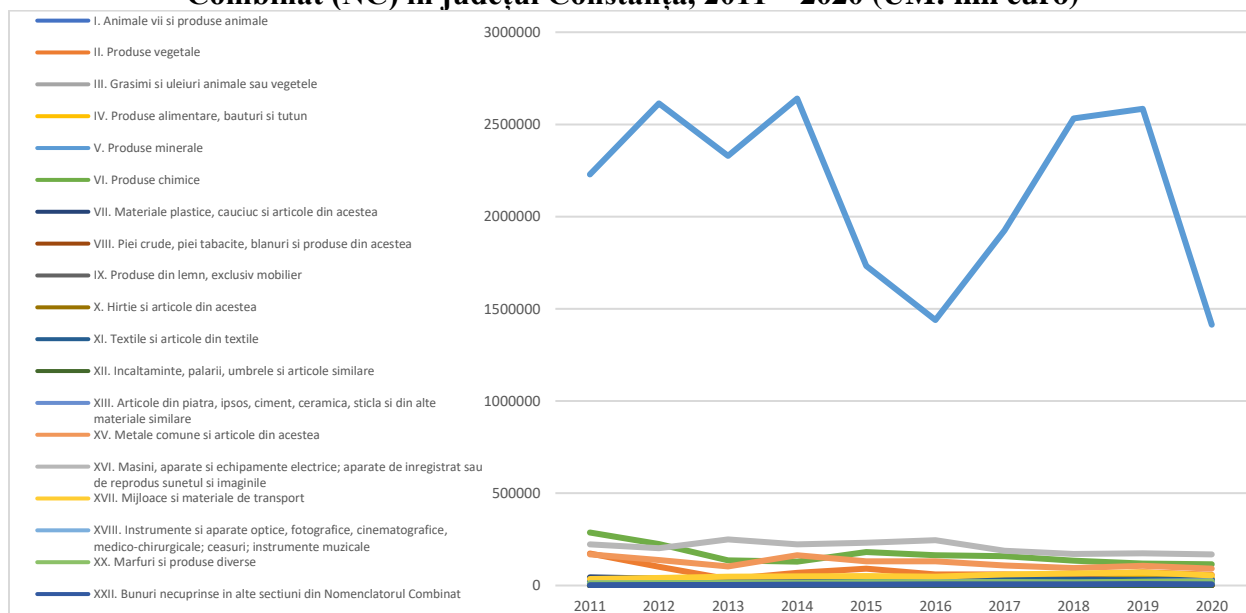
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 219 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Buzău, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

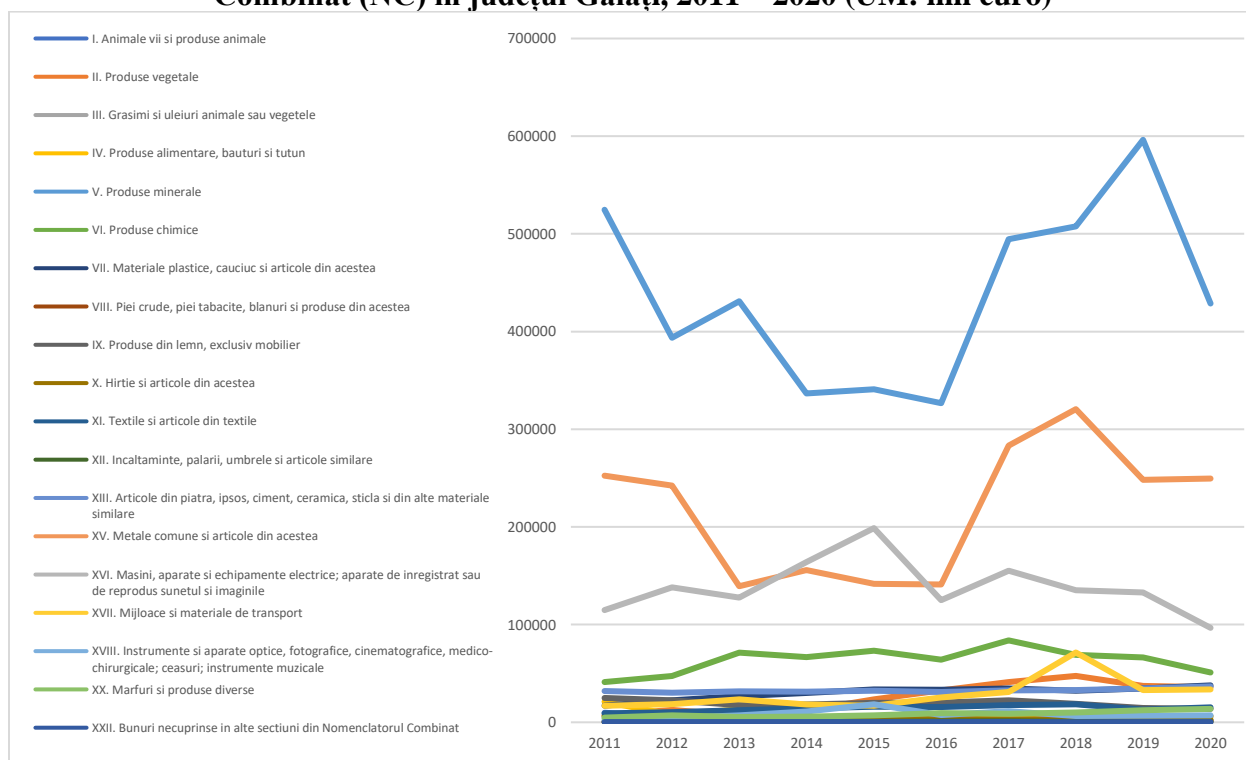
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 220 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Constanța, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

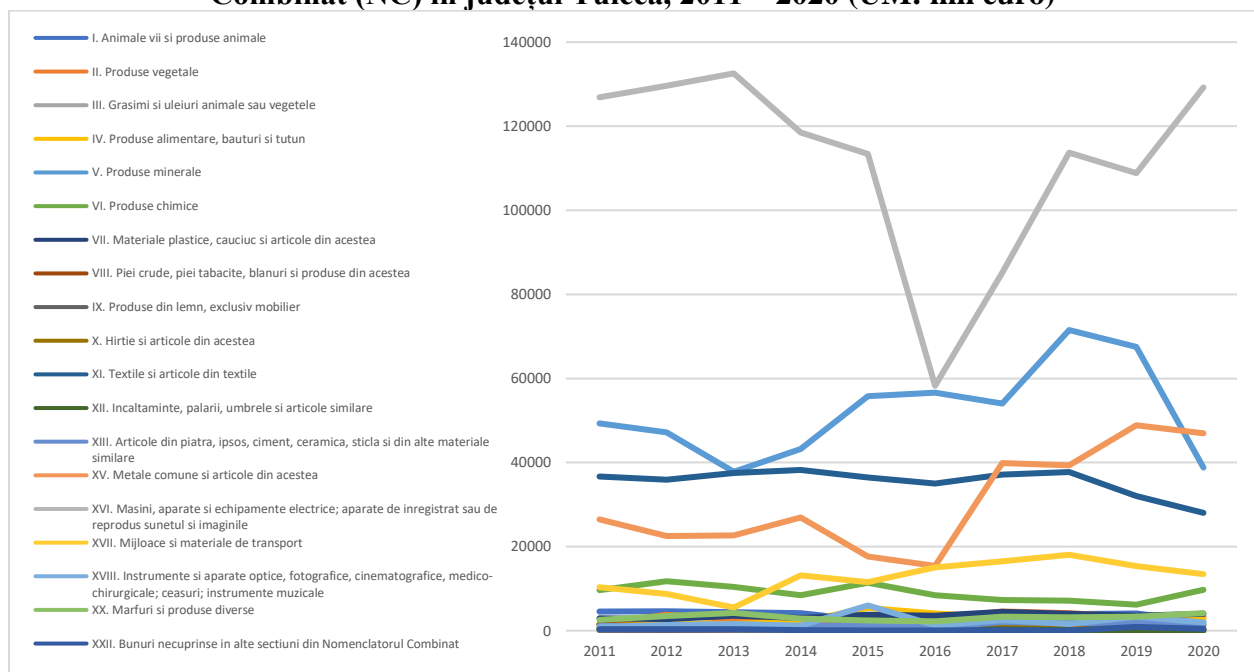
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 221 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Galați, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

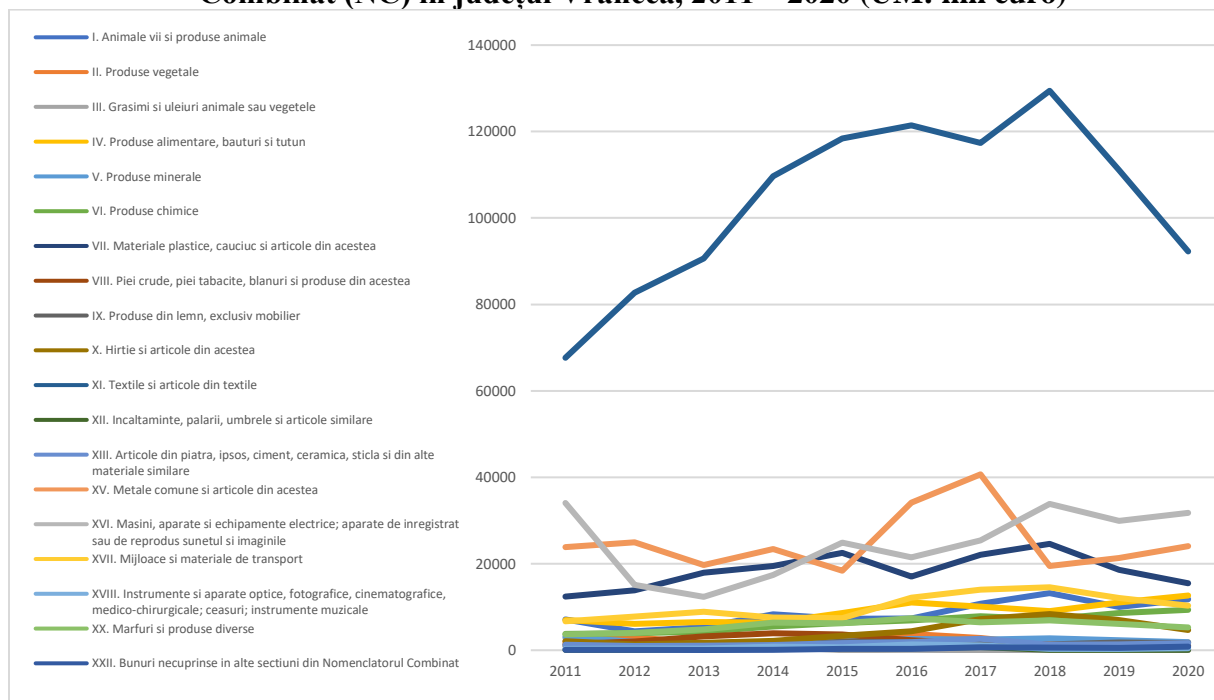
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 222 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Tulcea, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 223 Evoluția importurilor (CIF) pe secțiuni ale Nomenclatorului Combinat (NC) în județul Vrancea, 2011 – 2020 (UM: mii euro)

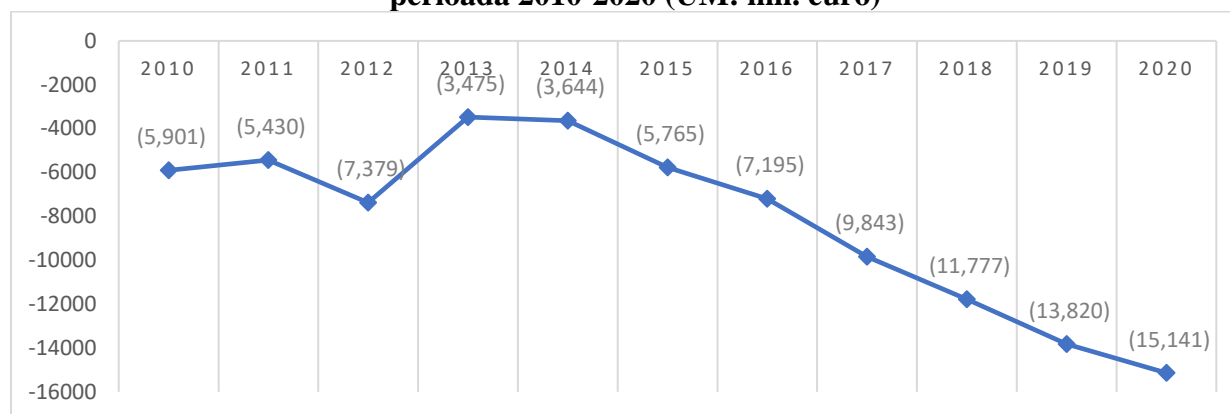
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Balanța comercială

Pentru a înțelege economia unei regiuni, este necesară și prezentarea evoluției soldului balanței comerciale în înțelegerea situației exporturilor și importurilor. Soldul balanței comerciale FOB/FOB se calculează pe baza valorii exportului FOB și a importului FOB, ca diferență între acestea. Balanța comercială este excedentara (activă) în cazul când exportul depășește importul, deficitară (pasivă), când importul este mai mare decât exportul și echilibrată (netă) când exportul și importul sunt egale.

Evoluția indicatorului în perioada 2010 – 2020, la nivel național, se poate observa în graficul de mai jos. Balanța comercială a României a fost deficitară în ultimii 10 ani, cele mai mici valori ale soldului înregistrându-se în anul 2020.

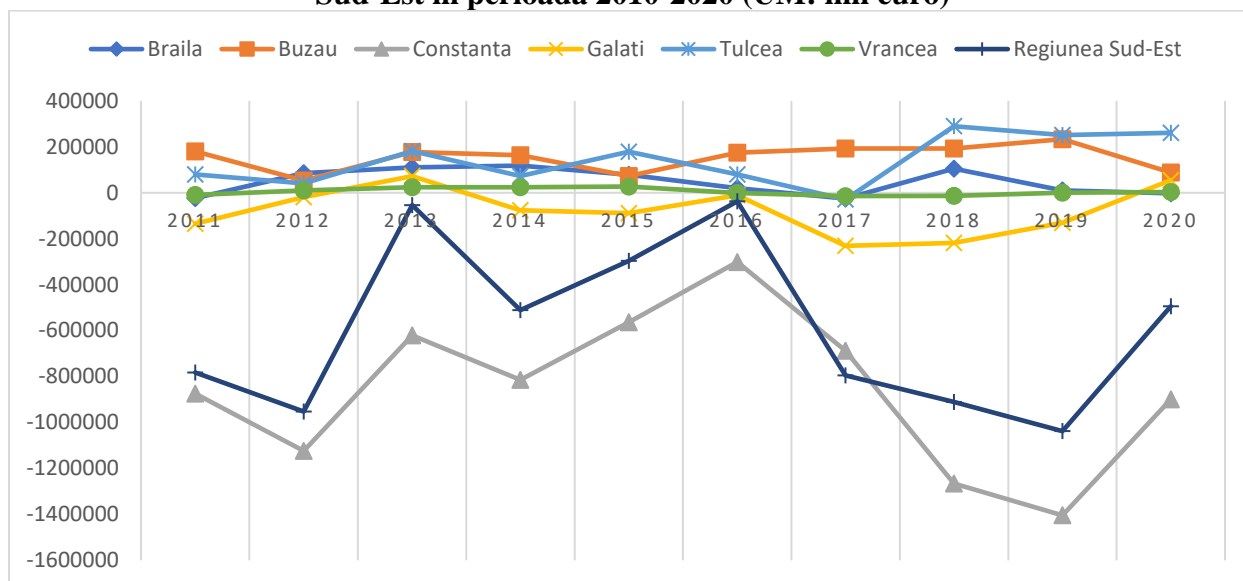
Figura nr. 224 Evoluția soldului Balanței Comerciale FOB/FOB la nivel național în perioada 2010-2020 (UM: mil. euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivelul Regiunii Sud-Est, soldul balanței comerciale a fost unul negativ, influențat în special de valoarea mare a importurilor din județele Constanța și Galați. Deficitul a avut valori relativ mai mici între anii 2013 – 2016, înregistrând un maxim în anul 2019, când deficitul a fost de -1.037.672 mii euro. Analizând balanța comercială la nivel județean, observăm că în anul 2020, un an atipic din cauza crizei sanitare COVID-19, balanța comercială a fost una excedentară în județele Buzău, Galați, Tulcea și Vrancea, și deficitară în Constanța și Brăila. Cel mai mare sold pozitiv a fost înregistrat în județul Tulcea (260.393 mii euro).

Figura nr. 225 Evoluția soldului Balanței Comerciale FOB/FOB la nivelul Regiunii Sud-Est în perioada 2010-2020 (UM: mii euro)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 226 Soldul Balanței Comerciale FOB/FOB la nivelul județelor Regiunii Sud-Est (UM: mii euro)

Anul	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Regiunea Sud-Est
2011	-23.080	179.663	-874.546	-134.166	79.673	-9.282	-781.738
2012	85.483	53.188	-1.123.713	-18.306	40.702	10.958	-951.688
2013	111.041	177.863	-620.806	72.382	181.391	24.420	-53.709
2014	118.378	163.246	-814.376	-75.598	73.679	23.962	-510.709
2015	78.779	72.748	-563.813	-89.143	178.185	27.227	-296.017
2016	19.780	175.184	-301.168	-10.025	79.388	-370	-37.211
2017	-25.138	192.976	-688.274	-230.906	-29.072	-14.093	-794.507
2018	104.675	192.798	-1.265.341	-218.641	289.845	-13.871	-910.535
2019	10.579	233.639	-1.404.197	-130.332	251.886	753	-1.037.672
2020	-1.771	87.918	-898.784	55.514	260.393	2.770	-493.960

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

2.7.3 Dinamica întreprinderilor

În cadrul acestui subcapitol va fi analizată dinamica și structura întreprinderilor din Regiunea Sud-Est, prin comparație cu celelalte regiuni ale țării și prin evidențierea tendințelor economice înregistrate și a rezultatelor activității acestora, reflectat în gradul de dezvoltare și nivelul de competitivitate al regiunii. Vor fi analizați principalii indicatori pentru care există statistici la nivel regional, care includ numărul de unități locale active și distribuția lor pe clase de mărime și ramuri economice, densitatea acestora, numărul întreprinderilor nou create în perioada 2010-2020 și rata de creare a unităților locale active, numărul de întreprinderi inovative și ponderea acestora pe sectoare de activitate.

Numărul de unități locale active, inclusiv pe ramuri economice și clase de mărime

Potrivit Institutului Național de Statistică, întreprinderea este o grupare de unități legale care se constituie ca o entitate organizațională de producție de bunuri, servicii comerciale sau servicii de interes social, ce beneficiază de o autonomie de decizie, mai ales pentru asigurarea resurselor sale curente. Pe de altă parte, unitatea locală activă reprezintă o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină, stație, etc.) situată la o adresă identificabilă și care, din punct de vedere economic este activă (în perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.

În vederea prezentării structurii unităților locale active la nivelul Regiunii Sud-Est, s-a selectat numărul acestora în valoare absolută pentru anul 2019, atât pe regiuni de dezvoltare, cât și pe județe, astfel încât să se contureze două imagini interconectate: o imagine ce surprinde răspândirea unităților locale active la nivel regional, și o imagine la nivel județean, ce oferă o granularitate sporită și o perspectivă asupra liderilor locali.

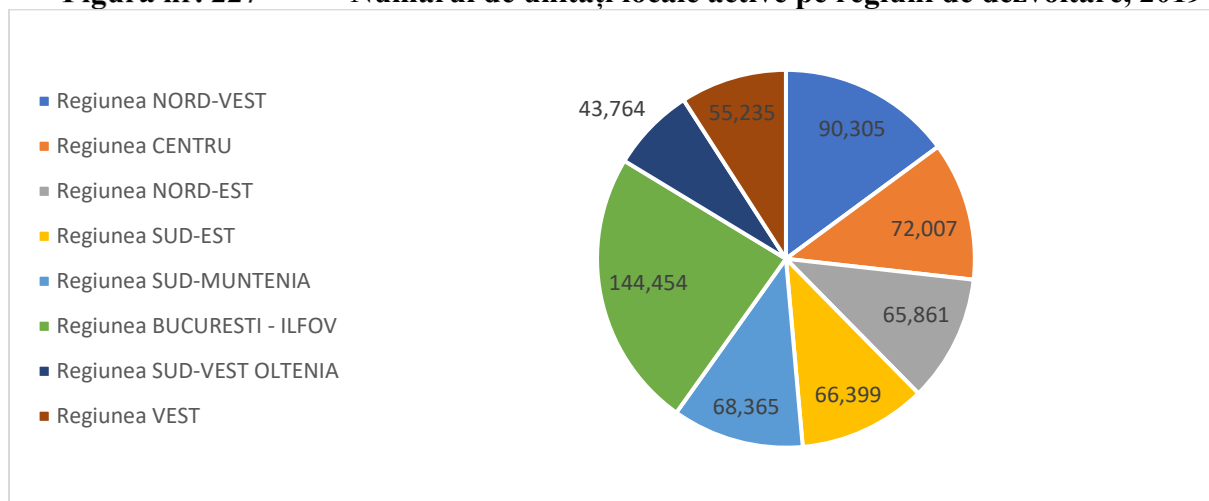
La nivel național, în anul 2019, erau înregistrate 606.390 unități locale active. Analizând datele prelucrate de la nivel regional, se observă o concentrare mai mare a numărului unităților locale active în Regiunea București – Ilfov (23,8%) și Regiunea Nord – Vest (14,9%). La polul opus se află Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu o pondere de doar 7,2%. Regiunea Sud-Est avea în anul 2019 un număr de 66.399 unități locale active, reprezentând circa 11% din totalul național.

În plan temporal, numărul unităților locale active din Regiunea Sud-Est a crescut cu 11%, situând regiunea pe locul 5 la nivel național. Regiunea cu dinamica cea mai bună a numărului de unități locale active rămâne București-Ilfov, regiune avantajată atât de prezența capitalei țării, cât și de

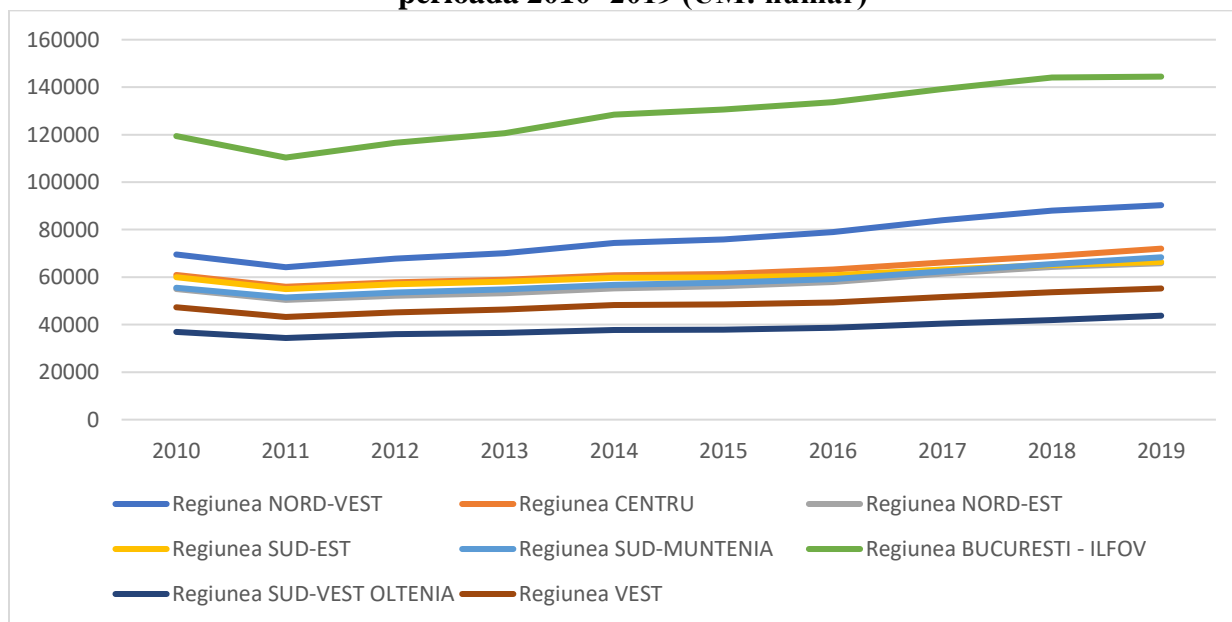
infrastructura generală și prezența unei forțe de muncă diverse și calificate. De altfel, graficul de mai jos indică faptul că în perioada 2011 – 2019, toate regiunile de dezvoltare ale României au cunoscut o creștere incrementală a numărului unităților locale active.

Figura nr. 227 Numărul de unități locale active pe regiuni de dezvoltare, 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Figura nr. 228 Dinamica numărului de unități locale active la nivel regional, în perioada 2010 -2019 (UM: număr)

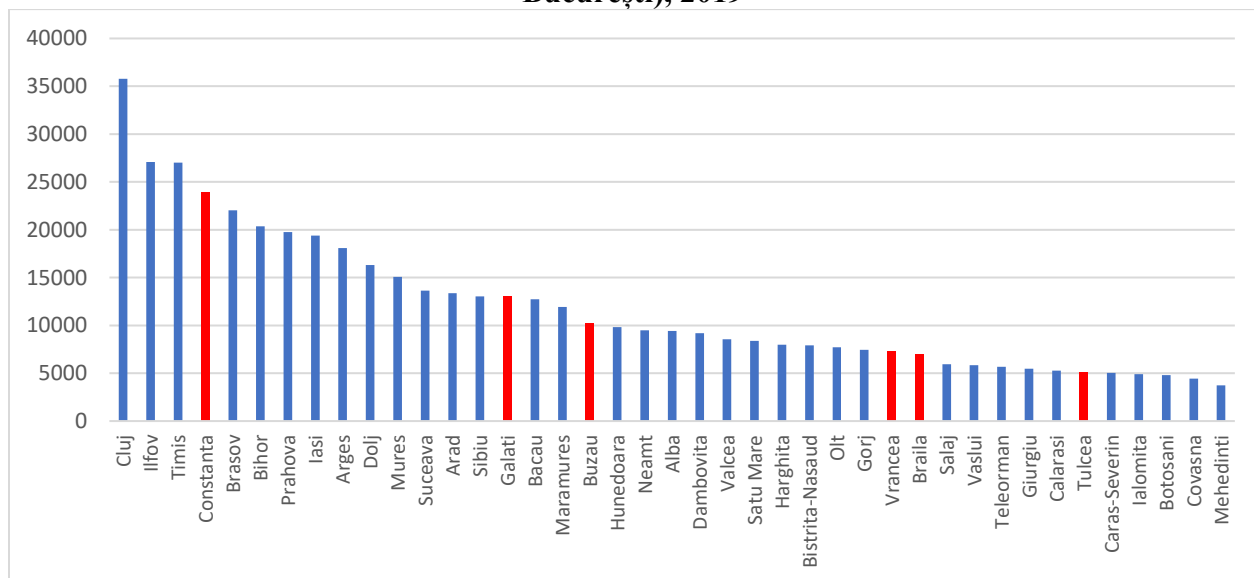
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analiza numărului de unități locale active, la nivel județean, permite evidențierea motivelor ce stau la baza ierarhiei observate anterior, la nivel regional. În Regiunea București Ilfov, doar în

municipiul București erau în 2019 un număr de 117.355 unități locale active, iar în Ilfov alte 27.099 unități. Cluj, Timiș și Constanța erau următoarele județe ca număr de unități locale active, dar la distanță semnificativă, cu 35.769 unități, 27.009 unități, respectiv 23.941 unități. De asemenea, putem observa faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est, doar județul Constanța se află în topul județelor cu un număr semnificativ de unități locale active, urmat de Galați și Buzău, care au 13.015, respectiv 10.170 unități. Județul Tulcea se numără printre județele cu cele mai puține unități locale active din țară, înregistrând doar 5.033 unități.

Ierarhia județelor și regiunilor de dezvoltare, din perspectiva numărului de unități locale active, confirmă faptul că nivelul general de dezvoltare al unui oraș reprezintă un factor determinant al inițiativelor antreprenoriale desfășurate pe teritoriul acestuia. După cum era de așteptat, se constată concentrarea unui număr semnificativ din unitățile locale în marile municipii ale țării și zonele metropolitane, caracterizate și de o concentrare mare a forței de muncă și de o infrastructură de transport corespunzătoare dezvoltării activităților economice.

Figura nr. 229 Distribuția numărului de unități locale active la nivel județean (excl. București), 2019

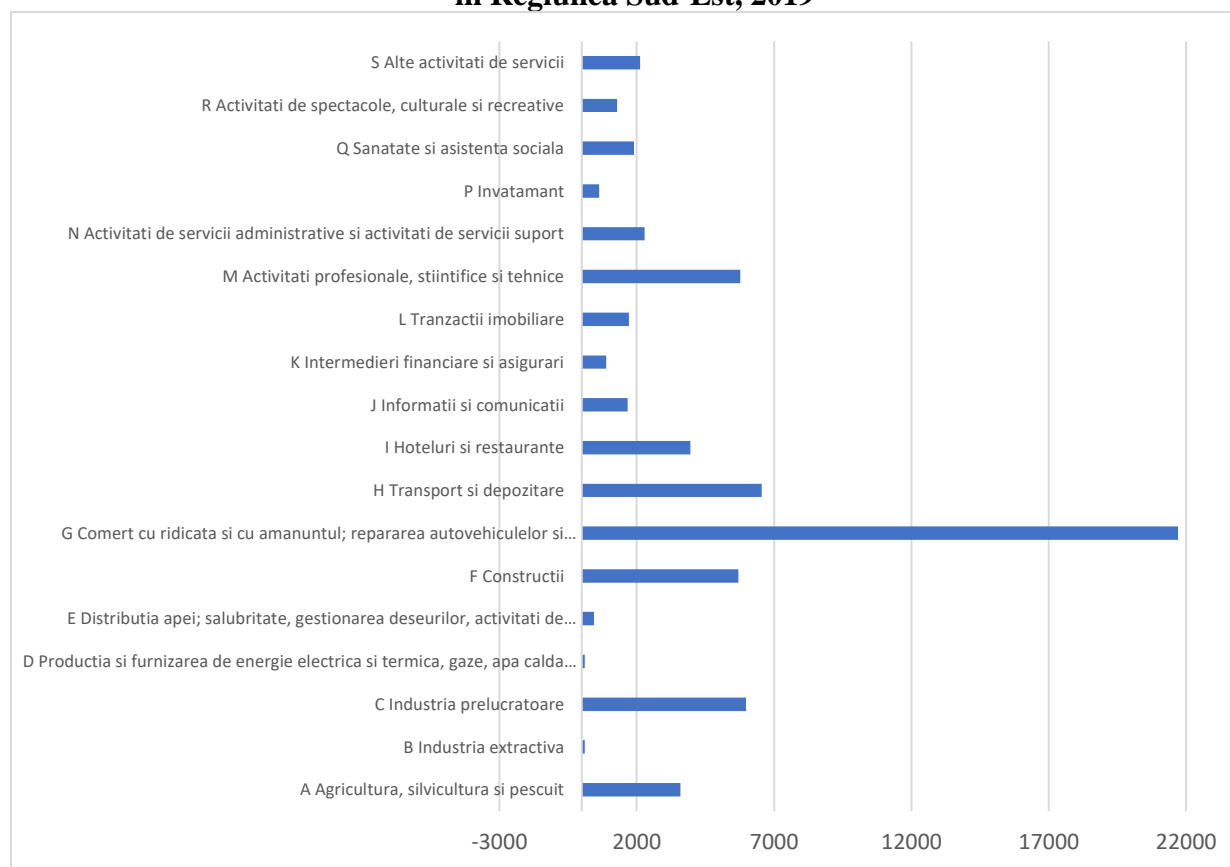

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În ceea ce privește evoluția structurii pe ramuri economice a unităților locale active, se constată că la nivelul Regiunii Sud-Est, în anul 2019, industria comerțului cu ridicata și amănuntul a rămas cea mai importantă industrie din punctul de vedere al numărului efectiv de unități locale active, urmată de domeniul transportului și depozitării și activitățile profesionale, științifice și tehnice. De

asemenea, analizând datele în dinamică, se constată că raportat la anul 2010, numărul unităților locale active a crescut cu 150% în domeniul activităților de spectacole, culturale și recreative, cu 120% în învățământ, cu 94% în sănătate și asistență socială și a înregistrat creșteri semnificative în majoritatea activităților economiei naționale, cu excepția industriei extractive, producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, dar și activității comerciale. Industrii cu valoare adăugată mare precum industria informațiilor și comunicațiilor a înregistrat, de asemenea, o creștere de 35% în aceeași perioadă.

Figura nr. 230 Numărul unităților locale active, pe activități ale economiei naționale, în Regiunea Sud-Est, 2019

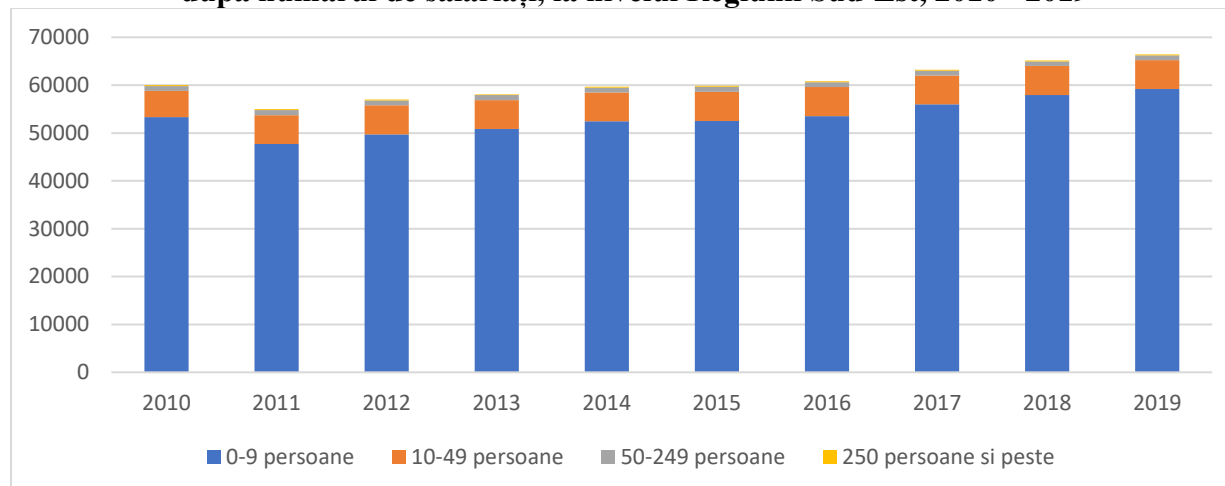

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Pe clase de mărime, analiza unităților locale active din Regiunea Sud-Est relevă o ușoară creștere a unităților locale active din categoria microîntreprinderi și întreprinderi mici, cu un număr de angajați de până la 49 de persoane. O descreștere ușoară a numărului unităților locale active se observă în categoria întreprinderilor cu peste 50 de angajați. Dacă în anul 2010 erau 1.000 de unități cu 50 – 249 de angajați, în anul 2019 mai erau înregistrate doar 976 de unități. În ceea ce

privește întreprinderile mari, cu peste 250 de angajați, dacă în anul 2010 erau 172 de astfel de unități, la nivelul anului 2019 mai figurau doar 165 de unități.

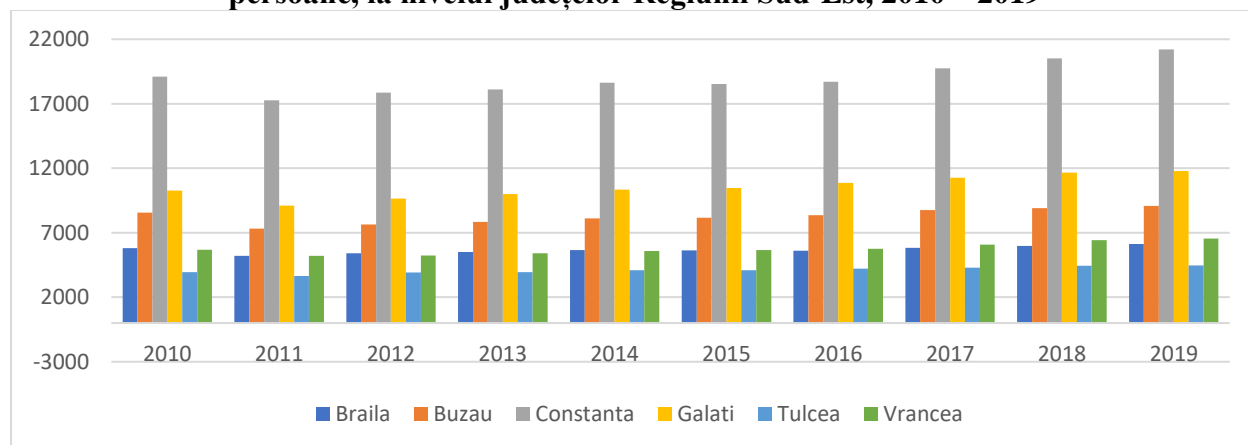
Figura nr. 231 Structura numărului de unități locale active, pe clase de mărime, după numărul de salariați, la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 - 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivel județean, cele mai multe unități locale active cu 0-9 salariați se aflau în județul Constanța, cu o ușoară tendință crescătoare. Aceeași tendință se observă și în celelalte județe, în special în județul Galați unde, raportat la anul 2010, numărul unităților a crescut cu 1511. O posibilă explicație pentru această caracteristică regională poate fi prezența centrelor universitare în Constanța și Galați, care facilitează și susțin antreprenoriatul.

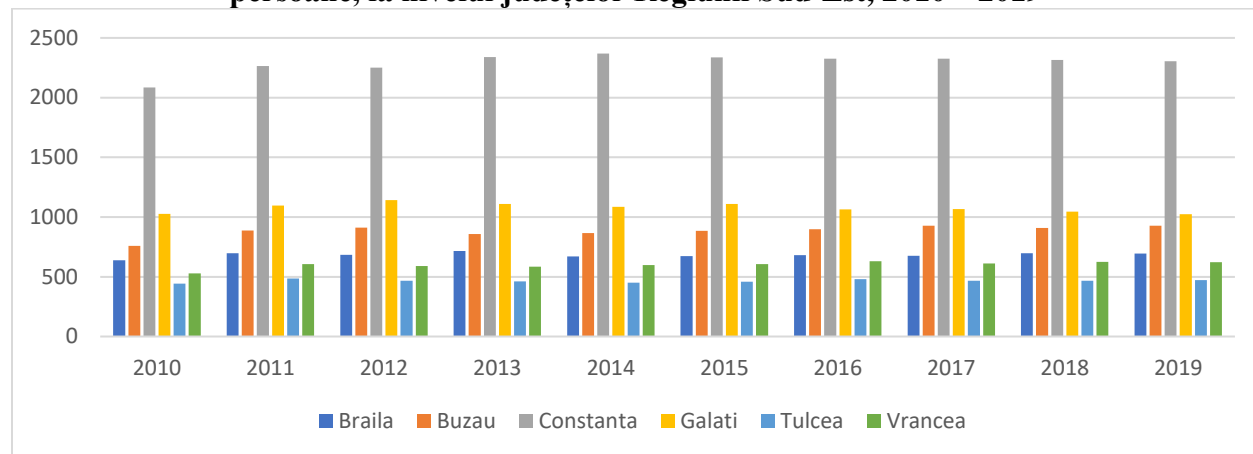
Figura nr. 232 Dinamica numărului de unități locale active pe categoria 0-9 persoane, la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivelul unităților locale active din categoria de mărime 10-49 persoane, numărul unităților a crescut ușor în perioada analizată, cu excepția județului Galați unde s-a înregistrat o ușoară descreștere. Dacă în anul 2012 erau 1.143 astfel de unități, în anul 2019 mai erau înregistrate 1.023 de unități. Și pentru această categorie de întreprinderi, județele Constanța și Galați aveau cel mai mare număr de unități locale active.

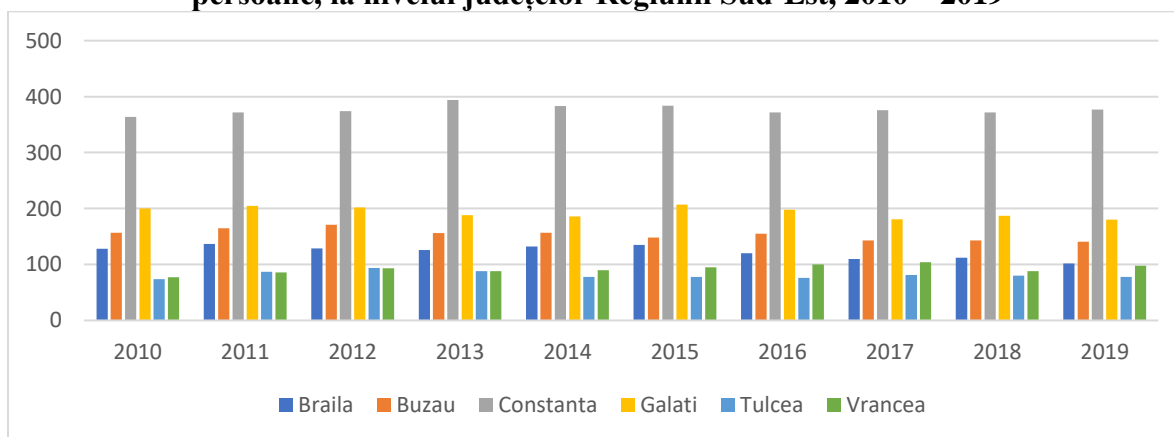
Figura nr. 233 Dinamica numărului de unități locale active pe categoria 10 - 49 persoane, la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivelul unităților locale active din categoria de mărime 50 – 249 persoane, analiza datelor relevă o situație relativ constantă a numărului unităților prezente în județele regiunii. Cele mai multe unități se află în județul Constanța, urmat de Galați și Buzău. O ușoară tendință de scădere a numărului acestor unități se înregistrează în județele Brăila, Buzău și Galați.

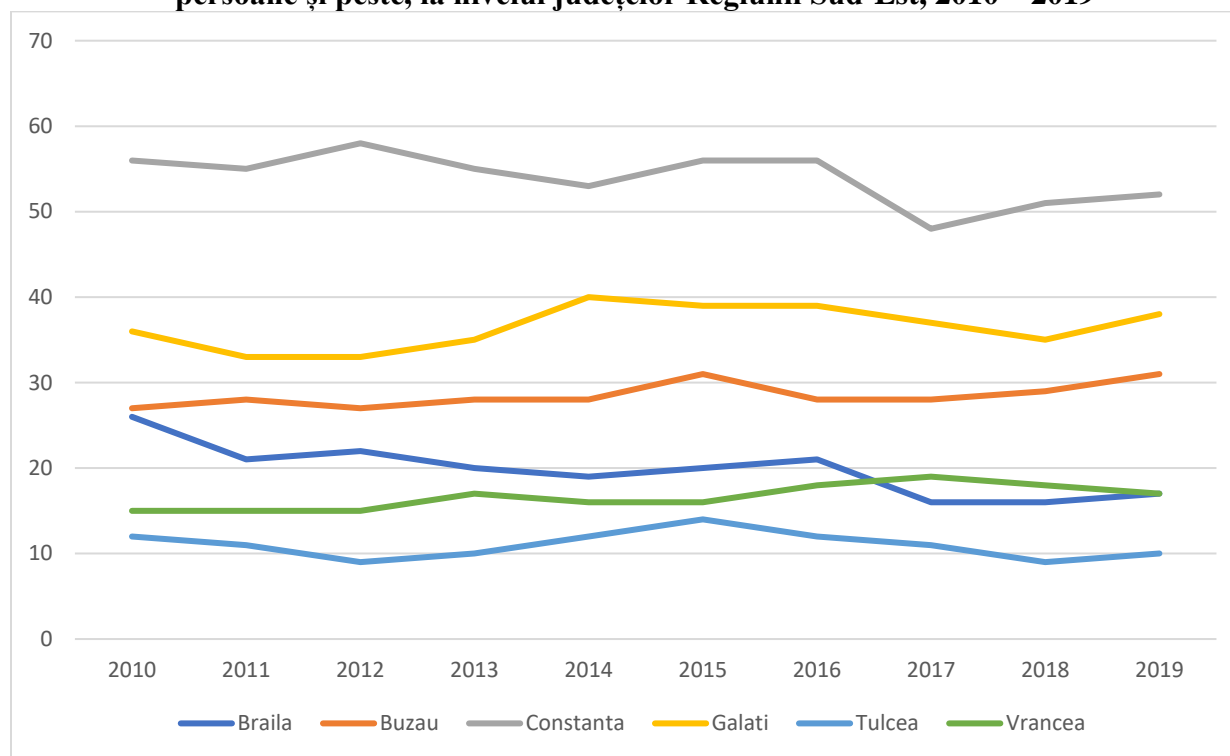
Figura nr. 234 Dinamica numărului de unități locale active pe categoria 50 - 249 persoane, la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În ceea ce privește unitățile locale active de mari dimensiuni, cu peste 250 de angajați, observăm că un număr semnificativ de unități se află în județele Constanța, Galați și Buzău. Este interesant de precizat faptul că, deși acest număr nu variază foarte mult, față de anul 2018, în anul 2019, numărul unităților cu peste 250 de angajați a crescut în toate județele din regiune.

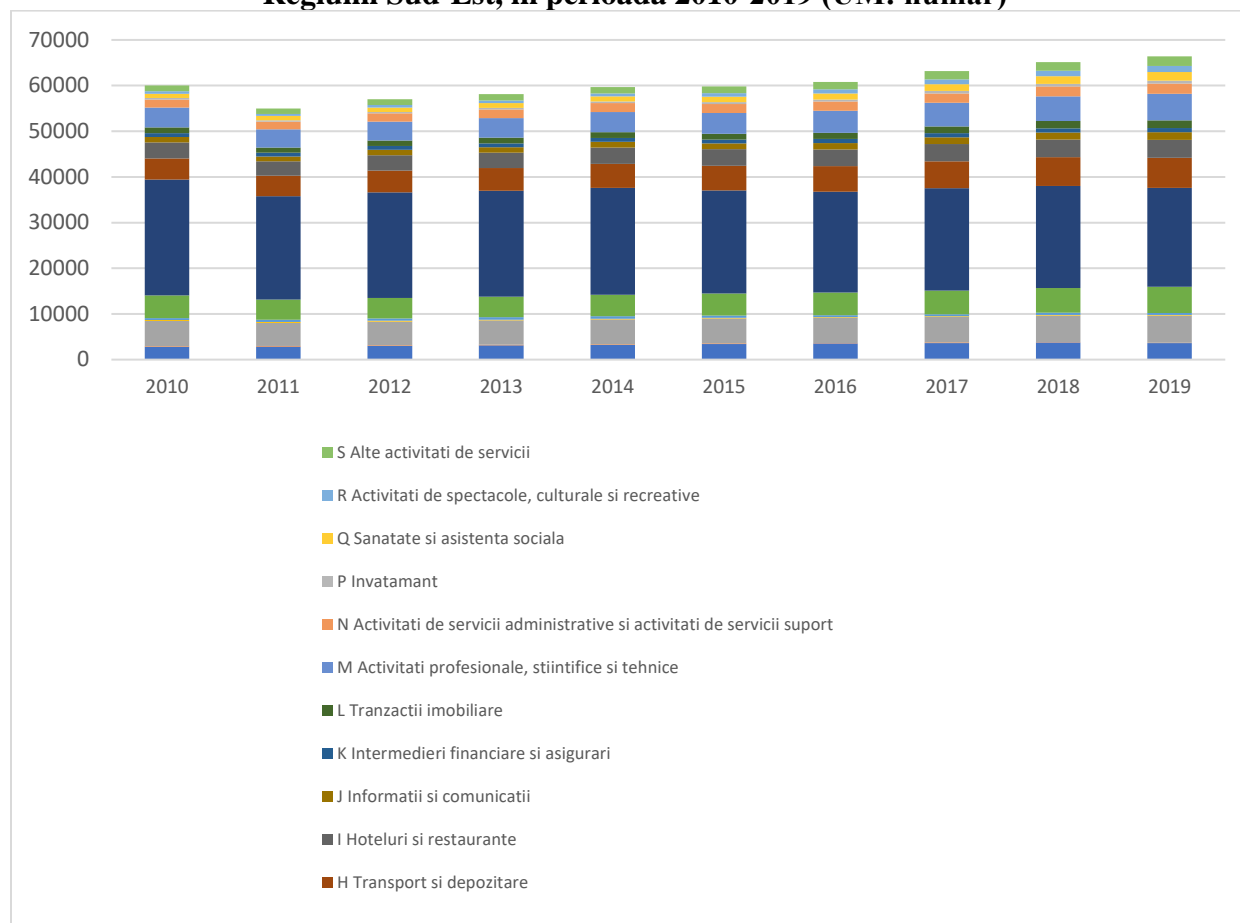
Figura nr. 235 Dinamica numărului de unități locale active pe categoria 250 de persoane și peste, la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând numărul unităților active în funcție de ramurile economice, din graficul de mai jos se poate observa faptul că cele mai multe unități active sunt în comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; industria prelucrătoare; activități profesionale, științifice și tehnice, urmate de construcții. Evoluția structurii este relativ stabilă de-a lungul orizontului analizat, raportat la anul 2010 cele mai mari creșteri înregistrate fiind în domeniul transporturilor și depozitării (+1.960 unități), activități profesionale, științifice și tehnice (+1.415 unități) și alte activități de servicii (+870 unități).

Figura nr. 236 Evoluția structurii pe ramuri a unităților locale active la nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada 2010-2019 (UM: număr)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Densitatea unităților locale active

Densitatea unităților locale active a fost calculată luându-se în calcul suprafața județelor componente ale Regiunii Sud Est, prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 66 Suprafața județelor componente ale Regiunii Sud Est

Județe	Suprafața (km ²)
Brăila	4.776
Buzău	6.103
Constanța	7.071
Galați	4.466
Tulcea	8.499
Vrancea	4.857

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică 2020

Densitatea unităților active a fost determinată ca raport între numărul de unități active și suprafața la nivel județean, valorile rezultate fiind prezentate în tabelul următor:

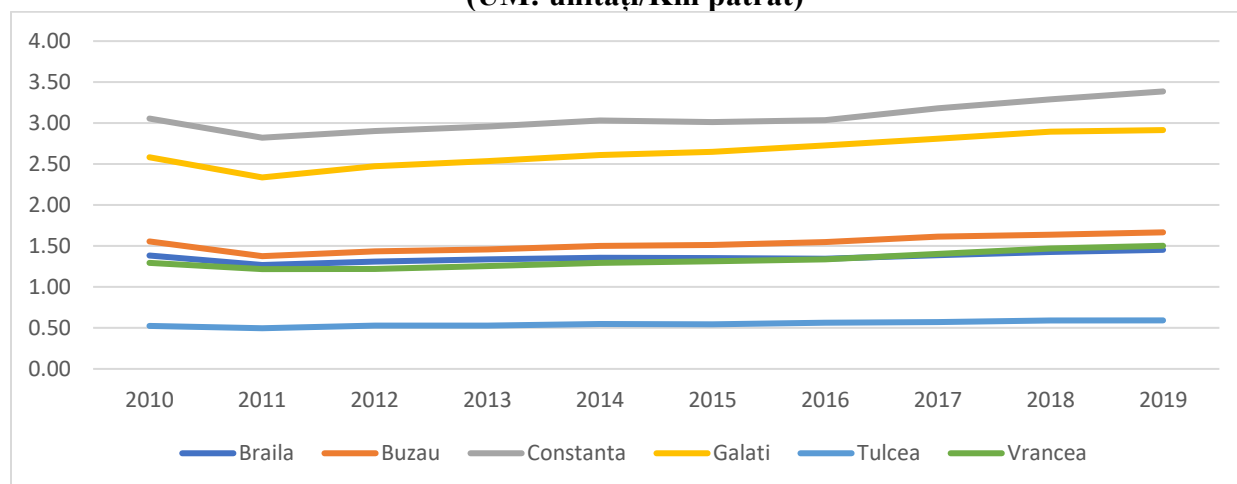
Tabel nr. 67 Densitatea unităților locale active, la nivel județean, 2010-2019 (UM: unități/km pătrat)

Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	1,38	1,27	1,31	1,34	1,35	1,35	1,35	1,39	1,43	1,45
Buzău	1,56	1,38	1,43	1,46	1,50	1,51	1,55	1,61	1,64	1,67
Constanța	3,06	2,82	2,90	2,96	3,03	3,01	3,03	3,18	3,29	3,39
Galați	2,58	2,34	2,47	2,53	2,61	2,65	2,73	2,81	2,90	2,91
Tulcea	0,53	0,50	0,53	0,53	0,55	0,55	0,56	0,57	0,59	0,59
Vrancea	1,30	1,22	1,22	1,26	1,29	1,31	1,34	1,40	1,47	1,50

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Din graficul de mai jos se observă că cele mai dezvoltate județe sunt Constanța și Galați, iar pe ultimul loc se află județul Tulcea. În Constanța, densitatea unităților locale active a înregistrat o creștere semnificativă, pe fondul sporirii numărului de unități locale active, astfel că la nivelul anului 2019 existau 3,39 unități locale active/km pătrat, în creștere de la 3,06 unități active/ km pătrat, în anul 2010. Tot o tendință de creștere a densității unităților active se observă în județul Galați, care a ajuns în anul 2019 la o densitate de 2,91 unități locale active/km².

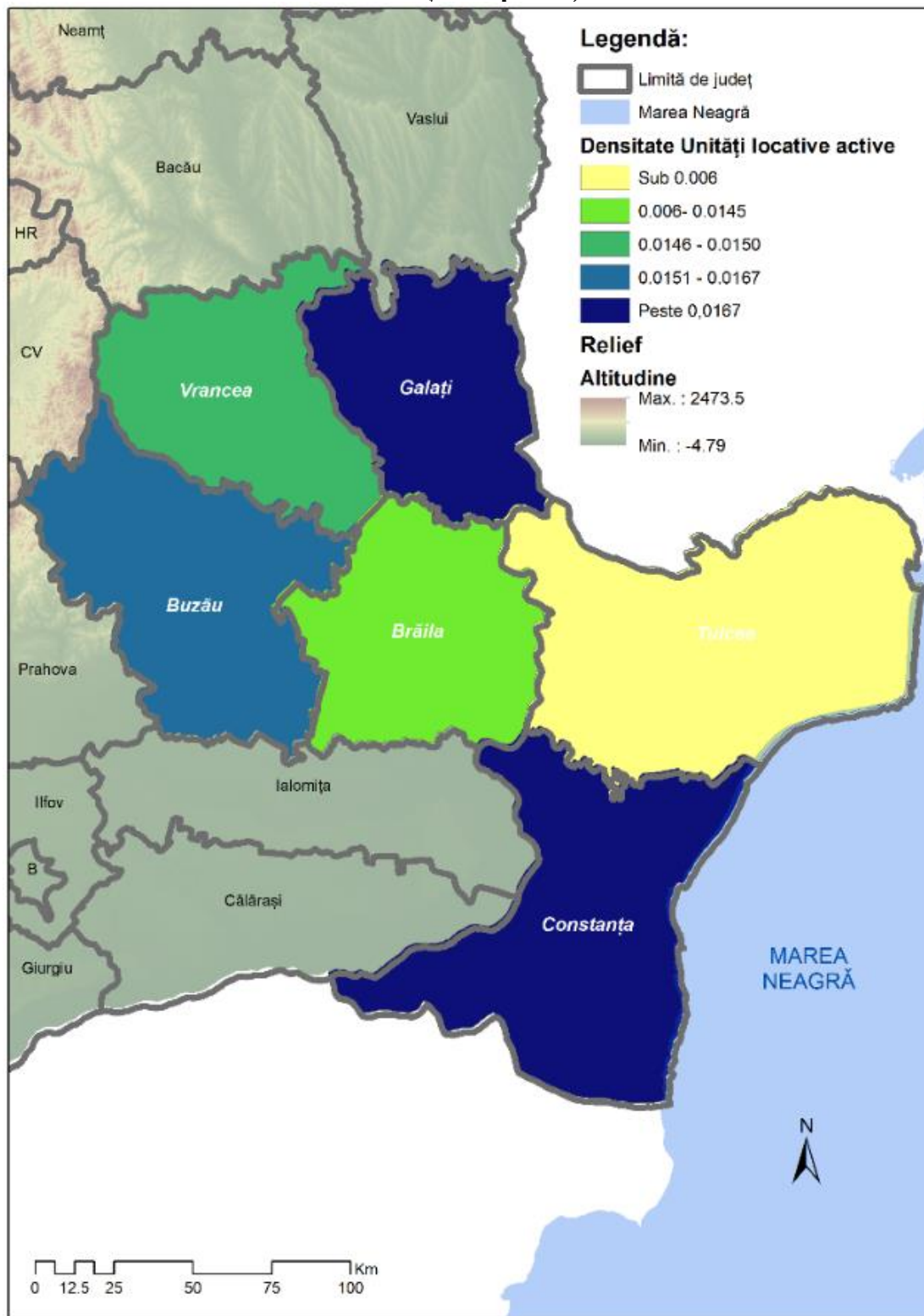
Figura nr. 237 Evoluția densității unităților locale active, la nivel județean, 2010-2019 (UM: unități/Km pătrat)

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică 2021

Figura nr. 238 Densitatea unităților locale active, la nivel județean, 2019 (UM: unități/Km pătrat)

Sursa: elaborare proprie, în baza datelor INS

Dinamica activității IMM-urilor

Întreprinderile mici și mijlocii pot fi împărțite pe trei categorii: microîntreprinderi, întreprinderi mici și întreprinderi mijlocii, în funcție de numărul personalului angajat și cifra de afaceri.

Potrivit definiției Comisiei Europene, referitoare la IMM-uri, sunt trei categorii de întreprinderi mici și mijlocii:

- Microîntreprinderile: întreprinderi cu mai puțin de 10 angajați și o cifră de afaceri anuală sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 2 milioane Euro;
- Întreprinderile mici: întreprinderi cu un număr de angajați între 10 și 49, precum și o cifră de afaceri anuală sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 10 milioane de Euro;
- Întreprinderile mijlocii: întreprinderi cu un număr de angajați între 50 și 249 și cu o cifră de afaceri anuală nu mai mare de 50 milioane Euro (sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 43 milioane de Euro).

La nivel național, în perioada 2010 – 2019, cele mai multe IMM-uri au fost de tip microîntreprindere, cu mai puțin de 10 angajați, în anul 2019, acestea reprezentând peste 90% din totalul IMM-urilor. În ceea ce privește întreprinderile mici, cu până la 49 de angajați, ponderea acestora a scăzut în perioada 2011 – 2019, de la 10,6% la doar 8,5%. Întreprinderile mijlocii prezintă cea mai mică pondere din totalul IMM-urilor la nivel național, cu o pondere de doar 1,4% în anul 2019.

Figura nr. 239   **Repartizarea IMM-urilor la nivel național în funcție de numărul de salariați, 2010 – 2019 (UM: %)**

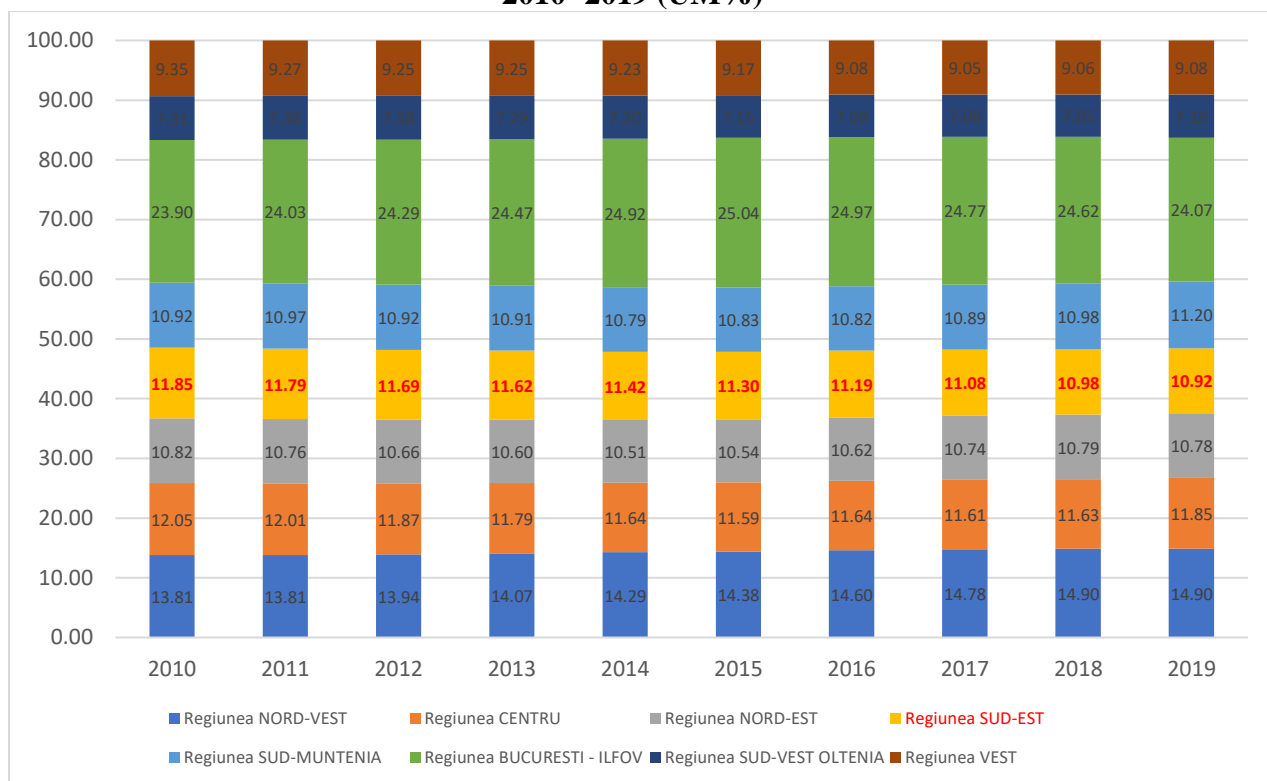
Nr. salariați	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0-9 persoane	89,4	87,5	87,9	88,3	88,9	89,0	89,1	89,6	90,0	90,1
10-49 persoane	8,9	10,6	10,2	10,0	9,5	9,4	9,2	8,8	8,5	8,5
50-249 persoane	1,6	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În ceea ce privește repartizarea IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare, se observă în figura de mai jos faptul că cele mai multe întreprinderi se aflau în Regiunea București-Ilfov, cu o pondere de 24,07% în anul 2019, urmată de Regiunea Nord-Vest (14,9%). La polul opus se poziționează Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu o pondere a IMM-urilor de doar 7,19% în anul 2019, în scădere comparativ cu anul 2010, când ponderea era de 7,31%. În cazul Regiunii Sud-Est, ponderea IMM-urilor în totalul național a scăzut constant în perioada 2010 – 2019, înregistrând un minim de 10,92%. Astfel, în anul 2019, în regiune erau 64.381 întreprinderi mici și mijlocii, din care 56.825 aveau sub 9 salariați, 5.435 aveau între 10 și 49 de salariați și doar 832 erau întreprinderi cu 50 – 249 de angajați.

În plan județean, în general, trendul este unul ascendent pentru fiecare județ și categorie de IMM-uri. Cele mai multe întreprinderi se înregistrează la nivelul județului Constanța, deoarece este județul care atrage cele mai multe oportunități de afaceri prin prezența autostrăzii, portului, aeroportului, litoralului Mării Negre, universităților și forței de muncă înalt calificate.

Figura nr. 240 Ponderea IMM-urilor pe regiuni din total IMM-uri la nivel național, 2010 -2019 (UM%)

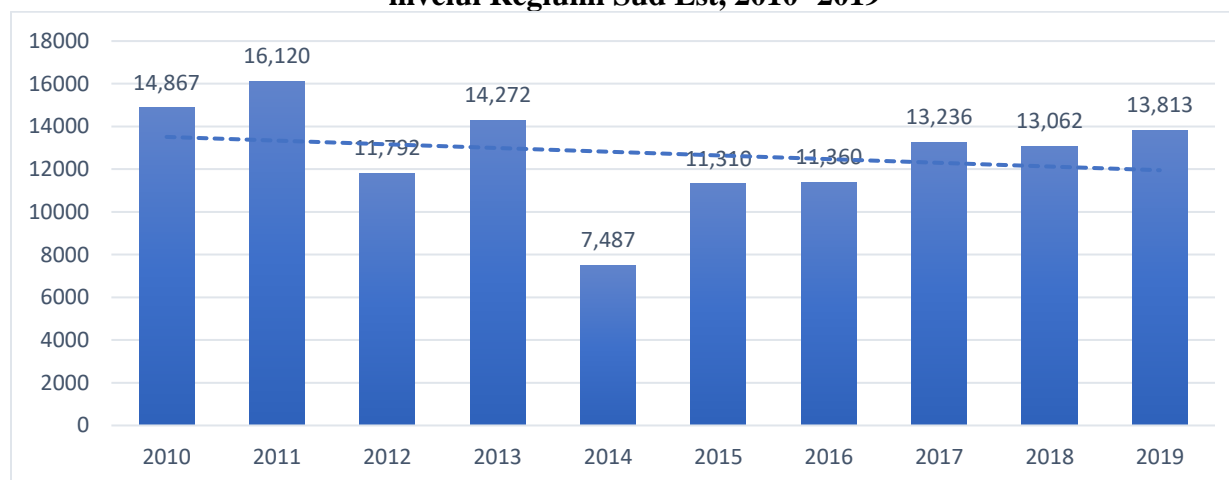
Sursa: Prelucrare date INS, Tempo Online

Numărul întreprinderilor nou create (crearea de start-up-uri), rate de creare a unităților locale active

Întreprinderile nou create cuprind societățile comerciale și întreprinzătorii individuali (persoane fizice, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale, profesii liberale) ce desfășoară activități neagricole, create într-o anumită perioadă de timp. Noțiunea "creare nouă" se referă la includerea unei întreprinderi în registrul statistic al întreprinderii, care este actualizat lunar, pe baza registrului fiscal.

La nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada 2010 – 2014, numărul întreprinderilor nou create a scăzut de la un maxim în 2011 de 16.120 de unități, până la 7.487 întreprinderi în 2014. Începând cu anul 2015, Regiunea Sud-Est a cunoscut o creștere semnificativă a înregistrării de noi întreprinderi active, numărul acestora crescând permanent până la un maxim de 13.813 în anul 2019.

Figura nr. 241 Evoluția în timp a numărului întreprinderilor active nou create la nivelul Regiunii Sud Est, 2010 -2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Referitor la tipul întreprinderilor nou active create în Regiunea Sud-Est, se observă că, dacă în anul 2010, cele mai multe erau reprezentate de întreprinzătorii locali, în anul 2019 predomină societățile comerciale, cu un procent de 50,7%.

Figura nr. 242 Distribuția întreprinderilor active nou create, după tipul unității, în Regiunea Sud-Est, 2010-2019 (UM: %)

Tip unitate	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Societăți comerciale	44,7	50,6	64,7	49,1	56,8	49,5	54,5	48,4	49,1	50,7

Tip unitate	Ani										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Întreprinzători individuali		55,3	49,4	35,3	50,8	43,2	50,5	45,5	51,6	50,9	49,3

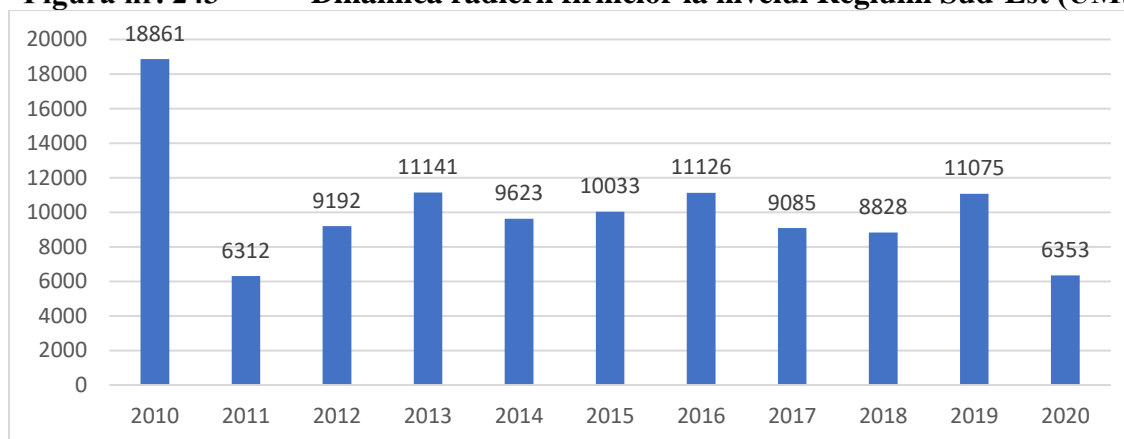
Sursa: INS, Tempo Online

Numărul firmelor radiate la nivel regional

Numărul firmelor radiate într-o regiune evidențiază măsura în care afacerile regionale rezistă presiunilor economice și mediului concurențial. Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, la nivel național, în anul 2018, au fost desființate 92.373 de întreprinderi, majoritatea fiind întreprinderi care aveau la momentul desființării 0 salariați (61,2%), un procent de 36,4% erau întreprinderi cu 1–4 salariați, 1,5% erau întreprinderi cu 5-9 salariați și doar 747 de întreprinderi desființate aveau 10 salariați și peste.

Pentru conturarea unei imagini adecvate cu privire la situația radierii firmelor la nivelul Regiunii Sud-Est, au fost colectate date de la Oficiul Național al Registrului Comerțului, pentru perioada 2010-2020. Analiza dinamicii radierii firmelor la nivel de regiune, respectiv de județ, a fost realizată pentru perioada 2010-2020. Aceasta relevă o scădere a firmelor radiate cu 66,5% între anii 2010 și 2011. După acest minim al ultimilor 10 ani, numărul firmelor radiate a variat anual, cu un maxim în anul 2013 (11.141 firme radiate). În anul 2020, an caracterizat de pandemia globală COVID -19, numărul firmelor radiate a scăzut pe fondul incertitudinilor economice, ajungând la doar 6.353.

Figura nr. 243 Dinamica radierii firmelor la nivelul Regiunii Sud-Est (UM: număr)

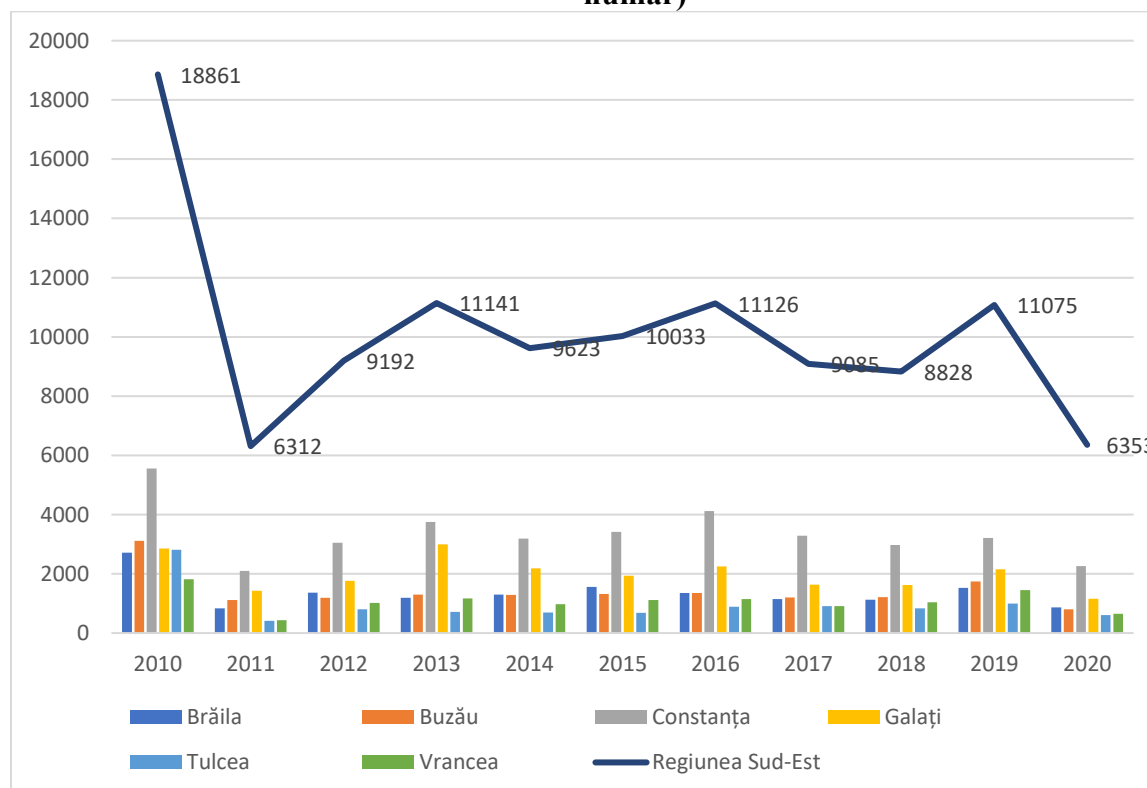

Sursa: Prelucrare date - Oficiul Național al Registrului Comerțului 2021

În plan județean, în anul 2020, cele mai multe firme radiate au fost în județul Constanța, urmat de județele Galați și Brăila. Numărul firmelor radiate este mai mare în aceste județe deoarece și numărul firmelor care se înregistrează și funcționează aici este mai mare decât în restul județelor regiunii.

Analiza evoluției în timp relevă și la nivelul județelor aceeași tendință de scădere puternică a numărului de firme radiate în 2011 față de 2010, în toate județele regiunii. După anul 2011, în județul Constanța și Galați au mai existat creșteri ale numărului de firme radiate în anii 2013, 2016 și 2019. În restul județelor din regiune, numărul de firme radiate a rămas relativ constant după anul 2011.

Figura nr. 244 Dinamica radierii firmelor la nivelul județelor Regiunii Sud-Est (UM: număr)

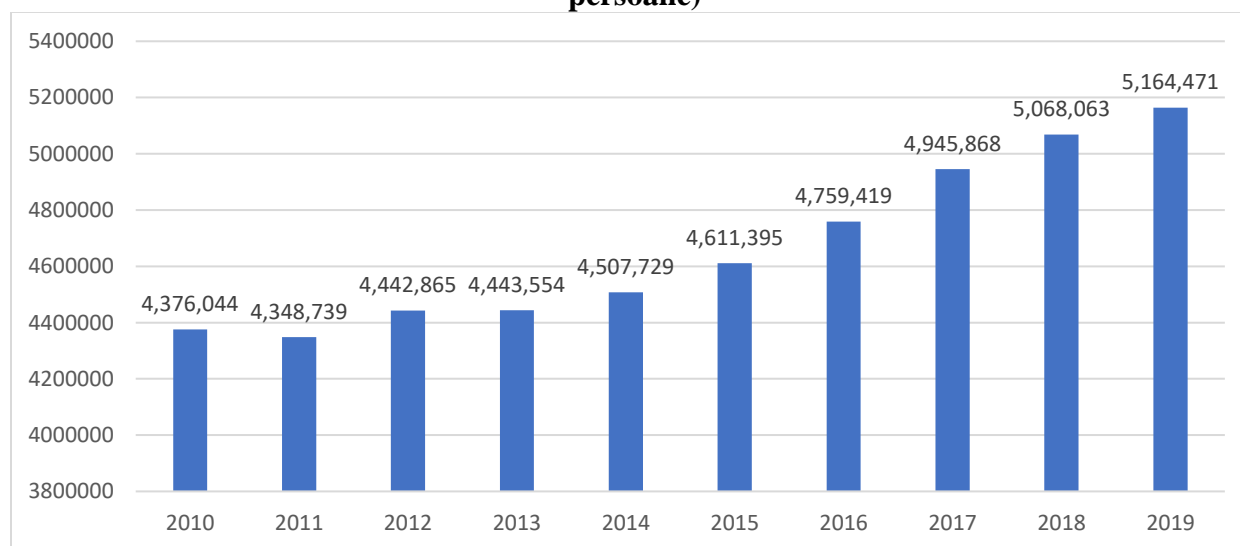
Sursa: Prelucrare date - Oficiul Național al Registrului Comerțului 2020

Numărul mediu de salariați pe ramuri economice

În secțiunea următoare se va prezenta indicatorul numărul mediu de salariați pe ramuri economice⁴¹, al cărui impact se poate observa atât la nivelul dinamicii pieței forței de muncă, cât și la nivelul antreprenorialului din regiune.

La nivel național, numărul mediu de salariați în perioada 2010 -2019 a înregistrat o tendință ascendentă, crescând de la 4.376.044 persoane în anul 2010, la 5.164.471 persoane în ultimul an analizat (reprezentând o creștere de 18 puncte procentuale). Acest indicator a fost influențat atât de creșterea numărului de unități locale active la nivel național, remarcându-se și dinamica descendentă a ratei șomajului la nivel național înregistrată în aceeași perioadă. De altfel, această dinamică a numărului de salariați justifică și lipsa acută de forță de muncă calificată pe care o reclamă angajatorii, cererea de forță de muncă fiind mai mare decât oferta pentru multe ramuri de activitate.

Figura nr. 245 Numărul mediu de salariați la nivel național, 2010 – 2019 (UM: mii persoane)

Sursa: Prelucrare date INS, Tempo Online

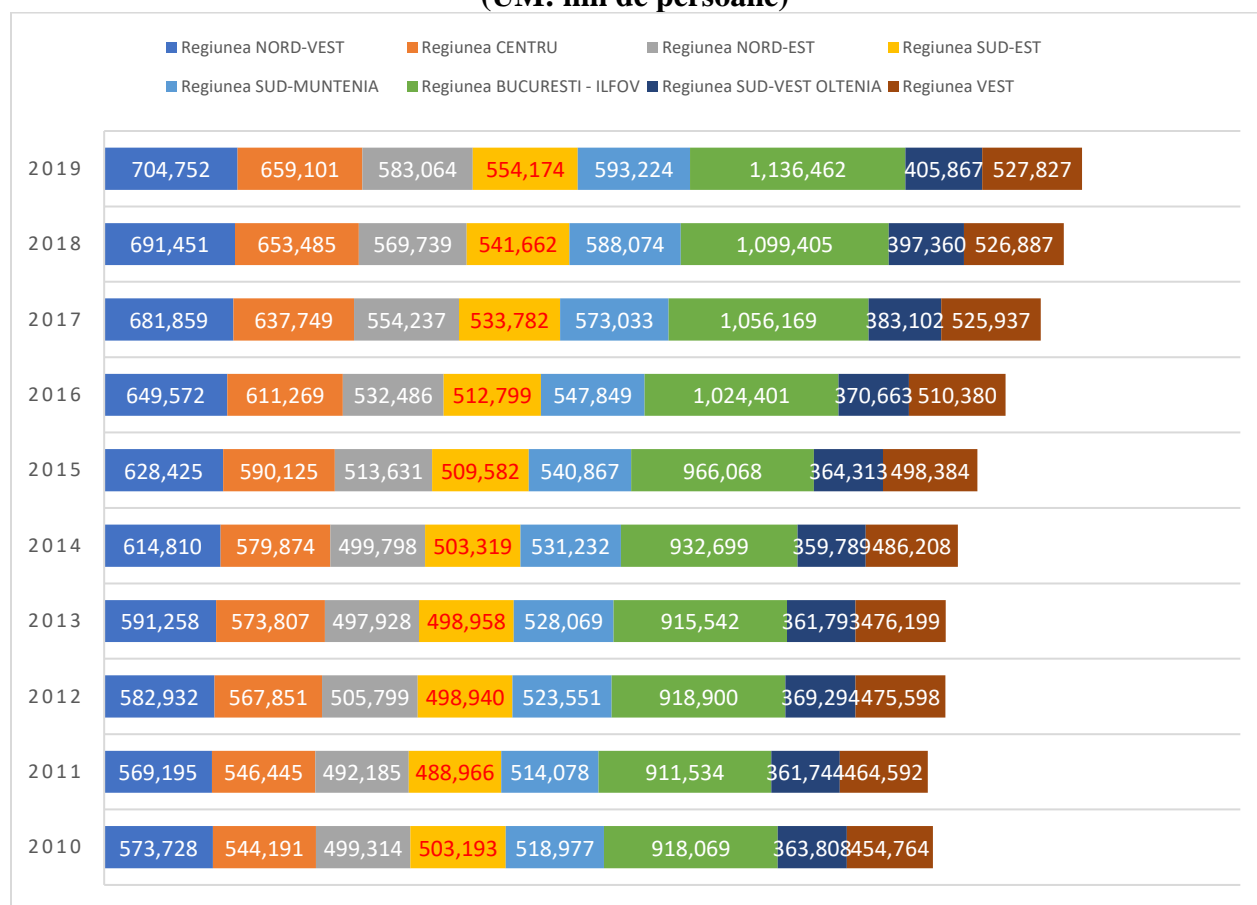
La nivel regional, observăm faptul că, în perioada analizată, regiunea cu cel mai mare număr mediu de salariați a fost Regiunea București – Ilfov, atingând un maxim de 1.136.462 persoane, în anul

⁴¹ Conform INS, numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință. Numărul mediu se determină ca medie aritmetică simplă, rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați, împărțită la numărul total al zilelor calendaristice. În efectivul de salariați luat în calculul numărului mediu se includ numai persoanele care au fost plătite.

2019. Urmează în clasament Regiunea Nord-Vest, cu un număr de 704.752 salariați, în anul 2019, și Regiunea Centru, cu 659.101 salariați, în același an. Regiunea poziționată pe ultimul loc din acest punct de vedere este Regiunea Sud-Vest Oltenia (405.867 salariați), urmată de Regiunea Vest (527.827 persoane).

În ceea ce privește Regiunea Sud-Est, din perspectiva numărului mediu de salariați, se situează pe a șasea poziție la nivel național, cu 554.174 salariați, reprezentând 11,07% din efectivul mediu existent în România. Analizând datele în dinamică, observăm că, dacă între 2010 și 2012, numărul mediu al salariaților din regiune scădea de la un an la altul, începând cu anul 2013, numărul de salariați a crescut constant. De altfel, această tendință de creștere a acestui indicator se poate observa la nivelul tuturor regiunilor țării, sugerând o creștere economică susținută.

Figura nr. 246 Numărul mediu de salariați pe Regiuni de Dezvoltare, 2010 – 2019 (UM: mii de persoane)

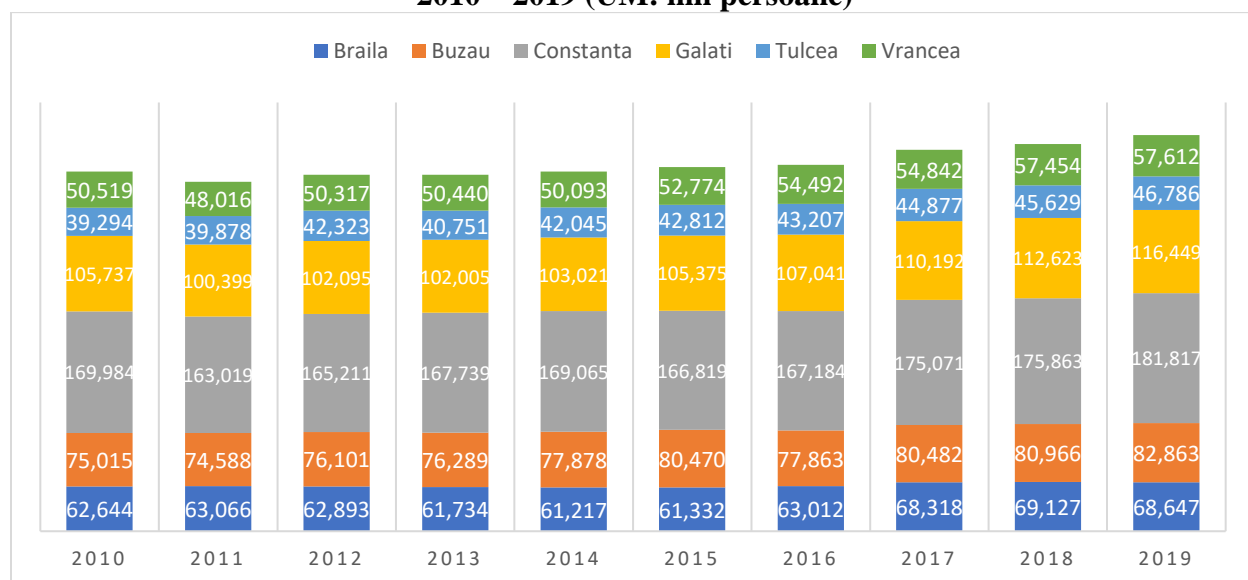

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În plan județean, județul cu valoarea cea mai mare a numărului mediu de salariați, în intervalul 2010 - 2019, este reprezentat de Constanța (181.817 persoane), urmat de județul Galați (116.449 persoane) și Buzău (82.863 persoane). Acest fapt este justificat de numărul semnificativ de unități locale active de la nivelul acestor județe, dar și de existența unor mari angajatori. Județele situate pe ultimele locuri, ca număr de salariați, în anul 2019, sunt Tulcea (46.786) și Vrancea (57.612), județe care, de altfel, au și o populație mari redusă. Numărul mediu de salariați a crescut constant în toate județele regiunii în intervalul de timp analizat, cu excepția județului Brăila unde în perioada 2018 - 2019, numărul de salariați a scăzut de la 69.127, în anul 2018, la 68.647 în anul 2019.

Figura nr. 247 Numărul mediu de salariați la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: mii persoane)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Din perspectiva analizei pe sectoare ale economiei, se poate observa că în Regiunea Sud-Est cel mai mare număr mediu de salariați se regăsește în sectorul de distribuție a apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare, cu un număr total de 15.443 persoane.

De asemenea, în anul 2019, activitatea de agricultură, silvicultură și pescuit a totalizat 19.138 salariați în Regiunea Sud-Est, poziționând-o pe locul al doilea la nivel național, după Regiunea Sud Muntenia.

Ramura serviciilor hoteliere și a restaurantelor poziționează Regiunea Sud-Est pe locul al doilea ca număr mediu de salariați la sfârșitul anului 2019, dintre care un aport de 55% la numărul total este adus de județul Constanța.

Județele care înregistrează cei mai mulți salariați din activitatea de agricultură, silvicultură și pescuit, în Regiunea Sud-Est, sunt Constanța (4.106), Buzău (4.041) și Brăila (3.908). Un alt sector de activitate în care Regiunea Sud-Est a înregistrat o valoare ridicată a numărului mediu de salariați este cea a producției și furnizării de energie electrică și termică, apă caldă și aer condiționat. Regiunea Sud-Est ocupa locul al treilea în anul 2019, după Regiunile Sud-Vest Oltenia și București-Ilfov, cu un număr de 7.915 de salariați.

Împărțirea numărului mediu de salariați pe sexe, la nivel regional, se prezintă astfel:

- Populația de sex masculin ocupă o pondere mai mare din totalul salariaților (52,4%) față de populația de sex feminin (47,6%).
- Cei mai mulți salariați sunt angajați în Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov (601.864 bărbați și 534.598 femei), Regiunea Sud-Est ocupând locul șase la nivel național, luând în considerare numărul salariaților de sex masculin (289.707), respectiv locul șapte, considerând numărul salariaților de sex feminin (264.467).

În ceea ce privește distribuția numărului mediu de salariați la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, cea mai mare pondere a salariaților atât de sex feminin, cât și de sex masculin s-a înregistrat în județul Constanța (reunind, la nivelul anului 2019, 96.541 de salariați de sex masculin și 85.276 de salariați de sex feminin). În aproape toate județele, numărul salariaților de sex masculin este mai ridicat decât numărul salariaților de sex feminin, cu excepția județului Vrancea unde salariații de sex feminin (26.716) sunt mai numeroși decât cei de sex masculin (26.058).

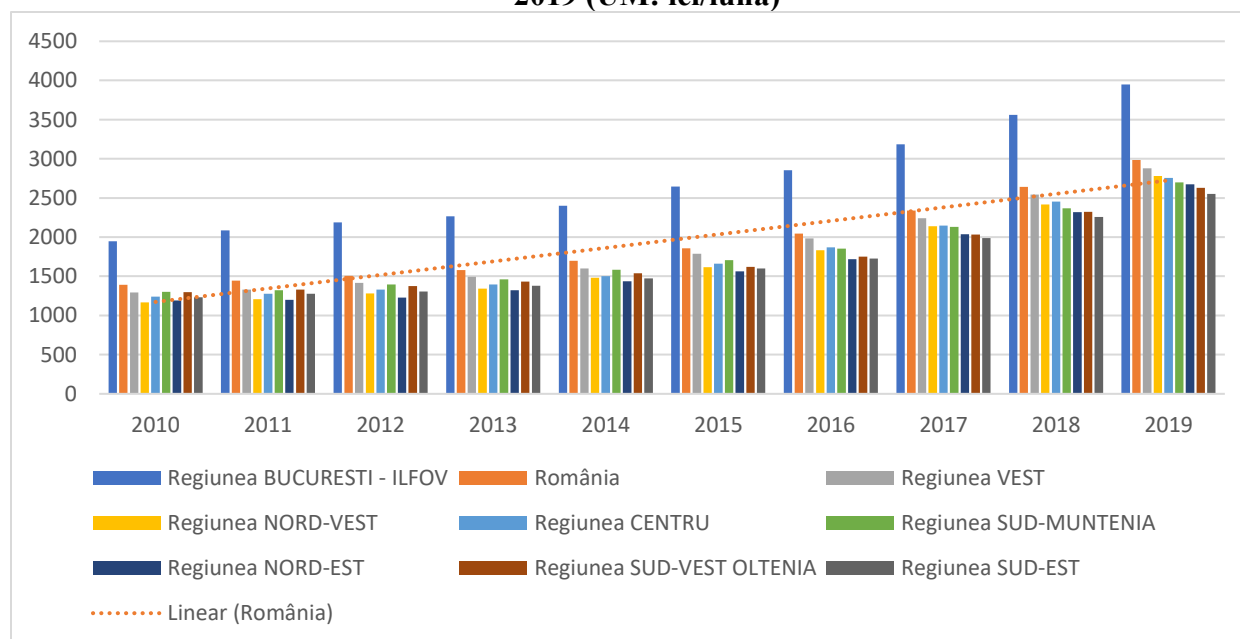
Câștigul salarial mediu lunar net

Pentru a evidenția evoluția contextului economic al unei țări sau regiuni și dinamica întreprinderilor este necesar să analizăm și evoluția câștigurilor salariale nominale nete. Potrivit INS, câștigul salarial mediu lunar net reprezintă raportul dintre sumele nete plătite salariaților de către agenții economici în luna de referință, indiferent pentru ce perioadă se cuvin, și numărul mediu de salariați.

La nivel național, se poate observa un trend ascendent al câștigului salarial lunar net, de la 1.391 de lei în anul 2010, la 2.986 de lei în 2019, salariul crescând cu circa 115% în perioada analizată. Analizând datele din graficul de mai jos, se remarcă faptul că cele mai mari câștiguri salariale se înregistrează în Regiunea București – Ilfov (3.947 lei în 2019), acestea fiind cu 961 de lei mai mari

decât media națională. Pe al 2-lea loc în ceea ce privește câștigul salarial lunar net se află Regiunea Vest (2.879 lei), urmată de Regiunea Nord – Vest (2.781 lei) și Regiunea Centru (2.757 lei). Regiunea Sud-Est se află pe ultimul loc la nivel național în ceea ce privește acest indicator, în 2019 înregistrând un câștig salarial net de doar 2.551 lei. Raportat însă la anul 2010, câștigurile salariale s-au dublat, fiind pe un trend pozitiv. Pentru Regiunea Sud-Est, în anul 2019, valoarea câștigului mediu lunar net se situează la 85,4% din câștigul mediu lunar net înregistrat la nivel național, fapt ce clasează Regiunea Sud-Est sub media națională.

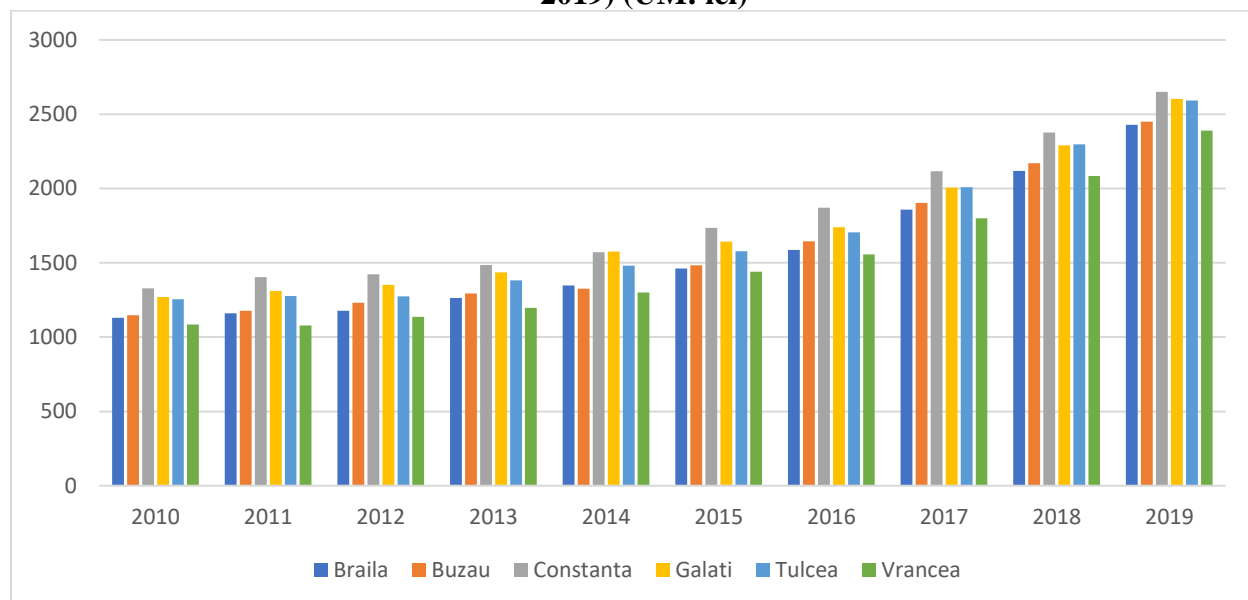
Figura nr. 248 Evoluția câștigului mediu lunar net la nivel național și regional, 2010 – 2019 (UM: lei/lună)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În plan județean, analizând evoluția câștigului mediu lunar net la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, în perioada 2010–2019, se poate observa o ascensiune a acestor valori la nivelul fiecărui județ. Conform graficelor de mai jos, județele cu cel mai înalt nivel al câștigului salarial în anul 2019 au fost Constanța, Galați și Tulcea. Județul cu cel mai scăzut nivel al salariului mediu lunar la sfârșitul anului 2019 este Vrancea, cu 2.389 lei net, urmat de județele Brăila și Buzău, cu 2.428 lei net, respectiv 2.450 lei net.

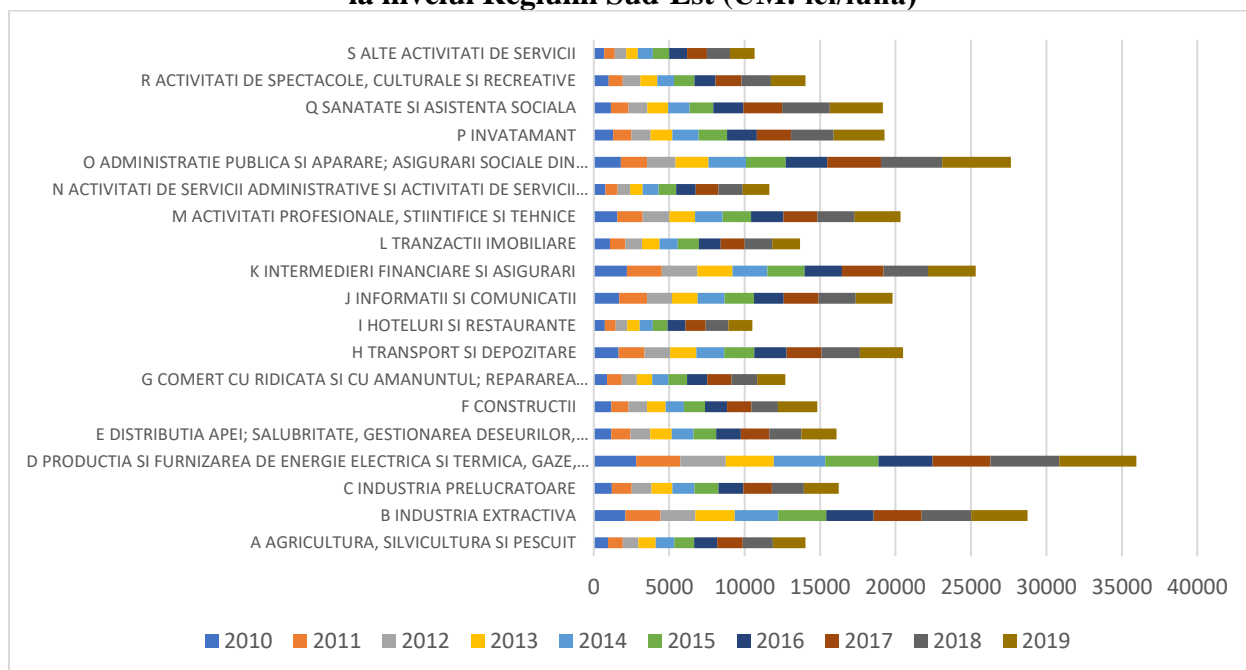
Figura nr. 249 Câștigul mediu net lunar, la nivelul județelor Regiunii Sud- Est, 2010 - 2019) (UM: lei)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând câștigul salarial pe activități ale economiei naționale, la nivelul Regiunii Sud-Est, putem observa că activitatea cu cea mai ridicată valoare a salariului mediu lunar, în anul 2019, a fost fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (6.022 lei), urmată de extracția petrolului brut și a gazelor naturale (5.263 lei) și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (5.093 lei). Alte domenii care înregistrează un câștig salarial mediu net superior la nivel regional se află în sectoarele transporturilor aeriene (4.809 lei), administrației publice de apărare și asigurări sociale din sistemul public (cu un salariu mediu lunar de 4.559 lei) și asigurări (4.181 lei). La polul opus, cele mai mici valori ale câștigului salarial s-au înregistrat în fabricarea de mobilă (1.527 lei), prelucrarea lemnului (1.544 lei), activitatea hotelurilor și restaurantelor (cu 1.584 lei net) și alte categorii de servicii (cu 1.614 lei net). Așa cum observăm, diferențele câștigurilor salariale între activitățile economice desfășurate la nivelul regiunii sunt semnificative, fiind influențate de nivelurile de calificare solicitate, dar și de cererea și oferta de muncă în domeniu.

Figura nr. 250 Câștigul salarial mediu lunar net pe activități ale economiei naționale, la nivelul Regiunii Sud-Est (UM: lei/lună)

Sursa: Prelucrare date INS, Tempo Online

2.7.4 Productivitatea muncii

Eficiența utilizării forței de muncă este relevant evidențiată de indicatorul productivității muncii. Productivitatea muncii se poate calcula la nivel de agent economic, ramură, economie națională. În funcție de utilitatea urmărită, există numeroase formule de calcul al productivității muncii.

În acest studiu, pentru a avea o valoare unitară a productivității muncii, aceasta a fost calculată conform definiției Institutului Național de Statistică (INS), prin raportarea valorii adăugate brute la numărul de persoane ocupate, respectiv la numărul de ore lucrate. Populația ocupată cuprinde toate persoanele – atât salariați, cât și lucrători pe cont propriu – angajați în activități de producție care se înscriu în limitele producției din conturile naționale.

Productivitatea muncii este influențată de numeroși factori naturali precum: disponibilitatea resurselor, condițiile de climă, fenomene naturale ieșite din comun, etc., factori tehnico-economici, cum sunt: gradul de înzestrare tehnică, managementul organizațional, caracteristicile economiei, sau factori sociali, precum: nivelul de pregătire profesională a angajaților, nivelul de trai etc.

În România, în perioada 2010 – 2020, productivitatea muncii pe persoană ocupată a crescut în mod constant, de la 54.058,2 lei/persoană în anul 2010, la 113.392,9 lei/persoană în 2020. În anul 2020, se poate observa că cea mai mare productivitate a muncii a fost înregistrată în activitățile tranzacții imobiliare (2.664.170 lei/persoană), informații și comunicații (378.277,8 lei/persoană) și intermediari financiare și asigurări (249.244,7 lei/persoană). Aceste activități au o valoare adăugată brută foarte mare raportată la persoanele ocupate.

Analizând productivitatea muncii la nivel național, observăm faptul că există o disparitate foarte mare între productivitatea muncii în domeniul tranzacțiilor imobiliare și restul activităților din economie, justificată de valoarea adăugată brută foarte mare din acest domeniu.

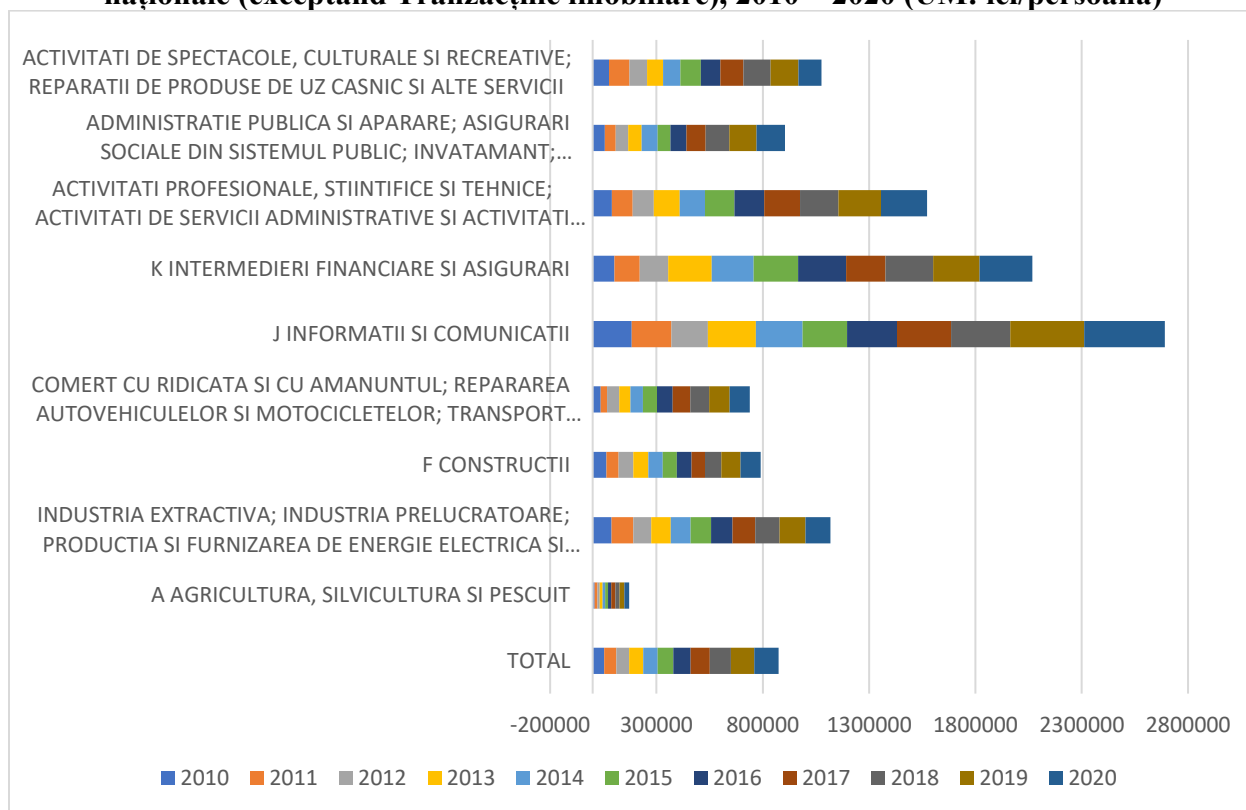
Cea mai redusă productivitate a muncii se înregistrează în activitățile de agricultură, silvicultură și pescuit, unde lipsa de tehnologizare (22.335,5 lei/persoană în anul 2020), condițiile climatice, lipsa calificării forței de muncă își pun amprenta asupra acestui indicator. De asemenea, valoarea adăugată brută în activitățile agricole este mai mică decât în alte activități ale economiei naționale, iar forța de muncă ocupată este semnificativ mai mare. Analizând productivitatea muncii în dinamică, observăm că în perioada 2010-2020, productivitatea muncii a crescut în toate domeniile de activitate, cu excepția unei reduceri a productivității între 2017 și 2018 în domeniul tranzacțiilor imobiliare.

Figura nr. 251 Productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivel național, total și pe activități ale economiei naționale, 2010-2020 (UM: lei/persoană)

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Lei / persoană										
TOTAL	54.058	57.649	60.109	65.352	68.601	73.341	81.248	89.983	99.562	110.807	113.393
Agricultură, silvicultură și pescuit	9.368	13.585	10.464	13.188	12.483	13.241	15.465	18.358	20.483	22.743	22.336
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; deșeurilor, activități de decontaminare	89.544	101.819	84.505	91.043	93.495	96.604	100.228	107.779	114.273	120.955	118.330
Construcții	64.720	56.670	69.896	70.737	67.339	66.492	68.631	63.554	77.574	89.906	94.426
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	38.070	29.546	57.420	52.859	57.721	66.412	73.839	83.322	88.988	96.707	93.524
Informații și comunicații	182.969	187.516	171.306	225.490	219.900	208.870	235.014	254.372	278.231	348.226	378.278
Intermedieri financiare și asigurări	102.515	118.912	134.044	203.896	197.109	210.277	225.854	184.545	223.642	218.138	249.245
Tranzacții imobiliare	1.656.915	1.697.722	1.918.758	2.002.553	1.816.658	1.906.591	2.243.939	2.993.887	2.793.070	2.515.589	2.664.170
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	89.958	98.416	98.415	123.258	118.593	138.773	139.821	168.411	179.544	200.590	216.698
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	57.078	51.903	58.348	63.317	74.485	61.062	75.367	89.256	111.759	127.364	135.137
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	76.763	96.231	83.634	75.072	80.810	96.383	90.941	108.985	127.458	131.037	108.321

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică, Tempo Online

Figura nr. 252 Evoluția productivității muncii totale și pe activități ale economiei naționale (exceptând Tranzacțiile imobiliare), 2010 – 2020 (UM: lei/persoană)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Productivitatea orară a muncii la nivel național, calculată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de ore lucrate, a crescut constant în perioada 2010 – 2020, în toate activitățile economiei naționale, cu excepția productivității în activitățile de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii, care a suferit o reducere între 2019 – 2020, probabil și pe fondul crizei sanitare impuse de pandemia COVID-19. La nivel național, productivitatea orară a muncii a crescut de la 29,4 lei/oră, la 63,2 lei/ oră, reprezentând o creștere de 214%. Pe activități ale economiei naționale, cea mai semnificativă creștere a productivității muncii față de anul 2010, a fost înregistrată în agricultură, silvicultură și pescuit, de la 5,8 lei/oră la 15,4 lei/ oră. Totuși, această activitate rămâne domeniul cu cea mai scăzută productivitate orară a muncii la nivel național. O evoluție pozitivă a productivității orare a muncii a fost înregistrată și în informații și comunicații, comerț și în activitățile profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport.

Figura nr. 253 Evoluția productivității orare a muncii la nivel național, pe activități ale economiei naționale, 2010 – 2020 (UM: lei/oră)

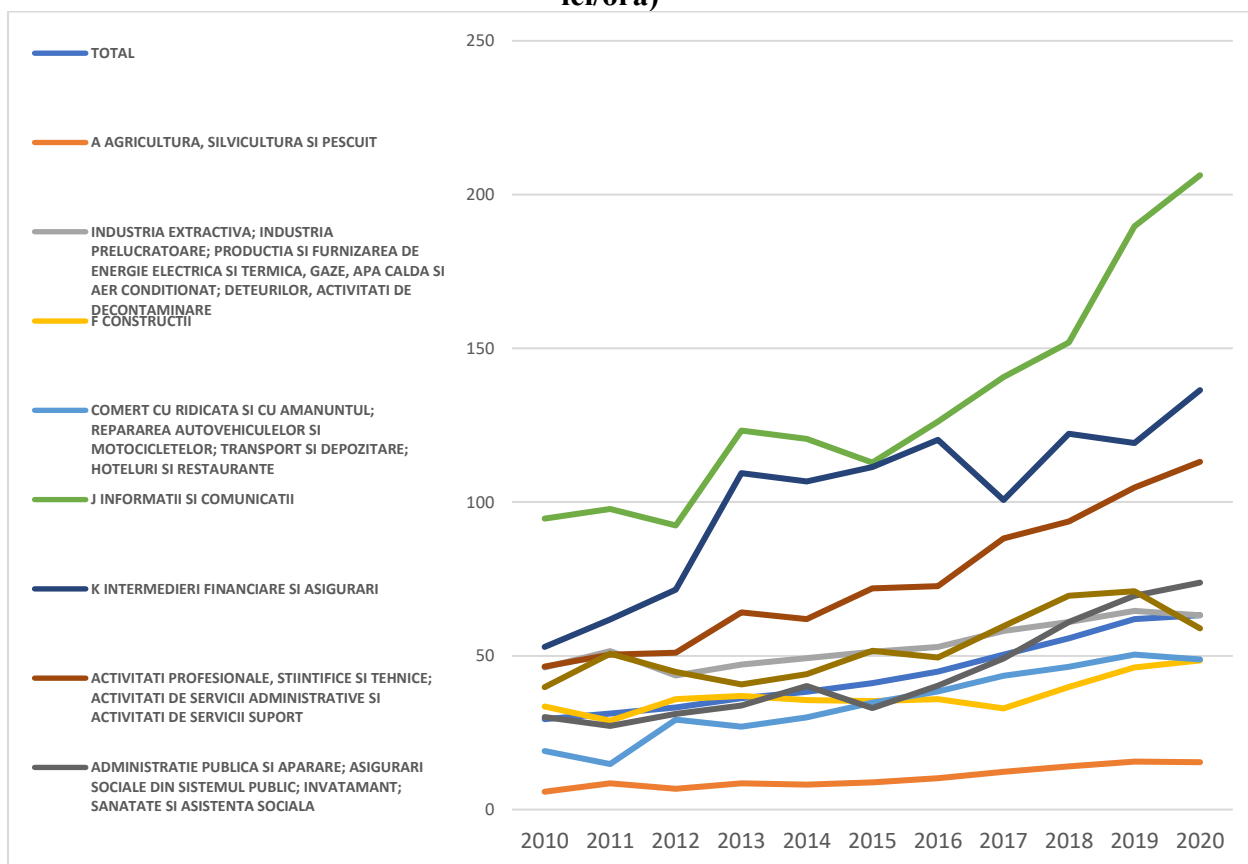
CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
TOTAL	29,4	31,2	33,2	36,2	38,3	41,1	44,9	50,4	55,7	61,9	63,2
Agricultură, silvicultură și pescuit	5,8	8,5	6,8	8,5	8,1	8,8	10,2	12,3	14	15,6	15,4
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; deșeurilor, activități de decontaminare	46,2	51,5	43,6	47,2	49,2	51,3	52,9	58,1	61	64,6	63,2
Construcții	33,5	28,9	35,9	36,9	35,6	35,3	35,9	32,9	39,9	46,2	48,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	19	14,8	29,2	27	30	34,8	38,4	43,5	46,4	50,4	48,8
Informații și comunicații	94,6	97,8	92,4	123,3	120,5	112,8	126,2	140,6	151,9	189,7	206,3
Intermedieri financiare și asigurări	52,9	61,8	71,5	109,4	106,7	111,4	120,2	100,7	122,2	119,2	136,4
Tranzacții imobiliare	846,7	870,8	996,3	1.029,1	924,8	971,7	1.135,7	1.476,3	1.381,9	1.251	1.320,2
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	46,5	50,4	51	64,1	61,9	71,9	72,7	88,2	93,7	104,7	113,1

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	30,1	27,2	31,1	33,8	40,2	33	40,3	49,1	61	69,5	73,8
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	39,8	50,7	44,8	40,7	44	51,6	49,4	59,6	69,5	71	58,9

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică, Tempo Online

Figura nr. 254 Evoluția productivității orare a muncii la nivel național, pe activități ale economiei naționale (exceptând Tranzacțiile imobiliare), 2010 – 2020 (UM: lei/oră)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În plan regional, datele disponibile ne permit calcularea productivității muncii pe persoană ocupată, ca raport dintre valoarea adăugată brută și populația ocupată. Astfel, în perioada de analiză 2013 – 2018 (datele disponibile se opresc la nivelul anului 2018), toate regiunile au cunoscut o creștere accentuată a productivității muncii pe persoană ocupată, generată atât de creșterea valorii adăugate brute regionale, cât și de o scădere a populației ocupate, în special în Regiunile Sud-Vest Oltenia, Sud-Est sau Nord – Est. Raportat la anul 2013, cele mai mari creșteri ale productivității muncii pe persoană ocupată au avut loc în Regiunea Sud-Vest Oltenia (67,7%), Regiunea Nord-Vest (65,6%) și Regiunea Nord-Est (64,5%). Din perspectiva acestui indicator, Regiunea Sud-Est se află pe locul 7, cu o creștere a productivității de 47,9%. Cea mai mică creștere a productivității muncii a fost înregistrată în Regiunea București – Ilfov (40,6%). Cu toate acestea, Regiunea București – Ilfov conduce detașat în ceea ce privește productivitatea muncii la nivel național.

În ceea ce privește valoarea productivității muncii la nivelul anului 2018, Regiunea Sud-Est se află pe locul 3 la nivel național, fiind devansată doar de Regiunea București Ilfov și Regiunea Vest.

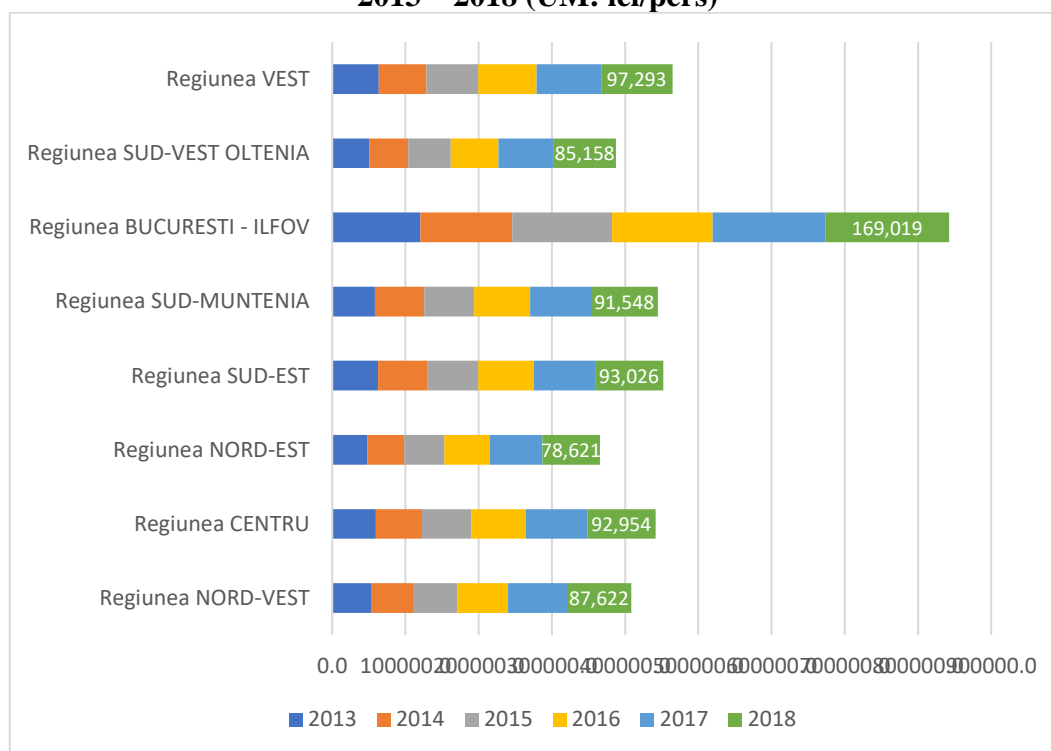
La nivel regional, a fost calculată o productivitate a muncii totală, nediferențiată pe ramuri de activitate. Sunt ramuri de activitate în care productivitatea muncii este mai mare sau mai mică, puternic influențată de factori precum progresul tehnologic, disponibilitatea forței de muncă calificate, tipul și mărimea societăților comerciale sau organizarea muncii. Pentru Regiunea Sud – Est vom analiza atât productivitatea muncii totale, cât și pe categorii de activități ale economiei naționale, la nivel de secțiune CAEN Rev.2.

Tabel nr. 68 Productivitatea muncii, pe persoană ocupată, la nivel regional, 2013 – 2018 (UM: lei/pers)

Regiunea de dezvoltare	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Regiunea NORD-VEST	52.913,6	57.199,3	60.999,1	69.140,1	80.429,4	87.622,0
Regiunea CENTRU	59.413,5	63.200,1	67.293,7	74.800,7	83.878,9	92.954,5
Regiunea NORD-EST	47.783,3	50.698,2	54.773,8	62.139,9	71.522,8	78.621,0
Regiunea SUD-EST	62.881,3	67.531,5	69.074,8	75.785,5	83.786,6	93.025,9
Regiunea SUD-MUNTENIA	58.387,4	67.137,3	68.118,8	76.645,8	82.902,6	91.547,9
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	120.190,5	125.748,8	136.480,7	136.994,2	154.179,1	169.018,9
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	50.773,8	52.815,1	58.188,1	65.240,1	75.446,1	85.158,2
Regiunea VEST	63.563,5	65.085,8	70.673,0	79.833,9	88.214,1	97.292,9

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

Figura nr. 255 Productivitatea muncii, pe persoană ocupată, la nivel regional, 2013 – 2018 (UM: lei/pers)

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

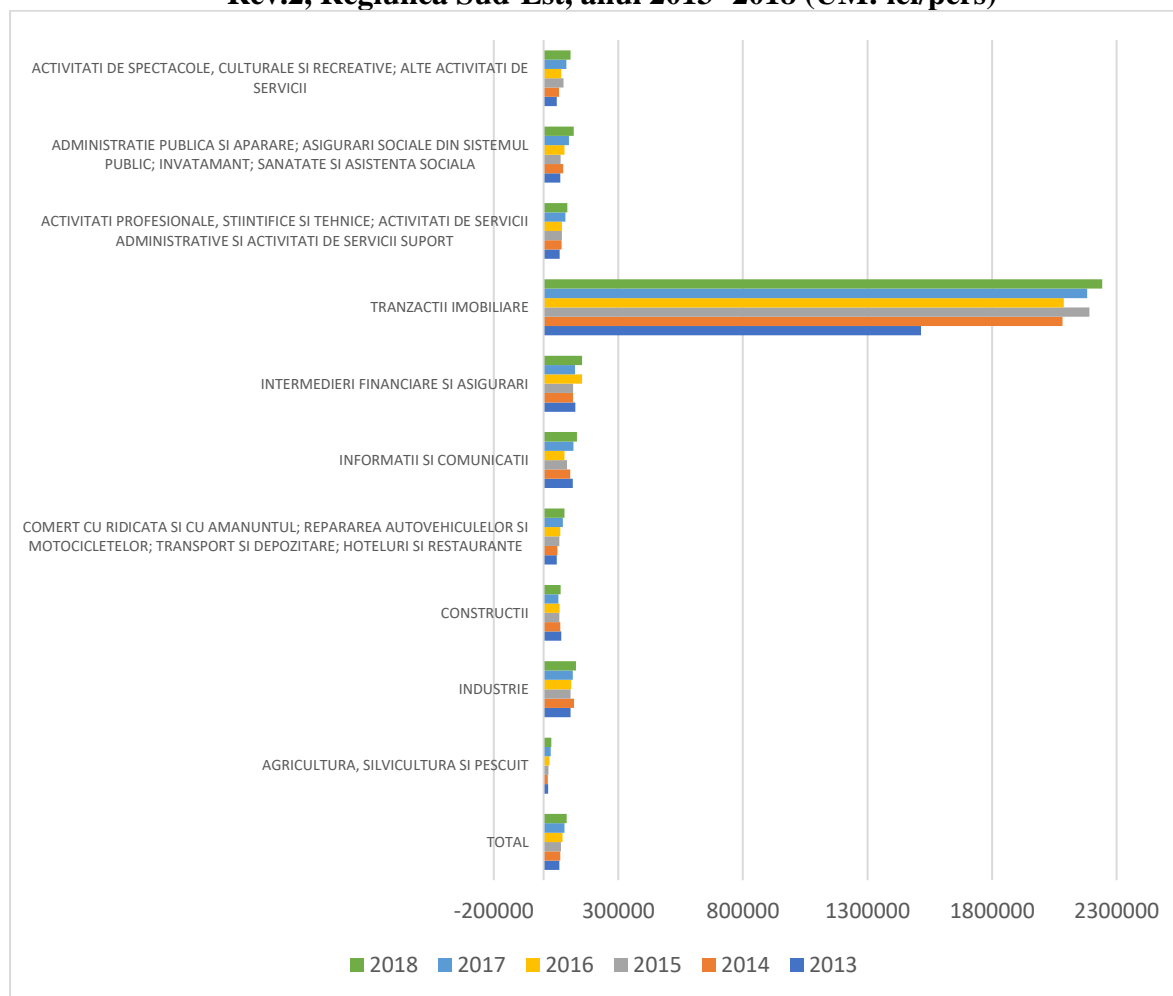
În ceea ce privește productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivelul Regiunii Sud-Est, pe activități ale economiei naționale, se poate observa din tabelul și graficul de mai jos faptul că domeniul tranzacțiilor imobiliare înregistrează în perioada 2013 – 2018 cele mai mari valori, ajungând la 2.242.571 lei/persoană în 2018. De altfel, este o tendință la nivel național, valoarea adăugată brută fiind semnificativ mai mare decât în alte domenii. Cea mai scăzută productivitate a muncii se înregistrează în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului, activitate care, de altfel, este foarte bine reprezentată în Regiunea Sud-Est. Deși în această activitate productivitatea muncii a crescut semnificativ în ultimii ani, aceasta a înregistrat un maxim de doar 30.697,31 lei/persoană în 2018. Productivitatea scăzută a muncii în sectorul agricol poate fi justificată de modul în care acest sector utilizează resursele umane (la nivel național). Cu excepția întreprinderilor agricole care sunt foarte bine dotate din punct de vedere tehnologic și care reușesc să automatizeze muncile agricole și să obțină și o productivitate a muncii crescute, agricultura încă utilizează forța de muncă brută. Condițiile de climă din ce în ce mai schimbătoare, cu fenomene extreme, lipsa unor utilaje performante, a unor sisteme de irigații corespunzătoare, conduc către o valoare adăugată încă scăzută în agricultura regiunii.

Figura nr. 256 Productivitatea muncii, pe persoană ocupată, Regiunea Sud-Est, 2013 – 2018 (UM: lei/pers)

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	62.881,26	67.531,52	69.074,82	75.785,55	83.786,65	93.025,91
Agricultură, silvicultură și pescuit	18.408,15	17.124,8	19.467,37	23.747,79	28.050,65	30.697,31
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; deșeurilor, activități de decontaminare	107.602,3	121.686,5	108.665,3	110.836,4	117.688,1	129.602,7
Construcții	70.423,87	66.577,78	62.935,41	64.944,51	59.906,07	68.918,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	52.914,77	55.269,21	62.961,23	67.539,21	77.639,65	83.818,39
Informații și comunicații	116.782,2	106.855,7	94.312,5	84.052,63	119.525,9	134.092,8
Intermedieri financiare și asigurări	127.113,9	119.054,1	118.776,3	154.780,8	126.300	154.043,5
Tranzacții imobiliare	1.514.405	2.082.774	2.191.065	2.087.971	2.181.606	2.242.571
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	63.895,01	71.855,04	73.822,84	73.527,4	88.156,6	95.065,61
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	67.257,79	78.765,21	68.493	83.473,35	101.159,7	120.537,5
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	53.394,65	62.507,04	79.724,14	70.487,97	90.900,74	108.271,4

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

Figura nr. 257 Productivitatea muncii, pe persoană ocupată, pe activități CAEN Rev.2, Regiunea Sud-Est, anul 2013 -2018 (UM: lei/pers)

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

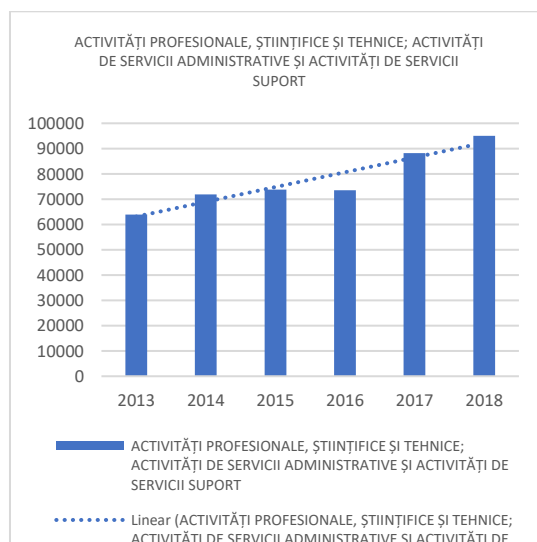
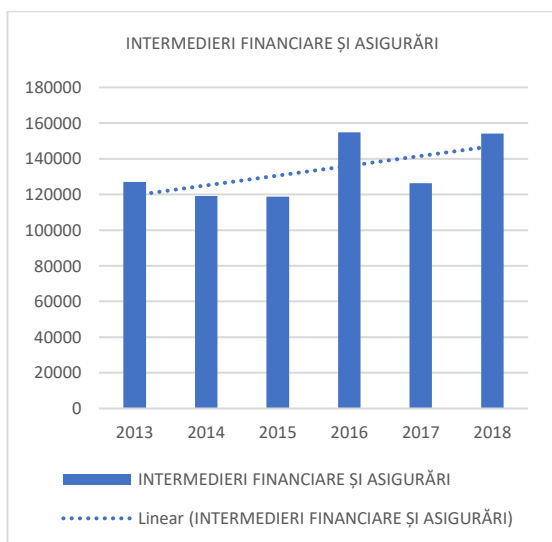
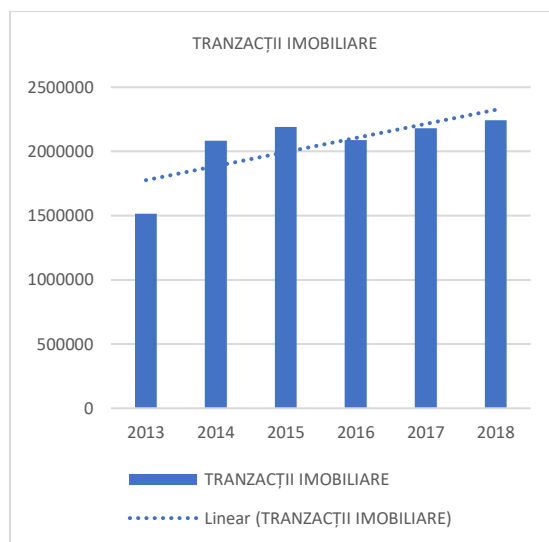
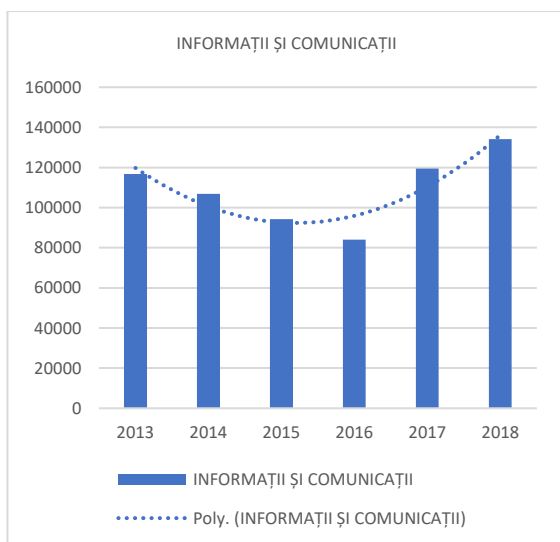
În graficele de mai jos a fost analizată evoluția în timp a productivității muncii înregistrată în Regiunea Sud-Est, pe fiecare activitate economică. Observăm faptul că între anii 2013 – 2018, acest indicator s-a aflat pe un trend pozitiv, pentru toate activitățile economice, cu excepția construcțiilor, unde, între productivitatea din 2013 și cea din 2018 este o reducere de 2,13%. Domeniile cu cele mai mari creșteri de productivitate a muncii între anii 2013 și 2018 au fost: activitățile de spectacole, culturale și recreative; alte activități de servicii (103%); agricultura, silvicultura și pescuitul (67%), administrația publică și apărarea; asigurările sociale din sistemul public; învățământul; sănătatea și asistența socială (79%).

Figura nr. 258 Productivitatea muncii, pe persoană ocupată, pe activități CAEN Rev.2, Regiunea Sud-Est, 2013 – 2018 (UM: lei/pers.)

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

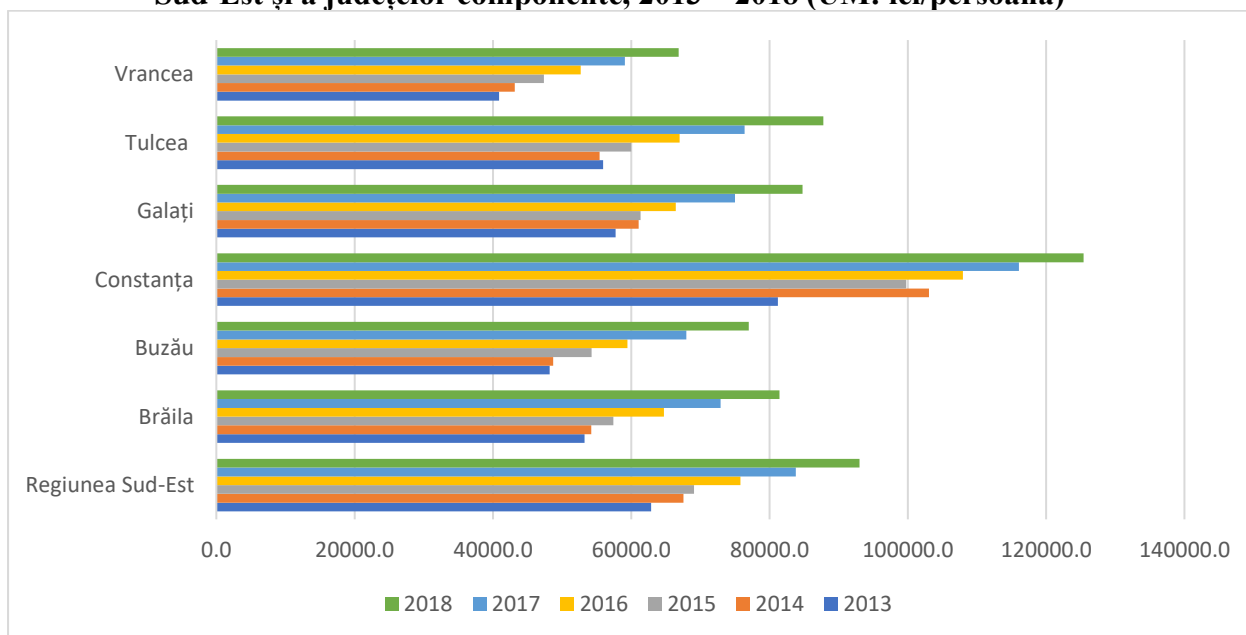
În ceea ce privește productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, se observă că cele mai mari valori au fost înregistrate în anul 2018 în județul Constanța, pornind de la 81.217 lei/persoană în 2013, și ajungând la 125.426,9 lei/persoană, reprezentând o creștere cu 54.4%. Cu toate acestea, cea mai mare creștere a productivității muncii în perioada analizată a fost înregistrată în județul Vrancea (63,5%). Cu toată această creștere, județul Vrancea rămâne însă pe ultimul loc în ceea ce privește valoarea productivității muncii pe persoană, aceasta fiind de 2 ori mai mică decât cea înregistrată în județul Constanța. O creștere semnificativă a productivității muncii a avut loc și în județul Tulcea, care dacă în 2013 pornea de la o valoare de doar 55.913,15 lei/persoană, ajungea în 2018 la 87.795,2 lei/persoană. Ca și în plan regional, și la nivel județean, creșterea indicatorului de productivitate a muncii se datorează atât creșterii valorii adăugate brute, cât și scăderii populației ocupate în toate județele analizate.

Figura nr. 259 Productivitatea muncii pe persoană ocupată, Regiunea Sud - Est, la nivel de județ, 2013 – 2018 (UM: lei/persoană)

	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Regiunea Sud-Est	62.881,26	67.531,52	69.074,82	75.785,55	83.786,65	93.025,9
Brăila	53.262,47	54.240,60	57.435,37	64.743,52	72.930,43	81.430,1
Buzău	48.185,29	48.725,84	54.264,58	59.447,34	67.984,19	76.998,7
Constanța	81.217,55	103.078,19	99.772,82	107.969,95	116.042,91	125.426,9
Galați	57.733,23	61.084,51	61.364,34	66.430,61	74.985,31	84.777,2
Tulcea	55.913,15	55.408,48	60.001,24	67.020,10	76.387,58	87.795,2
Vrancea	40.892,18	43.140,06	47.351,93	52.700,53	59.066,72	66.874,2

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

Figura nr. 260 Productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivelul Regiunii Sud-Est și a județelor componente, 2013 – 2018 (UM: lei/persoană)

Sursa: Prelucrare date INS, Conturi naționale regionale 2021

Analizând productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, pe activități ale economiei naționale (CAEN Rev.2), observăm că în anul 2018, cele mai mari valori ale productivității muncii au fost obținute în domeniul tranzacțiilor imobiliare, tendință observată și la nivel național.

În activitățile de agricultură, silvicultură și pescuit, județul Brăila înregistra cea mai mare productivitate (53.045 lei/persoană), mult mai mare decât media națională de 20.973 lei/persoană, fiind un județ cu o agricultură destul de tehnologizată, cu o valoare adăugată mai mare. O productivitate a muncii ridicată în activitățile agricole se înregistrează și în județele Tulcea, Constanța și Galați.

În industria extractivă, industria prelucrătoare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, județul Constanța înregistrează o productivitate a muncii foarte crescută în comparație cu celelalte județe din regiune (245.002 lei/persoană în 2018). La polul opus se află județele Brăila și Vrancea.

În domeniul construcțiilor, productivitatea muncii este similară în cele șase județe și comparabilă cu cea de la nivel național, de 77.265 lei/persoană în anul 2018.

În ceea ce privește activitățile de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante, productivitatea muncii diferă

de la un județ la altul. Cele mai mari valori se înregistrează în județele Constanța (99.808 lei/persoană) și Brăila (81.530 lei/persoană), județul Buzău înregistrând o productivitate scăzută în comparație cu media națională, dar și cu celelalte județe din regiune.

În activitățile de informații și comunicații, județul Tulcea avea la nivelul anului 2018 cea mai ridicată productivitate a muncii (206.167 lei/persoană), urmat de județul Constanța. La polul opus se află județul Galați (121.759 lei /persoană).

În ceea ce privește activitățile profesionale, științifice și tehnice; activitățile de servicii administrative și activitățile de servicii suport, productivitatea muncii nu diferă mult între județele din Regiunea Sud-Est (media la nivelul regiunii este de 95.841 lei/persoană în anul 2018), dar este cu mult mai redusă decât cea înregistrată la nivel național, unde în anul 2018 era de 187.856 lei/persoană.

În intermedierele financiare și asigurări, așa cum observăm în graficul de mai jos, județele Vrancea și Buzău au cea mai mare productivitate a muncii din regiune, urmate de Constanța, Brăila, Galați și Tulcea, județul cu cea mai scăzută productivitate. Comparând însă productivitatea acestor județe cu cea la nivel național, observăm un nivel foarte scăzut în Regiunea Sud-Est.

În ceea ce privește productivitatea muncii în tranzacțiile imobiliare, județele Tulcea, Buzău și Vrancea au o productivitate foarte mare a muncii, mult peste productivitatea națională de 2.783.578 lei/persoană la nivelul anului 2018. Acest lucru se datorează în special numărului mic de persoane ocupate în domeniu, dar și valorii adăugate brute ridicate.

Dacă analizăm productivitatea muncii în județele Regiunii Sud-Est pentru activitățile de Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială, putem observa diferențe mari de productivitate a muncii de la un județ la altul. Astfel, cele mai ridicate valori se înregistrează în județele Constanța și Brăila, iar cele mai reduse în județele Buzău (119.078 lei/persoană) și Vrancea (117.089 lei/persoană). Totuși, chiar și aceste valori ale productivității muncii sunt peste media națională de 108.936 lei/persoană.

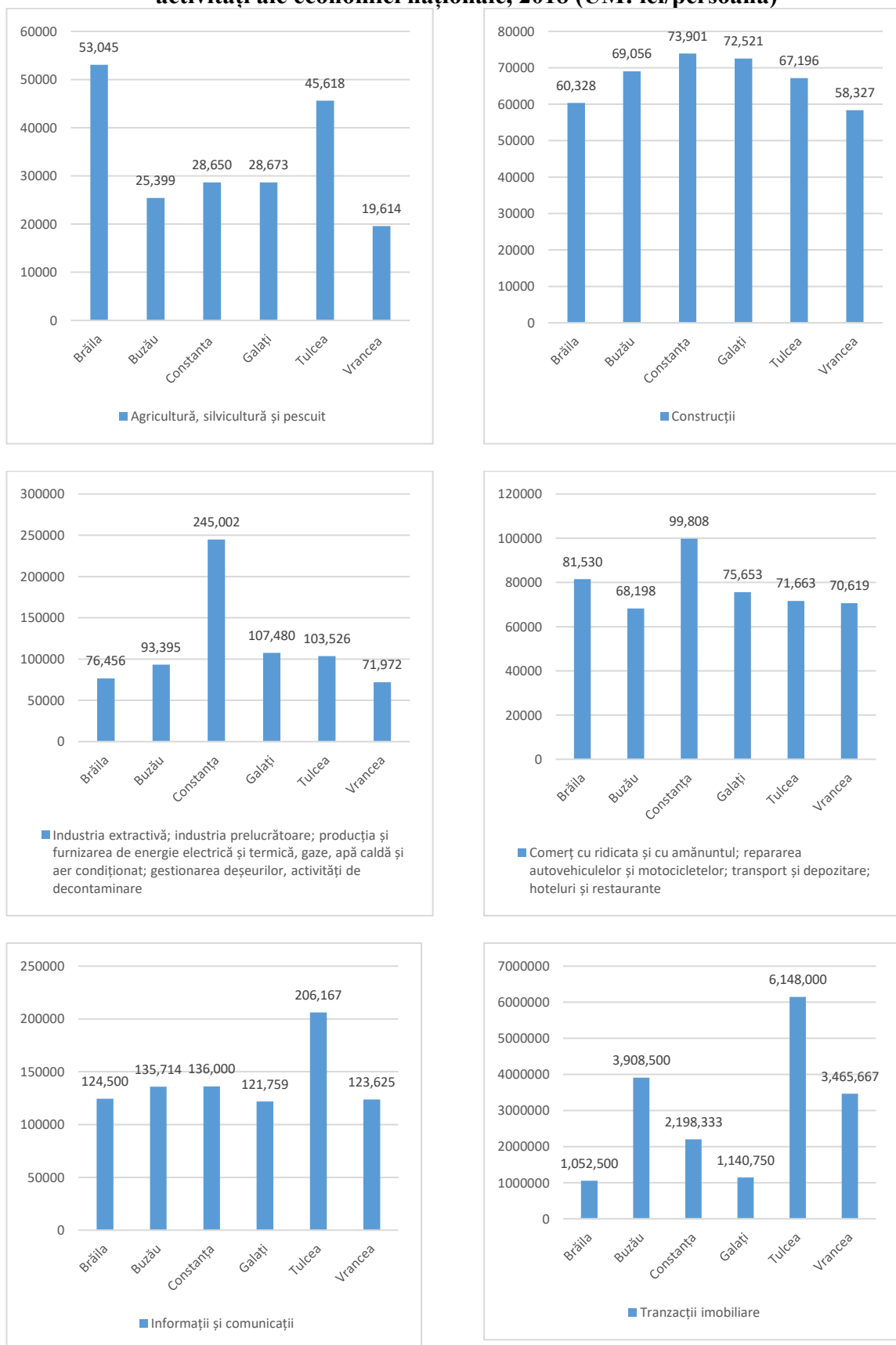
În concluzie, analizând productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivel regional și județean, observăm o tendință de creștere față de anii anteriori, la nivelul tuturor activităților economice derulate.

Figura nr. 261 Productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivel județean, pe activități ale economiei naționale, 2018, (UM: lei/persoană)

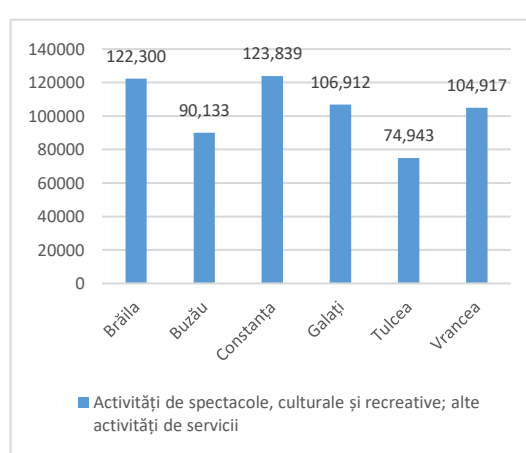
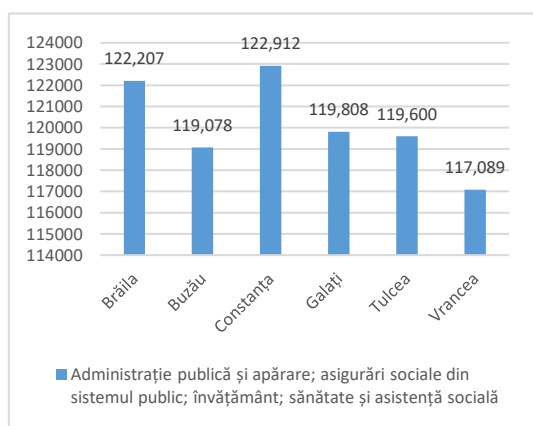
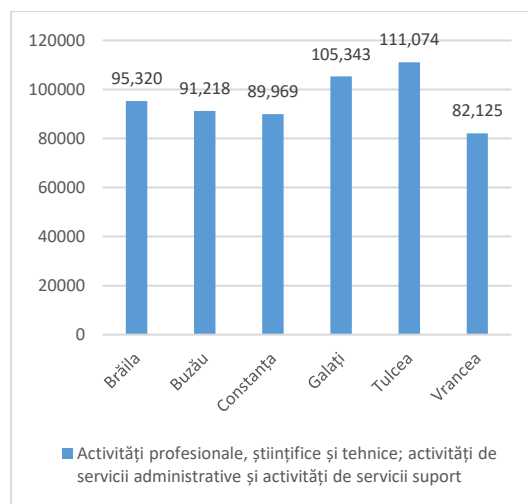
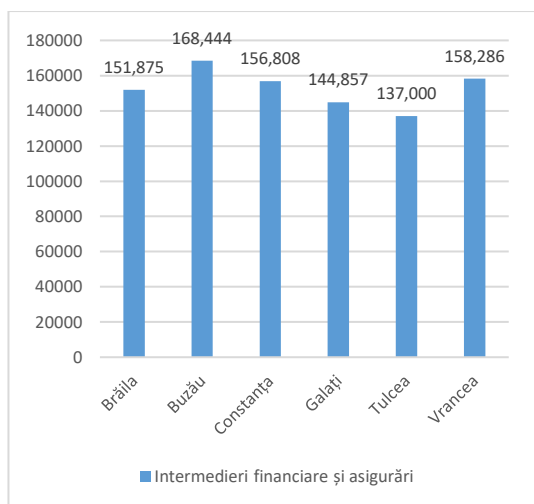
CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea
Agricultură, silvicultură și pescuit	53.045,30	25.398,51	28.649,79	28.672,81	45.617,78	19.613,54
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; deșeurilor, activități de decontaminare	76.455,83	93.394,87	245.001,99	107.479,77	103.526,32	71.972,32
Construcții	60.328,47	69.056,34	73.901,16	72.521,47	67.196,43	58.326,53
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	81.529,91	68.198,14	99.808,14	75.652,96	71.662,50	70.619,05
Informații și comunicații	124.500,00	135.714,29	136.000,00	121.758,62	206.166,67	123.625,00
Intermedieri financiare și asigurări	151.875,00	168.444,44	156.807,69	144.857,14	137.000,00	158.285,71
Tranzacții imobiliare	1.052.500,00	3.908.500,00	2.198.333,33	1.140.750,00	6.148.000,00	3.465.666,67
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	95.320,00	91.218,18	89.969,14	105.342,59	111.074,07	82.125,00
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	122.207,14	119.078,31	122.911,85	119.807,69	119.600,00	117.089,04
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	122.300,00	90.133,33	123.838,71	106.912,28	74.942,86	104.916,67

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică (Tempo Online și Conturi Naționale Regionale) 2021

Figura nr. 262 Productivitatea muncii pe persoană ocupată la nivel județean, pe activități ale economiei naționale, 2018 (UM: lei/persoană)

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Sursa: Prelucrare date - Institutul Național de Statistică (Tempo Online și Conturi Naționale Regionale) 2021

2.7.5 Cercetare, dezvoltare, inovare

Cercetarea, dezvoltarea și inovarea (CDI) joacă un rol esențial în generarea unei creșteri economice sustenabile și în crearea de locuri de muncă pe termen lung. Prin producerea de noi cunoștințe, cercetarea este esențială pentru dezvoltarea de noi produse, procese și servicii inovatoare, care permit creșterea productivității, a competitivității industriale și, în cele din urmă, a prosperității întregii societăți.

Pentru a impulsiona activitatea CDI din țara noastră, la nivel național au fost creionate o serie de strategii destinate susținerii activităților de cercetare și inovare: **Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020**, **Strategii Regionale pentru Specializare Inteligentă**, urmând ca în perioada următoare să fie finalizate și **Strategia Națională de Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNSI)** și **Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2021-2027 (SNCDI)**.

Activitatea CDI din România mai are pași importanți de recuperat în comparație cu alte țări ale Uniunii Europene, gradul de inovare din țara noastră fiind în continuare redus. Astfel, potrivit European and Regional Innovation Scoreboards 2021, România și toate regiunile componente se află în categoria ”inovatori emergenți”, țara noastră aflându-se pe ultimul loc din Uniunea Europeană din perspectiva Summary Innovation Index, cu o valoare de doar 35,09. Cele mai inovative țări din Europa sunt Elveția, Suedia, Finlanda, Danemarca și Belgia.

La nivel regional, cea mai mare valoare a acestui index este înregistrată în Regiunea București – Ilfov (65,38), urmată la distanță semnificativă de Regiunea Nord-Vest (36,04) și Regiunea Vest (34,82). Regiunea Sud-Est se află pe penultimul loc în țara noastră din perspectiva inovării, cu o valoare a indexului de doar 19,97, în scădere față de anul 2020 (20,49). Pe ultimul loc din perspectiva acestui indicator se află Regiunea Sud-Vest Oltenia (19,21).

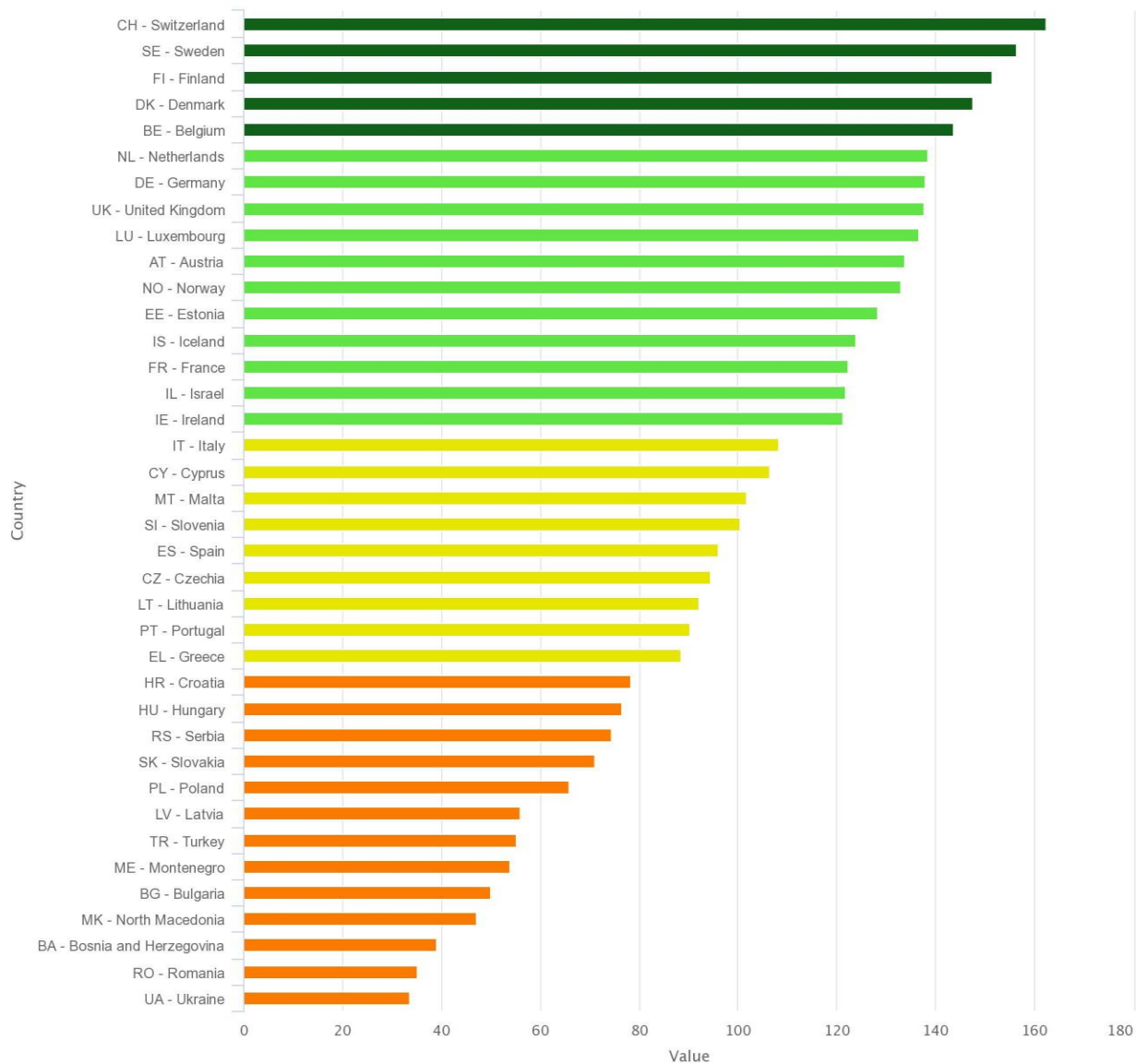
De altfel, un raport privind factorii care obstrucționează inovarea în țara noastră, realizat în cadrul proiectului SIPOCA 592 (Beneficiar: Ministerul Cercetării și Inovării, Partener: Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI)), relevă faptul că în România există bariere severe în calea procesului de inovare, sistemice, prezente la nivelul întregii societăți: subfinanțarea cronică a activităților CDI, lipsa unor resurse umane înalt calificate, volatilitatea și impredictibilitatea cadrului legal.

În continuare va fi realizată o analiză a principalilor indicatori referitori la activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare la nivel național și regional, cu accent pe evoluția lor la nivelul Regiunii Sud-Est.

Figura nr. 263   **Indexul privind inovarea la nivel european**
 0 Summary Innovation Index

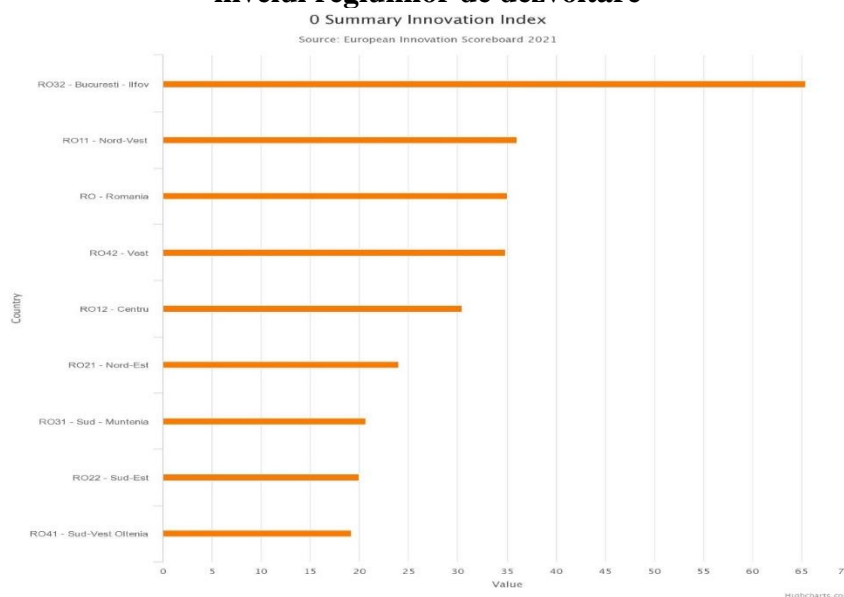
Source: European Innovation Scoreboard 2021

Highcharts.com

Sursa: European Innovation Scoreboard 2021

Figura nr. 264 Indexul privind inovarea, valori înregistrate în România și la nivelul regiunilor de dezvoltare

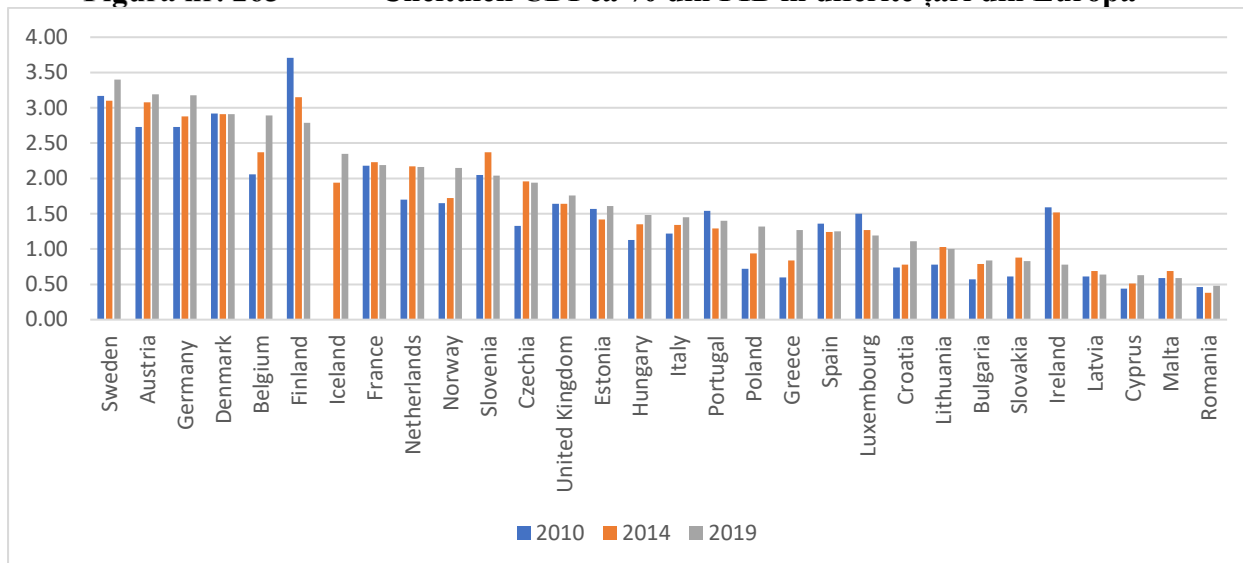
Sursa: European Innovation Scoreboard 2021

Cheltuielile cu activitatea de cercetare-dezvoltare

Cheltuielile cu activitatea de cercetare – dezvoltare reprezintă un indicator foarte relevant pentru activitatea CDI întrucât indică nivelul de interes al actorilor implicați pentru noi descoperiri, inovare, avans tehnologic.

Cheltuielile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în România au fost în anul 2019 de 1.067,442 milioane euro, reprezentând 0,48% din PIB. În Uniunea Europeană, țările care acordă cea mai mare atenție activității de cercetare - dezvoltare erau în 2019 Suedia (3,4%), Austria (3,19%), Germania (3,18%) și Danemarca (2,91%). La polul opus, pe lângă România se află state precum Malta (0,59%), Cipru (0,63%) și Letonia (0,64%). Analizând evoluția cheltuielilor cu activitatea de cercetare – dezvoltare și inovare, observăm că dacă în 2010 acestea reprezentau 0,46% din PIB, în 2014 scăzuseră la 0,38% din PIB, pentru a avea o ușoară revenire între 2014 – 2019 (0,48%). Este evident că, pentru a putea avea o activitate de cercetare comparabilă cu țările dezvoltate din Europa, țara noastră ar trebui să aloce fonduri consistente acestei activități.

Figura nr. 265 Cheltuieli CDI ca % din PIB în diferite țări din Europa

Sursa: Eurostat, 2021

La nivel național, cheltuielile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare au crescut constant în perioada de analiză 2010 – 2019, raportat la 2010 creșterea fiind cu peste 109%. Cu toate acestea, țara noastră rămâne ultima din UE raportat la valoarea cheltuielilor CDI.

Figura nr. 266 Evoluția cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, la nivel național, 2010 – 2019 (UM: mii lei)

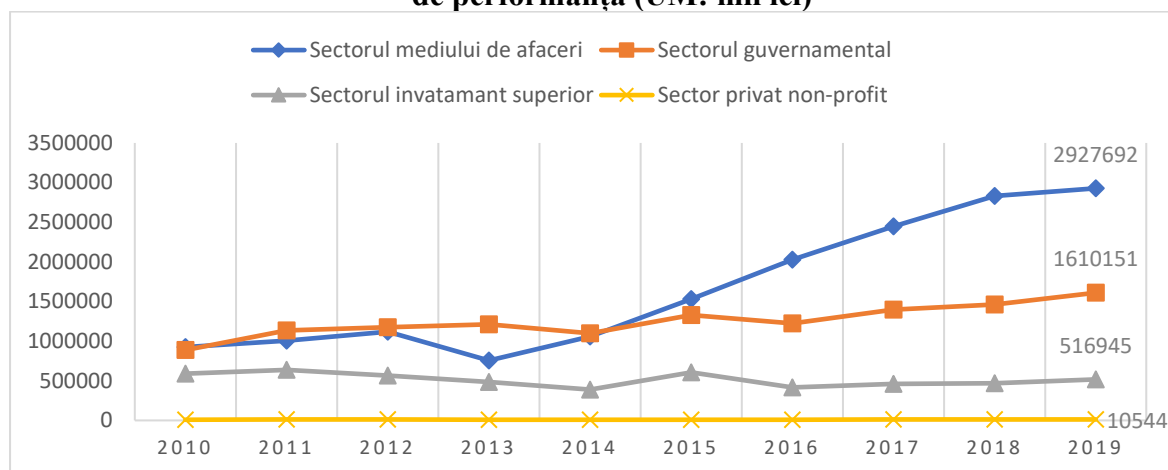

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând acest indicator pe sectoare de performanță observăm că, dacă între 2010 – 2014, cheltuielile realizate în sectorul guvernamental excedau mediul de afaceri, din 2014 până în 2019, cheltuielile realizate de mediul de afaceri au depășit cu mult sectorul guvernamental, ajungând la o valoare de 2.927.692 mii lei. De asemenea, din graficul de mai jos putem constata faptul că cheltuielile CDI din sectorul guvernamental se află pe un ușor trend pozitiv, față de anul 2010 crescând cu 81%. Cheltuielile CDI din sectorul de învățământ superior au cunoscut

diverse variații în perioada analizată, crescând de la 591.324 mii lei în 2010, la un maxim de 637.208 mii lei în 2011, pentru ca între 2015 și 2019 să scadă din nou ajungând la 516.945 mii lei. Cheltuielile CDI din sectorul privat non-profit rămân la valori foarte scăzute, înregistrând o evoluție ușor negativă între 2017 – 2019.

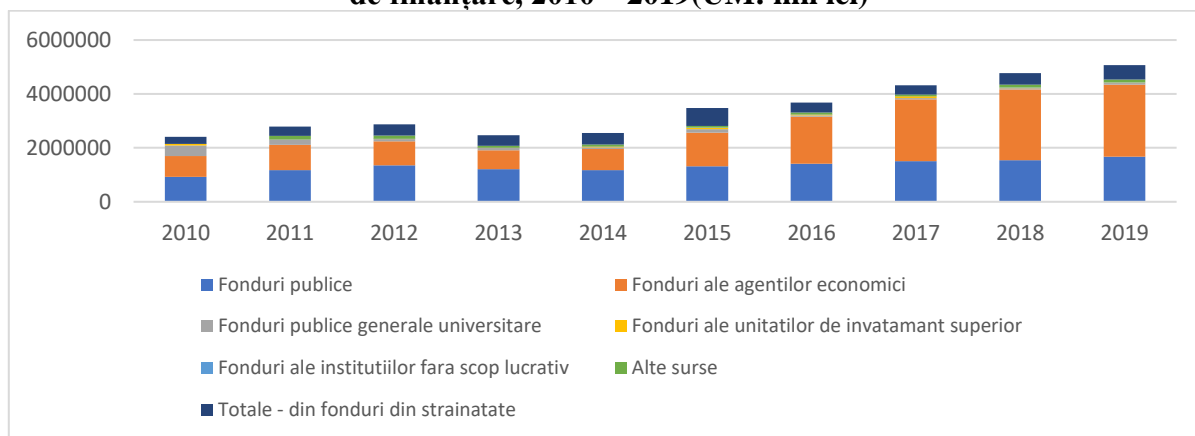
Figura nr. 267 Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare pe sectoare de performanță (UM: mii lei)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În ceea ce privește sursa de finanțare a acestor cheltuieli, în ultimii 5 ani de analiză, fondurile agenților economici au depășit fondurile publice destinate activităților CDI, raportat la anul 2010, creșterea fiind de peste 242%. Valoarea acestor fonduri ajungea în 2019 la 2.664.880 mii lei, comparativ cu doar 1.676.872 mii lei fonduri publice. În aceeași perioadă, fondurile publice generale universitare au scăzut cu 83%, înregistrând o valoare de 65.205 mii lei în anul 2019. În ceea ce privește fondurile unităților de învățământ superior, acestea au cunoscut un maxim de 68.403 mii lei în anul 2017, pentru a scădea drastic în 2019 la doar 13.601 mii lei. Totalul fondurilor din străinătate destinate cercetării au crescut în perioada de analiză, înregistrând un maxim în anul 2015 (668.515 mii lei).

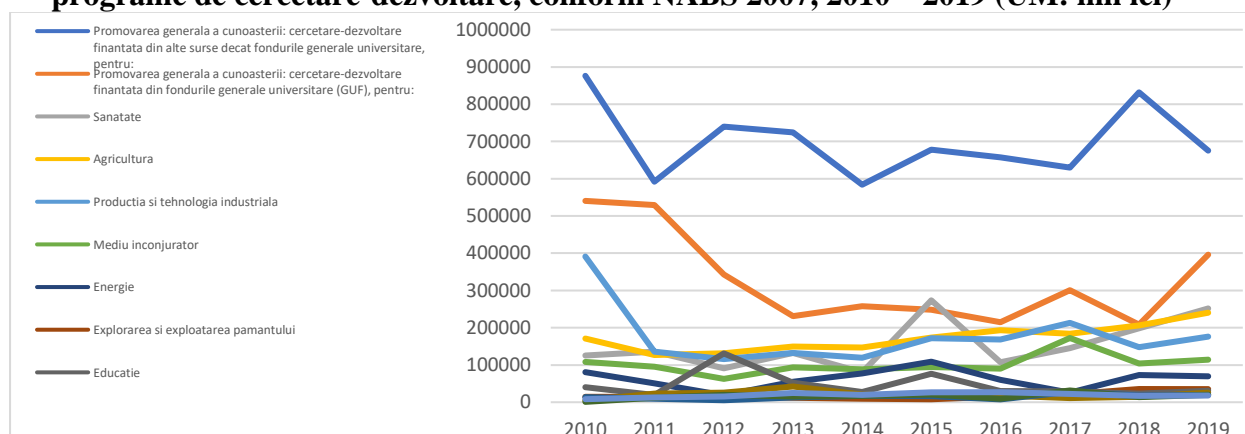
Figura nr. 268 Cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare pe surse de finanțare, 2010 – 2019(UM: mii lei)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analiza cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe tipuri de programe de cercetare-dezvoltare, conform NABS 2007, relevă faptul că în perioada 2010– 2019, cele mai multe investiții în activități CDI au fost realizate în activitățile: Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din alte surse decât fondurile generale universitare (675.045 mii lei în 2019) și Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din fondurile generale universitare (GUF) (395.816 mii lei în 2019). Un trend ascendent înregistrează și cheltuielile CDI realizate în sănătate și agricultură. La polul opus, cele mai mici cheltuieli CDI din țara noastră se realizează în explorarea și exploatarea spațiului și în cultură, activități recreative, religie și mass-media.

Figura nr. 269 Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare pe tipuri de programe de cercetare-dezvoltare, conform NABS 2007, 2010 – 2019 (UM: mii lei)

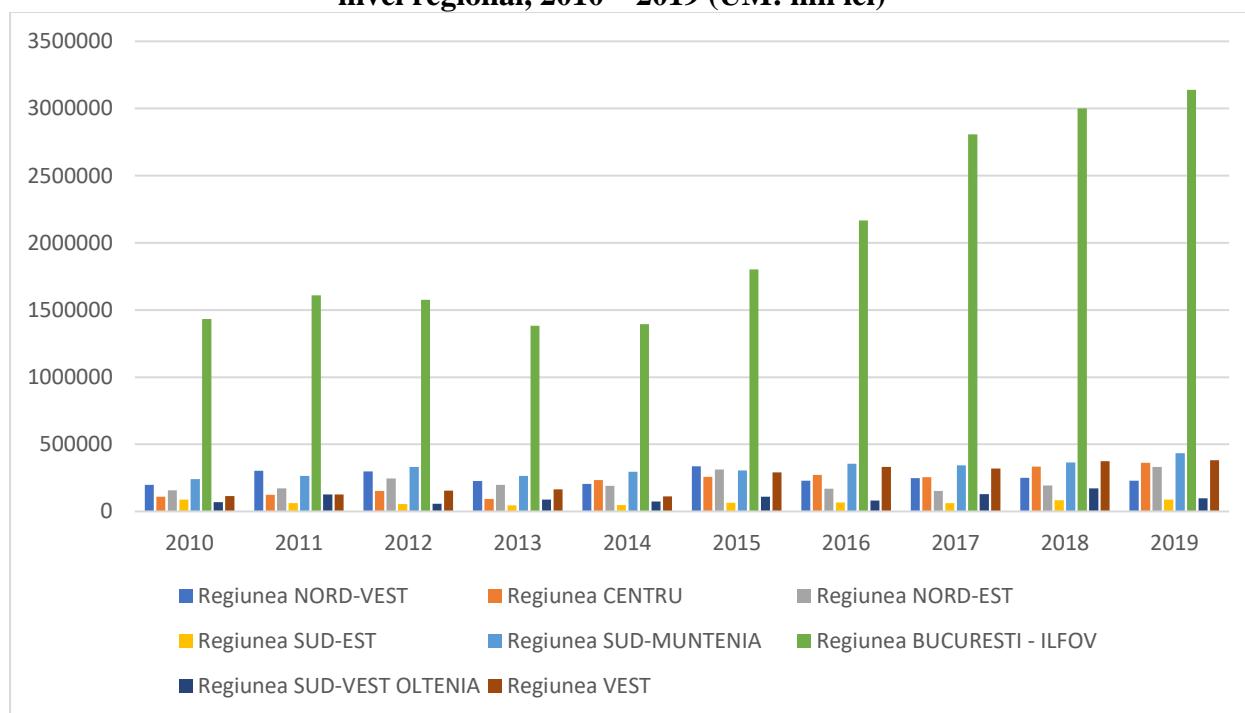
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În plan regional, cheltuielile din activitatea de cercetare-dezvoltare sunt pe un trend crescător în perioada de analiză. Față de anul anterior, în anul 2019 aceste cheltuieli au crescut în toate regiunile, cu excepția regiunilor Nord-Vest și Sud-Vest Oltenia. Regiunea București-Ilfov

rămâne în topul cheltuielilor alocate CDI, cu o creștere semnificativă de 119% în perioada analizată, ajungând la 3.138.318 mii lei.

Regiunea Sud-Est rămâne în continuare regiunea care înregistrează cele mai mici cheltuieli din activitatea de cercetare – dezvoltare, între 2010 – 2017 fiind pe un trend descendent, pentru a mai crește ușor în 2018 și 2019. În 2019, cheltuielile CDI realizate în Regiunea Sud-Est reprezentau doar 1,74% din totalul cheltuielilor CDI naționale, fiind de 88.216 mii lei.

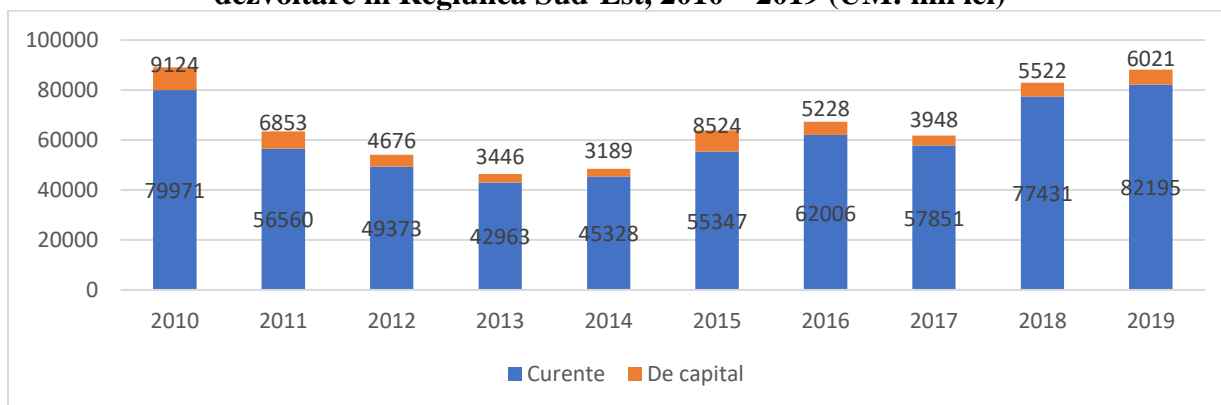
Figura nr. 270 Evoluția cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: mii lei)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Din cheltuielile din activitatea de cercetare – dezvoltare la nivel regional, circa 90% sunt cheltuieli curente, restul fiind cheltuieli de capital. Această situație se regăsește la nivelul întregii perioade supuse analizei, anii 2010–2019.

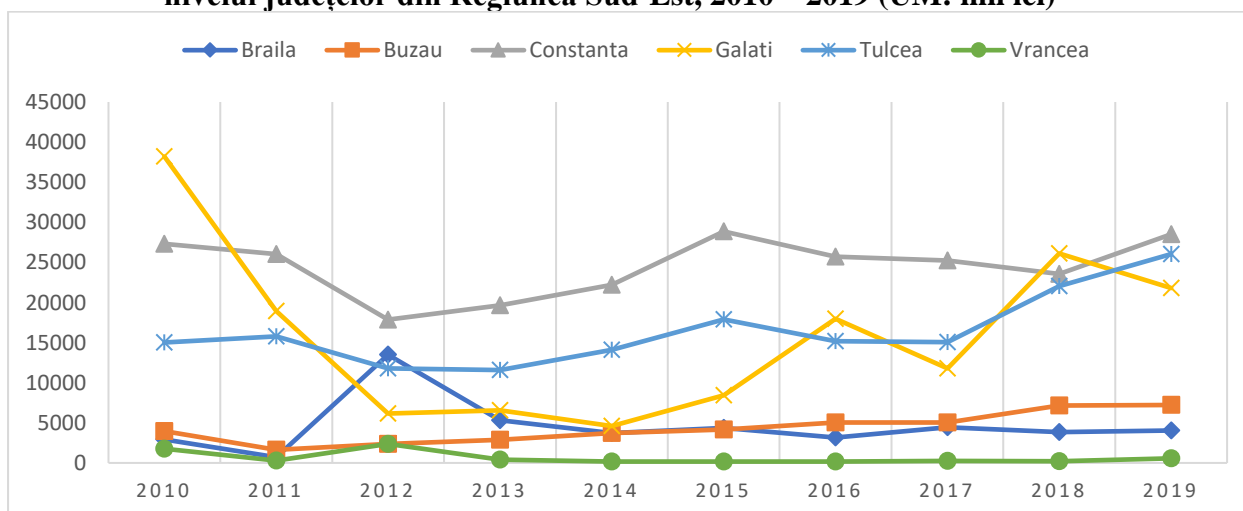
Figura nr. 271 Cheltuieli curente și de capital din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: mii lei)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Analizând aceste cheltuieli la nivel județean, constatăm că în perioada de analiză au existat fluctuații foarte mari ale cheltuielilor în județul Galați, acestea reducându-se abrupt între 2010 – 2014, cu o ușoară revenire în următorii ani, valoarea din 2019 ridicându-se la 21.813 mii lei, în scădere față de 2018. Județele cu cele mai mari cheltuieli CDI erau, în anul 2019, Constanța (28.525 mii lei) și Tulcea (26.042 mii lei). La polul opus, cele mai mici cheltuieli CDI se înregistrau în Vrancea (572 mii lei). Graficul de mai jos prezintă situația cheltuielilor cu activitatea de cercetare-dezvoltare la nivelul fiecărui județ din Regiunea Sud-Est, evidențiind diferențele înregistrate între județe, pe parcursul intervalului temporal 2010-2019.

Figura nr. 272 Evoluția cheltuielilor cu activitatea de cercetare-dezvoltare la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: mii lei)

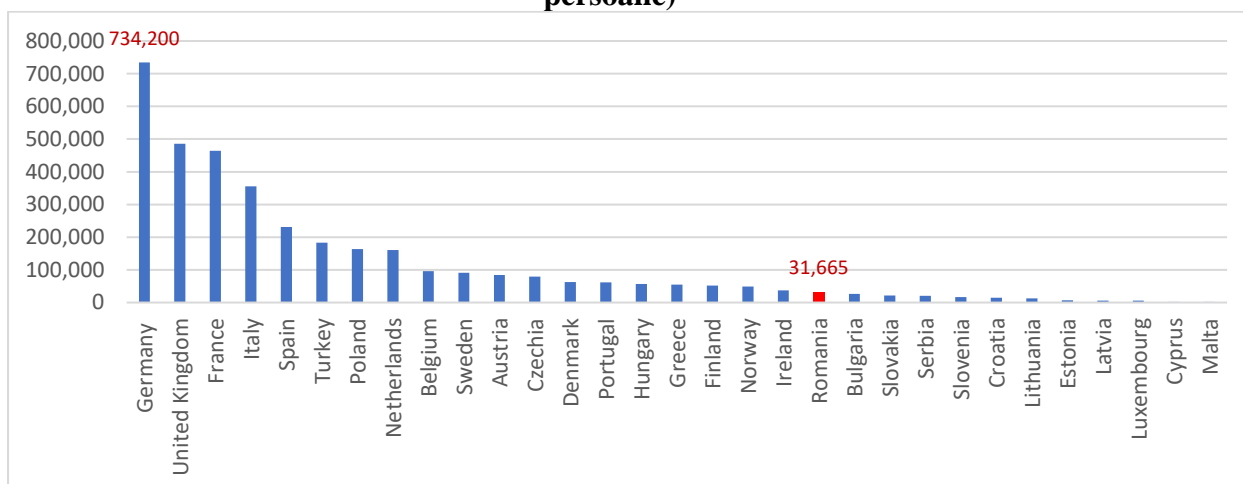

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Personalul din activitatea de cercetare-dezvoltare

Activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare a unei țări sau regiuni este dependentă atât de nivelul cheltuielilor alocate, cât și de personalul implicat în aceste activități și competențele deținute. În anul 2019, la nivelul UE 27 erau 2.929.295 persoane implicate în activități CDI, număr aflat în creștere față de anii anteriori. Cei mai mulți angajați în domeniul CDI erau în Germania, Marea Britanie, Franța și Italia, iar cei mai puțini în Malta, Cipru, Luxemburg și Letonia. Potrivit datelor Eurostat, România avea în 2019 un număr de 31.665 de angajați în activități de cercetare-dezvoltare, număr aflat în scădere față de anul anterior cu 268 de persoane.

Figura nr. 273 Personal și cercetători implicați în activității CDI, 2019 (UM: nr. persoane)

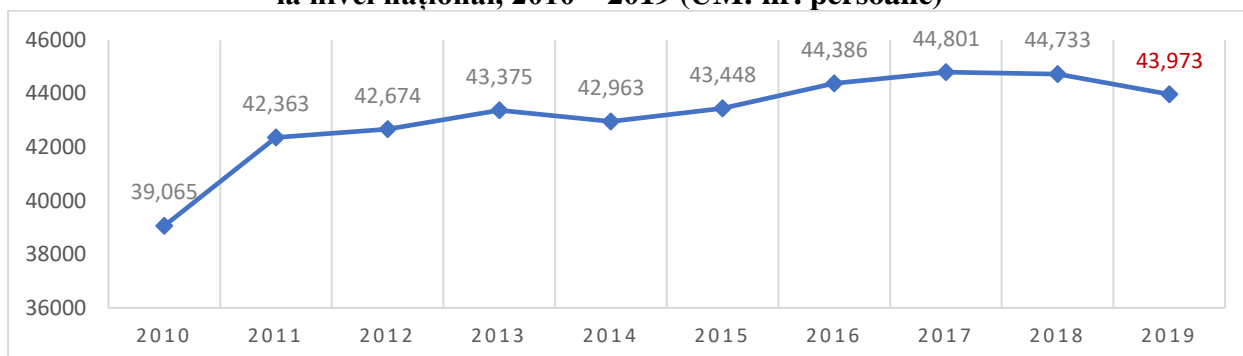

Sursa: prelucrare date Eurostat, 2021

La nivel național, datele Institutului Național de Statistică relevă faptul că numărul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare este unul constant, variațiile fiind mici începând cu anul 2016, înregistrându-se o stabilizare în jurul valorii de 44.000, așa cum se poate observa în graficul de mai jos. Cea mai mare creștere a numărului de salariați la nivel național s-a înregistrat între anii 2010-2011, când 3.298 de noi salariați s-au alăturat domeniului cercetare-dezvoltare. Pentru ultima perioada analizată, 2018-2019, numărul salariaților a înregistrat o scădere de 760 de persoane. Graficul de mai jos urmărește numărul salariaților, ilustrând diferențele apărute de la an la altul, începând cu 2010 până în 2019.

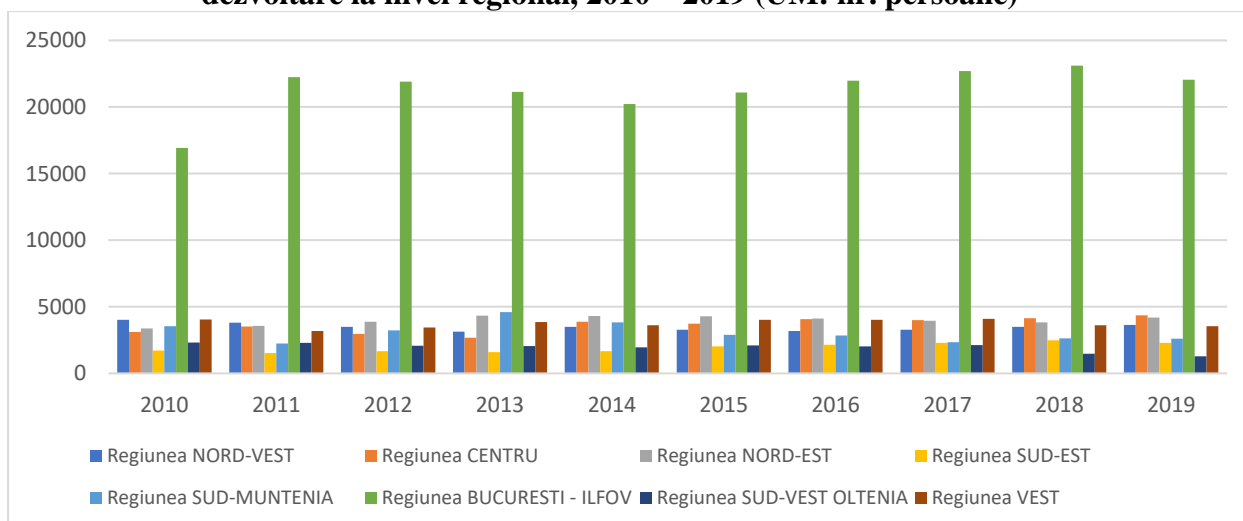
Figura nr. 274 Evoluția numărului salariaților din domeniul cercetare-dezvoltare la nivel național, 2010 – 2019 (UM: nr. persoane)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

La nivel regional, cel mai mare număr al salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare se înregistrează în Regiunea București – Ilfov (22.059 salariați în 2019), regiune caracterizată și de un număr mare de instituții de cercetare și universități. La distanță semnificativă ca număr de salariați CD se află Regiunile Centru (4.352 salariați) și Nord – Est (4.201 salariați). Regiunea Sud-Est se află pe penultimul loc la nivel național în ceea ce privește acest indicator, cu 2.283 de salariați. Între 2010 – 2018, numărul acestora a cunoscut o creștere continuă, urmată de o scădere în 2019. Graficul și tabelul de mai jos prezintă numărul de salariați din activitatea CD, de la nivelul Regiunii Sud Est. Pentru a evidenția evoluția numărului de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare, graficul de mai jos urmărește valorile înregistrate între anii 2010 și 2019.

Figura nr. 275 Evoluția numărului de salariați din activitatea cercetare-dezvoltare la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: nr. persoane)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Tabel nr. 69 Numărul de salariați din activitatea cercetare – dezvoltare la nivel regional, 2010 -2019 (UM: nr. persoane)

Regiunea de dezvoltare	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea NORD-VEST	4.018	3.809	3.503	3.137	3.485	3.277	3.175	3.280	3.484	3.639
Regiunea CENTRU	3.113	3.526	2.973	2.683	3.885	3.728	4.072	4.000	4.140	4.352
Regiunea NORD-EST	3.376	3.561	3.876	4.328	4.319	4.298	4.129	3.947	3.821	4.201
Regiunea SUD-EST	1.713	1.515	1.655	1.583	1.656	2.023	2.150	2.290	2.479	2.283
Regiunea SUD-MUNTENIA	3.543	2.253	3.236	4.595	3.826	2.902	2.836	2.344	2.631	2.613
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	16.932	22.234	21.902	21.128	20.212	21.088	21.968	22.709	23.095	22.059
Regiunea SUD-VEST OLTEŢIA	2.315	2.282	2.076	2.058	1.960	2.101	2.025	2.132	1.464	1.277
Regiunea VEST	4.055	3.183	3.453	3.863	3.620	4.031	4.031	4.099	3.619	3.549

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Prelucrarea datelor de la nivel judeţean indică faptul că cei mai mulţi salariaţi din activitatea de cercetare – dezvoltare se află în judeţele Constanţa şi Galaţi, fapt datorat şi existenţei centrelor universitare. Dacă în Constanţa numărul acestora a crescut constant în ultimii 10 ani supuşi analizei, în Galaţi acest număr a variat destul de mult, între 2018 şi 2019 înregistrându-se o reducere cu 246 de persoane. Şi în judeţul Tulcea se observă o creştere uşoară a numărului de salariaţi CD, de la 127 în 2010, la 218 în 2019. Judeţele cu cei mai puţini salariaţi CD sunt Buzău, Brăila şi Vrancea.

În ceea ce priveşte numărul salariaţilor din activitatea de cercetare – dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile, observăm în tabelul de mai jos că Regiunea Sud-Est se află pe locul 6 la nivel naţional, cu 23,9 salariaţi, mult sub media naţională, de 51,8 salariaţi. Regiunea cea mai bine reprezentată este Bucureşti – Ilfov, aici densitatea organizaţiilor cu activitate CDI fiind mult mai mare.

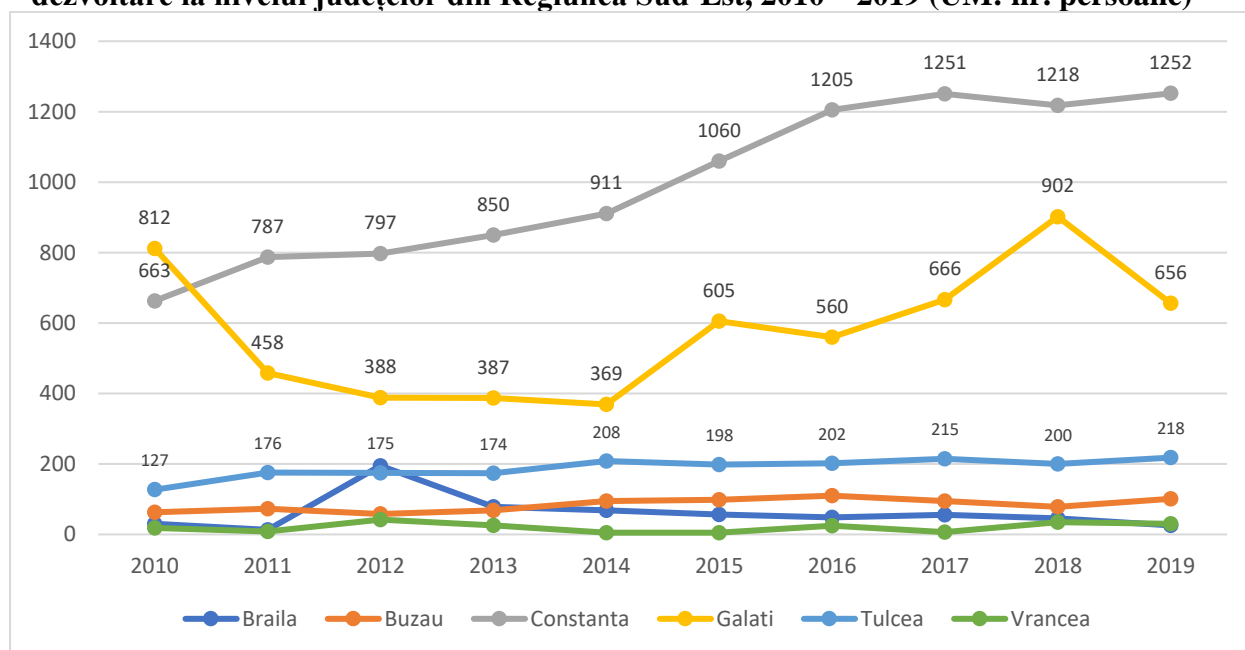
Tabel nr. 70 Salariaţii din activitatea de cercetare-dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile

Salariaţii din activitatea de cercetare-dezvoltare la 10000 persoane ocupate civile	2018	2019
TOTAL	53,2	51,8
Nord - Vest	29,5	30,5
Centru	39,4	41,2
Nord - Est	33,7	36,7

Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare la 10000 persoane ocupate civile	2018	2019
Sud - Est	26,1	23,9
Brăila	3,9	2,2
Buzău	4,9	6,3
Constanța	42,8	43,6
Galați	50,6	36,6
Tulcea	25,3	27,3
Vrancea	2,7	2,3
Sud - Muntenia	23,8	23,6
București - Ilfov	168,2	154,8
Sud - Vest Oltenia	18,8	16,3
Vest	43,6	42,9

Sursa: INS 2021

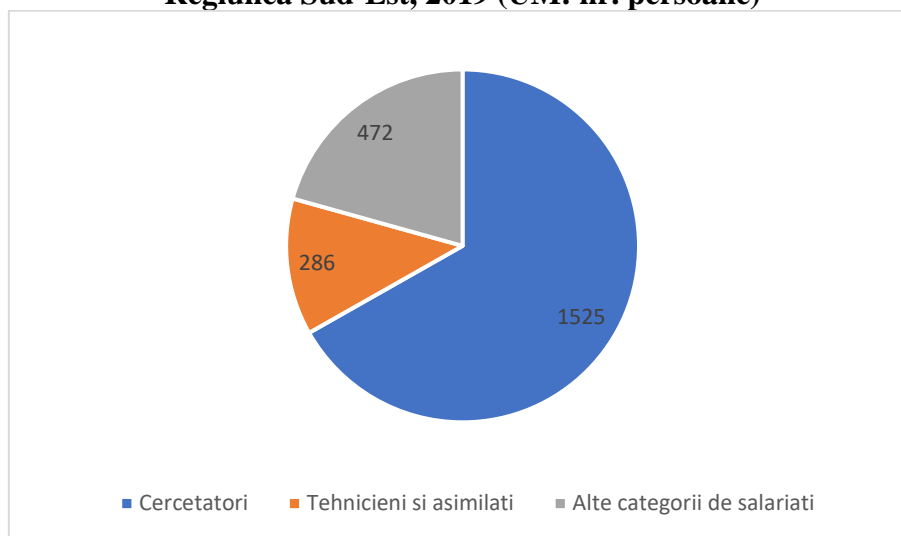
Figura nr. 276 Evoluția numărului de salariați din activitatea cercetare-dezvoltare la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: nr. persoane)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Din totalul salariaților din activitate de cercetare – dezvoltare la nivelul Regiunii Sud-Est, în 2019, 66,79% erau cercetători, 20,67% erau tehnicieni și asimilați și 12,52% erau alte categorii de salariați.

Figura nr. 277   **Structura salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare, Regiunea Sud-Est, 2019 (UM: nr. persoane)**

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Brevete de invenție, desene și modele, mărci

Măsura în care o țară inovează este evidențiată și de numărul de brevete de invenție, cereri de înregistrare a desenelor/ modelelor, precum și numărul cererilor de înregistrare a mărcilor.

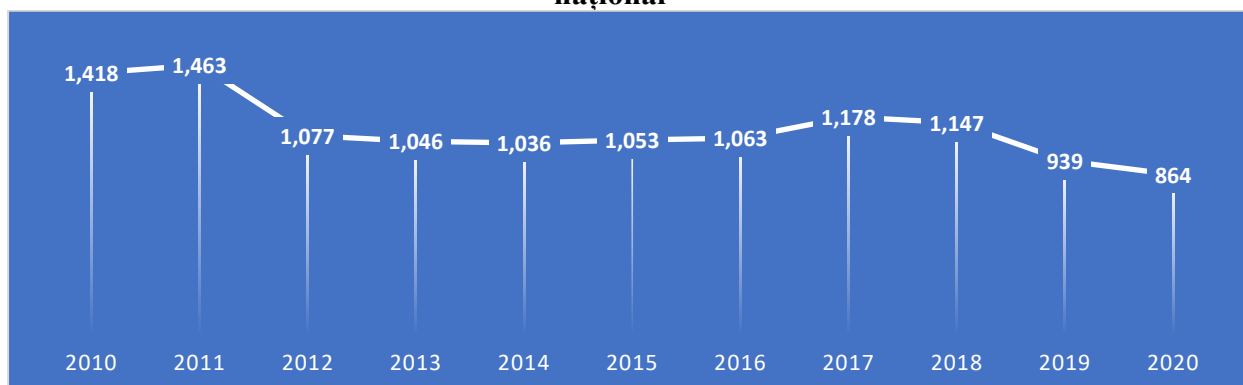
Brevetul de invenție reprezintă un contract prin care dreptul de folosire sau tranzacționare a unei invenții revine exclusiv autorului ei. Conform OSIM, brevetul de invenție oferă titularului dreptul de a interzice părților terțe să întreprindă, fără acordul său, următoarele:

- în cazul produselor, fabricarea, comercializarea, oferirea spre vânzare, folosirea, importul sau stocarea, în vederea comercializării, oferirii spre vânzare sau folosirii;
- în cazul procedeelor sau metodelor, folosirea acestora.

La nivel național, dinamica numărului cererilor de brevete de invenție este redată în graficul de mai jos. Se poate observa că din 2010 numărul cererilor este pe un trend descendent, în anul 2020 înregistrându-se doar 864 de cereri.

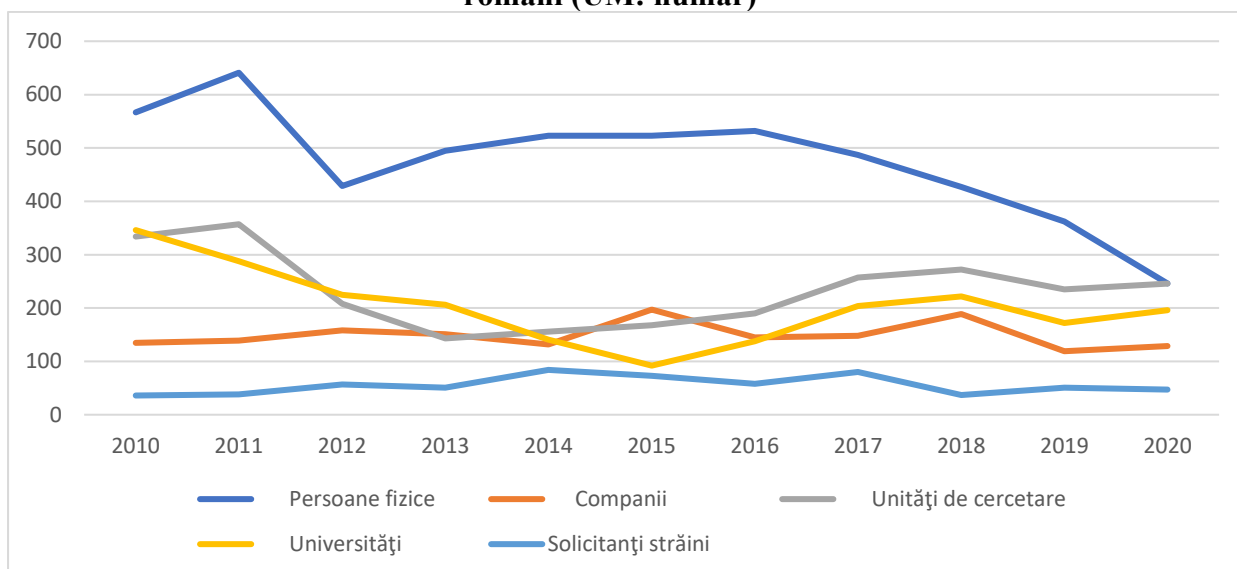
Analizând datele pe categorii de solicitanți, se observă că 94,5% sunt solicitanți români, iar dintre aceștia cea mai mare pondere o au persoanele fizice și unitățile de cercetare (246 cereri în 2020). Următoarea categorie a solicitanților români ca număr de cereri de brevete de invenție este cea a universităților (196 cereri în 2020). Graficele următoare ilustrează evoluția numărului de cereri de brevete de invenție, începând cu anul 2010, până în anul 2020, la nivel național și pe categorii de solicitanți.

Figura nr. 278 Evoluția numărului cererilor de brevete de invenție la nivel național

Sursa: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), 2021

Figura nr. 279 Cereri de brevet de invenție repartizate pe categorii de solicitanți români (UM: număr)

Sursa: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), 2021

Tabel nr. 71 Cereri de brevet de invenție repartizate pe categorii de solicitanți, 2010-2020 (UM: număr)

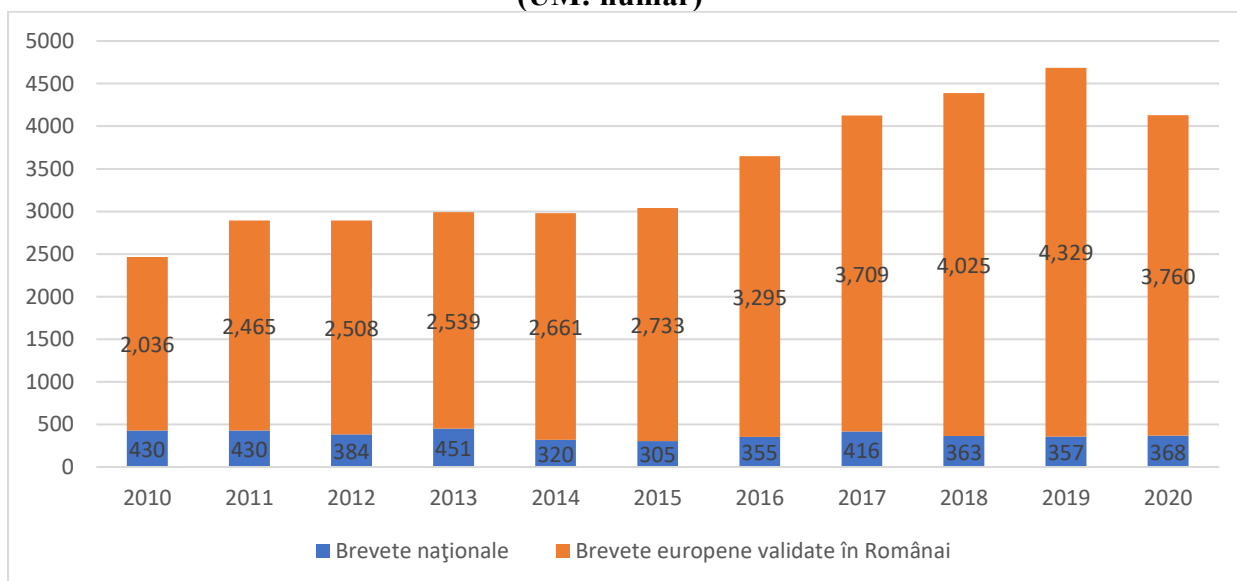
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total cereri	1.418	1.463	1.077	1.046	1.036	1.053	1.063	1.178	1.147	939	864
Solicitanți români:											
Persoane fizice	567	641	429	495	523	523	532	487	427	362	246
Companii	135	139	158	151	132	197	145	148	189	119	129
Unități de cercetare	334	357	208	143	156	168	190	257	272	235	246

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Universități	346	288	225	206	141	92	138	204	222	172	196
Solicitanți străini	36	38	57	51	84	73	58	80	37	51	47

Sursa: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), 2021

Nu toate cererile de brevete sunt și acordate, o parte neîndeplinind condițiile necesare. Observăm în graficul de mai jos că în 2020 au fost acordate doar 368 de brevete. De asemenea, un indicator important pentru a înțelege evoluția contextului național din domeniul cercetării – dezvoltării inovării este numărul de brevete europene validate în România. Încă din 2010, numărul acestora s-a aflat în continuă creștere, până în anul 2020, când pe fondul pandemiei de COVID-19 s-a înregistrat o scădere a numărului acestora. Cu toate acestea, un număr de 3.760 de brevete europene au fost validate. Se poate remarca faptul că aceste creșteri sunt considerabile, din 2010 până în 2019 numărul acestor brevete europene s-a dublat în România: în 2010 erau 2.036, iar în 2019 un maxim de 4.329 brevete. Evoluția numărului brevetelor naționale și europene este ilustrată în figura de mai jos.

Figura nr. 280 Brevete de invenție naționale și europene validate în România (UM: număr)

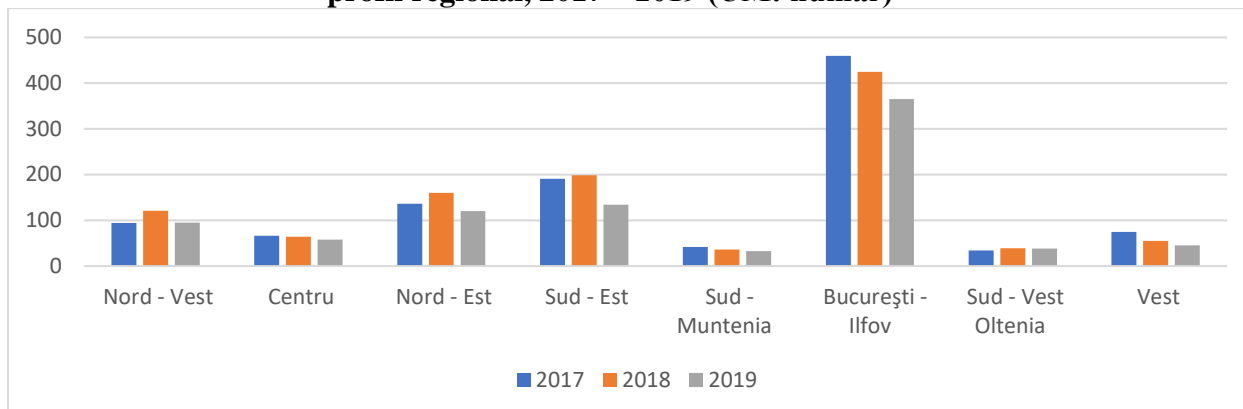

Sursa: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), 2021

La nivel regional, în perioada 2017 – 2019, cele mai multe cereri de brevete de invenție au fost depuse în Regiunea București – Ilfov. Cu toate acestea, numărul este în scădere în ultimii ani, ajungând de la 460 în 2017, la 365 în 2019. Regiunea Sud-Est se află pe al doilea loc la nivel național din perspectiva acestui indicator, în 2019 înregistrându-se 134 de cereri, în scădere

însă față de 2018 (199 de cereri). În anul 2020, datele OSIM indică doar 41 de cereri înregistrate în Regiunea Sud-Est.

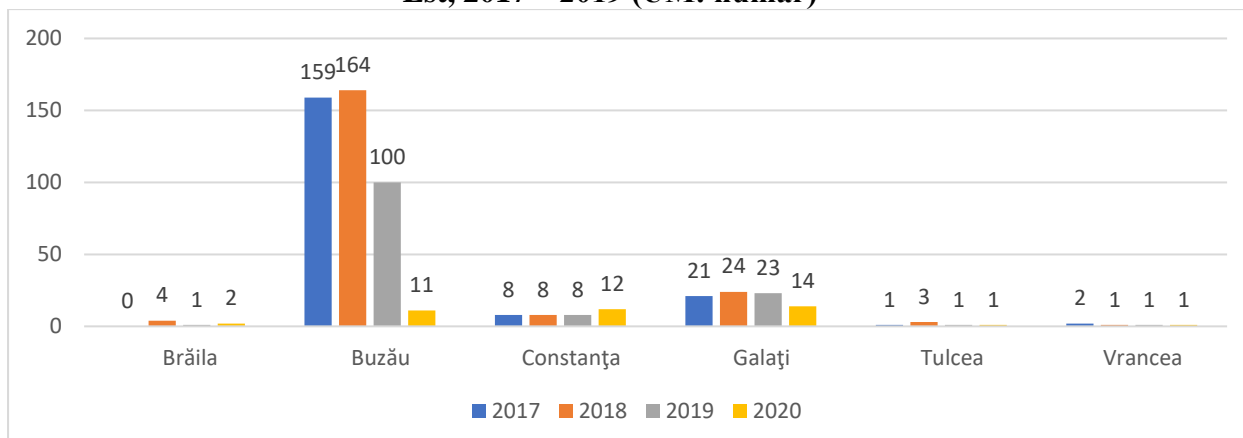
Figura nr. 281 Cererile de brevet de invenție depuse de solicitanți români, în profil regional, 2017 – 2019 (UM: număr)

Sursa: OSIM, 2021

Prelucrarea datelor la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est relevă o repartizare teritorială polarizată a cererilor de brevete, cele mai multe cereri înregistrându-se în Buzău (163 de cereri în 2018, pentru a scădea la 100 de cereri în 2019 și doar 11 în 2020), urmat la mare distanță de Galați (23 de cereri în 2019 și 14 cereri în 2020) și Constanța (8 cereri în 2019 și 12 cereri în 2020). Cele mai puține cereri de brevete au fost înregistrate în județele Brăila, Tulcea și Vrancea. Constanța este singurul județ în care se poate remarca un trend crescător al cererilor de brevete în anul 2020. În graficul următor este prezentată evoluția numărului de cereri de brevete de invenție în toate cele 6 județe ale Regiunii de dezvoltare Sud-Est.

Figura nr. 282 Cereri de brevet de invenție repartizate pe județe ale Regiunii Sud-Est, 2017 – 2019 (UM: număr)

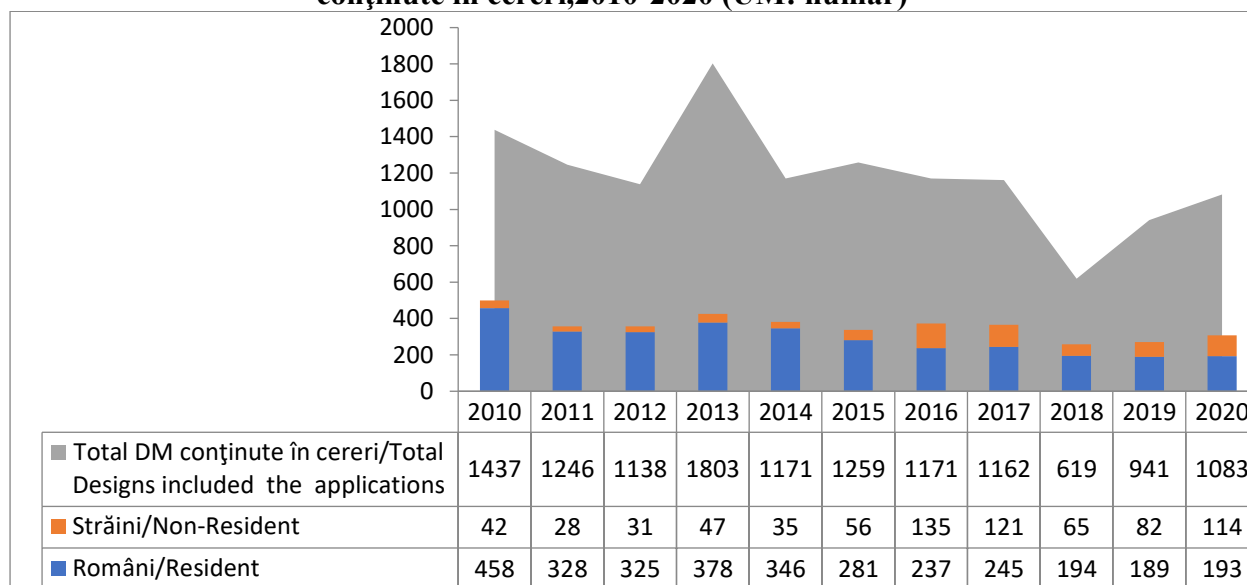

Sursa: prelucrare date Raportul anual OSIM 2020, (2021)

Desenul sau modelul reprezintă aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale ale produsului în sine și/sau ornamentația acestuia. Dreptul asupra unui desen sau model este recunoscut prin înregistrarea și acordarea unui certificat de înregistrare în condițiile Legii nr. 129/1992, privind protecția desenelor și modelelor, republicată. În privința valabilității protecției, titlul de protecție pentru un desen sau model este valabil pe o perioadă de 10 ani de la data constituirii depozitului reglementar și poate fi reînnoit pe 3 perioade succesive de câte 5 ani.

Evoluția numărului de cereri de înregistrare a desenelor/modelelor la nivel național în perioada 2010 – 2020 poate fi urmărită în graficul următor, remarcându-se cel mai mic număr în 2018 și cel mai mare în 2010. Observăm în figură că cel mai mare număr de DM conținut în cereri a fost înregistrat în anul 2013 (1.803), iar cel mai mic în anul 2018 (618).

Figura nr. 283 Cereri de înregistrare a desenelor sau modelelor / Total D/M conținute în cereri, 2010-2020 (UM: număr)

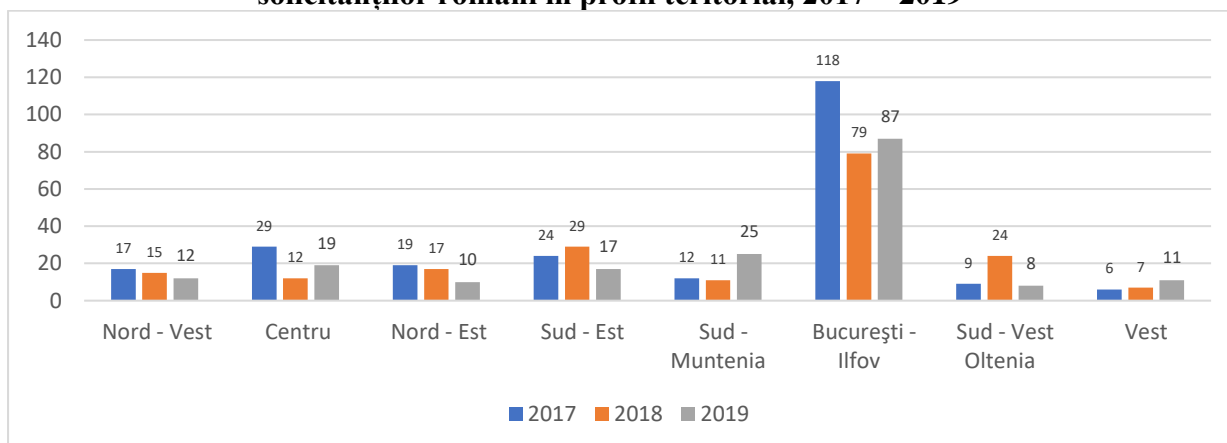

Sursa: OSIM, 2021

În plan teritorial, cele mai multe cereri de înregistrare a desenelor/modelelor ale solicitanților români au fost făcute în Regiunea București-Ilfov (87 de cereri), urmată de Regiunea Sud-Muntenia cu 25 de cereri în 2019. În Regiunea Sud-Est au fost înregistrate 17 astfel de cereri în anul 2019, număr în scădere față de anul anterior.

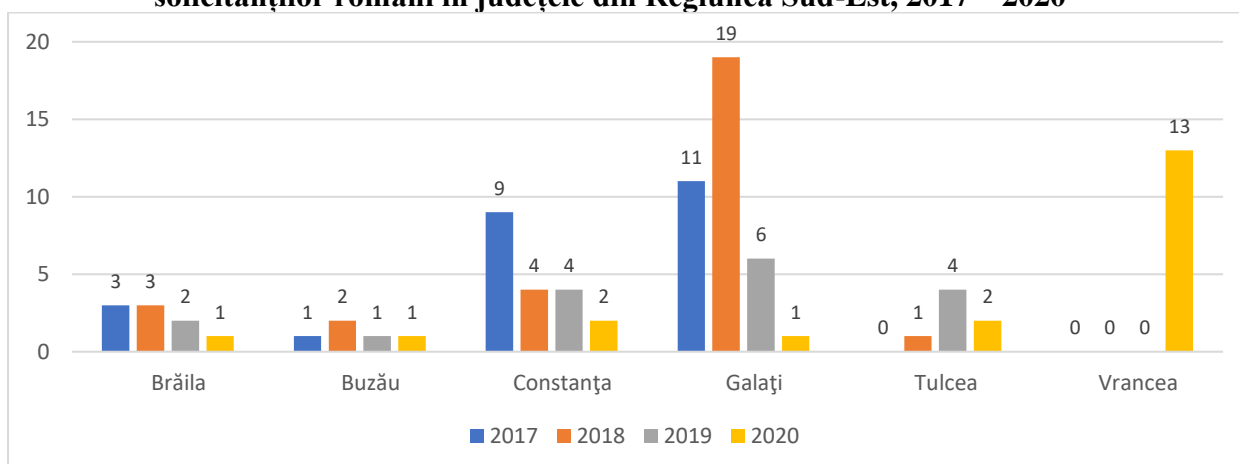
Figura nr. 284 Numărul cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor ale solicitanților români în profil teritorial, 2017 – 2019

Sursa: OSIM, 2021

Numărul cererilor de înregistrare desene/modele, la nivelul fiecărui județ a fost analizat, observându-se că cea mai mare valoare pentru anul 2020 este regăsită la nivelul județului Vrancea (13 cereri), unde s-a înregistrat o creștere semnificativă, în perioada 2017 – 2019 nefiind nicio cerere. Județele Constanța și Tulcea au mai înregistrat câte 2 cereri, în celelalte județe fiind doar câte o singură cerere de înregistrare desene/modele. În perioada analizată se observă o reducere semnificativă a cererilor de înregistrare desene/modele în județele Galați și Constanța.

Figura nr. 285 Numărul cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor ale solicitanților români în județele din Regiunea Sud-Est, 2017 – 2020

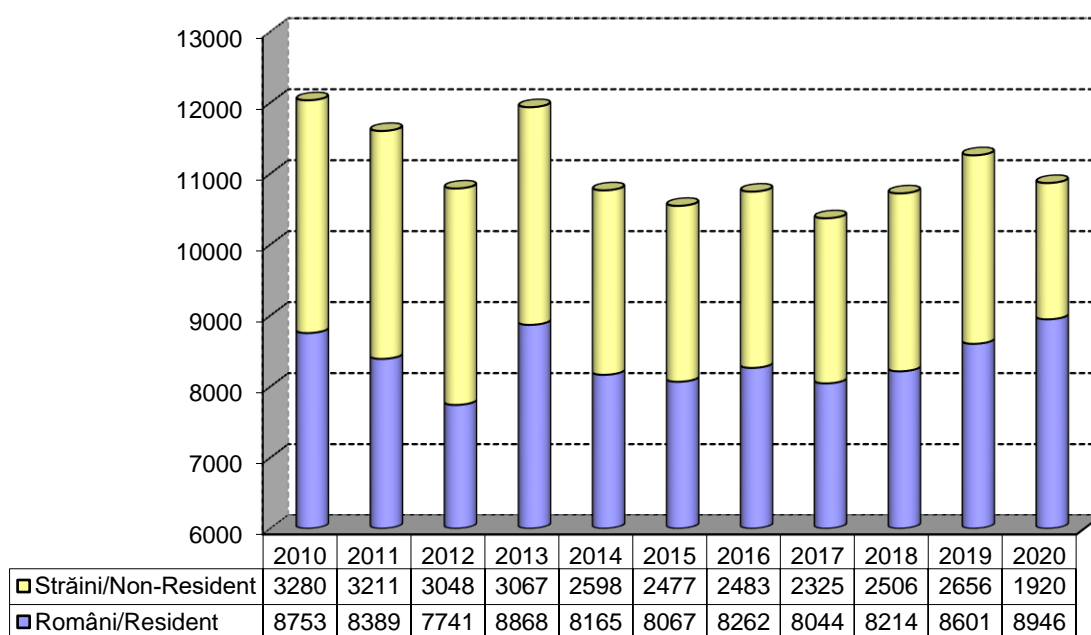
Sursa: prelucrare date Raportul anual OSIM 2020, (2021)

O marcă este orice semn care servește pentru diferențierea pe piață a produselor și serviciilor unei persoane sau întreprinderi de cele ale concurenței. Mărcile constituie piatra de temelie a competiției dintre diferiți producători, respectiv prestatori de servicii, acordându-le totodată consumatorilor posibilitatea de a alege. Utilizarea mărcilor reprezintă modalitatea prin care o

firmă atrage clienți noi și îi păstrează pe cei existenți, iar pentru clienți, este modalitatea cea mai la îndemână pentru recunoașterea categoriei de servicii / produse relevante.

La nivel național, analiza datelor OSIM 2020 relevă faptul că anul 2013 a fost anul cu cele mai multe cereri de înregistrare a mărcilor, atât din partea rezidenților români, cât și din partea străinilor. Dacă numărul cererilor de înregistrare a mărcilor solicitate de români este în creștere în ultimii 4 ani, cererile înregistrate de străini au scăzut semnificativ între 2019 și 2020, de la 2656, la 1920. Per total, anul care a înregistrat cele mai puține cereri totale a fost 2017 (10.369), iar anul cu cele mai multe a fost 2010 (12.033).

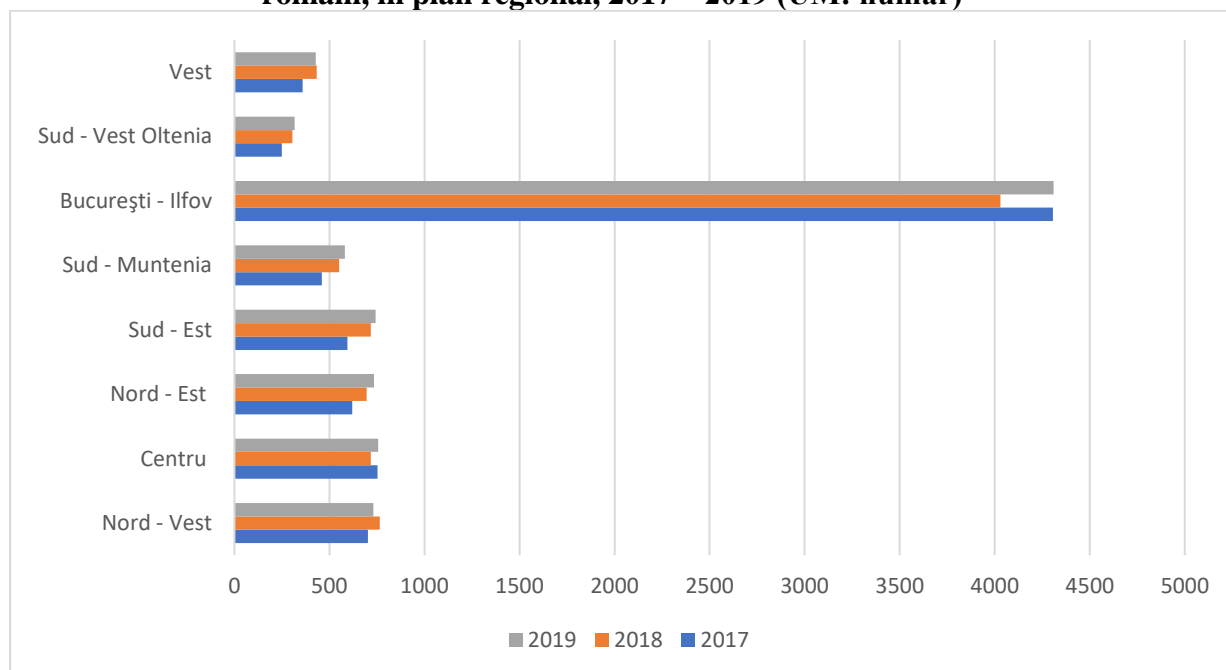
Figura nr. 286 Cereri de înregistrare a mărcilor, 2010 – 2020 (UM: număr)

Sursa: OSIM, 2021

Evoluția cererilor de înregistrare a mărcilor ale solicitanților români, în plan regional, în perioada 2017 -2019 este prezentată în graficul de mai jos. Se observă că cele mai multe solicitări au fost făcute în Regiunea București-Ilfov, regiune cu o activitate de cercetare – dezvoltare mai extinsă decât în alte regiuni ale țării și cu un număr semnificativ mai mare de întreprinderi. Practic, în anul 2019, peste 50% din cererile înregistrate la nivel național au fost făcute în această regiune. Regiunea cu cele mai puține cereri a fost Sud-Vest Oltenia, în anul 2019 înregistrând doar 317 cereri, care reprezintă doar 3,7% din totalul național. Regiunea Sud-Est se află pe un trend crescător în ceea ce privește acest indicator, situându-se în 2019 pe locul 3 la nivel național. Dacă în 2017 erau 595 de cereri de înregistrare a mărcilor, în 2019, au fost 743 de cereri.

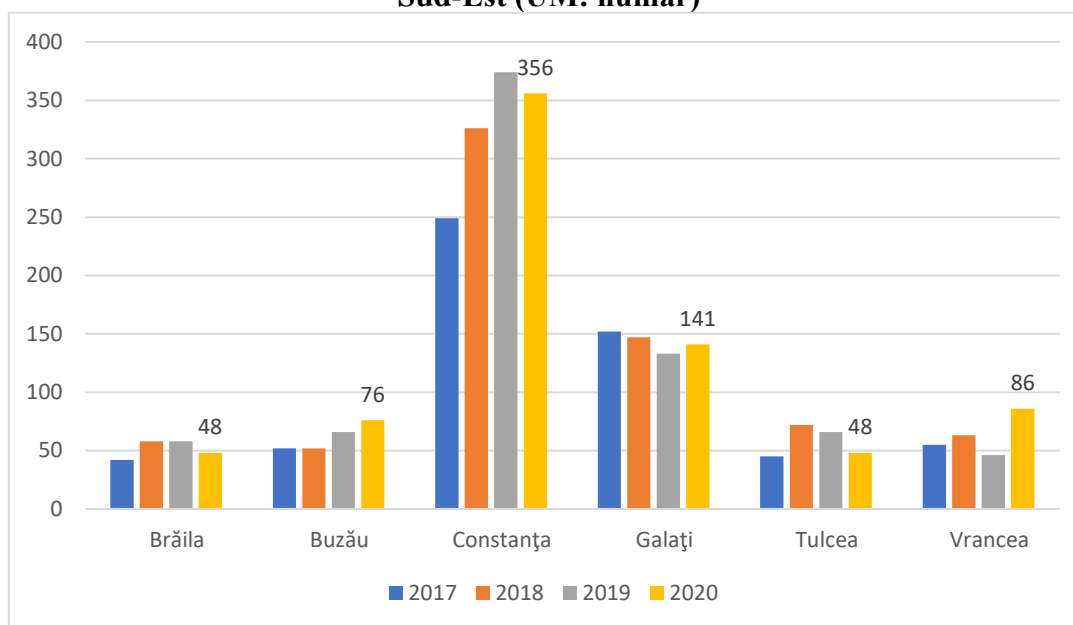
Figura nr. 287 Evoluția cererilor de înregistrare a mărcilor ale solicitanților români, în plan regional, 2017 – 2019 (UM: număr)

Sursa: OSIM, 2021

La nivelul județelor din Regiunea de dezvoltare Sud-Est, numărul cererilor de înregistrare de marcă plasează Constanța pe primul loc la nivel regional, cu 365 de cereri în 2020, la mare distanță de județul Galați (141 de cereri). Astfel, cele mai multe cereri de înregistrare de marcă au fost depuse în anul 2019, 374. În Galați, cererile de înregistrare au cunoscut o creștere ușoară în anul 2020 față de anul anterior. Evoluții pozitive în 2020 se înregistrează și în județele Buzău și Vrancea. Brăila și Tulcea sunt județele care au avut cel mai mic număr de cereri de înregistrare a mărcilor, doar 48 în anul 2020.

Figura nr. 288 Cereri de înregistrare de marcă, repartizate pe județe, Regiunea Sud-Est (UM: număr)

Sursa: prelucrare date Raportul anual OSIM 2020, (2021)

Inovarea

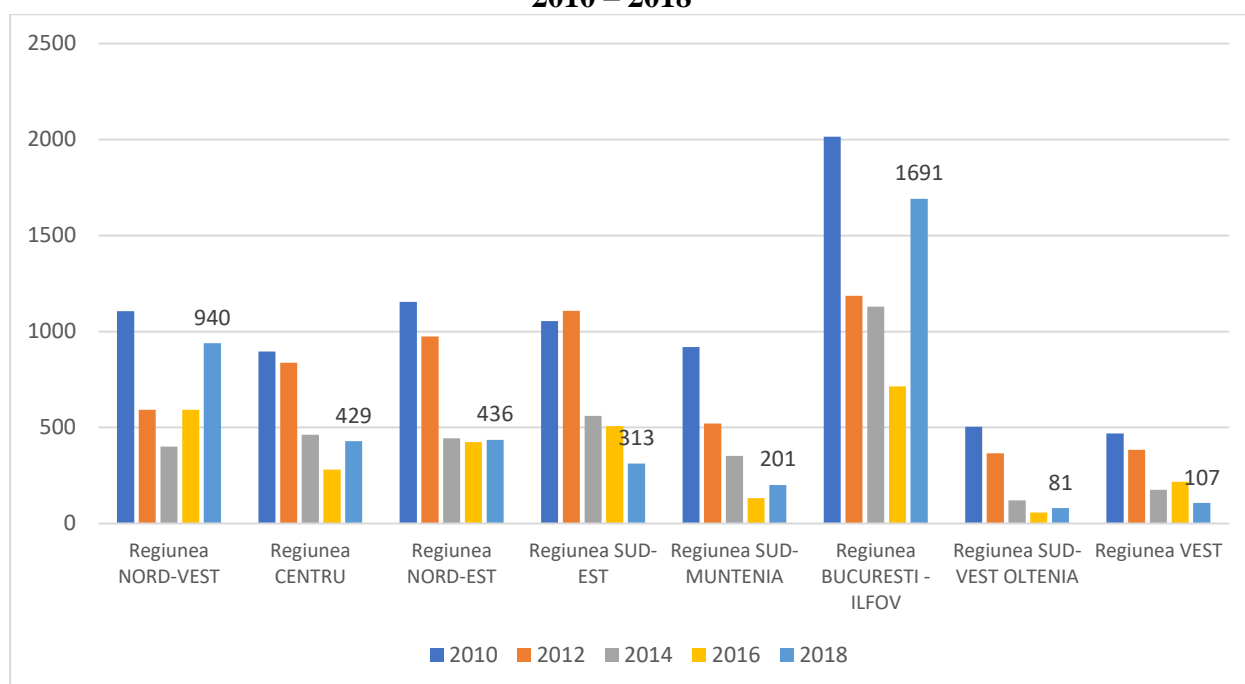
Inovarea este esențială în procesul de dezvoltare economică și socială a unei țări. Inovația reprezintă introducerea în procesul muncii a unui produs (bun sau serviciu) nou sau semnificativ îmbunătățit sau a unui proces (procedeu) nou sau semnificativ îmbunătățit, unei metode noi de organizare sau de marketing. Inovația este bazată pe rezultatele unor tehnologii noi, a unor dezvoltări tehnologice, a noi combinații ale tehnologiei existente sau pe utilizarea altor cunoștințe obținute de întreprindere.

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în România, în anul 2018 (ultimul an pentru care există date disponibile), dintr-un total de 28.776 întreprinderi, doar 4.198 erau întreprinderi inovatoare, reprezentând o pondere de doar 14,6%. Dintre acestea, 4.124 erau considerați inovatori de succes, iar 703 inovatori cu activități nefinalizate sau abandonate. Per total, inovația de produs s-a realizat în 1.836 de organizații, iar inovația de procese de afaceri în 1.281 întreprinderi.

La nivel regional, în anul 2018, cele mai multe întreprinderi inovatoare erau în Regiunea București – Ilfov (1.691 întreprinderi) reprezentând 40% din totalul național. La mare distanță se afla Regiunea Nord-Vest, cu un număr de 940 de întreprinderi inovative. Regiunea cu cel mai mic număr de întreprinderi inovatoare rămâne, pe toată perioada analizată, Regiunea Sud-Vest Oltenia. În Regiunea Sud-Est, numărul întreprinderilor inovatoare se află pe un trend

descrescător în perioada de analiză, dacă în 2010 erau 1054 de întreprinderi, în 2018 mai erau doar 313 întreprinderi, reprezentând o pondere de 10,78% din totalul întreprinderilor existente în regiune. Ponderea cea mai mare a întreprinderilor inovatoare în total întreprinderi regionale se înregistra în Regiunea București – Ilfov (25,46%), Regiunea Nord-Vest (21,07%) și Regiunea Nord-Est (13,64%). La polul opus se afla Regiunea Vest, cu o pondere de doar 3,98%.

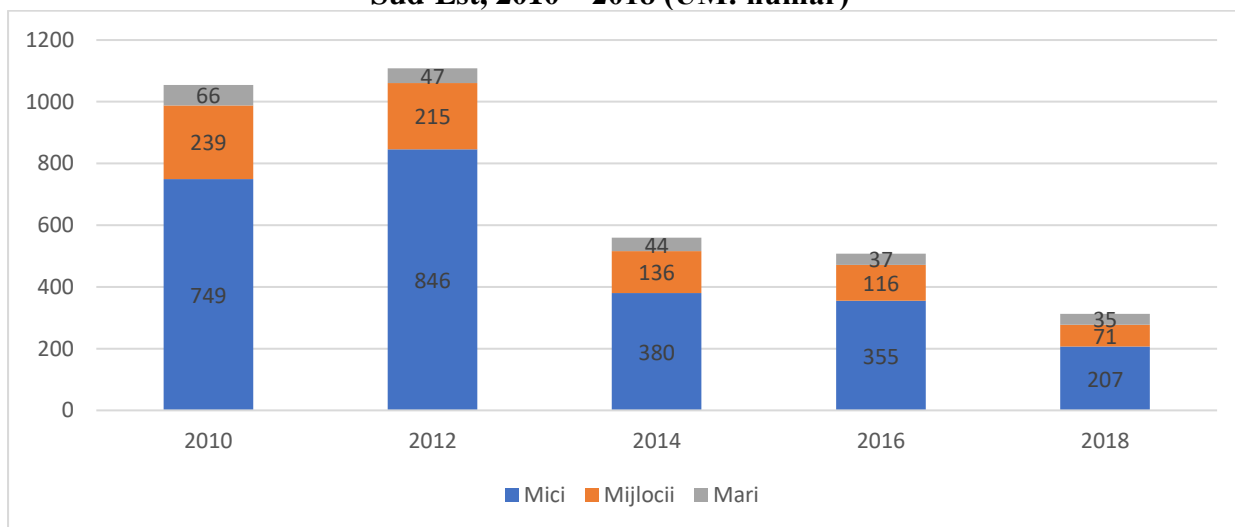
Figura nr. 289 Evoluția numărului întreprinderilor inovatoare, la nivel regional, 2010 – 2018

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online 2021

În ceea ce privește tipologia întreprinderilor inovatoare din Regiunea Sud-Est, se observă în graficul de mai jos că majoritatea întreprinderilor inovatoare sunt de mici dimensiuni. Astfel, în 2018, 66,13% erau întreprinderi mici, 22,68% întreprinderi mijlocii și doar 11,18% întreprinderi mari.

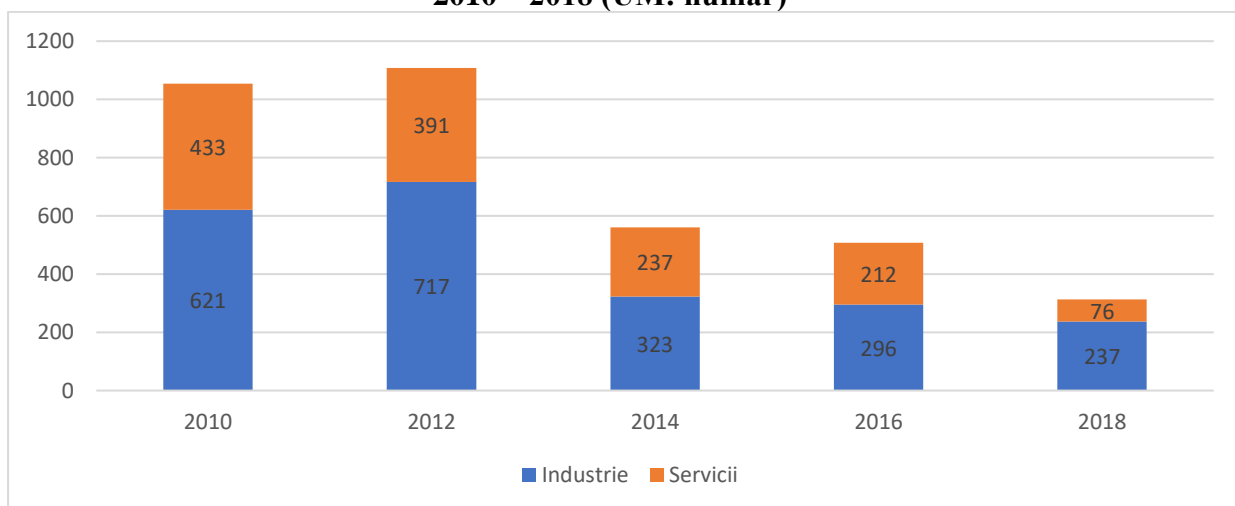
Figura nr. 290   **Întreprinderi inovatoare pe clase de mărime la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 – 2018 (UM: număr)**

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online 2021

Pe tipuri de activități, în Regiunea Sud-Est, inovarea predomină în industrie, 237 de întreprinderi inovative activând în activități industriale. De altfel, numărul întreprinderilor inovative care aparțineau sectorului de servicii a scăzut semnificativ, dacă în 2010 erau 433 de firme, în 2018 mai rămăseseră doar 76 de întreprinderi inovatoare.

Figura nr. 291   **Întreprinderi inovatoare pe activități la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 – 2018 (UM: număr)**

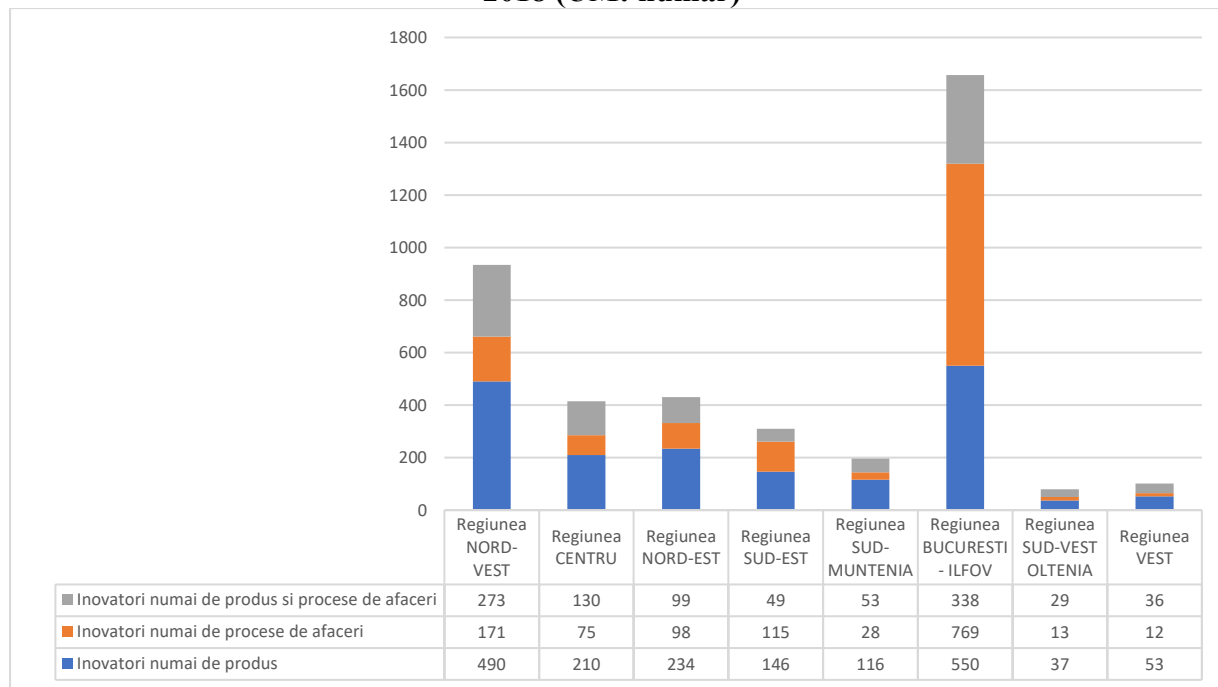

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online 2021

În ceea ce privește defalcarea pe tipul de inovare, în Regiunea Sud-Est cele mai multe întreprinderi au făcut inovare de produs (47%), 37% au inovat în procesele de afaceri, iar 16% au fost inovatori atât de produs, cât și de proces de afaceri. În plan regional, Regiunea Sud-Est se află pe a 5-a poziție în ceea ce privește numărul întreprinderilor cu inovare de produs, pe al

3-lea loc în ceea ce privește întreprinderile inovatoare de procese de afaceri și pe locul 6 din perspectiva numărului de inovatori de produs și proces de afaceri.

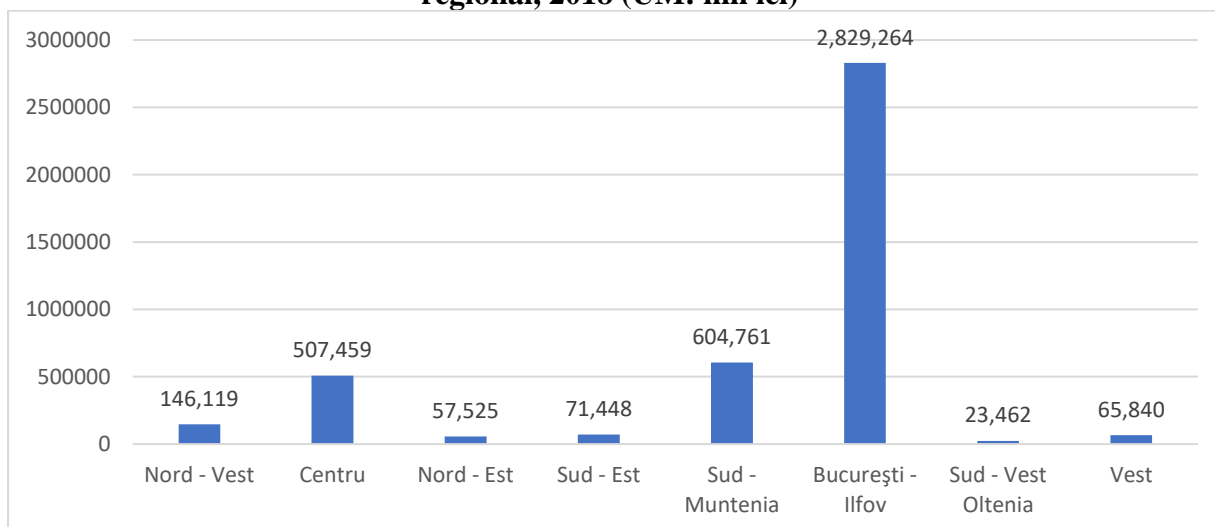
Figura nr. 292   **Întreprinderile inovatoare, pe tipuri de inovatori, la nivel regional, 2018 (UM: număr)**

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online 2021

Analiza cheltuielilor totale pentru inovare ale întreprinderilor inovatoare din regiunile României, în anul 2018, relevă faptul că circa 66% din cheltuielile totale pentru inovare se realizează în Regiunea București – Ilfov, disparitatea între regiuni fiind foarte mare. Pe locul al doilea se situează Regiunea Sud-Muntenia, cu 14% din cheltuielile totale pentru inovare și Regiunea Centru (11,7%). Ultima regiune din perspectiva acestui indicator este Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu o cheltuială de 23.462 mii lei. În Regiunea Sud-Est, cheltuiala totală pentru inovare a fost de 71.448 mii lei, reprezentând o pondere de doar 1,65% în totalul național. 80,6% din aceste cheltuieli sunt destinate activității de cercetare – dezvoltare internă, restul de 19,4% fiind cheltuieli pentru toate celelalte activități inovatoare.

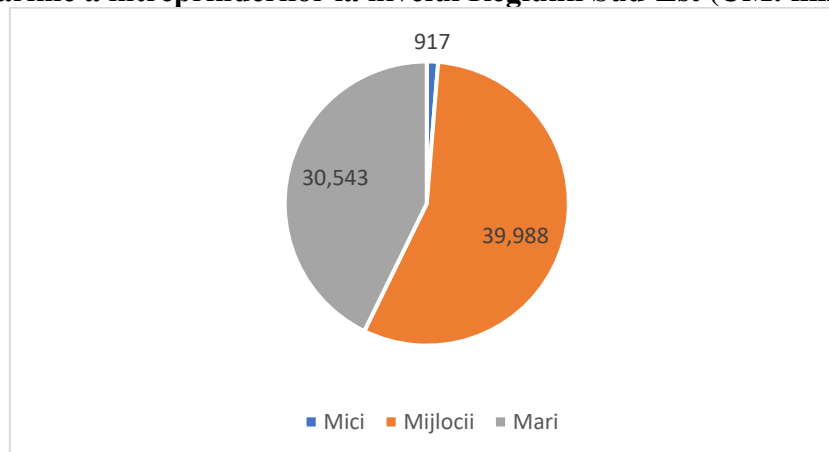
Figura nr. 293 Cheltuielile întreprinderilor inovatoare, în profil teritorial, la nivel regional, 2018 (UM: mii lei)

Sursa: INS

Raportându-ne la tipul de întreprindere, observăm în figura de mai jos faptul că 55,96% din cheltuielile întreprinderilor inovatoare aparțin întreprinderilor mijlocii, 42,74% organizațiilor de mari dimensiuni și doar 1,28% întreprinderilor mici.

Figura nr. 294 Alocarea cheltuielilor întreprinderilor inovatoare pe clase de mărime a întreprinderilor la nivelul Regiunii Sud-Est (UM: mii lei)

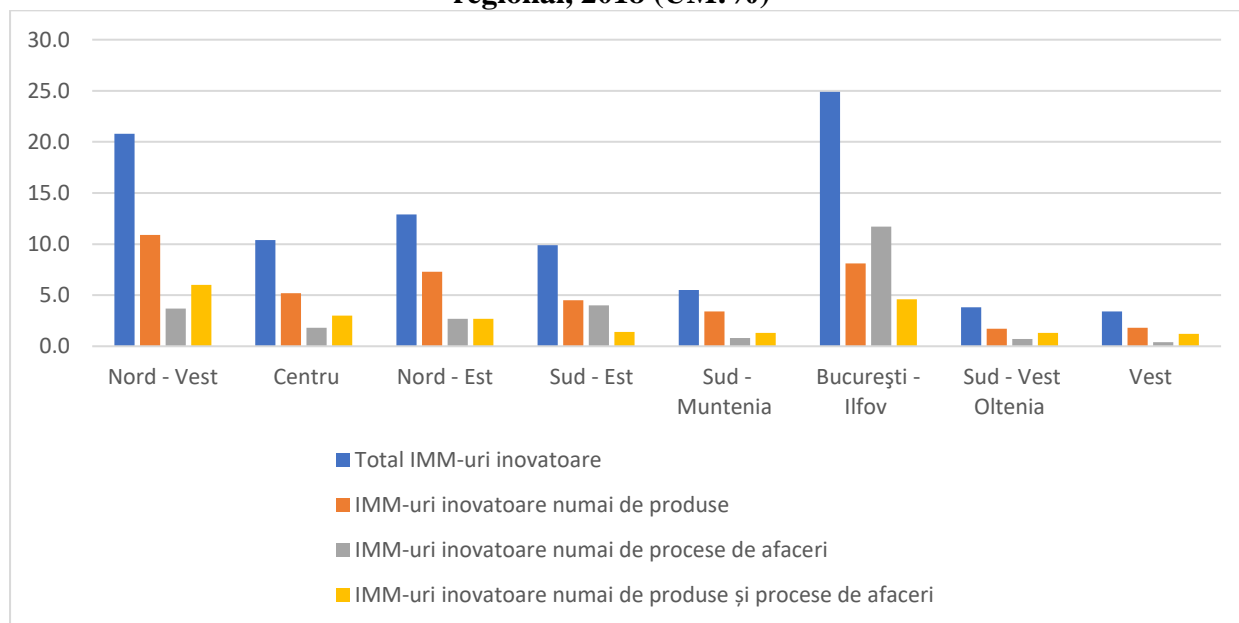
Sursa: INS

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM) contribuie într-o măsură foarte mare la dezvoltarea unei țări, respectiv a unei regiuni. Start-up-urile deseori vin cu idei inovative, cu o nouă abordare a afacerii în domeniile în care funcționează și se pot dezvolta foarte repede. De aceea, este important să analizăm și principalii indicatori regionali referitori la inovarea în IMM-uri, datele disponibile fiind pentru anul 2018. Observăm că la nivelul Regiunii Sud-Est doar 9,9% din total IMM-uri au activitate inovatoare, situând regiunea pe locul 5 la nivel național. Procentul

cifrei de afaceri a IMM-urilor inovatoare de produse (IMM-uri cu produse noi sau semnificativ îmbunătățite, noi numai pentru întreprindere), în total cifră de afaceri a IMM-urilor, a fost de doar 1,5%.

Figura nr. 295 Ponderea IMM-urilor inovatoare în total IMM-uri, la nivel regional, 2018 (UM:%)

Sursa: INS

La nivelul Regiunii Sud-Est, activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare este susținută de proiectele derulate de institutele naționale de cercetare-dezvoltare, care funcționează sub coordonarea Ministerului Educației și Cercetării. Obligațiile pe care le au aceste institute care beneficiază de finanțare și din fonduri publice sunt legate de dezvoltarea, actualizarea bazelor științifice și a documentației, urmărirea transferului tehnologic, gestionarea eficientă, eliminarea posibilităților de generare a unor acte de concurență neloială. Regiunea Sud-Est are 5 astfel de institute pe teritoriul său, respectiv:

- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării" - INCDDD Tulcea, a cărui activitate de cercetare este concentrată asupra realizării obiectivelor de gestionare a celei mai mari arii protejate din România, realizând astfel:
  - evaluarea stării ecologice a patrimoniului natural și elaborarea măsurilor necesare conservării biodiversității;
  - monitorizarea speciilor de floră și faună și a factorilor de mediu;
  - evaluarea stării resurselor naturale și a nivelului de valorificare, în acord cu potențialul de regenerare și cu capacitatea de suport a ecosistemelor;

- elaborarea de scenarii hidrologice pentru asistarea măsurilor de reconstrucție ecologică în vederea îmbunătățirii circulației apei pe rețeaua de canale existente.
  - măsuri pentru redresarea populațiilor speciilor periclitate – pești, păsări, reptile, mamifere;
  - elaborarea soluțiilor tehnice pentru renaturarea incintelor agricole și piscicole abandonate, în vederea extinderii habitatelor naturale pentru speciile de pești și păsări;
  - modelarea proceselor de bază în funcționarea ecosistemelor acvatice;
  - studii suport pentru armonizarea intereselor socio-economice cu conceptul de conservare a capitalului natural și pentru creșterea calității vieții și a standardului de viață;
  - dezvoltarea Sistemului Geografic Informațional pentru Delta Dunării
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Cercetări Marine "Grigore Antipa"
    - INCDM Constanța, cu domeniile de activitate care vizează:
      - sedimentologie și morfodinamică litorală;
      - hidrologie și fizică marină;
      - biologie și microbiologie marină;
      - chimie și biochimie marină;
      - ecologie și radiobiologie marină;
      - ecologie aplicativă și acvacultură;
      - poluare marină;
      - gestionarea resurselor pescărești;
      - inginerie și tehnologie marină;
      - protecția și ameliorarea ecologică a lacurilor litorale.
  - Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Geologie și Geoecologie Marină – GeoEcoMar, cu sedii în București și în Constanța, își desfășoară activitatea cu scopul de a:
    - aprofunda cunoașterea complexă, interdisciplinară a mediului marin;

- identifica noi resurse marine;
  - cunoaște structura și funcționarea ecosistemelor specifice pentru macro-sistemul Dunăre – Delta Dunării – Marea Neagră;
  - studia schimbările globale, impactul activităților umane;
  - elabora/ propune noi tehnologii;
  - elabora strategii, studii de diagnoză și prognoză privind dezvoltarea domeniului științei și / sau a sectorului în care își desfășoară activitatea.
- Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură Galați (ICDEAPA Galați) este un actor cheie în cercetarea din Regiunea Sud-Est, iar printre partenerii acestuia se numără instituții precum Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. Activitățile institutului sunt legate de:
    - Cercetare în acvacultură;
    - Microproducții;
    - Cercetarea fundamentală și cercetarea aplicată;
    - Transferul tehnologic al cercetărilor;
    - Piscicultura și serviciile anexe.
  - Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor Palas Constanța (ICDCOC- Palas) coordonează la nivel național activitatea de cercetare din domeniul creșterii ovinelor și caprinelor, colaborând cu alte stațiuni de cercetare de profil din Bacău, Caransebeș, Botoșani, etc, dar și cu Universitățile de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Iași, Timișoara și Cluj- Napoca. Activitatea de cercetare a institutului se desfășoară în cadrul a patru domenii principale și anume:
    - Genetică și ameliorare;
    - Reproducție;
    - Nutriție și tehnologii de creștere și exploatare a ovinelor.

De asemenea, activități de cercetare se derulează și în cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat care funcționează în coordonarea Ministerului Educației și Cercetării și care își

desfășoară activitatea pe teritoriul Regiunii Sud-Est, prezentate în tabelele următoare, la nivel regional, apoi județean.

Tabel nr. 72 Instituții de învățământ superior de la nivelul Regiunii Sud-Est

Unități de învățământ superior acreditate sau structuri ale acestora	
Instituții de învățământ superior de stat civile:	Universitatea "Ovidius" din Constanța Universitatea Maritimă din Constanța Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
Instituții militare de învățământ superior	Academia Navală "Mircea cel Bătrân" din Constanța
Instituții de învățământ superior particulare acreditate	Universitatea "Danubius" din Galați Universitatea "Andrei Șaguna" din Constanța
Instituții de învățământ superior particulare autorizate să funcționeze provizoriu	Fundația "Gaudeamus" – Universitatea "Tomis" din Constanța

Sursa: Ministerul Educației și Cercetării, 2021

Universitățile de stat sau private care au filiale/centre teritoriale la nivelul Regiunii Sud-Est contribuie la dezvoltarea domeniului, ajungând la persoanele care nu au opțiunea deplasării la cursuri într-o altă localitate. Următorul tabel prezintă principalele filiale ale unor universități de stat sau private de la nivelul Regiunii Sud-Est.

Filiale ale unor universități de stat sau private de la nivelul Regiunii Sud-Est

Județ	Filiale/centre teritoriale
Brăila	Universitatea "Constantin Brâncoveanu" Pitești
Buzău	Universitatea din București – Facultatea de Psihologie și Științele Educației Universitatea Bioterra - Inginerie și Management în Alimentație Publică și Agroturism – Buzău Institutul Militar "Aurel Vlaicu"
Constanța	Universitatea "Spiru Haret" București
Tulcea	Universitatea Ecologică din București
Vrancea	Universitatea Bioterra - Inginerie și Management în Alimentație Publică și Agroturism – Focșani Universitatea "Transilvania" Brașov - Centrul teritorial ID Universitatea din București Universitatea "Danubius" din Galați Universitatea Bioterra

Sursa: Ministerul Educației și Cercetării, 2021

Rețeaua de cercetare-dezvoltare

Universitatea "Ovidius" din Constanța joacă un rol important în domeniul cercetării și dezvoltării, implementând proiecte alături de diferiți parteneri în domenii relevante pentru regiune și pentru potențialul său de specializare inteligentă. Cu scopul de a-și îndeplini misiunea universitară de pregătire a forței de muncă pentru cerințele pieței, Universitatea a

implementat și continuă să implementeze numeroase proiecte de pregătire a tinerilor și de facilitare a accesului pe piața muncii. O parte dintre acestea au caracter transnațional, Universitatea având o serie largă de parteneri internaționali alături de care a realizat de-a lungul timpului acțiuni și activități comune. Alte proiecte importante transnaționale au vizat dezvoltarea echilibrată a porturilor dunărene și cooperarea în domeniul amenajării spațiului maritim. Universitatea a realizat și proiecte dedicate domeniului agricol, atât pentru beneficiarii finali ai programelor de dezvoltare rurală, cât și pentru alți actori mai mari din domeniu. De asemenea, au existat și proiecte care au susținut cercetarea pentru produse cu valoare adăugată ridicată. Se remarcă faptul că Universitatea are o rețea importantă de parteneri, statele care s-au aflat des pe lista acestora de colaborări fiind Bulgaria, Croația, Franța, Italia, Germania, Olanda, Portugalia, Slovacia și Ungaria.

Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați este, de asemenea, un nucleu pentru activitatea de cercetare-dezvoltare din regiune. Prin intermediul proiectelor pe care le desfășoară alături de parteneri diverși, Universitatea reușește să obțină rezultate importante, participând astfel la activități de elaborare de studii, la crearea de produse noi de calitate superioară, la evaluarea efectelor produse de schimbările climatice și la producerea de metode și de produse informatice. Capacitatea multidisciplinară pe care Universitatea a reușit să o dezvolte de-a lungul timpului, influențează domeniile în care reușește să implementeze proiecte, astfel că rezultatele importante pe care le-a obținut au fost în domeniile: tehnologiei societății informatice, mediu, agricultură, securitate și siguranță alimentară, energie, biotehnologii.

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării" - INCDDD Tulcea participă la proiecte diverse, îndeplinindu-și misiunea de entitate multidisciplinară și conducând la dezvoltarea soluțiilor pentru problemele locale. Având în vedere statutul de arie protejată pe care îl are zona Deltei Dunării, Institutul dezvoltă parteneriate care iau în considerare sustenabilizarea proceselor și a tehnologiilor aferente activităților umane. Astfel, institutul are parteneriate internaționale de evaluare a resurselor și a soluțiilor cu scopul de a facilita dezvoltarea sustenabilă a zonei. Unul dintre programele importante, aflate în desfășurare, este PROGRAM NUCLEU "Delta Dunării 2022", acesta fiind unul complex care are ca scop sprijinirea planului de dezvoltare a Institutului. Activitățile principale vizează evaluarea stării de conservare a biodiversității și habitatelor, dar și modelarea și proiectarea unor soluții sistemice naturale pentru limitarea factorilor de risc în planificarea spațială integrată. În final, programul își propune dezvoltarea durabilă a comunităților umane și gestionarea informației în cercetarea biodiversității, restaurarea ecologică .

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Cercetări Marine "Grigore Antipa" - INCDM Constanța, la fel ca cel prezentat anterior, își asumă misiunea de sustenabilizare a activităților din zonă. Printre domeniile în care Institutul realizează activități pot fi amintite agricultura, piscicultura, istoria și arheologia. Aceste proiecte sunt desfășurate atât la nivel internațional, prin intermediul partenerilor care sunt, de multe ori, din state cu ieșire la Marea Neagră sau la alte mări, cât și la nivel național, prin intermediul fondurilor europene sau naționale. Institutul implementează și proiecte de îmbunătățire a capacității administrative a entităților implicate în gestionarea și implementarea strategiilor sectoriale și regionale. Astfel, pe lângă activități de cercetare-dezvoltare, Institutul pregătește resursa umană pentru a atinge un nivel ridicat de eficiență în gestionarea integrată a zonei costiere .

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Geologie și Geoecologie Marină – GeoEcoMar dezvoltă proiecte alături de parteneri internaționali și naționali, în funcție de domeniul de interes și de obiective. GeoEcoMar reprezintă un pol de excelență în cercetarea domeniului marin, cu o contribuție specială pentru studii asupra macrosistemelor de tip mare-deltă-fluviu. Infrastructura de cercetare modernă, bazată în special pe nave de cercetare, permite abordarea de studii complexe, cu caracter multidisciplinar, atât în cadrul programelor naționale, cât și internaționale. Cele două sedii ale Institutului permit o deschidere mai mare în comparație cu celelalte două entități de cercetare-dezvoltare prezentate mai sus. Vizibilitatea acestuia este mult mai mare, permițându-i să atragă atât parteneri importanți, cât și resursă umană specializată.

De asemenea, **Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură Galați (ICDEAPA Galați)** este un actor cheie în cercetarea din Regiunea Sud-Est, iar printre partenerii acestuia se numără instituții precum Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați. Domeniile de activitate ale institutului sunt legate de cercetarea în acvacultură, microproducțiile, cercetarea fundamentală și cercetarea aplicată, transferul tehnologic al cercetărilor, precum și piscicultura și serviciile anexe.

Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor Palas Constanța (ICDCOC- Palas) coordonează la nivel național activitatea de cercetare din domeniul creșterii ovinelor și caprinelor, colaborând cu alte stațiuni de cercetare de profil din Bacău, Caransebeș, Botoșani, etc, dar și cu Universitățile de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, Iași, Timișoara și Cluj- Napoca. Activitatea de cercetare a institutului se desfășoară în cadrul a patru domenii principale, respectiv: genetică și ameliorare, reproducție, nutriție și tehnologii de creștere și exploatare a ovinelor.

Institutul de cercetări eco-muzeale "Gavrilă Simion" Tulcea este o instituție publică cu profil științific și cultural, sub autoritatea Consiliului Județean Tulcea, ce are ca scop cercetarea fundamentală și aplicativă în vederea protejării și valorificării științifice, educative, culturale și turistice a patrimoniului natural și cultural, cu precădere a celui nord-dobrogean. Principalele direcții de cercetare – dezvoltare și valorificare cultural-educativă ale instituției sunt:

- arheologia, istoria veche și medievală, istoria modernă și contemporană,
- artele plastice și decorative,
- etnografia și arta populară,
- biologia (botanica, entomologie, malacologie, ihtiologie, ornitologie, mamalogie), ecologie, pedologie,
- tehnologii de conservare și restaurare a patrimoniului.

Stațiuni de cercetare-dezvoltare

În Regiunea Sud-Est funcționează și o serie de stațiuni de cercetare, al căror obiect de activitate este legat de domeniul agricol:

- *Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Constanța*

Înființată în anul 1977, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Constanța este o unitate de profil a cărei înființare s-a impus pentru a jalona pe baze științifice direcțiile de dezvoltare a pomiculturii în Dobrogea. Principalele obiective ale stațiunii sunt:

- Constituirea, evaluarea și utilizarea resurselor de germoplasmă a speciilor cais, piersic și migdal;
- Crearea de noi soiuri cu rezistență genetică la boli și dăunători, calitate superioară și epoci diferite de coacere și noi portaltoi cu compatibilitate la altoire, vigori diferite, rezistență la factorii de stres din sol;
- Studiul comportării soiurilor și portaltoilor nou creați sau introduși în țară în bazinele pomicole din Dobrogea;
- Selecția intraclonală conservativă în vederea organizării plantațiilor mamă de ramuri altoi;
- Obținerea de material biologic din verigi superioare, liber de viroze (piersic, cais, cireș, vișin, măr, păr, prun);

- Reducerea poluării fructelor și a mediului înconjurător prin utilizarea mijloacelor și procedeelor biologice și biotehnice în tehnologia de combatere a bolilor și dăunătorilor;
- Reechilibrarea ecosistemelor pomicole prin dirijarea relațiilor interspecifice dintre planta-gazdă, populațiile de patogeni și dăunători și antagoniștii acestora;
- Stabilirea tehnologiei de selecție rapidă a genitorilor cu rezistență naturală față de atacul agenților fitopatogeni;
- Elaborarea complexelor fitosanitare de combatere integrată a bolilor și dăunătorilor;
- Stabilirea metodicilor de prognoză și avertizare a agenților patogeni la piersic și cais;
- Perfecționarea tehnologiilor pomicole prin introducerea de noi secvențe tehnologice;
- Determinarea consumului de apă în plantațiile de cais și piersic și studiul comparativ al metodelor de udare;
- *Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Agricolă Valu lui Traian* – stațiunea produce și comercializează semințe de cereale și plante tehnice
- *Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Agricolă Brăila*

În cadrul unității își desfășoară activitatea două sectoare:

- Sectorul de cercetare, care deține o suprafață de 402 ha, repartizate în mai multe centre experimentale, astfel: Centrul Experimental Chișcani – 56 ha; Centrul Experimental Polizești – 32ha; Centrul Experimental IMB – 200 ha; Centrul Experimental Stejaru – 114 ha.
- Sectorul de dezvoltare, cu o suprafață de 2.255 ha în care se produc semințe din categorii biologice superioare și furaje pentru animale, organizat în mai multe baze experimentale și puncte de lucru.
- *Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare Agricolă Tulcea* - Obiectul actual de activitate este cercetarea aplicativă și dezvoltarea tehnologică, producerea, multiplicarea și comercializarea de semințe, material săditor, transfer tehnologic al rezultatelor cercetării, instruirea profesională, servicii de expertiza și consultanță.

- *Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Bujoru, Jud. Galați;*

În prezent, SCDVV BUJORU este o instituție publică cu finanțare extrabugetară pentru sectorul de dezvoltare și parțial bugetară pentru sectorul de cercetare și derulează parteneriate care depășesc adesea granițele județului Galați. SCDVV BUJORU este, prin activitatea sa, acel nucleu de știință și cercetare care dă impuls dezvoltării mediului viticol prin exemplu, perseverență, seriozitate și calitate.

Activitatea de cercetare desfășurată în cadrul laboratoarelor SCDVV Bujoru explorează agrotehnica plantei și solului, incluzând:

- protecția plantelor;
- agrotehnica antierozională și tehnici de udare;
- genetică și ameliorare;
- material săditor viticol;
- vinificația, chimia și microbiologia vinului.

- *Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Murfatlar, Jud. Constanța;*

Stațiunea de Cercetare Murfatlar (S.C.D.V.V. Murfatlar) își desfășoară activitatea pe raza localității Murfatlar, pe o suprafață de 183 ha, din care 108,34 ha proprietate a ASAS București, pentru realizarea obiectivelor sale din domeniul cercetării și dezvoltării viti-vinicole. Unitatea este structurată în două sectoare: cel de cercetare și cel de dezvoltare.

În sectorul de cercetare își desfășoară activitatea 15 cercetători și laboranți, cu următoarele laboratoare: Ameliorare și material săditor; Tehnologii în viticultură; Protecția sănătății plantelor; Tehnologii de prelucrare a strugurilor și chimia vinului.

- *Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Odobești, Jud. Vrancea*

Parte componentă a cercetării viticole românești, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Odobești este instituție publică, cu personalitate juridică, cu finanțare din subvenții de la bugetul de stat și venituri proprii. Activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare din domeniul agricol este activitate de utilitate publică și cuprinde cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovarea. Stațiunea funcționează în subordinea Academiei de Științe

Agricole și Silvice „Gheorghe Ionescu Șișești” – instituție autonomă, apolitică, de drept public și de utilitate publică, cu personalitate juridică, de consacrare științifică și de cercetare în domeniile fundamentale și aplicative ale agriculturii și ale ramurilor componente ale acesteia.

- *Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Legumicultură Buzău, județul Buzău*

S.C.D.L. BUZĂU, ca unitate strategică de cercetare și dezvoltare pentru zona bazinului legumicol Buzău și a județelor limitrofe, are în prezent preocupări în domeniul cercetării:

- Ameliorare;
- Selecție conservativă și producerea materialului biologic la soiurile de legume și flori;
- Agrochimie - Fiziologie – Biochimie;
- Optimizarea tehnologiilor de cultură pentru culturile din câmp deschis și spații protejate;
- Protecția plantelor;
- Floricultură.

Pentru diseminarea rezultatelor cercetării științifice desfășurate în cadrul sectorului de cercetare și promovarea mai eficientă în producție a acestor rezultate a fost înființat și activează în cadrul S.C.D.L. Buzău un Centru Regional de Consultanță în Horticultură.

- *Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Dulbanu, județul Buzău;*

Institutul de Cercetare Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Balotești este unitatea coordonatoare a cercetărilor naționale privind creșterea și exploatarea raselor de taurine din Romania și a efectivelor de bubaline din zona de creștere a acestei specii. În coordonarea institutului funcționează ca stațiune teritorială de cercetare – dezvoltare pentru creșterea bovinelor și SCDCB Dulbanu-Buzău.

Cu o tradiție îndelungată în cercetarea din domeniul creșterii bovinelor, activitatea promovată de Institut și stațiuni asigură continuitatea cercetărilor dar, mai ales, creșterea nivelului de competență pentru a putea face față cerințelor realităților românești și exigențelor impuse de Uniunea Europeană. Tematica promovată de Institut și stațiuni, vizează, cu precădere, următoarele direcții de cercetare din domeniul creșterii bovinelor:

- Ameliorarea bovinelor și conservarea genofondului raselor rare;
- Evaluarea structurii fondului genetic prin studii de genetică imunobiochimică;

- Profilaxia bolilor ereditare prin studii de genetică celulară;
- Optimizarea tehnologiilor de nutriție și exploatare a bovinelor pentru lapte și carne;
- Optimizarea conversiei furajelor în produse specifice (lapte, carne) prin promovarea unor sisteme moderne de nutriție;
- Utilizarea rațională a resurselor furajere în cadrul lanțului trofic în vederea obținerii unor produse alimentare de origine animală în conformitate cu normele impuse de securitatea alimentară;
- Perfecționarea biotehnologiilor de reproducție;
- Studii ecologice privind integrarea bovinelor în ecosistemele agricole;
- Studii de etologie în condiții de microclimat dirijat.

Entități de inovare și transfer tehnologic

Potrivit platformei ERRIS – Engage in the European Research Infrastructures System, în sistemul de cercetare-dezvoltare al Regiunii Sud-Est sunt cuprinse și următoarele unități și instituții care derulează și activități de cercetare:

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
SC CEPROHART SA - Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Industria de Celuloza și Hârtie din România Județul: Brăila Statutul juridic: Societate comercială pe acțiuni cu 58,76 % capital de stat și 41,24 % capital privat	Societatea realizează servicii de cercetare - dezvoltare calificate pentru industria de celuloza și hârtie și pentru alte domenii conexe. Produce și comercializează sortimente papetare cu utilizări speciale: plăci filtrante pentru lichide alimentare, hârtii securizate pentru documente de valoare, hârtie pentru ambalaj alimentar, hârtie de filtru calitativa, hârtii electroizolante, hârtii și cartoane s Listă infrastructuri: 1. CEPROHART - Laborator de testare fizică și mecanică celulozei, hârtie și carton - de laborator încercări mecanice pentru celuloze fizico, hârtii si cartoane; 2. CEPROHART - Laborator de preparare și stoc aditivare dozele - laborator pentru paste fibroase preparare și dozare chimici aditivi;

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
	3. CEPROHART - fizic - analiza de laborator chimice - laborator analize fizico – chimice. speciale pentru copiere si imprimare.
<p>SC TEHNOMET SA</p> <p>Județul: Buzău</p> <p>Statutul juridic: societate comercială pe acțiuni, cu capital privat integral românesc.</p>	<p>În cei peste 7 ani de activitate, a parcurs mai multe etape de dezvoltare, ajungând de la simpla producere de piese de schimb pentru diverse utilaje și instalații, la fabricarea de produse și echipamente de mare complexitate, inclusiv în concepție proprie.</p>
<p>Romplast SA ; RECOMPLAST SRL</p> <p>Județul: Buzău</p>	<p>Producător de echipamente și accesorii pentru brașamente electrice.</p> <p>Recomplast & Romplast Buzău realizează cea mai mare parte din produse în baza unor brevete de invenție, desene/modele industriale, mărci înregistrate la OSIM: Blocuri de Măsură și Protecție Monofazate și Trifazate (BMPM, BMPT-Brevet OSIM nr. 116131), Dispozitive de Protecție la Supratensiune (DPS-Brevet OSIM nr. 118155), Cleme de Derivație cu Dinți (CDD) pentru brașamente electrice, Cleme universale întindere brașament monofazat (CUIBM-Brevet OSIM nr. 114848), Cleme de întindere rețea, legătură electrică, armături de susținere, Presgarnitura (Brevet OSIM nr. 113409), Cabluri și conductori electrici, Izolatoare și Lanțuri de izolatoare din materiale compozite, pentru Linii Electrice Aeriene.</p>
<p>SC SMC MANAGER SA</p> <p>Județul: Galați</p>	<p>Cercetare, Proiectare și Producția de echipamente tehnologice, construcții de instalații, Execuție lucrări la cheie de separare - filtrare instalații industriale, de</p>

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
	tratare și epurare a apelor uzate, Sisteme de Automatizări Industriale, software - ul specific de aplicație.
<p>SANATORIUL BALNEAR ȘI DE RECUPERARE TECHIRGHIOI</p> <p>Județul: Constanța</p>	<p>Sanatoriul Balnear și de Recuperare Techirghiol beneficiază de existența uneia dintre cele mai moderne baze de tratament balneo - fizical - kinetic din țara noastră, desfășurând și activități de cercetare în domeniu.</p>
<p>ROMÂNIA-EUROEST SA</p> <p>Județul: Constanța</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Revizii planificate și reparații accidentale la locomotive - Modernizări locomotive - Remizare locomotive, cu sau fără menținere caldă, inclusiv cu posibilitate de cazare personal - Alimentare / completări apă pentru instalația de răcire - Înlocuiri / completări și analize fizico chimice lubrefianți - Intervenții tehnice pentru defecte accidentale cu mijloc de transport și echipa specializată
<p>AVICOLA SA LUMINA</p> <p>Județul: Constanța</p>	<p>Valorificarea subproduselor rezultate de la fabricarea vinului în calitate de antioxidanți naturali pentru rețetele găinilor ouătoare îmbogățite în acizi grași polinesaturați;</p> <p>Producerea unui nou sortiment de ou cu impact în menținerea sănătății consumatorilor prin calitățile sale nutriționale îmbunătățite pe cale naturală.</p>
<p>AGROTERRA SRL</p>	<p>Înființată în anul 2004, ca societate cu răspundere limitată, Agroterra își desfășoară activitatea de baza în</p>

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
	comuna Agigea. Este o firmă producătoare de cereale și plante tehnice, cum ar fi grâul, orzul, rapița, orzoaica, porumbul, floarea soarelui și mazăre. Pe lângă acestea, pune accent și pe plantele aromatice, precum coriandru și muștar.
Direcția Hidrografică Maritimă	Activități de cercetare-dezvoltare în științe naturale și inginerie (cercetare fundamentală, cercetare aplicată, dezvoltare experimentală).
Drugon Internațional SRL	Producție de uși și mobilier din lemn.
Datsa Textil SRL	Producție de articole de îmbrăcăminte

În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est funcționează și alte societăți comerciale care realizează activități de cercetare – dezvoltare și inovare precum:

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
SC VARD S.A. Locații: Brăila, Tulcea	Activități de proiectare navală
SC GREENTECH S.A.	Firma are departament specializat de CDI; Servicii de colectare deșeuri sticle PET și reciclare a acestora. Producător de bandă PET și r-PET, fulgi PET, granule PET (folosite ca materii prime în diverse industrii)
SC EXIM PROD GRUP SRL Locație: Buzău	Grup de companii care își axează majoritatea activităților în sectorul energetic. Realizează produse, echipamente și servicii pentru transportul și distribuția energiei, participând la dezvoltarea sectorului energiei regenerabile din România.
SC Erika Power System S.R.L Constanța	Furnizor de servicii IT pentru companii mici și mijlocii din România.

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
SC CAMIRO Engineering S.R.L. Constanța	Compania creează plus-valoare prin colaborare în identificarea necesităților pentru cercetare–dezvoltare și inovare ale operatorilor economici, implementarea și promovarea rezultatelor cercetării dezvoltării și inovării, oferirea de soluții competitive în domeniul serviciilor de inovare, al transferului tehnologic și pieselor de schimb pentru echipamente destinate industriei construcțiilor de mașini, industriei de petrol și gaze, a construcțiilor și reparațiilor navale, agriculturii, industriei alimentare.
SC UZINSIDER ENGINEERING S.A. Galați	Compania oferă servicii multidisciplinare de proiectare, consultanță și expertizare tehnică pentru: utilaje tehnologice industriale, echipamente mecanice, instalații hidraulice, instalații pneumatice, instalații centralizate de ungere cu unsoare consistentă și cu ulei, instalații de ridicat și transportat echipamente pentru cuptoare de încălzire și tratamente termice instalații electrice, acționări, sisteme de supervizare, comandă și monitorizare procese industriale, automatizări cu automate programabile și PC industriale, construcții industriale, construcții de interes public, construcții de locuit, construcții aferente depozitelor, rețelelor idilitare, PSI și adăposturi civile, reabilitări și consolidări de construcții existente, instalații hidrotehnice, instalații pentru stații de epurare și reciclare ape uzate industriale și menajere, stații de alimentare cu apă potabilă, rețele hidroedilitare interioare și/sau exterioare.
SC ALUM SA Tulcea	Este singura rafinărie de alumina din România.

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
SC EVO BIZ STUDIO SRL Vrancea	Companie specializată în servicii web dedicate.
SC DMF POLIPLAST SRL	Compania are departament CD Producție. Activează în domeniul producției de mase plastice, fiind axată pe două categorii principale de produse: folii și ambalaje flexibile din polietilenă și polipropilenă și flacoane PET.
BIOSYS GROUP SRL Constanța	Activități de cercetare științifică și studii de mediu, ca firmă acreditată de Ministerul Mediului; pachet de studii solicitate de Agenția de Mediu.
OCEANOGRAFICA SRL Agigea	Activități de fabricare de instrumente și dispozitive pentru măsură verificare control navigație.
ECO BIO MAGIC SRL Constanța	Activități și servicii de decontaminare; produse și servicii destinate protecției mediului, care asigură o reducere semnificativă a poluării, dar și o abordare nouă în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a tuturor activităților care pot genera eventuale poluări.
ECO TECH SERVICE SRL Constanța	Activitate: Ecologia și protecția mediului. Tehnologii de depoluare cu eficiență crescută/
OIL DEPOL SERVICE SRL Constanța	Lucrări de spălări industriale; Neutralizare deșeuri periculoase; Transport autorizat ADR deșeuri periculoase; Reconstrucție ecologică a terenurilor infestate cu produse petroliere; Curățare rezervoare/separatoare/lagune; Bioremediere sol/ nămol cu conținut de substanțe periculoase.
Branic SRL Constanța	Activități în domeniul protecției, depoluării și protecției mediului înconjurător prin mijloace specifice. Lucrări

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
	de fier forjat, confecții metalice și instalații electrice și sanitare.
SENATOR PRODIMPEX ROMANIA SRL Vrancea	Oferă soiuri de vin românești și lucrează să obțină soiuri internaționale, scoțând în evidență terroir-ul românesc. Exploatează patru podgorii din cele mai importante zone oenologice din România: Huși, Însurăței, Vrancea (Cotești, Odobești și Panciu), Tirol (CS)
DMF POLIPLAST SRL Vrancea	Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și profilelor din material plastic
TC INF SA Galați	Software realizat la comandă
F5 IT SOLUTIONS PARTNER SRL Constanța	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)
COSMETICS & SPA S.R.L. Constanța	Creator și producător de produse dermato-cosmetice, afacere lansată în 2014, terapeutice, antireumatice. Servicii SPA ce utilizează produsele proprii.
BIODAM S.R.L. Tulcea	Companie românească cu capital privat, activă în domeniul producerii, procesării și comerțului cu cereale, uleiuri și șroturi ecologice, înființată în 2006. Doar produse ecologice, cultivate pe suprafețe certificate ecologic.
MAGISTRA C&C S.R.L. Constanța	Producător de medicamente generice de uz uman.
GREENFIBER INTERNATIONAL S.A. Buzău	Fabricarea fibrelor sintetice și artificiale

Unități și instituții	Activitate CDI desfășurată
PRUTUL S.A. Galați	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor
BRAICONF S.A Brăila	Fabricarea de articole de lenjerie de corp
Tehno Bionic SRL Buzău	Producție de aparate care să reproducă efectele terapiei din minele de sare: purificatoare ambientale și inhalatoare de uz medical avizate de Ministerul Sănătății.
ALMERA INTERNATIONAL SRL Galați	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor
TRANSMEDIKA PROJECTS SRL Constanța	ROmobility- Cel mai modern serviciu de depozitare bagaje de mână în regim self-service este disponibil non-stop, 365 zile pe an.
ARTECOM SRL Vrancea	Fabricarea altor produse din cauciuc.

Parcul de Software Galați

Parcul Științific și Tehnologic de la Galați are rolul de a contribui la dezvoltarea sectorului industrial al tehnologiilor de vârf, la facilitarea transferului de tehnologie, precum și la crearea unei alternative viabile pe piața muncii din Regiunea de Sud-Est. Parcul de Software de la Galați a fost o inițiativă a consorțiului format din Consiliul Județului Galați, Consiliul Local Galați, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați și S.C. Navrom – Centru de Afaceri S.A. Galați. În prezent administrator al parcului este societatea Cons Management PARC DE SOFT S.R.L., societate care are ca asociați Consiliul Județean și Consiliul Local Galați.

Parcul de Software are o suprafață de 3227 mp și oferă pentru utilizare 64 de birouri cu suprafețe de 12 mp, 22 mp, 42 mp sau 70 mp, o sală de conferințe cu o capacitate de 70 locuri,

o sală multimedia, o sală de instruire, o sală de protocol, o sală server precum și spații destinate consultanței și cercetării.

Potrivit site-ului web al parcului, în prezent sunt 30 de firme care își desfășoară activitatea în parcul de software, cu aproximativ 500 de angajați, specialiști IT.

Principalele servicii specializate oferite de parc sunt:

- servicii de asistență în afaceri pentru inovare și transfer tehnologic;
- servicii de informare tehnologică, audit tehnologic, veghe și prognoză tehnologică;
- servicii de asistență și consultanță pentru realizarea de modele experimentale și prototipuri;
- servicii de asistență și consultanță pentru exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- servicii de asistență și consultanță în domeniul legislativ la nivel național, european și internațional.

Pe lângă servicii specializate, parcul oferă facilități de marketing, facilități de documentare tehnică, facilități de comunicare, colaborarea cu mediul universitar, facilități pentru organizarea de conferințe și training-uri, dar și asistență financiar – contabilă, fiscală și juridică.

2.7.6 Analiza activității sectoarelor economice

Activitatea economică din Regiunea Sud-Est este concentrată în special într-o serie de domenii cu potențial de dezvoltare, care au tradiție în economia regiunii și în care s-au făcut investiții în ultimii ani. Aceste domenii s-au dezvoltat atât datorită caracteristicilor fizico – geografice ale regiunii, cât și datorită prezenței în regiune a unor investitori români și străini. Astfel, principalele domenii în jurul cărora s-a dezvoltat economia regională sunt: industria navală, agricultura, industria alimentară, biotehnologiile, pescuitul și acvacultura, tehnologia informațiilor și a comunicării, industria confecțiilor, turismul. În acest capitol vom evidenția principalele caracteristici ale acestor sectoare economice și contribuția lor la dezvoltarea economiei regionale. De asemenea, vom prezenta, pe scurt, principalele structuri de sprijinire a afacerilor regionale, precum: clustere, parcuri industriale, , incubatoare de afaceri.

Industria navală este una dintre cele mai reprezentative domenii de activitate în Regiunea Sud-Est, dezvoltându-se în special datorită poziției și caracteristicilor geografice ale județelor Constanța, Galați și Tulcea. În regiune există o tradiție îndelungată a construcțiilor și reparațiilor de nave, în prezent funcționând mai multe șantiere navale: Șantierul Naval

Constanța, Damen Shipyards Galați, Damen Mangalia, Șantierul Naval Midia, Vard Brăila, Vard Tulcea. Principalele entități care oferă servicii de reparații nave în regiune sunt: Navrom Shipyard SRL, Baza de Reparații Nave Brăila, S.C. 2x1 HOLDING CAPE MIDIA SHIPYARD S.A., S.C. AKER S.A., S.C. ARGOS S.A., S.C. ȘANTIERUL NAVAL "DAMEN" GALAȚI S.A., Damen Mangalia, S.C. ȘANTIERUL NAVAL CONSTANȚA S.A., S.C. SORENA S.A, S.C. UTILNAVOREP S.A.

La nivel național, șantierele navale au un impact major asupra economiei, industria construcțiilor de nave asigurând locuri de muncă pentru aproximativ 20.000 de angajați, iar cifra de afaceri realizată de șantierele navale reprezintă 1% din Produsul Intern Brut al României. În Regiunea Sud-Est, domeniul construcției de nave și structuri plutitoare (cod CAEN 3011) este foarte bine reprezentat. Astfel, în județul Constanța, sunt 197 de agenți economici înregistrați cu această activitate, cu o cifră totală de afaceri de 128,3 mil.euro. 2,88% din totalul angajaților din județul Constanța activează în acest domeniu (3493 de salariați). După cifra de afaceri, topul firmelor din acest domeniu în Constanța sunt Șantierul Naval Constanța SA, Prestmar Naval SRL, Marman Comtrans SRL, Brial Nav Construct SRL. În județul Galați există 42 de agenți economici înregistrați cu această activitate, cu o cifră de afaceri de 210,1 milioane euro, reprezentând 4,16% din cifra de afaceri în județul Galați. Aceste organizații aveau peste 3.000 de angajați, reprezentând 4,44% din totalul de angajați din județul Galați. După cifra de afaceri, cele mai importante firme sunt: Șantierul Naval Damen Galați SA, Kaefer Shipbuilding Contracting SRL, Helmers SRL, Prima Construct SRL. În județul Brăila sunt înregistrați 25 agenți economici cu codul CAEN 3011, cu o cifră de afaceri de 22,6 mil.euro și 746 de angajați. Potrivit cifrei de afaceri înregistrate, cele mai importante firme sunt Ralucont Maritime SRL, Vard Electro Brăila SRL, Ariadflor Nav SRL, Pagleima SRL. În județul Tulcea sunt 26 de agenți economic care construiesc nave și structuri plutitoare. Aceștia au 734 de angajați și o cifră de afaceri de 27,6 mil.euro. Cele mai importante firme prin prisma cifrei de afaceri sunt Vard Electro Tulcea SRL, AFI Maritime SRL, Mardeco Nav SRL.

De asemenea, în regiune funcționează organizații care se ocupă cu arhitectura, proiectarea și ingineria navală. În județul Galați își desfășoară activitatea firme reprezentative în domeniu precum Ship Design Grup, NASDIS Consulting, Marine Engineering Galați – MEGA, ICEPRONAV, GLO Marine, serviciile acestor firme fiind orientate în special spre export. În Galați își desfășoară activitatea și compania Alewijinse Marine Galați, având 441 de angajați și o cifră de afaceri de 155,7 mil.lei. Compania lucrează la un număr mare de soluții de electrificare și automatizare în sectoare precum iahturi, proiecte navale și guvernamentale,

dragare și offshore și industriale. Această activitate include contracte pentru proiecte de construcții noi, re tehnologizări și reparații și întreținere.

Activitatea de proiectare și inginerie navală este susținută de Asociația Constructorilor Navali din România, ANCONAV, care reprezintă interesele șantierelor navale și ale producătorilor, distribuitorilor de echipamente și materii prime din România pe plan național și internațional, dar și de existența în regiune a unor institute de învățământ și cercetare în domeniul proiectării și construcțiilor de nave.

Industria agro-alimentară, acvacultura și pescuitul contribuie semnificativ la PIB-ul regional, Regiunea Sud-Est fiind o zonă agricolă prin tradiție, în special datorită caracteristicilor geografice și condițiilor pedoclimatice. Regiunea Sud-Est are a doua suprafață ca mărime la nivel național, cultivată cu principalele culturi, cu o suprafață totală de 1.745.808 hectare în anul 2019. Cele mai mari suprafețe au fost destinate cultivării grâului și secarei (460.422 ha), porumbului (502.721 ha) și plantelor uleioase (429.548 ha). Valoarea adăugată brută din activitatea de agricultură, silvicultură și pescuit era în anul 2018 de 7.413,4 milioane lei, reprezentând 8,39% din totalul VAB regional. Regiunea înregistrează și cea mai mare pondere a agriculturii la formarea PIB regional (7%). Cele mai multe firme din agricultură sunt înregistrate în Regiunea Sud-Est (21,15 %). Județul cu cea mai mare pondere a suprafeței agricole din totalul suprafeței agricole regionale este Tulcea, urmat în clasamentul regional de Brăila, Constanța, Vrancea.

În anul 2019, în Regiunea Sud-Est erau 3.561 întreprinderi active cu activitate în agricultură, silvicultură și pescuit, reprezentând 18% din totalul național. Cele mai multe își desfășoară activitatea în județul Constanța (936), urmat de județul Buzău (572).

Din totalul suprafeței viilor pe rod din România (178.230 ha), aproape 40% se regăsește în Regiunea Sud-Est (70.035 ha). În anul 2019, regiunea a avut cea mai mare producție totală de struguri din țara noastră, reprezentând 42% din producția totală. În județul Vrancea, pe codul CAEN 1102 – Fabricarea vinurilor din struguri erau înregistrați 77 de agenți economici, care au avut o cifră de afaceri de 50,3 mil.euro. Cei mai cunoscuți producători de vin sunt Vincon Vrancea SA, Vinexport Trademark SA, Vinexport SA, Tenuta Odobești. Și în județul Buzău sunt 11 agenți economici care se ocupă cu fabricarea vinului din struguri. În județul Constanța cei 11 fabricanți de vinuri au înregistrat o cifră de afaceri de 2,8 mil.euro, având un total de 84 de angajați. În Tulcea sunt doar 5 producători de vinuri, cu o cifră de afaceri de 5,9 mil.euro,

cei mai relevanți fiind Viticola Sarica Niculițel SA, Alcovin SRL, Crama Delta Dunării SRL, Vin-Alcool SRL.

În ceea ce privește pescuitul și acvacultura, în Regiunea Sud-Est sunt concentrate cele mai mari suprafețe destinate acvaculturii (65% din arealul național). La nivelul județelor, 3% revine județului Brăila, 2% județului Buzău, 14% Constanța, 2% Galați, 79% Tulcea și 0.48% județului Vrancea. Județul Tulcea deține 99.6% din totalul bălților și lacurilor naturale. Din categoria păstrăvăriilor, 44% revin județului Buzău și 56% județului Vrancea.

Turismul este o activitate dezvoltată în regiune, Regiunea Sud-Est cuprinzând aproape toate formele de relief: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului, Podișul Dobrogei cu Munții Măcinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților și a Subcarpaților de Curbură. De asemenea, regiunea este străbătută de fluviul Dunărea, cuprinde Delta Dunării și este mărginită la est de întreg litoralul românesc al Mării Negre. Toate aceste caracteristici favorizează dezvoltarea turismului tradițional (turismul montan, litoral), turismul balnear și chiar turismul de nișă (de exemplu, turismul viticol). În anul 2020, în Regiunea Sud-Est au fost înregistrate 1.459 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare. Cele mai numeroase sunt în județul Constanța (850), Tulcea (316) și Buzău (117). Capacitatea de cazare turistică existentă era în 2020 de 108.047 locuri, reprezentând circa 30% din totalul național. Județul Constanța asigură 89.304 locuri de cazare, urmat la mare distanță de județul Tulcea (7.912 locuri).

Potrivit Institutului Național de Statistică, indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune se calculează prin raportarea numărului de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă. În luna mai 2021, în Regiunea Sud-Est, acest indice a fost de 21,3%, cel mai crescut înregistrându-se în județul Tulcea (28,3%).

Industria confecțiilor reprezintă un sector important în economia regională, în regiune existând numeroase firme care s-au dezvoltat în special pe baza producției în lohn, exportând în special pe piața europeană. Deși în ultimii ani industria textilă a trebuit de multe ori să își reducă capacitatea de producție, nereușind să mai fie competitivă pe plan internațional, aceasta rămâne o ramură economică importantă în regiune. Astfel, în județul Vrancea, sunt înregistrate 146 de agenți economici cu codul CAEN 1413 -Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp). Acestea realizează 6,91% din cifra de afaceri din județul Vrancea (147,7 mil. euro) și au 5.190 de angajați, fiind domeniul cu cei mai mulți angajați din județ. Printre cele

mai semnificative întreprinderi de confecții din Vrancea se numără: Artifex SRL, Pandora Prod SRL, Simiz Fashion SRL, Sorste SA, Incom-Vranco SA. În județul Buzău sunt 117 agenți economici înregistrați cu această activitate, cu o cifră de afaceri de 32 milioane euro. Acestea angajează 4,71% din totalul de angajați din județul Buzău (2.442 angajați). Cele mai importante întreprinderi cu activități în domeniul confecțiilor sunt Ring Textile Production SRL, London Fashion SRL, MTA SRL. De asemenea, în județul Galați sunt înregistrate 46 de firme, cu o cifră de afaceri de 9,7 mil.euro și 435 de angajați. În județul Constanța, deși sunt 101 întreprinderi în industria confecțiilor, cifra de afaceri însumează doar 3.3 mil. euro și au un număr de 295 de angajați. În județul Brăila sunt 78 de agenți economici care se ocupă cu fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, având 1.927 de angajați și o cifră de afaceri de 21,9 mil. euro. Cele mai mari cifre de afaceri le au: Enter 2 SA, Solo Textil SRL, Casa Hermosa SRL, Neo Fashion Comercial SRL. În prezent industria confecțiilor se confruntă cu o serie de provocări care țin în special de lipsa de forță de muncă calificată, o productivitate a muncii scăzută comparativ cu alte țări, lipsa dotărilor cu mașini și utilaje competitive, infrastructura necorespunzătoare.

Tehnologia informației și a comunicării este un domeniu care se dezvoltă accelerat în țara noastră, dar și în Regiunea Sud-Est, susținut în special de existența unei forțe de muncă înalt calificată și de o infrastructură de comunicații corespunzătoare.

În anul 2019, în Regiunea Sud-Est, erau 1.600 de întreprinderi active în domeniul informațiilor și comunicațiilor, reprezentând doar 2,47% din totalul întreprinderilor înregistrate în regiune. Dintre acestea, cele mai multe erau în județele Constanța (623) și Galați (347), favorizate și de existența centrelor universitare cu facultăți de profil, dar și de Parcul de software de la Galați. Personalul din unitățile locale active din domeniul informațiilor și comunicațiilor era de 7.593 de persoane, din care 2.818 în Constanța și 2.515 în Galați. Cei mai puțini angajați în domeniul informațiilor și comunicațiilor se regăseau în Tulcea (275). În anul 2019, cifra de afaceri a unităților locale active din domeniul informațiilor și comunicațiilor era de 1.411 milioane lei.

De asemenea, la nivelul Regiunii Sud-Est se dezvoltă în ultimii ani și domeniul construcțiilor și al comerțului cu material lemnos și materiale de construcții. Astfel, de exemplu, în județul Galați pe codul CAEN 4673 - Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare, sunt înregistrați 152 de agenți economici care au o cifră de afaceri de 546 mil. de euro și 3.465 de angajați. Doar compania Arabesque are o cifră de afaceri de 475 mil. euro, fiind și cel mai mare angajator din domeniu (2.845 de angajați).

O altă activitate economică cu impact semnificativ la nivel regional este producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje. Combinatul Liberty Galați avea, în 2019, un număr de 5.081 de angajați și o cifră de afaceri de 5.077.847.598 lei. Liberty Galați este cel mai mare combinat integrat din țară și lider în fabricarea produselor siderurgice, cu o capacitate actuală de producție de 2 milioane de tone de oțel, având posibilitatea de creștere a acesteia. Combinatul Siderurgic de la Galați produce o gamă largă de produse plate (tablă grosă, rulouri, tablă zincată și tablă acoperită organic), precum și produse tubulare sudate longitudinal. Aceste produse sunt furnizate către clienții din zona Balcanilor, din Europa, dar și din țară. Produsele furnizate de Liberty Galați sunt utilizate în industria navală, în construcții, în industria auto și pe piața echipamentelor sub presiune.

Activitatea economică din regiune este susținută prin intermediul unor structuri de sprijin a afacerilor regionale, denumite clustere. Clusterul este o grupare de producători, utilizatori și/sau beneficiari, în scopul punerii în aplicare a bunelor practici din UE în vederea creșterii competitivității operatorilor economici.

În continuare, este realizată o prezentare a celor mai importante 11 clustere din Regiunea Sud-Est:

1. Asociația Tradiții Manufactură Viitor (Cluster Traditions Manufacture Future TMV Sud Est)

Înființată în anul 2010, în județul Vrancea, are drept scop să promoveze și să protejeze interesele companiilor comerciale care sunt membre producătoare de confecții textile, tricotaje, pielărie, furnizori de materiale și servicii prin acțiuni care să contribuie la întărirea și dezvoltarea pe termen mediu și lung a membrilor săi. În ultimii ani activitatea clusterului nu a fost foarte intensă.

Firmele, universitățile, institutele de cercetare și autoritățile publice care fac parte din acest cluster sunt:

Societăți comerciale	Universități	Institute de cercetare	Autorități publice
SC SORSTE SA	Facultatea de	Institutul Național	Agencia pentru
SC COMUNIVERS	Textile, Pielărie și	de Cercetare	Dezvoltare
SRL SC COROLA SRL	Management	Dezvoltare pentru	Regională Sud-
SC PRODECOM SRL	Industrial Iași		Est

Societăți comerciale	Universități	Institute de cercetare	Autorități publice
SC INMARTEXTIL SRL	Universitatea de Arte și Design Cluj-Napoca	Textile și Pielărie București	
SC TRICOTTON PANCIU SRL			
SC CONTEMPO SRL			
SC SERITEX SRL			
SC VERON SRL			
SC TOORICH SRL			

2. Clusterul Regional „Green Solutions Lower Danube”

Potrivit site-ului clusterului (greendanube.ro), Clusterul Regional ”Green Solutions Lower Danube” are ca scop planificarea și derularea de activități care vizează promovarea și elaborarea mecanismelor de susținere a întregii zone geografice ”Dunărea de Jos”, pe termen lung, ca lider în sectoarele energiilor regenerabile, eficienței energetice și noilor energii sustenabile și participarea în rețelele internaționale ca partener sau coordonator de proiecte pentru creșterea competitivității organizațiilor din Asociație, prin cooperare națională și internațională.

Firmele, universitățile, institutele de cercetare și autoritățile publice care fac parte din acest cluster sunt:

Societăți comerciale	ONG-uri	Universități
IPA S.A. București Industrial Parc SRL	Asociația Regională pentru Energie și Mediu ”Dunărea de Jos”	Universitatea ”Danubius” Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați

3. Clusterul BIO DANUBIUS

Clusterul Bio Danubius are scopul de a armoniza și reprezenta interesele întreprinderilor, cercetării, administrației și entităților catalizator în vederea creșterii competitivității economice și creării de locuri de muncă, dezvoltării durabile și sustenabile a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, internaționalizării membrilor, perfecționării profesionale a managerilor și a angajaților,

administrării unei baze de date comune, participarea în rețele naționale și europene, creșterea potențialului de inovare a întreprinderilor în sectoarele: Bio-economie și Agricultură bio; Piscicultură; Turism; Logistică și transport; Protecția și conservarea mediului; Energii regenerabile; Sectoarele creative și culturale; Inovarea socială.

Prin membrii săi, agricultorii ecologici dar și universități, instituții de cercetare și dezvoltare, acest cluster este bine orientat spre internaționalizare și inovare, devenind astfel un partener important atât pentru mediile de afaceri locale cât și pentru autorități. Clusterul participă în proiectul european de cercetare Danubius RI și se implică în proiecte care să permită o promovare mai susținută a bioeconomiei.

4. Clusterul INOMAR

Misiunea clusterului INOMAR din Constanța este de a deveni mediul de interacțiune și comunicare preferat de operatorii lanțului de valoare al turismului în scopul inovării și reinventării valorilor Dobrogei.

Clusterul își propune să promoveze conceptul de turism orientat spre experiențe, să aducă litoralul românesc în topul European Smart Destinations, rezolvând problema insuficienței resurselor calificate și lipsei de solidaritate în jurul unei viziuni comune de dezvoltare regională.

Clusterul are un număr impresionant de membri, majoritatea societăți comerciale, lista acestora fiind prezentată mai jos:

Societăți comerciale	Vard Electro Tulcea SRL, Schneider Electric Romania SRL, RYWAL-RHC Romania SRL, Sandblasting SRL, GLO Marine, HMA-PATEC, TIE Services International SRL, Keep It Mobile, Marine & Offshore Consultants, Cozmircom SA, Nexans Romania, Wärtsilä Hungary Kft Budaors, Klingspor Romania, RED Royal Expert Design, Van Der Leun, LLOYD Register Romania SRL, ABS Classification SRL, Linde Gaz România, SEVERNAV SA Drobeta Turnu Severin, KAEFER Shipbuilding Contracting, Alewinjnse, Liberty Galați, Bureau Veritas România, Damen Shipyards Mangalia, Damen Shipyard Galați, Den Breejen România, DNV-GL, DMT MARINE EQUIPMENT, Ductil, Eekels România, Heinen și Hopman, Helmers Group, ICEPRONAV ENGINEERING SRL, International Paint, Shipyard ATG Giurgiu ,
-----------------------------	--

	Ship Design Group, Șantierul Naval Constanța Navrom Shipyard, Nasdis, Microplasma, MEGA, Minex, P.A. LIBRA, RO OUDCOMB TRADING SRL, SANTIERUL NAVAL ORȘOVA SA, SEN ENGINEERING SOLUTIONS SRL, Danfoss România, Vard Brăila, Vard Tulcea.
--	--

Principalele obiective ale acestui cluster sunt:

- Consolidarea acțiunilor de transfer tehnologic pentru turism.
- Valorificarea potențialului local de resurse.
- Extinderea la 6 luni a perioadei de vizitare a litoralului.
- Atragerea unui număr cât mai mare de membri activi în cluster.
- Promovarea calității și excelenței operaționale în managementul destinației.

Principalele acțiuni ale clusterului sunt:

- Inventarierea problemelor, provocărilor și oportunităților;
- Adoptarea unui standard de calitate al experiențelor turistice;
- Sincronizarea raporturilor cerere-ofertă pe piața de resurse pentru turism;
- Finanțarea și dezvoltarea unui centru de pregătire vocațională pentru turism.

Membrii asociației sunt Manor Laboratory Center, LTA Mondial, AGRICHIM, Rezervația Biosferei Delta Dunării Tulcea, Asociația Bio România, INCDD Tulcea și Universitatea Spiru Haret.

5. Asociația CLUSTER MEDGreen

Scopul Asociației "Cluster" pentru Promovarea Afacerilor Specializate în Ecotehnologii și Surse Alternative de Energie (Cluster MEDGreen) îl reprezintă facilitarea și promovarea cooperării dintre întreprinderi, oameni de afaceri, instituții de cercetare și învățământ, precum și alte organizații care să contribuie sau să sprijine activitățile inovative pentru realizarea de produse și servicii competitive pe plan național și internațional, cu valoare adăugată ridicată și

pentru a genera locuri de muncă și oportunități de dezvoltare durabilă a orașului Medgidia și a zonelor limitrofe.

Societăți comerciale	Universități	Institute de cercetare	Autorități publice
SC Solarom SRL	Universitatea	-	Municipiul Medgidia
SC Ecohorneț SRL	Dunărea de Jos		Primăria Comunei
SC Black Sea Energy Systems SRL	Universitatea București		Cumpăna
SC Dache & Fiul SRL			Registrul Auto Român
SC NEWAGRO SRL			Primăria Orașului Ovidiu
SC Darv Machine Tools SRL			
SC Arman Construction SRL			
SC Monsson Alma SRL			
SC Gomez Team Invest SRL			
SC Metalica SRL			
SC Klean Eco Plus SRL			
SC FINNRO Development SRL			

Serviciile oferite de către asociația Cluster MEDGreen sunt:

- Consultanță juridică
- Consultanță accesare fonduri
- Consultanță pentru accesare servicii financiare
- Servicii de inovare
- Cooperare internațională
- Studii de impact
- Servicii mentenanță stații de biogaz

- Servicii IT
- Servicii de management al riscurilor tehnologice.

Principalele obiective ale clusterului sunt:

- Sprijinirea, promovarea și participarea la elaborarea politicilor, managementului și ingineriei competitivității integrate în domeniul eco-tehnologiilor și surselor alternative de energie;
- Promovarea și dezvoltarea competitivă a următoarelor domenii: cercetare, educație, inovare, producție, comercializare și utilizare eficientă a eco-tehnologiilor și surselor alternative de energie;
- Producția de energie ecologică / verde prin valorificarea potențialului și resurselor regenerabile existente, a tehnologiilor de colectare și procesare a deșeurilor, în vederea valorificării acestora prin reciclare și reducerea impactului asupra mediului înconjurător;
- Promovarea tehnologiilor inovative și sustenabile, a eficienței energetice în domeniul construcțiilor clădirilor, administrării și întreținerii acestora, a materialelor și echipamentelor, managementul fluxului de materiale.

6. Clusterul pentru Sănătate Dunărea de Jos

Clusterul Regional ”Pentru Sănătate Dunărea de Jos” a fost înființat pentru a sprijini cetățenii prin acțiuni de conștientizare și menținere a unui stil de viață sănătos și pentru dezvoltarea de servicii și produse necesare în menținerea sănătății.

Principalele obiective sunt: promovarea informației și educarea pentru sănătate; dezvoltarea de noi tehnici și sisteme și promovarea lor cu scopul menținerii stării de sănătate; îmbunătățirea accesului la piața medicală; sprijinul și promovarea unui cadru unitar al sănătății în rândul beneficiarilor a unui standard decent de viață și implicit de sănătate.

Membrii clusterului sunt prezentați în tabelul de mai jos:

Societăți comerciale	Universități	Institute de cercetare	Autorități publice
SC Industrial Park SRL Galați	Universitatea Danubius	Fundația Universitară "Benone Pușca"	Primăria Municipiului Galați
SC Thecon SRL	Universitatea Dunărea de Jos		Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați
SC Altfactor SRL			
SC IPA SA			
Cluster Medgreen			
Consortiul Clusterelor Dunărea de Jos			

7. IT&C Cluster Dunărea de Jos

Cluster pentru industria TIC, "Clusterul IT&C Dunărea de Jos" Galați a fost înființat în anul 2015 și are drept obiective dezvoltarea durabilă a membrilor săi, creșterea capacității de cercetare – dezvoltare și stimularea cooperării între instituții de cercetare – dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI.

Alte obiective ale clusterului sunt:

- Valorificarea potențialului tehnologiei informației și comunicațiilor și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație, educație, sănătate) și cel privat (întreprinderi, cetățeni);
- Crearea premiselor pentru creșterea competitivității întreprinderilor din sectorul TIC, bazată pe utilizarea intensivă a cunoașterii;
- Creșterea competitivității regionale a învățământului IT;
- Reprezentarea intereselor din mediul ITC în fața organismelor statului;
- Crearea mecanismelor pentru abordarea colaborativă de proiecte internaționale de anvergură;

- Sprijinirea antreprenorialului și a IMM-urilor din domeniul ITC din regiune;
- Să identifice și să promoveze o serie de proiecte de investiții, atât publice cât și private, precum și propuneri de modernizare/îmbunătățire a strategiilor, politicilor și planurilor de acțiune în domeniul TIC;
- Să consolideze cooperarea între diverșii actori din sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor, a schimbului de informații și de idei, precum și prin desfășurarea de activități comune.

8. Romanian River Transport

Clusterul Romanian River Transport a fost înființat cu scopul de a contribui la promovarea și dezvoltarea unei politici industriale, la nivel național și european în domeniul naval, prin intermediul cooperării între diverșii actori din sectorul transporturilor ecologice fluviale și prin intensificarea contactelor, a schimbului de informații și de idei, respectiv prin desfășurarea de activități comune în ce privește inovarea și spiritul antreprenorial în sectorul transporturilor ecologice fluviale.

Membrii acestui cluster sunt prezentați în tabelul de mai jos:

Universități	Institute de cercetare	Autorități publice	Catalizatori	Alți membri
Universitatea "Danubius" din Galați	SC IPA SA București, Sucursala Galați	Primăria Municipiului Galați	Uniunea Porturilor Interioare Românești (UPIR)	Compania Națională "Administrația Porturilor Dunării Maritime"- SA Galați (CN APDM SA);
Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	Centrul Român pentru pregătirea și perfecționarea personalului (CERONAV)		Industrial Parc SRL	Compania Națională "Administrația Porturilor Dunării Fluviale"- SA Giurgiu (CN APDF SA);
Academia Navală "Mircea cel				Compania Națională "Administrația

Universități	Institute de cercetare	Autorități publice	Catalizatori	Alți membri
Bătrân” din Constanța				<p>Canalelor Navigabile”- SA Constanța (CN CAN SA);</p> <p>Asociația Națională a Constructorilor de Nave din România (ANCONAV), Industrial Parc SRL din Galați,</p> <p>Asociația Armatorilor și Operatorilor Portuari din România (AAOPFR) din Galați,</p> <p>Compania de Navigație Fluvială România ”Navrom” SA (CNFR Navrom SA),</p> <p>SC Romnav SA,</p> <p>SC Deltanav SA,</p> <p>SC Navrom Shipyard SRL,</p> <p>SC Cojar SRL,</p> <p>SC Romprima SRL,</p> <p>Asociația Regională pentru Energie și Mediu Dunărea de Jos,</p>

Universități	Institute de cercetare	Autorități publice	Catalizatori	Alți membri
				Tehnopol Galați, SC Docuri SA Galați, SC Port Bazinul Nou Galati, SC Ecoarch SRL.

9. Clusterul "Open Hub"

OpenHub este un cluster înființat în anul 2018, realizat de o comunitate de pasionați ai tehnologiei și comunicării. Scopul acestui cluster este de a promova orașul Galați și Regiunea Sud-Est, în concordanță cu obiectivele Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Galați 2016 - 2025.

Clusterul Inovativ "Open HUB", ca structură deschisă, își propune să reprezinte interesele tuturor industriilor creative din regiune, pe plan național și internațional. În ianuarie 2019, Open Hub Creative Cluster a fost distins cu un Certificatul de Excelență pentru finalizarea cu succes a proiectelor cu impact local și național. Expertiza diversificată a clusterului este un cadru favorabil pentru susținerea și implementarea proiectelor inovatoare în sectorul medical și al educației și informației. Acest lucru a condus la crearea de parteneriate regionale și naționale, Clusterul fiind membru al Asociației Clusterelor din România (Clustero.eu).

Membrii actuali ai clusterului sunt:

- Asociația "Open Hub" Galați
- Thecon SRL, Galați
- Adquest Image SRL, Galați
- Inosoft Lean Sytem SRL, Galați
- Tacit Pay SRL, Galați
- Fly Onix SRL, Galați
- Active Mall SRL, Galați
- Septagon Project SRL, Galați
- Lavionda 2008 Impex SRL, Galați
- Elco SRL, Galați
- IMD Legis SRL-D, Galați
- Kinelink Moovee SRL, Galați

- Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

10. Clusterul Inovativ InnoSTArts (ISTA)

Prin înființarea Clusterul Inovativ InnoSTArts (ISTA) s-a dorit crearea unei alianțe strategice care să-și asume, pentru Regiunea Sud-Est, rolul de organizator și promotor al sectoarele culturale și creative, alăturând organizații precum universități și centre de dezvoltare, reprezentanți ai industriei și autoritățile publice.

Membrii acestui cluster sunt prezentați în tabelul următor:

Universități	Institute de cercetare	Autorități publice	Catalizatori	Alți membri
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	SC IPA SA București, Sucursala Galați	Primăria Ivești	Asociația de Dezvoltare Durabilă și Inovare în Regiunea Sud-Est	Altfactor SRL Nenos Software SRL Nonlinear SRL Demac Innovation Management SRL Ecoprint Publicitate SRL Studio Call Communication SRL Play Arhistart SRL Carta Structura SRL Mensajero SRL Asociația ”Fiii Comunei Obilești” Voicu Consult P SRL Lemland SRL EM District Laboratory SRL ABCPrintUV3D SRL Asist Business Development Group SRL

11. Clusterul Inovativ Agroindustrial „Dunărea de Jos”

Constituirea Clusterului Inovativ Agroindustrial ”Dunărea de Jos” are la bază viziunea potrivit căreia dezvoltarea armonioasă și echilibrată a întregii Regiuni Sud - Est, cu eliminarea decalajelor de dezvoltare dintre diferitele zone ale regiunii și, mai ales, dintre mediul urban și cel rural, reprezintă o prioritate a absolută.

În acest sens, din dorința de a asigura dezvoltarea durabilă a Regiunii Sud-Est, în general, și a mediului rural în special, este mai mult decât necesară susținerea revitalizării sectorului agro-industrial regional. Pentru aceasta, un prim pas l-a constituit înființarea Clusterului Inovativ Agroindustrial ”Dunărea de Jos”.

Membrii acestui cluster sunt prezentați în tabelul următor:

Universități	Institute de cercetare	Autorități publice	Catalizatori	Alți membri
Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați	SC IPA SA București, Sucursala Galați	Primăria Ivești	Agenția Pontic SRL P.F.A. Iorga Dinu	Demac Innovation Management SRL Lemland SRL Nenos Software SRL Nonlinear SRL EM District Laboratory SRL Play Arhistart SRL Carta Structura SRL Mensajero SRL Debitpal SRL I.I Lupașc Lucia Mirela Asociația ”Fiii Comunei Obilești” Miarbal Prod SRL Reyravos Trade SRL Asist Business Development Group SRL

Incubatoare de afaceri și parcuri industriale în Regiunea Sud-Est

Incubatoarele de afaceri funcționează ca sisteme de sprijin pentru afaceri și facilitează mediul necesar pentru dezvoltarea acestora. În general, firmele din incubator sunt găzduite pe o perioadă determinată de timp (ciclul de incubare), interval în care beneficiază de suport financiar, servicii de consultanță și spații pentru birouri. Alături de sprijinul logistic necesar demarării activității, incubatorul oferă un mediu prielnic dezvoltării afacerilor, prin facilitarea activităților de networking, a transferului de know-how și prin acordarea de sprijin în dezvoltarea de parteneriate.

Parcurile industriale sunt teritorii special amenajate în scopul dezvoltării industriale, putând cuprinde hale de producție, facilități energetice, infrastructură, condiții administrative și juridice, conduse de companii specializate. Titlul de parc industrial conferă administratorului și rezidenților parcului dreptul la o serie de facilități precum scutiri de la plata unor taxe și impozite pe terenuri sau clădiri, facilități acordate de autoritățile publice locale.

În Regiunea Sud-Est sunt 2 incubatoare de afaceri și 3 parcuri industriale, prezentate mai jos.

Patronatul IMM – Primul Incubator de afaceri din Constanța

Încă din 2004, Patronatul IMM Constanța este incubator de afaceri. Odată cu implementarea Proiectului RETE CLAS când, la Constanța, s-a înființat Centrul CLAS, dar și prima firmă printr-un proiect Phare, care a primit un premiu de 3.000 de euro. Alături de sprijinul logistic necesar demarării activității, incubatorul oferă un mediu prielnic dezvoltării afacerilor în continuare, firmele primind suport pentru dezvoltare în primii ani de activitate.

Activitățile incubatorului de afaceri sunt:

- Consultanța și asistența atât pentru demararea unei afaceri, cât și pentru creșterea potențialului de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii cu activitate în desfășurare;
- Întocmirea planurilor de afaceri;
- Consultanța și asistența juridică pentru înființarea unei societăți;
- Consultanța și asistența în domeniile financiar-contabil, resurse umane, managementul calității, marketing și vânzări;
- Consultanță privind sursele de finanțare, întocmirea documentației pentru programe cu finanțare nerambursabilă/rambursabilă.

Incubatorul de afaceri al Asociației Tehnopol Galați

Incubatorul de afaceri al Asociației Tehnopol Galați este o entitate fără personalitate juridică, cu sediul în clădirea Parcului de Tehnologia Informației Galați.

Obiectivul Incubatorului de Afaceri este facilitarea inițierii și dezvoltării de întreprinderi inovative, bazate pe tehnologii avansate, în domeniul IT&C. Obiectivele strategice ale Incubatorului de Afaceri sunt:

- Dezvoltarea legăturilor dintre universități și mediul economic pentru creșterea competitivității economice, în domeniul și IT&C;
- Stimularea înființării de noi întreprinderi și îmbunătățirea performanțelor economice ale celor existente;
- Utilizarea eficientă a potențialului economic și uman existent în zonă prin orientarea acestuia către activități inovative, în domeniul IT&C;
- Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale întreprinzătorilor, cu precădere la nivelul tinerilor din învățământul universitar, în scopul implicării acestora în structuri economice private, sprijinirea transpunerii în practică a ideilor inovative, limitând astfel exodul de inteligență.

Parcul Industrial Galați

Parcul Industrial Galați se află în administrarea societății Industrial Parc SRL. Are o suprafață totală de 21.8 hectare și este amplasat pe malul Dunării în sud- estul municipiului Galați. Scopul Parcului Industrial îl constituie susținerea economiei locale și regionale, dezvoltarea pe orizontală a acesteia și crearea de locuri de muncă pentru forță de muncă înalt calificată oferită de absolvenții universităților din Galați, dar și pentru cea calificată.

Parcul Industrial reprezintă o zonă delimitată, în care se desfășoară activități economice, cercetare, producție industrială și servicii cu scopul dezvoltării și valorificării resurselor naturale și umane ale zonei. Rezident al parcului poate fi orice operator economic, persoană juridică română și/sau străină, ONG-uri, instituții de cercetare și alte unități care nu au personalitate juridică, care funcționează conform legii și desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de valorificare a cercetării științifice și/sau de dezvoltare tehnologică, agro-industriale, logistice și inovative, industriale, etc., în cadrul parcului industrial, în baza contractului de administrare și servicii conexe încheiat cu administratorul parcului.

Infrastructura parcului industrial cuprinde:

- Suprafața de 21,8 ha cu posibilitatea de a se extinde;

- Un sediu administrativ de 1463 mp;
- Hală de depozitare de aproximativ 1100 mp;
- Utilități: apă curentă, stație de epurare, curent electric.

Printre avantajele alegerii Parcului industrial Galați sunt amplasarea strategică, în imediata vecinătate a Zonei Libere Galați, la granița cu Ucraina și Republica Moldova, cu acces la malul Dunării, la 80 km de Marea Neagră. Are acces la importantele magistrale de transporturi fluviale (canalul Rin – Main – Dunăre), de transporturi feroviare mixt ruso-european (inclusiv transferul la ecartamentul larg) și rutiere prin drumul național DN 2B. Parcul are acces la docuri, astfel că firmele din cadrul acestuia pot beneficia de servicii portuare: încărcarea/descărcarea unei game variate de mărfuri; stivuirea/amararea mărfurilor pe orice fel de mijloace de transport; depozitarea pe platforme din beton și/sau în depozite.

Parcul Industrial Mangalia

Parcul industrial Mangalia este amplasat în zona dezafectată a Șantierului Naval Mangalia. Parcul Industrial Mangalia se află în administrarea SC Administrarea Parcului Industrial Mangalia SRL, având asociați:

- Consiliul Local al Municipiului Mangalia
- Camera de Comerț și Industrie a României
- Centrul Român de Afaceri “Marea Neagră” – Hotel President
- Romexpo

Parcul are o suprafață de 13,1 ha și este plasat la o distanță de 1,5 km de vestul orașului Mangalia. Terenul este proprietatea Municipiului Mangalia. Parcul are un acces facil la drumul județean DJ 391, Mangalia Negru-Vodă, dar și la drumul european E 85 (DN 39) Constanța - Mangalia. Are acces la calea ferată și la portul Mangalia. Apropierea de granița cu Bulgaria creează oportunități de dezvoltare a activităților de import-export și cooperare transfrontalieră. În prezent parcul are 21 de rezidenți, care desfășoară activități diverse precum: construcția și reparația de nave, întreținere și reparație autovehicule, fabricarea unor produse manufacturiere, comerț, activități recreative etc.

Principalele avantaje pe care le oferă agenților economici sunt legate de accesul rutier, pe cale ferată și naval, tarife avantajoase pentru închiriere, o infrastructură corespunzătoare dezvoltării afacerilor (clădiri, depozite, căi de acces). Societatea administrator a parcului industrial poate

asigura consultanță investitorilor pe tot parcursul implantării investițiilor și operării capacităților de producție. Consultanța acoperă diverse domenii: legislație, obținerea de avize și acorduri pentru realizarea obiectivelor, soluții de proiectare a construcțiilor, marketing, relații cu furnizori și rețele de distribuție.

White Gate Industrial Park

Parcul industrial White Gate Industrial Park este situat în intravilanul localității Poarta Albă și are o suprafață de 10,6 ha având o deschidere de 426 ml la drumul județean 228 și 281 ml la drumul comunal către Nisipari la o distanță de 28 km de Portul Constanța.

Parcul este administrat de societatea White Gate Industrial Park SRL. Proiectul este la stadiul de „greenfield”. Strategia companiei de administrare este de a valorifica terenul parcului industrial prin vânzare către rezidenții interesați în special de externalizarea unor activități de producție de tipul „labour intensive”, profitând astfel de forța de muncă activă, a zonei. Pentru echilibrarea necesarului de resurse umane, rezidenții parcului industrial pot avea în vedere inclusiv atragerea personalului care se află în centrul de detenție Poarta Albă situat la mai puțin de 2 km față de parc. În momentul de față, amplasamentul se află în procedura de acreditare pentru accesarea facilităților fiscale destinate parcurilor industriale conform prevederilor Legii nr. 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale (www.apitsiar.ro).

Concluzii

Economia Regiunii Sud-Est este o economie aflată în dezvoltare, dar ritmul dezvoltării economice și sociale este încă redus în comparație cu alte regiuni europene. Deși în perioada de analiză Produsul Intern Brut al regiunii a crescut semnificativ, economia națională a crescut într-un ritm mai alert decât economia Regiunii Sud-Est, această tendință putându-se observa urmărind dinamica evoluției PIB al Regiunii Sud-Est ca procent din PIB național. Principalul județ care contribuie la formarea PIB-ului regional este județul Constanța. Investițiile străine directe au crescut ușor în regiune în anul 2019 față de anul 2018, evidențiind faptul că regiunea încă nu prezintă un grad de atractivitate crescut pentru investitorii străini. Aceștia au în vedere mai multe caracteristici socio-economice ale regiunilor în care aleg să investească, printre care infrastructura existentă, disponibilitatea și calificarea forței de muncă, transparența în administrația publică, sprijin din partea autorităților locale. Regiunea Sud-Est are încă un caracter periferic, fiind necesare investiții semnificative pentru a deveni o regiune atractivă pentru investitorii străini.

În perioada 2011 – 2020, exporturile regiunii s-au aflat pe o pantă descendentă, determinată în special de scăderea exporturilor în județul Constanța. Regiunea Sud-Est nu are o strategie coerentă de impulsioneare a exporturilor, cei mai mari exportatori fiind firmele multinaționale cu afaceri în regiune. În anul 2020, grupa de produse metale comune și articole din acestea a înregistrat cea mai mare valoare a exporturilor (1.029.938 mii euro), urmată de mijloace și materiale de transport, produse minerale, produse vegetale și textile și articole din textile. Valoarea importurilor a rămas relativ constantă în perioada de analiză, cele mai mari importuri făcându-se în județele Constanța și Galați. La nivelul Regiunii Sud-Est, soldul balanței comerciale a fost unul negativ, influențat în special de valoarea mare a importurilor din județele Constanța și Galați. Deficitul a avut valori relativ mai mici între anii 2013 – 2016, înregistrând un maxim în anul 2019, când deficitul a fost de -1.037.672 mii euro.

În ceea ce privește activitatea antreprenorială, Regiunea Sud-Est avea în anul 2019 un număr de 66.399 unități locale active, reprezentând circa 11% din totalul național. În plan temporal, deși numărul unităților locale active din Regiunea Sud-Est a crescut cu 11%, regiunea ocupa locul cinci la nivel național. Cele mai multe unități locale active se află în județele Constanța și Galați. În ceea ce privește evoluția structurii pe ramuri economice a unităților locale active, se constată că la nivelul Regiunii Sud-Est, în anul 2019, industria comerțului cu ridicata și amănuntul a rămas cea mai importantă industrie din punctul de vedere al numărului efectiv de unități locale active, urmată de domeniul transportului și depozitării și activitățile profesionale, științifice și tehnice.

În Regiunea Sud-Est, ponderea IMM-urilor în totalul național a scăzut constant în perioada 2010 – 2019, înregistrând un minim de 10,92%. Astfel, în anul 2019, în regiune erau 64.381 întreprinderi mici și mijlocii, din care 56.825 aveau sub 9 salariați, 5.435 aveau între 10 și 49 de salariați și doar 832 erau întreprinderi cu 50 – 249 de angajați. Acest aspect trage un semnal de alarmă asupra faptului că antreprenoriatul nu este suficient susținut și impulsioneat în regiune. Deși între anii 2010 – 2014, numărul întreprinderilor nou create în regiune a scăzut, începând cu anul 2015 se observă o creștere semnificativă a înregistrării de noi întreprinderi active. Referitor la tipul întreprinderilor nou active create în Regiunea Sud-Est, dacă în anul 2010, cele mai multe erau reprezentate de întreprinzătorii locali, în anul 2019 predomină societățile comerciale, cu un procent de 50,7%.

Numărul firmelor radiate la nivelul regiunii este relativ constant după anul 2011 (când a avut loc o scădere puternică a firmelor radiate), cu mici variații de la an la an, fără să se observe o tendință clară în perioada 2011 – 2020.

Din perspectiva numărului mediu de salariați, Regiunea Sud – Est se situează pe a cincea poziție la nivel național, cu 554.174 salariați, reprezentând 11,07% din efectivul mediu existent în România. Cei mai mulți salariați se află în județele Constanța, Galați și Buzău, unde activează și un număr semnificativ mai mare de organizații, atât de mari dimensiuni, cât și IMM-uri.

Prin prisma câștigului salarial mediu lunar net, Regiunea Sud-Est se află pe ultimul loc la nivel național, în 2019 înregistrând un câștig salarial net de doar 2.551 lei. Raportat însă la anul 2010, câștigurile salariale s-au dublat, fiind pe un trend pozitiv. Pentru Regiunea Sud-Est, în anul 2019, valoarea câștigului mediu lunar net se situează la 85,4% din câștigul mediu lunar net înregistrat la nivel național, fapt ce clasează Regiunea Sud-Est sub media națională. În ceea ce privește valoarea productivității muncii pe persoană ocupată la nivelul anului 2018, Regiunea Sud-Est se află pe locul 3 la nivel național, cu o productivitate de 93.025,9 lei/persoană.

Potrivit European and Regional Innovation Scoreboards 2021, România și toate regiunile componente se află în categoria ”inovatori emergenți”. În plan național, Regiunea Sud-Est se află pe penultimul loc în țara noastră din perspectiva inovării. Această situație este determinată și de cheltuielile foarte reduse cu activitatea de cercetare – dezvoltare din România, încă foarte reduse în comparație cu alte state europene. Regiunea Sud-Est rămâne în continuare regiunea care înregistrează cele mai mici cheltuieli din activitatea de cercetare – dezvoltare. În 2019, cheltuielile CDI realizate în Regiunea Sud-Est reprezentau doar 1,74% din totalul cheltuielilor CDI naționale. De asemenea, numărul salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare este foarte redus, Regiunea Sud-Est aflându-se pe penultimul loc la nivel național în ceea ce privește acest indicator, cu 2.283 de salariați. Cu toate acestea, Regiunea Sud-Est se afla pe al doilea loc la nivel național din perspectiva cererilor de brevete de invenție, în 2019 înregistrându-se 134 de cereri.

Gradul redus de inovare al Regiunii Sud-Est este relevat și de numărul redus de întreprinderi inovatoare care desfășoară activitate în regiune. Acesta a înregistrat un trend descrescător în perioada de analiză, dacă în 2010 erau 1054 de întreprinderi, în 2018 mai erau doar 313 întreprinderi, reprezentând o pondere de 10,78% din totalul întreprinderilor existente în regiune. Majoritatea întreprinderilor inovatoare din regiune sunt de mici dimensiuni, antrenând astfel și un număr redus de personal și cheltuieli reduse. În Regiunea Sud-Est, cheltuiala totală pentru inovare a fost în 2018 de 71.448 mii lei, reprezentând o pondere de doar 1,65% în totalul național. 80,6% din aceste cheltuieli au fost destinate activității de

cercetare – dezvoltare internă, restul de 19,4% fiind cheltuieli pentru toate celelalte activități inovatoare.

Deși Regiunea Sud-Est nu este cea mai activă regiune din România din punct de vedere economic, există un potențial de dezvoltare foarte mare, care trebuie susținut atât de autoritățile locale, cât și de investitori. Clusterelor, incubatoarele de afaceri, dezvoltarea parcurilor industriale și a celor de software pot fi soluții pe termen lung pentru impulsionarea activităților economice din regiune. Sunt necesare investiții semnificative în infrastructură și susținerea investitorilor locali pentru a crește economia în mod sustenabil.

2.8 Turism

Din punct de vedere al potențialului turistic natural, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est include aproape toate formele de relief, începând cu litoralul românesc al Mării Negre, Delta și Lunca joasă a Dunării, Câmpia Bărăganului, Podișul Dobrogei, Munții vechi ai Măcinului, Carpații și Subcarpații de Curbură. Resursele turistice naturale mai sunt completate de lacurile naturale, care au o serie de proprietăți terapeutice, Vulcanii Noroioși, Rezervația Biosferei Delta Dunării, Insula Mică a Brăilei, precum și litoralul românesc al Mării Negre. O zonă cu aer curat (ozonificat) și peisaje pitorești, propice pentru odihnă și relaxare, mai este și Lepșa-Soveja, din județul Vrancea. Litoralul românesc al Mării Negre cuprinde 13 stațiuni turistice, care se desfășoară de la Nord la Sud, pe o lungime de aproximativ 70 km.

2.8.1 Turismul în context mondial, european, național și regional

Turismul mondial, după criza pandemică care a marcat ultima perioadă, dă semne de revenire, dar totuși se menține departe de nivelul pe care l-a atins în anul 2019, acest lucru datorându-se pe de o parte progreselor pe care le-au înregistrat campaniile de vaccinare și relaxării condițiilor de călătorie, lucru anunțat de către Organizația Mondială a Turismului (UNWTO). Anul 2021, continuă totuși să rămână un an dificil pentru turismul internațional.

Turismul reprezintă activitatea economică cu largi implicații social-culturale, politice și economice, care contribuie la crearea și creșterea bunăstării într-un areal. O serie de țări dezvoltate, precum Elveția, Austria Franța au reușit să realizeze prin intermediul dezvoltării activităților turistice o creștere a bunăstării naționale.

La nivel mondial, în luna iulie 2021, conform celor mai recente date statistice, au fost înregistrați 54 milioane de turiști. Este însă cea mai ridicată cifră, înregistrată de la debutul crizei sanitare, dar cu 67% mai puțin decât valoarea din iulie 2019, conform Organizației Mondiale a Turismului. La nivel mondial, în cifre, criza sanitară a însemnat cu 1 miliard mai puține sosiri turistice internaționale, pierderea a 1,3 miliarde de dolari americani din veniturile totale din exporturi din turismul internațional, între 100-120 milioane locuri de muncă directe din turism expuse riscului de a se închide.

Printre motivațiile cele mai importante, care stau la baza alegerii unei destinații de către turiști, patrimoniul natural sau cel antropoc (material sau imaterial) îndeplinește rolul cel mai important, acesta contribuind la susținerea atractivității destinației turistice respective.

În cadrul Uniunii Europene, sectorul turismului include 2,3 milioane de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), ce oferă locuri de muncă unui număr de aproximativ 12,3 milioane de

persoane. În anul 2014, 1/10 întreprinderi din sectorul întreprinderilor nefinanciare europene își desfășura activitatea în turism. În anul 2018, contribuția în mod direct în PIB-ul UE a sectorului călătoriilor și al turismului a fost de 3,9%, iar 5,1% din populația activă a UE lucra în cadrul acestui sector (aproximativ 11,9 milioane de locuri de muncă). Având în vedere efectul multiplicator al turismului și legăturile pe care acesta le are cu alte sectoare economice, contribuția sa este mult mai mare (10,3% din PIB și 11,7% din totalul locurilor de muncă, adică 27,3 milioane de lucrători). Din punct de vedere al sosirilor turistice, în anul 2019, turismul internațional la nivel mondial a înregistrat 1,5 miliarde de sosiri (+4 %), dintre care 745 de milioane în Europa, adică 50% din total.

În România, anul 2020 a adus o scădere a numărului de turiști față de anul anterior, din cauza contextului pandemic internațional, care s-a reflectat și în sfera turismului.

Au fost înregistrați 6,3 mil. turiști în anul 2020, față de 13,3 mil. turiști în anul 2019, o scădere cu 52,3% față de anul 2019. Dintre aceștia, aproximativ 93% au fost turiști români, doar 7% fiind turiști străini. În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, valorile cele mai mari s-au înregistrat în județul Constanța (1.004,5 mii). Înnoptările, pentru anul 2020 au însumat 14,4 mil., în scădere și acestea cu 51,6% față de cele din anul anterior. Pentru turiștii români, în anul 2020, durata medie de ședere a fost de 2,3 zile, iar pentru cei străini de 2,2 zile.

Interesul mai mare pentru patrimoniul turistic din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est delimitează clar anumite paliere taxonomice, care decurg din importanța sa la nivel european, național, regional și local. Astfel, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est dispune de un obiectiv turistic de interes mondial (Delta Dunării, inclus în Patrimoniul UNESCO, din anul 1991), Vulcanii Noroioși, definindu-se astfel, ca o destinație turistică complexă, ce atrage deopotrivă turiști interni, dar și externi (de la nivel european, național, regional, zonal și local).

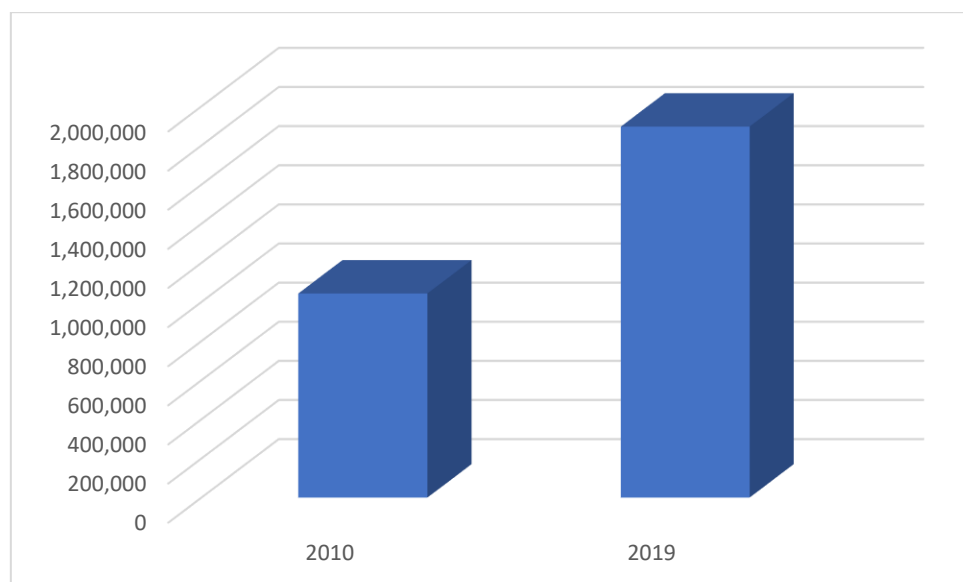
Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se situează, la nivel european și chiar internațional, ca o destinație turistică importantă, prin valoarea patrimoniului său turistic natural (peisaje unice în Europa și în lume) și antropic (istorie, cultură, tradiții și identitate locală). Se poate menționa, în acest sens, prezența tuturor formelor de relief, aici aflându-se și cele mai vechi forme de relief (caledoniene și hercinice) și totodată și cele mai noi (relieful într-o continuă formare și transformare din Delta Dunării). Din punct de vedere al patrimoniului construit, se poate vorbi aici de prezența unor vechi civilizații ale Antichității grecești și romane, care au întemeiat o serie de cetăți, unele dintre acestea cunoscând o perioadă de evoluție, ce le-a făcut să dăinuie până în prezent (cetățile de pe litoralul Mării Negre – Histria, Tomis, Callatis).

Un rol important în cadrul regiunii l-a avut și multiculturalismul, având în vedere că alături de populația majoritar română, aici mai conviețuiesc minorități etnice (ruși lipoveni, greci, ucraineni, turci, tătari, maghiari, italieni, germani), care și-au pus amprenta asupra dezvoltării regiunii de-a lungul timpului. Diversitatea culturală se poate observa și în ceea ce privește melanjul confesional al acestora, cu reflexii importante în cadrul patrimoniului construit, care atrage astăzi turiști din toată lumea.

Potențialul turistic, natural și antropic al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est este unul ridicat, începând cu diversitatea formelor de relief și terminând cu varietatea vestigiilor istorice, culturale și religioase, dar și cu arta, tradițiile populare și gastronomia locală. Toate aceste elemente au condus treptat, la dezvoltarea unei palete largi de tipuri și forme de turism (turism balnear, litoral, montan, rural, ecoturism, turism cultural și religios).

În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, activitățile turistice reprezintă o ramură economică importantă, sectorul turistic reușind să se impună printre celelalte activități economice ale regiunii, astfel că numărul sosirilor turistice, conform INS, a crescut de la 1.043.315 persoane în anul 2010 la 1.896.342 persoane în anul 2019, o creștere cu 853.027 persoane în doar 10 ani (Figura 296).

Figura nr. 296 Sosirile turistice în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: INS

Dezvoltarea turistică a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est este cuprinsă în Obiectivul Strategic Regional 5, *Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, din cadrul strategiei prezentului studiu.*

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est dispune de un potențial turistic valoros și bine recunoscut atât la nivel național cât și internațional, însă contribuția activităților turistice la PIB-ul regional (cca. 19,3% - peste media națională de 18,42%) se situează mult sub potențialul de care regiunea dispune.

Patrimoniul cultural, alcătuit din totalitatea monumentelor și vestigiilor istorice sau elemente arhitectonice, reprezintă un important factor de atractivitate turistică, cu 2.887 monumente istorice (10% din totalul național).

Turismul de nișă ecologic, itinerant, de croazieră și cel de afaceri (de ex: viticol, ecumenic, birdwatching), este unul secundar sau subsidiar ofertei principale, dar și un element pe care Regiunea Sud-Est se poate baza în viitor, prin valorificarea bazei de cazare existente, de cca. 1/3 din numărul total de locuri din unitățile de primire turistică de la nivel național.

Sectorul turistic din Regiunea Sud-Est generează, în prezent, peste 50.000 locuri de muncă, un element relevant în favoarea turismului de aici constituindu-l gradul ridicat de calificare a resurselor umane, datorită tradiției locale, dar și oferta educațională și de formare profesională ridicată, care vizează sectorul turistic.

În Regiunea Sud-Est, contribuția turismului alături de alte categorii de activități conform CAEN Rev.2 la PIB-ul regional, se ridică la 19,29% (2017), situându-se peste valoarea nivelului național de 18,42%.

Tabel nr. 73 Ponderea turismului în PIB-ul regional în perioada 2016 - 2018 (milioane lei)

Regiunea	2016			2017			2018		
	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	Produs intern brut regional (PIBR) - total -	Ponderea activităților descrise anterior în PIB %	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	Produs intern brut regional (PIBR) - total -	Ponderea activităților descrise anterior în PIB %	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	Produs intern brut regional (PIBR) - total -	Ponderea activităților descrise anterior în PIB %
NORD-VEST	16.739,7	90.039,0	18,6	19.346,4	104.848,9	18,5	21.420,60	114.694,20	18,7
CENTRU	15.781,9	86.532,8	18,2	17.331,1	96.984,1	17,9	20.029,20	108.370,40	18,5
NORD-EST	14.752,6	77.337,4	19,1	17.176,5	88.847,7	19,3	18.728,00	98.762,80	19,0
SUD-EST	14.554,7	79.884,4	18,2	16.956,5	87.914,5	19,3	18.414,90	97.756,70	18,8
SUD-MUNTENIA	14.962,4	93.655,7	38,6	17.262,3	100.917,7	17,1	18.801,80	112.179,20	16,8
BUCURESTI - ILFOV	36.153,4	207.575,2	4,8	43.104,1	232.876,2	18,5	47.575,00	256.595,70	18,5
SUD-VEST OLTENIA	9.873,5	55.344,2	17,8	11.402,0	63.927,8	17,8	12.617,20	73.299,60	17,2
VEST	13.164,1	74.234,5	17,7	15.441,3	80.895,3	19,1	17.051,30	89.326,90	19,1
TOTAL RO	135.982,30	763.652,5	17,81	158.020,20	857.895,70	18,42	174.638,0	951.728,5	18,35

Sursa: Calcule realizate pe baza datelor din Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2020

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, din punct de vedere al evoluției structurilor de primire turistică cu funcție de cazare a cunoscut o creștere continuă din anul 2000 până în anul 2020. Dacă până în anul 2010 s-a situat pe primul loc în ierarhia regiunilor, la acest indicator, începând cu anul 2020 a început să piardă o poziție în clasament, fiind depășită de Regiunea de Dezvoltare Centru, la o diferență apreciabilă. Totuși, aceasta se situează cu mult peste celelalte regiuni ale țării (Regiunea de Dezvoltare Vest, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia sau București-Ilfov).

Tabel nr. 74 Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare (nr. unități), pe regiuni

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare (nr. unități)	2000	2010	2020
Regiunea NORD-VEST	292	658	1225
Regiunea CENTRU	742	1188	2333
Regiunea NORD-EST	250	554	1103
Regiunea SUD-EST	1.028	1.385	1.459
Regiunea SUD-MUNTENIA	321	472	773
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	67	163	194
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	162	305	635
Regiunea VEST	259	497	888

Sursa: INS

În ceea ce privește capacitatea de cazare turistică, exprimată prin numărul de locuri, chiar dacă în perioada 2000-2010 s-a remarcat o dinamică ascendentă a indicatorului (de la 134.081 locuri în anul 2000, la 136.875 locuri în anul 2010), urmată de o scădere până la nivelul de 108.047 locuri, în anul 2020, Regiunea Sud-Est își menține prima poziție în clasament, la distanță foarte mare față de celelalte regiuni de dezvoltare (108.047 locuri, în anul 2020).

Tabel nr. 75 Capacitatea de cazare turistică existentă, pe regiuni (nr. locuri)

Capacitatea de cazare turistică existentă (nr. locuri)	2000	2010	2020
Regiunea NORD-VEST	25.547	26.103	42.451
Regiunea CENTRU	35.235	42.029	70.176
Regiunea NORD-EST	17.745	21.279	32.585
Regiunea SUD-EST	134.081	136.875	108.047

Capacitatea de cazare turistică existentă (nr. locuri)	2000	2010	2020
Regiunea SUD-MUNTENIA	22.433	22.625	28.760
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	7.929	23.120	23.449
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	15.295	16.410	21.722
Regiunea VEST	21.740	23.257	30.929

Sursa: INS

Un indicator important pentru Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, este numărul de sosiri turistice, care a cunoscut o creștere continuă, de la 980.776 sosiri în anul 2000 la 1.044.043 sosiri în anul 2010 și 1.271.233 sosiri în anul 2020. O diminuare drastică pentru ultimul an, s-a resimțit în cazul turiștilor străini, care din cauza restricțiilor de circulație impuse de pandemia de COVID-19, au evitat să mai viziteze, atât Regiunea Sud-Est, cât și țara. Dacă în anul 2010, la nivel regional numărul de sosiri turistice era de 78.552, în anul 2020 numărul acestora ajunge la 20.768. La numărul de sosiri ale turiștilor străini, Regiunea Sud-Est nu se situează printre pozițiile superioare ale clasamentului, ceea ce face ca oferta turistică să nu fie atât de atractivă pentru turiștii străini.

Tabel nr. 76 Sosiri turistice (pe tipuri de turiști), pe regiuni

Sosiri turistice (pe tipuri de turiști)	2000	2010		2020	
Naționalitate	Total	Total	din care străini	Total	din care străini
Regiunea NORD-VEST	559.644	702.838	124.683	791.158	44.944
Regiunea CENTRU	868.033	1.126.887	228.067	1.534.573	68.887
Regiunea NORD-EST	543.035	620.961	68.879	691.913	27.754
Regiunea SUD-EST	980.776	1.044.043	78.552	1.271.233	20.768
Regiunea SUD-MUNTENIA	552.574	572.912	82.329	543.261	25.066
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	520.046	1.125.213	630.860	616.208	206.854
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	327.108	337.102	16.614	470.935	11.258
Regiunea VEST	568.913	542.801	116.359	479.361	48.336

Sursa: INS

Și în privința numărului de înoptări turistice se constată o diminuare a valorilor înregistrate în perioada analizată, de la 5.088.691 nopți (2000) se ajunge la 4.010.917 nopți pentru 2020, o

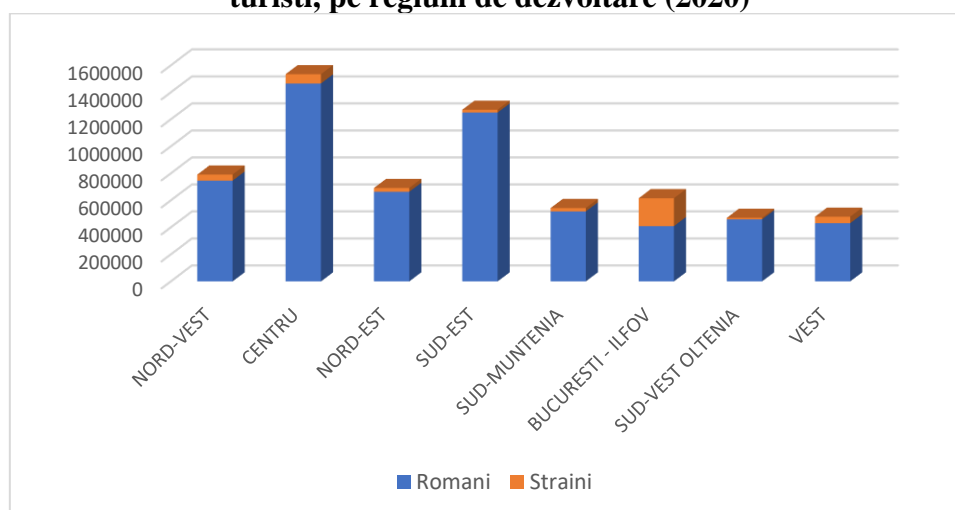
redresare după scăderea din 2010, care cifrează numărul de nopți la 3.483.171. În privința numărului de înnoptări, în anul 2020, pentru turiștii autohtoni, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este pe prima poziție, în timp ce la înnoptările efectuate de turiștii străini, aceasta este depășită de Regiunile București-Ilfov (423.666 nopți), Centru (155.601 nopți), Vest (106.385 nopți) și Nord-Vest (91.469 nopți).

Tabel nr. 77 Înnoptări turistice (pe tipuri de turiști), pe regiuni

Înnoptări turistice (pe tipuri de turiști)	2000	2010		2020	
	Români	Români	Străini	Români	Străini
Regiunea NORD-VEST	1.726.481	1.627.132	257.411	1.565.523	91.469
Regiunea CENTRU	2.175.063	2.235.704	483.677	2.950.538	155.601
Regiunea NORD-EST	1.326.545	1.227.386	145.237	1.256.991	60.927
Regiunea SUD-EST	5.088.691	3.483.171	251.117	4.010.917	68.093
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.527.485	1.293.202	271.495	1.042.420	64.029
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	457.118	912.972	1.067.425	628.905	423.666
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	1.544.962	1.250.282	39.981	1.133.129	27.195
Regiunea VEST	1.650.972	1.254.705	250.238	993.352	106.385

Sursa: INS

Figura nr. 297 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică, tipuri de turiști, pe regiuni de dezvoltare (2020)

Sursa: INS

2.8.2 Patrimoniul natural al regiunii (biodiversitate, habitate naturale, specii sălbatice de floră și faună, arii naturale protejate)

Din punct de vedere al patrimoniului natural, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se numără printre cele mai bogate din țară, deoarece în cadrul acesteia se regăsește singura zonă de litoral din România, lacuri naturale cu rol terapeutic, zone montane și destinații turistice unice (vulcanii noroioși, Delta Dunării). Din punct de vedere al gradului de conservare a biodiversității, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se află pe primul loc din România, fiind regiunea cu cea mai mare suprafață (43,8% din totalul suprafețelor protejate din România), dar și regiunea cu cea mai mare suprafață a ariilor protejate (32% din suprafața regiunii). Pe întreaga suprafață a regiunii sunt incluse 144 de arii naturale protejate de interes național (680.463 ha), o rezervație a Biosferei, un parc național și trei parcuri naturale, precum și 108 Situri Natura 2000.

Ariile protejate din Regiunea Sud-Est totalizează peste 1 milion de ha, cu o distribuție spațială în toate județele regiunii, dar varietatea condițiilor naturale, diferite de la un județ la altul, a imprimat caracteristici aparte, din punctul de vedere al habitatelor și a speciilor de floră și faună, situația Parcurilor Naționale, Naturale și a Rezervației Biosferei din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, fiind următoarea:

Denumire	Suprafață, Scurtă descriere	Localizare
Rezervații ale Biosferei din Delta Dunării	Din rețeaua națională de arii naturale protejate, Delta Dunării se distinge, atât ca suprafață (580.000 ha), cât și ca nivel al biodiversității, cu triplu statut internațional: Rezervația Biosferei, Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională), Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural	Nord-Estul Regiunii, în cadrul județelor Tulcea și Constanța
Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	Se extinde pe o suprafață de 17.529 ha. În cadrul său au fost identificate 13 grupe de habitate: păduri de sălcii, lacuri eutrofe naturale, zăvoaie cu plopi și sălcii, mlaștini cu Typha, tufărișuri, mlaștini cu Phragmites, pajiști umede de luncă, pajiști stepice. Șapte dintre acestea sunt pe Lista Directivei Habitata Fauna și Flora.	Integral în județul Brăila, în lunca inundabilă a Dunării, între Câmpia Brăilei și Insula Mare a Brăilei
Parcul Național Munții Măcinului	Are o suprafață 11.321 ha și este împărțit în Culmea Pricopanului și Munții hercinici ai Măcinului (printre cele mai vechi unități de relief din România). Aici se întâlnesc peste 50% din speciile de floră și faună ale țării.	Nord-Vestul Dobrogei, pe teritoriul județului Tulcea
Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior	Parcul se desfășoară pe o suprafață de 8.247 ha, fiind constituit pentru protecția și conservarea biodiversității din lunca inundabilă a Prutului. Pe	Estul județului Galați

Denumire	Suprafață, Scurtă descriere	Localizare
	teritoriul său cuprinde 4 rezervații naturale și mai multe zone de protecție specială.	
Parcul Natural Putna-Vrancea	Se desfășoară pe o suprafață de 38.204 ha și se suprapune sectorului central-nord-vestic al Munților Vrancei. Se înscrie în grupa externă a Carpaților Curburii, acoperind totalitatea bazinului hidrografic Putna. Se caracterizează prin prezența unor habitate forestiere compacte, inaccesibile, propice carnivorelor mari (pe locul 2 în țară): urs, lup, râs.	În județul Vrancea, cuprinzând 42% din suprafața montană a acestuia.

Sursa: https://www.adrse.ro/Regiunea/Arii_protejate

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est există numeroase rezervații naturale, cu răspândire geografică în toate județele acesteia, dintre acestea remarcându-se Vulcanii Noroioși (județul Buzău), pe o suprafață de 30 ha. Tot în cadrul acestei regiuni se desfășoară de la Nord la Sud, litoralul românesc al Mării Negre, fiind împărțit în două mari sectoare, nordul, cu un relief deltaic și sudic, cu relief mai înalt, dominat de faleze, golfuri și promontorii. Lărgirea reliefului de coastă a condus la lărgirea considerabilă a plajelor, față de anii precedenți, când acestea erau mult mai înguste.

2.8.3 Patrimoniul cultural material și imaterial

Patrimoniul cultural material

Regiunea Sud-Est, din punct de vedere al patrimoniului cultural material, este alcătuită din totalitatea vestigiilor istorice a edificiilor culturale și religioase, precum și din totalitatea monumentelor și muzeelor. Obiectivele turistice cu caracter religios au o largă răspândire în cadrul regiunii și sunt alcătuite din mănăstiri cu valoare însemnată atât religioasă cât și arhitecturală.

La nivel național, elemente de patrimoniu cultural beneficiază de o serie de reglementări, prin actele normative naționale⁴², în conformitate cu normele europene, care reunește:

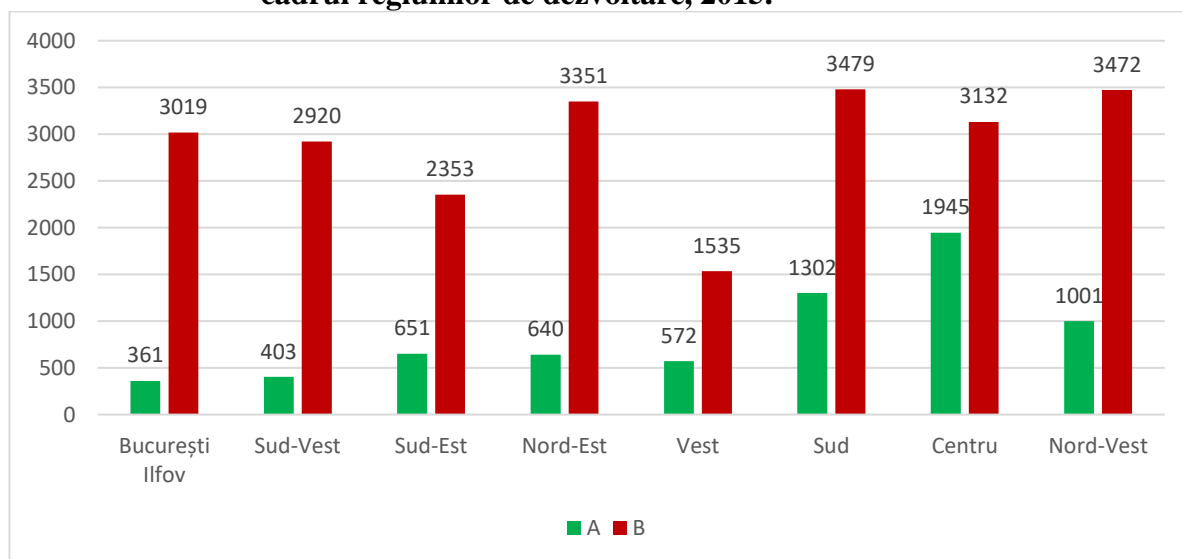
- patrimoniul cultural mobil (Legea 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil);
- monumente istorice (Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice);
- muzee și colecții (Legea 311/2003 a muzeelor și colecțiilor publice);

⁴² În România sunt de menționat: O.G. nr. 27/1992, O.G. nr. 68/1994, H.G. nr.28/2001,

- arheologie (Legea 150/1997 privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului arheologic de la La Valetta 1992).

Distribuția monumentelor istorice pe grupe valorice (A și B) situează Regiunea de Dezvoltare Sud-Est pe o poziție medie, între celelalte regiuni de dezvoltare ale țării. Monumentele istorice din grupa valorică A sunt în număr de 651, după Regiunea de Dezvoltare Centru (1.945 monumente de tip A), Regiunea de Dezvoltare Sud (1.302 monumente istorice de tip A) și Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (1.001 monumente istorice de tip A) și înaintea Regiunii de Dezvoltare Nord-Est (640 monumente istorice de tip A). Din punct de vedere al numărului de monumente istorice de tip B, regiunea se situează pe penultima poziție (6/8 regiuni de dezvoltare, cu 2.353 monumente istorice de tip B), înaintea Regiunii de Dezvoltare Vest (1.535 monumente istorice de tip B).

Figura nr. 298 Distribuția monumentelor istorice pe grupe valorice (A și B), în cadrul regiunilor de dezvoltare, 2015.

Sursa: www.cultura.ro⁴³

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, distribuția numerică a monumentelor istorice pe județe, conform Listei Monumentelor istorice a Ministerului Culturii, este următoarea:

- Județul Brăila⁴⁴ - 172 monumente istorice,
- Județul Buzău⁴⁵ - 869 monumente istorice,
- Județul Constanța⁴⁶ - 694 monumente istorice,

⁴³ http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/_SCPN%202016-2022anexainavizare_0.pdf

⁴⁴ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-BR.pdf>

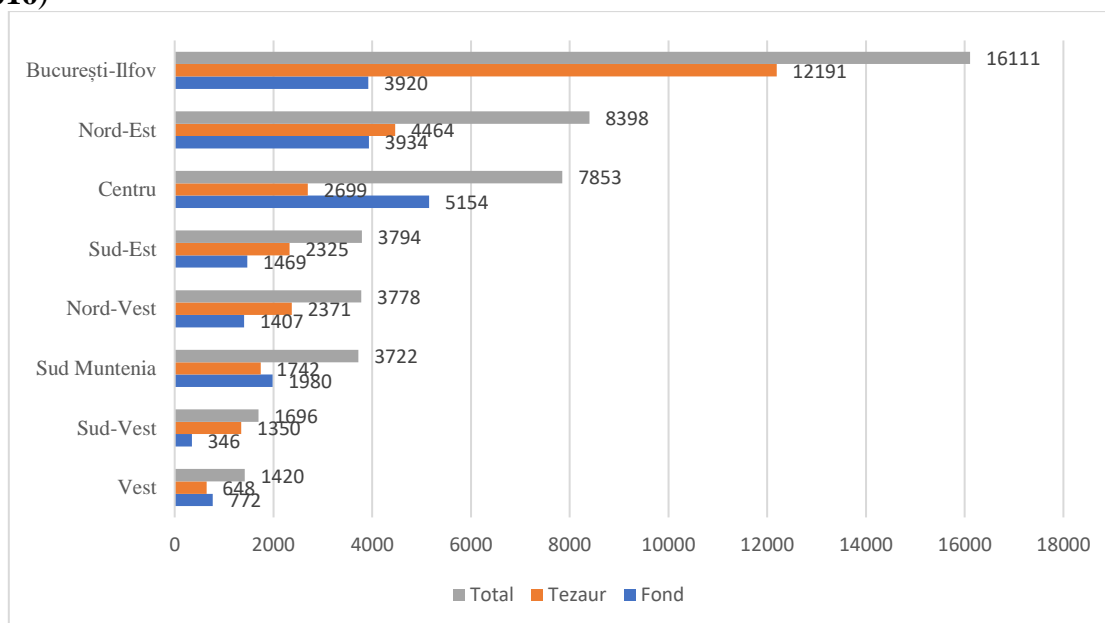
⁴⁵ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-BZ.pdf>

⁴⁶ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-CT.pdf>

- Județul Galați⁴⁷ - 263 monumente istorice,
- Județul Tulcea⁴⁸ - 574 monumente istorice
- Județul Vrancea⁴⁹ - 427 monumente istorice

Bunurile culturale mobile clasate în Patrimoniul Cultural Național situează Regiunea de Dezvoltare Sud-Est pe poziția a patra între cele opt regiuni de dezvoltare, pe primele poziții situându-se Regiunile București-Ilfov, Nord-Est și Centru. Totuși, regiunea devansează Regiunile Nord-Vest, Sud-Muntenia, Sud-Vest și Vest.

Figura nr. 299 Bunuri culturale mobile clasate în Patrimoniul Cultural Național (2016)

Sursa: www.cultura.ro

Distribuția cinematografelelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est a cunoscut o tendință de creștere de la 8 astfel de unități în anii 2010 și 2011, la 12 cinematografe, începând cu anul 2017 și până în 2019. La nivelul anului 2019, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est era pe poziția a treia între celelalte regiuni, la egalitate cu Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest.

Tabel nr. 78 Număr cinematografe pe regiuni de dezvoltare, 2010-2019

Cinematografe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL	67	75	80	75	77	81	91	89	95	97
Regiunea NORD-VEST	11	14	13	11	10	10	11	10	10	12

⁴⁷ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-GL.pdf>

⁴⁸ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-TL.pdf>

⁴⁹ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-VN.pdf>

Cinematografe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea CENTRU	7	7	9	9	7	6	6	6	9	10
Regiunea NORD-EST	8	8	10	10	9	10	14	15	13	14
Regiunea SUD-EST	8	8	9	7	8	11	10	12	12	12
Regiunea SUD-MUNTENIA	4	4	7	9	10	8	10	9	11	11
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	16	18	19	17	18	17	18	16	16	16
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	5	6	6	6	8	9	10	10	12	11
Regiunea VEST	8	10	7	6	7	10	12	11	12	11

Sursa: INS

Numărul de spectatori în cinematografe a înregistrat, de asemenea, o evoluție spectaculoasă în perioada 2010-2019. Dacă la nivelul anului 2010 erau 238 spectatori, la finalul perioadei, numărul acestora crește de peste 5 ori (1.517 spectatori), situând regiunea pe poziția a doua, după Regiunea București-Ilfov, cu 4.587 spectatori. În cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Este a fost înregistrată cea mai spectaculoasă creștere dintre toate cele opt regiuni, diferența fiind de 1.279 spectatori în intervalul analizat.

Tabel nr. 79 Spectatori la cinematografe, pe regiuni de dezvoltare, 2010-2019 (mii spectatori)

Spectatori la cinematografe (mii spectatori)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea NORD-VEST	1102	1210	1296	1215	1379	1440	1526	1567	1536	1510
Regiunea CENTRU	169	222	504	458	504	783	1029	1100	1038	1099
Regiunea NORD-EST	605	614	636	735	885	1012	1376	1519	1448	1433
Regiunea SUD-EST	238	524	827	982	1071	1259	1468	1608	1578	1517
Regiunea SUD-MUNTENIA	260	277	339	679	744	778	885	1002	959	966
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	3424	3547	3836	3892	4292	4344	4769	4972	4687	4587

Spectatori la cinematografe (mii spectatori)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	88	104	109	246	369	469	570	621	684	721
Regiunea VEST	606	717	745	765	865	1025	1334	1403	1353	1243

Sursa: INS

Pentru Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, evoluția muzeelor și a colecțiilor publice este stagnantă, numărul acestora fiind neschimbat în anul 2010 și 2017, iar 2013 fiind anul în care numărul acestora a atins valoarea maximă de 79. În cadrul celorlalte regiuni, diferențele au fost semnificative, unele dintre acestea înregistrând creșteri (Regiunea Centru – 107 muzee și colecții publice în anul 2010 și 163 în anul 2017, Regiunea Nord-Est – 127 în anul 2010 și 127 în anul 2017, Regiunea Sud-Muntenia – 95 în anul 2010 și 119 în anul 2017 și Regiunea Sud-Vest Oltenia – 69 în anul 2010 și 76 în anul 2017). Trei dintre regiuni înregistrează un regres, în privința muzeelor (Regiunea Nord-Vest – de la 94 în anul 2010 la 89 în anul 2017, Regiunea București-Ilfov – de la 53 în anul 2010 la 47 în anul 2017 și Regiunea Vest – de la 71 în anul 2010 la 67 în anul 2017).

Tabel nr. 80 Număr muzee și colecții publice, pe regiuni, 2010-2017

Muzee și colecții publice	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Regiunea NORD-VEST	94	93	86	86	85	89	87	89
Regiunea CENTRU	107	118	112	161	157	153	161	163
Regiunea NORD-EST	124	126	118	124	126	127	128	127
Regiunea SUD-EST	74	75	74	79	75	70	72	74
Regiunea SUD-MUNTENIA	95	97	93	109	109	114	122	119
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	53	56	50	47	44	43	45	47
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	69	73	61	78	77	76	78	76
Regiunea VEST	71	71	69	66	66	66	68	67

Sursa: INS

Numărul de vizitatori în muzee a înregistrat un regres în perioada 2010-2020, de la 961.670 vizitatori în anul 2010, la 844.780 vizitatori în 2020. Majoritatea regiunilor de dezvoltare înregistrează un regres, diferențele mari pentru ultimul an, fiind explicabile, restricțiile impuse de Pandemia Covid-19 afectând extrem de mult activitatea de vizitare a muzeelor și colecțiilor publice.

Tabel nr. 81 Număr vizitatori în muzee și colecții publice, pe regiuni de dezvoltare, 2010-2020

Vizitatori în muzee și colecții publice	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea NORD-VEST	748.253	726.691	929.549	1.009.095	1.071.464	1.333.602	1.067.395	1.160.115	1.624.806	1.769.787	797.229
Regiunea CENTRU	190.2915	2.708.020	2.769.090	3.260.034	3.054.385	3.823.143	4.296.854	4.711.887	4.926.577	5.295.481	2.113.627
Regiunea NORD-EST	1.573.824	1.332.343	1.336.285	1.471.030	1.405.781	1.605.381	2.088.056	2.433.787	2.571.166	2.612.485	1.073.099
Regiunea SUD-EST	961.670	836.758	935.226	875.695	955.785	1.131.887	1.280.737	1.515.465	1.897.432	1.757.723	844.780
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.047.875	1.136.738	1.173.995	1.201.705	1.239.154	1.690.805	1.884.814	1.938.150	2.081.311	2.056.853	1.035.728
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	1.286.720	1.536.724	1.535.554	1.562.206	1.530.416	1.766.316	1.744.110	2.147.287	2.403.188	2.374.014	855.154
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	923.964	845.460	840.224	866.255	787.190	849.581	889.557	915.342	1.014.803	1.112.280	544.111
Regiunea VEST	455.204	405.204	556.407	681.745	779.531	851.171	945.421	1.118.633	1.090.746	1.218.963	675.538

Sursa: INS

Instituțiile și companiile de spectacole sau concerte au înregistrat o ușoară creștere în anul 2017 (25 instituții) față de 2010 (15 instituții), ceea ce face ca Regiunea Sud-Est să se situeze pe o poziție mediană între celelalte regiuni, cele mai multe instituții și companii de spectacole sau concerte regăsindu-se în Regiunea București-Ilfov (45), iar cele mai puține în Regiunea Vest (15).

Tabel nr. 82 Număr de instituții și companii de spectacole sau concerte, pe regiuni de dezvoltare, 2010-2017

Instituții și companii de spectacole sau concerte	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Regiunea NORD-VEST	25	25	33	43	42	41	42	43
Regiunea CENTRU	27	27	26	59	57	64	45	42
Regiunea NORD-EST	15	16	14	16	16	16	17	17
Regiunea SUD-EST	15	16	15	19	25	27	24	25
Regiunea SUD-MUNTENIA	14	14	15	23	24	24	24	24
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	33	37	39	44	46	47	42	45
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	13	13	13	18	18	21	19	19
Regiunea VEST	16	14	13	14	14	14	14	15

Sursa: INS

Din punct de vedere al locurilor în sălile de spectacole și concerte, cu excepția Regiunii de Dezvoltare Vest, care înregistrează o scădere a acestora, Regiunea Sud-Est înregistrează o ușoară creștere, ca de altfel și celelalte regiuni de dezvoltare. În cadrul acesteia, numărul de locuri va crește de la 3.969 locuri în anul 2010, la 5.231 locuri în anul 2020.

Tabel nr. 83 Număr locuri în sălile de spectacole și concerte, pe regiuni de dezvoltare, 2010-2019

Locuri în sălile de spectacole și concerte	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea NORD-VEST	5.200	4.902	5.222	5.959	6.046	6.455	6.306	6.913	6.655	6.890	6.774
Regiunea CENTRU	6.287	6.246	6.720	9.297	8.926	9.315	8.303	7.171	8.837	8.787	8.361
Regiunea NORD-EST	3.757	3.695	3.914	3.609	3.739	3.633	3.458	3.278	4.278	5.123	5.933
Regiunea SUD-EST	3.969	4.440	4.570	4.790	5.348	5.196	4.766	4.827	5.708	5.161	5.231
Regiunea SUD-MUNTENIA	1.642	1.911	1.974	2.423	2.557	2.565	2.708	2.964	3.617	3.763	3.743
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	12.946	12.884	13.164	14.017	12.211	12.861	12.936	13.155	14.247	15.449	14.729
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	2.970	2.372	2.352	2.663	2.721	2.721	2.719	2.536	3.233	3.305	3.305
Regiunea VEST	5.207	4.762	4.684	4.378	4.464	4.365	4.365	4.545	4.460	4.242	4.234

Sursa: INS

Patrimoniul cultural imaterial

Acesta este compus din totalitatea concertelor, festivalurilor, concursurilor și altor evenimente, care se organizează la nivelul fiecărui județ, din cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, iar printre cele mai răspândite se regăsesc:

Județul	Evenimentul/Sursa
Brăila	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concursul Internațional de Canto Hariclea Darclée 2. Festivalul Național de Folk Chira Chiralina 3. Festivalul Internațional de Muzică Ușoară ”George Grigoriu” 4. Concurs Internațional de Muzică Populară 5. Festivalul Național de Muzică Folk ”Omul cu o Chitară” 6. Concursul de pantomimă și teatru mimat <p style="text-align: right;"><i>Sursa: http://www.cjbraila.ro</i></p>
Buzău	<ol style="list-style-type: none"> 1. Festivități ocazionale de Drăgaică (luna iunie, în Municipiul Buzău) 2. Festivitatea Floarea de salcâm (luna mai, în Orașul Râmnicu Sărat) 3. Festivitatea ”Pe plaiuri bisocene” (luna august, în localitatea Bisoca) 4. Târgul anual (luna iunie, Comuna Cătina) 5. Târgul la Plaiul Nucului (luna iulie, Comuna Lopătari) <p style="text-align: right;"><i>Sursa: Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Buzău 2021-2027</i></p>
Constanța	<ol style="list-style-type: none"> 1. Festivalul Național de Muzică Ușoară de la Mamaia 2. Festivalul Național al Cântecului și Dansului Popular Românesc de la Mamaia 3. Festivalul NEVERSEA de la Constanța 4. Festivalul – concurs de interpretare al cântului, dansului și portului popular ”Dan Moiescu” de la Topalu, Jud. Constanța 5. Festivalul Național de Teatru pentru elevi ”Mangalia – Art”, de la Mangalia 6. Festivalul Internațional de dans Crazy Salsa Fest din Neptun, Județul Constanța <p style="text-align: right;"><i>Sursa: http://www.cjc.ro</i></p>
Galați	<ol style="list-style-type: none"> 1. Festivalul Național de Comedie 2. Concertele ”La Elice” 3. ”Zilele Muzicale Gălățene” (eveniment cultural anual) 4. Sărbătoarea Teiului (Pădurea Buciumeni) 5. Sărbătoarea Bujorului (luna mai, în apropierea satului Roșcani, unde se întâlnește bujorul sălbatic – monument al naturii) 6. Sărbătoarea salcâmului (anual, în Pădurea Conachi) <p style="text-align: right;"><i>Sursa: Strategia de Dezvoltare a Județului Galați 2020</i></p>
Tulcea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concursul Internațional de interpretare instrumentală a muzicii clasice ”George Enescu” (Tulcea) 2. Competiția nautică pescărească ”Ivan Patzaichin” (Tulcea, Crișan, Sulina) 3. Festivalul de teatru ”TRAGOS” (Tulcea) 4. ”Zilele Tulcei” și Festivalul Internațional al Dunării (Tulcea) 5. Festivalul Internațional de Folclor ”Peștișorul de Aur” (Tulcea) 6. ”Sărbătoarea Teilor” la Luncavița 7. Festivalul Internațional de Film Independent ”ANONIMUL” (Sf. Gheorghe) 8. Festivalul ”Serbările Deltei” (Sulina) <p style="text-align: right;"><i>Sursa: http://www.e-deltadunarii.ro</i></p>

Județul	Evenimentul/Sursa
Vrancea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concertele Orchestrei de Cameră Unirea, la Focșani 2. Conferințele publice "Athenaeum", la Focșani 3. Concert Tradițional de Florii, la Focșani 4. Galele Teatrale Focșănene 5. Festivalul – concurs interjudețean de interpretare vocal instrumentală "Comoara Vrancei", Năruja 6. Festivalul – concurs interjudețean al Ansamblurilor Folclorice "Pe Plaiul Tojanului", Paltin 7. Festivalul Folcloric "Focul Viu", Andreiașu 8. Festivalul Internațional al Viei și Vinului – "Bachus" – Focșani, include și "Târgul Național al Meșterilor Populari" 9. "Festivalul Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă din Vrancea", Focșani, București, Panciu, Odobești, Dumitrești, Nereju, Adjud, Mărășești 10. Concert extraordinar cu formația corală tradițională "Pastorala", la Patriarhia României – București.
	<p>Surse: http://www.vrancea.djc.ro; Strategia de Dezvoltare a Județului Vrancea 2014-2020</p>

2.8.4 Structuri de primire turistică și fluxuri turistice

Infrastructura turistică

În prezent, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est înregistrează mai puțin de 25% din structurile de primire turistică ale țării, constatându-se faptul că numărul total al acestora a crescut de la 1.385 unități în anul 2010 la 1.504 astfel de unități în anul 2019, o creștere cu 8,59%. Fiind o regiune cu un potențial turistic ridicat, numărul de unități este unul ridicat, predominante fiind și unitățile de cazare de mari dimensiuni (hoteluri, moteluri), cât și cele de dimensiuni mai reduse.

Tabel nr. 84 Evoluția structurilor de primire turistică, în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (2010-2019), număr de unități

Tip	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019-2010	% variație 2019-2010
Bungalouri	207	130	146	146	144	143	166	252	283	324	117	56,52
Cabane turistice	3	9	2	3	2	1	3	2	2	2	-1	-33,33
Campinguri	20	13	12	12	12	17	16	11	13	17	-3	-15,00
Casute turistice	32	9	12	13	12	12	12	13	15	20	-12	-37,50
Hanuri	1	1	1	1	2	1	1	1	0	0	-1	-100,00
Hosteluri	26	32	45	47	50	62	65	66	68	69	43	165,38
Hoteluri	414	374	385	387	394	418	407	416	432	430	16	3,86
Moteluri	20	23	24	25	26	25	25	27	30	30	10	50,00
Pensiuni	165	107	130	136	139	140	147	151	307	303	138	83,64
Popasuri turistice	4	8	7	7	8	7	9	9	12	11	7	175,00
Sate de vacanță	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Spații de cazare nave fluviale și maritime	4	2	7	7	6	7	7	7	24	21	17	425,00
Tabere de elevi și preșcolari	20	8	9	9	8	6	6	6	6	5	-15	-75,00
Vile turistice	468	257	298	296	297	270	264	246	241	271	-197	-42,09
Total	1.385	974	1079	1.090	1.101	1.110	1.129	1.208	1.434	1.504	119	8,59

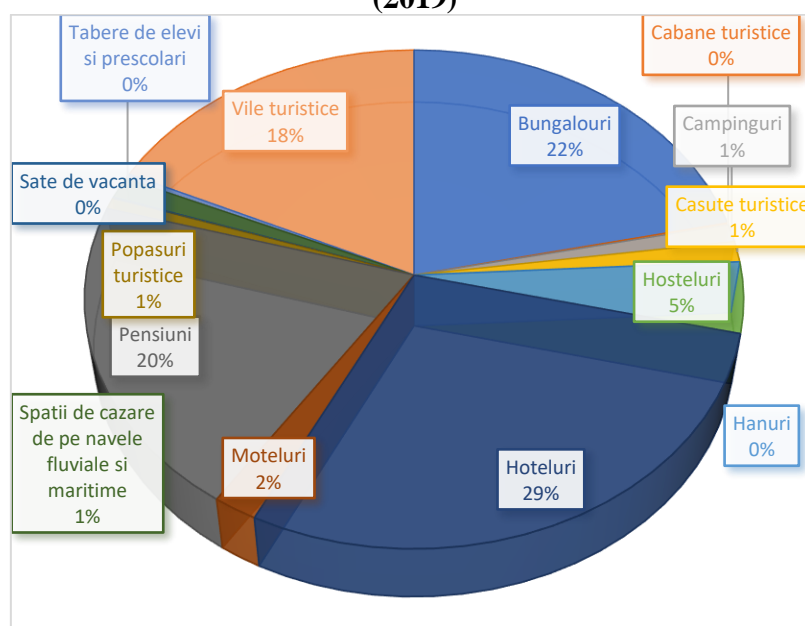
Sursa: INS

În ceea ce privește structura unităților de cazare în cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, la nivelul anului 2019 cele mai numeroase erau hotelurile, cu o reprezentativitate de 430 de unități, acestea fiind urmate de către bungalouri (324 de astfel de unități), la mică distanță de pensiunile turistice cu 303 unități și vilele turistice cu 271 unități. La polul opus, cu cel mai mic număr de unități de cazare se situează cabanele turistice, cu două astfel de unități. În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est mai activează și un sat de vacanță, care și-a continuat activitatea pe tot parcursul perioadei de analiză.

Pe litoralul românesc s-au dezvoltat 13 stațiuni turistice, cu unități de cazare și alimentație publică, care atrag un însemnat număr de turiști (1.896.342, la nivelul anului 2019). Pentru anul 2020, situația pandemică a indus o scădere marcantă a numărului de turiști, pentru fiecare dintre cele șase județe ale regiunii.

Impactul pandemiei de Coronavirus asupra sectorului turismului a determinat o scădere drastică a valorii acestor indicatori, ca urmare a restricțiilor de călătorie impuse în întreaga lume începând cu luna aprilie 2020, în scopul diminuării răspândirii acestuia.

Figura nr. 300 Structura unităților de cazare în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (2019)

Sursa: INS

La nivel de județ, repartitia unităților de cazare se prezintă după cum urmează: cele mai multe sunt localizate în județele cu resursele turistice cele mai numeroase și mai atractive. Se remarcă astfel că la nivel regional se detașează cele trei județe, care la nivelul anului 2019 numărau cele mai multe unități de cazare: Constanța (934 unități), la distanță apreciabilă județul Tulcea (298 unități) și Buzău (109 unități). Pentru celelalte trei județe Vrancea, Galați și Brăila, valorile

sunt sub 100 unități (77 pentru județul Vrancea și câte 43 pentru cele două județe, Galați și Brăila).

Dacă se urmărește evoluția, se poate observa faptul că, spre deosebire de județul Constanța, unde numărul unităților a scăzut (de la 1.097 unități în anul 2010 la 934 unități în anul 2019), toate celelalte cinci județe au înregistrat creșteri în perioada menționată, cu județele Tulcea și Buzău printre cele mai însemnate ca număr și ca pondere, iar celelalte județe cu creșteri moderate.

Tabel nr. 85 Evoluția unităților de cazare, la nivel de județ

Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	24	31	38	40	40	42	42	43	43	43
Buzău	71	71	85	88	90	89	91	103	109	109
Constanța	1.097	679	738	745	746	755	761	838	838	934
Galați	21	35	30	30	32	40	40	42	43	43
Tulcea	127	111	136	138	141	140	138	127	328	298
Vrancea	45	47	52	49	52	44	57	55	73	77

Sursa: INS

Capacitatea de cazare (nr. locuri) pe tipuri

Un indicator important este și capacitatea de cazare, care este exprimată prin numărul total de locuri. Pentru Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, în perioada de analiză (2010-2019), numărul total de locuri de cazare a început treptat să se diminueze, în special în a doua parte a acestui interval. Dacă în anul 2010, Regiunea Sud-Est oferea cazare pentru 136.875 persoane, la finele perioadei numărul începe să se reducă la 107.908 locuri, scăderea fiind de peste 20 de procente – 21,16%.

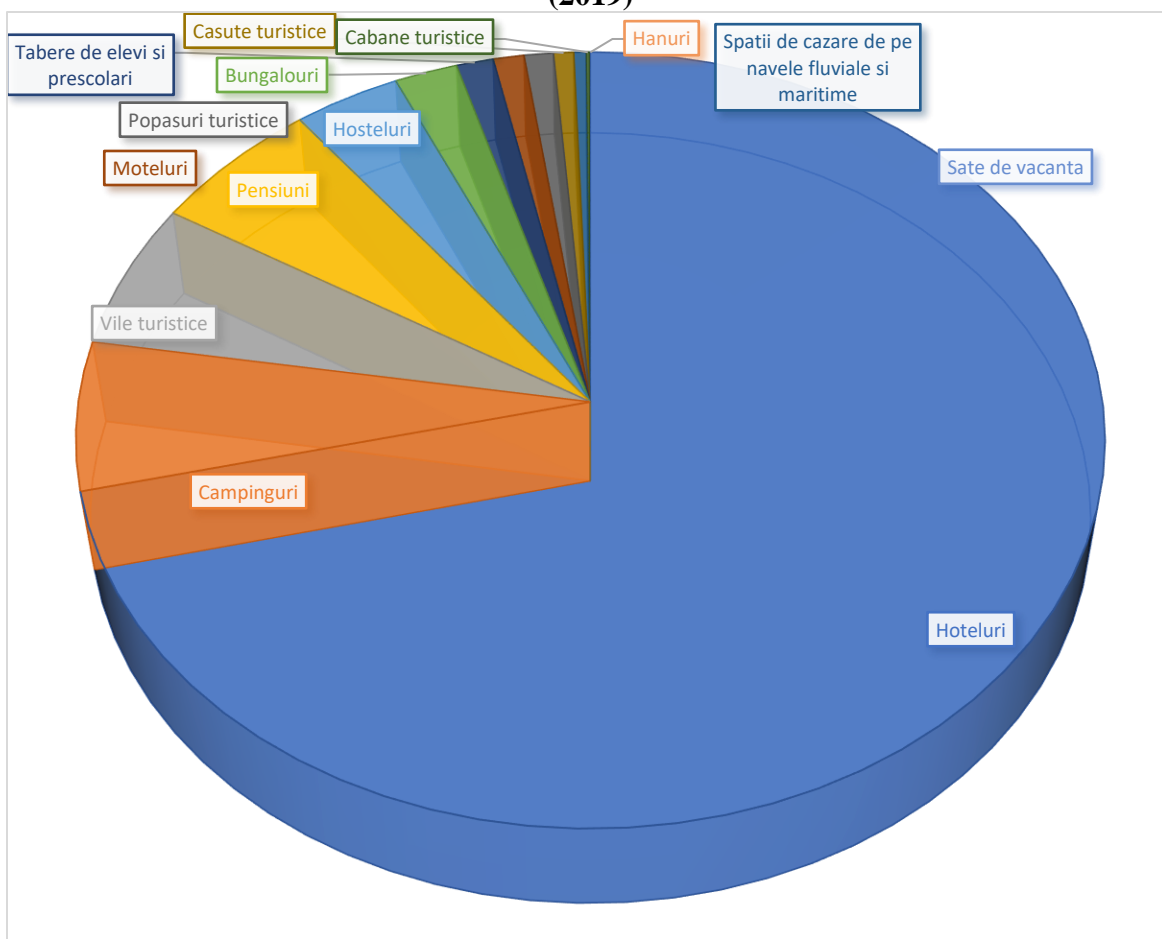
Tabel nr. 86 Evoluția nr. de locuri în structurile de cazare turistică, pe tipuri

Tip	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019-2010	% variație 2019-2010
Hoteluri	84.687	69.603	70.293	71.128	72.454	72.966	71.716	73.497	74.573	76.983	-7.704	-9,10
Campinguri	19.570	8.173	7.415	7.578	7.771	9.437	8.299	4.433	4.624	6.676	-12.894	-65,89
Vile turistice	9.188	4.816	6.419	5.603	5.757	5.956	5.594	5.815	6.272	6.579	-2.609	-28,40
Pensiuni	3.545	2.192	2.963	3.067	3.113	3.086	3.261	3.181	6.224	6.364	2.819	79,52
Hosteluri	1.586	1.822	2.184	2.216	2.428	3.976	4.256	4.500	4.548	3.970	2.384	150,32
Bungalouri	3.782	1.653	1.639	1.639	1.571	1.563	1.575	1.983	2.253	2.348	-1.434	-37,92
Tabere de elevi și preșcolari	9.420	4.537	4.737	4.547	4.421	1.596	1.671	1.671	1.592	1.382	-8.038	-85,33
Moteluri	723	889	958	957	876	884	903	1.240	1.160	1.151	428	59,20
Popasuri turistice	953	568	590	547	1.055	568	540	628	1.107	1.091	138	14,48
Căsuțe turistice	3.268	953	1.146	1.272	1.126	648	648	824	742	752	-2.516	-76,99
Spații de cazare nave fluviale și maritime	48	30	121	140	98	140	140	140	506	460	412	858,33
Cabane turistice	55	319	18	58	108	8	116	108	120	120	65	118,18
Sate de vacanță	29	29	29	29	29	29	29	29	32	32	3	10,34
Hanuri	21	21	21	21	81	21	21	21	0	0	-21	-100,00
Total	136.875	95.587	98.533	98.802	100.888	100.878	98.769	98.070	103.753	107.908	-28.967	-21,16

Sursa: INS

La nivelul Regiunii de Dezvoltare de Sud-Est, pentru anul 2019, cele mai multe locuri de cazare erau repartizate în unitățile de tip hotelier (74.573 locuri), acestea fiind urmate la mare distanță (6.676 locuri) în unități de cazare de tip camping, vile turistice (6.579 locuri) și pensiuni (turistice și agroturistice), cu 6.364 locuri. Hostelurile, bungalourile și alte tipuri de unități de cazare, înregistrau un număr mai redus de locuri (3.970 locuri). Satele de vacanță înregistrează cel mai redus număr de locuri, doar 32, fiind totuși explicabil, deoarece în această categorie se află doar o singură unitate.

Figura nr. 301 Structura capacității de cazare în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (2019)

Sursa: INS

În ceea ce privește capacitatea de cazare, exprimată în număr de locuri, la nivel județean, pe prima poziție în ierarhie se situează județul Constanța, principala zonă pentru turismul balnear litoral din țară. Aici, au fost construite cele mai multe unități de cazare cu cel mai mare număr de locuri din întreaga Regiune de Dezvoltare. Chiar dacă se prezintă județul cu cel mai mare număr de locuri,

numărul acestora începe să scadă în ultima perioadă, de la 124.643 în anul 2010, la 89.902 locuri în anul 2019. Celelalte județe din regiune se vor înregistra pe un trend ascendent, în privința numărului de locuri de cazare, pe locul secund fiind județul Tulcea, care de la 4.288 locuri în anul 2010, ajunge ca în anul 2019 să numere 7.522 locuri de cazare.

Tabel nr. 87 Capacitatea de cazare (nr. locuri), la nivel de județ

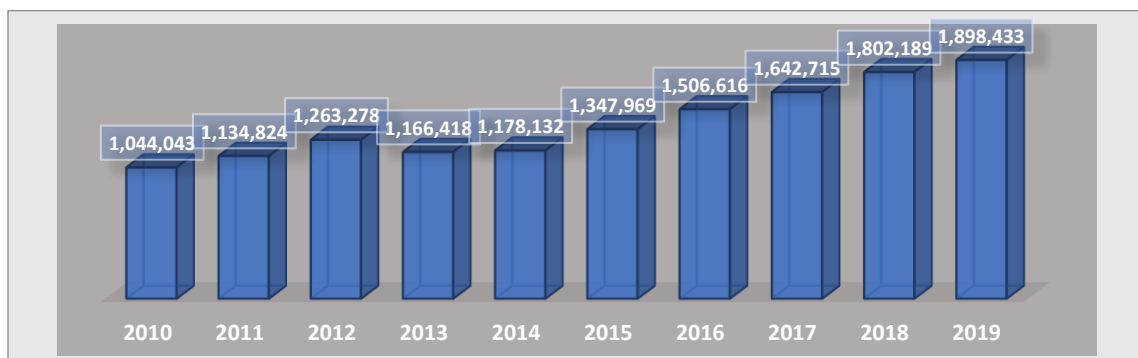
Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	2.082	2.364	2.589	2.659	2.544	2.551	2.551	2.453	2.498	2.501
Buzău	2.574	2.748	3.097	3.158	3.186	3.164	3.112	3.518	3.610	3.610
Constanța	124.643	83.751	84.690	85.756	87.496	87.848	85.285	84.157	85.418	89.902
Galați	1.452	1.386	1.324	1.308	1.541	1.994	2.074	2.053	2.067	2.095
Tulcea	4.288	3.656	4.767	4.365	4.361	3.973	3.754	3.946	7.919	7.522
Vrancea	1.836	1.682	2.066	1.556	1.760	1.348	1.993	1.943	2.241	2.278

Sursa: INS

Fluxurile turistice

Sosirile turistice reprezintă de asemenea un indicator important pentru activitatea turistică a unei zone. În privința acestui indicator, pe locul fruntaș se situează județul Constanța, care a înregistrat o creștere de la 803.096 turiști în anul 2010, la 1.380.607 turiști în anul 2019. Cu excepția anului 2013, când după creșterea continuă din perioada precedentă s-a înregistrat o scădere, în tot restul perioadei, se înregistrează o creștere continuă și destul de accelerată. La mare distanță de județul Constanța se află județul Tulcea, ca o altă destinație importantă în cadrul regiunii. Este înregistrată o dublare a numărului de turiști în cadrul acestui județ, într-o perioadă de aproape un deceniu. Celelalte județe, înregistrează valori moderate ale numărului de sosiri, chiar dacă gradul de sezonabilitate nu este atât de accentuat, ca în cazul celor două. În acest caz, sosirile turistice se situează în jurul valorii de 100.000, Vrancea fiind pe ultimul loc, cu 51.286 sosiri, fiind totuși pe creștere.

Figura nr. 302 Evoluția sosirilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

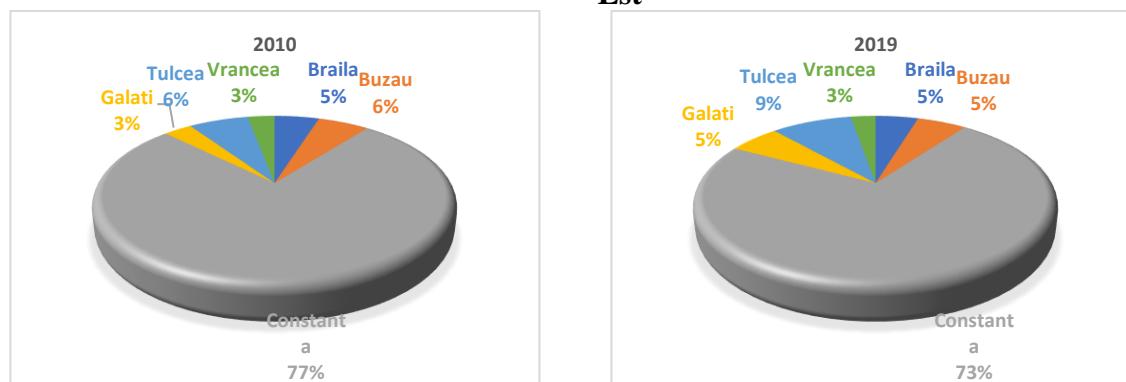

Sursa: INS

În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, numărul sosirilor turistice a înregistrat o evoluție oscilatorie, înregistrând totuși o tendință de creștere, de la 1.044.043 turiști în anul 2010, la 1.898.433 turiști în anul 2019. După perioada 2012-2013, când numărul acestora se diminuează de la 1.263.278 turiști (2012), la minimumul de 1.166.418 sosiri (2013), urmează o perioadă de redresare, când în anul 2019 se atinge și valoarea maximă.

În privința structurii sosirilor turistice pe județe, județul Constanța conduce detașat, cu o pondere de 77% pentru anul 2010 și o pondere cu 4% mai mică în anul 2019. La mare distanță urmează celelalte județe, Tulcea și Buzău (cu câte 6% fiecare), Brăila (5%) și Galați și Vrancea cu câte 3%, pentru perioada 2010. Pentru perioada 2019, județul Tulcea înregistrează o creștere de până la 9%, județul Galați ajunge la 5%, în timp ce județul Buzău scade 1 procent, ca importanță.

Figura nr. 303 Structura sosirilor turistice pe județe, în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: INS

Tabel nr. 88 Numărul de sosiri turistice în Regiunea Sud-Est, 2010-2019

Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	51.052	66.411	62.050	57.078	56.246	71.417	72.813	80.331	82.869	88.879
Buzău	58.639	48.128	56.991	63.593	68.411	68.295	71.817	91.252	95.731	102.709
Constanța	803.096	844.802	953.008	859.634	883.947	1.021.475	1.162.958	1.235.542	1.312.418	1.380.607
Galați	32.236	52.291	62.566	70.925	64.385	74.416	84.564	98.219	93.355	106.540
Tulcea	68.414	81.567	88.006	80.992	66.242	69.076	73.114	100.430	168.173	168.412
Vrancea	30.606	41.625	40.657	34.196	38.901	43.290	41.350	36.941	49.643	51.286
Total Regiunea SE	1.044.043	1.134.824	1.263.278	1.166.418	1.178.132	1.347.969	1.506.616	1.642.715	1.802.189	1.898.433

Sursa: INS

Și în privința numărului de înoptări turistice tot județul Constanța este pe poziție fruntașă, conducând detașat cu 5.196.530 nopți, înregistrând un fenomen de creștere accentuată (de la 3.166.706 nopți cât înregistra în anul 2010). La o distanță considerabilă (384.033 număr nopți) se situează județul Tulcea, care și-a triplat valoarea în ultimul deceniu. Celelalte județe, deși toate prezintă o evoluție ascendentă, prezintă valori de aproximativ 200.000 (Brăila 240.531 nopți și Buzău 205.580 nopți), pe ultima poziție a clasamentului fiind județul Vrancea, unde activitatea turistică prezintă un nivel mai scăzut.

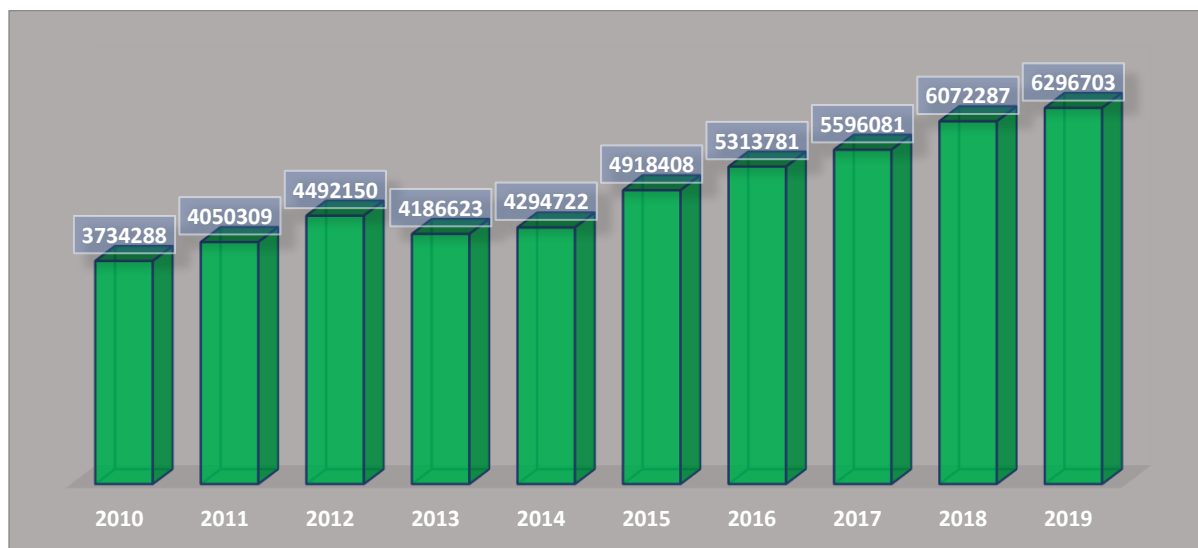
Tabel nr. 89 Numărul de înoptări turistice (nr. nopți), la nivel de județ, 2010-2019

Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	183.821	229.613	226.689	204.760	195.944	217.813	225.182	237.562	246.516	240.531
Buzău	148.591	153.856	166.716	182.934	173.460	168.975	175.740	197.583	201.258	205.580
Constanța	3.166.706	3.361.073	3.799.526	3.418.997	3.616.980	4.181.306	4.541.851	4.729.186	5.010.766	5.196.530
Galați	75.001	103.551	108.122	132.334	118.382	137.076	146.693	163.223	160.210	195.005
Tulcea	108.705	130.519	133.767	191.700	126.750	138.177	149.798	210.348	378.758	384.033
Vrancea	51.464	71.697	57.330	55.898	63.206	75.061	74.517	58.179	74.779	75.024
Total Regiunea SE	3.734.288	4.050.309	4.492.150	4.186.623	4.294.722	4.918.408	5.313.781	5.596.081	6.072.287	6.296.703

Sursa: INS

În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, numărul de înoptări turistice a înregistrat o creștere în perioada de analiză, astfel că acesta a crescut de la 3.734.288 nopți în anul 2010 la 6.296.703 nopți în anul 2019, asistând la o dublare a acestora (59,31%).

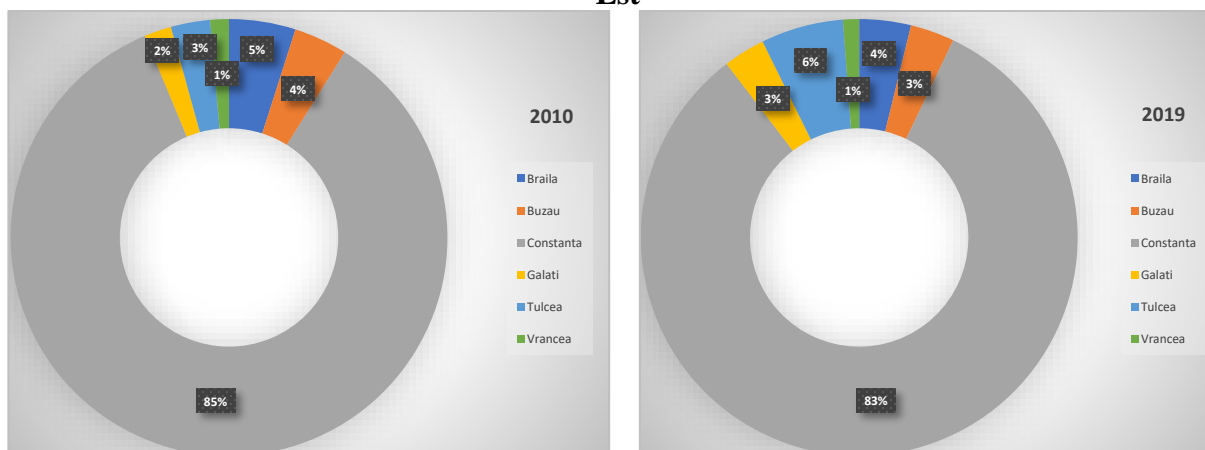
Figura nr. 304 Evoluția numărului de înoptări în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: INS

În ceea ce privește structura numărului de înoptări turistice în cadrul județelor Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, se observă faptul că predomină județul Constanța, cu 85% pentru anul 2010 și 83% pentru 2019; celelalte județe situându-se la distanțe apreciable (între 1-4%).

Figura nr. 305 Structura sosirilor turistice pe județe, în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

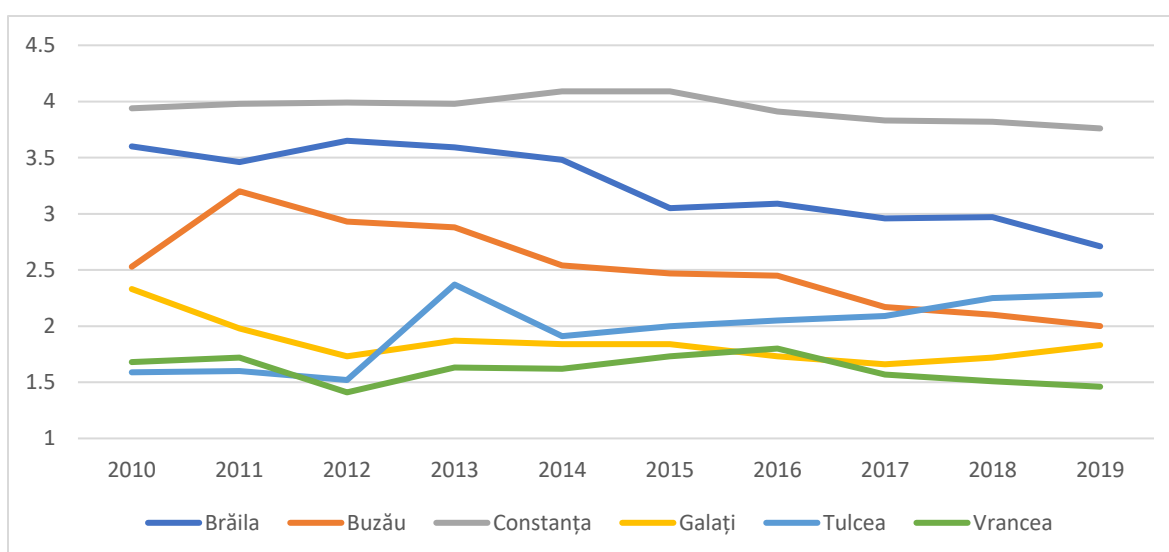
Sursa: INS

Doi indicatori sintetici și de corelație importanți, pentru măsurarea activității turistice dintr-un teritoriu, sunt reprezentați de *Durata medie a șederii* (calculat prin raportarea numărului total de

înnoptări la numărul total de sosiri turistice) și de *Rata de ocupare* (calculat procentual prin raportarea numărului total de înnoptări la capacitatea de cazare în funcțiune – număr locuri/zile).

Pentru durata medie a șederii, valorile sunt relativ mici, ceea ce arată că în majoritatea județelor predomină un turism preponderent de weekend. Chiar dacă gradul de sezonabilitate este accentuat, județul Constanța prezintă cele mai ridicate valori (3,76 zile – 2019). În celelalte județe, valorile sunt sub 3 zile (2,71 – județul Brăila; cea mai mică valoare înregistrându-se pentru județul Vrancea – 1,46 zile).

Figura nr. 306 Durata medie a șederii (nr. zile), la nivel de județ

Sursa: INS

Tabel nr. 90 Durata medie a șederii (nr. zile), la nivel de județ

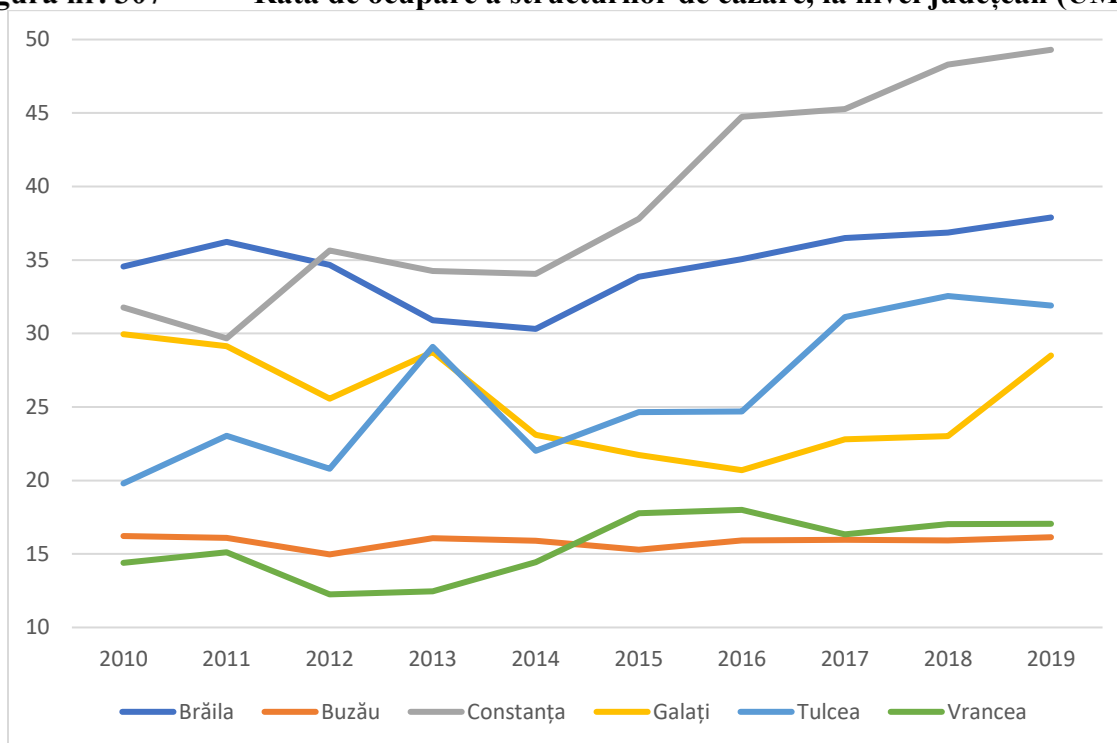
Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	3,60	3,46	3,65	3,59	3,48	3,05	3,09	2,96	2,97	2,71
Buzău	2,53	3,20	2,93	2,88	2,54	2,47	2,45	2,17	2,10	2,00
Constanța	3,94	3,98	3,99	3,98	4,09	4,09	3,91	3,83	3,82	3,76
Galați	2,33	1,98	1,73	1,87	1,84	1,84	1,73	1,66	1,72	1,83
Tulcea	1,59	1,60	1,52	2,37	1,91	2,00	2,05	2,09	2,25	2,28
Vrancea	1,68	1,72	1,41	1,63	1,62	1,73	1,80	1,57	1,51	1,46

Sursa: INS

Rata de ocupare prezintă valori ridicate, de aproape 50% (49,3%) în județul Constanța, pe poziție secundă fiind județul Brăila (37,89%), urmat de Tulcea cu 31,90%. Cea mai mare parte a județelor

din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est prezintă evoluții ascendente, cu excepția jud. Buzău și Galați, unde se înregistrează mici scăderi ale gradului de ocupare (sub 2 procente).

Figura nr. 307 Rata de ocupare a structurilor de cazare, la nivel județean (UM:%)

Sursa: INS

Tabel nr. 91 Rata de ocupare a structurilor de cazare, la nivel județean (UM:%)

Județ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	34,55	36,24	34,66	30,90	30,31	33,85	35,05	36,50	36,86	37,89
Buzău	16,22	16,10	14,97	16,07	15,90	15,29	15,92	15,97	15,91	16,14
Constanța	31,78	29,67	35,65	34,26	34,06	37,81	44,75	45,26	48,29	49,30
Galați	29,95	29,14	25,56	28,75	23,10	21,74	20,70	22,81	23,02	28,50
Tulcea	19,80	23,04	20,80	29,09	22,02	24,66	24,69	31,11	32,55	31,90
Vrancea	14,40	15,12	12,25	12,46	14,45	17,78	18,00	16,33	17,04	17,05

Sursa: INS

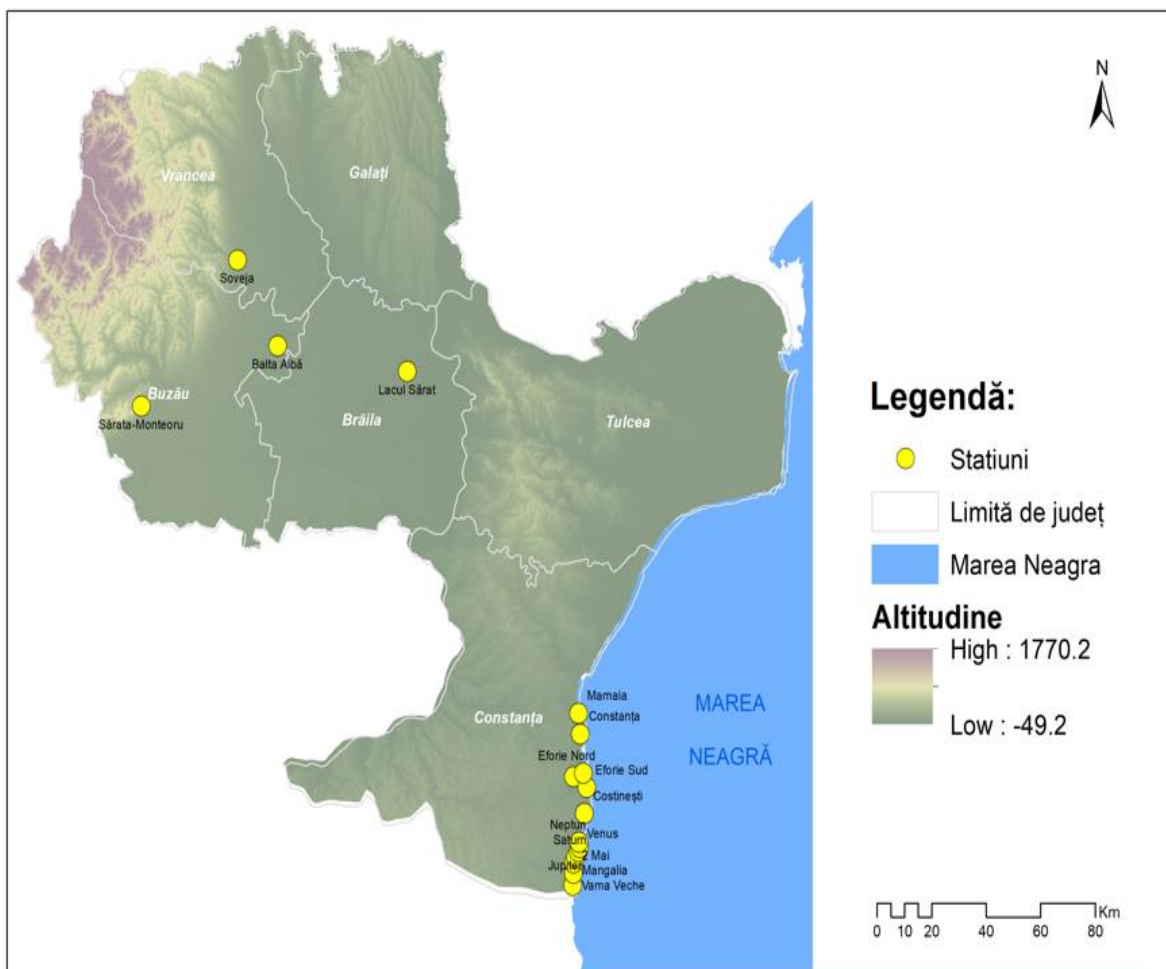
2.8.5 Turism balnear

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est dispune de un bogat potențial turistic balnear, datorită localizării în trei din cele șase județe (Brăila, Buzău și Constanța) a unor lacuri și izvoare terapeutice, în jurul cărora au fost amenajate o serie de stațiuni balneoclimaterice, dotate și amenajate cu baze moderne de tratament și mijloace de agrement specifice, de care turiștii pot beneficia în perioada sejurului.

Aceste amenajări pot fi întâlnite în cadrul unor stațiuni cu tradiție, cum ar fi, cele din figurile de mai jos:

Figura nr. 308   **Stațiuni turistice din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est**

Sursa: date prelucrate de autori

Figura nr. 309 Stațiuni turistice de pe litoralul românesc al Mării Negre

Sursa: date prelucrate de autori

În Regiunea de Dezvoltare Sud-Est există nouă stațiuni turistice (două de interes național, două de interes local), iar dintre acestea opt sunt balneoclimaterice.

- Stațiunea Eforie Nord – situată pe litoralul românesc al Mării Negre, în județul Constanța, datează încă din anul 1894, punând la dispoziția turiștilor două baze de tratament, care

folosesc ca factori terapeutici apa sărată și nămolul sapropelic, cu indicații pentru bolile reumatismale și afecțiunile ginecologice⁵⁰

- Stațiunea Costinești – este o stațiune balneoclimaterică estivală, localizată în județul Constanța, pe litoral și este folosită îndeosebi în perioada estivală pentru thalasoaterapie și cure heliomarine⁵¹
- Stațiunea Mangalia – situată tot pe litoral, în județul Constanța, este singura stațiune care dispune de prezența izvoarelor minerale (sulfuroase, mezotermale și radioactive), cunoscute și valorificate încă din Antichitatea romană⁵²
- Stațiunea Neptun-Olimp – situată în județul Constanța, pe litoral, dispune de amenajări și o bază modernă de tratament pentru electro și hidroterapie, dar și pentru tratamente pe bază de împachetări cu nămol⁵³
- Stațiunea Techirghiol (județul Constanța) – situată pe malul lacului omonim, aceasta este o stațiune balneoclimaterică permanentă, ce are ca principali factori de cură apa sărată și nămolul lacului. În cadrul stațiunii funcționează cinci baze moderne de tratament pentru băi calde cu apă (cu diferite stadii de concentrare a sărurilor) provenită din lac, băi calde cu nămol sau împachetări cu nămol, aerosoli și hidroterapie⁵⁴ ()).
- Stațiunea Sărata Monteoru – este o stațiune balneoclimaterică situată în județul Buzău, cu factori terapeutici naturali diverși, legați de izvoarele minerale bogate în săruri de iod, brom, calciu, magneziu, sulf. Stațiunea dispune de baze de tratament pentru hidroterapie, electroterapie, magnetoterapie, ultrasunete, aerohelioterapie și de cure interne cu apă minerală, gimnastică medicală, masaj și activități sportive⁵⁵
- Stațiunea Balta Albă, din județul Buzău, este o stațiune balneoclimaterică situată pe malul lacului omonim, la o altitudine de numai 30 metri. Factorii naturali de cură sunt constituiți de apa minerală din lac, bioclimatul specific de stepă și nămolul sapropelic⁵⁶
- Stațiunea Lacul Sărat – este o stațiune balneoclimaterică permanentă, situată în județul Brăila, ce folosește ca factori de cură nămolul sapropelic cu un grad ridicat de mineralizare

---

⁵⁰ <http://www.turism-constanta.ro>

⁵¹ <http://www.turism-constanta.ro>

⁵² <http://www.mangalia.ro>

⁵³ <http://www.turism-constanta.ro>

⁵⁴ <http://www.primariatechirghiol.ro>

⁵⁵ <http://www.cjbuzau.ro>

⁵⁶ <http://www.cjbuzau.ro>

al lacului cu același nume. Printre factorii naturali de cură ai acestei stațiuni, se numără apa minerală (clorurosodică, sulfată, magneziană), nămolul sapropelic și bioclimatul de stepă⁵⁷

- Stațiunea Soveja – este situată în județul Vrancea, în Depresiunea cu același nume, la poalele Munților Vrancei, cunoscută drept stațiunea cu cel mai ozonat aer din România. Factorii naturali de cură sunt constituiți din climatul stimulat, și izvoarele cu ape minerale.

2.8.6 Principalele puncte de atracție turistică (din fiecare județ al regiunii)

Punctele de atracție turistică din județul Brăila

Potențialul turistic natural

Printre cele mai importante elemente naturale care atrag turiștii, în cadrul județului Brăila se pot enumera: Dunărea și Insula Mare a Brăilei, prin brațele Cremenea, Măcin și Vâlcium, ce pot fi folosite pentru mici croaziere cu vaporul. Se adaugă ostroavele de pe brațul Cremenea, dominate de un frumos peisaj natural - păduri de sălcii, canale, mici lacuri. Zonele din jurul lacurilor Blasova și Japsa Plopilor, și privalul Filipoiu pot reprezenta de asemenea atracții turistice, iar lacurile sărate și cele cu apa dulce reprezintă obiective turistice importante. Plajele naturale reprezintă, de asemenea atracții turistice care, pot fi amenajate pentru turiști. Se înscriu în această categorie plajele de la Brăila (pe malul stâng al Dunării - “Plaja Lipovenească”), Corotisca, Blasova, Ianca, Căineni etc.

Fluviu Dunărea - al doilea cel mai mare fluviu din Europa, formată din confluența a două râuri (Breg și Brigach) ce izvorăsc din Munții Pădurea Neagră (Germania), de sub Vârful Kandel (1241 m), constituie o adevărată oportunitate de dezvoltare a transporturilor turistice pe apă, până în Delta Dunării. Pe teritoriul țării noastre, dar și în cadrul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, Fluviul Dunărea formează mai multe brațe:

Brațele Borcea și Ostrov – sunt formate în dreptul localității Siliștea, între Brațele Borcea și Dunărea Veche se formează Balta Ialomiței.

---

⁵⁷ <http://www.portal-braila.ro>

Brațul Dunărea Veche – un braț mai puțin navigat, ce separă Balta Brăilei de zona Dobrogei, este format după Giurgeni.

Brațul Vâlciu – este considerat cel mai important braț din partea vestică, ce mărginește Balta Brăilei, iar în partea sa de sud, cuprinde și Rezervația Naturală Balta Mică a Brăilei.

Brațul Calia – mărginește la V Rezervația Naturală Balta Mică a Brăilei și se formează în zona localității Zona Gârluței.

Urmează apoi cele trei brațe de la gurile de vărsare ale Dunării, de la Nord la Sud:

- Chilia – începe din zona Cetății Chilia, punctul din care Fluviul se desparte în cele 2 brațe: Chilia și Tulcea. Cel dintâi, având și lungimea cea mai mare (120 km) și 60% din debitul total, se îndreaptă către N. Lățimea acestuia este cuprinsă între 300-700 m. La vărsarea în mare a acestui braț, se formează o deltă secundară, ce aparține vecinilor ucraineni.
- Sulina – este cel mai scurt braț, măsoară doar 64 km lungime, suferind lucrări de regularizare și canalizare, în urmă cu aproape un secol, ce au dus la scurtarea distanței către mare (de la 93 la 64 km) și la dublarea volumului de apă. Pentru a menține navigația navelor de mare tonaj, acest braț este dragat continuu.
- Sfântul Gheorghe – este mai sinuos și se desfășoară pe o lungime de 112 km, spre sud-est. Este cel mai vechi braț, ce transportă 22% din volumul de apă. Ca și Brațul Sulina, și acesta a suferit transformări prin tăierea unor meandre, lungimea pentru navigație, scurtându-se la 70 km.

”Parcul Natural Balta Mică a Brăilei” – este o zonă umedă de importanță internațională situată în partea de Sud-Est a României, ce ocupă 62 km din cursul Dunării, între podul rutier Giurgeni-Vadu Oii și Brăila. A fost declarată în luna iunie 2001 (poziția 1074 pe lista Convenției Ramsar), iar din anul 2008 a primit statutul de sit Natura 2000, ca sit de importanță comunitară și Zonă pentru protecția păsărilor. Pe o suprafață de 241 km², și o grupare de 7 insule mari, aria protejată conservă o serie de ecosisteme acvatice și terestre, în regim de inundații libere, lăsate după terasamentul văilor Brăila și Ialomița. Suprafețele acestor insule sunt cuprinse între 242 ha (Insula Harapu) și 9727 ha (Insula Mică a Brăilei) separate, la rândul lor de 7 ramuri dunărene, cu o lungime de curs de apă de aproape 150 km (149 km). Aceste insule sunt formate din 4466 ha de habitate acvatice, care sunt grupate în 52 de lacuri interioare (cu suprafețe ce variază între 11 ha și

322 ha) și 10709 ha de habitate terestre. Accesul turiștilor în cadrul zonei se realizează prin următoarele puncte de intrare:

Satul Giurgeni – poarta principală de acces, de pe Drumul European 60, care facilitează și accesul către zona de protecție integrală, denumită *Egreta*. Accesul este permis cu bărci ușoare, bărci rapide sau bărci cu aburi.

Municipiul Brăila – reprezintă cea de-a doua poartă de acces, până în Zona de protecție integrală, *Fundu Mare*. Accesul se realizează cu bărci rapide sau lente.

Satul Gropeni – este ce-a de-a treia poartă de acces, care se realizează pe o șosea asfaltată până la feribot și apoi cu bărci ușoare, către amonte pe Dunăre și ramura Vâlcu până în Insula Mică a Brăilei și în aval ramura Calia și Dunăre, până la Insula Calia.⁵⁸

Potențialul turistic antropic

Resurselor turistice antropice au o răspândire mai redusă pe teritoriul județului, cele mai importante fiind localizate în Municipiul Brăila. Se remarcă astfel: Teatrul “Maria Filotti”, Teatrul de păpuși, Muzeul de istorie cu numeroasele sale obiecte și documente privind evoluția orașului și a împrejurimilor. Muzeul de Artă adăpostește colecții de pictură, sculptură și grafică, ale unor maeștri români. Printre monumentele de arhitectura ale municipiului, putem aminti: Biserica “Buna Vestire” sau “Biserica Greacă” cu fresce ale pictorului Gh. Tătăărăscu, Biserica “Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” fostă geamie, transformată în 1831 în biserică ortodoxă. Tot în cadrul Municipiului se află Filiala Comunității Rușilor Lipoveni de la Brăila” și Centrul Mondial al bisericilor episcopale ale creștinilor ortodocși de rit vechi. Alte obiective turistice, cu valoare istorica sunt reprezentate de rețeaua de hrube și fragmente din zidul cetății Brăilei. În sud-vestul orașului se afla Parcul Monument (cel mai mare din oraș), Muzeul de Științe ale Naturii. De Municipiul Brăila se leagă nume de seamă ale țării, cum ar fi scriitorii, Ștefan Petica, Panait Cerna, Anton Bacalbașa, Mihail Sebastian, Miha Dragomir, Perpessicius - Dumitru S. Panaitescu, cântăreții de opera George Niculescu-Basu, Hariclea Darclée, oamenii de știință Gheorghe Munteanu Murgoci, Gheorghe Vâlsan.

---

⁵⁸ <https://bmb.ro/index.php/en/home/>

Punctele de atracție turistică din județul. Buzău⁵⁹

Potențialul turistic natural

Potențialul turistic natural al județului Buzău este dat de bogăția resurselor morfo-peisagistice superioare, datorită prezenței, pe de o parte a unui relief montan în partea de N (Munții Buzăului cu Munții Siriu, Masivul Penteleu, Munții Podu Calului, Munții Monteoru și Culmea Ivănețu, precum și o mică parte din Munții Vrancei), pe de alta a prezenței Subcarpaților de Curbură, care pe teritoriul județului Buzău dețin areale importante și nu în ultimul rând, a prezenței Câmpiei Buzăului și Râmnicului ca și componente ale Câmpiei Române, a Bărăganului românesc, în sudul județului.

Platoul Meledic reprezintă o arie naturală mixtă de interes național, situată la aproximativ 60 km de Municipiul Buzău, în zona Subcarpaților de Curbură, în bazinul râului Slănic, de categoria a IV-a IUCN (rezervație geologică, speologică, botanică și zoologică), care se întinde pe teritoriul administrativ al localităților Lopătari și Mânzălești. Altitudinal, Platoul se găsește la o altitudine cuprinsă între 424 m și 607 m, încadrat de Râurile Meledic (la nord), Jgheab (la est), Slănic (la sud) și Pârâul Sărat (la vest). Particularitățile acestui Platou sunt reprezentate de Peștera „6S Meledic” din partea de nord a platoului și Peștera cu 3 intrări. Prima peșteră, este a doua din lume, ca lungime și se remarcă prin varietatea și frumusețea concrețiunilor de sare. Celelalte peșteri sunt de dimensiuni mai reduse, însă sunt de asemenea valoroase prin ansamblurile concrețiunilor de sare. În zonă se mai găsesc și Lacul Mare (cu apă dulce și o adâncime de 20 m, desfășurat pe o suprafață de 0,72 ha) și Lacul Castelului (0,38 ha). În apropiere se află o tabără de sculptură, din 2001, la inițiativa prof Dumitru Cristea și Cornelia Ionescu Ciurumelea.

Vulcanii Norioși – puși în evidență, pentru prima dată, cu ocazia unor prospecțiuni petroliere la Berca, Județul Buzău, în anul 1924 au fost declarați Rezervație naturală (categoria IV-IUCN). Aceștia se prezintă sub forma unor movile conice, formați prin erupția gazelor naturale, ce vin de la aproximativ 3000 m. spre suprafața pământului. Gazele care ies spre suprafață, împing spre suprafață apă amestecată cu argilă, într-un amestec aproape lichid (fapt ce explică și altitudinea redusă a acestora) și formează un nămol, care se usucă în contact cu aerul, formând niște structuri conice asemănătoare unor vulcani. Nămolul de la suprafață este rece, provenind din stratele de

---

⁵⁹ <http://cjbuzau.ro/wp-content/uploads/2017/07/Strategia-Turism.pdf>

argilă. Rezervația se întinde pe o suprafață de 30 ha, între Berca și Scorțoasa și este formată din patru areale: La Fierbători, Pâclele Mari, Pâclele Mici și Beciu.

Rezervația naturală ”Chihlimbarul de Buzău” – reprezintă, de asemenea o arie naturală protejată, de interes național (categoria III-IUCN, o rezervație naturală geologică și paleontologică), situată pe teritoriul comunei Colți, care se desfășoară pe aproximativ 2,5 ha. În stratele dezvelite sau în sol, au fost descoperite roci de chihlimbar sau ambră galbenă, care se remarcă prin valoarea deosebită, din punct de vedere calitativ și prin paleta de peste 160 de culori și nuanțe ale acestora (de la roșu la negru). Unele dintre acestea dispun de un conținut de resturi fosile. În cadrul ariei protejate se găsește și fosta mină ambriferă *Strâmba* (una dintre cele mai productive). La Colți se mai află un muzeu al chihlimbarului, într-o casă construită în stil popular, iar în apropiere a fost săpată și o mină, folosită în scopuri turistice. În cadrul acesteia funcționează și un atelier de prelucrare a chihlimbarului.

Focurile vii – reprezintă un fenomen natural în apropierea satului Terca, la o distanță de aprox. 60 km de Municipiul Buzău. Rezervația este situată la o altitudine de 840 metri, pe dealul de pe malul stâng al Râului Slanic. Accesul, către Focurile vii, se face pe drumul E85 dinspre Mărăcineni spre Săpoca.

Lacul Vulturilor (Lacul fără fund) – un lac periglaciuar, în Munții Siriu (pe versantul estic al Mălâia), aflat la peste 1400 m (1420 m), cu o adâncime maximă de 2,5 m, și a cărui denumiri a stârnit o serie de legende.

„Babele” (Trovanții) de la Bozioru – sunt situați pe Valea Bălăneșei sub forma unor stânci bizare, denumite și *pietre vii*, deoarece s-ar crede că ar crește din nisip. Trovanții de aici au forme spectaculoase (sfere sau ovoide, alungite sau îngemănate), care deseori sunt asemănaute cu forme zoomorfe sau antropomorfe. Aceștia se regăsesc în ansamblul Geoparcului „Ținutul Buzăului”.

Potențialul turistic antropic

Resursele turistice antropice din județul Buzău se leagă de evoluția civilizației umane, precum și de interferențele între specificul celor trei provincii istorice românești. Județul posedă un bogat și complex patrimoniu cultural, cu tradiție istorică, reprezentat prin vestigiile arheologice, monumentele istorice, de arhitectură și de artă din mai multe perioade istorice: vestigii arheologice din paleolitic, neolitic, epoca bronzului și fierului, romană și până în Evul Mediu timpuriu

(ceramică, unelte, monede, podoabe, morminte, așezări, etc.) și obiective din perioada medievală, incluse siturilor urbane sau rurale (în majoritatea localităților rurale); edificii religioase (declarat monument istoric) ce se leagă organic de specificul și religia populației care a trăit sau trăiește în județ; edificii culturale: muzee și colecții muzeale, case memoriale, biblioteci; monumente și statui; complexe arhitectonice urbane.

Vestigii arheologice - cele mai cunoscute și cercetate situri arheologice sunt cele de la Pietroasele, Năeni, Cârломănești (comuna Vernești), Pârscov, Gherăseni etc.

Edificiile religioase - obiective turistice antropice reprezentative prin realizările tehnice și artistice remarcabile, prin valoarea simbolică, prin dimensiuni, iconografie, colecții de obiecte religioase etc., dar și printr-un stil arhitectonic aparte, propriu etapei istorice în care au fost ridicate. Se pot menționa Chilia lui Ambrozie și Crucea Manafului de la Breaza.

Ansamblul Vestigiilor Rupestre de la Aluniș – Colți – Bozioru - considerat leagăn al creștinătății din România, un complex de vestigii ale unor construcții rupestre cu funcții dominante cultice și de refugiu, a căror origine coboară uneori până în preistorie.

Potențialul turistic dat de bisericile de lemn (peste 60 de astfel de monumente, unele cu valoare istorică), importanța acestora derivând din vechime (majoritatea din perioada secolelor XVIII și XX); arhitectură, conservarea unor picturi cu valoare, icoanele cu mare încărcătură spirituală, etc.

Muzeele - adăpostesc și conservă, vestigii și obiecte de patrimoniu material și spiritual, reprezentative pentru istoria și cultura regiunii:

- Muzeul Județean Buzău
- Muzeul Municipal Râmnicu-Sărat
- Muzeul „Timpul Omului” din Mânzălești din apropierea Pietrei Albe de la Grunj
- Casa Memorială “Vasile Voiculescu” de la Pârscov, comuna Pârscov
- Casa Memorială „Irineu Mihălcescu” de la Valea Viei – Pătârlagele

Geoparcul „Ținutul Buzăului” – program din anul 2007 inițiat de către Universitatea din București în parteneriat cu CJ Buzău. Acesta este implementat și coordonat de către un grup de lucru profesional, intitulat Geo-Team, și reprezintă un teritoriu rural de dezvoltare sustenabilă (format din 18 comune), candidat la titlul de Geoparc UNESCO, pentru conservarea și valorificarea elementelor naturale și de patrimoniu istoric și cultural din zonă. Localitățile incluse sunt: Beceni,

Berca, Bisoca, Bozioru, Brăești, Cănești, Chiliile, Colți, Cozieni, Lopătari, Mânzălești, Odăile, Pânătau, Pârscov, Sărulești, Scorțoasa, Valea Salciei și Vintilă Vodă.

Barajul Siriu – este un baraj din rocă, steril și un miez de argilă, construit între 1972-1994, pe Râul Buzău, în comuna Siriu, între cele două masive montane (Siriu și Podu Calului). Barajul a fost construit cu scopul de a alimenta cu apă potabilă și industrială, localitățile aflate în aval, dar și de producere a energiei electrice, prin intermediul Hidrocentralei Nehoiașu (42 MW). Barajul mai îndeplinește și rolul de regularizare a cursului râului. În urma construcției acestuia, Drumului Național 10 (DN10) i-a fost modificat traseul, acesta din urmă ocolind lacul Siriu, prin intermediul unor viaducte.

Drumul Cramelor – este un drum turistic, recent refăcut și asfaltat, ce se desfășoară pe o distanță de 50 km și cu o diferență de nivel de peste 400 m, ce șerpuiește peste Dealul Mare, ce traversează întinse teritorii ocupate cu vii și păduri. Sinonim cu Drumul Vinului, acesta pornește din dreptul localității Pietroasele și se termină la Fântâna lui Mihai. De-a lungul acestui drum, se pot vizita o serie de obiective turistice valoroase, cum ar fi cramele de vinuri, Tabăra de sculptură Măgura (un muzeu în aer liber, ce datează din perioada comunistă), cetăți foarte vechi (satul dacic de la Năeni), schituri și mănăstiri, locul unde a fost descoperit tezaurul Cloșca cu puii de aur. Tot în zonă mai sunt și câteva amenajări pentru agrement, cum ar fi un circuit de motocros, un teren de paint-ball, o tiroliană, echitație cu ponei.

Așezările Rupestre de la Bozioru – sunt întinse pe 80 de kilometri, și se găsesc în număr de 30 de așezări rupestre, un izvor de povești cu portaluri energetice, dispariții umane și comori ascunse de către boieri. Asemenea așezări se găsesc pe raza localităților Bozioru, Colți, Cozieni și Brăești. Atestate prin secolul XVI, când au fost locuite de sihaștrii sau transformate în bisericii, așezările rupestre datează din epoca bronzului. Acestea erau folosite cu rol de adăpost și lăcaș de cult. Pe unele dintre stânci se pot observa simboluri precreștine, inscripții în chirilică și cruci ce vin să confirme locuirea zonei de-a lungul timpului.

Punctele de atracție turistică din județul Constanța⁶⁰

Potențialul turistic natural

---

⁶⁰ <https://www.scribub.com/geografie/turism/JUDETUL-CONSTANTA-POTENTIAL-TU93548.php>

Relieful județului Constanța se prezintă ca un podiș suspendat, cu aspect tabular, cu o ușoară înclinare spre nord-vest și cu o pantă mai înclinată în apropierea litoralului. Pe valea Carasu acesta coboară până la 50 m altitudine, pe aripa nordică, iar în sud se ridică până la 200 metri. Principalele unități naturale de relief sunt: podișul (Podișul Dobrogei), Litoralul românesc al Mării Negre (Dobrogea maritimă) și Valea Dunării.

Marea Neagră este a treia mare europeană ca suprafață și a doua ca adâncime, cu salinitate redusă (17-18 la mie la țărni) și o temperatură a apei în anotimpul de vară de 20-25 grade. Litoralul românesc al Mării Negre se întinde pe o lungime de aproximativ 100 kilometri (din totalul de 244 km), între brațul Chilia și Vama Veche și cuprinde țărniul și platforma continentală.

Potențialul turistic antropoc

Este dat de prezența localităților, unele dintre acestea cu vechime remarcabilă, Constanța fiind un important port maritim și centru turistic. Orașul adăpostește clădiri cu un farmec pitoresc, ce poartă amprenta stilului Art Nouveau sau a celui modern românesc, cu influențe (arabe și turcești). Astfel, pot fi admirate casele de pe Bd. Elisabeta, de pe faleză, cum ar fi Consulatul Republicii Chineze, clădirea Teatrului Elpis (Teatrul de Păpuși), clădirea vechii prefecturi și clădirea fostei reședințe regale- fostul sediul al Tribunalului Județean. În zona veche a portului pot fi admirate clădirea Bursei Marine (construită în perioada 1910-1915), silozurile de cereale (a căror construcție a durat din 1899 până în 1909), sau gara maritimă. Farul din incinta portului, impunător și montat într-un turn de piatră, cu o înălțime de 12,75 m deasupra nivelului mării, a fost decorat cu basorelieful regelui Carol I, cel care, la 27 septembrie 1909, a inaugurat deschiderea portului. Termele romane au fost ridicate în același timp cu Edificiul Roman, fiind aduse la lumina zilei doar 300 metri pătrați din băile publice ale orașului antic Tomis.

Resursele turistice mai sunt completate și de:

- Zidul cetății Tomis;
- Cele cinci Bazilici antice;
- Catedrala ortodoxă Sfinții Apostoli Petru și Pavel;
- Moscheea Mare;
- Geamia Hunchair;
- Bustul lui Mihai Eminescu;

- Farul genovez;
- Vila Suțu;
- Biserica Apostolică Ortodoxă Armeană;
- Muzeul de artă populară;
- Muzeul Ion Jalea;
- Expoziția „Din bogățiile și frumusețile Oceanului planetar”;
- Casa cu lei;
- Sinagoga Comunității Evreilor;
- Teatrul Ovidiu;
- Cazinoul;
- Muzeul Marinei Române;
- Muzeu de Artă Constanța;
- Muzeul de arheologie;
- Delfinariul;
- Planetariu;
- Acvariul.

Callatis (actualul Municipiu Mangalia) are o vechime de peste 2000 de ani și are, în prezent, o populație de 45.000 locuitori. Localitatea este astăzi și o stațiune balneoclimaterică permanentă, aflându-se pe aceeași latitudine cu renumitele localități Nisa, Monaco, San Remo. Numele de Mangalia derivă din bizantinul „Pangalia” ce înseamnă cea mai frumoasă, iar orașul s-a dezvoltat după cel de-al doilea război mondial.

Localitatea Limanu, la 9 km. sud de Mangalia, se remarcă prin Peștera Limanu, declarată rezervație speologică (nu este inclusă în circuitul turistic).

Municipiul Medgidia, cunoscut ca important târg al negustorilor de cereale de la mijlocul secolului al XIX-lea, a cunoscut o dezvoltare mai amplă după cel de-al II-lea război mondial. În localitate se află Muzeul de Artă, care expune lucrările renumitului artist Lucian Grigorescu, născut în acest oraș. Nu departe de oraș, la Mircea Vodă (10 km.) se află urmele unui castru roman, iar la Castelu (8 km), a fost descoperită o necropolă feudală.

Cernavodă, întemeiat de geto-daci, este menționat pentru prima dată sub numele de Axiopolis de către geograful Ptolemeu. Aici au fost făcute primele descoperiri privind comuna primitivă, și

anume celebrele statuete de lut din epoca neolitică „Gânditorul de la Cernavodă” și „Femeia Șezând”, ale culturii Hamangia. Dezvoltarea orașului a fost influențată de construcția podului peste Dunăre, între 1890-1895, de către inginerul Anghel Saligny.

Orașul Hârșova este cunoscut din antichitate sub numele de Carsium; cetate întemeiată în timpul împăratului Traian, în anul 103 d.Hr. Nu departe de oraș se află rezervația geologică „Canaralele de la Hârșova”, un complex de calcare sub forma unor stânci impunătoare.

Stațiunea Techirghiol s-a dezvoltat pe seama condițiilor curative ale apei lacului (bogată în cloruri de sodiu și magneziu) și ale nămolului sapropelic.

La nivelul Jud. Constanța, avem următoarele rezervații naturale:

Canaralele de la Hârșova – o arie protejată, monument al naturii de interes național, categoria a III-a IUCN (rezervație naturală geologică și geomorfologică).

Dunele marine de la Agigea – o arie protejată de interes național (categoria a IV-a IUCN (rezervație botanică).

Dealul Alah Bair – este o arie protejată de interes național, de categoria a IV-a IUCN (rezervație floristică și geologică).

Fântânița-Murfatlar – reprezintă o arie protejată de interes național, de categorie a IV-a IUCN (rezervație floristică și faunistică).

Grindul Chituc – un grind maritim, ce separă apele complexului lagunar Razim-Sinoe de cele ale Mării Negre. La nivelul acestuia s-a constituit o arie protejată de categorie a IV-a IUCN.

Grindul Lupilor – un grind maritim care separă apele Lacului Sinoe de cele ale Lacului Zmeica (la jumătatea Complexului Lagunar).

Insula Ceaplace – este situată în partea de nord a Lacului Sinoe, cu o suprafață de 0,6 ha și o lungime de 4.514m. Insula are forma unui atol și delimitează în nord-vestul lacului un mic golf.

Insulele Prundu cu Păsări –

Lacul Agigea – este un important liman fluviatil, ce adăpostește între 5000-10.000 păsări, situat în NE Canalului Dunăre-Marea Neagră și la SV Comunei Agigea, cu o suprafață de 35 ha. Lacul este o rezervație naturală de tip zoologic.

Lacul Bugeac – cel mai sudic liman fluviatil, cu maluri înalte și abrupte. Lacul are legătură cu Dunărea, prin intermediul unui stăvilă care realizează schimbul de ape. În V lacului sălășluiește o fâșie de pământ înaltă și stâncoasă (calcaroasă).

Lacul Dunăreni – o arie protejată de interes național, de categorie a IV-a IUCN (rezervație naturală mixtă, avifaunistică și botanică).

Lacul Oltina – o zonă protejată (arie de protecție specială avifaunistică - SPA), în sud-vestul Dobrogei.

Lacul Vederosa – o zonă protejată (arie de protecție specială avifaunistică - SPA) situată în nord-vestul Dobrogei.

Locurile fosilifere Aliman, Credința, Cernavodă, Movila Banului, Seimenii Mari – reprezintă monumente ale naturii, arii protejate de interes național, de categorie a III-a IUCN (rezervații naturale paleontologice).

Lacul Techirghiol – situat pe țărmul Mării, la marginea stațiunii balneare Eforie Nord, la 12 km distanță de portul Constanța. Este un liman fluvio-marin, ce se întinde pe o suprafață de 10,68 km², separat de mare printr-un perisip și cu o adâncime maximă de 9 m. Aportul mic de apă dulce, a dus la creșterea concentrației de săruri, (95 g/l), ceea ce a dus la formarea unui strat de nămol cu calități terapeutice.

Mlaștina Hergheliei – este o arie protejată de interes național, de categorie a IV-a IUCN (rezervație naturală mixtă).

Masivul geologic Cheia – o rezervație naturală mixtă (geologică și botanică), reprezentantă de o serie de stânci mezozoice în formă de turnuri alcătuite din calcare de origine coraligenă.

Obanu Mare și Peștera Movile – este o rezervație mixtă speologică și morfogeologică, ce se desfășoară pe 12 ha.

Pădurile Canaraua Fetei, Dumbrăveni, Esehioi, Hagieni, Calea Mare-Valea lui Ene, Cetate, Bratca – arii de protecție specială avifaunistice.

Pereții calcaroși de la Petroșani – constituie un monument al naturii, de tip geologic, cu o suprafață de 8 ha, ce impresionează prin aspectul rezultat în urma acțiunii agenților externi.

Peștera La Adam – monument al naturii de unde au fost evidențiate cinci pietre cioplite, aflate în componența unui altar al Zeului Mitras, sau Zeul Luminii. Pe langa numeroasele fosile descoperite

aici, cel mai important este un molar care aparține lui homo sapiens fossilis, cu o vechime de 100.000 de ani.

Peștera Gura Dobrogei – o atracție turistică situată lângă o pădure de foioase, cu plante submediteraneene, reprezintă o arie protejată pitorească.

Peștera Limanu – numită și Peștera Caracicola sau Peștera La Icoane, cu o lungime de cca 4.000 metri, este cea mai lungă peșteră dobrogeană. O altă particularitate este dată de ramificarea galeriilor, unde, spre deosebire de majoritatea peșterilor unde apele și-au croit galerii principale, aici sunt multe galerii secundare.

Valu lui Traian – este un complex de fortificații, de tip vallum, aflate pe teritoriul țării noastre, al Republicii Moldova și Ucrainei.

Recifii jurasici Cheia și Reciful neurojuristic de la Topalu – reprezintă două rezervații mixte geologice și paleontologice.

Vama Veche-2Mai (Acvatoriul Litoral Marin) – reprezintă o rezervație naturală cu o suprafață de cca 5.000 ha, de-a lungul a 7 km de coastă. Pe suprafața sa, adăpostește o mare varietate de habitate și biocenoze, specifice zonei marine românești, specii rare sau aflate în pericol, habitate de importanță europeană.

Punctele de atracție turistică din județul Galați⁶¹

Potențialul turistic natural

Județul Galați dispune de un potențial turistic reprezentat prin cadrul natural pitoresc, prin monumente de artă și arhitectură de valoare artistică.

Podișul Covurlui se desfășoară în cea mai mare parte a sa în limitele administrative ale județului Galați. Din punct de vedere geologic, acesta este alcătuit din roci sedimentare friabile, cum ar fi pietrișurile și nisipurile cu intercalații de argile. Caracteristica principală a reliefului este dată de paralelismul dealurilor și văilor, care se desfășoară pe direcția Nord-Sud. Văile care fragmentează podișul au patul de curgere plat, larg și de multe ori mlăștinos. Se remarcă, în cadrul podișului și văile care prezintă versanții abrupti.

---

⁶¹ <https://www.cjgalati.ro/images/stories/formulare/potential-turistic.pdf>

Câmpia Tecuciului este o câmpie tabulară, parte componentă a Podișului Moldovei. Din punct de vedere al reliefului este alcătuită din pietrișuri și nisipuri, alături de care apar intercalații de lentile de argilă.

Ariile naturale protejate:

Principală rezervație naturală de aici este localizată în sudul Localității Liești, pe nisipurile din Câmpia Tecuciului, în jurul satului Hanu Conachi, pe o fâșie de aproximativ 4 km lungime și 0,5 - 1 km lățime, în suprafață de circa 84 ha și care se continuă până în lunca Siretului. Nu departe de Municipiul Galați se află Rezervația de la Barboși (Tirighina), rezervație paleontologică (aproximativ 1 ha). Aceasta conține fosile de moluște din faza Euxinului vechi (cu aproximativ 400.000 ani în urmă). Pe Valea Prutului, la nord de Municipiul Galați, pe teritoriul administrativ al comunei Tulucești, la Râpa Bălaia, se află cea de-a doua rezervație paleontologică. Cea de-a treia astfel de rezervație este în apropiere de Tecuci, pe șoseaua Tecuci-Valea Mărului-Pechea-Galați, în suprafață de 1,5 ha. Aceasta este situată pe terasa inferioară a Municipiului Bârlad, în punctul numit "La Rateș", cândva acolo a existat și un han. În estul județului, pe teritoriul administrativ al comunei Băneasa, se află Pădurea Băneasa, o arie protejată, alături de care mai este ocrotit și bujorul sălbatic. Și în pădurea de la Hanu Conachi, în fiecare an, are loc sărbătoarea salcâmului. Aceste două rezervații, din urmă, constituie pe lângă obiective științifice, în sine și atracții pentru turiștii care frecventează zona.

Județul Galați dispune de un Parc Natural și 16 arii protejate de interes național în suprafață totală de 9431,5 ha. Acestea li se alătură 6 rezervații de tip dendrologic-peisagistic, care au fost declarate în anul 1994 ca arii naturale protejate de interes județean.

Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior – reprezintă o valoroasă zonă naturală de importanță atât științifică, dar și turistică, având rolul de conservare a biodiversității, ce include 4925 ha zone umede, 2627 ha păduri și pajiști umede, alături de alte habitate naturale. Totodată aici sunt ocrotite 228 specii de păsări, 24 specii de mamifere, 13 specii de reptile, 14 specii de amfibieni și 50 de specii de pești, multe dintre acestea având statutul de specii ocrotite, endemice, rare și foarte rare, vulnerabile sau aflate pe cale de dispariție. Multe dintre aceste specii sunt incluse, din 2005, în Cartea Roșie a vertebratelor din România.⁶²

---

⁶² https://www.adrse.ro/Regiunea/Arii_protejate

Ariile de interes avifaunistic:

Faleza Dunării⁶³ – a fost amenajată la jumătatea secolului trecut, cu scop turistic și de a ameliora circulația motorizată. Astăzi, reprezintă cel mai important obiectiv turistic din municipiul Galați. Faleza are două trepte (Superioară și Inferioară), care au fost construite în urma consolidării unui relief instabil (formațiuni loessoide). Acestea se desfășoară pe o lungime de 4 km, paralel cu Dunărea, iar caracteristica ei principală este dată de faptul că reprezintă cea mai lungă faleză din Europa.

Parcul Municipal „Mihai Eminescu”²² – a fost creat între 1888-1890, amenajat după model englezesc, în anul 1913, la insistențele avocatului Ion I. Vasiliu. Cu doi ani mai devreme (16 octombrie 1911), în parc a fost dezvelită prima statuie a poetului Mihai Eminescu, din România, în semn de respect pentru marele poet și a legăturilor sale cu urbea, în ultima parte a vieții. La acest eveniment au participat Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Emil Gârleanu și Ion Minulescu.

Grădina Publică²² – cu o suprafață de 100.000 mp, a fost înființată în anul 1846, prin grija pârcălabului Iorga Ghica, bun prieten al domnitorului Mihail Sturdza, prin plantarea a 3500 de pomi. La intrare se află statuia domnitorului Alexandru Ioan Cuza, realizată de sculptorul român Ion Jalea, care, începând cu data de 9 mai 1972, a înlocuit bustul aceluiași domnitor, operă în bronz a sculptorului Ioan Dimitriu-Bârlad. În centrul se mai află fântâna arteziană construită în anul 1964, după proiectul sculptorului Nae Constantinescu. Tot în Grădină se mai află și busturile lui George Enescu și Ion Luca Caragiale.

Grădina Botanică²² – cu peste 260.000 exemplare de arbori, arbuști și flori, aceasta a luat ființă în anul 1990, ca secție a Complexului Muzeal de Științele Naturii „Răsvan Angheluță”. Suprafața acesteia este de 18 ha, fiind structurată pe șase sectoare: ornamental, sere, plante utile, rosarium, flora și vegetația României (5,3 ha), flora Globului. În 2014 a fost inaugurată o zonă destinată publicului vizitator - Grădina Senzorială, unică în țară. Pe 750 mp s-au construit cinci grădini verticale, cinci alveole cu plante aromatice și utile, precum și o alee terapeutică. Aceasta are mai multe suprafețe formate din pietriș, piatră spartă, piatră de râu, fân, conuri, cărămidă, nisip, scoarță de copac și bușteni de lemn.

---

⁶³ <https://galaticityapp.ro/places/faleza-dunarii-5v3aavcoy-yozg>

Pădurea Gârboavele²² – având o suprafață de 219 ha și fiind situată în sud-estul județului Galați, pe teritoriul administrativ al comunei Tulucești, în anul 2007, a fost declarată sit de importanță comunitară. Aceasta găzduiește Grădina Zoologică, Muzeul Satului și Muzeul Pescăresc, fiind o importantă zonă de agrement pentru gălățeni. Pădurea conservă habitate naturale de tip: tufărișuri de foioase ponto-sarmatice, vegetație de silvostepă eurosiberiană și vegetație forestieră ponto-sarmatică cu stejar pufos. De asemenea, mai protejează o gamă variată de floră (stejar, stejar brumăriu, stejar pufos, păducel, porumbar, alun turcesc, măceș, scumpie) și faună rară.

Lacul Vânători²² – întins pe o suprafață de 11 ha, în zona de nord a orașului Galați, Lacul Vânători sau Lacul Partidului (denumire menținută înainte de 1990), este amenajat parțial pentru agrement. Pe lângă plaja tradițională, vizitatorii pot practica pescuitul sportiv, lacul fiind populat cu câteva specii, precum: caras, crap și biban.

Plajele Brates²² – vara se poate merge, cu familia sau cu prietenii, la plajele Brateș sau Dunărea ori la piscinele din municipiul Galați: Piscina exterioară Side by Side - singura din județ, care dispune de dispozitive pentru procesarea sării marine, cu sisteme ultraviolete pentru împiedicarea dezvoltării microorganismelor și filtre cu nisip cuarțos pentru filtrarea apei.

Piscina semiolimpică Viva Club, inaugurată în anul 2011, cu 25 m lungime și 5 culoare, oferă lecții de inițiere și perfecționare, activități acvatice și aquagim pentru copii cu vârste între 2 și 16 ani.

Rezervatia Științifică Paleontologică Punctul Fosilifer Rateș-Tecuci⁶⁴ – cu o suprafață de 1,50 ha, aceasta se afla în estul orașului Tecuci, pe versantul stâng al râului Barlad, în punctul numit “La Rateș”. Aici au fost descoperite moluște și fosile de mamifere din epoca cuaternară (elefantul sudic, mamutul, rinocerul lânos, cerbul gigant și zimbrul). Muzeul Mixt din Tecuci detine o colecție de paleontologie cu 814 piese provenite de la Rateș, înregistrată la Academia Română. Printre piesele mai valoroase sunt: o masea de mamut, molari de *Dinotherium Gigantisimum* și un craniu de bour.

---

⁶⁴ <https://protecuci.ro/arhiva/rezervatia-stiintifica-paleontologica-punctul-fosilifer-rates-tecuci/>

Parcul Central Pazvante din Tecuci⁶⁵ – este situat în spatele Catedralei Sf. Gheorghe, aflată în centrul orașului. Parcul adăpostește un amestec de flori multicolore, păsări exotice și o serie de lucrări de artă.

Potențialul turistic antropic

Fondul turistic antropic în județul Galați este reprezentat de cele 263 de monumente istorice cuprinzând:

obiective istorice (ansambluri urbane, clădiri cu valoare arhitecturală, cetăți, incinte fortificate și turnuri de apărare, palate, castele, conace)

vestigiile arheologice - pentru practicarea unui turism științific,

obiective religioase (ansambluri cu funcție ecleziastică, biserici și alte construcții cu funcție ecleziastică, necropole, edificii funerare)

obiective economice și culturale (clădiri cu destinație culturală (muzee, case memoriale și galeriile de artă) sau pentru învățământ, clădiri cu destinație economică sau administrativă, hoteluri, restaurante și hanuri;

monumente, statui, busturi, troițe, cruci, porți, cu valoare arhitecturală.

Grădina publică de la Galați a fost înființată în anul 1846, când, prin grija pârcașului Iorga Ghica, bun prieten al domnitorului Mihail Sturdza, s-au plantat 3500 pomi. Situată în apropierea Complexului Studențesc, Grădina Publică reprezintă o zonă pentru odihnă și recreere, oferind o priveliște deosebită spre Lacul Brateș, Prut și gara principală a Galațiului.

George Enescu a concertat în mai multe rânduri în Galați, cinstindu-i memoria, gălățenii i-au ridicat în anul 1956, bustul, aflat astăzi în Grădina Publică.

Resursele turistice mai sunt completate și de:

Parcul municipal "Mihai Eminescu"

Situl arheologic Barboși-Tirighina este înscris ca monument istoric de categorie A, în Lista monumentelor istorice, și este considerat cu valoare națională și internațională. Complexul este important nu doar pentru cei aproape 500 de ani de existență dacică și apoi daco-romană, ori pentru

---

⁶⁵ <https://locuridinromania.ro/judetul-galati/orasul-tecuci/parcul-lui-pazvante.html>

faptul că aici se afla un avanpost al apărării Imperiului Roman după cucerirea Daciei, ci și pentru faptul că în zona s-a descoperit, primul mormânt al unui daco-roman creștinizat (mormântul lui Innocens, așa cum erau numiți creștinii în Roma zorilor creștinătății).

Catedrala episcopală de la Galați.

Biserica Mavromol din Galați

Muzeul de Istorie și Etnografie din Târgu Bujor

Punctele de atracție turistică din județul Tulcea⁶⁶

Potențialul turistic natural

Genetic, este caracterizat de două unități fizico-geografice distincte: una mai înaltă, în partea central-vestică, unde se întâlnesc cele mai vechi forme de relief de pe teritoriul țării și una mai joasă în Nord, Nord-Est și Est, respectiv Lunca și Delta Dunării, precum și Nordul Complexului Lagunar Razim-Sinoe. Unitățile de relief mai vechi sunt: Munții Măcinului (467 m – Vf. Țuțuiatu sau Vf. Greci), Podișul Niculițel și Dealurile Tulcei. Subunitatea de relief, dintre Dunăre la Vest și Lacul Razim la Est este reprezentată de Podișul Babadag, iar subunitatea de la Sud corespunde Podișului Casimcei. Regiunile joase (62% din suprafața județului) includ Delta Dunării, o rezervație a biosferei, o bogată zonă de interes turistic.

Județul Tulcea îmbie la vizitarea integrală sau parțială a unui amplu traseu turistic constituit din următoarele rezervații naturale:

- **Parcul Național Munții Măcinului⁶⁷** – întins pe o suprafață de peste 11.000 ha, acesta cuprinde cea mai veche formațiune geologică din România, rezultată în urma orogenezei hercinice. Aici sunt catalogate 24 de habitate prioritare (pădurea de fag dobrogeană – unică în lume). Biodiversitatea zonei este una, de asemenea, remarcabilă, unde pe o suprafață de 0,05% din cea a țării, regăsim 50% din speciile de floră ale acesteia (1900 specii de plante, din care 72 sunt protejate ca specii rare sau vulnerabile și 27 sunt endemice). Originalitatea peisagistică este dată de speciile de arbori și arbuști, cum ar fi: gorunul, stejarul brumăriu, stejarul pufos, frasinul, fagul, ulmul, cornul, alunul, păducelul, teiul argintiu, lemnul cânesc, sâmbovina dobrogeană sau părul sălbatic.

---

⁶⁶ <https://edd-deltadunarii.weebly.com/poten355ial-turistic-antropic-al-deltei-dun259rii.html>

⁶⁷ <https://romaniasalbatica.ro/ro/parc-national/muntii-macinului>

Dintre florile rare sau endemice amintim: clopoțelul dobrogean, capul-șarpelui, garofița pitică, ferigă mediteraneană, aliorul dobrogean și diverse specii de bujor.

Cele peste 180 de păsări de aici, reprezintă 50% din avifauna țării. Dintre acestea 37 de specii sunt protejate, prin Convenția de la Berna. Printre speciile rare de aici se află: șoimul dunărean, șorecarul mare, pietrarul răsăritean, mierla de piatră și pițigoiul de livadă. Alte păsări prezente în număr mare sunt specii de ciocănitoare, barză, erete și acvilă. Mamiferele cuprinde 47 de specii, cum ar fi: mistrețul, cerbul, căpriorul, vulpea, șacalul auriu, pisica sălbatică și iepurele de câmp. Speciile rare sunt: dihorul pătat, dihorul de stepă, jderul de piatră și chițcanul de grădină. Herpetofauna este de asemenea reprezentată de cele 7 specii de amfibieni și cele 11 de reptile. Printre reptilele importante din Parc putem enumera: țestoasa dobrogeană, balaurul dobrogean (cel mai mare șarpe din țară), șarpele lui Esculap și vipera cu corn.

Parcul Național Munții Măcinului cuprinde două zone strict protejate:

Rezervația științifică Valea Fagilor – situată într-o vale îngustă și umedă, la 350-400 m altitudine, are o suprafață peste 150 ha. În această vale se găsesc păduri de fag cu trunchi gros de aproape 1m și înălțimi de până la 30 m. Această rezervație are o protecție strictă și în cadrul ei se desfășoară numai activități de conservare a biodiversității și de cercetare.

Rezervația științifică Moroianu – are o suprafață de aproape 300 ha și se află pe teritoriul administrativ al comunei Greci. Este o regiune biogeografică stepică și are o protecție strictă a habitatelor amenințate, rare sau vulnerabile.

- **Rezervația Naturală "Dealul Bujorului" din Cuciurova** – întinsă pe 50.000 ha și protejată din anul 2000, aceasta arie protejată mixtă se află pe lista celor mai frumoase arii floristice din țară. Bogăția sa este reprezentată de bujorii sălbatici. Această specie de bujor dobrogean a devenit din ce în ce mai firavă și rară, motiv pentru care a fost inclusă pe „Lista Roșie a plantelor superioare” din România. În această rezervație se află și o pădure submediteraneană, care este conservată și rar întâlnită pe teritoriul țării.

- **Rezervația de liliac "Valea Oilor și Rezervația de liliac "Fântâna Mare"⁶⁸** – sunt două arii protejate botanic, de interes național, ce corespund categoriei a IV-a, situate pe teritoriul administrativ al comunei Ciucurova., pe versantul inferior al Văii Oilor.

- **Rezervația botanică "Körüm Tarla"²⁷** - arie protejată botanic, situată pe un platou ce aparține Pod. Babadag.

- **Rezervația naturală "Vârful Secaru"** - arie protejată mixtă, ce reprezintă una dintre puținele zone granitice din Pod. Babadag. Este un martor de eroziune reprezentativ și reprezintă punctul cu cea mai mare altitudine din întreg podișul (401 m).

În Rezervația Biosferei Delta Dunării⁶⁹:

Trasee de vizitare pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării (Figura) – turismul din Delta Dunării se desfășoară conform reglementărilor legale în vigoare, acelea specifice unei rezervații a biosferei. Regulile sunt stabilite de către Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, iar în acest scop, au fost stabilite 24 trasee turistice în rezervație, din care 15 trasee care se pot efectua numai cu mijloace de transport naval (navale) și 9 trasee care se pot efectua prin drumeții sau cu mijloace de transport rutier (terestre).

Trasee de vizitare pe căi navigabile

Traseul 1: *Tulcea – Gârla Șontea – Mila 23 – Crișan – Tulcea; acest traseu poate fi făcut și pe varianta: Tulcea – Gorgova – Mila 23 – Crișan – Tulcea*

Traseul 2: *Tulcea – Canalul Litcov – Crișan – Tulcea*

Traseul 3: *Tulcea – Canalul Stipoc – Chilia Veche – Tulcea*

Traseul 4: *Tulcea (Lacul Câșla) – Gârla Somova – Mănăstirea Saon (lacul Telincea) – Tulcea*

Traseul 5: *Murighiol – Canalul Dranov – Gura Portiței – Canalul Dunăvăț – Murighiol*

Traseul 6: *Murighiol – Canalul Dunăvăț – Canalul Cocoș – Canalul Mustaca – Canalul de Centură – Canalul Dranov – Murighiol (prelungire pe Canalul de Centură spre Canalul*

---

⁶⁸<https://www.cjtulcea.ro/sites/cjtulcea/PrezentareaJudetului/Obiective%20Turistice/Lists/RezervatiiNaturale/Display.aspx?ID=4&ContentTypeId=0x0100AF4074100CBCC4EB85B763E16B1303F>

⁶⁹ <https://ddbra.ro/trasee-turistice/>

Lipovenișipe Canalul Mustaca până în Lacul Razim, de unde se poate continua pe traseul 5 spre Gura Portiței)

Traseul 7: *Murighiol – Uzlina – Lacul Uzlina – Lacul Isac – Gârla Perivolovca – Murighiol*

Traseul 8: *Murighiol – Uzlina – Canalul Litcov – Canalul Crișan – Lacul Puiu – Lacul Erenciuc – Murighiol*

Traseul 9: *Crișan – Lacul Roșu – Sulina – Crișan*

Traseul 10: *Crișan – Mila 23 – Lacul Trei Iezere – Crișan*

Traseul 11: *Crișan – Canalul Magearu – Sulina – Crișan*

Traseul 12: *Chilia Veche – Canalul Sulimanca – Lacul Matița – Canalul Rădăcinoasele – Chilia Veche*

Traseul 13: *Sulina – Canalul Cardon – Periprava – Golful Musura – Sulina*

Traseul 14: *Sulina – Canalul Busurca – Lacul Roșu – Lacul Erenciuc – Sf. Gheorghe – Canalul Cordon Litoral – Sulina*

Traseul 15: *Sf. Gheorghe – Gârla Turcească, până la intrarea în Meleaua Sf. Gheorghe – Sf. Gheorghe*

Trasee terestre (drumeții)

Traseul D1: *Letea (Sfiștofca) – Lacul Nebunu – Letea*

Traseul D2: *Caraorman – Pădurea Caraorman*

Traseul D3: *Murighiol – Lacul Sărături – Murighiol*

Traseul D4: *Tulcea (Tudor Vladimirescu) – Canalul Sireasa – Canalul Mila 35 – Tulcea*

Traseul D5: *Nunțași – Cetatea Histria – Nunțași*

Traseul D6: *Sulina – Plaja Sulina*

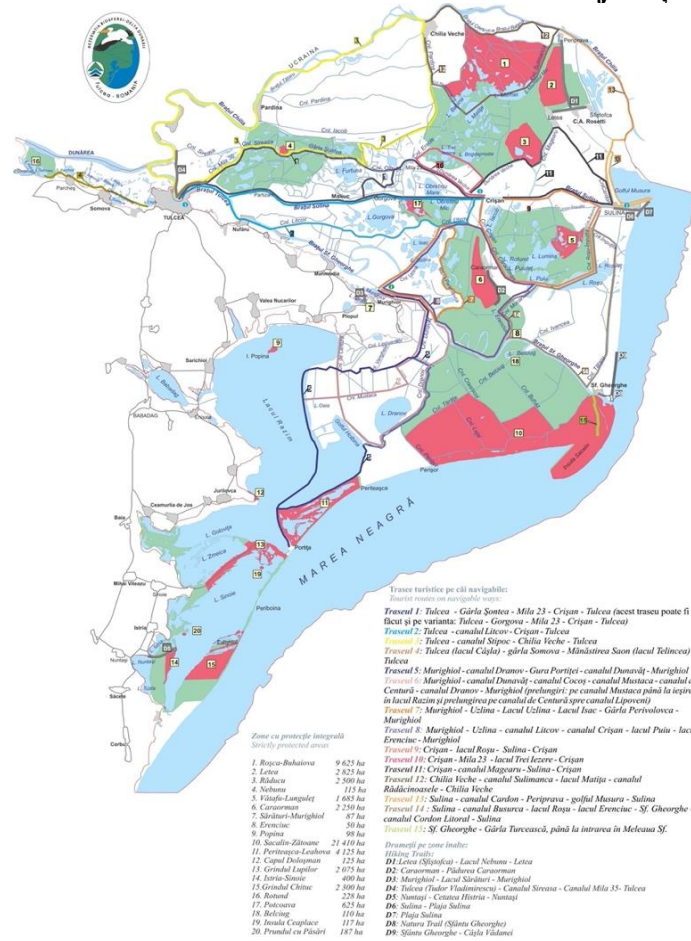
Traseul D7: *Plaja Sulina*

Traseul D8: *Natura Trail (Sf. Gheorghe)*

Traseul D9: *Sfântu Gheorghe- Câșla Vădanei*

Figura nr. 310 Harta traseelor turistice din județul Tulcea

Sursa: <https://ddbora.ro/wp-content/uploads/2021/06/Harta-15-traseeturistice-si-9-drumetii-scaled.jpg>

Pădurea Letea⁷⁰ – este considerat cel mai exotic loc din România și a fost pusă sub ocrotire în anul 1938, fiind declarată rezervație naturală, prin insistența unor naturaliști români. Pădurea este o zonă strict protejată și se întinde pe o suprafață de 2.825 ha, se dezvoltă în spațiul interdunelor și cuprinde numeroase elemente floristice și faunistice speciale: balcanice, mediteraneene, subtropicale, stepice, cu o deosebită valoare peisagistică ridicată. Caracteristica principală o constituie abundența plantelor cățărătoare, care conferă pădurii un aspect luxuriant, subtropical. Zona adăpostește circa 500 de specii de plante superioare. Fauna este reprezentată de cele peste

⁷⁰ <https://ddbora.ro/padurea-letea-loc-unic-in-europa/>

500 specii de insecte, 120 specii de păsări din care 70 sunt potențial cuibăritoare, reprezentativ fiind vulturul codalb, declarat specie fanion de-a lungul Dunării.

Cramele din județul Tulcea⁷¹ – fac parte din cel mai vechi areal viticol cunoscut pe pământul Dobrogei – podgoria Sarica Niculițel. Măcin, Niculițel și Tulcea sunt centrele viticole ce formează această podgorie, fiecare cu specificul lui, ceea ce oferă vinurilor trăsături distincte. Crama Dobrogeană și Crama lui Terente sunt incluse în circuitul turistic, oferind degustări de vinuri și meniuri tradiționale, însoțite de vinuri obținute din viile de la Carcaliu și Cerna. Între vinurile albe, specific podgoriei Sarica Niculițel e Aligoté-ul (soi de origine franțuzească). Sortimentul de vinuri albe e completat de Fetească Albă și Fetească Regală (soiuri românești), dar și Riesling Italian, Sauvignon Blanc și Muscat Ottonel, soiuri internaționale cu foarte bune rezultate în podgoriile românești. Vinurile roșii ale podgoriei se obțin, în prezent, din Merlot, Cabernet Sauvignon, Pinot Noir, Burgund Mare și Băbească Neagră. Soi românesc, prefiloxeric, cultivat în principal în centrul viticol Tulcea, Băbeasca dă un vin roșu rubiniu, nu foarte intens, însă viu și strălucitor, lejer și plăcut, numai bun de consumat în primul an de viață și care merită să fie ținut minte de orice iubitor de vinuri. O altă podgorie este podgoria Istria-Babadag, situată în două județe Tulcea și Constanța, în proximitatea lacului Razelm. Acesta cuprinde viile din Babadag, Jurilovca, Sarichioi, Valea Nucarilor și Mahmudia. Centrul viticol Istria se învecinează cu lacul Sinoe, cuprinde viile de la Cogea, Istria și Mihai Viteazu și își leagă numele de una dintre cele trei colonii înființate de greci pe malul Mării Negre, acum aproximativ 2500 de ani. Ca și Istria, Babadagul s-a axat multă vreme pe producerea vinurilor roșii, din Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot Noir și Burgund Mare.

Potențialul turistic antropic

Cetatea Aegysus, așezare getică, cucerită de romani, menționată de Ovidiu ca "veche cetate", apărată de ziduri puternice, situată pe malul Dunării, într-un loc înalt, la care cu greu se putea ajunge.

Cetatea Enisala este situată la 17 km de Jurilovca, cea mai mare necropolă geto-dacică din Dobrogea (sec. IV-III î.Hr.) și un castru roman.

Fortificația Troesmis - aflată la 3 km de comuna Turcoaia, este o cetate traco-getică menționată în sec. III î.Hr., cu ocazia conflictului militar dintre Lysimach - Dromichete. În perioada romană a

---

⁷¹ <https://www.cnipttulcea.ro/drumul-vinului/>

devenit un puternic centru militar, ridicată mai apoi la rangul de "municipium". Între sec I - sec. VII d.Hr. a fost unul dintre cele mai mari orașe în Dobrogea. Cetatea antică, Chilia Veche se află în arealul localității cu același nume.

Cetatea bizantină Saslovia, Mahmudia (sec. III d.Hr.), rezervație arheologică, așezare civilă și militară din epoca romano-bizantină. Cetatea a fost distrusă de goți în sec. al IV-lea, refăcută de bizantini și a continuat să existe până în sec. al IX-lea.

Fortăreața Noviodunum, Isaccea - construită în 369 d.Hr., cetate romano-bizantină cu nume celtic a avut un important rol strategic - comercial fiind ridicată la rangul de "municipium"; cunoaște o mare înflorire după cum indică edificiile și monumentele publice, băile.

Fortăreața Arrubium, Măcin, castrul roman Arrubium ale cărui ruine se situează pe teritoriul orașului Măcin, este atestat documentar pentru prima dată în jurul anului 100 e.n. în două diplome militare.

Cetatea Dinogetia, Gârvan - Inițial așezare geto-dacă și apoi romană, cetatea a fost distrusă în 559 d.Hr. de un trib huno-bulgar, a fost apoi re consolidată și amplificată în sec. X-XII. A fost descoperită în 1939 cu prilejul cercetărilor arheologice, care au fost reluate după cel de-al doilea război mondial. A îndeplinit funcția de fortificație romană, fiind cantonate formațiuni militare. Cea mai importantă construcție este bazilica din mijlocul cetății, cea mai veche de pe teritoriul țării noastre.

Resursele turistice mai sunt completate și de:

Mănăstirea Celic-Dere

Muzeul "Delta Dunării"

Muzeul De Artă, în apropierea falezii Dunării, muzeul adăpostește colecții de artă, gravură și sculptură contemporană și o excepțională colecție de avangardă interbelică semnate de către artiști români ca: Gheorghe Petrașcu, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Nicolae Grigorescu, Frederic Storck, Ion Jalea, Oscar Han, Victor Brauner - cea mai importantă colecție de pictură din țară.

Muzeul de Istorie

Muzeul de Etnografie și Artă Populară adăpostește numeroase expozitii de creație și obiceiuri populare tradiționale specifice Dobrogei cu aproximativ 6.400 de piese.

Farul Comisiei Europene a Dunării de Jos

Turnul de Apă din Sulina

Palatul Fostei Comisiuni Europene a Dunării.

Farul Observator

Cimitirul Maritim de la Sulina

Geamia Azzizie (din Tulcea) - monument istoric și de arhitectură religioasă, construit în anul 1924 după forma și stilul geamiei de la 1863. Este una dintre cele mai înalte construcții din oraș.

Punctele de atracție turistică din județul Vrancea⁷²

Potențialul turistic natural

Județul Vrancea dispune de un peisaj pitoresc, cu monumente ale naturii de o frumusețe aparte: Parcul Natural Putna Vrancea, Cascada Putnei, Rezervația Naturală Cheile Tișitei, Focul Viu de la Andreiașu de Jos, Căldările Zăbalei, Cascada Mișina de la Nistorești, Lacul Negru din Cheile Nărujei, Groapa cu Pini de la Tulnici, Muntele Goru. Relieful este unul variat, cu o reprezentare echilibrată a tuturor formelor și cu o specificitate județeană dată de existența unei depresiuni intradeluroase înalte, bine irigate de bazinul Putnei cu afluenții săi.

Caracteristica principală a reliefului, este dată de altimetria, care coboară în trepte de la vest către est. Astfel, treapta vestică este cea mai înaltă, alcătuită din culmi și masive montane, cu aspectul în peisaj, de măguri, care variază între 960-1783 m. Acestea formează Munții Vrancei, care domină peisajul format de ulucul depresionar din exterior, printr-o amplitudine de nivel de 300-600 m. Aceste depresiuni sunt fragmentate de văi transversale și sunt străjuite de culmi deluroase, cu altitudini de 500-850 m și de 600-1000 m. Apoi se desfășoară un al doilea șir de depresiuni, cu altitudini mai joase decât precedentul (350-650 m), care sunt succedate de al doilea șir de dealuri, fragmentate de văi precum Sușița, Putna și Milcov. Spre est, județul este mărginit de zona de câmpie (Câmpia Siretului Inferior), caracterizată de o subsidență activă, ceea ce amplifică și mai tare energia de relief și modifică în permanență profilul de echilibru.

Județul dispune și de un important potențial balnear, prin cele peste 30 de izvoare minerale situate la Vizantea Livezi, în NV județului, la o distanță de 42 km depărtare de Focșani. Pe baza acestor

---

⁷² https://cjevrancea.ro/descopera_vrancea/turism/

resurse s-a dezvoltat o stațiune balneară, care a cunoscut perioade de înflorire între cele două războaie mondiale și în perioada comunistă. Astăzi, această stațiune necesită o serie de acțiuni, care să ducă la revitalizarea turismului balnear în zonă.

Podgoriile vrâncene – Județul Vrancea mai este cunoscut „Țara viei și vinului”, având cea mai mare suprafață cultivată cu viță de vie, un vast patrimoniu viticol. Vrancea este liderul național de necontestat ca și suprafață dar și sub aspectul producției de struguri. Condițiile naturale favorabile, și-au pus amprenta asupra potențialului de producție, făcând din viticultură o importantă ramură economică, ce implicată o mare parte a populației locale. Astfel, printre cele mai mari și renumite podgorii din țară, se pot enumera: Panciu, Cotești și Odobești.

Panciu este cea mai mare podgorie din județ (9.500 ha), cu trei centre viticole de importanță națională: Panciu, Țifești și Păunești. Vinurile de aici sunt obținute din soiuri de struguri autohtoni (Plăvaie, Galbenă, Băbească Neagră, Fetească Albă și Fetească Neagră) sau din alte soiuri de struguri de vin (Feteasca Regală, Rieslingul Italian, Aligoté, Sauvignon, Muscat Otonel, Pinot Noir și Merlot). În prezent, se produc vinuri albe-seci, folosite și pentru obținerea de vin spumant.

Odobești, are o suprafață de aprox. 7000 ha, fiind cea mai veche podgorie din țară. În componența sa intră centrele Odobești, Jariștea și Bolotești. Se plantează șase soiuri de struguri românești: Galbenă de Odobești, Plăvaie, Fetească albă și Fetească regală, pentru vinuri albe și Băbească neagră și Fetească neagră, pentru vinuri roșii. Calitatea vinurilor, pe primele locuri se situează vinurile de masă obținute din soiuri de mare producție: Galbenă de Odobești, Plăvaie, Fetească regală și Aligote (vinuri albe) și Băbească neagră (vinuri roșii).

Tot aici se obțin vinuri albe de calitate superioară din soiurile Fetească albă, Riesling italian, Sauvignon și Muscat Ottonel, precum și vinuri roșii superioare din soiurile Fetească neagră și Merlot. Recent, a început producerea de vinuri obținute din soiuri create la Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Odobești (Șarba și Băbească gri, pentru vinurile albe și Codană, pentru vinuri roșii). La Odobești se obțin distilate învechite de vin („vinarsuri”) din soiuri precum: Plăvaie, Fetească regală și Galbenă, de o calitate foarte bună. Cotești, care se întinde pe o suprafață de 6589 ha, constituie o continuare a plantațiilor din podgoria Odobești, cu resurse heliotermice ridicate și cuprinde centrele viticole: Cotești, Vîrteșcoiu, Cîrligele, Urechești, Tîmboiești și Dumbrăveni. Este o podgorie în totalitate valahă, cu o istorie de

peste 600 ani. Din soiuri precum Fetească Neagră, Merlot, Fetească Albă, Muscat Ottonel, Sauvignon Blanc se obțin vinuri de bună calitate⁷³.

Potențialul turistic antropic

Mausoleele de la Mărăști, Mărășești și Soveja, sau Casa memorială ”Moș Ion Roată” din Cîmpuri, Casa Tudorei Vrâncioaia de la Bîrsești, vorbesc despre istoria și legendele acestui ținut.

Județul Vrancea este totodată renumit pentru meșteșugul vinului cu excelențe soiuri autohtone, reunite într-o salbă de podgorii și crame renumite: Gârboiu (Dumbrăveni), Cotești, Jariștea, Odobești și Panciu, cu al său vestit vin spumant, aflate pe ”Drumul Podgoriilor Vrâncene”. În luna octombrie a fiecărui an, vrâncenii organizează Festivalul Internațional al Viei și Vinului ”Bachus”, cel mai important eveniment de profil din România.

În municipiul Focșani, funcționează Teatrul Municipal ”Mr. Gh. Pastia”, Ateneul Popular ”Mr. Gh. Pastia” și Ansamblul folcloric ”Țara Vrancei”.

Județul Vrancea se remarcă printr-o serie de clădiri de patrimoniu, monumente, muzee și vestigii. Aici se află și Casa memorială Alexandru Vlahuță din satul Dragosloveni, comuna Dumbrăveni.

Un element distinctiv pentru județ îl reprezintă și bisericile din lemn (40 de astfel de biserici), dintre care 18 au fost trecute pe lista Monumentelor Istorice, iar 21 dintre ele sunt înregistrate la Institutul Român de Istorie Culturală. Toate acestea fac din județul Vrancea, un loc demn de vizitat atât în sezonul turistic, cât și în afara acestuia.

2.8.6.1 Zonele receptoare de turiști – Litoralul Mării Negre

Litoralul românesc al Mării Negre⁷⁴ cu o lungime totală de 244 de kilometri, se desfășoară din nord, de la granița cu Ucraina, până în sud, la granița cu Bulgaria, delimitând estul Dobrogei de apele Mării Negre. Peste jumătate din lungimea sa (163 km), în partea de nord și până în apropiere de Năvodari este dominat de Delta Dunării și de lacurile de coastă. Începând din zona Capului Midia (Năvodari) și până la Vama Veche (granița cu Bulgaria), plajele, în ultima perioadă lărgite și cu nisip fin, domină litoralul românesc. Lățimea este generoasă, în unele locuri depășește cu mult 150 - 200 de metri. Există anumite diferențe între plajele din nordul litoralului (Năvodari,

---

⁷³ <https://www.enocrama.ro/despre-noi/regiunea-viticola-vrancea-498>

⁷⁴ <https://www.litoralulromanesc.ro/litoral.htm>

Mamaia, Constanța) și cele din sud. Cele din nord sunt mai late, cu o linie a țărmului uniformă, iar cele din sud au sectoare ceva mai înguste, brăzdate de golfuri sau mărginite de faleze înalte.

Oferta de cazare este diversificată, turiștii având la dispoziție locuri de cazare în hotelurile, vilele și pensiunile din stațiunile de aici: Năvodari, Mamaia, Eforie Nord, Eforie Sud, Techirghiol, Costinești, Olimp, Neptun, Jupiter, Cap Aurora, Venus, Saturn, Mangalia, la care se adaugă 2 Mai și Vama Veche. De asemenea, există și posibilități variate de distracție și de agrement. Litoralul românesc mai oferă posibilități variate de practicare a sporturilor acvatice, fiecare stațiune dispunând de baze de agrement moderne

Tabel nr. 92 Turismul pe litoral (2019)⁷⁵

Tipuri de structuri primire turistică	de de Structuri primire turistică cu funcțiuni de cazare -număr-	de de Structuri primire turistică cu funcțiuni de cazare -număr-	Capacitatea de cazare turistice existente -locuri-	Capacitatea de cazare turistică în funcțiune -locuri zile-	Sosiri (total)	Din care români	Din care străini	Innoptări (total)	Din care români	Din care străini
Hoteluri	291	65.477	7.506.569	988.379	957.004	31.375	4.005.399	3.891.876	113.523	
Hoteluri apartament	5	704	103.648							
Moteluri	2	155	22.116	2.315	2.178	137	4.736	4.486	250	
Hosteluri	53	3.300	280.261	33.882	33.370	512	127.535	126.264	1.271	
Vile turistice	156	4.848	382.946	54.154	53.429	725	209.455	206.878	2.577	
Bungalouri	284	1.880	129.292	11.855	11.851	4	54.704	54.696	8	
Campinguri	12	5.815	493.503	39.814	38.338	1.476	157.948	15.228	5.690	
Tabere de elevi și preșcolari	3	1.012	90.104	6.992	6.992	0	38.740	38.740	0	
Popasuri turistice	2	619	12.512	1.040	1.040	0	6.167	6.167	0	
Pensiuni turistice	15	427	46.646	6.233	6.209	24	24.669	24.613	56	

⁷⁵ <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Tipuri de structuri de primire turistică	de Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare -număr-	Capacitatea de cazare turistică existentă -locuri-	Capacitatea de cazare turistică în funcțiune -locuri zile-	Sosiri (total)	Din care români	Din care străini	Innoptări (total)	Din care români	Din care străini
Pensiuni agroturistice	15	362	27.924	4.900	4.900	0	13.211	13.211	0
Căsuțe turistice	10	482	34.397	4.118	4.090	28.291	15.391	15.325	66

Sursa: INS

Litoralul românesc al Mării Negre este una dintre cele mai frecventate destinații turistice, dovadă acestei afirmații stau numărul mare de locuri de cazare, dar și numărul ridicat de sosiri și înnoptări, în mai toate structurile de cazare existente aici. Așadar, la sfârșitul anului 2019, litoralul a fost preferat de 988.379 turiști, cea mai mare parte dintre aceștia fiind turiști români. Cei mai mulți dintre aceștia au preferat hotelurile ca tip de unitate de cazare, vilele turistice ocupând o poziție secundă. Durata medie a sejurului în cazul hotelurilor a fost de 4,05 zile, în timp ce în cazul vilelor, aceasta a fost ceva mai scăzută, de 3,86 zile. Referitor la gradul de ocupare, pentru hoteluri acesta a fost de 53,36%, iar pentru vilele turistice ușor mai ridicată (54,70%).

2.8.6.2 Zonele receptoare de turiști – Delta Dunării

Delta Dunării se constituie într-o atracție deosebit de importantă, atât din punct de vedere științific cât și de agrement, având un potențial turistic ridicat.

Delta Dunării îndeplinește un triplu rol, cel de Rezervație a Biosferei Delta Dunării, din care aceasta face parte din anul 1990, Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională și Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural, iar suprafața acesteia este de 580.000 ha.

Figura nr. 311 Harta zonelor turistice și a centerlor de vizitare, informare și educație ecologică din RBDD

Sursa: <https://dabra.ro/centre-de-informare-si-eduatie-ecologica/>

Delta Dunării este prima Deltă din lume, declarată rezervație a biosferei, considerată, „un muzeu viu al biodiversității”, constituindu-se în cea mai întinsă zonă compactă de stufrărișuri și una dintre cele mai mari zone umede din lume. Gradul ridicat de biodiversitate a stat la baza declarării acestei delte ca rezervație. Flora și fauna prezentă aici a început să fie inventariată încă din anul 1991 și continuă și în prezent, fiind identificate 30 de tipuri de ecosisteme și 5.429 specii, dintre care 1.839 specii de floră și 3.590 specii de faună. Tot aici trăiesc 331 specii de păsări de apă, printre care și cea mai mare parte a populației europene de Pelican comun Pelicanul creț, 60% din populația mondială de cormoran mic, precum și 50% din populația mondială de gâscă cu gât roșu.

Baza de cazare, existentă în Delta Dunării, este formată din hoteluri, moteluri, vile, pensiuni turistice, unele dintre acestea chiar plutitoare. De asemenea, turiștii au posibilitatea să se plimbe pe canalele și lacurile Deltei Dunării.

Tabel nr. 93 Turismul în Delta Dunării (2019)⁷⁶

Tipuri de structuri de primire turistică	Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare -număr-	Capacitatea de cazare turistică existentă -locuri-	Capacitatea de cazare turistică în funcțiune -locurile-	Sosiri (total)	Din care români	Din care străini	Innoptări (total)	Din care români	Din care străini
Hoteluri	17	2.016	532.881	85.776	70.476	15.300	167.712	135.927	31.785
Vile turistice	44	455	92.628	15.510	14.591	919	39.883	37.509	2.374
Cabane turistice	1	20	3.060	0	0	0	0	0	0
Bungalouri	37	420	43.230	0	0	0	0	0	0
Sate de vacanță	1	32	4.896	0	0	0	0	0	0
Campinguri	4	794	33.842	0	0	0	0	0	0
Popasuri turistice	3	132	16.680	893	855	38	2.418	2.320	98
Căsuțe turistice	6	182	6.338	718	708	10	1.945	1.903	42
Pensiuni turistice	13	313	39.677	7.443	7.174	269	14.206	13.718	488
Pensiuni agroturistice	107	2.381	331.724	39.843	37.495	2.348	104.542	981.77	6.365
Spații de cazare pe nave fluviale și maritime	21	460	55.070	0	0	0	0	0	0

Sursa: INS

În anul 2019, 85.776 turiști au ales ca destinație pentru sejurul lor, Delta Dunării, cea mai mare parte a acestora fiind turiștii români (82,16%), iar ca unitate de cazare utilizată, aceștia au ales

⁷⁶ https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/turismul_romaniei_2017-2019_breviar_statistic.pdf

hotelurile. În cadrul Deltei Dunării, cele mai numeroase unități de cazare sunt pensiunile agroturistice, 107 astfel de unități, lucru ce arată că tot mai mulți turiști preferă servirea mesei cu produse tradiționale locale, prin specificul lor, aceste unități oferind asemenea servicii. Și cele mai multe locuri de cazare, sunt întâlnite și în cadrul acestor structuri (2.381 locuri), pe locul al doilea situându-se hotelurile (2.016 locuri de cazare). Capacitatea de cazare turistică în funcțiune cu valoarea cea mai ridicată, este întâlnită în cazul hotelurilor de această dată (532.881). Acești indicatori arată o durată de ședere de 1,93 în cazul hotelurilor și de 2,62 în cazul pensiunilor agroturistice. În privința gradului de ocupare al capacității de cazare, acesta este relativ similar: 31,47% în cazul hotelurilor și de 31,51% în cazul pensiunilor agroturistice din Delta Dunării.

Concluzii

Din punct de vedere al potențialului turistic natural, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est include aproape toate formele de relief, începând cu litoralul românesc al Mării Negre, Delta Dunării, câmpii și podișuri, Carpații și Subcarpații de Curbură. Astfel, regiunea Sud-Est se identifică printr-o zonă cu aer curat (ozonificat) și peisaje pitorești, propice pentru odihnă și relaxare, fiind considerată o destinație turistică importantă la nivel european și chiar internațional.

De asemenea, regiunea dispune de numeroase monumente cu caracter istoric (patrimoniul cultural material) și oferă, în același timp, posibilități de relaxare prin participarea la concerte, festivaluri, concursuri internaționale (patrimoniul cultural imaterial), ceea ce îi conferă un plus de atractivitate.

Regiunea Sud-Est înregistrează puțin sub 25% din structurile de cazare turistică ale țării și o capacitate de cazare de peste 100.000 locuri - numai litoralul românesc al Mării Negre cuprinde 13 stațiuni turistice și numeroase structuri de cazare, la care se adaugă stațiunile din zonele montane și din arealul lacurilor și izvoarelor terapeutice. Totodată, se constată o evoluție pozitivă a numărului de sosiri turistice în regiune, iar în ciuda diminuării duratei medii de ședere (nr. zile), rata de ocupare se situează la cel mai înalt nivel (anul 2019) din ultimii zece ani.

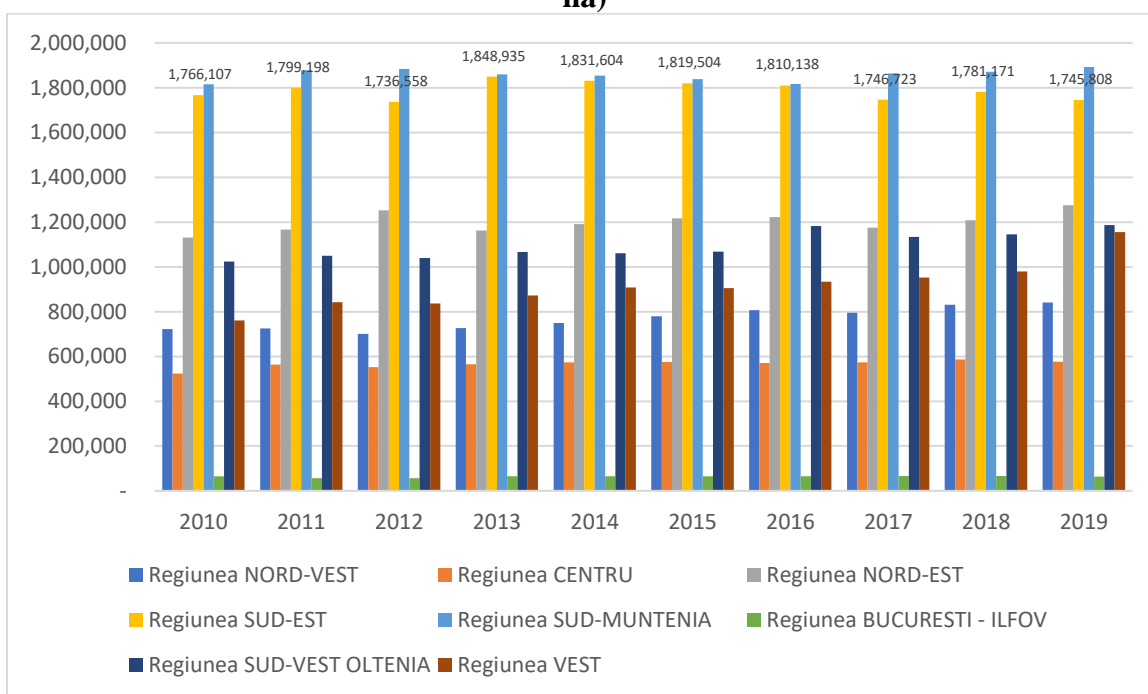
Deși Regiunea de Dezvoltare Sud-Est dispune de un potențial turistic valoros și recunoscut internațional, contribuția activităților turistice la PIB-ul regional (cca. 19,3%) se situează mult sub potențialul de care dispune regiunea. Acest aspect este justificat de slaba promovare (la nivel național) a destinațiilor turistice din România, sezonalitatea și concentrarea turiștilor într-un singur județ și de insuficiența modalităților de transport și acces rapid în regiune.

2.9 Agricultură și dezvoltarea rurală

2.9.1 Producția agricolă

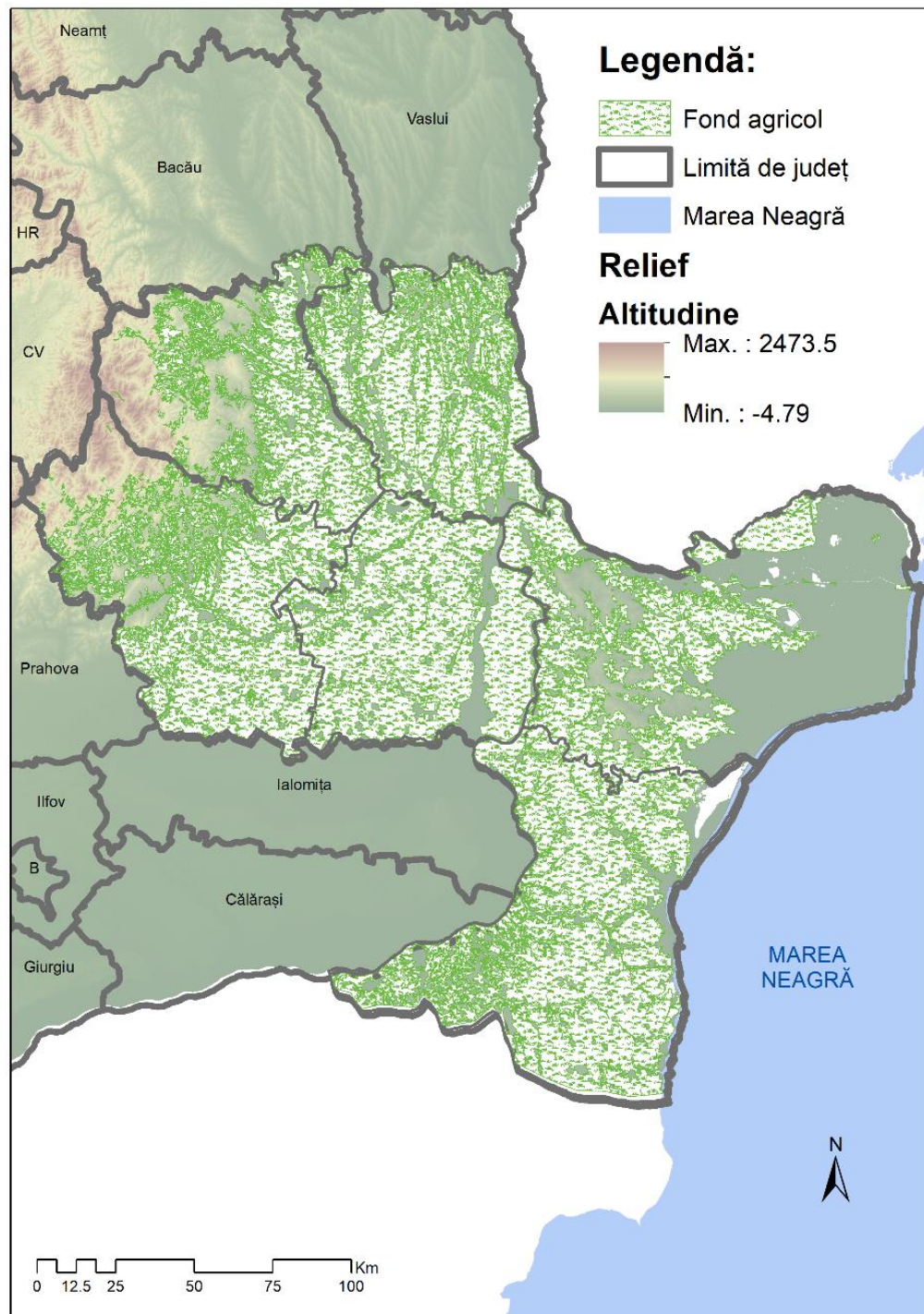
Agricultura reprezintă o activitate importantă la nivelul economiei românești, 4,35% din totalul valorii adăugate brute (960.022,5 milioane lei) fiind asigurată în anul 2020 de sectorul Agricultură, silvicultură și pescuit. Suprafața cultivată în regiunile de dezvoltare nu a suferit modificări importante în ultimii 10 ani, creșteri mai semnificative observându-se în Regiunea Vest și Regiunea Sud-Vest Oltenia. În Regiunea Sud – Est, a doua regiune ca suprafață cultivată în România, în anul 2019, s-au cultivat în special cereale pentru boabe (1.139.603 ha), mai ales grâu, secară, orz, porumb, dar și plante uleioase (429.548 ha), leguminoase pentru boabe (46.724 ha) și furaje verzi din teren arabil (102.750 ha).

Figura nr. 312   **Suprafața totală cultivată pe regiuni de dezvoltare, 2010 – 2019 (UM: ha)**

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 313 Distribuția fondului agricol de la nivel regional (2019)

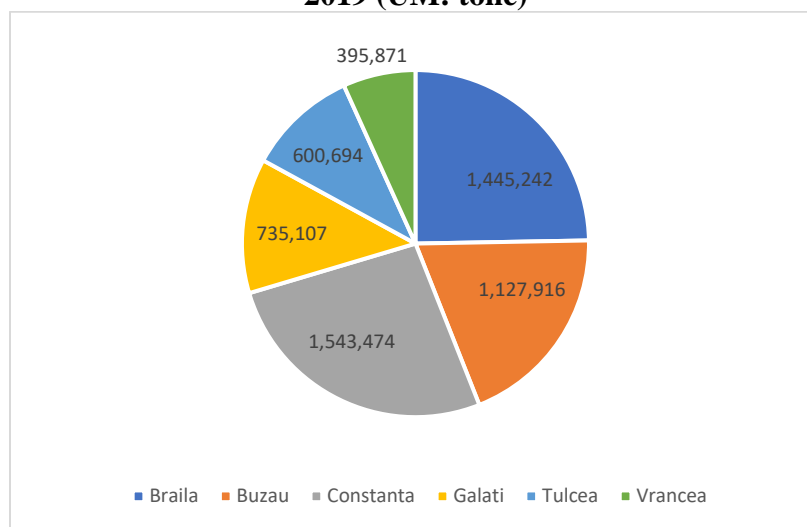

Sursa: elaborare de către autori

La nivelul Regiunii Sud-Est, producția agricolă a cunoscut un trend crescător pentru cele mai importante produse agricole.

Producția de cereale boabe a crescut în ultimii 10 ani cu peste 66%, iar la nivelul anului 2019 reprezenta 19,23% din totalul producției naționale. Printre cauzele posibile ale acestor creșteri de producție se află și investițiile semnificative care s-au realizat în ultimii ani în fermele agricole din regiune, care s-au dotat cu utilaje moderne și au investit în sisteme de irigații. Din producția totală de cereale boabe, grâul reprezenta aproximativ 36%. Producția totală de grâu în perioada 2010 – 2019 a crescut cu 46%, de la 1.439.392 tone în 2010, la 2.103.387 tone în 2019, fapt datorat și unor investiții în utilaje și echipamente de ultimă generație care s-au făcut în ultimii ani în Insula Mare a Brăilei. 99,7% din grâul cultivat a fost grâu comun, restul fiind grâu dur. La nivel național, Regiunea Sud-Est acopera 20,4% din producția totală de grâu. În plan județean, Constanța, Brăila și Buzău sunt cei mai mari producători de cereale boabe, având și cele mai mari suprafețe agricole propice cultivării de cereale.

Figura nr. 314   **Producția de cereale boabe la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2019 (UM: tone)**

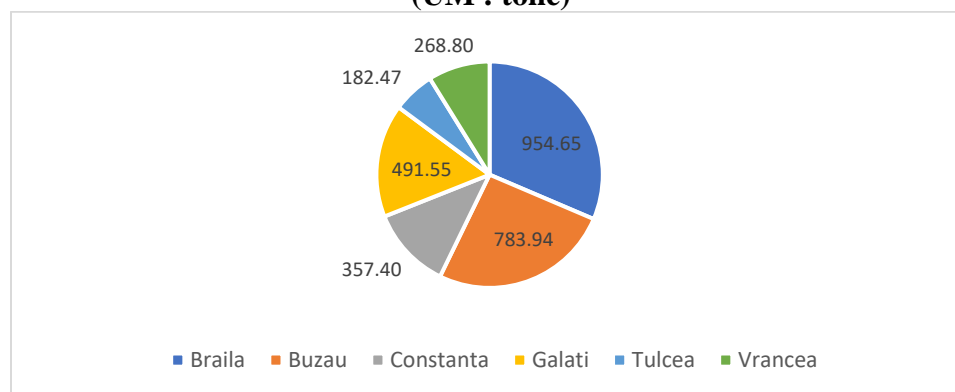
Sursa: INS, Tempo Online

Același trend crescător al producției îl observăm și pentru orz și orzoaică, dintr-un total național de 1.879.947 tone, 33% fiind acoperit de Regiunea Sud-Est. Regiunea a produs în anul 2019, 455.016 t de orz și 169.994 t orzoaică. Județele Constanța și Brăila sunt județele care produc cele mai mari cantități de orz și orzoaică.

Producția de porumb a cunoscut o evoluție pozitivă în perioada 2010 – 2019. Dacă în anul 2010, în regiune se obțineau 1.456.742 tone de porumb, în anul 2019, producția a fost de 3.038.809 tone.

17,43% din totalul producției de porumb la nivel național a fost obținut în Regiunea Sud-Est. Județele Brăila, Buzău și Galați sunt județele care produc cele mai mari cantități de porumb.

Figura nr. 315   **Producția de porumb la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2019**
(UM : tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Deși în regiune nu se produc cantități foarte mari de orez, trebuie să menționăm faptul că în 2019, 57% din producția de orez la nivel național s-a realizat în Regiunea Sud-Est, în județul Brăila. Potrivit studiului UEFISCDI "Potențialul de specializare inteligentă în domeniul culturii de câmp în Regiunea Sud-Est", regiunea ar putea avea un potențial crescut și în cultivarea orezului, regiunea Dunării având rezerve de apă propice acestui tip de cultură. Dacă în anul 1990, în România, se cultivau 39.887 ha de orez, din care 15.477 în Regiunea Sud-Est, în anul 2019 în România se mai cultivau 7.427 ha și doar 4.172 ha în Regiunea Sud-Est. Chiar și în aceste condiții, România se află în topul producătorilor de orez din Europa, fiind depășită doar de Italia (280.000 de hectare) și Spania (80.000 de hectare). România, prin Regiunea Sud-Est, este considerată țara din Uniunea Europeană cu cel mai mare potențial de creștere în domeniul orezului, întrucât regiunea Dunării are de 20 de ori mai multe rezerve de apă decât bazinul Padului - zona unde se cultivă cea mai mare parte a orezului italian (UEFISCDI, 2018). În condițiile creșterii accelerate a populației la nivel mondial, producția de orez poate fi o direcție de investiții în regiune.

Producția de leguminoase pentru boabe realizată în Regiunea Sud-Est a crescut de 4 ori între 2010 și 2019. Cele 88.552 tone reprezintă 37,5% din producția totală de leguminoase la nivel național. Cele mai mari cantități se produc în județele Constanța, Brăila și Galați.

Regiunea Sud-Est este recunoscută și pentru culturile întinse de plante uleioase. Producția de 1.092.368 tone în anul 2019 a reprezentat 22% din producția națională. Se produce în principal

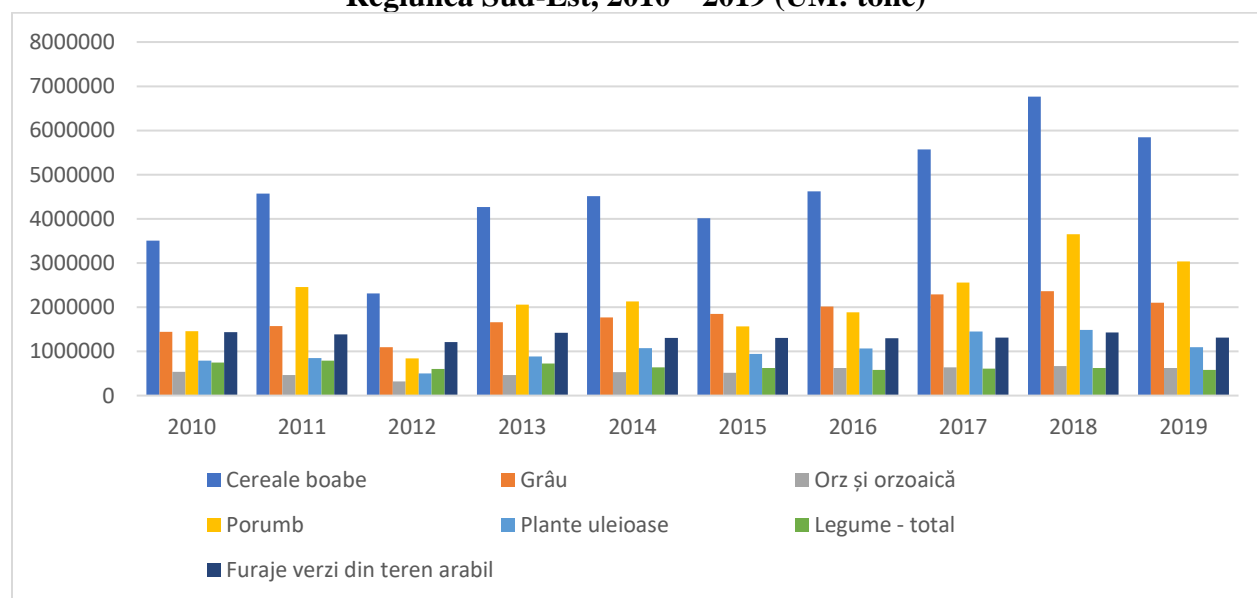
floarea soarelui, a cărei producție s-a dublat în ultimii 10 ani, dar și rapiță și soia. În anul 2019, la nivel județean, producția de plante uleioase a fost: județul Constanța: 287.014 t, județul Brăila: 294.461 t, județul Buzău: 167.014 t, județul Galați: 171.605 t, județul Vrancea: 21.186 t și județul Tulcea: 151.088 t.

În ceea ce privește producția agricolă de legume, în regiune predomină culturile de tomate, varză albă, ceapă uscată, ardei și vinete. În perioada 2010 – 2019, cantitățile de legume produse au scăzut pentru toate tipurile de legume analizate. La nivel județean, cele mai multe legume se cultivă în județul Galați, în 2019 producția fiind de 256.102 tone. Deși în anul 2020, Regiunea Sud-Est ocupa al patrulea loc la nivel național în ceea ce privește producția totală de legume, cantitatea produsă este semnificativă, acoperind 15.5% din totalul național.

Regiunea Sud-Est a acoperit în anul 2019, 24,4% din producția națională de pepeni verzi și galbeni, deși producția totală este în scădere. Brăila, Galați și Buzău sunt județele din regiune cu cea mai mare producție de pepeni.

De asemenea, în regiune se cultivă și suprafețe mari de furaje verzi, cantitatea menținându-se relativ constantă în ultimii 10 ani, la nivelul anului 2019 fiind de 1.312.788 tone, reprezentând 10% din producția națională.

Figura nr. 316 Evoluția producției agricole pe principalele produse cultivate în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Tabel nr. 94 Producția agricolă vegetală la principalele culturi în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019

Principalele culturi	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	% în producția națională 2019
UM: Tone											UM: %
Cereale boabe	3.506.042	4.571.034	2.309.854	4.267.431	4.510.058	4.016.551	4.619.947	5.572.684	6.765.669	5.848.304	19,2
Grâu și secară	1.440.980	1.575.725	1.098.122	1.663.093	1.769.539	1.851.105	2.016.811	2.292.234	2.366.913	2.104.093	20,4
Secară	1.588	2.557	1.015	2.603	2.021	655	956	1432	2.609	706	2,7
Grâu - total	1.439.392	1.573.168	1.097.107	1.660.490	1.767.518	1.850.450	2.015.855	2.290.802	2.364.304	2.103.387	20,4
Grâu comun	1.432.990	1.566.730	1.092.772	1.652.302	1.765.708	1.847.471	2.001.020	2.290.042	2.361.871	2.098.415	20,4
Grâu dur	6.402	6.438	4.335	8.188	1.810	2.979	14.835	760	2.433	4.972	30,1
Orz și orzoaică	536.965	461.844	320.549	464.717	531.411	514.126	623.981	636.674	667.016	625.010	33,2
Orz	342.074	280.809	161.469	269.215	335.876	341.548	434.196	417.161	445.071	455.016	33,9
Ovăz	27.691	34.294	23.332	37.930	38.193	40.053	43.744	43.604	42.017	41.951	11,6
Porumb boabe	1.456.742	2.454.524	839.806	2.055.168	2.127.758	1.565.550	1.883.440	2.556.307	3.648.536	3.038.809	17,4
Orez	32.069	27.895	17.998	23.344	21.050	26.547	25.308	20.974	23.801	22.775	57,0
Leguminoase pentru boabe	21.817	30.696	15.573	31.559	27.540	28.311	35.251	111.080	74.603	88.552	37,5
Mazăre boabe	16.342	25.975	12.024	26.416	23.598	24.450	30.987	106.680	70.410	85.133	38,4
Fasole boabe	5.433	4.705	3.547	5.140	3.767	3.742	4.112	3.916	4.039	3.215	22,8
Plante uleioase	788.946	849.719	502.111	888.230	1.071.875	945.033	1.066.630	1.448.247	1.488.489	1.092.368	22,8
Floarea soarelui	398.267	580.479	428.873	696.074	725.876	597.905	648.705	951.432	998.525	879.701	24,6
Rapiță	350.921	225.500	43.476	151.233	293.693	266.905	335.611	389.764	368.734	128.599	16,1
Soia boabe	36.046	42.878	26.439	37.667	49.078	7.6671	79.110	103.543	118.597	82.272	19,8
In pentru ulei	1.479	477	2.001	2.508	1.629	2.234	1.662	1.742	1.388	677	10,9
Sfeclă de zahar	:	11.333	24.406	30.860	21.683	5.913	18.049	24.945	30.347	26.228	2,9
Tutun	1.215	77	46	20	14	54	12	14	15	13	1,1
Plante medicinale și aromatice	9.644	8.909	3.257	3.814	3.368	3.795	4.748	1.470	689	878	45,1
Cartofi - total	113.461	128.257	78.140	96.315	102.899	91.405	64.878	98.949	94.621	84.601	3,2

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Principalele culturi	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	% în producția națională 2019
	UM: Tone										UM: %
Cartofi timpurii, semitimpurii și de vară	37.849	40.460	25.181	33.919	34.042	35.221	19.918	26.372	25.137	24.073	6,0
Cartofi de toamnă	75.612	87.797	52.959	62.396	68.857	56.184	44.960	72.577	69.484	60.528	2,7
Legume - total	750.872	791.248	605.256	726.025	636.082	623.060	581.073	611.354	624.017	577.918	16,4
Tomate	175.407	209.910	132.941	155.415	149.861	146.844	160.252	146.673	158.465	147.186	21,3
Vinete	26.954	27.279	18.030	17.953	20.587	19.843	16.014	17.764	19.423	17.884	13,9
Ceapă uscată	63.309	68.882	63.853	78.692	64.229	61.617	54.971	53.121	45.721	46.007	13,5
Usturoi uscat	6.155	6.375	6.324	5.563	5.352	5.380	5.114	4.775	5.133	4.883	8,9
Varză alba	85.140	85.085	93.357	120.678	88.600	83.056	79.126	81.695	91.336	86.147	8,7
Ardei	39.626	46.655	42.374	39.788	38.455	36.978	36.008	39.888	41.772	38.104	17,1
Ciuperci cultivate	347	:	103	54	108	101	104	42	119	:	na
Rădăcinoase comestibile	30.339	44.501	25.445	33.074	35.918	42.136	36.083	38.651	40.736	40.874	18,1
Legume cultivate în câmp	514.474	552.450	409.070	504.779	407.809	386.099	338.804	376.796	379.445	350.659	15,7
Legume în solarii	47.136	52.148	53.307	57.029	75.297	85.468	104.502	84.366	90.344	76.001	46,7
Legume proaspete din grădinile familiale	189.278	186.652	142.879	164.217	152.976	151.493	137.767	150.192	154.228	151.258	13,4
Pepeni verzi și galbeni	265.612	236.286	156.778	210.713	162.332	148.503	114.961	147.304	139.173	126.494	24,4
Furaje verzi din teren arabil	1.433.309	1.383.332	1.208.522	1.418.681	1.304.359	1.303.331	1.294.824	1.313.397	1.426.551	1.312.788	10,1
Furaje perene	978.316	944.614	741.401	823.538	881.257	855.735	913.466	1.021.206	1.106.904	982.488	10,0
Lucernă-în echivalent masă verde	915.828	874.114	691.818	761.284	815.705	793.721	861.192	960.522	1.027.220	909.202	14,6
Trifoi-în echivalent masăverde	8.350	6.956	7.755	6.680	8.240	10.407	6.998	6.193	7.908	7.588	0,5
Furaje verzi anuale	454.993	438.718	467.121	595.143	423.102	447.596	381.358	292.191	319.647	330.300	10,5
Porumb verde furajer	52.478	44.203	27.917	98.826	52.027	55.228	81.101	49.581	52.322	91.151	6,6

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Principalele culturi	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	% în producția națională 2019
	UM: Tone										UM: %
Rădăcinoase furajere	22.823	30.384	24.032	22.590	13.938	12.477	13.067	4.183	5.891	4.797	1,9

Sursa: INS, TEMPO online

Tabel nr. 95 Producția agricolă vegetală pe județe, Regiunea Sud-Est, anul 2019 (UM. tone)

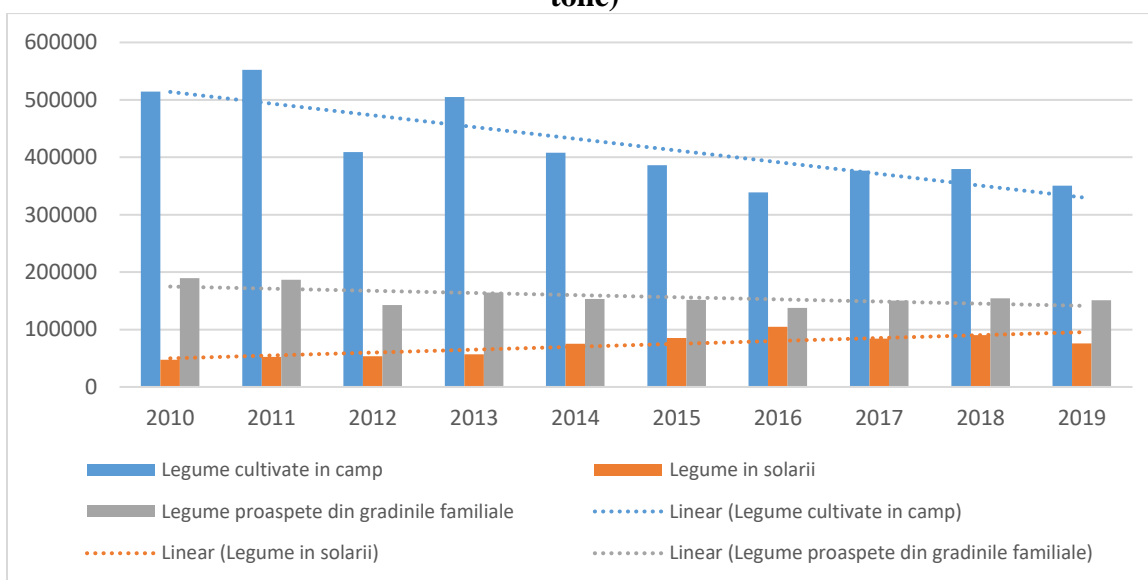
	România	Regiunea Sud - Est	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea
Cereale boabe, din care:	30.412.426	5.848.304	1.445.242	1.127.916	1.543.474	735.107	600.694	395.871
Secară	26.182	706	n.a.	107	166	64	368	1
Grâu - total	10.297.107	2.103.387	336.331	293.264	862.386	179.454	328.759	103.193
Orz și orzoaică	1.879.947	625.010	125.821	42.593	302.735	57.681	81.487	14.693
Porumb boabe	17.432.223	3.038.809	954.648	783.942	357.400	491.551	182.465	268.803
Leguminoase pentru boabe	236.423	88.552	22.897	4.013	39.445	11.906	9.330	961
Plante uleioase	4.792.420	1.092.368	294.461	167.014	287.014	171.605	151.088	21.186
Legume - total	3.529.648	577.918	64.437	92.258	41.399	256.102	62.972	60.750
Furaje verzi din teren arabil	12.953.566	1.312.788	360.546	213.659	142.884	175.433	131.071	289.195

Sursa: INS, TEMPO online

2.9.2 Horticultura

Horticultura, reprezentată de pomicultură, legumicultură, floricultură și viticultură, este o activitate dezvoltată în regiune, avantajată de condițiile geografice și climatice existente. Județul Galați este renumit în țara noastră pentru producția mare de legume, județele Constanța, Vrancea și Buzău dispun de numeroase suprafețe de viță de vie și pomi fructiferi. Producția totală de legume din Regiunea Sud-Est a înregistrat un trend descrescător, cu excepția cultivării legumelor în solarii, care se menține relativ constantă în ultimii 10 ani. Motivele sunt diverse, țin de perisabilitatea acestor produse, de rentabilitatea scăzută, dar și de faptul că țara noastră importă cantități importante de legume.

Figura nr. 317   **Producția agricolă de legume în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: tone)**

Sursa: INS, Tempo Online

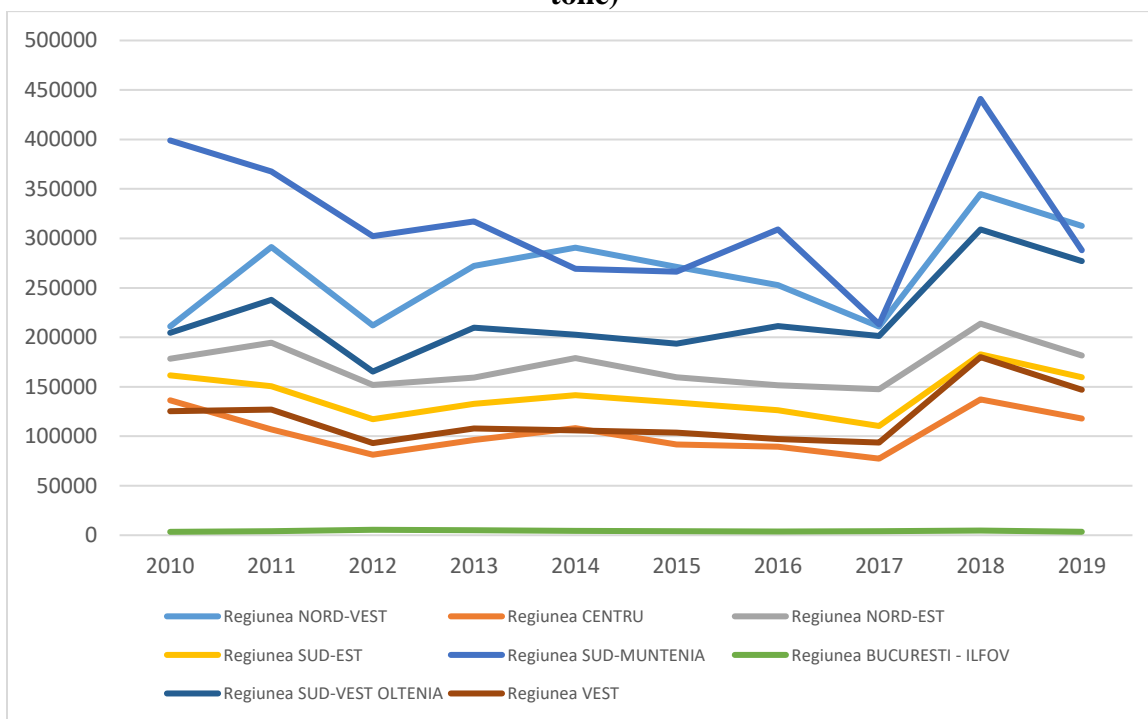
Putem observa în figurile de mai jos faptul că județul Galați este principalul producător de legume din regiune. În Galați se cultivă 40% din producția de legume cultivate în câmp în regiune, 88% din legumele produse în solarii și 33% din legumele proaspete din grădinile familiale. Următoarele județe cultivatoare de legume sunt Brăila, Buzău și Vrancea.

În ceea ce privește producția de fructe pe specii de pomi, în anul 2019, dintr-un total național de 1.487.450 tone de fructe, 21% au fost produse în Regiunea Nord-Vest, 19,3% în Regiunea Sud-Muntenia, 18,6% în Regiunea Sud-Vest Oltenia, 12,2% în Regiunea Nord-Est, 10,7% în Regiunea Sud-Est, 9,8% în Regiunea Vest și doar 0,2% în Regiunea București – Ilfov. Astfel, Regiunea Sud-

Est ocupă locul 5 la nivel național în ceea ce privește acest indicator, deși condițiile pedoclimatice sunt foarte favorabile producției de fructe. În regiune se remarcă în special producțiile de prune (87.689 t în 2019), mere (33.018 t în anul 2019), piersici (3.829 t în anul 2019), caise și zarzăre (6.498 t în anul 2019).

În plan temporal, producția de fructe este relativ constantă la nivelul regiunilor țării, de multe ori influențată de condițiile climatice din anul respectiv. Se poate observa în figura de mai jos faptul că producția a scăzut puternic în anul 2017, în toate regiunile țării, principala cauză fiind legată de condițiile climatice. Anul 2018 a fost marcat de o revenire foarte bună a producției de fructe.

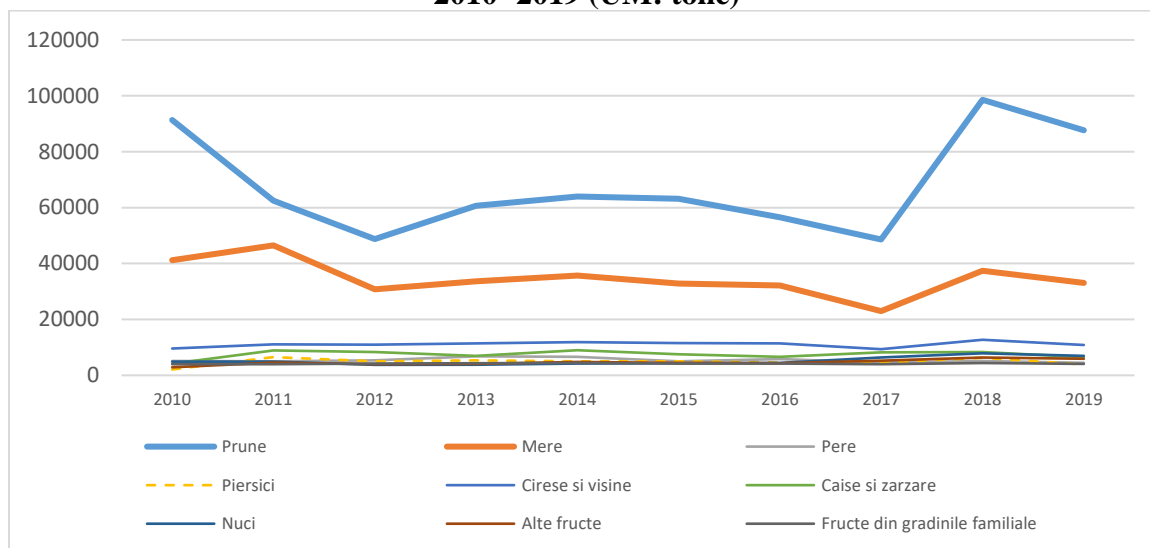
Figura nr. 318 Evoluția producției de fructe la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

În plan regional, cele mai mari producții de fructe din Regiunea Sud-Est sunt înregistrate în cazul prunelor și merelor. Se observă în graficul de mai jos faptul că, între 2010 și 2012, a avut loc o scădere drastică a producției, scădere menținută până în 2017, anul 2018 și 2019 fiind ani cu o producție mult mai ridicată.

Figura nr. 319   **Producția de fructe pe specii de pomi la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 -2019 (UM: tone)**

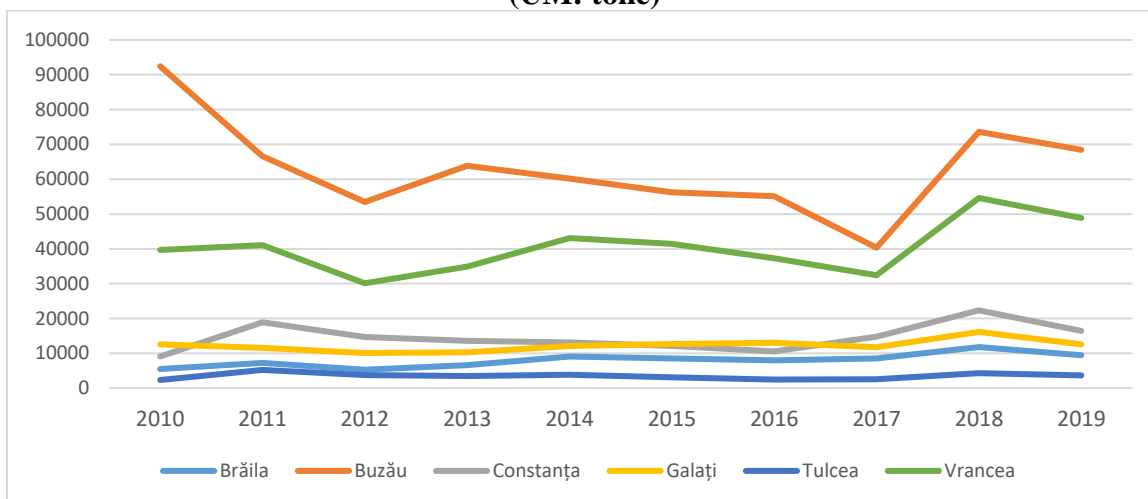

Sursa: INS, Tempo Online

La nivelul județelor din regiune, cea mai mare producție de fructe a fost înregistrată în județele Buzău și Vrancea. Deși în intervalul de timp 2010 – 2017 producția a scăzut continuu, după anul 2017 putem observa o creștere semnificativă, în special în anul 2018. Pe tipuri de fructe, la nivelul anului 2019 s-au înregistrat următoarele:

- În județul Brăila, s-au produs în special prune (3.778 t),caise și zarzăre (1.476 t).
- În județul Buzău, producția de prune a fost de 42.172 t, reprezentând din totalul fructelor pe specii de pomi. Tot aici se obțin cantități mari de mere și pere.
- În județul Constanța, principalele fructe produse sunt prunele (7.490 t) și piersicile (2.504 t).
- În județul Galați, se produc în special prune (3.987 t), mere (2.698 t), cireșe și vișine (2.473 t).
- În județul Tulcea, producția de fructe nu este foarte mare, obținându-se în special mere (1.662 t).
- În județul Vrancea, s-au obținut 29.764 t prune, 11.492 t mere, 2.856 t cireșe și vișine, dar și 2.778 t de nuci.

Figura nr. 320   **Producția de fructe la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 -2019**
(UM: tone)

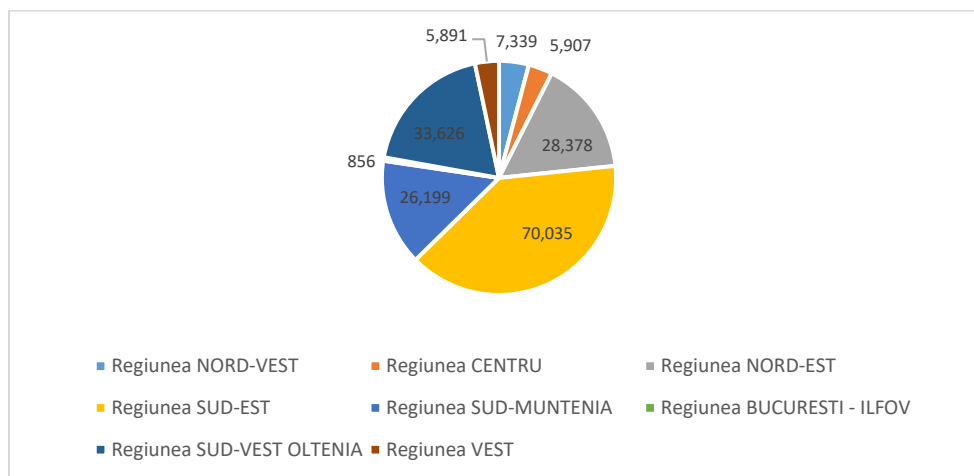

Sursa: INS, Tempo Online

România se numără printre țările cu tradiție în cultura viței de vie, condițiile de climă și sol ale țării noastre fiind prielnice pentru această cultură. Sunt cuprinse atât viile pe rod, cât și viile tinere neintrate pe rod. Viticultura reprezintă o activitate cu tradiție în Regiunea Sud-Est. Caracteristicile regiunii, cu o altitudine joasă, văi largi și terase, îndeplinesc condiții favorabile culturii viței de vie, cu veche tradiție în teritoriu, determinând aici prezența celor mai mari podgorii din țară, respectiv Panciu, Cotești, Odobești, Dealu Mare, Murfatlar și Sarica Niculițel. În anul 2020 mai multe vinuri produse în regiune au fost medaliat la Premiul de excelență Vinul.ro, Marea Medalie de Aur fiind luată de Mirabilis Machina (Cabernet Sauvignon și Fetească Neagră) 2016 – Vincon Vrancea, iar Premiul special Vinul.ro: vinars JAD 40 de ani – Vincon Vrancea, ambele vinuri produse în Regiunea Sud-Est. Nenumărate alte vinuri roșii, albe sau rose, produse în crame din regiune au luat medalii de aur pentru calitatea deosebită.

Din totalul suprafeței viilor pe rod din România (178.230 ha), aproape 40% se regăsește în Regiunea Sud-Est (70.035 ha), doar județul Vrancea deținând 12,7% din suprafața viticolă a țării. Următoarele 3 regiuni cu suprafețe importante de viță de vie sunt Regiunea Sud-Vest Oltenia, Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Muntenia. În anul 2019, Regiunea Sud-Est a avut cea mai mare producție de struguri din țara noastră, deținând o pondere de 42% din totalul înregistrat la nivel național.

Figura nr. 321 Suprafața viilor pe rod, pe regiuni de dezvoltare, 2019 (UM: ha)

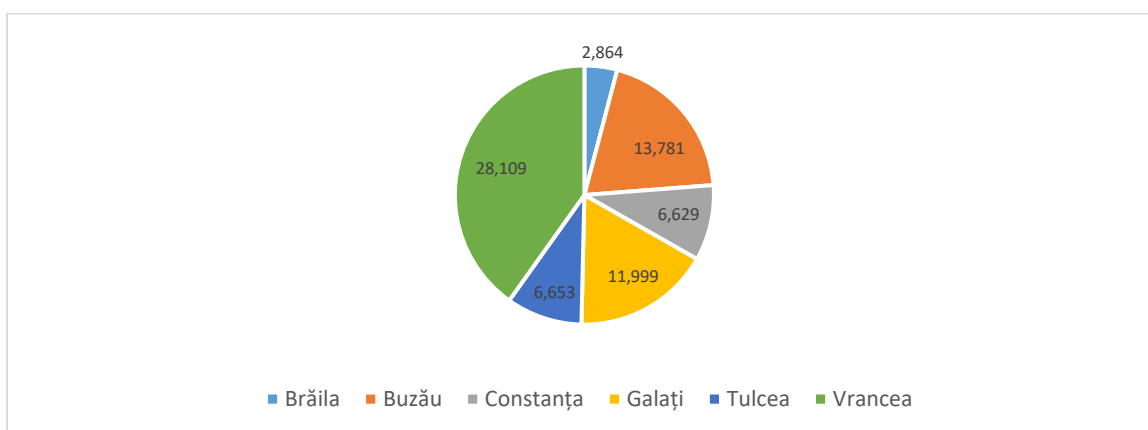

Sursa: INS, Tempo Online

La nivel județean, cele mai mari suprafețe cultivate cu viță de vie sunt în județul Vrancea (28.109 ha), reprezentând aproximativ 40% din totalul suprafeței cultivate cu viță de vie din regiune, județul Buzău (13.781 ha) și județul Galați (11.999 ha). Cele mai mari suprafețe sunt destinate producție de struguri de vin (65.210 ha), în timp ce doar 4.824 de ha sunt cultivate cu vii care produc struguri de masă.

În aceste județe regăsim crame cu tradiție în producerea vinului românesc precum: Vincon Vrancea, Sarica Niculițel, Murfatlar, Pietroasa, Gîrboiu, Tata și fiul, Beciul Domnesc, Viticom, Domeniile Nicorești, etc.

Figura nr. 322 Suprafața viilor pe rod, pe județe ale Regiunii Sud-Est, 2019 (UM:ha)

Sursa: INS, Tempo Online

În ceea ce privește producția de struguri, în anul 2019, dintr-un total de 977.812 tone la nivel național, 42,4% au fost produși în Regiunea Sud-Est. Cei mai mulți struguri sunt destinați realizării vinului (370.147 t), restul fiind struguri de masă (44.704 t).

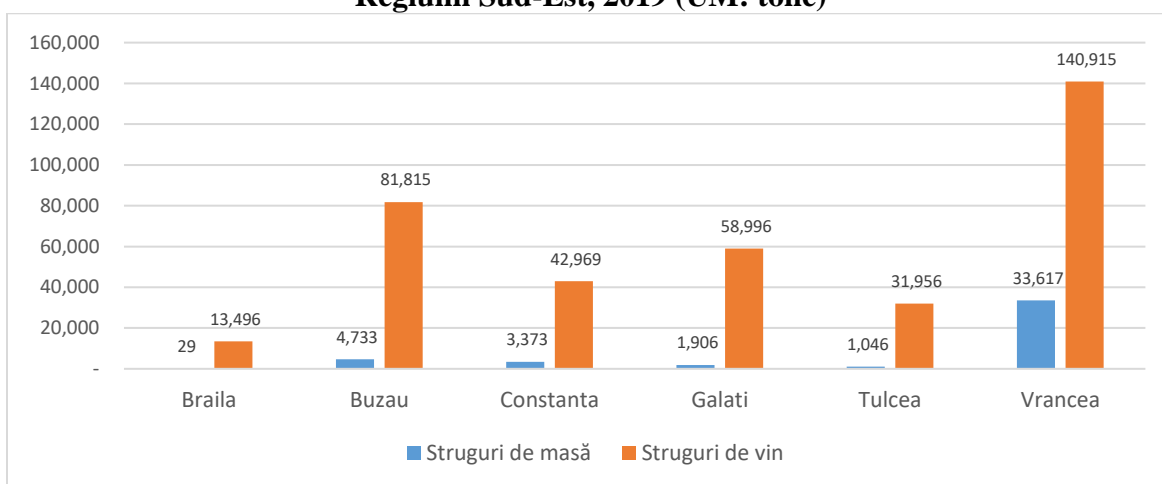
La nivel județean, cantitățile cele mai mari de struguri au fost obținute în județul Vrancea (174.532 t), fiind și județul cu cele mai mari suprafețe de viță de vie, urmat de județul Buzău (86.548 t) și județul Galați (60.902 t).

Tabel nr. 96 Producția totală de struguri la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019

Categoriile de vii	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	UM: Tone									
Total- vii pe rod	353.562	393.218	334.386	425.900	335.486	345.508	327.282	435.878	484.289	414.851

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 323 Producția totală de struguri de masă și de vin la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

2.9.3 Îngrășăminte

Elementele nutritive din sol reprezintă unul dintre cei mai importanți factori pentru dezvoltarea corespunzătoare a plantelor și pentru obținerea unei recolte de succes. În timp ce unele terenuri sunt fertile și potrivite pentru a susține dezvoltarea optimă a plantelor, există și terenuri agricole cu deficit de nutrienți, unde este necesară intervenția omului, prin aplicarea de îngrășăminte.

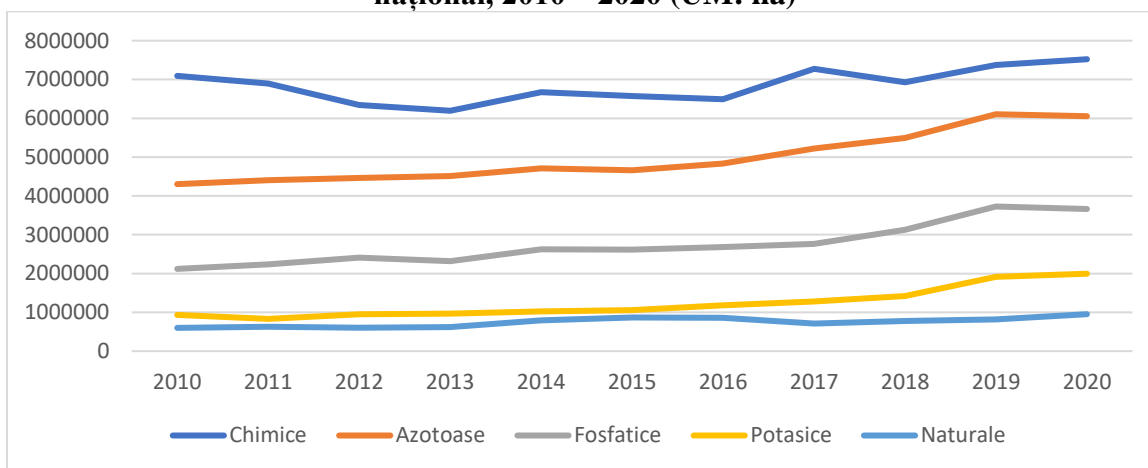
La nivel național, suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și naturale se află pe un trend ascendent, pentru o productivitate cât mai bună, agricultorii adaptând tipul de

îngrășământ, în funcție de cultura care se dorește a fi înființată. Astfel, au fost dezvoltate soluții personalizate precum îngrășăminte foliare pentru legume, pentru pomi fructiferi, îngrășăminte chimice sau complexe, fiecare dintre acestea având rolul de a oferi plantelor cultivate substanțele nutritive de care au nevoie pentru a crește.

Cantitățile de îngrășăminte chimice utilizate la nivel național au crescut cu 65% în perioada 2010 – 2020. Această creștere urmează tendința existentă la nivel internațional de utilizare pe scară largă a îngrășămintelor chimice, principalul obiectiv fiind creșterea producției la hectar. Țara noastră trebuie să monitorizeze atent această tendință ce poate avea consecințe negative asupra calității și gradului de poluare a solului.

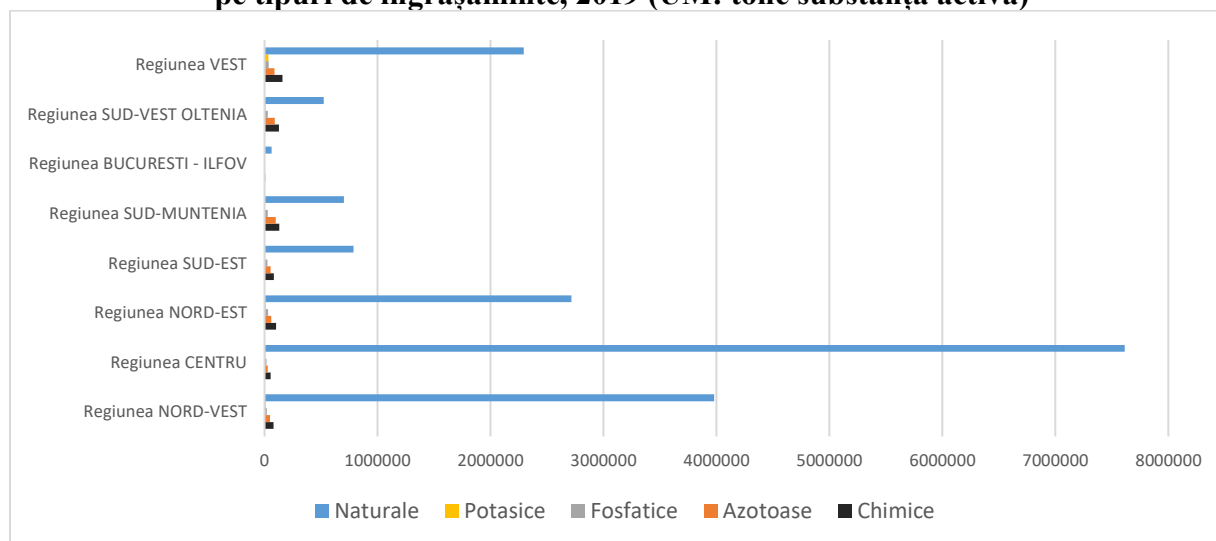
Figura nr. 324   **Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrășăminte la nivel național, 2010 – 2020 (UM: ha)**

Sursa: INS, Tempo Online

Regiunile de dezvoltare care au cele mai mari suprafețe de teren pe care se utilizează îngrășăminte chimice sunt regiunile cu sectorul agricol foarte dezvoltat precum: Regiunea Sud-Muntenia, Regiunea Sud-Vest Oltenia, Regiunea Nord-Est, Regiunea Vest și Regiunea Sud-Est. În ceea ce privește cantitatea de îngrășăminte, observăm în figura de mai jos că cele mai mari cantități de îngrășăminte sunt cele naturale. Regiunea Centru și Regiunea Nord-Vest se remarcă prin cantitățile foarte mari de îngrășăminte naturale.

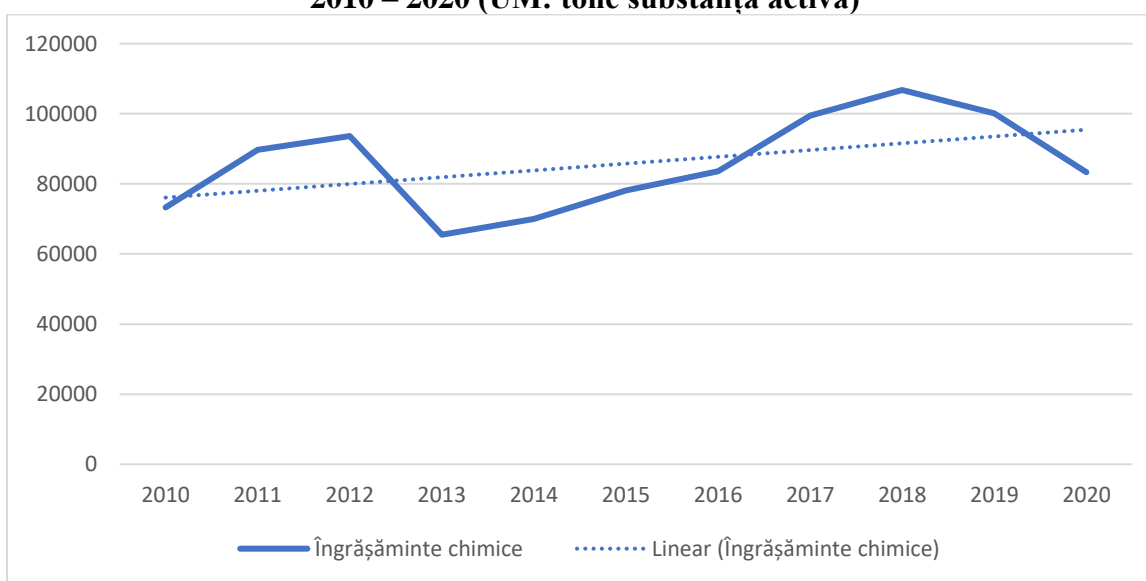
Figura nr. 325 Cantitatea de îngrășăminte utilizate în agricultură la nivel regional, pe tipuri de îngrășăminte, 2019 (UM: tone substanță activă)

Sursa: INS, Tempo Online

În Regiunea Sud-Est, cantitatea de îngrășăminte naturale utilizate este printre cele mai mici din țară. În schimb, putem observa faptul că în perioada 2010 – 2020, utilizarea îngrășămintelor chimice se află pe un trend crescător, chiar dacă între anii 2018 și 2020 cantitățile utilizate au scăzut simțitor.

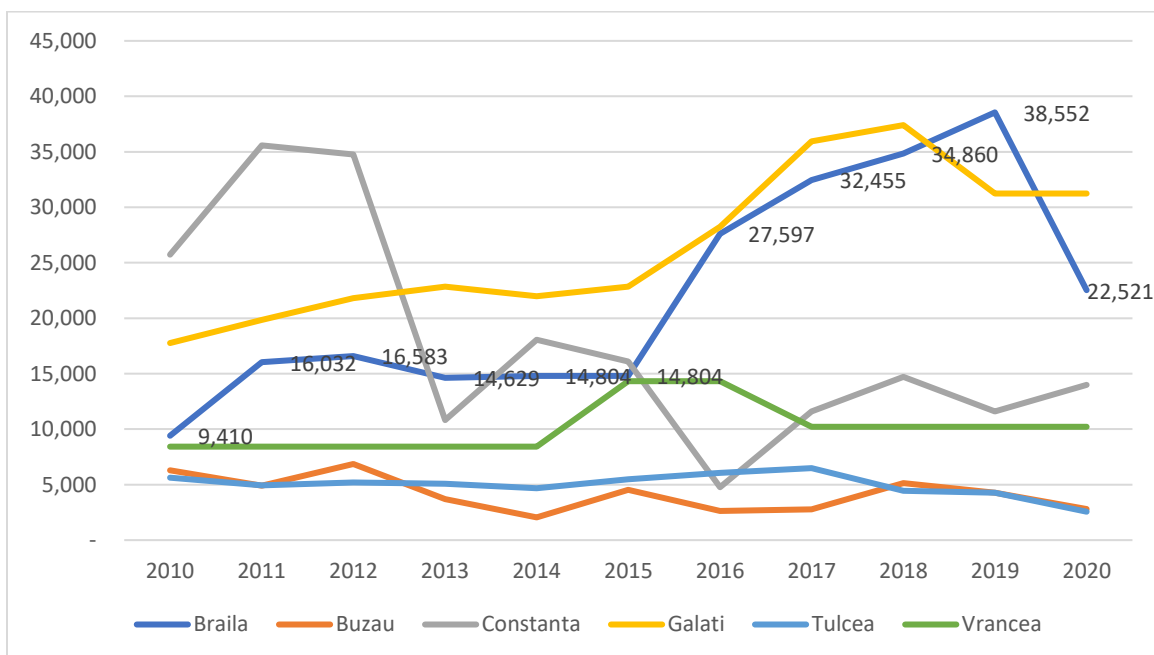
Figura nr. 326 Cantitatea de îngrășăminte chimice utilizate în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2020 (UM: tone substanță activă)

Sursa: INS, Tempo Online

În ceea ce privește utilizarea îngrășămintelor chimice pe județe la nivelul Regiunii Sud-Est, observăm o scădere puternică a cantității utilizate în județul Constanța, în special între anii 2012 și 2016, când de la o cantitate de 34.773 tone s-a ajuns la doar 4.770 tone. Sigur, în ultimii ani cantitatea de îngrășămintele chimice utilizate a mai crescut, ajungând în anul 2020 la 14.000 tone. În județul Galați, utilizarea îngrășămintelor chimice se află pe un trend ascendent în ultimii 10 ani, județul fiind pe primul loc în regiune din acest punct de vedere, în anul 2020 folosind 31.225 tone. Tot o creștere puternică a utilizării îngrășămintelor chimice se observă și în județul Brăila. Dacă în anul 2010, în Brăila se utilizau doar 9.410 tone, în anul 2019 s-a înregistrat un record de 38.552 tone de îngrășămintele utilizate, creșterea fiind de peste 400%. În județele Buzău, Vrancea și Tulcea, cantitățile de îngrășămintele utilizate rămân relativ constante în intervalul de timp 2010 – 2020, așa cum se observă și din figura de mai jos.

Figura nr. 327 Cantitatea de îngrășămintele chimice folosite în agricultură la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2020 (UM: tone substanță activă)

Sursa:INS, Tempo Online

Pentru combaterea dăunătorilor agricoli, în România se utilizează și pesticide: insecticide, fungicide, erbicide. Dintr-un total de 632.530 kg substanță activă de insecticid utilizat la nivel național, aproape 30% a fost utilizată în Regiunea Sud-Vest Oltenia. În Regiunea Sud-Est, au fost utilizate 81.955 kg de insecticid, reprezentând 13% din totalul la nivel național. În ceea ce privește

utilizarea fungicidelor, Regiunea Sud-Est se află pe primul loc la nivel național, cu o cantitate de 456.403 kg substanță activă de fungicide, reprezentând 25% din totalul național. În regiune agricultorii utilizează, de asemenea, și cantități importante de erbicide, Regiunea Sud-Est fiind pe locul 2 la nivel național, după Regiunea Nord-Est, cu o cantitate de 450.358 kg substanță activă.

În concluzie, utilizarea îngrășămintelor la nivelul regiunii are rolul de a crește producția și de a îmbunătăți rezistența la dăunători și factori de mediu. Cantitățile utilizate sunt influențate de suprafețele cultivate, dar și de tipul culturii ales într-un anumit an, culturile fiind modificate uneori chiar de la an la an, pentru refacerea solului. De multe ori, eficiența îngrășămintelor naturale (precum gunoiul de grajd) este mai mare dacă se administrează împreună cu îngrășămintele minerale, în special cu cele fosfatice. Poluarea cu îngrășămintele este provocată de proasta gestionare a solului, care este caracterizată în România de mai multe nereguli. O primă neregulă este lipsa unei fertilizări raționale, bazată pe principii științifice, care trebuie efectuată în regim controlat. În regiune este necesară o practică de fertilizare rațională, care presupune procurarea și însușirea unor informații tehnico-științifice care să permită un răspuns pertinent la următoarele întrebări: Ce fel de nutrienți trebuie aplicați în sol și/sau la o anumită cultură? Care sunt cantitățile adecvate din acești nutrienți? Ce tip de îngrășămintă este indicat a fi utilizat ținând cont de condițiile de sol, de climă și particularitățile culturii? Care sunt tehnicile de aplicare pentru a obține o eficacitate sporită în asigurarea culturii cu nutrienții necesari?

2.9.4 Zootehnia

Zootehnia este una dintre principalele ramuri ale agriculturii, fiind o ramură prioritară pentru majoritatea țărilor Uniunii Europene. Creșterea animalelor asigură produsele alimentare de bază precum carnea, laptele, ouăle și materia primă pentru industria alimentară. Deși este o ramură economică importantă și de tradiție în România, crescătorii de animale se confruntă în prezent cu probleme legate de suprafețele din ce în ce mai reduse de pășune, lipsa forței de muncă, lipsa ajutoarelor financiare consistente pentru zootehnie, dificultatea de a-și vinde produsele, prețul foarte scăzut oferit pentru produsele lor, preț care nu le acoperă uneori cheltuielile de producție.

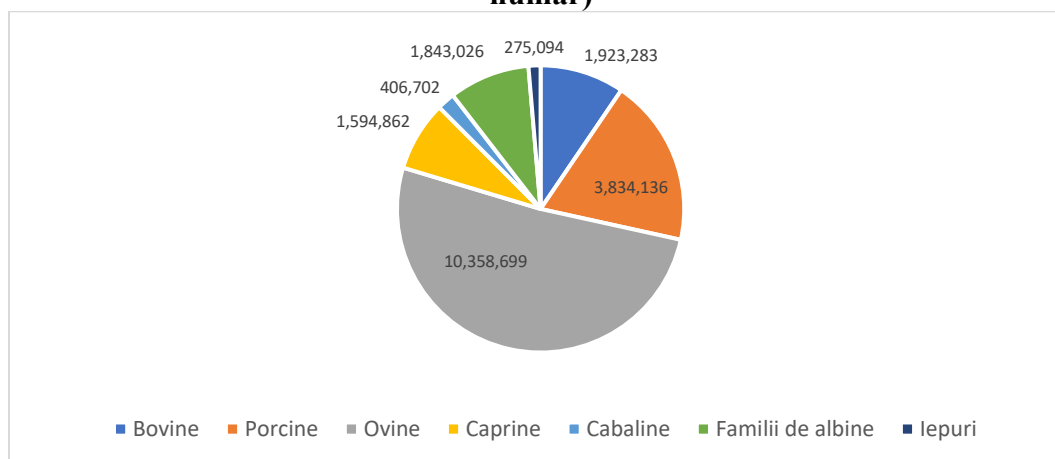
Potrivit Eurostat, Spania este țara cu cea mai mare populație de animale exploatate în scop comercial sau pentru consum propriu din UE - înregistrând 22% din totalul efectivelor de suine, 9% din numărul de bovine, 25% din cel de ovine și 23% din cel de caprine. Pe locul doi se situează

Franța, care deține cel mai mare efectiv de bovine dintre statele membre UE (24%), urmată de Germania (cu 18% din numărul de porci înregistrat la nivel european) și Italia. România stă foarte bine la capitolul ovine, cu peste 10 milioane de exemplare, fiind depășită doar de Spania, care la sfârșitul anului trecut număra nu mai puțin de 15,48 milioane de capete. În ceea ce privește bovinele, datele Eurostat arată că România avea în decembrie 2019 un efectiv de 1,922 milioane de exemplare, echivalentul a circa 2,5% din totalul UE-27, din care 1,38 milioane de vaci crescute pentru producția de lapte. În țara noastră, deși se consumă multă carne de porc, sectorul porcinelor este încă subdimensionat. La finalul anului 2019, doar puțin peste 3,8 milioane de capete erau înregistrate în România, cu 1,6 milioane de exemplare mai puțin față de acum un deceniu.

Între anii 2010 și 2019, au existat fluctuații ale populației din cele patru categorii principale de animale la nivelul Uniunii Europene. Astfel, efectivul total de porci din UE (excluzând Marea Britanie) a atins un maxim de aproape 146 milioane de capete în 2017. În aceeași perioadă, populația de bovine a atins un vârf de aproape 80 de milioane de exemplare în 2016, iar în 2019 a fost cu aproximativ 1% mai mică decât în urmă cu un deceniu. În schimb, populația de ovine și caprine s-a diminuat constant, astfel încât între 2010 și 2019 s-a ajuns la o diferență de 7 și, respectiv, 8 procente.

În România, în anul 2019, au fost crescute peste 75 de milioane de păsări. În ceea ce privește creșterea animalelor, cele mai multe au fost ovinele, urmate de porcine, bovine, familii de albine și caprine.

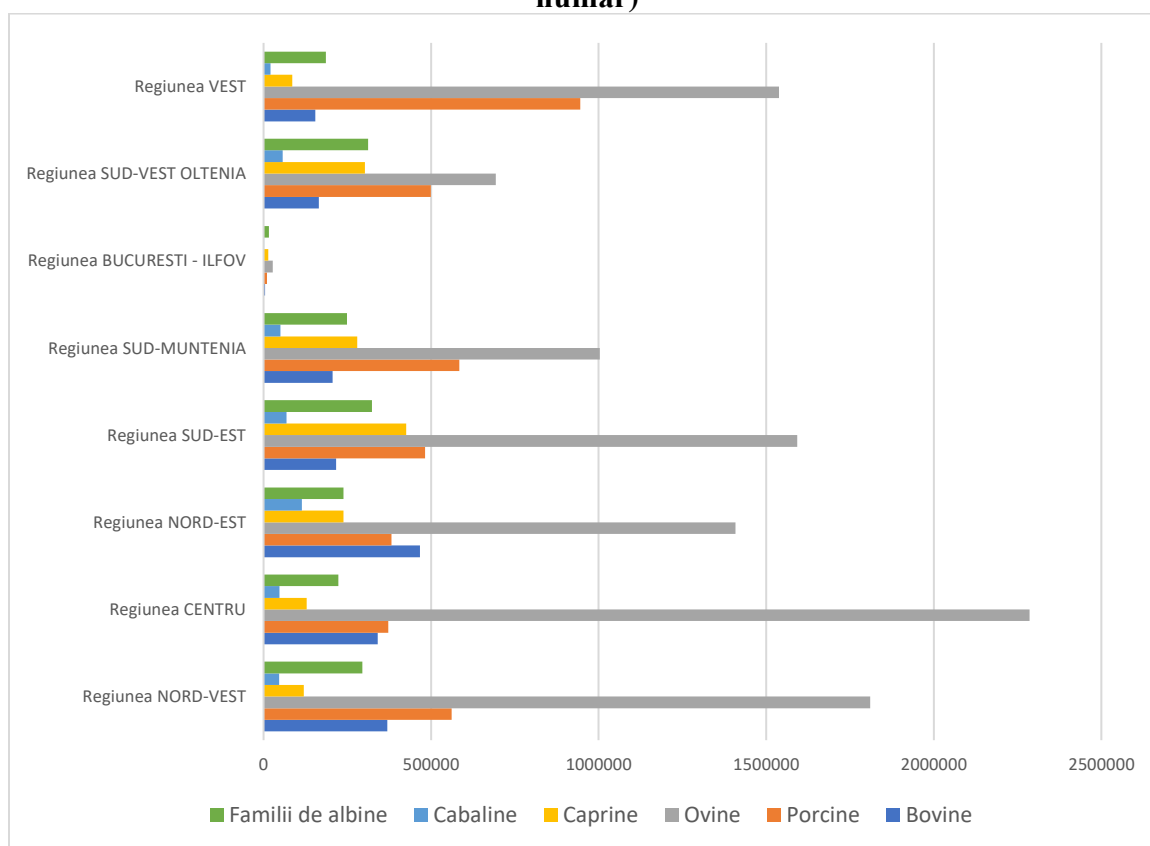
Figura nr. 328   **Efective de animale pe categorii, la nivel național, în anul 2019 (UM: număr)**

Sursa:INS, Tempo Online

În plan regional, în anul 2019, cele mai multe ovine au fost crescute în Regiunea Centru (2.285.787), Regiunea Nord-Vest (1.810.085) și Regiunea Sud-Est (1.592.686). Numărul ovinelor crescute în Regiunea Sud-Est reprezintă 15,3% din totalul ovinelor crescute la nivel național. Regiunile în care se cresc cele mai multe bovine sunt Regiunea Nord-Est și Regiunea Nord – Vest. Doar 11,2% din totalul bovinelor sunt crescute în Regiunea Sud-Est, în număr de 216.180. În ceea ce privește efectivele de porcine, regiunile Vest, Sud-Muntenia și Nord – Vest dețin cele mai multe ferme de porcine. Deși în Regiunea Sud-Est s-au crescut 482.007 porcine, regiunea se află abia pe locul 5 la nivel național. Pe de altă parte, în Regiunea Sud-Est sunt crescute foarte multe caprine (425.834), situându-se pe locul 1 la nivel național. Caprinele crescute în regiune reprezintă 26,7% din totalul de caprine la nivel național.

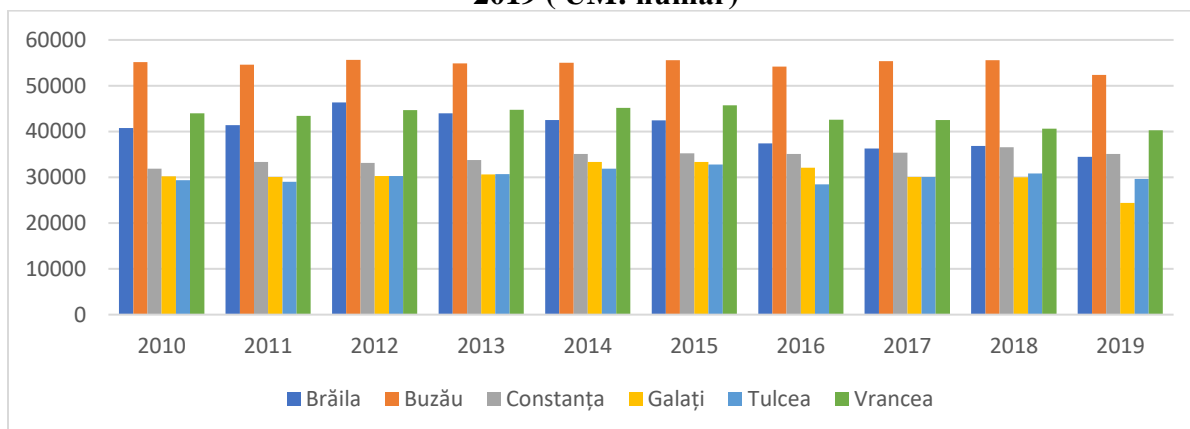
Figura nr. 329   **Efectivele de animale, pe categorii, la nivel regional, 2019 (UM: număr)**

Sursa: INS, Tempo Online

În plan județean, în Buzău se cresc cele mai multe vaci, numărul acestora fiind relativ constant în ultimii 10 ani. O scădere accelerată a efectivelor de vaci o putem observa în județul Brăila, de la 40.746 în anul 2010, la 34.443 în anul 2019.

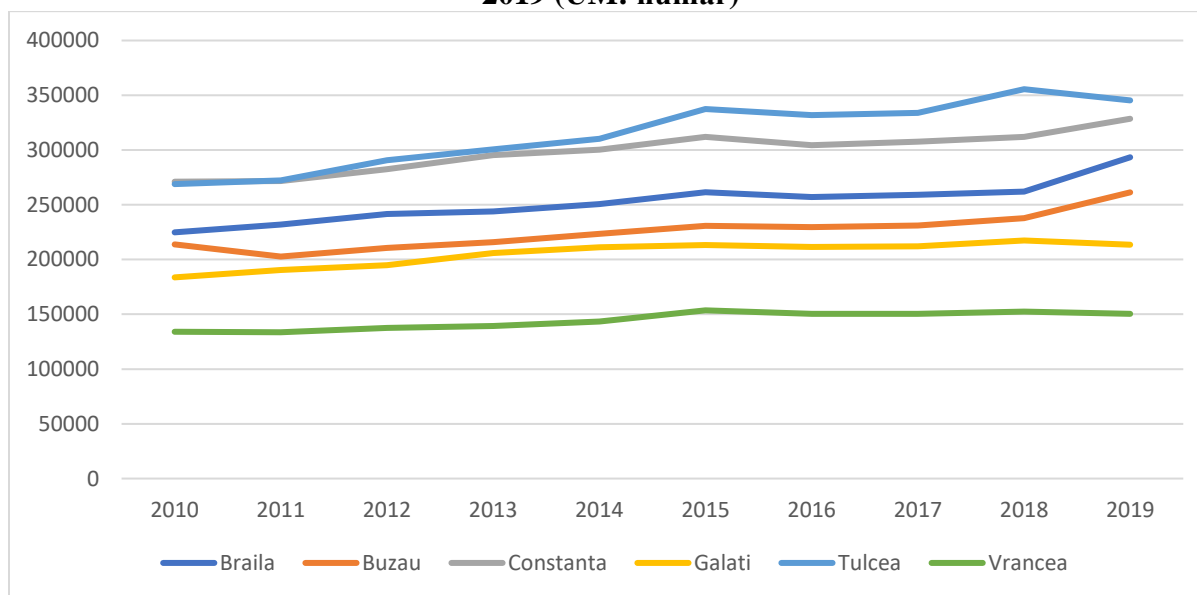
Figura nr. 330 Efectivele de bovine la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: număr)

Sursa: INS, Tempo Online

În toate județele regiunii Sud-Est, numărul ovinelor este în creștere ușoară în ultimii 10 ani. Cele mai multe oi sunt crescute în județele Tulcea, Constanța și Brăila, județe în care există condiții favorabile pășunatului și o tradiție în creșterea oilor

Figura nr. 331 Efectivele de ovine la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: număr)

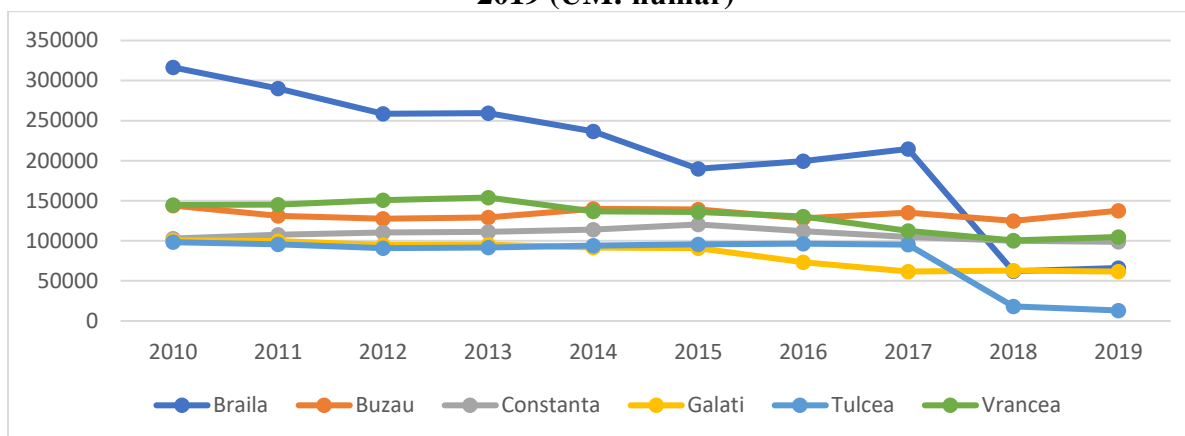

Sursa: INS, Tempo Online

În ceea ce privește creșterea porcilor, numărul este în continuă scădere, în toate județele din regiune. Putem observa în figura de mai jos că în județul Brăila, numărul porcilor în anul 2019 reprezenta doar 20,8% din numărul efectivelor de acum 10 ani. Deși carnea de porc este consumată

destul de mult în țara noastră, prețurile practicate de fermierii autohtoni nu sunt suficient de competitive în raport cu prețul cărnii de porc importate. Mai mult, creșterea animalelor și a porcilor, în special, este o activitate dificilă, iar lipsa forței de muncă își spune cuvântul.

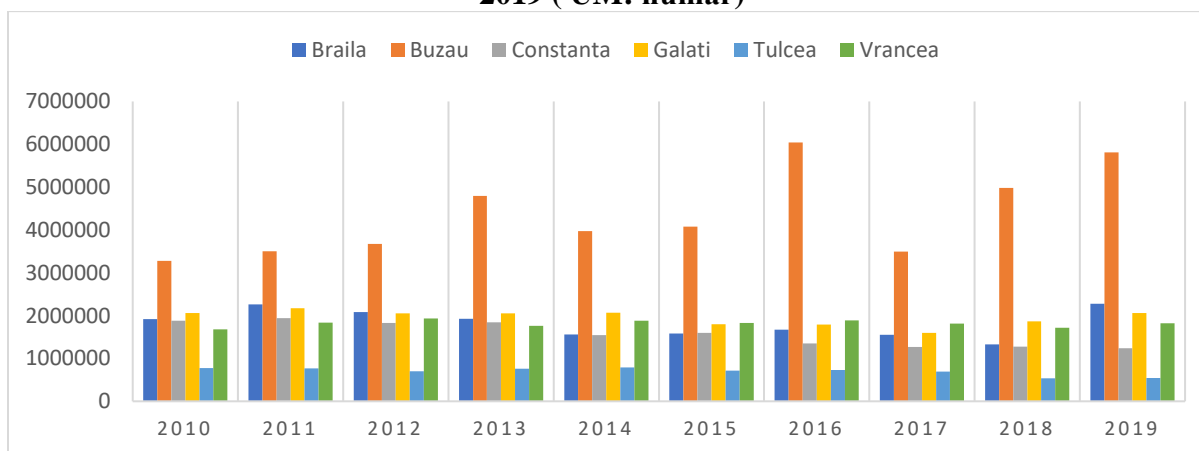
Figura nr. 332 Efectivele de porcine la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: număr)

Sursa: INS, Tempo Online

Și creșterea păsărilor este o activitate importantă în Regiunea Sud-Est, atât din perspectiva furnizării cărnii de pasăre, cât și pentru producția de ouă. Județul din regiune în care sunt cele mai multe ferme de păsări este județul Buzău, unde în anul 2019 au fost crescute 5.810.415 păsări. În regiune sunt atât ferme de păsări pentru ouă, cât și pentru carne. Printre cele mai mari avicole din regiune se numără Avicola Buzău, Ferma Vrânceană, Avicola Lumina, Avicola Matca, etc.

Figura nr. 333 Efectivele de păsări la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: număr)

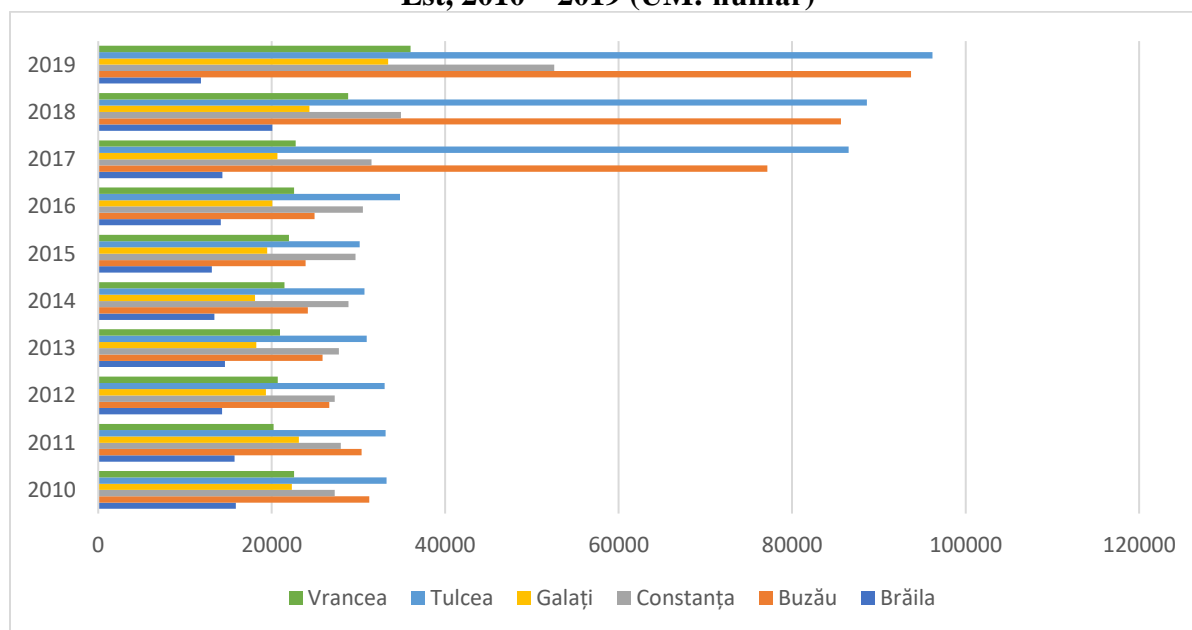

Sursa: INS, Tempo Online

O altă activitate cu tradiție în Regiunea Sud-Est este apicultura (creșterea albinelor). În ultimii ani, au existat multe programe de finanțare cu fonduri nerambursabile destinate apicultorilor, în scopul stimulării acestei activități, foarte importantă atât pentru consumul de miere, cât și pentru menținerea echilibrului mediului ambiental. Așa cum observăm și în figura de mai jos, după anul 2016 această activitate s-a dezvoltat în toate județele regiunii, dar mai ales în județele Tulcea și Buzău.

Figura nr. 334 Efectivele de familii de albine la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: număr)

Sursa: INS, Tempo Online

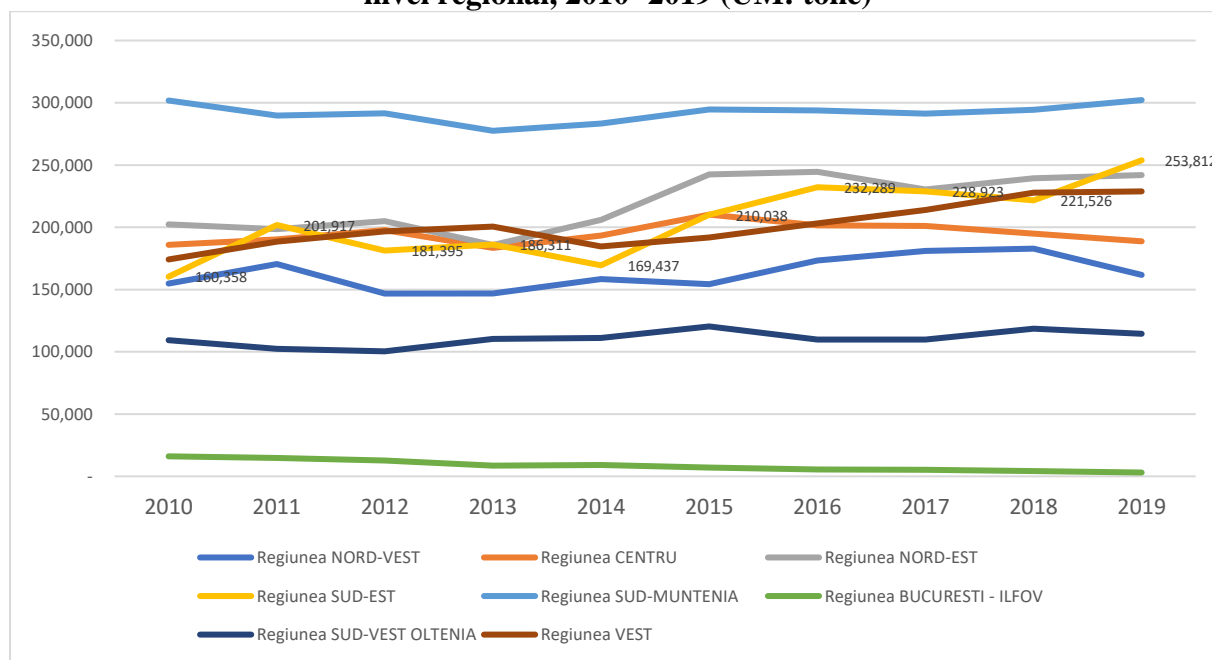
Concluzionând, observăm că există potențial de dezvoltare a sectorului zootehnic în Regiunea Sud-Est, condițiile pedoclimatice favorizând această ramură a agriculturii. Potrivit Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), sectorul zootehnic din România a fost finanțat cu peste 606 milioane de euro din fondurile europene alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020 (PNDR 2020) pentru dezvoltarea fermelor de producție. Aceste finanțări sunt esențiale pentru dezvoltarea zootehniei la nivel regional, dar sunt importante și subvențiile și campaniile de susținere a producătorilor locali și facilitarea vânzării produselor acestora pe piața locală și internațională.

2.9.5 Producția animală

La nivel național, greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum era în anul 2019 de 1.494.886 tone, în creștere ușoară continuă în ultimii 10 ani. Cele mai multe erau păsări (672.312 tone), urmate de porci (512.492 tone) și bovine (179.289 tone).

Regiunile care produc în prezent cea mai mare cantitate de carne de consum sunt Regiunea Sud-Vest Oltenia, Regiunea Sud-Est și Regiunea Nord – Est. Putem observa în figura de mai jos faptul că în perioada 2010 – 2019, în Regiunea Sud-Est, greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării a crescut continuu, regiunea ajungând să ocupe locul 2 la nivel național, în condițiile în care în 2010 se afla doar pe locul 5.

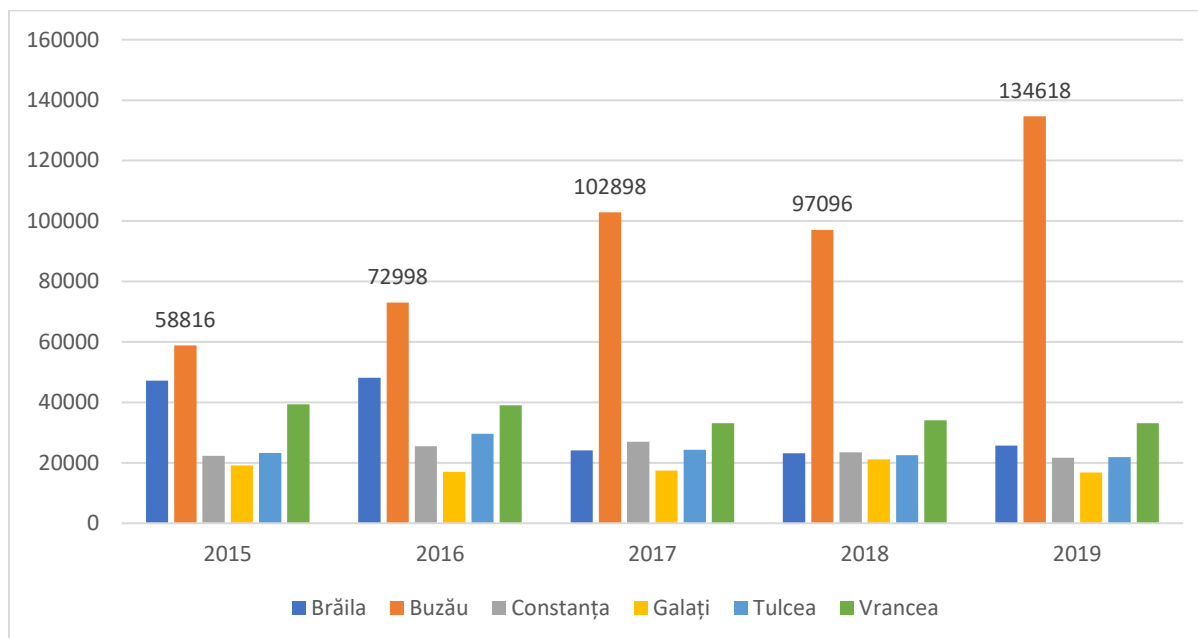
Figura nr. 335 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum la nivel regional, 2010- 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Pe județe, în Buzău se cresc cele mai multe animale destinate sacrificării, producția aflându-se pe un trend ascendent în ultimii 5 ani, crescând între 2015 și 2019 de 2,28 ori, fapt justificat și de numărul în creștere al fermelor de animale. Cu excepția județului Brăila, unde greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării a scăzut, în toate județele din regiune cantitățile se mențin constante.

Figura nr. 336 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum, la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2015 – 2019 (UM: tone)

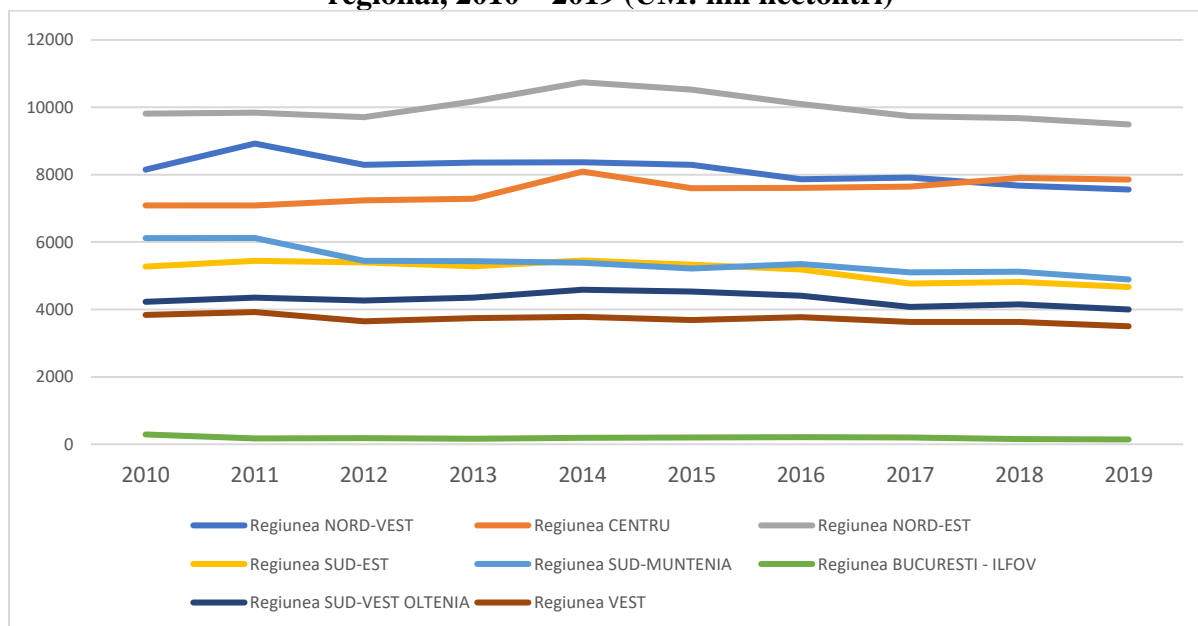

Sursa: INS, Tempo Online

În ceea ce privește producția de lapte de vacă (exclusiv consumul vițelilor), dintr-un total de 42.113 mii hectolitri înregistrați la nivel național, doar 4.666 mii hectolitri au fost obținuți în Regiunea Sud-Est, plasând-o pe locul 5 la nivel național. Regiunile care înregistrează cele mai bune producții de lapte sunt Nord – Est, Centru și Nord-Vest. În regiune se cresc și foarte multe oi și capre, fapt pentru care regiunea se află pe locul 1 la nivel național în ceea ce privește producția de lapte de oaie și capră, cu 1.150 mii hectolitri în anul 2019.

Județele Buzău, Brăila și Constanța sunt cele mai mari producătoare de lapte de vacă din regiune, fapt explicabil prin efectivele numeroase de bovine care se cresc în aceste județe.

Figura nr. 337 Producția de lapte de vacă (exclusiv consumul vițelilor) la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: mii hectolitri)

Sursa: INS, Tempo Online

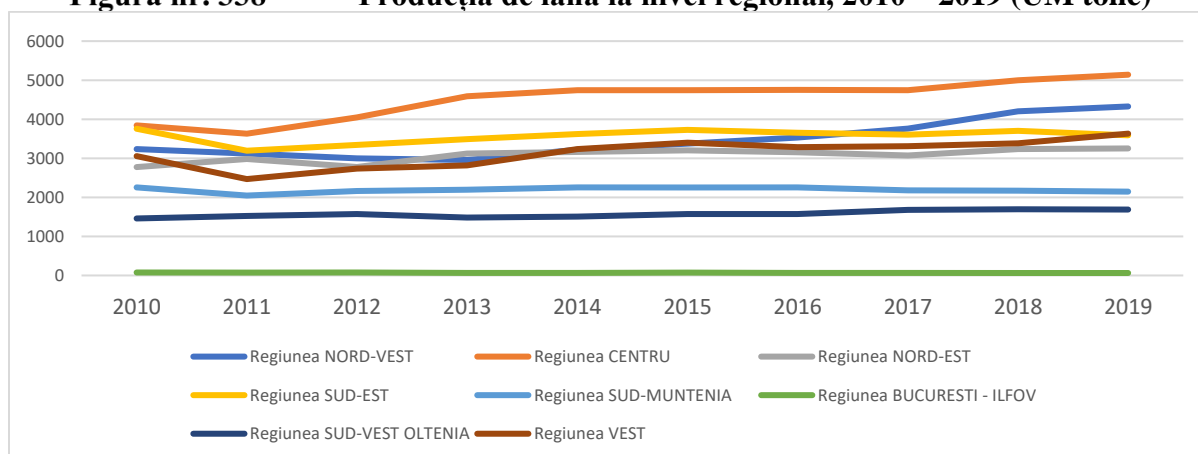
Tabel nr. 97 Producția de lapte de vacă (exclusiv consumul vițelilor) la nivel județean, 2010 – 2019 (UM: mii hectolitri)

Județe Regiunea Sud-Est	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brăila	898	912	944	886	875	856	807	777	866	863
Buzău	1.100	1.256	1.244	1.173	1.168	1.192	1.111	1.060	1.133	1.119
Constanța	936	925	988	921	1.008	939	940	874	873	839
Galați	790	803	709	716	780	784	826	687	593	598
Tulcea	547	537	532	565	600	557	556	549	468	432
Vrancea	1.004	1.010	977	1.025	1.024	1.004	950	823	882	815

Sursa: INS, Tempo Online

Regiunea Sud-Est se poziționează pe al 4-lea loc la nivel național în ceea ce privește producția de lână, după regiunile Centru, Sud-Muntenia și Vest. Deși în ușoară scădere în ultimii ani, cantitatea de lână produsă în 2019 a fost de 3.585 tone. Județul cu cea mai mare producție de lână este județul Tulcea, urmat de Constanța, Galați, Brăila, Buzău și Vrancea. Din păcate, în România, industria lânii este foarte slab dezvoltată, majoritatea cantităților de lână mergând la export. Prețul obținut de producători pornește de la 1 leu/kg și poate ajunge la 5-6 lei/kg, în funcție de calitatea lânii.

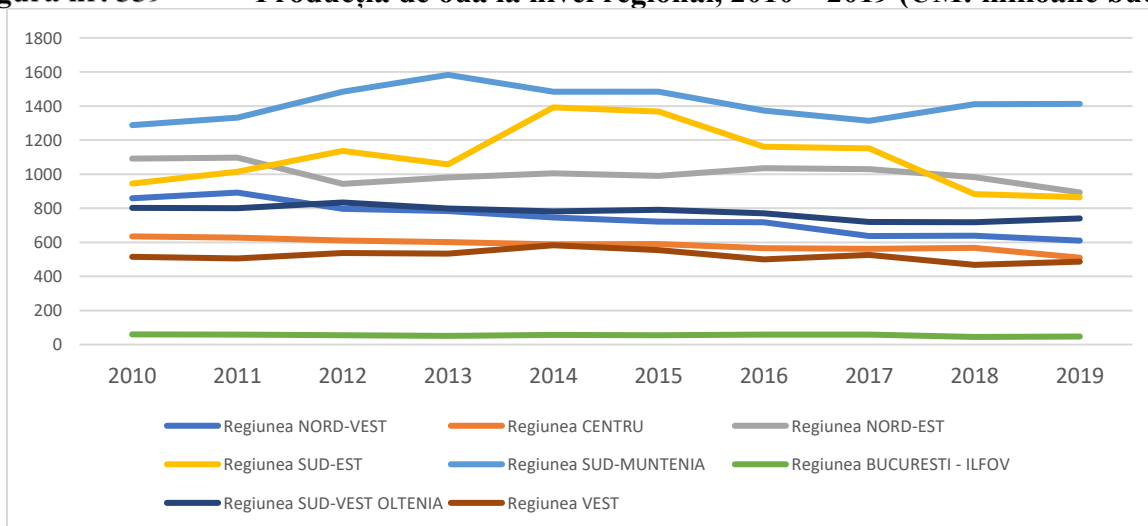
Figura nr. 338 Producția de lână la nivel regional, 2010 – 2019 (UM tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Regiunea Sud-Est se află pe locul 3 la nivel național în ceea ce privește producția de ouă, după regiunile Sud-Muntenia și Nord-Est. Deși producția în regiune a crescut între anii 2010 – 2014, în ultimii ani se observă o scădere a producției de ouă. O posibilă explicație a scăderii producției de ouă după anul 2014 poate fi legată și de contaminarea cărnii de pui cu salmonela, eveniment apărut în anul 2013, care a condus la prejudicii în întreg sectorul avicol din România și o reducere estimată a vânzărilor cu 20%. De asemenea, scandalul ouălor contaminate cu fipronil în care și țara noastră a fost implicată alături de alte 40 de țări din UE în anul 2017, poate fi o cauză indirectă a scăderii producției de ouă pe fondul neîncrederii populației în consumul de ouă.

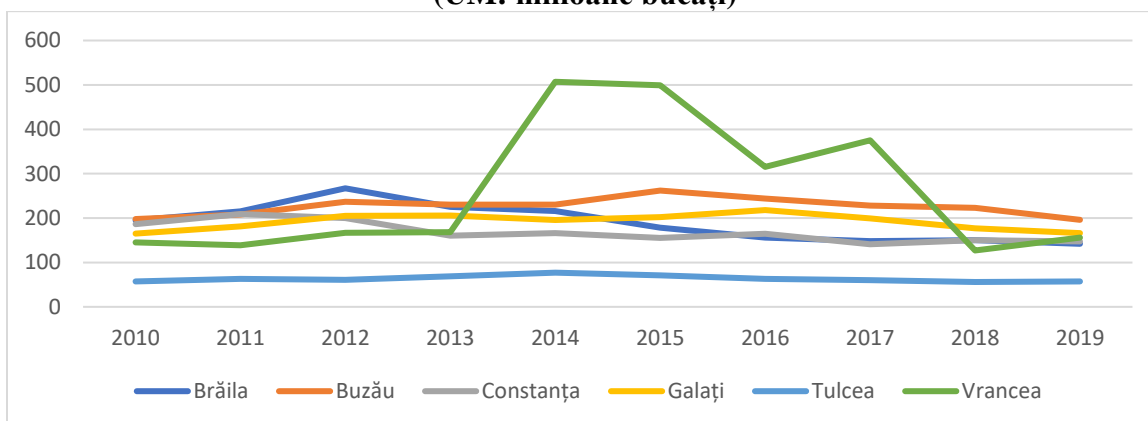
Figura nr. 339 Producția de ouă la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: milioane bucăți)

Sursa: INS, Tempo Online

La nivel județean, în prezent pe primul loc în producția de ouă se află județul Buzău. Un caz special este județul Vrancea, unde între 2013 și 2017 producția a crescut foarte mult, pentru a scădea puternic în 2018 și 2019.

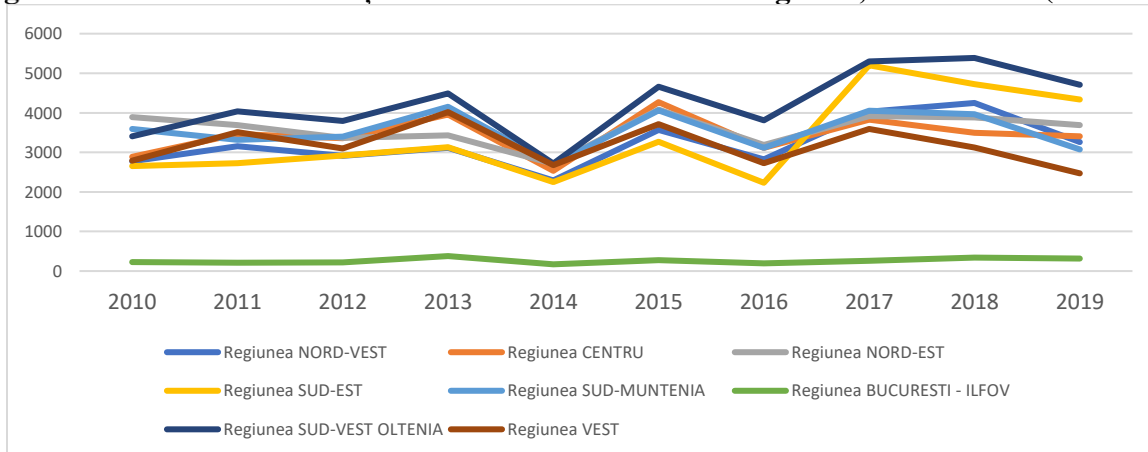
Figura nr. 340 Producția de ouă la nivel județean, Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: milioane bucăți)

Sursa: INS, Tempo Online

Producția de miere extrasă la nivelul regiunilor din România a variat destul de mult în perioada 2010 -2019. Observăm niște vârfuri de producție în anii 2013, 2015 și 2017, în toate regiunile țării, fapt influențat cel mai probabil de condițiile climatice și de apariția unor boli care decimează familiile de albine. Regiunea Sud-Est se află pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește producția de miere, aceasta crescând foarte mult între 2016 și 2017.

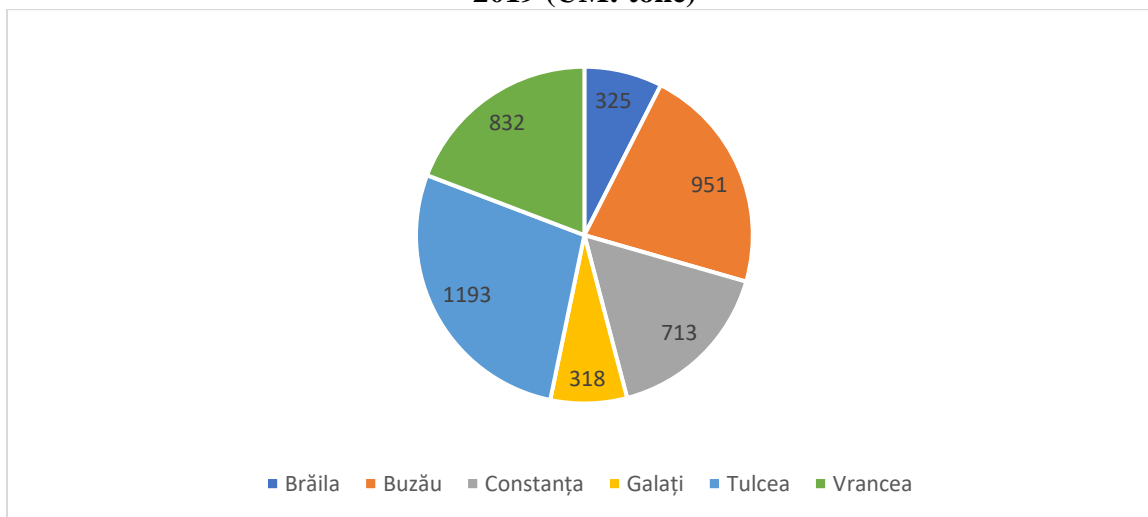
Figura nr. 341 Producția de miere extrasă la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Județele Tulcea, Buzău și Vrancea produc cele mai mari cantități de miere de albine. Mai mult de jumătate din producția de miere românească este exportată în țări precum Olanda, Germania, Austria și Italia.

Figura nr. 342   **Producția de miere extrasă la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2019 (UM: tone)**

Sursa: INS, Tempo Online

Concluzii

Regiunea Sud-Est beneficiază de condiții pedoclimatice optime pentru dezvoltarea agriculturii, în regiune existând mari suprafețe destinate fondului funciar și numeroase organizații care investesc în domeniul agricol. În ultimii 10 ani supuși analizei, producția agricolă s-a îmbunătățit constant, în ciuda schimbărilor climatice din ce în ce mai evidente, județele din regiune fiind în topul producției de cereale boabe, leguminoase, plante uleioase și legume. Județele Constanța, Brăila și Buzău sunt cei mai mari producători de cereale boabe, leguminoase pentru boabe și plante uleioase, având și cele mai mari suprafețe agricole propice cultivării de cereale. Județul Galați se remarcă prin cultivarea de legume, având tradiție în această activitate, iar județele Constanța, Vrancea și Buzău se remarcă și prin numeroase suprafețe de viță de vie și pomi fructiferi. Podgoriile Panciu, Cotești, Odobești, Dealu Mare, Murfatlar și Sarica Niculițel produc vinuri competitive atât la nivel național, cât și internațional.

În ceea ce privește utilizarea îngrășămintelor în agricultură, deși există o tendință generală de creștere a utilizării îngrășămintelor chimice, în Regiunea Sud-Est, ca de altfel în toate regiunile țării, se utilizează cu preponderență îngrășămintele naturale. De asemenea, pentru combaterea

dăunătorilor sunt utilizate pesticide, 13% din cantitatea utilizată la nivel național fiind folosită în Regiunea Sud-Est. Regiunea trebuie să susțină practicile de fertilizare și utilizare pesticide raționale, să încurajeze activitățile care susțin sustenabilitatea agriculturii și a dezvoltării rurale.

Deși Regiunea Sud-Est dispune de numeroase suprafețe agricole, activitatea de creștere a animalelor nu situează regiunea în topul regiunilor la nivel național, cu excepția numărului de caprine, acestea acoperind 26,7% din totalul național. Țara noastră nu are o politică coerentă care să încurajeze creșterea intensivă a animalelor, în același timp importându-se mari cantități de carne pentru a acoperi necesarul de consum național. Se poate remarca însă faptul că în județul Buzău între anii 2015 și 2019, greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării a crescut considerabil în fiecare an supus analizei. De asemenea, regiunea se află pe locul 1 la nivel național în ceea ce privește producția de lapte de oaie și capră, cu 1.150 mii hectolitri în anul 2019. Regiunea trebuie să valorifice economic această situație și să încurajeze creșterea de ovine și caprine, consumul de produse din lapte de oaie și capră fiind pe un trend ascendent atât la nivel național, cât și internațional. Regiunea Sud-Est se remarcă și prin numărul mare de ferme avicole, care valorifică ouăle sau carnea de pui. Creșterea găinilor este considerată una dintre cele mai profitabile afaceri pe termen lung. Cererea pe piață pentru produsele naturale este în creștere, motiv pentru care tot mai mulți antreprenori decid să-și înființeze o fermă care să acopere nevoile populației. De asemenea, Regiunea Sud-Est se află pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește producția de miere, condițiile geografice și climatice fiind propice apiculturii. Mai mult, în ultimii ani apicultorii au putut accesa fonduri nerambursabile pentru a-și dezvolta activitatea.

În concluzie, toată această analiză evidențiază potențialul deosebit pe care îl are Regiunea Sud-Est în domeniul agriculturii, creșterii animalelor și producției alimentare. Statul român trebuie să dezvolte politici agricole și alimentare coerente și să creeze oportunități de finanțare care să susțină producătorii locali.

2.9.6 Resurse forestiere

Pădurile au un rol extrem de important, atât prin intermediul funcției de mediu, cât și a celei economice. Din perspectiva funcției de mediu, pădurile protejează solul, sunt un factor de reglare al climei, conservă biodiversitatea, habitatele și peisajele naturale. Din perspectivă economică,

pădurea este în primul rând un furnizor de lemn, fiind o resursă regenerabilă, care poate fi exploataată sustenabil, în limitele creșterii naturale.

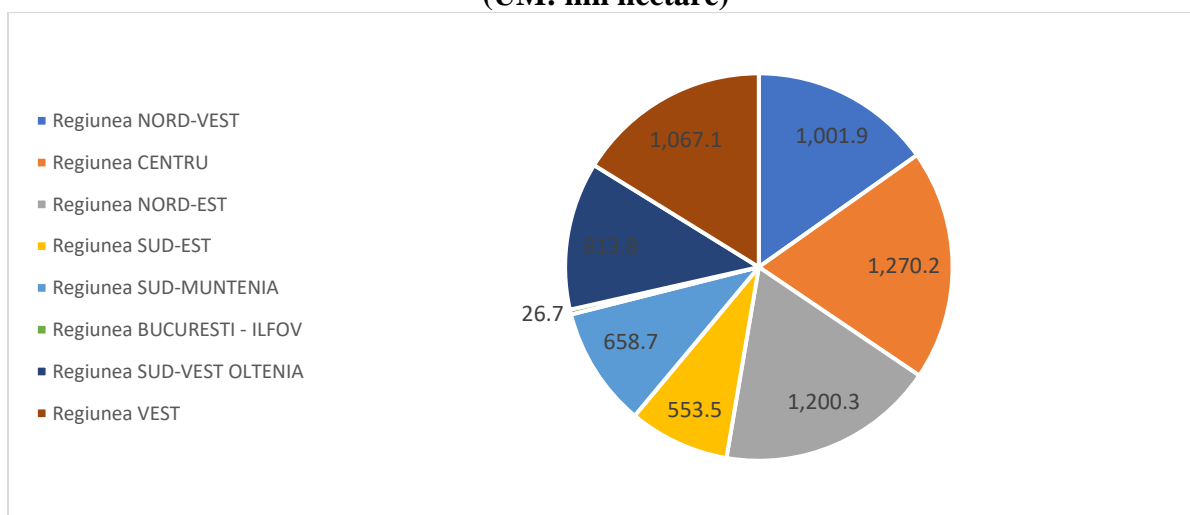
Inventarul forestier național (IFN) este principalul instrument de evaluare a resurselor forestiere dintr-o țară, urmărind desfășurarea la nivel național a activităților de colectare, gestionare și analiză a informațiilor privind resursele forestiere, de a publica rezultatele analizelor respective și de a întocmi studii/scenarii privind dezvoltarea sectorului forestier care să fie utilizate, cu precădere, în procesele de elaborare a politicii forestiere și de cooperare inter-sectorială.

Potrivit Rezultatelor IFN – Ciclul II (2013 – 2018), în România suprafața pădurilor este de 6,9 mil. ha și alte 56.652 ha de terenuri destinate împăduririi. Dintre acestea, aproximativ jumătate se află în proprietate privată sau public-privată. Sunt aproximativ 830.000 de proprietari de pădure, iar valoarea în PIB a sectorului forestier este de 2%.

În țara noastră, sectorul forestier este subfinanțat, cu toate că împădurirea este o prioritate națională, stipulată atât în Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, cât și în Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 -2020.

Potrivit INS, suprafața totală a fondului forestier în România era în anul 2019 de 6.592,2 mii hectare, cele mai multe fiind păduri de foioase (4512,3 mii ha) și rășinoase (1915 mii ha). Din aceasta, cele mai mari suprafețe se află în regiunile Centru, Nord – Est și Vest, aceste suprafețe nemodificându-se semnificativ în ultimii 10 ani.

Figura nr. 343   **Suprafața fondului forestier la nivel de regiuni de dezvoltare, 2019**
(UM: mii hectare)

Sursa: INS, Tempo Online

În Regiunea Sud-Est, în anul 2019, erau 553,5 mii hectare de fond forestier, reprezentând aproximativ 15% din suprafața totală a regiunii. Majoritatea pădurilor din regiune sunt păduri de foioase (75%), restul fiind păduri de rășinoase (108,7 mii hectare). La nivel județean, 33% din suprafața de păduri se află în județul Vrancea, 29% în județul Buzău și 19% în județul Tulcea. Județele Brăila, Constanța și Galați au suprafețe mici de pădure, fapt justificat de condițiile geografice, dar și de faptul că în aceste județe există suprafețe mari destinate culturilor agricole. În perioada 2010 – 2019, suprafața fondului forestier din regiune nu s-a modificat semnificativ, observându-se totuși o ușoară tendință de creștere, de la 552,2 mii ha în 2010, la 553,5 mii ha în 2019.

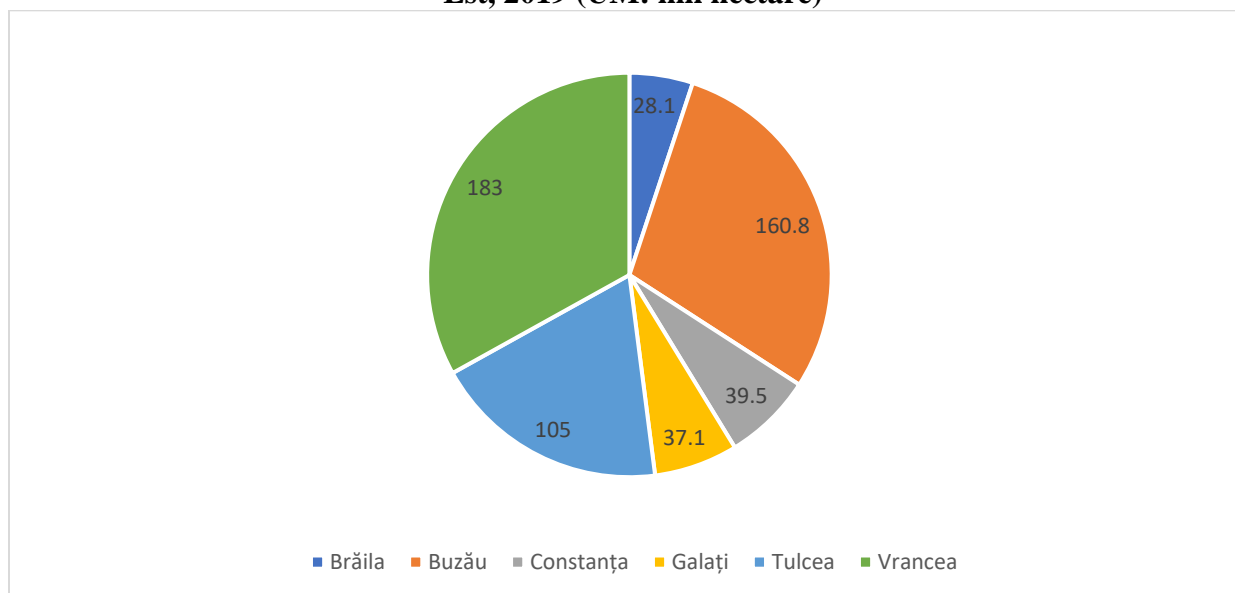
Tabel nr. 98 Suprafața fondului forestier pe specii de păduri, Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: mii ha)

Categoriile de specii de păduri	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	UM: Mii hectare									
Rășinoase	108,8	114,3	111	108,9	106,9	108,7	109,1	109,2	108,6	108,7
Foioase	411,8	403,7	409,8	409,3	411,5	412,7	414	414,9	415,4	417,4

Sursa: INS, Tempo Online

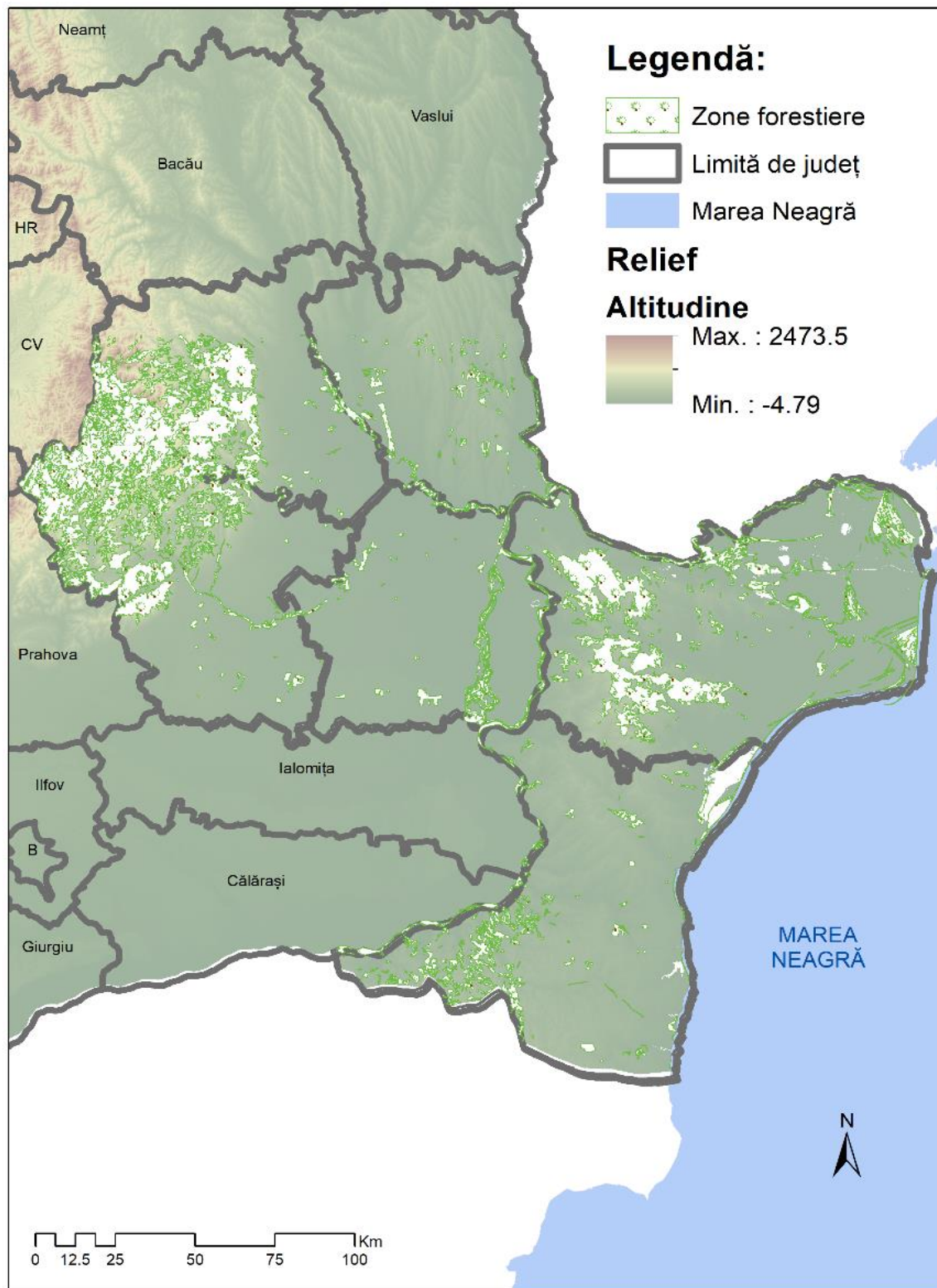
La nivel județean, în ultimii 10 ani, putem observa o ușoară creștere a suprafețelor împădurite în județele Buzău, Tulcea și Vrancea.

Figura nr. 344 Suprafața fondului forestier la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2019 (UM: mii hectare)

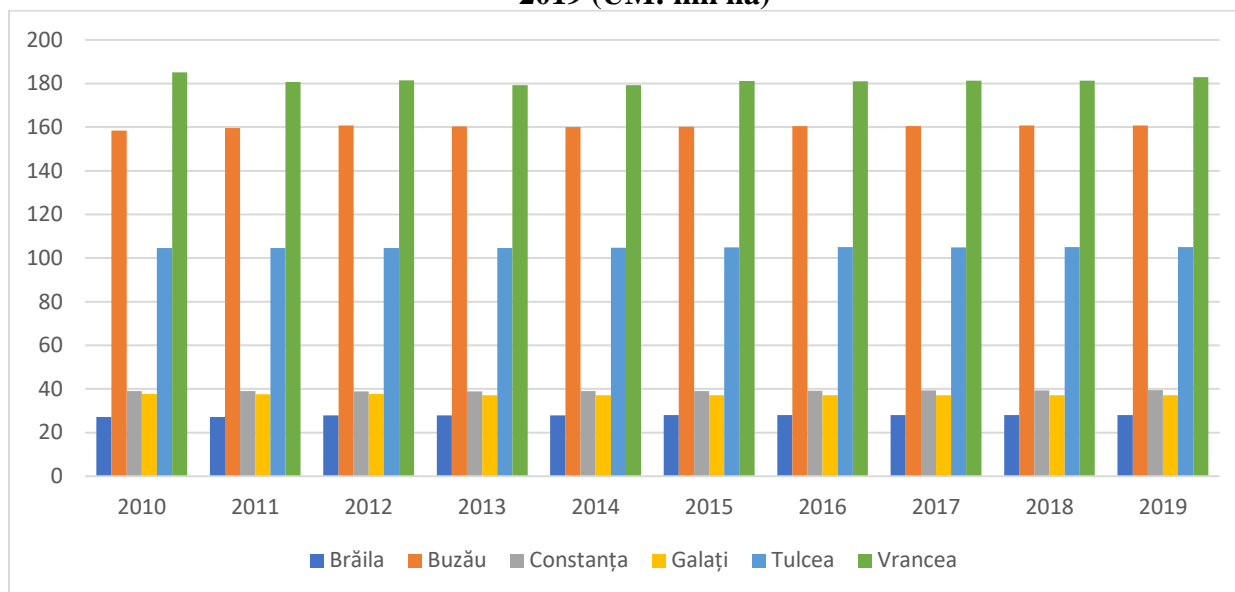
Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 345 Distribuția fondului forestiar la nivel regional (2019)

Sursa: INS, Tempo Online

Figura nr. 346 Evoluția fondului forestier la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: mii ha)

Sursa: INS, Tempo Online

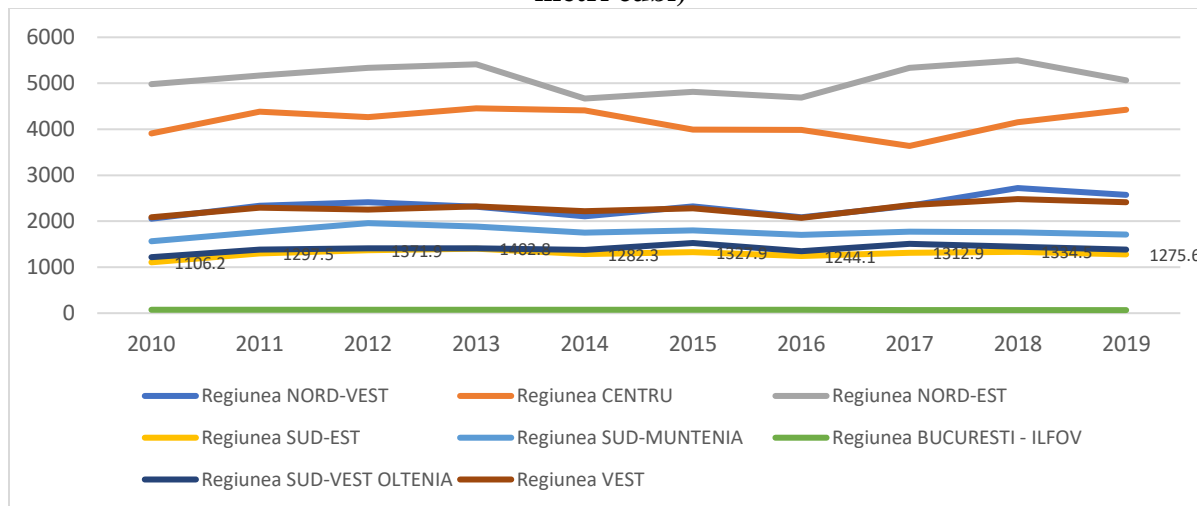
Potrivit ultimului Raport privind starea pădurilor României din 2015, în acel an, în urma modificării și completării Legii nr. 46/2008-Codul silvic, zonele deficitate în păduri sunt acele județe în care suprafața fondului forestier reprezintă mai puțin de 30% din suprafața totală a acestuia. În Regiunea Sud-Est, cinci dintre județe prezentau în 2015 un deficit de fond forestier: Brăila (6%), Constanța (6%), Galați (8%), Tulcea (12%), Buzău (26%). În anii următori se preconiza o majorare a suprafeței ocupate cu vegetație forestieră, cu prioritate în județele cu deficit, prin împăduriri în terenuri degradate, inapte pentru agricultură și prin împăduriri în vederea realizării Sistemului național de perdele forestiere de protecție.

Pentru a crește suprafața fondului forestier, se execută regenerări artificiale de pădure. Din cele 8.443 hectare de teren pe care s-au plantat artificial păduri, 11.3% au avut loc în Regiunea Sud-Est, regenerându-se 959 hectare de pădure.

Pe lângă funcția de mediu, pădurile au și o funcție economică, ce nu poate fi desconsiderată. Lemnul are numeroase întrebuințări, fiind o resursă esențială. În anul 2019, în România a fost recoltat un volum de lemn de 18.903,7 mii metri cubi, majoritar lemn de rășinoase și fag. Regiunile cu cele mai mari volume de lemn recoltat sunt Nord-Est și Centru, având și suprafețe mari împădurite. Regiunea Sud-Est se află pe ultimul loc în ceea ce privește volumul de lemn recoltat,

În ultimii 10 ani observându-se o ușoară tendință de creștere, de la 1.106.2 mii metri cubi în 2010, la 1.275,6 mii metri cubi în anul 2019.

Figura nr. 347 Volumul de lemn recoltat la nivel regional, 2010 – 2019 (UM: mii metri cubi)

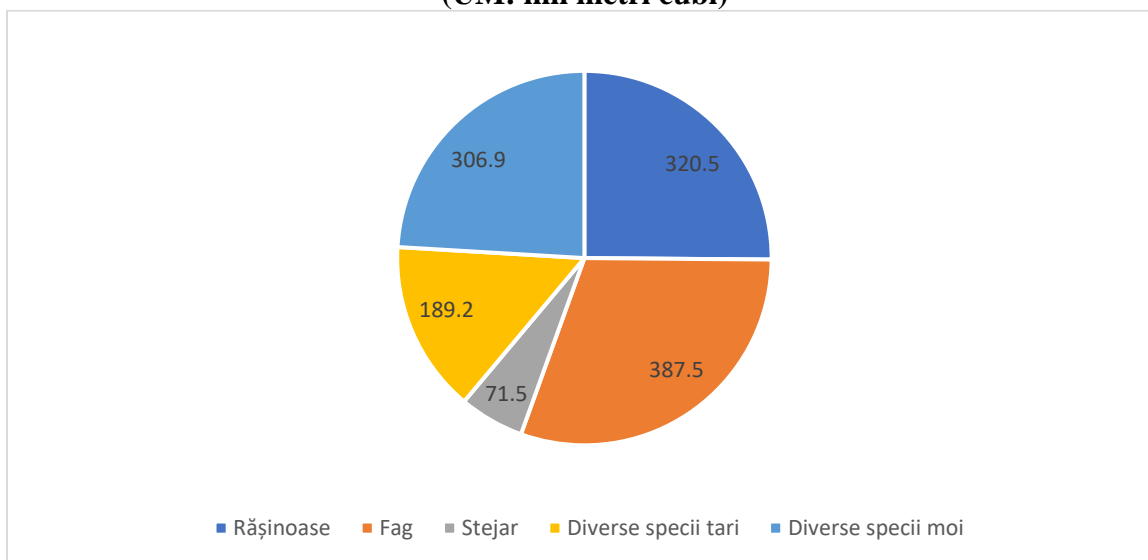

Sursa: INS, Tempo Online

În plan județean, se observă că județul în care se exploatează cea mai mare masă lemnoasă este județul Vrancea, deși volumul recoltat a suferit o ușoară scădere în ultimii ani. De altfel, suprafețele de pădure din acest județ justifică și o cantitate mai mare de lemn exploatată. Al doilea județ din regiune care oferă masă lemnoasă este județul Buzău, unde în perioada 2016 – 2019 a avut loc o creștere semnificativă a volumului de lemn recoltat. În restul județelor regiunii se recoltează sub 200 de mii metri cubi de lemn, agricultura ocupând o mare parte din suprafață.

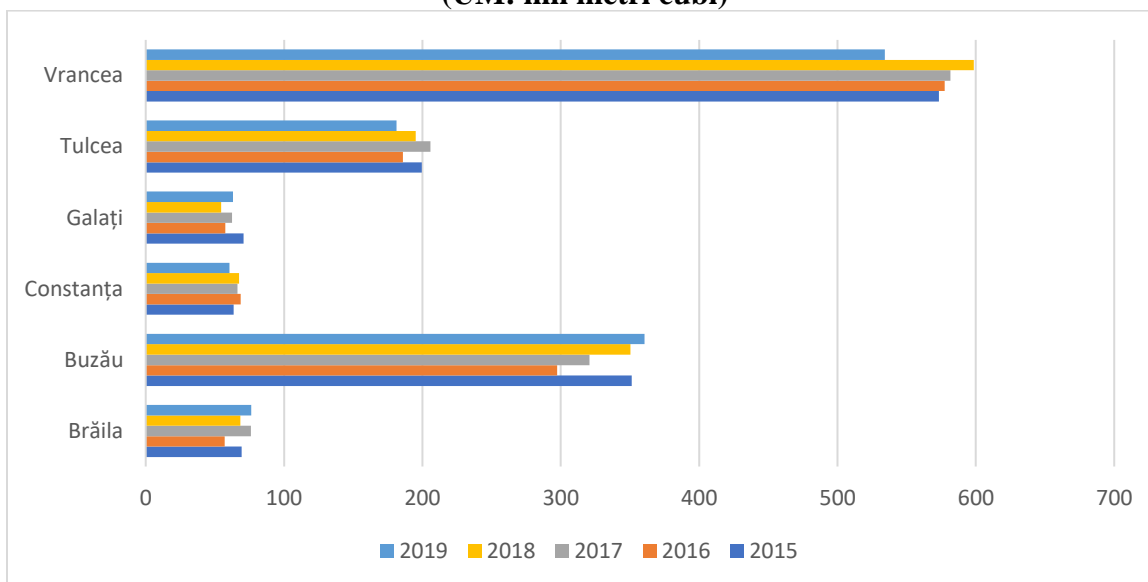
În ceea ce privește speciile de lemn recoltate la nivelul regiunii, predomină rășinoasele, fagul și diverse specii moi de lemn. La nivelul anului 2019, observăm că rășinoasele și fagul s-au exploatat în special în județele Vrancea și Buzău, stejarul cu preponderență în Vrancea, dar și în Buzău și Tulcea, diverse specii tari de lemn mai ales în județele Vrancea, Tulcea și Constanța, iar speciile moi de lemn în Tulcea, Brăila și Vrancea.

Figura nr. 348 Volumul de lemn recoltat, pe specii, la nivelul Regiunii Sud-Est, 2019 (UM: mii metri cubi)

Sursa: Tempo Online

Figura nr. 349 Evoluția volumului de lemn recoltat la nivel județean, 2015 – 2019 (UM: mii metri cubi)

Sursa: Tempo Online

Deși rolul pădurii în menținerea biodiversității și influența asupra climei și sănătății aerului sunt foarte bine cunoscute și mediatizate la nivel național, în țara noastră resursele forestiere nu sunt încă protejate în mod corespunzător, cu consecințe evidente. Pădurile încă sunt defrișate extensiv, în păduri se transportă și se depozitează ilegal deșeuri, se construiesc și se amenajează diverse

locuri de agrement fără respectarea legislației silvice sau de mediu. Necesitatea protejării pădurii printr-o utilizare echilibrată a resurselor sale trebuie să fie conștientizată de toți actorii implicați, astfel încât efectele benefice ale pădurilor să fie resimțite și de generațiile viitoare.

Concluzii

Regiunea Sud-Est nu dispune de o suprafață foarte mare de fond forestier, reprezentând doar 15% din suprafața totală a României. Majoritatea pădurilor din regiune sunt păduri de foioase (75%), restul fiind păduri de rășinoase. La nivel județean, 33% din suprafața de păduri se află în județul Vrancea, 29% în județul Buzău și 19% în județul Tulcea, restul județelor prezentând suprafețe mici de pădure. Suprafața fondului funciar în județele reprezentative (Vrancea, Buzău și Tulcea) se află într-o ușoară creștere, fapt îmbucurător având în vedere rolul esențial pe care pădurea îl are în menținerea calității aerului și a condițiilor climatice. De asemenea, volumul de lemn recoltat în regiune este unul scăzut, județul din care se extrage cea mai mare cantitate de masă lemnoasă fiind județul Vrancea, unde există și câteva companii producătoare de mobilă.

2.9.7 Piscicultura

Potrivit Strategiei Naționale a Sectorului Pescăresc 2014 – 2020, dezvoltarea durabilă a pescuitului și acvaculturii în România reprezintă o necesitate socio – economică pe termen mediu și lung, acestea fiind activități prezente în toate regiunile țării, iar în unele zone mai puțin dezvoltate și izolate precum Delta Dunării, clisura Dunării, pescuitul fiind printre principalele activități generatoare de venituri pentru populație.

Datorită caracteristicilor fizico-geografice, țara noastră dispune de toate condițiile necesare dezvoltării activităților piscicole. Astfel, România are la Marea Neagră o zonă de coastă de 250 km și o zonă economică exclusivă de 25.000 km². În plus, rețeaua hidrografică a țării este de aproximativ 843.710 ha, reprezentând peste 3,5% din suprafața totală a țării. Patrimoniul de interes pescăresc al României este considerat a avea o întindere de aproximativ 500.000 ha (400.000 ha lacuri naturale, inclusiv Delta Dunării și lacuri de acumulare, 84.500 ha crescătorii piscicole, 15.000 ha pepiniere), la care se adaugă 66.000 km ape curgătoare din zona de șes, colinară și de munte. Deși sectorul piscicol a avut o contribuție mică la economia națională (PIB și VAB),

importanța acestui sector este dată mai ales de rolul social pe care îl are pentru populațiile din zonele costiere, prin potențialul de resurse alimentare.

În țara noastră, sectorul piscicol include activitățile de acvacultură, pescuit marin și pescuit în apele interioare, precum și activitățile de procesare și marketing. Cea mai importantă activitate este acvacultura în ape dulci, fiind urmată de pescuitul în ape interioare. Activitatea de pescuit în ape interioare este mai dezvoltată decât pescuitul costier de la Marea Neagră.

Pescuitul comercial se desfășoară atât în Marea Neagră, în zona economică exclusivă⁷⁷, cât și în apele interioare, în bazinele acvatice naturale care constituie domeniul public național: Dunăre, Delta Dunării și complexul lagunar Razim-Sinoie – ultimele două fiind cuprinse în Rezervația Biosferei Delta Dunării, râul Prut și lacurile de acumulare de pe râurile Siret și Olt. Diversitatea ecosistemelor acvatice susține diversitatea resurselor pescărești.

În anul 2019, au fost acordate autorizații pentru 1.652 ambarcațiuni de pescuit în apele continentale și pentru 278 ambarcațiuni de pescuit la Marea Neagră. Cantitățile totale a capturilor de pește sunt de 3.435 t pentru pescuitul în apele interioare și 7.745 t pentru pescuitul marin.

La nivel național, în anul 2019, în domeniul pescăresc activau 4.574 de pescari profesioniști și 2.968 de piscicultori. Din totalul pescarilor, 1.720 sunt în Delta Dunării, 2.215 pe fluviul Dunărea, 168 pe lacurile de acumulare și 471 la Marea Neagră. Numărul permiselor de pescuit recreativ eliberate de ANPA până la 06.11.2019 era:

- Marea Neagră: 23.450;
- Dunăre cu brațele sale și apele necontractate: 163.150;
- Număr permise eliberate de asociațiile de pescari recreativi: 100.309;

Situația privind numărul de pescari autorizați pentru pescuitul comercial în anul 2019, se prezintă astfel⁷⁸:

- 483 pescari la Marea Neagră;
- 369 scafandri;
- 184 pescari la Dunăre.

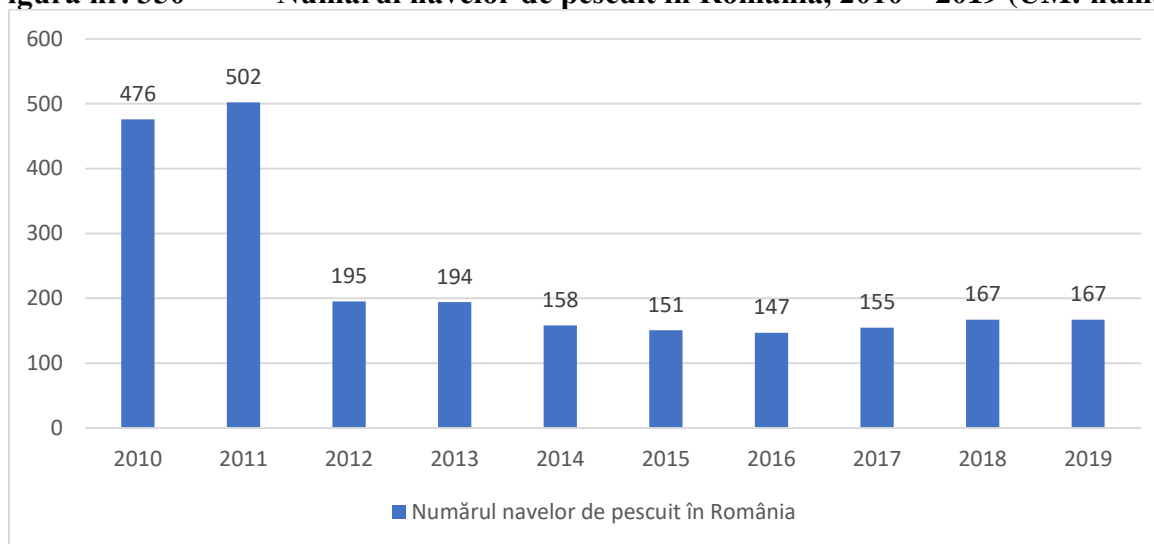
⁷⁷ Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României

⁷⁸ Informații colectate de la nivelul POPAM, webiste - ampeste.ro

În 23 zone cu activitate de pescuit și acvacultură, în perioada 2014-2020 s-au constituit parteneriate de tip FLAG, dintre care un număr de 22 implementează strategiile proprii de dezvoltare locală. Potrivit datelor Eurostat, în anul 2019 mai erau în România doar 167 de nave de pescuit, număr în scădere drastică comparativ cu 2011, când erau 502 nave.

Figura nr. 350 Numărul navelor de pescuit în România, 2010 – 2019 (UM: număr)

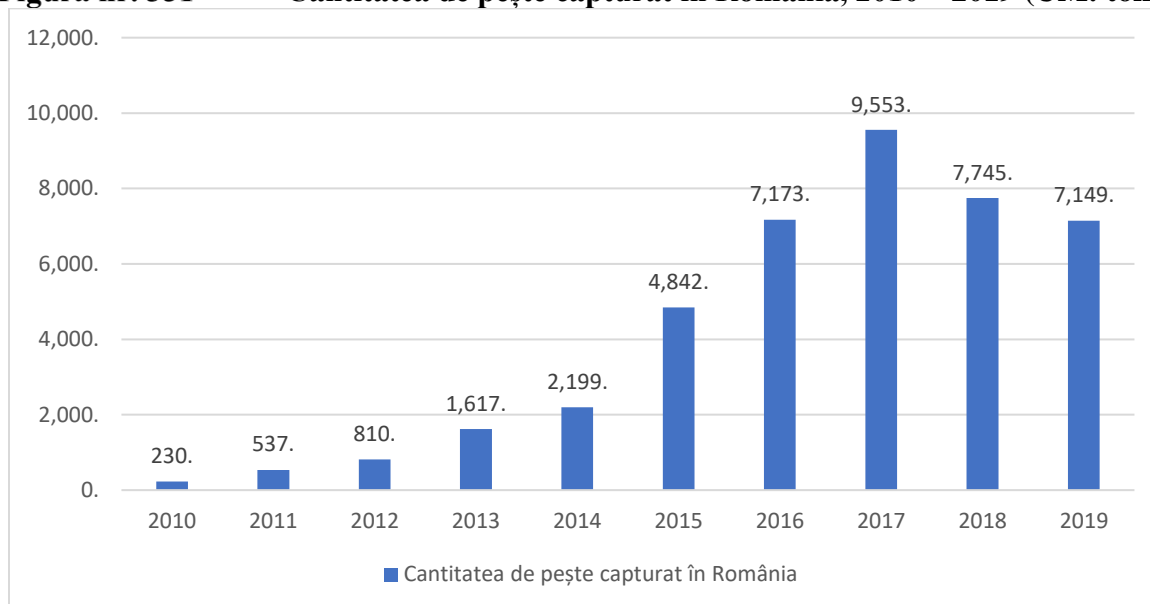
Sursa: Eurostat

Regiunea Sud-Est este regiunea din România care îndeplinește toate condițiile pentru a dezvolta piscicultura. Sectorul piscicol în Regiunea Sud-Est cuprinde pescuit marin, de-a lungul celor 245 de km de litoral românesc, pescuit în apele interioare, în special pe Dunăre, Delta Dunării și acvacultura, în 2020 fiind înregistrate 1.407 unități. În Regiunea Sud-Est sunt concentrate cele mai mari suprafețe destinate acvaculturii (65% din arealul național). La nivelul județelor, 3% revine județului Brăila, 2% județului Buzău, 14% Constanța, 2% Galați, 79% Tulcea și 0,48% județului Vrancea. Județul Tulcea deține 99,6% din totalul bălților și lacurilor naturale. Din categoria păstrăvăriilor, 44% revin județului Buzău și 56% județului Vrancea.

În ceea ce privește pescuitul marin, zona de pescuit este cuprinsă între Sulina și Vama Veche. Zona marină a Rezervației Biosferei Delta Dunării constituie o zonă tradițională pentru depunerea icrelor și hrănire pentru speciile transfrontaliere și totodată o rută de trecere pentru speciile anadrome (sturioni, scrumbie de Dunăre). În partea de sud a litoralului este situată Rezervația marină Vama Veche – 2 Mai în suprafață totală de 5.000 ha. Rezervația marină Vama Veche – 2 Mai este o zonă cu o mare diversitate a biotopurilor și biocenozelor și este situată pe ruta de migrație a principalelor specii pelagice și bentonice, dar și a mamiferelor marine. În anul 2018, au

fost eliberate în total 259 de autorizații de pescuit comercial: 48 pentru calcan, 71 pentru rapană și 140 pentru alte specii. Flota de pescuit a României este, în mod firesc, concentrată în întregime în Regiunea Sud-Est și a scăzut considerabil în ultimii ani, ajungând în anul 2019 la 162 de nave, din care 138 active și 24 inactive, cu o capacitate totală de 6235 kW. Dintre acestea, 60,49% sunt bărci mici, 12,96% sunt bărci de 12-18 m, 8,64% sunt bărci de 0-6 m, 2,47% sunt bărci de 24 – 40 m și doar 0,62% bărci de 18 – 24 m. Vasele nu oferă siguranță în exploatare și nu corespund actualelor cerințe, au echipamente învechite și nu au instalații de gheață și de depozitare. În România nu există porturi pescărești specializate, astfel că navele de pescuit folosesc porturile comerciale – Constanța, Mangalia, Sulina – ca porturi de debarcare, care totuși nu oferă facilități specifice pentru pescuit. În anul 2019 captura totală de pește a fost de 7.149 tone, pescuindu-se 25 de specii diferite. În perioada 2010 – 2019, a existat un trend pozitiv în captura de pește, de la 230 tone în anul 2010, la un maxim de 9.553 tone în anul 2017 și o scădere ușoară în următorii ani, până la 1.749 de tone în 2019.

Figura nr. 351   **Cantitatea de pește capturat în România, 2010 – 2019 (UM: tone)**

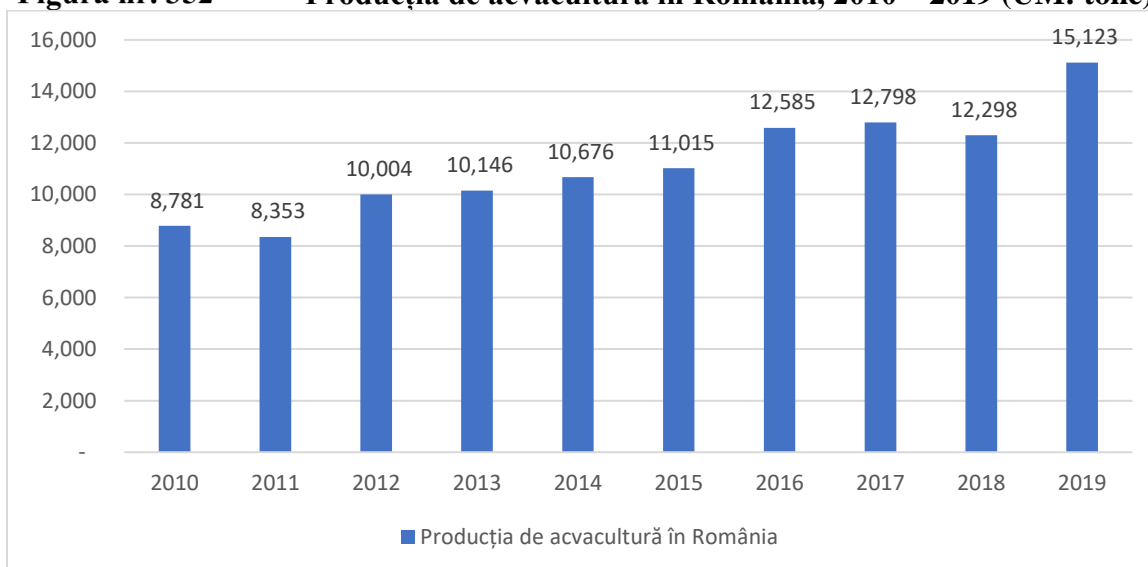
Sursa: Eurostat

Pescuitul în apele interioare, care se practică pe Dunăre, precum și în zona Deltei Dunării folosește mici bărci de lemn și nu are mijloace mecanizate. În apele interioare, pescuitul este reglementat pe bază de licențe, și este practicat îndeosebi ca activitate principală de către pescarii profesioniști. În unele cazuri, este un mijloc de subzistență pentru persoanele care nu au un venit suficient din

alte activități. În Delta Dunării există 36 de locuri de debarcare, din care doar 16 corespund standardelor sanitar-veterinare, iar restul trebuie modernizate și echipate.

În ceea ce privește acvacultura, potrivit Registrului Unităților de Acvacultură actualizat la 31.08.2020, erau 1.407 unități înregistrate. În Regiunea Sud Est existau 250 de pepiniere și crescătorii. Dintre acestea, cele mai multe se aflau în județele Tulcea (99 de unități) și Constanța (52 de unități), urmate de județul Buzău (32 de unități), Brăila (27 de unități), Galați (21 de unități) și Vrancea (19 unități). Se poate observa o creștere considerabilă a producției de pește de acvacultură în ultimii 10 ani, de la 8.781 tone în 2010, la 15.123 tone în anul 2019, în special păstrăv, crap, novac și caras.

Figura nr. 352 Producția de acvacultură în România, 2010 – 2019 (UM: tone)

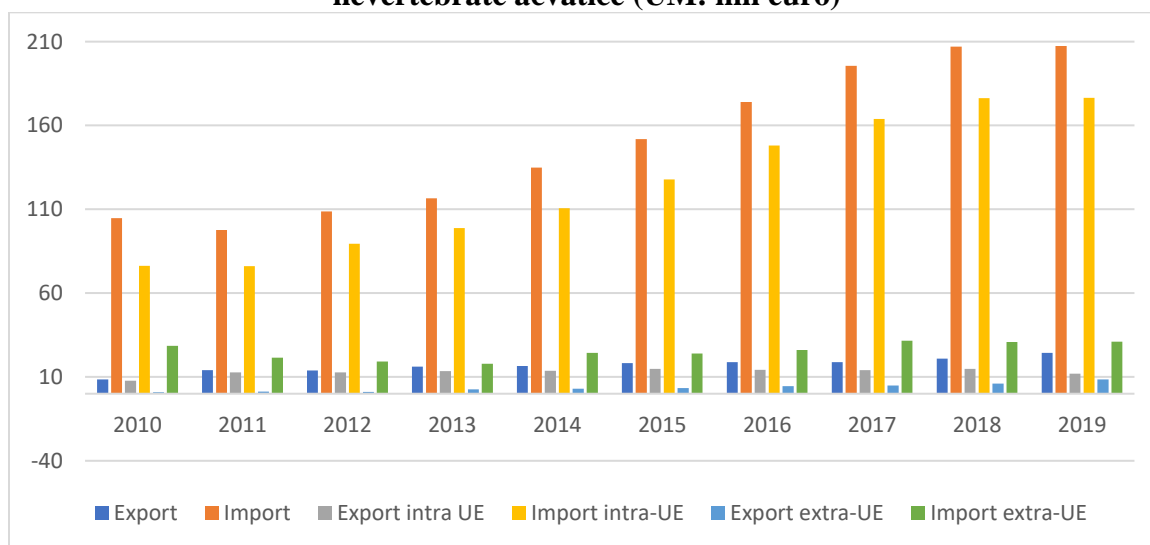
Sursa: Eurostat, ANPA.

Pentru a putea susține dezvoltarea sectorului piscicol în regiune, ar fi nevoie de un număr mai mare de unități de prelucrare a peștelui. Potrivit datelor din RNCD 2018, în România erau 31 de unități de procesare a peștelui și produselor din pește, din care: 18 unități aveau ca activitate principală procesarea peștelui și a produselor din pește, iar 13 aveau activitate secundară procesarea peștelui și a produselor din pește. Prin Programul Operațional pentru Pescuit 2007- 2013, s-au finanțat 5 unități de procesare noi, care cresc cu 6.808 tone capacitatea de prelucrare a peștelui (UEFISCDI, 2018). De asemenea, prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, a fost finanțat un număr de 177 de proiecte în Regiunea Sud-Est, cele mai multe în județul Tulcea (92 de proiecte), urmat de județul Constanța (31 de proiecte), județul Brăila (30 de proiecte),

județul Galați (19 proiecte), județul Vrancea (3 proiecte) și județul Buzău cu doar 2 proiecte finanțate. De asemenea, este necesară o infrastructură modernă. În prezent, infrastructura specifică domeniului piscicol este slab dezvoltată, pentru dezvoltarea domeniului fiind absolut necesare porturi, puncte de debarcare, puncte de primă vânzare. Cu toate că în privința îmbunătățirii infrastructurii specifice, prin POPAM a fost sprijinită înființarea a 9 adăposturi pescărești, ambarcațiunile utilizate la pescuitul costier la scară redusă acostează în locații unde nu sunt asigurate facilități de debarcare: Mangalia, Olimp, Costinești, Mamaia, Capul Midia, Sfântu Gheorghe și punctul de descărcare de la Sulina.

În ceea ce privește comerțul exterior al României cu pești și crustacee, moluște și alte nevertebrate acvatice, observăm în figura de mai jos că țara noastră importă cantități din ce în ce mai mari de pește, în special din Uniunea Europeană. Exportul de pește, deși pe un trend ascendent în ultimii 10 ani analizați, este foarte redus în continuare. Studiile arată că doar 12% din consumul național de produse din pește este acoperit din producția internă, ceea ce denotă o piață internă cu potențial mare de absorbție (UEFISCDI, 2018).

Figura nr. 353 Comerțul exterior al României cu pești, crustacee, moluște și alte nevertebrate acvatice (UM: mii euro)

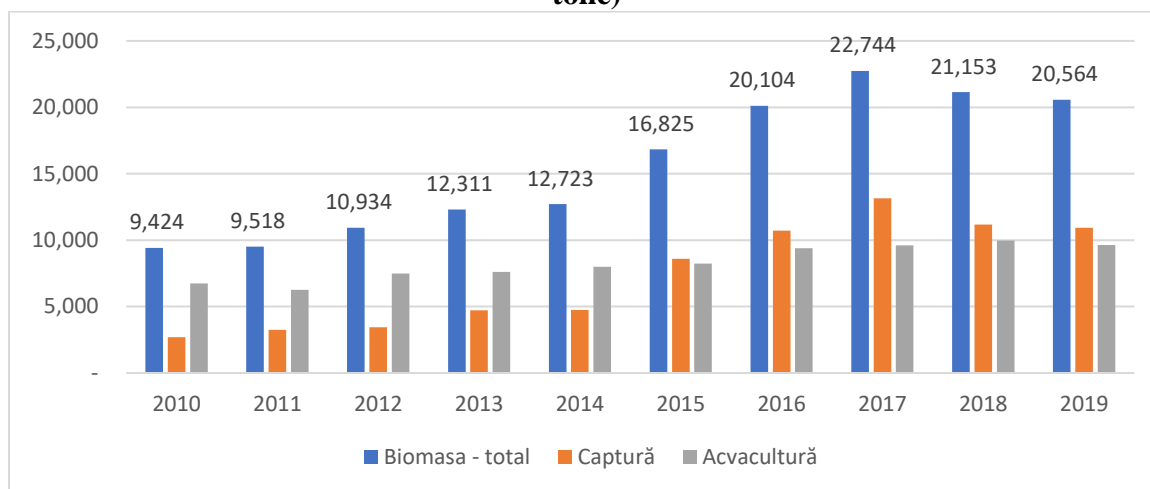

Sursa: INS, Tempo Online

Nivelul biomasei din pește provenit din pescuit și acvacultură măsoară cantitatea totală de pește produsă în România, pentru a fi utilizată în economie. Nivelul biomasei din pește pescuit cuprinde cantitatea totală de pește din mediul natural pentru a fi utilizat în economie. Nivelul biomasei din pește provenit din acvacultură cuprinde cantitatea totală de pește din crescătorii pentru a fi utilizat

în economie. Potrivit statisticilor, nivelul biomasei din pește în România s-a aflat pe un trend ascendent în perioada 2010 – 2017, cu o ușoară reducere în ultimii 2 ani ai analizei. Putem observa că în ultimii 5 ani, biomasa din pește provenit din captură a depășit acvacultura. Dacă în 2010, peștele de captură reprezenta doar 2.688 tone, în anul 2019, biomasa din pește pescuit era de 10.928 tone.

Figura nr. 354 Nivelul biomasei din pește provenit din pescuit și acvacultură (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

În Regiunea Sud-Est există și potențial de a dezvolta turismul pescăresc cu ajutorul unei infrastructuri turistice specifice zonelor de pescuit, prin promovarea ariilor turistice naturale, a obiectivelor culturale și a posibilităților de petrecere a timpului liber din zonă. Domeniul piscicol și turismul au nevoie de o strategie coerentă și comună, în care pescuitul sustenabil să fie o prioritate pe termen lung.

În concluzie, caracteristicile fizico-geografice ale Regiunii Sud-Est sunt favorabile dezvoltării activităților piscicole: pescuit marin, pescuit în apele interioare, acvacultură, procesare și vânzare pește. Deși există numeroase organizații care desfășoară activități în domeniul piscicol, lipsa unei infrastructuri moderne, la standarde internaționale, afectează acest sector de activitate, flota de pescuit scăzând considerabil. În România nu există porturi pescărești specializate, astfel că navele de pescuit folosesc porturile comerciale – Constanța, Mangalia, Sulina – ca porturi de debarcare, care totuși nu oferă facilități specifice pentru pescuit. Cantitatea de pește capturat în România se află pe un trend ascendent, dar rămâne redusă în comparație cu necesarul de consum, țara noastră importând mari cantități de pește. De asemenea, în ultimii 10 ani, în Regiunea Sud-Est se poate

observa o creștere considerabilă a producției de pește de acvacultură, de la 8.781 tone în 2010, la 15.123 tone în anul 2019, în special păstrăv, crap, novac și caras. Unitățile de acvacultură au fost susținute prin acordarea de fonduri nerambursabile, în special prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020.

2.9.8 Infrastructură specifică: sisteme de irigații, depozite de cereale, puncte de colectare

Agricultura și dezvoltarea rurală din România se pot dezvolta sustenabil dacă sunt susținute și de o infrastructură specifică corespunzătoare.

Sistemele de irigații din țara noastră au fost construite înainte de 1990, în special în partea de sud-est a țării, cea mai afectată de secetă și schimbările climatice. Deși potrivit Strategiei naționale de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România, suprafața amenajată pentru irigații ocupă circa 22% din suprafața agricolă a țării și 34% din suprafața arabilă, adică cca. 3.1 milioane ha, starea tehnică a multor sisteme de irigații este precară, investițiile făcute în ultimii 30 de ani fiind minime. Îmbunătățirea sistemelor de irigații este esențială pentru agricultură deoarece în ultimii ani fenomenul de secetă s-a accentuat în anumite zone din cauza încălzirii globale. Agricultura este foarte vulnerabilă la impactul schimbărilor climatice în condițiile în care riscurile asociate nu sunt egal distribuite. Există diferențieri regionale atât în probabilitatea de producere a fenomenelor extreme, ca seceta și episoadele cu precipitații abundente, cât și în vulnerabilitatea, reziliența și capacitatea adaptivă a comunităților rurale la schimbarea climei. Seceta pedologică severă din zonele de sud și est ale României, dar și consumul ridicat de apă în lunile iulie-august conduc la o rezervă de apă din sol situată, de multe ori sub punctul de ofilire, pe întinse suprafețe agricole. În aceste zone, seceta agricolă complexă este un fenomen climatic de hazard, care induce cele mai grave consecințe care s-au înregistrat vreodată în agricultură. Prin Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România, țara noastră își propune ca în perioada 2020 - 2025 să ajungă la o suprafață totală de funcțională pentru irigații de 2.872.052 ha, din care 2.004.639 ha – suprafață de utilitate publică cu infrastructura principală de irigații în curs de reabilitare prin PNI, 743.913 ha – suprafața care va redobânda statutul de utilitate publică și 123.500 ha – suprafață nou amenajată pentru irigații.

În prezent, suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații este de 3.165.966 ha, doar puțin mai extinsă față de anul de referință 2010, când erau 3.153.644 ha. Sistemele de irigații sunt într-un stadiu avansat de degradare, pe 75% din suprafață nefiind funcționale sau ineficiente pentru agricultori. Infrastructura principală de irigații care aparține domeniului public al statului este nereabilitată, stațiile de pompare sunt ineficiente, iar canalele de aducțiune suferă nenumărate pierderi, care le fac neutilizabile.

Situația suprafețelor funcționale, contractate, și a celor pe care s-au aplicat udări în perioada 2010 – 2020 este prezentată în tabelul de mai jos. Se observă că atât suprafața contractată pentru irigații, cât și suprafața irigată se află pe un trend ascendent. Comparativ cu anul 2010, suprafața contractată s-a dublat, iar suprafața irigată a crescut cu peste 1000%, atingând un record în anul 2020, de peste 1,5 mil ha.

Tabel nr. 99 Situația suprafețelor funcționale, contractate, și a celor pe care s-au aplicat udări în perioada 2010 – 2020 (UM: mii ha)

Suprafața	Ani										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suprafața funcțională	750	750	750	750	790	790	790	823	1.200	N/A	1.053,83
Suprafața contractată	422,66	357,81	269,28	401,8	391,06	315,28	349,78	635,16	872,71	873,63	935,13
Suprafața irigată	157,04	265,85	413,36	369,84	261,03	441,49	306,89	508,29	622,77	706,56	1.591,66

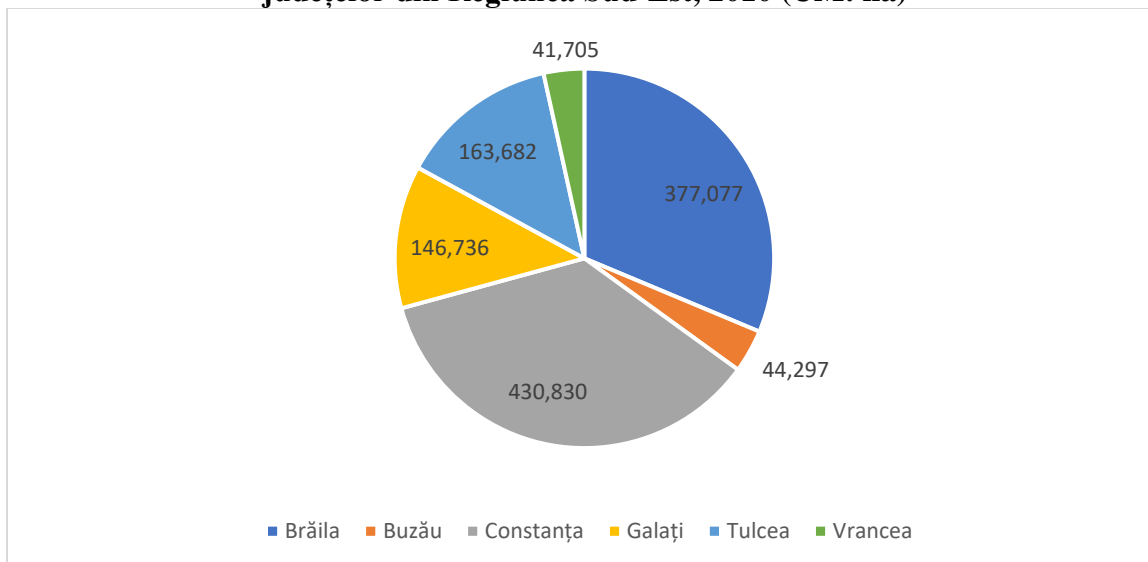
Sursa: MADR, ANIF

Potrivit datelor ANIF, în anul 2020 au fost încheiate cele mai multe contracte de irigare din ultimii 6 ani, în număr de 1.281. De asemenea, s-au înregistrat solicitări de apă record pentru ultimii 15 ani, cu creșteri de până 100% față de cotele anului 2019. În 2020, s-a livrat un volum de apă de 1.484.577 mii mc, cu ajutorul a 154 stații de pompare, prin 2.651 km de canale umplute optim.

În Regiunea Sud-Est, suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații reprezintă 38% din suprafața totală a României, procent justificat de numeroasele terenuri agricole din regiune și de condițiile climatice deosebite. Această suprafață de 1.204.327 ha în 2020 nu a variat semnificativ în ultimii 10 ani, nici la nivel regional, nici județean. Cele mai mari suprafețe amenajate cu lucrări

de irigații se află în județele Constanța, Brăila, Tulcea și Galați. Județele Buzău și Vrancea au cca 40.000 ha suprafețe amenajate irigații, suprafața totală agricolă fiind mai redusă.

Figura nr. 355   **Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est, 2010 (UM: ha)**

Sursa: INS, Tempo Online

Prin intermediul Strategiei naționale de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România se propune realizarea unor sisteme de irigații alimentate gravitațional din 11 acumulări/baraje permanente din județele Brașov, Buzău, Covasna, Suceava, Tulcea și Vaslui, cu o suprafață amenajată de cca. 11.500 ha. Un astfel de sistem ar putea fi în Regiunea Sud-Est în județul Tulcea, prin Barajul Horia, unde distanța față de acumulare⁷⁹ a suprafeței agricole care se poate iriga este de 0,2 - 0,3 km, iar suprafața irigabilă este de 621 ha. De asemenea, tot o sursă pentru irigații în regiune pot fi barajul Crângu Ursului, din județul Buzău (distanța față de acumulare este de 100 m existând posibilitatea irigării unei suprafețe de 1.767 ha) și barajul Traianu, din județul Tulcea, pentru care distanța față de acumulare este de 0,3 – 0,4 km, existând posibilitatea irigării unei suprafețe de 2.548 ha.

În ceea ce privește **spațiile de depozitare**, potrivit datelor furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în regiune există numeroase spații autorizate pentru depozitarea produselor agricole.

⁷⁹ Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România. p. 24

Astfel, în **județul Brăila**, la finalul anului 2020, erau înregistrați 192 de operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate, din care 25 de silozuri, restul fiind baze siloz, depozite și magazii. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 1.191.482 tone, din care 529.913 tone silozuri și 661.569 tone magazii. Printre cele mai mari spații de depozitare se află Baza Siloz Oraș Ianca, Baza Siloz Triaj Brăila, Baza Comuna Dudești, Baza Lacu Sărat și Baza Comuna Traian.

În **județul Buzău**, erau înregistrați 241 de operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 969.478 tone, din care 46% silozuri și 54% magazii. Printre cele mai mari spații de depozitare se numără: Baza Siloz Pogoanele, Baza Siloz Buzău Sud, S.C. Semrom Muntenia S.A., S.C. Agricom S.R.L., S.C. Soufflet Malt Romania S.A., S.C. Banvit Foods S.R.L.

În **județul Constanța**, erau înregistrați 303 operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 3.813.666 tone, din care 2.032.948 tone în silozuri și 1.780.718 tone în magazii. Printre cele mai mari spații de depozitare se numără: Siloz Ciocârlia, Siloz Casicea, Siloz N. Bălcescu, Siloz Traian, Siloz Băneasa, Siloz Negru Vodă, S.C. Silotrans SRL, Constanța Incintă Port siloz 2 și 3, Constanța, Incinta Port. Dana 55-56, S.C. Socep S.A., Incinta port Cta. Dana 45, Incintă port Cta. dana 80.

În **județul Galați**, erau înregistrați 137 de operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 626.354 tone, 41% în siloz și 59% în magazii. O capacitate mai mare de depozitare era prezentă la S.C. CEREAL PROD S.A., Baza Ivești, Comuna Ivești, S.C. TTS PORTURI FLUVIALE S.R.L., PRUTUL S.A., S.C. LARA AGRO INVEST S.R.L., S.C. OLTINA IMPEX PROD COM S.R.L.

În **județul Tulcea**, erau înregistrați 183 de operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 934.746 tone, din care 307.576 tone silozuri și 627.170 tone în magazii. Cele mai mari capacități de depozitare se aflau la S.C. DELTANAV S.A., S.C. DETA-ROM AGRICULTURE S.R.L., S.C. PREST GEO DAN S.R.L.

În **județul Vrancea**, erau înregistrați doar 45 de operatori economici care exploatează spații de depozitare autorizate. Capacitatea totală autorizată de depozitare era de 243.787 tone, din care 145.057 tone în silozuri și 98.730 tone în magazii. Cele mai mari spații autorizate de depozitare le

aveau S.C. Comcereal S.A. Focșani, S.C. Premium Porc Feed S.R.L, S.C. V&G Oil 2002 S.R.L, S.C. Moldova Farming S.R.L.

Deși în regiune există aceste capacități autorizate de depozitare, potrivit UEFISCDI (2018), în opinia actorilor locali (ferme mari/reprezentative), regiunea Sud- Est nu poate exporta direct pentru că nu există baze de depozitare, silozuri, toată infrastructura necesară pentru a extinde comerțul peste granițe, deși prin cantitățile mari de marfă /producția agricolă semnificativă și prin accesul la transportul fluvial și maritim, prin cele cinci porturi, regiunea are potențial foarte mare pentru export. Prin urmare, se simte nevoia sporirii capacităților de depozitare agricolă în regiune.

Concluzii

În noile condiții climatice care caracterizează România și implicit Regiunea Sud-Est, dezvoltarea agriculturii nu poate fi realizată fără un sistem de irigații performant, sustenabil, care să permită agricultorilor români să fie competitivi pe piața internațională în ceea ce privește producția la hectar și calitatea produselor cultivate. Țara noastră are o strategie destinată reabilitării și extinderii sistemului de irigații, agricultura românească fiind extrem de vulnerabilă la impactul schimbărilor climatice. Această strategie are în vedere și realizarea unor sisteme de irigații alimentate gravitațional în Regiunea Sud-Est, în județele Tulcea și Buzău, dar și modernizarea și reabilitarea sistemelor de irigații existente, dar nefuncționale.

De asemenea, activitățile agricole nu se pot dezvolta la adevărata capacitate a regiunii fără spații de depozitare, silozuri și întreaga infrastructură necesară depozitării și transportului în siguranță a producției agricole.

3 Analiza indicatorilor de monitorizare a investițiilor în Regiunea Sud-Est

Prezentul capitol cuprinde o analiză a indicatorilor de monitorizare pentru PDR SE 2014-2020 și prezintă progresele înregistrate în implementarea proiectelor, precum și gradul de realizare a rezultatelor planificate.

Pentru realizarea acestei analize au fost colectați indicatorii de monitorizare cuprinși în PDR SE 2014-2020, cu scopul de a analiza datele rezultate în urma implementării proiectelor finanțate din fonduri europene și, în cazuri specifice (pentru anumiți indicatori), rezultatele obținute din implementarea proiectelor sprijinite de la bugetul de stat și bugetul local. Secțiunile finale ale acestui capitol au rolul de a propune modificări/îmbunătățiri pentru lista indicatorilor de monitorizare, ca punct de referință pentru PDR SE din perioada 2021-2027.

Datele sunt colectate pentru perioada de referință 2014-2020 (proiectele finanțate în această perioadă), din partea autorităților de program care au avut în gestiune alocarea fondurilor europene. În anumite cazuri, datele au fost solicitate din partea consiliilor județene sau a UAT-urilor reședință de județ.

Tabelul de mai jos prezintă acești indicatori în mod centralizat pentru fiecare prioritate și domeniu de intervenție.

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
1. Dezvoltarea urbană durabilă integrată	1. Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural și natural	Obiective de patrimoniu restaurate/ promovate și dotate corespunzător (nr)	20	Creșterea numărului de vizitatori la obiectivele de patrimoniu restaurate/promovate (%)	-
	2. Modernizarea infrastructurii din mediul urban	Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zona urbană (nr)	36	Populația care beneficiază de clădirile construite sau renovate (nr.)	-
		Mijloace de transport noi nepoluante (nr)	-	Pasageri transportați în mijloace de transport public urban (nr)	-
		Suprafață spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane (mp)	-	Locuitori care beneficiază de crearea/ amenajarea/ reabilitarea spațiilor verzi (nr)	-
2. Dezvoltarea infrastructurii de transport la nivel regional	1. Stimularea mobilității, accesibilității și conectivității regionale prin investiții în infrastructura de transport rutier	Lungimea totală a infrastructurii rutiere de interes județean dezvoltate (km)	806,59	Fluidizarea traficului regional (%)	> 50%
	2. Stimularea mobilității, accesibilității și conectivității regionale prin investiții în infrastructura de transport naval	Porturi dezvoltate (nr)	-	Creșterea numărului de nave care tranzitează porturile maritime și fluviale (%)	-

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
	3. Stimularea mobilității, accesibilității și conectivității regionale prin investiții în infrastructura de transport aerian	Aeroporturi construite/modernizate (nr)	2	Volumul de pasageri transportați (mii pers)	7.180/ an
3. Îmbunătățirea competitivității economice regionale, în contextul promovării specializării economice inteligente	1. Dezvoltarea centrelor de CDI, de sprijinire a afacerilor, transfer tehnologic, inovare socială, networking, clustere în vederea promovării specializării economice inteligente	Dezvoltarea centre/institute de CDI (nr)	-	Nr. de firme care colaborează cu centrele/institutele de CDI (nr)	-
	2. Investiții în crearea și extinderea capacităților de producție și dezvoltarea serviciilor pentru firme	Firme care beneficiază de finanțare (nr)	36	Locuri de muncă nou create (nr)	22
4. Îmbunătățirea turismului la nivel regional	1. Investiții în activități/evenimente culturale cu potențial turistic	Activități de promovare și marketing teritorial dezvoltate (nr)	64	Creșterea numărului de turiști sosiți în Regiune (%)	-
	2. Investiții în infrastructura turistică pentru îmbunătățirea facilităților turistice	Structuri de cazare și agrement dezvoltate /modernizate (nr.)	19	Creșterea numărului de înnoptări (%)	

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
5. Conservarea și protecția mediului înconjurător	1. Construcția și modernizarea sistemelor de infrastructură de apă și de apă uzată	Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă potabilă creată/ modernizată /reabilitată/extinsă (km)	-	Creșterea nivelului de trai al populației prin creșterea gradului de conectare la sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă	-
		Lungimea totală a rețelei de apă uzată modernizată /reabilitată/extinsă (km)	-	Creșterea standardului de viață al populației prin îmbunătățirea conectării populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme	-
	2. Extinderea și modernizarea sistemelor de gestionare a deșeurilor, cât și reabilitarea siturilor contaminate	Situri poluate decontaminate (nr)	-	Ponderea suprafeței decontaminate din totalul suprafeței poluate (%)	-
	3. Crearea sistemului de gestiune și control al factorilor de mediu și intervenții în situații de urgență	Numărul de unități mobile echipate pentru situații de urgență nou achiziționate (nr)	6	Reducerea timpului de intervenție în situații de urgență (%)	12,52 minute
	4. Protejarea biodiversității și alte acțiuni de protecție a mediului	Număr de activități întreprinse pentru protejarea biodiversității și protecția mediului (nr)	33	Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun (mii ha)	7,936

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
6. Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea resurselor regenerabile	1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor din sectorul rezidențial	Numărul locuințelor reabilite energetic (bloc) (nr)	9	Scăderea anuală estimată a gazelor cu efect de seră (echivalent tone CO ₂)	287,71
	2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor din sectorul public	Numărul clădirilor din sectorul public reabilite energetic (clădiri) (nr)	63	Scăderea consumului anual de energie primară în clădirile publice (kWh/an)	5.863,13
7. Îmbunătățirea calității în domeniul educației, sănătății și incluziunii sociale	1. Investiții în educație pentru îmbunătățirea calității învățământului și dezvoltarea infrastructurii din mediul urban și rural	Unități de învățământ dezvoltate (nr)	192	Elevi care beneficiază de unități de învățământ dezvoltate (nr) Studenți care beneficiază de unități de învățământ dezvoltate (nr)	39.088
	2. Investiții în sănătate pentru îmbunătățirea calității serviciilor oferite și dezvoltarea infrastructurii din mediul urban și rural	Unități medicale dezvoltate (nr)	40	Persoane care beneficiază de infrastructura de sănătate îmbunătățită (nr)	673.859
	3. Investiții în calitatea serviciilor sociale și a infrastructurii de servicii sociale din mediul urban și rural	Unități de servicii sociale sprijinite (nr)	13	Persoane care beneficiază de infrastructura de servicii sociale dezvoltată (nr)	1.513

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
	4. Sprijinirea regenerării economice și sociale a zonelor sărace, identificate cu risc de excluziune	Locuințe sociale modernizate (nr)	327	Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială (nr)	5.516
8. Valorificarea superioară din mediul rural și modernizarea economiei rurale	1. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor din zona rurală, inclusiv în sectoarele non-agricole pentru a crește rezultatele economice din aceste zone	Număr de firme sprijinite pentru realizarea de investiții în zona rurală (nr)	-	Locuri de muncă nou create în firmele sprijinite (nr)	-
	2. Investiții în sectorul piscicol și îmbunătățirea condițiilor economice din zonele piscicole	Nr proiecte de investiții în domeniul piscicol (nr)	91	Locuri de muncă nou create/menținute în domeniul piscicol (nr)	219
	3. Dezvoltarea localităților rurale, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Lungimea totală a rețelei de drumuri de interes local dezvoltate (km)	2.075,317	Populația deservită pentru îmbunătățirea calității vieții (nr)	623.046
9. Îmbunătățirea resurselor umane la nivel regional, în	1. Investiții în infrastructura serviciilor de ocupare	Nr. de structuri dezvoltate (nr)	-	Persoane care vor beneficia de instruire și perfecționare în structurile dezvoltate (nr)	-

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Prioritatea	Domeniu de intervenție	Indicatori de realizare	Valoare indicator din perioada 2014-2020	Indicatori de rezultat	Valoare indicator din perioada 2014-2020
contextul specializării regionale inteligente	2. Investiții în dezvoltarea resurselor umane din administrația publică	Număr proiecte implementate pentru dezvoltarea resurselor umane din administrația publică (nr)	23	Creșterea ponderii angajaților care beneficiază de implementarea proiectelor dezvoltate privind îmbunătățirea serviciilor publice, promovarea parteneriatelor (%)	-
10. Promovarea cooperării transfrontaliere și interregionale	1. Îmbunătățirea cooperării transfrontaliere pentru creșterea oportunităților de afaceri	Proiecte implementate de firme în domeniul cooperării transfrontaliere și interregionale (nr)	3	Persoane care vor beneficia de proiectele dezvoltate în domeniul cooperării transfrontaliere și interregionale (nr)	-
	2. Îmbunătățirea cooperării transfrontaliere în zonele de protecție a mediului pentru a face față mai bine riscurilor	Persoane care beneficiază de acțiuni de prevenire a riscurilor (nr)	-	Suprafața în care sunt implementate acțiuni de prevenire a riscurilor (ha)	-
	3. Investiții în capacitatea instituțională din zonele de frontieră pentru a împărtăși experiențe și practici comune	Platforme de e-guvernare CBC (nr)	-	Creșterea nr. de instrumente care sunt implementate în zona CBC (%)	-

În baza informațiile prezentate de către Autoritățile de Program⁸⁰ și de către Consiliile Județene și UAT-urile reședință de județ, echipa de cercetare a cuantificat progresele parțiale înregistrate la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, ca urmare a implementării proiectelor din fonduri europene, buget local și buget de stat în perioada 2014-2020.

Rezultatele obținute sunt considerate parțiale întrucât au fost întâmpinate limitări semnificative în procesul de colectare a datelor necesare pentru cuantificarea rezultatelor și a progresului înregistrat. Problema principală a constat în lipsa de uniformitate între indicatorii propuși la nivelul PDR 2014-2020 și indicatorii monitorizați la nivelul diferitelor programe operaționale, sau chiar la nivelul autorităților publice locale și județene. Sistemele de monitorizare ale diferiților actori cheie vizează niveluri diferite (local, județean, național), sau indicatori care sunt cuantificați în baza unor metodologii de calcul diferite, făcând astfel imposibilă delimitarea impactului real pe care anumite proiecte îl au la nivel regional sau asupra priorităților PDR. Mai mult decât atât, având în vedere faptul că indicatorii sunt monitorizați prin intermediul unui sistem descentralizat, au fost semnalate probleme privind fiabilitatea datelor furnizate.

Cu toate acestea, din rezultatele parțiale colectate și având în vedere limitările metodologice privind disponibilitatea și uniformitatea datelor, se poate observa cum, în perioada 2014-2020, Regiunea Sud-Est și-a concentrat investițiile predominant în domenii legate de îmbunătățirea mobilității, dezvoltarea sistemului educațional și de sănătate, construcția de locuințe sociale, sau îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Astfel, principalele rezultate subliniază accentul pus de actorii cheie pe îmbunătățirea unor domenii de interes absolut necesare pentru dezvoltarea socio-economică regională. Se estimează că prin reabilitarea a peste 2.800 km de drumuri de interes județean și local, reabilitarea și modernizarea a peste 190 de unități de învățământ, construcția a peste 300 de locuințe sociale și dezvoltarea a peste 40 de unități medicale, au fost îmbunătățite condițiile de trai pentru peste jumătate din populația regiunii. Impactul socio-economic regional este completat de investițiile realizate pentru dezvoltarea infrastructurii de turism (19 structuri de cazare construite și peste 60 de acțiuni de promovare și marketing a turismului), restaurarea obiectivelor de patrimoniu (20) și renovarea/construcția clădirilor publice

---

⁸⁰ Lista programelor care au furnizat date pentru cuantificarea indicatorilor propuși prin PDR 2014-2020: POCU, POIM, POPAM, POR, programe transfrontaliere

și comerciale din zona urbană (36), punându-se astfel accentul pe dezvoltarea unui domeniu de interes prioritar pentru Regiunea Sud-Est, reprezentat de turism.

Într-o mai mică măsură au fost sprijinite și abordate investițiile pentru conservarea și protecția mediului înconjurător, evidențiindu-se astfel necesitatea de a accelera investițiile în acest domeniu în perioada de programare 2021-2027, în corelare cu obiectivul de politică 2 al Uniunii Europene. În plus, în contextul promovării obiectivului de politică 1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale – se recomandă accentuarea și creșterea investițiilor în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării.

În general, proiectele finanțate în perioada de programare 2014-2020 au avut un impact pozitiv asupra dezvoltării socio-economice a Regiunii Sud-Est. Având în vedere fiabilitatea datelor obținute, este important de menționat că această analiză evidențiază un impact preliminar al acestor investiții, estimându-se că impactul este, în fapt, unul mult mai mare. Aspectele reliefate prin analiza indicatorilor de monitorizare a PDR completează astfel analiza de context (Capitolul 2 - Analiza profilului socio-economic al regiunii) și explică o parte din evoluția înregistrată de regiune privind mobilitatea, educația, sănătatea sau sistemul social. Totodată, pentru valorificarea rezultatelor deja obținute până în prezent, se reliefează importanța continuării acestor tipologii de investiții și în perioada 2021-2027, dar și necesitatea de accelerare a acestora în domenii precum conservarea și protecția mediului sau în cercetare, dezvoltare, inovare.

În plus, este imperios necesară restructurarea procesului de monitorizare a indicatorilor privind investițiile din Regiunea Sud-Est, având în vedere importanța cuantificării efectelor proiectelor implementate la nivel regional într-o anumită perioadă de timp. În acest context, sunt propuse următoarele îmbunătățiri privind lista indicatorilor de monitorizare, cu scopul de a fi utilizate ca punct de referință pentru elaborarea PDR SE din perioada 2021-2027:

- 1) **Stabilirea punctelor de referință și stabilirea țintelor finale.** La nivelul fiecărui indicator de realizare și indicator de rezultat, este recomandată definirea punctelor de plecare și a punctelor de atins. Pentru a putea verifica evoluția în timp a investițiilor, punctele de referință trebuie cuantificate încă de la momentul elaborării PDR 2021-2027, plecând de la datele de monitorizare prezentate anterior, cu actualizarea acestora în baza informațiilor furnizate de către toți actorii cheie implicați în procesul de monitorizare al

indicatorilor specifici (Autorități de program, Autorități Publice Locale, Alte instituții și actori cheie - în funcție de tipologia indicatorului). Țintele finale trebuie estimate astfel încât să fie realiste și realizabile, relevante față de prioritatea și caracterul obiectivelor specifice, cu valori verificabile și sursa de date identificată (dacă este posibil, disponibilă public).

- 2) **Armonizarea indicatorilor PDR 2021-2027 cu indicatorii monitorizați prin programele operaționale.** Pentru a nu impune o sarcină administrativă disproporționată, indicatorii de monitorizare ai PDR trebuie să fie definiți fără diferențe semnificative în metodele aplicate pentru selectare, fixare ținte și cuantificare față de indicatorii monitorizați prin programele operaționale.
- 3) **Elaborarea unei metodologii de calcul a indicatorilor.** Având în vedere faptul că nu toți indicatorii pot fi obținuți din partea autorităților de program, pentru fiecare indicator în parte este recomandată elaborarea unei metodologii de calcul, care să includă cel puțin: sursa de date, unitatea de măsură, specificații clare privind modul de cuantificare.
- 4) **Stabilirea procesului de colectare.** Ținând cont de caracterul descentralizat de obținere a informațiilor pentru colectarea datelor și cuantificarea indicatorilor, este recomandată elaborarea unei metodologii clare în acest sens, cu desemnarea pașilor, termenelor de realizare și responsabililor de cuantificarea acestora. Mai mult, procesul de colectare se poate realiza prin intermediul unui cadru partenerial cu furnizorii de date, cărora să le fie pusă la dispoziție metodologia de calcul încă de la momentul lansării PDR 2021-2027.

4 Analiza SWOT

Prezentul capitol rezumă aspectele cheie evidențiate în analiza sectorială efectuată în capitolele anterioare, prin intermediul matricei SWOT, cu prezentarea pentru fiecare domeniu de analiză a punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor respective.

4.1 SWOT Localizare, Cadrul Natural, Sistemul de Așezări

Localizare, Cadrul Natural, Sistemul de Așezări			
Puncte forte		Puncte slabe	
S 1.1	Suprafața mare a regiunii și prezența tuturor formelor de relief în regiune, inclusiv prezența litoralului românesc și a Deltei Dunării;	W 1.1	Existența zonelor cu potențial de instabilitate – alunecări de teren, inundații, cutremure, sau ariditate;
S 1.2	Existența numeroaselor resurse naturale (zăcăminte de petrol, cărbune, granit și importante resurse de apă) și a potențialului de exploatare a energiei solare și eoliene;	W 1.2	Cadrul natural îngreunează accesibilitatea în anumite zone (zone montane, zona Deltei Dunării);
S 1.3	Poziționare geo-strategică a regiunii (zonă de graniță) și existența polilor regionali de dezvoltare.	W 1.3	Variația extremă a temperaturilor între sezonale de iarnă și vară;
		W 1.4	Prezența a numeroase orașe de dimensiuni mici și pondere relativ ridicată a populației rurale.
		W 1.5	Impact antropoc asupra biodiversității

Oportunități	Amenințări
	T 1.1 Neglijarea și lipsa de adaptare a măsurilor pentru diminuarea efectelor schimbărilor climatice.
	T 1.2 Posibil impact negativ major cauzat de dezastrele naturale (risc seismic, risc de inundații în regiune)

4.2 SWOT Structura socio-demografică

Structura socio-demografică	
Puncte forte	Puncte slabe
S 2.1 Prezența în teritoriu a populațiilor de etnii diferite (romi, turci, tătari, ruși, greci, ucraineni, maghiari, italieni, germani);	W 2.1 Diminuarea populației la nivel regional, ca urmare a natalității scăzute și a procesului masiv de emigrare (2010 – 2019);
S 2.2 Revenirea a numeroși locuitori în regiune ca urmare a situației cauzată de pandemia COVID 19;	W 2.2 Îmbătrânirea considerabilă (ca rată procentuală) a populației rezidente din Regiunea Sud-Est;
S 2.3 Scăderea mortalității infantile în perioada 2010-2020.	W 2.3 Durata medie de viață a bărbaților din regiune este cea mai mică de la nivel național.
	W 2.4 Deși se înregistrează o diminuare a acestor cazuri (2010 – 2019), există în continuare un număr relativ ridicat al adolescentelor care devin mame.

Oportunități		Amenințări	
O 2.1	Existența programelor naționale care favorizează revenirea tinerilor în țară.	T 2.1	Continuarea tendințelor de îmbătrânire a populației și accentuarea gradului de dependență socială;
O 2.2	Existența programelor de finanțare naționale, europene în diverse domenii educaționale	T 2.2	Accentuarea fenomenului de migrație externă, cu precădere a migrației populației tinere, în vârstă de muncă, și a celei înalt calificate;
		T 2.3	Lipsa implicării în adresarea fenomenului maternității la adolescente.

4.3 SWOT Infrastructură

Infrastructura de transport			
Puncte forte		Puncte slabe	
S 3.1	Numărul de kilometri de drumuri modernizate s-a dublat în ultimii 10 ani, iar drumurile de pământ și cele cu îmbrăcămînți ușoare s-au redus în aceeași perioadă de timp;	W 3.1	Lipsa autostrăzilor și a drumurilor expres în regiune – pondere ridicată a drumurilor județene și a drumurilor comunale, regiunea situându-se pe ultimul loc la nivel național;
S 3.2	Rețea de drumuri publice care asigură legătura majorității localităților din mediul rural cu cele din mediul urban (excepție în Delta Dunării);	W 3.2	Regiunea Sud-Est are cea mai redusă densitate a drumurilor publice pe 100 km ² teritoriu;

S 3.3	Traversarea regiunii de către cele trei coridoarele pan-europene (Coridoarele IV, VII, IX), și a coridoarelor feroviare de marfă;	W 3.3	Doar 251 de km de drumuri construite în perioada 2010-2019, cu mult sub alte regiuni de dezvoltare. Din totalul drumurilor publice din Regiunea Sud-Est, doar 20,8% sunt drumuri naționale, 41,8% sunt drumuri județene, iar restul sunt drumuri comunale.
S 3.4	Creșterea numărului mijloacelor de transport public, în ultimii 4 ani;	W 3.4	Rețeaua regională de căi ferate s-a menținut la același nivel în ultimii ani (nr. de km. și calitate redusă), cu discrepante privind numărul de km din diferitele județe ale regiunii;
S 3.5	Creștere semnificativă a lungimii străzilor din urban modernizate;	W 3.5	Număr limitat de km de căi ferate de mare viteză;
S 3.6	Regiunea cu cel mai mare nr. de km de cale ferată și trei noduri feroviare;	W 3.6	Caracterul deficitar al lucrărilor de dragare pe Dunăre, care face dificilă menținerea navigabilității pe tot parcursul anului;
S 3.7	Existența porturilor maritime, fluvio-maritime și fluviale – ca punct forte din punct de vedere geografic al regiunii.	W 3.7	Infrastructura de transport intermodal slab dezvoltată;
S 3.8	Portul Constanța, cel mai mare port la Marea Neagră, aflat pe coridorul TEN-T, deține spații necesare	W 3.8	Access limitat la localitățile care se situează în zone izolate;

	extinderii și manevrării unor cantități mari de mărfuri;		
S 3.9	Creștere semnificativă a cantității de mărfuri transportate pe cale maritimă, în ultimii 10 ani.	W 3.9	Număr redus de aeroporturi în regiune;
		W 3.10	Număr redus de nave maritime.
Oportunități		Amenințări	
O 3.1	Existența planurilor/ strategiilor de dezvoltare și modernizare, care să faciliteze accesul la finanțare și derularea proiectelor în domeniul infrastructurii;	T 3.1	Posibile efecte negative pe termen lung în domeniul infrastructurii de transport, cauzate de pandemia COVID;
O 3.2	Traversarea regiunii de către coridoarele pan-europene, ceea ce poate impulsiona dezvoltarea infrastructurii de transport;	T 3.2	Creșterea numărului de vehicule în sezonul turistic, care utilizează aceeași infrastructură de transport, reprezintă o provocare constantă pentru infrastructura și planurile de transport, adesea cauzând ambuteiaje, întârzieri, sau reprogramări;
O 3.3	Disponibilitatea soluțiilor TIC și creșterea gradului de digitalizare în vederea îmbunătățirii infrastructurii de transport și intermodalitatea;	T 3.3	Declinul transportului feroviar la nivel național;
O 3.4	Existența fondurilor naționale și europene pentru dezvoltarea infrastructurii de transport rutiere (3	T.3.4	Birocrația excesivă care îngreunează procesul de dezvoltare a infrastructurii de transport

drumuri expres, podul peste Dunăre);

(pregătirea proiectelor, a studiilor de fezabilitate și a exproprierilor necesită o perioadă îndelungată de timp pentru implementarea investițiilor).

O 3.5 Crearea/dezvoltarea zonelor metropolitane;

O 3.6 Colaborările transfrontaliere.

Infrastructura de telecomunicații

S 3.10 Îmbunătățirea semnificativă și constantă a serviciilor de telecomunicații (telefonie, internet) la nivel regional, în ultimii ani;

W 3.11 Deși situația s-a îmbunătățit considerabil în ultimii ani, regiunea se situează sub media națională privind accesul la internet și utilizarea acestuia - numai 81% din gospodării beneficiază de acces la internet și doar 73% din populația utilizează internetul cel puțin o dată pe săptămână, în timp ce 33% nu au utilizat niciodată un computer;

S 3.11 Grad extrem de ridicat al accesului către servicii de internet cu bandă largă.

W 3.12 Caracteristicile geografice ale zonei împiedică o bună conectivitate/disponibilitatea serviciilor de telecomunicații în anumite zone izolate (ex. Delta Dunării).

Oportunități

Amenințări

O 3.6 Pandemia a stimulat răspândirea și dezvoltarea telecomunicațiilor în

T 3.5 Evoluția rapidă a soluțiilor tehnologice și digitale, ceea ce poate

	toate sectoarele economiei și societății;		conduce la reducerea utilității infrastructurii de telecomunicații existente;
O 3.7	Creșterea alfabetizării digitale a populației - generațiile tinere.	T 3.6	Atacurile cibernetice și breșele de securitate informatică;
		T 3.7	Creșterea numărului incidentelor de securitate informatică la nivel internațional.

Infrastructura sanitară și servicii sociale

Puncte forte

Puncte slabe

S 3.12	Creșterea numărului total de unități sanitare, în perioada 2010-2019, similar cu cele înregistrate la nivel național;	W 3.13	Număr redus de spitale în regiune, cu menținerea acestui număr (evoluție redusă) în perioada 2010-2019;
S 3.13	Creștere importantă a resurselor umane din spitalele din regiune, în perioada 2010-2019, similar cu cele înregistrate la nivel național;	W 3.14	Numărul de paturi din spitale (raportat la 100.000 locuitori) se situează sub media națională;
		W 3.15	Infrastructură deficitară în zonele de litoral, care trebuie să susțină servicii medicale în sistem de urgență inclusiv pentru turiști;
S 3.14	Dinamică pozitivă a numărului de paturi din unitățile sanitare.	W 3.16	Diferențe majore între județul Constanța și celelalte județe ale regiunii privind capacitatea sanitară;

W 3.17 Infrastructurile medicale sunt învechite, cu spații insuficiente care îndeplinesc cu dificultate standardele actuale de funcționare;

W 3.18 Access deficitar la servicii medicale în zonele rurale sau zone izolate.

Oportunități

O 3.8 Existența posibilităților de finanțare în domeniu, ca urmare a situației cauzată de pandemia COVID 19 (ex. EU4Health);

O 3.9 Legislație specifică pentru dezvoltarea de servicii medicale în mediul rural;

O 3.10 Posibilitatea de dezvoltare a parteneriatelor cu ONG-uri pentru oferirea de servicii medicale și de asistență;

O 3.11 Existența legislației și a fondurilor europene care sprijină implementarea noilor standarde de calitate în domeniul serviciilor sociale;

O 3.12 Existența unei strategii naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei, precum și a

Amenințări

T 3.8 Incertitudine cauzată de impactul pandemiei pe termen scurt;

T 3.9 Intensificarea fenomenelor de scădere a natalității și îmbătrânire a populației.

Pilonului european al drepturilor sociale.

Infrastructura de locuințe

Puncte forte

S 3.15 Dinamica numărului de locuințe la 1.000 locuitori este stabilă, cunoscând un trend ascendent în ultimii ani;

S 3.16 Pondere foarte ridicată a locuințelor aflate în proprietate privată (98,53%);

S 3.17 Intensificarea procesului de construcție de locuințe noi în ultimii ani.

Puncte slabe

W 3.19 Suprafața medie locuibilă se situează sub media națională, sau comparativ cu alte regiuni de dezvoltare.

Oportunități

O 3.13 Existența finanțării din fonduri europene/buget local pentru reabilitarea/eficientizarea energetică a locuințelor (blocuri).

Amenințări

T 3.10 Impactul pandemiei COVID-19 pe termen mediu și lung asupra dezvoltatorilor de locuințe.

Infrastructura de utilități

Puncte forte

S 3.18 Acces adecvat la rețeaua de apă potabilă în mediile urban și rural, mai ridicat decât media națională;

Puncte slabe

W 3.20 Existența anumitor zone izolate cu acces scăzut la rețeaua de apă potabilă.

Oportunități

Amenințări

O 3.14 Existența finanțării din fonduri europene/buget local.

Infrastructura educațională

Puncte forte

Puncte slabe

S 3.19 Distribuție echitabilă a unităților de învățământ în funcție de mediul de rezidență;

W 3.21 Scăderea numărului de unități de învățământ în perioada 2010-2019, mai ales în mediul rural;

S 3.20 Digitalizarea în unitățile de învățământ în perioada 2010-2019;

W 3.22 Scăderea populației școlare mai ales în perioada 2015-2019, pentru nivelurile primari, gimnazial și liceal;

S 3.21 Diminuarea ratelor de abandon școlar la nivelul tuturor categoriilor de învățământ;

W 3.23 Scăderea numărului de cadre didactice în perioada 2010-2019;

S 3.22 Prezența a șapte unități de învățământ superior în regiune.

W 3.24 Concentrare teritorială a absolvenților de studii universitare în județele Constanța și Galați;

W 3.25 Participare redusă la educație și formare profesională a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani (sub media națională și cu mult sub media UE 27);

		W 3.26	Scăderea numărului absolvenților din învățământul preuniversitar, în ultimii 10 ani;
		W 3.27	Participare redusă la educație și formare profesională a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani (sub media națională și cu mult sub media UE 27).
Oportunități		Amenințări	
O 3.15	Politici publice naționale și europene de facilitare a accesului la educație și formare profesională pe tot parcursul vieții;	T 3.11	Subfinanțarea sistemului educațional;
O 3.16	Existența finanțărilor din fonduri europene/buget local.	T 3.12	Amânarea repetată a finanțării educației, a alocării anuale din bugetul de stat și din bugetele autorităților publice locale.

4.4 SWOT Mediu

Mediu			
Puncte forte		Puncte slabe	
S 4.1	Îmbunătățirea semnificativă a sistemului public de alimentare cu apă și a procentajului populației conectată la stațiile de epurare și canalizare;	W 4.1	Existența a importante surse de poluare pentru apele de suprafață și apele subterane;

S 4.2	Calitate bună a apelor de suprafață și subterane;	W 4.2	Existența zonelor critice sub aspectul deteriorării solurilor;
S 4.3	Calitatea aerului la nivel regional se situează în parametrii normali;	W 4.3	Existența zonelor cu potențial de instabilitate – alunecări de teren, inundații, ariditate, sau eroziune;
S 4.4	Procentaj relativ ridicat al populației deservite de servicii de salubritate în mediile rural și urban;	W 4.4	Număr redus a stațiilor de transfer a deșeurilor și a punctelor de colectare selectivă a deșeurilor;
S 4.5	Existența condițiilor geo-climatice pentru dezvoltarea sistemului de energie regenerabilă;	W 4.5	Monitorizarea stării de mediu și a poluării necesită îmbunătățiri importante în ceea ce privește frecvența, distribuția geografică, metodologiile standard și gestionarea datelor;
S 4.6	Biodiversitate bogată prin existența Deltei Dunării, rezervație a biosferei, și a zonei costiere în teritoriu.	W 4.6	Datele privind evaluarea și monitorizarea riscurilor nu sunt disponibile / fiabile;
		W 4.7	Lipsa diversificării mijloacelor de transport alternative.
		W 4.8	Existența zonei seismice Vrancea.
Oportunități		Amenințări	
O 4.1	Existența planurilor regionale pentru atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice;	T 4.1	Nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului;

O 4.2	Tranziția către producția și utilizarea energiei regenerabile;	T 4.2	Tendențele globale imprevizibile ale schimbărilor climatice.
O 4.3	Existența inițiativelor naționale și internaționale pentru prevenirea riscurilor.		

4.5 SWOT Economie

Economie			
Puncte forte		Puncte slabe	
S 5.1	Creștere economică stabilă. Evoluție pozitivă constantă a PIB, PIB per capita și VAB regional în perioada 2010-2019, similare cu tendințele de la nivel național;	W 5.1	PIB regional și VAB reprezintă numai 10% din valorile PIB și VAB național, în scădere în raport cu alte regiuni de dezvoltare, deși se evidențiază o evoluție constantă în perioada 2010-2019;
S 5.2	Tendință pozitivă a investițiilor străine directe în regiune – deși valoarea este în continuare relativ redusă față de alte regiuni de dezvoltare;	W 5.2	Există discrepanțe majore între județele Regiunii Sud-Est: PIB și VAB în județul Constanța reprezintă peste 40% din valorile totale regionale;
S 5.3	Anumite județe prezintă o balanță comercială pozitivă (export/import), menținută pe perioada 2011 – 2020;	W 5.3	Există diferențe majore în ceea ce privește investițiile directe în regiune, fiind preferate cu precădere județele Constanța, Galați și Buzău;

S 5.4	Evoluție pozitivă a numărului de unități locale active în perioada 2010-2019 și o dinamică pozitivă privind înființarea de noi întreprinderi în perioada 2014-2019;	W 5.4	Soldul balanței comerciale este unul negativ la nivel regional, cauzat de valorile importurilor în județele Constanța și Galați. Valoarea totală a exporturilor a cunoscut diminuări semnificative, de -20%, în perioada 2010-2021, în special cauzată de diminuarea exporturilor în județul Constanța;
S 5.5	Regiunea deține un rol național important în privința activităților agricole, silvicole și pescuit, dar și în sectorul HoReCa;	W 5.5	Numărul mediu de salariați din Regiunea Sud-Est reprezintă numai 11% din totalul de la nivel național - diminuare în raport cu alte regiuni de dezvoltare;
S 5.6	Evoluție pozitivă a gradului de productivitate a muncii;	W 5.6	Câștigul salarial mediu net este cel mai mic de la nivel național;
S 5.7	Creștere semnificativă a numărului de salariați din activitatea de cercetare – dezvoltare, în anumite județe ale regiunii, în perioada 2010-2019;	W 5.7	Valoarea indexului european privind inovarea este extrem de scăzută în Regiunea Sud-Est, comparativ cu media UE, sau chiar nivelul celorlalte regiuni de dezvoltare;
S 5.8	Se înregistrează mai multe cereri de brevet de invenție, a desenelor/modelelor, sau chiar a mărcilor în Regiunea Sud-Est, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare;	W 5.8	Regiunea Sud-Est este regiunea care înregistrează cele mai mici cheltuieli în activitatea de cercetare – dezvoltare și un număr relativ redus de personal implicat în astfel de activități (23,9 persoane la 10.000 de angajați);

- S 5.9 Rețeaua de CDI a centrelor universitare din regiune este suficient de bine dezvoltată;
- S 5.10 Existența și funcționarea clusterelor și parcurilor industriale la nivel regional;
- S 5.11 Existența, pe teritoriul regiunii, a celor mai importante șantiere navale din România, respectiv la Constanța, Midia, Mangalia, Brăila, Galați și Tulcea.
- W 5.9 Lipsa investițiilor în cercetare și dezvoltare în sectorul Economiei Albastre.

Oportunități

Amenințări

- O 5.1 Existența și concentrarea investițiilor în domeniile de specializare inteligentă;
- O 5.2 Digitalizarea serviciilor publice și ale întreprinderilor, ca răspuns la pandemia COVID 19;
- O 5.3 Avansul tehnologic și concentrarea CDI pe procesele de digitalizare;
- O 5.4 Cooperarea inter-instituțională, dezvoltarea de hub-uri, cluster, cooperative;
- O 5.5 Presiunea de îmbunătățire a gradului de ocupare a forței de muncă;
- T 5.1 Accentuarea polarizării economice prin dezvoltarea poliilor de creștere regionali;
- T 5.2 Recesiune economică cauzată de pandemia COVID 19, inclusiv privind efectele asupra forței de muncă;
- T 5.3 Insuccesul politicilor/ măsurilor de asigurare a forței calificate de muncă.

O 5.6 Existența strategiilor naționale și regionale destinate susținerii activităților de cercetare și inovare.

4.6 SWOT Turism

Turism	
Puncte forte	Puncte slabe
S 6.1 Existența unui potențial turistic variat, datorită caracteristicilor geografice, care permit practicarea turismului litoral, turismului balnear, turismului montan sau turismului de nișă (de exemplu viticol, ecumenic, observarea păsărilor etc.);	W 6.1 Numărul scăzut al structurilor de primire turistică comparativ cu potențialul turistic;
S 6.2 Vecinătatea teritoriului cu Marea Neagră și prezența în întregime a litoralului românesc (numeroase stațiuni turistice);	W 6.2 Scăderea capacității de cazare (-21,16% în perioada analizată);
S 6.3 Existența a numeroase arii protejate (- 43,8% din suprafața protejată de la nivel național);	W 6.3 Concentrarea turismului regional cu precădere într-un singur județ;
S 6.4 Existența Rezervației Biosferei Delta Dunării și a parcurilor naturale;	W 6.4 Durata medie de ședere scăzută care evidențiază un turism preponderent de weekend;

S 6.5 Existența a numeroase atracții turistice naturale (Vulcanii Noroioși, Insula Mică a Brăilei, lacuri naturale, litoral, zonă montană); S 6.6 O bună diversificare a patrimoniului cultural – prin existența a numeroase monumente cu caracter istoric și derularea a numeroase concerte, festivaluri și târguri naționale și internaționale; S 6.7 Număr ridicat de turiști care vizitează regiunea, în special zonele de litoral, evidențiate prin creșterea numărului de sosiri/ înnoptări turistice și a ratei de ocupare a structurilor de cazare; S 6.8 Creșterea capacității de primire a turiștilor pe litoralul românesc al Mării Negre, prin lărgirea reliefului de coastă; S 6.9 Existența turismului balnear în jumătate din județele regiunii.	W 6.5 Insuficiența modalităților de transport și acces rapid în regiune.

Oportunități

Amenințări

O 6.1 Tendința de creștere a numărului de turiști, în special în Europa;	T 6.1 Sezonalitatea accentuată a turismul din regiune;

O 6.2	Existența unui cadru european de finanțare a proiectelor în domeniul turismului.	T 6.2	Restricții asupra sectorului HoReCa și accentuarea efectelor negative ale crizelor economice și pandemice asupra dezvoltării turismului, cauzate de pandemia COVID 19;
		T 6.3	Lipsa unor eforturi concentrate la nivel național axate pe promovarea destinațiilor în România și îmbunătățirea imaginii acesteia printre turiștii străini.

4.7 SWOT Agricultură și dezvoltare rurală

Agricultură și dezvoltare rurală

Puncte forte		Puncte slabe	
S 7.1	Condiții pedoclimatice care favorizează producția agricolă. 65% din suprafața regiunii reprezintă suprafață agricolă;	W 7.1	În ciuda condițiilor favorabile, producția de fructe este deficitară, comparativ cu celelalte regiuni;
S 7.2	Numeroase unități locale care își desfășoară activitatea în agricultură, silvicultură și pescuit;	W 7.2	În ciuda potențialului agricol existent, slaba utilizare a îngrășămintelor și fertilizanților naturali diminuează producția agricolă potențială;
S 7.3	Lider național, sau producător esențial pentru cele mai importante produse agricole (cereale, leguminoase pentru boabe, plante uleioase);	W 7.3	Regiunea se situează sub media națională cu privire la producția anumitor produse de origine animală;

S 7.4	Creșteri semnificative în rândul producției de cereale boabe, grâu, orz, porumb, orez, leguminoase pentru boabe, în perioada 2010-2019, datorate procesului de îmbunătățiri tehnologice semnificative;	W 7.4	Sistemele de irigații, în ciuda creșterii suprafețelor acoperite din ultimii ani, sunt învechite și slab reabilitate;
S 7.5	Regiunea Sud-Est are o tradiție în cultivarea viței de vie, pe teritoriul acesteia regăsindu-se cele mai mari podgorii din țară;	W 7.5	Suprafața împădurită a regiunii este de doar 15% din suprafața teritoriului, cu o ușoară creștere în perioada 2010-2019;
S 7.6	Existența condițiilor pentru dezvoltarea sectorului piscicol, înregistrându-se creșteri semnificative în cantitatea de pește capturat (2010-2019);	W 7.6	Slaba dezvoltare a infrastructurii de pescuit costier și maritim, comparativ cu pescuitul pe apele interioare;
S 7.7	Sistemele de irigații din Regiunea Sud-Est acoperă 38% din suprafața totală irigată la nivel național;	W 7.7	Sectorul de creștere a animalelor este mai slab dezvoltat, comparativ cu alte regiuni de dezvoltare (excepție în cazul creșterii caprinelor – 26,7% din efectivul național);
S 7.8	Existența punctelor de colectare și depozitare cereale.	W 7.8	Slaba utilizare a tehnologiilor avansate pentru exploatare agricolă, forestieră și piscicolă.

Oportunități

Amenințări

O 7.1	Existența surselor de finanțare europene și naționale în domeniul	T 7.1	Creșterea decalajului față de alte regiuni în contextul integrării și
-------	---	-------	---

	agricol care pot favoriza investițiile și dezvoltarea acestui domeniu;		utilizării tehnologiilor avansate în domeniul agricol;
O 7.2	Prezența tehnologiilor avansate și a digitalizării anumitor procese în domeniul agricol;	T 7.2	Lipsa acută a forței de muncă în agricultură, atât calificată, cât și necalificată.
O 7.3	Existența <i>Strategiei naționale de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România</i> , ce are în vedere și realizarea unor sisteme de irigații alimentate gravitațional în Regiunea Sud-Est.		

5 Strategia de Dezvoltare regională pentru perioada de programare 2021-2027

5.1 Contextul european, național și regional

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Sud-Est este în concordanță cu principiul subsidiarității, respectând astfel necesitatea de apropiere a analizelor de nivelurile cât mai de bază ale comunităților care urmează a fi dezvoltate. În același timp, principiul macro-coerenței permite corelarea obiectivelor și priorităților cu politicile și strategiile europene, asigurând astfel o armonizare prin reducerea dezechilibrelor. Normele Uniunii Europene au apropiat procesul de luare a deciziilor legate de politicile publice de cetățeni, ceea ce a oferit actorilor locali posibilitatea de a integra propriile nevoi în documentele strategice, construind astfel un cadru propice pentru colaborare și transfer tehnologic și favorizând astfel atingerea obiectivelor propuse.

Politica de coeziune pe care UE o propune pentru perioada 2021-2027 presupune convergență economică, dar și socială și teritorială, accentuând nevoia unei competitivități durabile, bazate pe cercetare și inovare. Mai mult decât atât, tranziția digitală este inevitabilă, iar pandemia a demonstrat că aceasta se poate realiza într-un ritm mai alert, cu beneficii pentru multe categorii și cu opțiuni neexploatate încă. Promovarea obiectivelor Pactului Verde European și ale Pilonului European al Drepturilor Sociale, reprezintă una dintre acțiunile necesare pe care UE trebuie să le îndeplinească⁸¹.

La nivel **European**, cadrul strategic pentru perioada de programare 2021-2027⁸² este noua viziune a Uniunii Europene privind politica de coeziune. În următorul exercițiu financiar, întreaga politică de coeziune se va concentra pe 5 priorități investiționale:

- **OP 1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale prin:
  - (i) dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;

---

⁸¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3059

⁸² Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (30.06.2021), Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

- (ii) valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
  - (iii) intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;
  - (iv) dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat;
  - (v) creșterea conectivității digitale.
- **OP 2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon**, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile prin:
    - (i) promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
    - (ii) promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia;
    - (iii) dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E);
    - (iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;
    - (v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;
    - (vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
    - (vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;
    - (viii) promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.
  - **OP3. O Europă mai conectată prin creșterea mobilității** prin:
    - (i) dezvoltarea unei rețele TEN-T reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale;

(ii) dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.

- **OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale prin:

(i) creșterea eficienței și incluziunii piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii sociale și prin promovarea economiei sociale; (ii) îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online;

(iii) promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate care să vizeze locuințele și serviciile sociale;

(iv) promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale;

(v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate;

(vi) creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

- **OP 5. O Europă mai aproape de cetățeni**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale prin:

(i) promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane; (ii) promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

Investițiile în dezvoltarea regională se vor axa, cu prioritate, pe primele 2 obiective menționate. În acest sens, pentru îndeplinirea obiectivelor privind digitalizare, transformare economică și tranziția către o economie fără emisii de carbon sunt alocate minimum 55% din resursele Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR) și ale Fondului de Coeziune (FC).

De asemenea, Comisia Europeană a propus o simplificare a regulilor politicii de coeziune pentru următoarea perioadă de programare, atât pentru întreprinderi și antreprenori, cât și pentru programele naționale/transfrontaliere, prin relaxarea controalelor la programele cu un bun istoric, o mai mare încredere în sistemele naționale, precum și prin reducerea birocrăției și facilitarea modalităților de solicitare a plăților⁸³. În plus, cadrul juridic mai scurt creează certitudinea necesară planificării pe termen lung și permite eficientizarea politicilor astfel încât programarea devine mai rapidă și mai ușor de monitorizat.

Politica de coeziune, din punct de vedere regional, continuă investițiile pe baza a trei categorii (regiuni mai dezvoltate, regiuni de tranziție și regiuni mai puțin dezvoltate) și introduce noi criterii pentru alocarea fondurilor, altele decât PIB-ul pe cap de locuitor, precum șomajul în rândul tinerilor, nivelul de educație, schimbările climatice și primirea și integrarea imigranților⁸⁴. Totodată, există o continuitate în sprijinul regiunilor ultraperiferice, precum și pentru strategiile de dezvoltare locală.

Mai mult decât atât, ca urmare a crizei economice generate de măsurile restrictive luate de către guvernele statelor membre ale Uniunii Europene, pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 la nivel global, Uniunea Europeană a lansat pachetul **NextGenerationEU**, un instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea economică a statelor membre. Ca urmare a condiționalităților ex-ante pentru accesarea acestui instrument, România a realizat un Plan Național de Redresare și Reziliență (PNRR)⁸⁵, cu o alocare totală de 29,2 miliarde euro. Pilonii care stau la baza instrumentului sunt în număr de 3 și urmăresc:

- Sprijinirea statelor membre în redresarea de după criza generată de pandemie, ameliorarea efectelor negative, precum și consolidarea statelor;
- Stimularea investițiilor private prin susținerea întreprinderilor care se află în dificultate în urma crizei pandemice;

---

⁸³ Comisia Europeană, Direcția Generală Politică Regională și Urbană – *“Manual de simplificări: 80 măsuri de simplificare în politica de coeziune 2021-2027”*

⁸⁴ REGULAMENTUL (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize

⁸⁵ **Guvernul României (2021). Planul Național de Redresare și Reziliență.** [Link](#)

- Valorificarea lecțiilor învățate ca urmare a schimbărilor generate de pandemie, creșterea rezilienței pieței unice și accelerarea tranziției către o economie verde.

La nivel **național**, pe lângă PNNR, în cadrul FEDR/FC și al Fondului pentru o Tranziție Justă, următoarele programe operaționale⁸⁶ vor fi disponibile ca sursă de finanțare pentru proiectele de dezvoltare ale Regiunii Sud-Est în perioada 2021-2027: Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Transport (POT), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ), Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) și Programul Operațional Regional Sud-Est (POR SE). Autoritatea de Management pentru POR SE 2021-2027 va fi Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est.

La nivel **regional**, există documente strategice importante care vizează dezvoltarea regiunii. Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027 (SRSI SE) reprezintă un document strategic important, care identifică acele domenii în care Regiunea Sud-Est se poate dezvolta, prin valorificare rezultatelor cercetării, inovării și științei.

Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est (PDR) conturează cadrul strategic de referință pentru planificarea regională, identificând prioritățile de dezvoltare pe baza resurselor regiunii, precum și pe baza oportunităților oferite de contextul implementării fondurilor europene.

5.2 Justificarea viziunii strategice regionale

Strategia de Dezvoltare Regională Sud-Est pentru perioada 2021-2027 are în vedere contextul strategic european, național și regional. În acest sens, pentru perioada de programare 2021-2027, au fost dezvoltate viziunea și obiectivul general prezentate în continuare:

Viziunea pentru anul 2027:

„Regiunea Sud-Est va fi o regiune atractivă, accesibilă, cu o economie competitivă și durabilă”

⁸⁶ Programele Operaționale ale României pentru perioada 2021-2027, la momentul elaborării prezentului document, se aflau încă în lucru, fiind discutate variantele preliminare ale acestora.

Obiectivul general:

„Îmbunătățirea competitivității și sustenabilității economice a Regiunii, promovarea tranziției către o regiune verde, creșterea conectivității la nivelul infrastructurii de transport și valorificarea potențialului turistic, care să ducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter-regionale”

Viziunea pentru anul 2027 are în vedere atât potențialul prezent al regiunii din punct de vedere social și economic, cât și oportunitățile oferite de cadrul natural și de poziționarea geografică aparte care caracterizează această zonă. Avantajele competitive sunt oferite de industriile a căror existență este imposibilă în alte arii geografice, dar și de activitățile economice din categoria serviciilor și din cea a agriculturii. În același timp, transportul maritim și fluvial oferă un beneficiu din punctul de vedere al diversității mobilității în regiune, creând și un context cultural aparte, propice proiectelor transfrontaliere și interregionale.

Procesul de elaborare a Viziunii și a Obiectivului general al Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Sud-Est a avut în vedere analizele detaliate efectuate în partea de cercetare a demersului, precum și informațiile calitative colectate în cadrul Grupurilor Tematice Regionale organizate cu actorii reprezentativi din Regiune. Au fost stabilite 5 Obiective strategice regionale și 22 de Obiective specifice, în funcție de nevoile identificate, dar și specificul și potențialul de dezvoltare al regiunii. Prioritățile stabilite au fost definite luând în considerare:

- dezvoltarea diferitelor domenii acolo unde s-a constatat un dezechilibru în raport cu alte regiuni sau cu potențialul existent;
- susținerea domeniilor cu potențial competitiv;
- încurajarea antreprenoriatului;
- sprijinirea eforturilor de cercetare și inovare;
- susținerea comunităților marginalizate și capacitarea acestora;
- protecția mediului;
- dezvoltarea capacității autorităților publice;
- dezvoltarea spiritului civic și democratic;
- sprijinirea egalității de gen.

Prioritățile astfel identificate vor contribui la transformarea Regiunii Sud-Est din punct de vedere economic și social, pentru a crește calitatea vieții cetățenilor, susținând modernizarea infrastructurii și a serviciilor. De asemenea, inovarea în domeniile cheie ale regiunii va crește atât competitivitatea acesteia, cât și gradul de reziliență în fața schimbărilor climatice prin identificarea de metode și tehnici de mitigare a efectelor, permițând astfel comunităților să tranziteze către o economie durabilă, cu emisii scăzute de carbon și cu un impact scăzut asupra biodiversității.

5.3 Obiectivele strategice regionale, precum și obiectivele specifice aferente acestora

În continuare, este detaliat sintetic setul de obiective strategice regionale, cât și obiectivele specifice aferente acestora:

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
1. Creșterea competitivității, sustenabilității economice și a gradului de inovare a Regiunii Sud-Est	1.1. Dezvoltarea infrastructurii de CDI, prin sprijinirea adoptării tehnologiilor avansate și prin promovarea activităților de cercetare	1.1.1 Sprijinirea întreprinderilor care desfășoară activități de CDI, inclusiv a clusterelor cu activități inovative și a organizațiilor care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic pentru domeniile de specializare inteligentă	OP 1 ”O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale”
		1.1.2 Sprijinirea întreprinderilor care adoptă tehnologii avansate	
	1.2. Creșterea competitivității mediului privat regional, în special al IMM-urilor	1.2.1 Sprijinirea antreprenoriatului în domenii competitive la nivel local și regional	OP 1 ”O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale”
		1.2.2 Sprijin acordat infrastructurilor de afaceri pentru a susține dezvoltarea antreprenoriatului în regiune	

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
	1.3. Sprijinirea antreprenoriatului privind înființarea de noi întreprinderi competitive și sustenabile, în domenii de interes local și regional	1.3.1 Sprijinirea creării de noi întreprinderi sociale și pentru a crește rata de supraviețuire a acestora	OP 1 ”O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale”
		1.3.2 Investiții pentru sprijinirea activității întreprinderilor, pentru a crește reziliența și rata de supraviețuire a acestora.	
	1.4. Sprijinirea mediului antreprenorial în domeniile de specializare inteligentă cu un puternic avantaj competitiv	1.4.1 Susținerea antreprenoriatului din economia albastră, a industriei și transportului naval	OP 1 ”O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale”
		1.4.2 Sprijinirea industriei confecțiilor prin utilizarea tehnologiilor avansate de producție	
		1.4.3 Dezvoltarea sectorului agro-alimentar, inclusiv a acvaculturii și pescuitului	
	1.5. Digitalizarea economiei regionale, în mediul privat, cât și în mediul public	1.5.1 Finanțarea entităților publice pentru activități privind digitalizarea serviciilor oferite	OP 1 ”O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
		1.5.2 Finanțarea investițiilor pentru echipamente și servicii necesare în transformarea digitală a întreprinderilor	inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale”
	1.6. Sprijinirea activităților economice în mediul rural.	1.6.1 Sprijin acordat întreprinderilor care desfășoară activități în mediul rural.	Politica agricolă comună
		1.6.2 Sprijin acordat pentru înființarea de întreprinderi care desfășoară activități în mediul rural.	
2. Creșterea rezilienței față de schimbările climatice și protejarea mediului și a biodiversității	2.1. Promovarea tranziției către o economie circulară, în special prin sprijinirea managementului integrat al deșeurilor și creșterea gradului de reciclare și reutilizare a resurselor.	2.1.1 Sprijinirea întreprinderilor în sustenabilizarea proceselor de producție și de transport	OP 2 ”O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii
		2.1.2 Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la reciclare și reutilizare a resurselor	
		2.1.3 Dezvoltarea infrastructurii de reciclare, inclusiv pentru reciclarea uleiurilor alimentare și pentru colectarea compostului	

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
			și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
	2.2. Protejarea biodiversității marine și acvatice, în special în Marea Neagră și la nivelul Deltei Dunării.	2.2.1 Susținerea proiectelor de cercetare dedicate studiului vieții marine și acvatice	OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
	2.2.2 Încurajarea măsurilor de protecție și susținerea finanțării tehnologiilor de monitorizare pentru biodiversitate		
2.3. Reducerea poluării și creșterea nivelului de monitorizare a	2.3.1 Susținerea achiziționării de stații și microstații de monitorizare a poluării din aer în cât mai multe localități	OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă	

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
	particulelor poluatoare din aer la nivelul Regiunii Sud-Est.	2.3.2 Sprijinirea autorităților publice pentru achiziționarea și utilizarea mijloacelor de transport nepoluante	către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
		2.3.3 Sprijinirea populației prin campanii de conștientizare privind reducerea poluării	
	2.4. Creșterea eficienței energetice la nivel Regional, în special prin sprijinirea renovării clădirilor rezidențiale și publice	2.4.1 Sprijin acordat autorităților locale și firmelor pentru renovarea clădirilor publice în vedere eficientizării din punct de vedere energetic	OP 2 ”O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și
		2.4.2 Sprijin acordat cetățenilor pentru eficientizarea energetică a locuințelor și pentru tranziția către surse de energie regenerabile	

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
			a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
	2.5. Promovarea unui management durabil al apei.	2.5.1 Sprijin acordat operatorilor regionali și locali pentru a minimiza pierderile de apă	OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
	2.5.2 Realizarea de acțiuni de conștientizare pentru operatorii economici consumatori mari de apă în vederea încurajării integrării sistemelor de management durabil		
2.6. Promovarea tranziției către energie regenerabilă	2.6.1 Încurajarea cooperării transfrontaliere pentru proiecte de explorare a energiei regenerabile, inclusiv în regim offshore	OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă	

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
		2.6.2 Susținerea proiectelor de cercetare pentru diferitele tipuri de energie regenerabilă	către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile
		2.6.3 Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la folosirea energiei regenerabile	
		2.6.4 Sprijinirea investițiilor în energie regenerabilă atât în mediul public, cât și în cel privat	
	2.7. Promovarea acțiunilor privind reziliența la schimbările climatice și prevenirea riscurilor	2.7.1 Susținerea proiectelor de utilizare durabilă a terenurilor	OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și
		2.7.2 Susținerea proiectelor bazate pe natură în orașe	
		2.7.3 Plantarea de perdele forestiere și creșterea suprafeței împădurite la nivel regional.	

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
		2.7.4 Extinderea și modernizarea sistemului de irigații	albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile”; Politica agricolă comună
3. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și asigurarea unei bune mobilități locale și regionale	3.1. Sprijinirea/îmbunătățirea infrastructurii, mobilității și accesibilității urbane	<p>3.1.1 Sprijin acordat dezvoltării și modernizării infrastructurii de drumuri din urban</p> <p>3.1.2 Sprijin pentru revitalizarea și regenerarea orașelor mari (ZUF), mici și mijlocii</p>	OP 2 ”O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile”;

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
			Next Generation EU (PNRR)
		3.1.3 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în zonele urbane și zonele izolate	OP 1 "O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale" OP 2 "O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile";

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
	3.2. Creșterea capacității infrastructurii portuare de transport din regiune	3.2.1 Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii portuare maritime și fluviale	OP 3. O Europă mai conectată prin creșterea mobilității
		3.2.2 Susținerea eficientizării transportului de mărfuri și de pasageri	Next Generation EU (PNRR)
		3.2.3 Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea infrastructurii de transport multimodal la nivelul porturilor	
	3.3. Îmbunătățirea conectivității, mobilității și accesibilității interregionale	3.3.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier, feroviar și aerian	
	3.4. Sprijinirea sistemului medical regional.	3.4.1 Îmbunătățirea capacității sanitare la nivel regional	OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea
		3.4.2 Creșterea accesului la servicii medicale în zonele rurale	Pilonului european al drepturilor sociale Next Generation EU (PNRR)

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
	3.5 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	3.6.1 Dezvoltarea infrastructurii necesare procesului educațional și de formare profesională, atât la nivel urban, cât și rural	OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale Next Generation EU (PNRR)
	3.6 Îmbunătățirea accesului la servicii sociale de calitate	3.6.2 Dezvoltarea infrastructurii privind comunitățile marginalizate și defavorizate	OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale Next Generation EU (PNRR)
4. Dezvoltarea capitalului uman, pentru sprijinirea inserției pe piața muncii	4.1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor, a grupurilor vulnerabile, respectiv a comunităților marginalizate.	4.1.1 Dezvoltarea programelor de stimulare a inserției pe piața forței de muncă a tinerilor	OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale Next Generation EU (PNRR)
		4.1.2 Sprijinirea programelor de reconversie profesională și formare continuă	
	4.2. Creșterea gradului de acces la educație și la servicii de formare profesională în rândul populației.	4.2.1 Creșterea participării la un sistem de educație de calitate, modern, corelat cu cerințele pieței muncii	

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
		4.2.2 Digitalizarea sistemului de învățământ	
	4.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, în special în rândul comunităților marginalizate	4.3.1 Sprijin pentru integrarea socială și economică a comunităților marginalizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii	
5. Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	5.1 Dezvoltarea activităților turistice	5.1.1 Dezvoltarea turismului balnear	OP 5. O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale Next Generation EU (PNRR)
		5.1.2 Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement aferentă	
		5.1.3 Modernizarea/dezvoltarea zonelor de promenadă a falezelor la Marea Neagră și la Dunăre	
		5.1.4 Promovarea obiectivelor de patrimoniu natural, inclusiv situri Natura 2000, și a obiectivelor de patrimoniu cultural	
		5.1.5 Extinderea ofertei turistice de nișă	

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare	Corelare cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente 2021-2027
	5.2 Dezvoltarea unui turism durabil	5.2.1 Reglementarea activității turistice/de agrement în scopul stopării degradării/poluării mediului natural	
		5.2.2 Dezvoltarea agroturismului	
		5.2.3 Sprijinirea activităților de conștientizare a comunităților locale și turiștilor asupra practicilor turismului durabil	

6 Indicatori de monitorizare (realizare și rezultat) a obiectivelor strategiei

Succesul strategiei de dezvoltare nu depinde exclusiv de relevanța acțiunilor planificate pentru dezvoltarea regiunii și de implementarea efectivă a acestora, ci și de capacitatea de monitorizare și evaluare a rezultatelor obținute, astfel încât, dacă este cazul, să fie posibilă ajustarea strategiei în conformitate cu noile nevoi emergente ale teritoriului, în vederea armonizării previziunilor de dezvoltare cu potențialul evolutiv existent.

În acest context, monitorizarea și evaluarea strategiei presupun definirea unor instrumente clare, utilizate conform metodologiei planificate, care urmăresc analizarea indicatorilor vizați în acest scop, pentru a verifica dacă activitățile au fost corect și eficient planificate, dacă fondurile sunt utilizate și cheltuite corect pentru atingerea obiectivelor propuse și dacă indicatorii de rezultat evoluează în direcția propusă, iar efectele acțiunilor întreprinse sunt cele scontate.

Activitățile de monitorizare vor fi realizate periodic, cu realizarea raportului de monitorizare cel puțin o dată în intervalul temporal de implementare: după finalizarea etapelor de implementare I și II (anul 2026), la finalul perioadei de implementare (anul 2030). Rapoartele de monitorizare vor înregistra progresul în implementarea strategiei, gradul de atingere al indicatorilor stabiliți și vor propune măsuri corective pentru etapele următoare de implementare.

Evaluarea va urmări identificarea gradului de relevanță, eficacitate și eficiență a strategiei, precum și impactul și sustenabilitatea pe care rezultatele le au asupra regiunii, având totodată scopul de a oferi recomandări privind etapele viitoare de implementare.

În vederea propunerii unui mecanism comprehensiv de monitorizare a strategiei au fost definite 2 categorii de indicatori, după cum urmează:

- a. Indicatori de rezultat – care definesc schimbările așteptate în urma implementării fiecărui obiectiv strategic
- b. Indicatori de realizare – care măsoară progresul de la nivelul priorităților de dezvoltare aferente obiectivelor specifice

Periodicitatea monitorizării strategiei este legată de punctele de referință identificate anterior (anii 2026 și 2030), acestea reprezentând momentele cheie în care va fi necesară analiza evoluției

indicatorilor de rezultat și de realizare în vederea evaluării impactului strategiei asupra dezvoltării județului. Astfel, în mod periodic, rezultatele evaluării pot confirma sau infirma adecvarea strategiei, în baza acestor concluzii fiind posibilă adoptarea unor măsuri de corecție și replanificare a acțiunilor previzionate, în condițiile în care va fi identificată această nevoie.

Întrucât prezenta strategie de dezvoltare nu dispune de un plan financiar, cadrul de performanță al indicatorilor nu poate fi cuantificat în valori numerice exacte pentru punctele de reper stabilite. Cu toate acestea a fost realizată o estimare a efectului implementării strategiei asupra evoluției indicatorilor propuși spre monitorizare, în baza evoluției înregistrate în anii premergători, sau în funcție de tendințele evolutive viitoare. Mai mult, estimările țin cont de impactul pe care strategia le dorește a le avea pentru anumiți indicatori, în baza priorităților de dezvoltare și a proiectelor propuse prin prezenta strategie. Astfel, în continuare se regăsește o centralizare a valorilor estimate pentru toți indicatorii aferenți priorităților de dezvoltare, având în vedere următoarele variante de tendințe evolutive:

Simbol de evaluare a tendinței	Semnificație
++	Evoluție puternic pozitivă a indicatorului
+	Evoluție pozitivă a indicatorului
+/-	Evoluție incertă a indicatorului
-	Evoluția negativă a indicatorului
--	Evoluție puternic negativă a indicatorului

Pentru furnizarea unor indicații cât mai specifice privind implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică, au fost definite obiective strategice regionale al căror progres este cuantificat la nivelul indicatorilor de rezultat prezentați în continuare.

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Obiectiv strategic regional	Indicator de rezultat	U.M.	Tendință evolutivă estimată
1	Creșterea competitivității sustenabilității economice și a gradului de inovare a Regiunii Sud-Est	PIB regional	mii lei	+
		PIB regional per capita	mii lei/cap locuitor	+
		Câștig salarial mediu net	lei	+
		Rata șomajului	%	-
		Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare	nr. persoane	++
		Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare	mii lei	++
2	Creșterea rezilienței față de schimbările climatice și protejarea mediului și a biodiversității	Nr. depășirilor valorilor limită zilnice pentru poluantul PM10	Nr.	--
		Nr. stațiilor automate de monitorizare a calității aerului	Nr.	+
		Nr. inițiative de protejare a biodiversității marine și acvatice	Nr.	+
		Nr. stații de monitorizare a calității apei	Nr.	+
		Suprafața destinată agriculturii ecologice	ha	+
		Suprafața fondului forestier	ha	++
		Suprafața spațiilor verzi (mp)/cap de locuitor	mp	++
		Nr. instalațiilor de gestionare a deșeurilor municipale	Nr.	+
		Ponderele energiei regenerabile în consumul final brut de energie	%	+
		Ponderele vehiculelor electrice în totalul parcului de vehicule	%	+

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Obiectiv strategic regional	Indicator de rezultat	U.M.	Tendință evolutivă estimată
3	Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și asigurarea unei bune mobilități locale și regionale	Pondere drumuri județene modernizate	%	+
		Pondere drumuri comunale modernizate	%	+
		Pondere poduri aflate în stare bună amplasate pe drumurile județene	%	+
		Grad de acoperire a transportului rutier județean	%	++
		Pondere linii ferate electrificate și reabilitate	%	+
		Total pasageri îmbarcați/debarcați pe aeroporturi	nr. persoane	+
		Transport aerian de mărfuri	tone	+
		Nr. de unități sanitare	Nr. unități	+
		Nr. de spitale	Nr. unități	+
		Nr. personal medico-sanitar	Nr. persoane	++
		Nr. medici (exclusiv medici dentiști)	Nr. persoane	+
		Nr. farmacii	Nr. unități	+
4	Dezvoltarea capitalului uman, prin pentru sprijinirea inserției pe piața pieței muncii	Nr. cămine pentru persoane vârstnice	Nr. unități	+
		Capacitate cămine pentru persoane vârstnice	Nr. persoane	++
		Prestații acordate persoanelor cu handicap grav	mii lei	+
		Cantine publice	Nr. unități	+

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Obiectiv strategic regional	Indicator de rezultat	U.M.	Tendință evolutivă estimată
		Unități școlare din învățământul pre-universitar	Nr. unități	+
		Școli din învățământul profesional	Nr. unități	+
		Scoli din învățământul postliceal	Nr. unități	+
		Calculatoare din unități de învățământ	Nr. unități	++
		Nr. cadrelor didactice din învățământul pre-universitar	Nr. persoane	+
		Grad de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară	%	++
		Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat	%	++
		Rata abandonului în învățământul liceal și profesional	%	--
		Rata șomajului în rândul tinerilor	%	-
5	Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	Nr. unităților de cazare	Nr.	+
		Nr. sosirilor turistice	Nr.	++
		Durata medie a sejurului	zile	+/-
		Lungimea traseelor de biciclete	km	+
		Întreprinderi active în sectorul Hoteluri și Restaurante	Nr.	+/-
		Nr. servicii certificate ecoturistic	Nr.	+
		Nr. Spectacole și concerte	Nr.	+
		Numărul spectatorilor și auditorilor	Nr.	++
		Numărul de vizitatori în muzeele	Nr.	++

La nivelul Studiului privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est au fost definite 57 priorități de dezvoltare, care vor contribui în mod sinergic la atingerea obiectivelor regionale și a obiectivelor specifice propuse în cadrul strategiei. Pentru aceste priorități, a fost definit următorul set de indicatori de realizare imediată.

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
1.1.1	Sprejinierea întreprinderilor care desfășoară activități de CDI, inclusiv a clusterelor cu activități inovative și a organizațiilor care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic pentru domeniile de specializare inteligentă	Numărul proiectelor/acțiunilor întreprinse pentru sprejinierea întreprinderilor care desfășoară activități de CDI, inclusiv a clusterelor, incubatoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice și științifice cu activități inovative	Număr	++
1.1.2	Sprejinierea întreprinderilor care adoptă tehnologii avansate	Numărul întreprinderilor care adoptă tehnologii avansate	Număr	+
1.2.1	Sprejinierea antreprenoriatului în domenii competitive la nivel local și regional	Numărul de IMM-uri nou create în domenii competitive (ex. IT)	Număr	++
1.2.2	Sprejin acordat infrastructurilor de afaceri pentru a susține dezvoltarea antreprenoriatului în regiune	Nr. de incubatoare create/ dezvoltate	Număr	++
1.3.1	Sprejinierea creării de noi întreprinderi sociale și pentru a crește rata de supraviețuire a acestora	Nr. întreprinderi sprejinite în procesul de înființare	Număr	++
1.3.2	Investiții pentru sprejinierea activității întreprinderilor, pentru a crește reziliența și rata de supraviețuire a acestora	Valoarea investițiilor destinate creșterii ratei de supraviețuire a întreprinderilor	Mii lei	+
1.4.1	Susținerea antreprenoriatului din economia albastră, a industriei și transportului naval	Nr. întreprinderi înființate în domeniul economiei albastre Valoarea investițiilor în industria navală pentru tehnologiile sustenabile și nepoluante	Număr Mii lei	++ +

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
1.4.2	Sprijinirea industriei confecțiilor prin utilizarea tehnologiilor avansate de producție	Nr. întreprinderi sprijinite în domeniul confecțiilor	Număr	+
1.4.3	Dezvoltarea sectorului agro-alimentar, inclusiv a acvaculturii și pescuitului	Nr. întreprinderi sprijinite în sectorul agro-alimentar, acvacultură și pescuit	Număr	++
1.5.1	Finanțarea entităților publice pentru activități privind digitalizarea serviciilor oferite	Nr. entități publice cu activități digitalizate	Număr	+
1.5.2	Finanțarea investițiilor pentru echipamente și servicii necesare în transformarea digitală a întreprinderilor	Valoare finanțări pentru transformarea digitală a întreprinderilor	Mii lei	+
1.6.1	Sprijin acordat întreprinderilor care desfășoară activități în mediul rural.	Nr. întreprinderi sprijinite în mediul rural	Număr	+
1.6.2	Sprijin acordat pentru înființarea de întreprinderi care desfășoară activități în mediul rural.	Nr. întreprinderi înființate în mediul rural	Număr	+
2.1.1	Sprijinirea întreprinderilor în sustenabilizarea proceselor de producție și de transport	Nr. întreprinderi sprijinite în creșterea sustenabilității proceselor de producție și transport	Număr	+
2.1.2	Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la reciclare și reutilizare a resurselor	Nr. acțiuni de conștientizare privind reciclarea	Număr	++
2.1.3	Dezvoltarea infrastructurii de reciclare, inclusiv pentru reciclarea uleiurilor alimentare și pentru colectarea compostului	Nr. proiectelor având ca obiectiv dezvoltarea infrastructurii de reciclare	Număr	++
2.2.1	Susținerea proiectelor de cercetare dedicate studiului vieții marine și acvatice	Nr. proiecte de cercetare derulate pentru studiul vieții marine și acvatice	Număr	+
2.2.2	Încurajarea măsurilor de protecție și susținerea finanțării tehnologiilor de monitorizare pentru biodiversitate	Nr. măsuri de protecție și finanțări în tehnologii de monitorizarea a biodiversității	Număr	+
2.3.1	Susținerea achiziționării de stații și microstații de monitorizare a poluării din aer în cât mai multe localități	Nr. stații de monitorizarea a poluării aerului	Număr	+

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
2.3.2	Sprijinirea autorităților publice pentru achiziționarea și utilizarea mijloacelor de transport nepoluante	Nr. mijloace de transport nepoluante	Număr	++
2.3.3	Sprijinirea populației prin campanii de conștientizare privind reducerea poluării	Nr. campanii de conștientizare privind reducerea poluării	Număr	++
2.4.1	Sprijin acordat autorităților locale și firmelor pentru renovarea clădirilor publice în vedere eficientizării din punct de vedere energetic	Nr. clădiri publice reabilite energetic Nr. clădiri private reabilite energetic	Număr	++
2.4.2	Sprijin acordat cetățenilor pentru eficientizarea energetică a locuințelor și pentru tranziția către surse de energie regenerabile	Nr. clădiri de locuințe reabilite energetic	Număr	++
2.5.1	Sprijin acordat operatorilor regionali și locali pentru a minimiza pierderile de apă	Valoare investiții în infrastructura de apă	Mii lei	+
2.5.2	Realizarea de acțiuni de conștientizare pentru operatorii economici consumatori mari de apă în vederea încurajării integrării sistemelor de management durabil	Nr. acțiuni de conștientizare pentru reducerea consumului de apă	Număr	+
2.6.1	Încurajarea cooperării transfrontaliere pentru proiecte de explorare a energiei regenerabile, inclusiv în regim offshore	Nr. proiecte de cooperare transfrontalieră în domeniul energiei regenerabile	Număr	++
2.6.2	Sușinerea proiectelor de cercetare pentru diferitele tipuri de energie regenerabilă	Nr. proiecte de cercetare în domeniul energiei regenerabile	Număr	++
2.6.3	Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la folosirea energiei regenerabile	Nr. campanii de conștientizare privind utilizarea energiei regenerabile	Număr	++
2.6.4	Sprijinirea investițiilor în energie regenerabilă atât în mediul public, cât și în cel privat	Valoare investiții în energie regenerabilă	Mii lei	+
2.7.1	Sușinerea proiectelor de utilizare durabilă a terenurilor	Suprafață a terenurilor pe care se utilizează agricultură ecologică	Hectar	+
2.7.2	Sușinerea proiectelor bazate pe natură în orașe	Nr. proiecte de dezvoltare urbană bazate pe natură	Număr	++
2.7.3	Plantarea de perdele forestiere și creșterea suprafeței împădurite la nivel regional.	Suprafață perdele forestiere plantate	Ha	++
2.7.4	Extinderea și modernizarea sistemului de irigații	Km. Infrastructură de irigații nou construită sau modernizată	Km	++

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
3.1.1	Sprijin acordat dezvoltării și modernizării infrastructurii de drumuri din urban	Km. drumuri dezvoltați și modernizați	Km	++
3.1.2	Sprijin pentru revitalizarea și regenerarea orașelor mari (ZUF), mici și mijlocii	Nr. Acțiuni privind revitalizarea și regenerarea orașelor mari, mici și mijlocii	Nr.	+
3.1.3	Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în zonele urbane și zonele izolate	Gradul de acoperire a populației de servicii de comunicații îmbunătățite	%	+
3.2.1	Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii portuare maritime și fluviale	Nr. porturi reabilitate Nr. porturi nou create	Număr	+
3.2.2	Susținerea eficientizării transportului de mărfuri și de pasageri	Total pasageri transportați Total mărfuri transportate	Număr Tone	+
3.2.3	Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea infrastructurii de transport multimodal la nivelul porturilor			
3.3.1	Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier, feroviar și aerian	Nr. de proiecte de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier Nr. de proiecte de dezvoltare a infrastructurii de transport feroviar Nr. de proiecte de dezvoltare a infrastructurii de transport aerian	Număr	+
3.4.1	Îmbunătățirea capacității sanitare la nivel regional	Nr. unități sanitare modernizate/ dezvoltate	Număr	+
3.4.2	Creșterea accesului la servicii medicale în zonele rurale	Nr. pacienților care beneficiază de servicii medicale în mediul rural	Număr	+
3.5.1	Dezvoltarea infrastructurii necesare procesului educațional și de formare profesională, atât la nivel urban, cât și rural	Nr. centre de formare profesională Nr. unități de învățământ dezvoltate	Număr	+

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
3.6.1	Dezvoltarea infrastructurii privind comunitățile marginalizate și defavorizate	Nr. acțiuni de dezvoltare a infrastructurii din comunitățile marginalizate și defavorizate	Număr	+
4.1.1	Dezvoltarea programelor de stimulare a inserției pe piața forței de muncă a tinerilor	Nr. programe de inserție pe piața forței de muncă a tinerilor	Număr	+
4.1.2	Sprijinirea programelor de reconversie profesională și formare continuă	Nr. programe de reconversie profesională	Număr	+
4.2.1	Creșterea participării la un sistem de educație de calitate, modern, corelat cu cerințele pieței muncii	Nr. inițiative de creștere a participării populației la sisteme de educație de calitate Nr. inițiative de creștere a gradului de corelare între sistemul de educație și piața muncii	Număr	+
4.2.2	Digitalizarea sistemului de învățământ	Nr. sisteme de digitalizare încorporate	Număr	+
4.3.1	Sprijin pentru integrarea socială și economică a comunităților marginalizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii	Nr. persoane beneficiare ale pachetelor de servicii	Număr	+
5.1.1	Dezvoltarea turismului balnear	Nr. turiști în stațiuni balneare	Număr	++
5.1.2	Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement referentă	Nr. turiști în stațiuni de agrement	Număr	++
5.1.3	Modernizarea/dezvoltarea zonelor de promenadă a falezelor la Marea Neagră și la Dunăre	Lungime zonelor de promenadă modernizate/dezvoltate	Km	++
5.1.4	Promovarea obiectivelor de patrimoniu natural, inclusiv situri Natura 2000, și a obiectivelor de patrimoniu cultural	Nr. obiective de patrimoniu natural sprijinite	Număr	+
5.1.5	Extinderea ofertei turistice de nișă	Nr. oferte turistice de nișă dezvoltate	Număr	++
5.2.1	Reglementarea activității turistice/de agrement în scopul stopării degradării/poluării mediului natural	Reducerea gradului de poluare	%	--

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Nr. crt.	Prioritate	Indicator propus	UM	Tendință evolutivă estimată
5.2.2	Dezvoltarea agroturismului	Nr. locuri de cazare în pensiuni agro-turistice	Număr	++
5.2.3	Sprijinirea activităților de conștientizării comunităților locale și turiștilor asupra practicilor turismului durabil	Nr. campanii de conștientizare cu privire la turismul durabil	Număr	+

7 Estimarea necesităților de finanțare

Studiul privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est 2021-2027 a fost elaborat ca punct de plecare pentru elaborarea viitorului Plan de Dezvoltare Regională Sud-Est 2021-2027. Astfel, au fost definite 5 obiective strategice care să adreseze principalele aspecte ce țin de dezvoltarea sustenabilă a Regiunii Sud-Est, corelând în același timp aceste obiective strategice cu Obiectivele de Politică 2021-2027, care reflectă la rândul lor principalele priorități ale UE. Pentru a asigura prioritizarea atingerii obiectivelor de politică la nivelul Regiunii Sud-Est, portofoliul de proiecte a fost elaborat în baza acestora, iar tabelul de mai jos ilustrează o estimare a necesităților de finanțare a proiectelor incluse în portofoliul de proiecte.

Obiective strategice regionale SDSE Sud-Est	Obiectiv de politică	Total (EUR)
OS 1 Creșterea competitivității, sustenabilității economice și a gradului de inovare a Regiunii Sud-Est	OP 1 O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	373,772,151
OS 2 Creșterea rezilienței față de schimbările climatice și protejarea mediului și a biodiversității	OP 2 O Europă mai verde, rezilientă cu emisii reduse de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile;	618,553,136
OS 3 Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și asigurarea unei bune mobilități locale și regionale	OP 3 O Europă mai conectată, prin creșterea mobilității	136,211,104
OS 4 Dezvoltarea capitalului uman, pentru sprijinirea pieței muncii, a educației și a sănătății	OP 4 O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	313,481,446
OS 5 Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	OP 5 O Europă mai apropiată de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale	140,373,558
Total	Total	1,582,391,395

Politica de coeziune este una dintre principalele strategii ale Uniunii Europene prin care aceasta încearcă să vină în sprijinul statelor membre și al diverselor regiuni geografice mai puțin dezvoltate. Prin politica de coeziune, Uniunea urmărește să redirecționeze fondurile necesare pentru a întări coeziunea economică și socială prin reducerea decalajelor de dezvoltare care există între state și regiuni. Pentru a permite o mai bună distribuție și absorbție a resurselor puse la dispoziție de către Uniunea Europeană, politica de coeziune este divizată pe mai multe niveluri, fiecare adresând un aspect specific al felului în care se manifestă disparitățile socio-economice la nivelul UE.

Astfel, viitoarele programe/ planuri pentru perioada 2021-2027 din care se vor desprinde liniile de finanțare sunt⁸⁷:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Transport (POT)
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
- Programul Operațional Sănătate (POS)
- Programele Operaționale Regionale (POR) – există 8 POR-uri, pentru fiecare regiune a României
- Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

În vederea atingerii obiectivelor strategice regionale asumate prin acest Studiu, programele operaționale reprezintă principala sursă de finanțare pentru implementarea direcțiilor de acțiune. Cele 5 obiective strategice definite în cadrul Studiului privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est au tocmai acest rol de reducere a disparităților socio-economice care există la nivel local, și își propun să creeze oportunități sustenabile, inteligente și echitabile pentru cetățenii municipiului.

---

⁸⁷ <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

În continuare sunt prezentate principalele linii de finanțare care pot sprijini atingerea tuturor obiectivelor definite în cadrul Studiului privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est pentru perioada 2021-2027. Pentru a sublinia sinergia dintre Programele Operaționale/ Planuri disponibile și Studiului privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est, au fost corelate obiectivele strategice ale studiului cu prioritățile relevante ale programelor.

OBIECTIV STRATEGIC REGIONAL 1

Creșterea competitivității, sustenabilității economice și a gradului de inovare a Regiunii Sud-Est

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
REGIONAL – SUD-EST 2021-2027
(POR-SE)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
CREȘTERE INTELIGENTĂ,
DIGITALIZARE ȘI INSTRUMENTE
FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
DEZVOLTARE DURABILĂ 2021-2027
(PODD)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
EDUCAȚIE ȘI OCUPARE 2021-
2027(POEO)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
TRANZIȚIE JUSTĂ 2021-2027
(POTJ)**

**PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI
REZILIENTĂ (PNRR)**

OBIECTIV STRATEGIC REGIONAL 2

Creșterea rezilienței față de schimbările climatice și protejarea mediului și a biodiversității

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
TRANZIȚIE JUSTĂ 2021-2027 (POTJ)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
DEZVOLTARE DURABILĂ 2021-2027
(PODD)**

**PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI
REZILIENȚĂ (PNRR)**

OBIECTIV STRATEGIC REGIONAL 3

Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și asigurarea unei bune mobilități locale și regionale

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
TRANSPORT (POT)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
REGIONAL – SUD-EST 2021-2027
(POR-SE)**

OBIECTIV STRATEGIC REGIONAL 4

Dezvoltarea capitalului uman, pentru sprijinirea inserției pe piața muncii

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
SĂNĂTATE (POS)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE
SOCIALĂ (POIDS)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
EDUCAȚIE ȘI OCUPARE 2021-
2027(POEO)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
REGIONAL – SUD-EST 2021-2027
(POR-SE)**

**PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI
REZILIENȚĂ (PNRR)**

OBIECTIV STRATEGIC REGIONAL 5

Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
REGIONAL – SUD-EST 2021-2027
(POR-SE)**

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL
DEZVOLTARE DURABILĂ 2021-2027
(PODD)**

**PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI
REZILIENȚĂ (PNRR)**

8 Sistemul de implementare

Regulamentele europene pentru perioada de programare 2021-2027 propun sprijinirea dezvoltării teritoriale durabile prin strategii care stabilesc acțiuni integrate pentru abordarea provocărilor economice, sociale, demografice și de mediu. Strategia de dezvoltare socio-economică a regiunii va fundamenta documentele de programare aferente perioadei 2021-2027.

În acest sens, se consideră ca fiind absolut necesară elaborarea unui plan de acțiune pentru realizarea obiectivelor și dispoziții de implementare a strategiei și crearea unui cadru în care acest plan se poate realiza. Astfel, pentru asigurarea implementării Strategiei se propune un set de acțiuni, structurate pe intervale de timp bine definite: pe termen scurt (3 ani), pe termen mediu (4-6 ani), respectiv pe termen lung (7-10 ani). Planul de acțiune identifică astfel activitățile necesare a fi întreprinse pe cele trei orizonturi de timp, entitățile responsabile și termenele de realizare ale acestora.

Activitate	Responsabil	Termen de referință
ETAPA I – Demararea activităților de implementare a strategiei, implementarea proiectelor prioritare (perioada 2021 – 2023)		
Definitivarea portofoliului de proiecte selectate pentru dezvoltarea regiunii și prioritizarea acestora, inclusiv prin definirea proiectelor strategice	ADR SE, Actori cheie de la nivel regional	2022
Diseminarea Strategiei privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est	ADR SE	2022
Pregătirea cadrului instituțional și formarea structurilor/ echipelor responsabile de coordonarea strategică, sau implementarea/ monitorizarea proiectelor prioritare/ strategice (dacă este cazul)	ADR SE, Alte instituții cu responsabilități în domeniile de intervenție propuse, Alți actori cheie de la nivel regional	2022
Identificarea eventualilor parteneri publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare și strategice, inclusiv prin încheierea acordurilor de parteneriat	ADR SE, Alți actori cheie de la nivel regional	2022
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele prioritare/ strategice propuse	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2022
Implementarea/ demararea proiectelor prioritare (elaborarea documentațiilor tehnico-economice, facilitarea implementării acestora, derularea achizițiilor publice etc.) și furnizarea de asistență de specialitate potențialilor beneficiari	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2023
ETAPA II – Continuarea activităților de implementare a strategiei (perioada 2024 – 2026)		
Revizuirea strategiei și luarea de măsuri corective (dacă este cazul). Formarea de structuri/ echipe de implementare noi (dacă este cazul).	ADR SE,	2025
Continuarea implementării proiectelor prioritare/ strategice	ADR SE,	2025

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Activitate	Responsabil	Termen de referință
	Beneficiari ai proiectelor propuse	
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor prioritare și de anvergură și elaborarea rapoartelor de monitorizare/ de progres	ADR SE	2026
Promovarea rezultatelor obținute până în prezent	ADR SE	2026
ETAPA III – Finalizarea activităților de implementare a strategiei, monitorizarea și evaluarea finală a rezultatelor (perioada 2027 - 2030)		
Luarea de măsuri corective (dacă este cazul), în baza raportului de monitorizare	ADR SE,	2026
Continuarea implementării proiectelor prioritare și a celor strategice	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2029
Monitorizarea stadiului implementării strategiei și elaborarea rapoartelor de monitorizare/ de progres	ADR SE	2030
Promovarea/ diseminarea rezultatelor finale obținute	ADR SE	2030
Demararea etapelor pentru realizarea Strategiei de dezvoltare socio-economică pentru perioada viitoare	ADR SE	2029

9 Procesul partenerial

Pentru a asigura o reprezentativitate la nivel regional a nevoilor locale, este necesară implicarea diferitelor tipuri de actori locali în procesele consultative, de planificare și implementare a strategiei de dezvoltare socio-economică a Regiunii Sud-Est. Uniunea Europeană stabilește principiul parteneriatului ca fiind unul dintre cele patru principii fundamentale ale politicii de coeziune.

Astfel, fiecare program este elaborat printr-un proces colectiv la care participă autoritățile de la nivel local, național sau regional și european, parteneri sociali și organizații ale societății civile. Acest parteneriat se aplică tuturor stadiilor procesului de programare, de la concepție, gestionare și implementare până la monitorizare și evaluare. Această abordare are ca scop să garanteze că acțiunea respectivă este adaptată la nevoile și prioritățile regionale și locale.

Conform regulamentului-cadru pentru organizarea și funcționarea comitetelor regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionale 2021-2027, la nivelul Regiunii Sud-Est procesul partenerial se desfășoară pe trei niveluri: Comitetul regional pentru elaborarea PDR (CRP), Grupurile Tematice Regionale (GTR) și în final Grupurile de Lucru Sub-Regionale (GLSR). În privința atribuțiilor, CRP este organizat și coordonat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est – ADR SE, aceasta asigurând și secretariatul comitetului. Grupurile tematice regionale, în schimb, se constituie în baza obiectivelor de politică precum și a priorităților regionale identificate. În privința grupurilor de lucru sub-regionale, acestea se desfășoară la nivel județean. În cazul de față GTR-urile care au avut loc în cadrul procesului de elaborare a prezentei strategii de dezvoltare socio-economică au fost organizate conform Obiectivelor de Politică (OP) 2021-2027, astfel:

1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale;
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile;
3. O Europă mai conectată prin creșterea mobilității;

4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
5. O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale.

Componența acestor grupuri este definită de același regulament-cadru. CRP are în componența sa un număr de maximum 40 de membri. Prin respectarea principiilor de funcționare ale CRP, GTR și GLSR se asigură reprezentarea nevoilor tuturor actorilor relevanți la nivel regional în cadrul strategiei de dezvoltare socio-economică a Regiunii Sud-Est, și permite o contribuție coordonată în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare asumate la nivel regional.

10 Portofoliul de proiecte

Rezultatele și îndeplinirea obiectivelor au loc prin intermediul implementării de proiecte. Întrucât dezvoltarea unei regiuni nu poate avea loc fără intervenția autorităților locale și a comunităților din cadrul regiunii, elaborarea unei strategii presupune consultarea acestor actori cu privire la intențiile și nevoile lor, astfel încât acestea să se regăsească în viziunea asupra viitorului pe care respectiva strategie o propune.

Portofoliul de proiecte conține propunerile de intervenții care se află în diferite stadii de maturitate. De asemenea, domeniile de implementare ale proiectelor sunt diferite, parte dintre ele concentrându-se pe anumite zone și adresând nevoi specifice (precum proiectele de infrastructură locală), altele urmărind obiective mai ambițioase care urmează să producă schimbări structurale (precum cele care vizează calificarea resurselor umane în urma cărora se poate modifica structura socio-demografică). Criteriile care vor sta la baza includerii proiectelor urmăresc asigurarea implementării acestora, evitându-se astfel utilizarea resurselor într-o direcție greșită. Astfel, criteriile necesare includerii pot fi:

- Corelarea proiectelor cu nevoile identificate la nivelul Regiunii Sud-Est, precum și cu viziunea și obiectivele strategice propuse. Acesta este un criteriu obligatoriu întrucât este evitată finanțarea unor proiecte fără finalitate exactă, pentru care nu există grupuri țintă și care nu au un impact real asupra comunităților, neacoperind nevoi reale.
- Existența surselor de finanțare pentru perioada de programare 2021-2027 care să propuse finanțeze nevoile identificate la nivelul teritoriului.
- Caracterul strategic al proiectelor, care se regăsesc și sunt cuprinse în strategii integrate de dezvoltare (urbana, rurală, ITI, GAL-uri, CLLD, FLAG-uri) și care se adresează unui anumit teritoriu integrat;
- Gradul de maturitate, asigurându-se astfel continuitatea pentru proiectele pentru care au fost deja depuse eforturi importante de elaborare și pregătire și care acoperă nevoile identificate din comunități; problemele identificate în trecut au nevoie de o rezolvare urgentă întrucât acestea devin stringente și se acutizează pe măsură ce timpul trece.

Facem precizarea că portofoliul de proiecte prezentat în Anexa nr. 1 nu exclude proiectele care nu se regăsesc pe această listă.

Glosar de termeni

ADR	Agenția pentru Dezvoltare Regională
ANCSI	Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare
BNR	Banca Națională a României
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CDI	Cercetare Dezvoltare Inovare
CIF	Cost, Insurance, Freight / Cost, Asigurare, Navlu
CRI	Consortiul Regional de Inovare
CRP	Comitetul regional pentru elaborarea PDR
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FOB	Free on Board / Liber la bord
GLSR	Grup de Lucru Sub-Regional
GTR	Grup Tematic Regional
IAC	Indicele de Avantaj Comparativ
IPC	Indicele de Potențial Competitiv
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
NABS	Nomenclatorul pentru analiza și comparația bugetelor și programelor științifice
NC	Nomenclatorul Combinat

OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OES	Organizații Economie Socială
OSIM	Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
PIB	Produsul Intern Brut
PN	Program Național
PNCDI	Planul Național de Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POR	Programul Operațional Regional
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PPC	Paritatea Puterii de Cumpărare
RIS3	Strategie de Inovare Regională
SPC	Standard al Puterii de Cumpărare
SRSI SE	Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est
TIC	Tehnologia Informației și a Comunicațiilor
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoare Adăugată Brută

Bibliografie

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030, <https://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) (2019), Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România, <file:///H:/RAMONA%20IGRET/PROIECTE%20DE%20CERCETARE/ADR%20SUD%20EST%20EV%20EC%20II%202021/AGRICULTURA%20%C8%98I%20DEZVOLTAREA%20RURAL%20C4%82/strategia-natioanla-reabilitare-irigatii-28.08.2019.pdf>

Nostra Silva, Inventarul Forestier Național – Cum se vede pădurea de după copaci, <https://www.nostrasilva.ro/wp-content/uploads/2015/11/Raport-starea-sectorului.pdf>

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

Stoian, M., Burduja, S., (2018), Transporturi și infrastructură. Concepte și instrumente operaționale, Editura Club România, București, material accesat la data de 15 septembrie 2021 la <https://www.mentoringproject.ro/acceseaza-volume/>

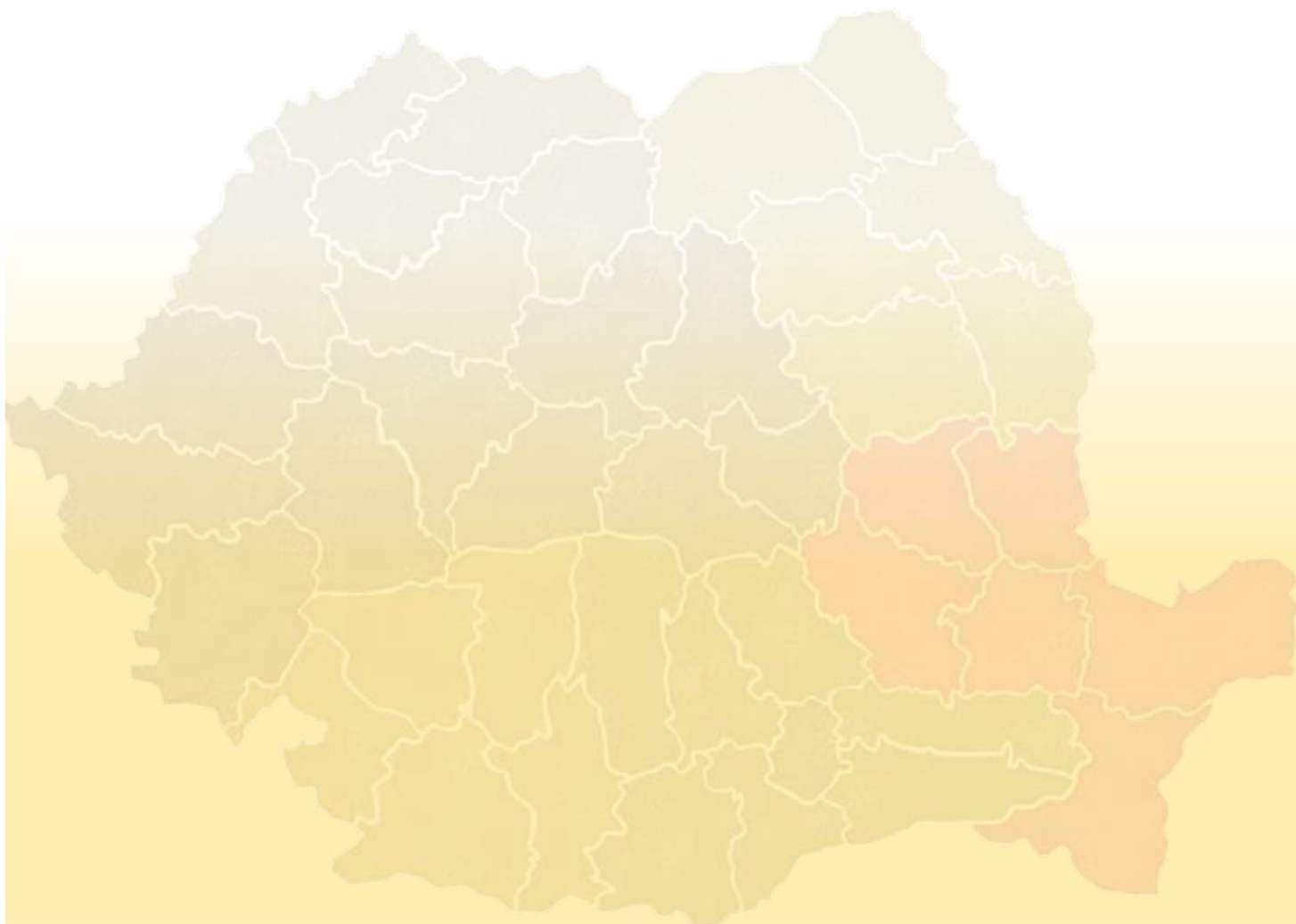
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, (2015), Raport privind starea pădurilor României 2015, http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016-12-16_Raport_Starea_padurilor_2015.pdf

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Strategia Națională a Sectorului Pescăresc 2014 – 2020, <https://www.madr.ro/docs/fep/programare-2014-2020/Strategia-Nationala-a-Sectorului-Pescareasc-2014-2020-update-apr2014.pdf>

UEFISCDI (2018), Workshop de descoperire antreprenorială în domeniul Agroalimentar, Regiunea Sud-Est, <https://uefiscdi.gov.ro/resource-81721>

Banca Națională a României (2020), Investițiile Străine Directe în România în anul 2019, vizualizat la data de 1 iulie 2021, la <https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9403>

OECD (2021), FDI stocks (indicator). doi: 10.1787/80eca1f9-en (Accessed on 07 July 2021)

Investim în viitorul tău!
Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului: Sprijin pentru ADRSE în perioada 2020 -2021 în vederea implementării
Programului Operațional Regional 2014-2020 în Regiunea de Dezvoltare Sud -Est

Editorul materialului: Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud -Est

Data publicării : Octombrie 2021

**Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.**
